

Vô sản tất cả các nước, đoàn kết lại!

V.I.LÊ-NIN

TOÀN TẬP

52

V.I.LÊ-NIN

TOÀN TẬP

TẬP

52

*Những thư từ
Tháng Mười một 1920 - tháng Sáu 1921*

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

HÀ NỘI - 2005

Những tác phẩm của V.I.Lê-nin trong tập này in theo bản dịch
của Nhà xuất bản Sự thật, Hà-nội

© Nhà xuất bản Tiến bộ, 1979

Л 10102 - 692 / 782 - 79
014 (01) - 79

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Khẳng định chủ nghĩa Mác - Lê-nin và tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam hành động là vấn đề có tính nguyên tắc đối với cách mạng Việt Nam; là bước phát triển về nhận thức và tư duy lý luận của Đảng ta trong công cuộc đổi mới, quyết tâm xây dựng đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa.

Những thành tựu mọi mặt do công cuộc đổi mới đất nước mang lại trong những năm qua thật đáng trân trọng và khích lệ, đồng thời đòi hỏi toàn Đảng, toàn dân phải tiếp tục nghiên cứu, phát triển lý luận cách mạng khoa học của chủ nghĩa Mác - Lê-nin để giải quyết những vấn đề thực tiễn đang đặt ra trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước trong giai đoạn hiện nay.

Với tinh thần đó, việc tìm hiểu, nghiên cứu có hệ thống và vận dụng sáng tạo những tư tưởng, những tinh hoa của chủ nghĩa Mác - Lê-nin là vô cùng quan trọng và cấp thiết đối với chúng ta hiện nay.

Đáp ứng nhu cầu học tập, nghiên cứu lý luận của đông đảo bạn đọc, đặc biệt là của các nhà hoạch định chính sách, các nhà khoa học, các nhà nghiên cứu, giảng viên và sinh viên các trường đại học, nhân dịp kỷ niệm 135 năm ngày sinh của Vladimira Ilích Lênin (22-4-1870 — 22-4-2005), Nhà xuất bản Chính trị quốc gia xuất bản Bộ sách quý **V.I. Lê-nin - Toàn tập** gồm 55 tập và 2 tập Tra cứu.

Bộ sách *V. I. Lê-nin - Toàn tập* ra mắt bạn đọc lần này được xuất bản theo đúng nguyên bản của Bộ *V. I. Lê-nin - Toàn tập*,

tiếng Việt, do Nhà xuất bản Sự thật, Hà Nội, hợp tác với Nhà xuất bản Tiến bộ, Mátxcova, xuất bản vào những năm 70 - 80 thế kỷ XX.

*
* *

Tập 52 của Bộ sách **V. I. Lê-nin - Toàn tập** bao gồm các bức thư, mẫu thư, điện báo bằng điện thoại viết từ tháng Mười một 1920 đến tháng Sáu 1921. Những tài liệu này gắn liền với các tác phẩm in trong tập 42, 43 và một phần của tập 44. Tập 52 Toàn tập của V. I. Lê-nin phản ánh một thời kỳ lịch sử mới trong đời sống của Nhà nước Xôviết bắt đầu sau khi đập tan những thế lực chủ chốt của bọn can thiệp nước ngoài và bọn phản cách mạng trong nước, lúc này nước nhà lại đứng trước những nhiệm vụ hòa bình và xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Nội dung của tập 52 được phân tích khá toàn diện trong phần *Lời tựa* in ở đầu sách, do Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin (Liên Xô) viết cho lần xuất bản bằng tiếng Việt.

Phần Phụ lục và các Bản chỉ dẫn (với những số trang tương ứng của phần nội dung trong tập) ở cuối sách được trình bày hết sức khoa học và chuẩn xác; đây là phần tra cứu rất bổ ích, góp phần làm sáng tỏ nhiều vấn đề trong nội dung tác phẩm, giúp bạn đọc hiểu sâu sắc hơn tư tưởng của V. I. Lê-nin.

Chú thích cuối trang bằng dấu (*) là của V. I. Lê-nin; chú thích bằng chữ số Ả-rập ⁽¹⁾ là của Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin trực thuộc Ban Chấp hành Trung ương Đảng cộng sản Liên Xô (trước đây).

Hy vọng Bộ sách sẽ là tài liệu nghiên cứu và tham khảo quý giá cần thiết cho bạn đọc.

Tháng 10 năm 2005

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

LỜI TỰA

Tập 52 Toàn tập của V. I. Lê-nin bao gồm các bức thư, mẫu thư, điện báo, điện báo bằng điện thoại viết từ tháng Mười một 1920 đến tháng Sáu 1921. Những tài liệu này gắn liền với các tác phẩm in trong tập 42, 43 và một phần tập 44 xuất bản lần này và bổ sung cho các tác phẩm đó.

Những tài liệu này phản ánh một thời kỳ lịch sử mới trong đời sống của Nhà nước xô-viết bắt đầu sau khi đập tan những thế lực chủ chốt của bọn can thiệp nước ngoài và bọn phản cách mạng trong nước, lúc này nước nhà lại đứng trước những nhiệm vụ hòa bình xây dựng chủ nghĩa xã hội. Trong điều kiện kinh tế bị tàn phá, thiếu lương thực trầm trọng, khan hiếm nhiên liệu và có những khó khăn chính trị nghiêm trọng, V. I. Lê-nin đã xác định đường lối chuyển từ "chế độ cộng sản thời chiến" sang chính sách kinh tế mới, Người chỉ đạo việc thi hành những biện pháp do đảng và chính phủ đề ra nhằm thực hiện chính sách kinh tế mới.

Công cuộc hòa bình xây dựng chủ nghĩa xã hội diễn ra trong hoàn cảnh quốc tế đầy khó khăn. Bọn đế quốc tiếp tục âm mưu gây ra những cuộc phiêu lưu quân sự mới chống lại Nhà nước xô-viết. Chúng tìm mọi cách gây khó khăn cho cuộc đấu tranh của nhân dân xô-viết để khắc phục tình trạng kinh tế suy sụp, cản trở Nhà nước xô-viết đặt

quan hệ với các nước khác. Trong điều kiện đó, Chính phủ xô-viết, đứng đầu là V. I. Lê-nin, đã thường xuyên chăm lo củng cố khả năng quốc phòng. Khối liên minh chính trị của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga với các nước cộng hòa xô-viết khác được củng cố thêm một bước. Sự hợp tác kinh tế giữa các nước đó tiếp tục hình thành và củng cố.

Nhiệm vụ chủ yếu của chính sách kinh tế mới là đảm bảo sự liên minh vững chắc giữa giai cấp công nhân và nông dân, coi đó là nguyên tắc cao nhất của nền chuyên chính vô sản, là cơ sở của Chính quyền xô-viết, vì không thể xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội nếu không thu hút toàn thể nông dân lao động tham gia sự nghiệp đó. Khi vạch ra chính sách kinh tế mới, V. I. Lê-nin đã nêu lên những hình thức cụ thể của sự liên minh kinh tế giữa thành thị và nông thôn, những biện pháp khôi phục tất cả các ngành kinh tế quốc dân và xây dựng cơ sở của xã hội xã hội chủ nghĩa.

Việc chuyển sang chính sách kinh tế mới quy định việc thay chế độ trưng thu lương thực thừa bằng thuế lương thực và tiến hành những biện pháp khác nhằm kích thích kinh tế nông dân phát triển và sản lượng nông nghiệp tăng lên; và điều này lại tạo điều kiện để khôi phục công nghiệp. Để giải quyết nhiệm vụ phức tạp đó, V. I. Lê-nin đã phân tích toàn diện hoàn cảnh chính trị và kinh tế của đất nước, tìm hiểu kỹ tình hình kinh tế nông dân. V. I. Lê-nin đã hỏi tỉ mỉ những nông dân đến gặp Người về tình hình ở nông thôn, quan tâm đến những ý kiến của họ về các biện pháp phát triển nông nghiệp. Trong tập này có những tài liệu về các cuộc nói chuyện của V. I. Lê-nin vào tháng Hai - tháng Ba 1921 với những nông dân I. A. Tsê-cu-nốp, A. R. Sa-pô-sni-cốp, T. I. Côn-đrốp và I. G. Côn-đrốp.

Tháng Hai, dựa trên cơ sở tính toán cụ thể dự trữ lương thực của đất nước, V. I. Lê-nin đã đề nghị với bộ

trưởng Bộ dân ủy lương thực A. Đ. Txi-u-ru-pa suy nghĩ kỹ vấn đề ở nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga có khả năng "hoàn toàn bãi bỏ chế độ trưng thu lương thực thừa từ 15. III hoặc từ 1. IV và *thứ áp dụng chế độ mới* cho đến ngày 1. IX hoặc 15. VIII" (tr. 107).

Vào nửa đầu tháng Ba 1921, Đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga đã họp và xác định bước ngoặt lịch sử của đất nước chuyển sang chính sách kinh tế mới và dứt khoát quyết định thay chế độ trưng thu lương thực thừa bằng thuế lương thực. Tại đại hội, V. I. Lê-nin đã đọc báo cáo về việc thay chế độ trưng thu lương thực thừa bằng thuế hiện vật, Người cũng đã phát biểu về những vấn đề rất quan trọng khác trong chương trình nghị sự.

Các tài liệu in trong tập này cho thấy rõ V. I. Lê-nin đã chú ý nhiều như thế nào đến việc thi hành những biện pháp nhằm thực hiện chính sách kinh tế mới. Người đòi hỏi các cán bộ của Bộ dân ủy nông nghiệp phải chuẩn bị hết sức cẩn thận những vấn đề thuế khoá, và Người áy náy không biết như thế thì lợi ích của những người làm nông nghiệp có được đảm bảo đầy đủ không (xem tr. 239); Người ủng hộ đề nghị mở rộng quyền hạn của các ủy ban nông dân về việc cải tiến sản xuất nông nghiệp và chỉ thị cần phải giải quyết nhanh chóng vấn đề đó ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga (xem tr. 244).

V. I. Lê-nin luôn luôn quan tâm đến việc phát triển sản xuất nông nghiệp, đến việc tăng năng suất của nông nghiệp. Trong bức thư gửi thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp I. A. Tê-ô-đô-rô-vích, Người đã đề nghị "ra sức phát triển chăn nuôi lấy thịt", đồng thời nhấn mạnh tầm quan trọng đặc biệt của các nông trường quốc doanh ở ngoại ô trong vấn đề này (tr. 368). Trong một tài liệu khác, V. I. Lê-nin đã giao cho thư ký tìm cho Người những tài liệu về tài nguyên của vùng Đông - Nam và nói riêng, lưu ý đến những

tư liệu về công nghiệp đường củ cải, liên hợp với chăn nuôi cừu và bò trên các thảo nguyên Xan-xơ (xem tr. 135).

V. I. Lê-nin coi việc chống hạn là một nhiệm vụ to lớn của toàn quốc (xem tr. 214). Theo sáng kiến của Người, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thông qua nghị quyết coi việc chống hạn là "một công việc có tầm quan trọng hàng đầu đối với đời sống nông nghiệp của đất nước và coi những biện pháp thi hành theo hướng này có ý nghĩa chiến đấu".

Một số lớn tài liệu in trong tập này viết về những vấn đề củng cố sự liên minh giữa thành thị và nông thôn, tổ chức việc giao lưu hàng hóa đúng đắn giữa thành thị và nông thôn. Muốn xây dựng được một quỹ hàng hóa cần thiết thì điều rất quan trọng là nhanh chóng tổ chức và tăng tới mức tối đa việc sản xuất sản phẩm công nghiệp nhẹ, cho nên V. I. Lê-nin đã chú ý nhiều đến việc tìm kiếm nguyên liệu, nhiên liệu để các xí nghiệp quan trọng nhất hoạt động được. Theo sáng kiến của Người, các phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy, với sự tham gia của đại diện các bộ dân ủy chủ chốt, đã thông qua những quyết định về nhu cầu khẩn cấp của các nhà máy vùng I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen- xơ (xem tr. 13 - 14, 177 - 178).

Với những nguồn vật tư ít ỏi mà đất nước xô-viết có lúc bấy giờ, trong điều kiện kinh tế bị suy sụp và bần cùng, không thể rải đều tiền vốn ít ỏi của nhà nước cho tất cả các xí nghiệp. Cần phải tập trung mọi nỗ lực của nhân dân vào những khu vực xây dựng có tính chất quyết định, vào những xí nghiệp sinh lợi nhiều nhất và cần thiết nhất, có thể đem lại hiệu quả kinh tế cao nhất trong những thời hạn ngắn nhất. Lê-nin yêu cầu "ngay lập tức, không để chậm một ngày nào, một giờ nào, từng mẩu, từng mẩu **làm nổi rõ cái quan trọng nhất**, một số tối thiểu các xí nghiệp và **tổ chức số xí nghiệp đó**" (xem tr. 96).

Những tài liệu trong tập này cho thấy V. I. Lê-nin đã thực hiện kế hoạch của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga một cách hiện thực, thiết thực như thế nào, Người luôn luôn rất chú ý đến kế hoạch đó, nhấn mạnh vai trò to lớn của nó trong việc xây dựng cơ sở vật chất - kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội. Người đề nghị G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki đề ra trình tự những nhiệm vụ điện khí hóa đất nước, trong mỗi giai đoạn đều xuất phát từ lực lượng và phương tiện cụ thể hiện có. V. I. Lê-nin chỉ ra rằng nếu chỉ chứng minh điện tiết kiệm được nhiên liệu thì như thế vẫn chưa đủ. "*Còn cần phải chứng minh thêm rằng một khoản chi phí nào đó là cần thiết cho năm 1921 - 1922, trong trường hợp bị nạn khan hiếm cực độ về lúa mì và chất đốt*" (xem tr. 184). V. I. Lê-nin coi việc cần phải xây dựng gấp ở mỗi huyện ít nhất một nhà máy điện là nhiệm vụ trước mắt của điện khí hóa, các nhà máy điện này phải trở thành trung tâm huấn luyện và tuyên truyền về điện (xem tr. 47 - 48).

Một loạt thư, mẫu thư và bức điện của V. I. Lê-nin nói về việc chống đói. Những tài liệu này phản ánh tất cả những biện pháp quan trọng nhất của đảng và chính phủ hồi bấy giờ nhằm đảm bảo lương thực cho nhân dân: làm tốt việc vận chuyển lương thực từ các tỉnh có lúa mì, đấu tranh chống bọn đầu cơ, xây dựng quỹ hàng hóa để đổi lấy lúa mì, mua lương thực ở nước ngoài, phát triển các cơ sở kinh tế vùng ngoại ô, cải tiến công tác của các cơ quan lương thực và phân phối đúng đắn lương thực.

Nhiều tài liệu trong tập này nói về việc khắc phục nạn khủng hoảng gay gắt về nhiên liệu. Trong số đó có những tài liệu nói về việc tăng cường vận chuyển nhiên liệu bằng đường sắt, về việc sửa chữa và sử dụng hết sức tiết kiệm các toa két, về việc phát triển ngành khai khoáng, khai thác dầu mỏ và khai thác củi. V. I. Lê-nin khuyến khích và ủng hộ những hình thức sản xuất tiến bộ nhất, đồng thời rất chú ý đến việc khai thác than bùn bằng thủy lực. Người

luôn luôn theo dõi và kiểm tra những công việc thực hiện yêu cầu của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực, đòi hỏi phải thực hiện nghiêm chỉnh tất cả các nghị quyết nhằm đảm bảo vật tư, lương thực, ngoại tệ cho những công việc khẩn cấp đó.

Việc chuyển sang chính sách kinh tế mới, sang những hình thức kinh doanh mới và những hình thức mới về sự liên minh giữa thành thị và nông thôn đòi hỏi phải cải tổ việc quản lý kinh tế quốc dân, hoàn thiện bộ máy nhà nước. V. I. Lê-nin đã nêu ra một chương trình rộng lớn về việc cải tổ bộ máy xô-viết và kinh tế trong "Huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng gửi các cơ quan xô-viết địa phương", trong đó đã đề ra những biện pháp cụ thể để phát triển các ngành quan trọng nhất của nền kinh tế quốc dân, đã xác định những nhiệm vụ công tác cơ bản trong điều kiện mới của các cơ quan xô-viết và các cơ quan kinh tế, đặc biệt nhấn mạnh sự cần thiết phải hết sức khuyến khích sáng kiến của các địa phương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 319 - 349). Trong tập này có đăng một loạt tài liệu cho thấy rằng V. I. Lê-nin đã chuẩn bị tỉ mỉ "Huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng" như thế nào, Người đã đưa dự thảo bản huấn thị ra thảo luận rộng rãi và đòi hỏi tất cả các bộ dân ủy nhất thiết phải gửi những nhận xét và những đề nghị của mình đến cho Người.

Nhiệm vụ hòa bình xây dựng chủ nghĩa xã hội đòi hỏi phải tăng cường yếu tố kế hoạch trong đời sống kinh tế của Nhà nước xô-viết. Mùa xuân 1921, theo sáng kiến của V. I. Lê-nin, một trung tâm kế hoạch hóa thống nhất toàn quốc — Ủy ban kế hoạch nhà nước — đã được thành lập. Trong tập này có một loạt thư gửi cho G. M. Crơ-gi-gia-nốp-xki là người lãnh đạo Ủy ban kế hoạch nhà nước, những bức thư này nói rõ V. I. Lê-nin đã quan tâm nhiều như thế nào đến công việc của cơ quan quan trọng đó của Nhà nước xô-viết.

Những tài liệu trong tập này là bằng chứng rõ ràng cho thấy V. I. Lê-nin rất chú ý đến việc tổ chức đúng đắn và phong cách làm việc của các cơ quan đảng, xô-viết, kinh tế và các cơ quan khác. V. I. Lê-nin cho rằng cần điều động các cán bộ của đảng sang làm công tác kinh tế và chỉ ra rằng "cần phải tăng cường bộ máy của Ban chấp hành trung ương và *làm cho nó sát* với các địa phương" (xem tập này, tr. 300), Người đề nghị "các cán bộ kinh tế (của Ban chấp hành trung ương) thúc đẩy các địa phương, kiểm tra, hướng dẫn" (tr. 300).

V. I. Lê-nin chống lại lối làm việc hành chính thuần túy, Người đòi hỏi phải có tính tập thể trong công tác, trong việc đề ra những quyết định quan trọng và đồng thời nhấn mạnh trách nhiệm cá nhân khi mà "một người nhất định hoàn toàn chịu trách nhiệm về việc thực hiện một công việc nhất định" (tr. 29), Người triệt để đấu tranh để kỷ luật đảng và nhà nước, pháp chế xã hội chủ nghĩa được chấp hành nghiêm chỉnh. Người đã dạy bảo và bằng tấm gương của mình nêu rõ rằng cần phải thực hiện như thế nào những nghị quyết đã được thông qua, khuyến khích như thế nào những người lao động có thành tích, chú ý như thế nào đến năng lực của mỗi người khi bố trí cán bộ.

V. I. Lê-nin cương quyết đấu tranh chống thái độ không tận tụy đối với công việc, chủ nghĩa hình thức, tác phong quan liêu giấy tờ, tính cầu thả, lối giải quyết công việc một cách hấp tấp vội vã. Người dạy rằng cần phải đấu tranh thường xuyên liên tục chống chủ nghĩa quan liêu, khuyên phải thu hút rộng rãi hơn nữa công nhân vào việc đó, giải thích những sai lầm của những người nghĩ rằng có thể thủ tiêu chủ nghĩa quan liêu ngay lập tức, bằng một cuộc tấn công, bằng cách giáng một đòn.

Việc thực hiện kế hoạch phục hưng nước nhà về mặt kinh tế diễn ra trong một cuộc đấu tranh gay gắt của Đảng cộng sản với các phần tử đối lập thuộc các loại, bọn này

mưu toan phá hoại sự đoàn kết trong hàng ngũ đảng. V. I. Lê-nin đấu tranh không khoan nhượng với tất cả những kẻ mưu toan làm mất uy tín hoặc nghi ngờ sự đúng đắn của đường lối do đảng vạch ra, Người đề nghị áp dụng những biện pháp nghiêm khắc "chống lại bọn vu khống, chúng không ở trong Ban kiểm tra và tung ra những lời buộc tội có tính chất vu khống núp dưới danh nghĩa "phê bình"" (tr. 115 - 116). Lê-nin triệt để và cương quyết vạch trần tất cả sự tác hại của những hành động bè phái chống đảng. Trong tập này có đăng một bức thư dài của V. I. Lê-nin gửi một trong những người lãnh đạo của phái "đổi lập công nhân" I-u. Kh. Lu-tô-vi-nốp, trong đó V. I. Lê-nin đã kiên nhẫn giải thích thực chất của những sai lầm và tai hại của những quan điểm của ông ta đi ngược lại đường lối của đảng.

V. I. Lê-nin yêu cầu toàn thể đảng viên Đảng cộng sản (b) Nga phải thực hiện nghiêm chỉnh những nghị quyết của đảng, đấu tranh chống những câu nói giả cách mạng (chẳng hạn trong vấn đề tô nhượng một số xí nghiệp), chống quan điểm nguy hiểm mà như Lê-nin đã nhận xét, "chung quy đều là điều nhằm nhí vô cùng tai hại, nào là "làm dễ như trở bàn tay", nào là "tự ta ta thu xếp được" v. v., điều đó càng hay nấp dưới cái chiêu bài "cộng sản thuần túy" thì càng nguy hiểm" (tr. 159). Người luôn luôn đấu tranh chống những khuynh hướng bản vị địa phương của một số cán bộ đặt lợi ích của địa phương "mình" cao hơn lợi ích của cả nước.

Những tài liệu về những vấn đề phát triển văn hóa và khoa học chiếm một vị trí đáng kể trong tập này. V. I. Lê-nin đã xem xét những vấn đề đó gắn chặt với những nhiệm vụ xây dựng kinh tế của đất nước.

Người đã nhận thấy rất rõ tất cả những cái mới nhất và có triển vọng nhất trong sự phát triển khoa học và kỹ thuật, Người nhắc các chuyên gia và các cán bộ kinh tế phải chú

ý đến những phát hiện khoa học tưởng như là cá biệt, dạy họ biết đứng trên giác độ toàn quốc mà xem xét những phát minh đó, đánh giá chúng theo quan điểm lợi ích kinh tế trực tiếp cũng như phương hướng phát triển chung của công nghiệp và nông nghiệp. Sau khi đọc bài "Về việc thay các ống kim loại bằng ống xi-măng trong việc khoan các giếng dầu" đăng trong tạp chí "Kinh tế dầu lửa và đá dầu", V. I. Lê-nin lập tức viết thư cho I. M. Gúp-kin ở Tổng cục công nghiệp dầu mỏ: "Thế mà đồng chí lại chôn một tin tức như vậy trong một bài nhỏ của một tạp chí có tính chất cực kỳ học thuật mà có thể là cứ 1 000 000 người ở nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga mới có một người hiểu được mà thôi. Tại sao đồng chí không khua chuông gióng trống lên để loan tin này ra? Cũng không tung ra trên những tờ báo nhiều người đọc? Cũng không chỉ định một tiểu ban những nhà thực tiễn? Cũng không trình cho Hội đồng lao động và quốc phòng thông qua những biện pháp khuyến khích?" (tr. 317).

V. I. Lê-nin đã đề ra vấn đề phải kế hoạch hóa và phối hợp hoạt động sáng chế phát minh trong phạm vi toàn quốc. Người đề nghị chấn chỉnh một công việc hết sức quan trọng - việc xem xét và đăng ký những phát minh được gửi tới. Về mặt này, rất đáng chú ý là bức thư công bố lần đầu tiên "Gửi phân ban sáng chế phát minh của Ban khoa học - kỹ thuật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao". Trong bức thư đó, V. I. Lê-nin đã đề ra cho cơ quan này một loạt nhiệm vụ cụ thể về việc tổ chức công việc của phân ban (xem tr. 10).

V. I. Lê-nin coi việc phát triển khoa học xã hội có một ý nghĩa to lớn. Người đã ra chỉ thị thu thập tất cả những tác phẩm đã công bố và ảnh chụp lại các tài liệu của các nhà sáng lập chủ nghĩa Mác. Chính điều này đã đặt cơ sở cho việc thành lập Viện C. Mác - Ph. Ăng-ghe-n. Người góp ý kiến với M. N. Pô-crốp-xki phải viết sách giáo khoa

phổ thông về lịch sử Nga như thế nào và phải tiến hành giảng dạy môn lịch sử ra sao; Người đã nêu những nhận xét có tính chất nguyên tắc, rất quan trọng đối với khoa học lịch sử, về cuốn sách nhỏ của B. Cun "Từ cách mạng đến cách mạng" (tài liệu in lần đầu, xem tr. 51).

Một loạt bức thư và mẫu thư trong tập này viết về những vấn đề cải tiến công tác của Bộ dân ủy giáo dục, sự hoạt động của các trường cao đẳng và những vấn đề khác của sự nghiệp xây dựng văn hóa (những vấn đề bảo vệ các tác phẩm nghệ thuật có giá trị, xuất bản tập bản đồ giáo khoa, từ điển tiếng Nga hiện đại). V. I. Lê-nin luôn luôn ủng hộ khuynh hướng hiện thực trong nghệ thuật và nhắc nhở những người làm công tác sáng tác đề phòng tình trạng say mê chủ nghĩa vị lai. Trong bức thư gửi M. N. Pô-crốp-xki, Lê-nin viết: "...yêu cầu đồng chí giúp đấu tranh với chủ nghĩa vị lai đáng tin cậy không?" (tr. 231). V. I. Lê-nin chống lại sự cách tân giả hiệu của những người thuộc nhóm Văn hóa vô sản và những thuyết do họ bịa ra, đồng thời chăm chú theo dõi những biểu hiện của sáng tác vô sản chân chính. Chẳng hạn, Người đã tán thành hoạt động của một số nhà văn ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ, nhấn mạnh rằng đây là "nhóm những nhà thơ vô sản *chân chính*" (tr. 71).

Trong tập này có nhiều tài liệu nói về hoạt động đối ngoại của Nhà nước xô-viết. Những tài liệu đó chứng tỏ rõ ràng rằng Chính phủ xô-viết đã kiên trì đấu tranh để thực hiện chính sách đối ngoại hòa bình và đã thiết lập được quan hệ buôn bán với tất cả các nước.

Trong bức thư gửi O. Van-đốc-líp đề ngày 17 tháng Ba 1921, V. I. Lê-nin viết: "Ngài biết là chúng tôi coi quan hệ buôn bán của chúng tôi với nước Mỹ sau này có một ý nghĩa như thế nào" (tr. 123). Theo đề nghị của V. I. Lê-nin (xem tr. 130), Chính phủ xô-viết đã tỏ ra chủ động và tháng

Ba 1921 đã gửi chính phủ Mỹ một bức công hàm mong muốn thiết lập quan hệ thương mại giữa hai nước và đề nghị gửi một đoàn đại biểu đặc biệt sang Mỹ với mục đích đó. Nhưng lúc bấy giờ hành động hữu nghị ấy không được chính phủ Mỹ đáp lại.

V. I. Lê-nin đã đặt "vấn đề ký hiệp định thương mại với Anh" cho bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao G. V. Tsi-tsê-rin, coi đó là "một vấn đề trước mắt và hết sức quan trọng" (tr. 17); sau khi ký hiệp ước Anh - Xô, Lê-nin đã nêu sự cần thiết phải thi hành hiệp ước một cách nghiêm chỉnh và chính xác (xem tr. 363, mẫu thư viết cho Đ. I. Cuốc-xki - tài liệu công bố lần đầu). Người rất quan tâm đến cuộc đàm phán của Bộ dân ủy ngoại thương về việc vay tiền của Thụy-điển và đề nghị cố gắng ký hiệp định vay tiền, với điều kiện có thể tiếp nhận được, của các nước khác, của Ý chẳng hạn (xem tr. 121, thư gửi các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga - tài liệu công bố lần đầu).

V. I. Lê-nin cũng chú ý nhiều đến việc thiết lập quan hệ hữu nghị với các nước phương Đông. Một ví dụ nói lên những quan hệ tốt đẹp giữa các quốc gia, dựa trên sự tôn trọng và tin cậy lẫn nhau, là mối quan hệ lúc bấy giờ hình thành giữa nước Nga xô-viết với Thổ-nhĩ-kỳ và Áp-ga-ni-xtan. Chứng tỏ điều đó là những thông điệp của vị đứng đầu Nhà nước xô-viết gửi chủ tịch Quốc hội Thổ-nhĩ-kỳ Mu-xta-pha Kê-man và quốc vương Áp-ga-ni-xtan A-ma-nun-la-khan in trong tập này. Những tài liệu này phản ánh sự hài lòng về mối quan hệ tốt đẹp giữa các nước. Cụ thể trong thông điệp gửi A-ma-nun-la-khan đã nói rằng: "...Giữa Áp-ga-ni-xtan và nước Nga không có những vấn đề có thể gây nên sự bất đồng và phủ dù chỉ là bóng đen lên tình hữu nghị Nga - Áp-ga-ni-xtan" (tr. 410).

Một loạt tài liệu nói về vấn đề thiết lập quan hệ thương mại với một số nước và vấn đề chính sách tô nhượng của Nhà nước xô-viết.

Một số thư nói về vấn đề phong trào cộng sản quốc tế. Những bức thư này phản ánh công việc to lớn của V. I. Lê-nin để chuẩn bị Đại hội III Quốc tế cộng sản: sự tham gia của Người vào việc thảo ra những nghị quyết quan trọng nhất của đại hội, thu thập tài liệu về tình hình các đảng xã hội chủ nghĩa và đảng cộng sản ở nước ngoài, những cuộc nói chuyện với các đại biểu. Lê-nin đã vạch trần những sai lầm cơ hội hữu khuynh và bè phái tả khuynh. Trong tập này lần đầu tiên công bố một tài liệu quan trọng của V. I. Lê-nin - "Nhận xét các bản dự thảo luận cương về sách lược chuẩn bị cho Đại hội III Quốc tế cộng sản. Thư gửi G. E. Di-nô-vi-ép". Trong tài liệu này, V. I. Lê-nin đã xem xét những nguyên lý cơ bản về sách lược của các đảng cộng sản, phê phán những sai lầm của "phái tả", nhắc họ đừng ra những quyết định vội vã thiếu cân nhắc, để phòng nguy cơ xa rời quần chúng. Lê-nin giải thích: "Quốc tế cộng sản phải xây dựng sách lược dựa trên chỗ: phải tranh thủ một cách không ngừng và có hệ thống *đa số trong giai cấp công nhân*, trước hết là *trong nội bộ các công đoàn cũ*. Như thế thì dù các biến cố xoay chuyển thế nào chúng ta cũng chắc chắn sẽ chiến thắng" (tr. 345). Những tài liệu của thời kỳ này cho thấy rằng V. I. Lê-nin đã đấu tranh triệt để, bền bỉ như thế nào, để củng cố các đảng cộng sản, sự đoàn kết nhất trí trong hàng ngũ của các đảng đó, sự thống nhất của phong trào cộng sản quốc tế.

Trong tập này in 490 tài liệu trước đây không có trong Toàn tập V. I. Lê-nin, trong số đó 99 tài liệu được công bố lần đầu (những tài liệu này được đánh dấu bằng hoa thị).

*Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin
trực thuộc Ban chấp hành trung ương
Đảng cộng sản Liên-xô*

V. I. Lê-nin
1921

1920

1

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

6/XI.

G. M.!

Đây là việc rất quan trọng. Tiểu ban của chúng ta¹ (đồng chí đã được mời tham dự đấy chứ? theo quyết định trước đây?) sẽ họp vào *ngày mai* (hoặc sáng ngày 8/XI).

Cần phải thảo luận trước thật kỹ bản dự thảo (kèm theo đây) của tiểu ban.

Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga hoàn toàn không có trong ấy!

Theo tôi, như thế là không đúng, vì tất cả các "kế hoạch" (và tất cả các "ban kế hoạch" và "chương trình kế hoạch") liệu có giá trị gì *nếu không có kế hoạch điện khí hóa?* Không có giá trị gì cả.

Nói đúng ra, Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga phải là cơ quan kế hoạch duy nhất trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy, nhưng đưa ra một cách thẳng thừng và thô bạo như thế thì không ổn, vả lại làm như thế cũng không đúng. Cần phải suy nghĩ (gấp, từ giờ đến mai thôi), xem nên đặt vấn đề như thế nào.

Có lẽ: 1) đưa chủ tịch của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga vào *ban kinh tế* của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách tư vấn chẳng?

2) biến Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga thành một ban *thường trực* trực thuộc **Hội đồng bộ trưởng dân ủy**,

vì nó chuẩn bị và thực hiện, phải thực hiện việc điện khí hóa cho cả Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, lẫn Bộ dân ủy nông nghiệp, Bộ dân ủy giao thông và v. v...

3) tất cả các ban kế hoạch của tất cả các bộ dân ủy đều phải gắn liền và đồng thời phụ thuộc vào Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga. Nhưng như thế nào?

Thành lập một ban nữa trực thuộc Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga gồm chủ tịch của tất cả các ban kế hoạch chăng? hay bằng cách nào khác?

Đọc xong thư này, gọi điện thoại cho tôi nhé.

Còn biên bản (của tiểu ban ngày 5/XI) thì xin gửi trả lại hôm nay, chậm nhất là 10 giờ tối.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 6 tháng Mười một 1920

In lần đầu năm 1924 trong sách:
G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki. "Trao đổi hàng hóa và công tác kế hoạch". Mát-xcơ-va

Theo đúng bản thảo

2

GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA

6. XI. 1920.

Đồng chí Xê-rê-đa!

Những bài của Mi-khen-xôn mà đồng chí gửi đến cho tôi, tôi cho là hết sức quan trọng².

Cần phải:

1) Chuyển ngay lập tức những bài đó (sau khi đã sửa văn phong, gộp thành một bài, biên tập lại) cho báo "Tin tức" và "Sự thật".

2) Đồng chí viết thêm lời bạt: những kết luận (những kết luận thực tiễn).

3) Cung cấp một bài lược trích cho Hãng thông tấn Nga để phát đi khắp nước Nga.

4) Đồng chí nhất thiết phải đưa tất cả những điều đó α) vào bản báo cáo đánh máy của đồng chí chuẩn bị cho đại hội các Xô-viết ngày 20. XII, β) vào báo cáo miệng của đồng chí (thực chất vấn đề và những kết luận thực tiễn).

Cần phải chuẩn bị trước tất cả những cái đó và kịp thời bắt các chuyên gia phải làm tất cả mọi công việc chuẩn bị cho báo cáo của đồng chí.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

3

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Gửi Tiểu hội đồng:

Bri-u-kha-nốp không đồng ý.

Không thể ra sắc luật về những việc như vậy mà không có sự đồng ý chính xác bản văn của Bri-u-kha-nốp đối với từng trường hợp³.

6/XI.

Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Mười một 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

4

**GỬI I-A. E. RÚT-DU-TÁC,
A. I. RỬ-CỐP, M. P. TÔM-XKI**

Gửi *Rút-du-tác*

+ Rủ-cốp
Tôm-xki

Nếu như các đồng chí không hài lòng với những đề cương về phong trào công đoàn⁴, xin hãy

lập tức

nêu ra những điều sửa chữa hoặc những đề cương khác.

Gấp.

Lê-nin

*Viết chậm nhất ngày 8
tháng Mười một 1920*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

5

**ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỈNH Ê-CA-TÊ-RIN-BUA,
BAN THƯỜNG VỤ KHU U-RAN
THUỘC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA,
HỘI ĐỒNG QUÂN ĐOÀN LAO ĐỘNG 1¹⁾**

Ê-ca-tê-rin-bua,

Ban chấp hành Xô-viết tỉnh, Ban thường vụ khu,

Hội đồng quân đoàn lao động I

Tôi đề nghị lập tức trả lại những ngôi nhà đã bị chiếm giữ của trường đại học tổng hợp. Từ nay không được chiếm

¹⁾ Xem tập này, tài liệu 54.

bất kỳ một ngôi nhà nào của trường đại học tổng hợp nếu không có mệnh lệnh của Ủy ban nhà cửa trung ương⁵.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 10 tháng Mười một 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
đã được V. I. Lê-nin ký*

6

GỬI A. D. GÔN-TXƠ-MAN

Gửi đồng chí Gôn-txơ-man

Nếu đồng chí thấy quá mức, thì **tất nhiên** cần phải hạ thấp. Tôi ở Ban chấp hành trung ương: tôi không có thì giờ để đi sâu tìm hiểu kỹ. Tôi tin rằng đồng chí sẽ giải quyết vấn đề thế nào đồng chí cho là đúng, tôi không có gì nói thêm. Việc của tôi là chuyển lời đề nghị của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga và yêu cầu giải quyết *nhANH*⁶.

Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Mười một 1920

*Đăng lần đầu năm 1961 trên
tạp chí "Lưu trữ lịch sử",
số 5*

Theo đúng bản thảo

7

**GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI,
M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI, V. A. A-VA-NÊ-XỐP**

11. XI. 1920.

Gửi các đồng chí M. N. Pô-crốp-xki
Vla-đi-mia-xki và A-va-nê-xốp

Tôi yêu cầu các đồng chí lập một tiểu ban do M. N. Pô-crốp-xki làm trưởng ban để xét đơn của Hội đồng các giáo đoàn về việc vi phạm sắc lệnh ngày 4.1.1919. Đồng chí Cuốc-xki sẽ gửi đơn ấy cho các đồng chí.

Tôi gửi kèm thêm bức thư của Tséc-tốp gửi cho tôi.

Rất mong xem xét nhanh⁷.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

8

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

12. XI. 1920.

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Đồng chí Ác-xen-rốt, An-na Gri-gô-ri-ép-na Ác-xen-rốt, vợ của một đồng chí¹⁾ trước đây ở Muyn-khen, hết sức yêu cầu đưa chị ấy đi Thụy-sĩ, đi A-rô-da.

Ở chỗ khác thì chị ấy không thể chữa khỏi bệnh nặng (lao phổi, đang chuyển sang họng).

¹⁾ T. L. Ác-xen-rốt

Chị ấy không thể sống theo lối bất hợp pháp được. (Ở Đức và ở Thụy-sĩ *m ọ i n g ư ờ i* đều biết chị ấy).

Chị ấy nghĩ: *công khai* đề nghị chính phủ Thụy-sĩ để chị *chỉ* đến A-rô-da trong một thời gian ngắn và *chỉ* để chữa bệnh mà thôi.

Đồng chí hãy hỏi ý kiến những người hữu quan xem có thực hiện được không và trả lời cho tôi biết.

Lê-nin của đồng chí

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

9

**ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
MẶT TRẬN MIỀN NAM**

Bằng mật mã

Theo đường dây trực tiếp

Gửi Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Nam

Sao gửi Tư-rốt-xki

Tôi vừa được biết đồng chí đề nghị Vran-ghen đầu hàng⁸. Tôi hết sức ngạc nhiên về điều kiện quá nhân nhượng. Nếu kẻ thù chấp nhận những điều kiện ấy thì cần phải thực sự đảm bảo chiếm lấy hạm đội và không để một chiếc tàu nào thoát; nếu kẻ thù không chấp nhận những điều kiện đó, thì theo tôi, không nên nêu lại những điều kiện đó nữa mà cần phải trị thẳng tay.

Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Mười một 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản do E. M. Xcơ-li-an-xki viết, đã được V. I. Lê-nin ký

10

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP, P. I. PÔ-PỐP,
V. A. A-VA-NÊ-XỐP, M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI¹⁾

Gửi các đồng chí Bri-u-kha-nốp
Pô-pốp
A-va-nê-xốp
Vla-đi-mia-xki

Về vấn đề *số lượng* những định mức cung cấp cho công nhân, có thể xác định thứ tự như sau được không:

- 1) Xác định một số minimum định mức, theo số thứ tự, chẳng hạn:
định mức số 1 bình thường, minimum
" số 2 cao hơn một ít, ngân này
" số 3

v. v. cho đến số 10, định mức cao nhất, nếu như tất cả số định mức có thể đóng khung trong mười định mức.

2) *Hàng tháng* xác định có bao nhiêu người tiêu dùng (công nhân hoặc viên chức *cộng với* người trong gia đình) nhận *theo từng định mức*.

Nếu làm được thế thì chúng ta có thể biết được một cách chính xác có bao nhiêu định mức: đó là điều thứ nhất.

Hai là, chúng ta có thể dễ dàng chuyển các nhóm từ tiêu chuẩn này sang tiêu chuẩn khác.

Ba là, chúng ta luôn luôn biết được *trên thực tế đã cung cấp* bao nhiêu và cho bao nhiêu công nhân.
12/XI.

Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Mười một 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Ở góc trên bức thư, V. I. Lê-nin viết cho thư ký: "Đánh máy và đưa tôi ký".

11

GỬI M. I. CA-LI-NIN

Đồng chí Ca-li-nin! Xin gửi đồng chí *những dự thảo* các quyết định về các hợp đồng tô nhượng Xi-bi-ri đã thông qua tiểu ban (những dự thảo này sẽ trình *Hội đồng bộ trưởng dân ủy* duyệt, có lẽ vào tuần sau⁹⁾). Ở đây, chính vấn đề về *tổn hao lượng thực* soạn thảo chưa đầy đủ.

Hãy xem xét kỹ vấn đề đó phù hợp với điều hôm nay chúng ta đã bàn.

12/XI.

Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Mười một 1920

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

12

GỬI TỔNG CỤC CÔNG NGHIỆP DA
THUỘC HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO

Gửi Tổng cục công nghiệp da

Yêu cầu báo ngay cho tôi biết kết luận của các đồng chí về việc phát minh da nhân tạo để làm đế giày của Ba-rư-sni-cốp, cũng như việc xúc tiến công việc này nếu phát minh đó được các đồng chí thừa nhận là có ích¹⁰⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Viết ngày 12 tháng Mười một 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản sao đánh máy

13

*** GỬI PHÂN BAN SÁNG CHẾ PHÁT MINH
CỦA BAN KHOA HỌC - KỸ THUẬT
THUỘC HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO**

Tôi yêu cầu trả lời những câu hỏi sau đây:

1. Có bao nhiêu đề nghị về sáng chế phát minh đã được xem xét kể từ ngày thành lập phân ban và hiện nay còn bao nhiêu phát minh chưa được xem xét.

2. Bao nhiêu phát minh 1) được coi là có ích, 2) đã được áp dụng (nêu lên những phát minh chủ yếu nhất).

3. Thể thức và thời hạn xem xét từng phát minh và phương hướng công việc sắp tới.

4. Có phát minh nào đó có thể do một cơ quan nào đó áp dụng khi chưa có kết luận của phân ban sáng chế phát minh của Ban khoa học - kỹ thuật hay không.

5. Phân ban sáng chế phát minh của Ban khoa học - kỹ thuật có biết hay không

a) phát minh da nhân tạo để làm đế giày của Ba-rư-sni-cốp, nếu có biết thì đã thúc đẩy việc đó như thế nào,

b) phát minh¹⁾

Ái đúng đầu phân ban sáng chế phát minh?¹¹

13/XI-1920.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Lê-nin

*In lần đầu, theo đúng
bản sao đánh máy*

* Từ đây trở đi, chúng tôi dùng dấu hoa thị này để chỉ những đầu đề lấy theo bản gốc.

¹⁾ Có lẽ trong bản sao đánh máy đã bỏ sót.

14

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN

B ằ n g m ậ t m ẫ

Gửi Xta-lin

Cuộc đấu tranh chống bọn phiến loạn tiến triển như thế nào rồi? Có đúng là bọn chúng có hơn 20 000 súng và gươm không? Quân tiếp viện cho mặt trận Cáp-ca-dơ có đủ không? Đồng chí xem có thể giải quyết hòa bình vấn đề quan hệ với Gru-di-a và Ác-mê-ni-a không, và trên cơ sở nào? Sau nữa, công việc củng cố các đường tiến vào Ba-cu có được tiến hành hoàn toàn nghiêm túc không? Tôi yêu cầu cho biết cả những tin tức về Thổ-nhĩ-kỳ và Ba-tư, gửi vắn tắt cho tôi bằng điện, rồi viết thư nói chi tiết hơn¹².

Lê-nin

*Viết ngày 13 tháng Mười một 1920
Đã gửi đi Ba-cu*

*Đăng lần đầu ngày 21 tháng
Giêng 1937 trên báo "Sự thật",
số 21 và báo "Tin tức", số 19*

Theo đúng bản thảo

15

**GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Tôi chấp nhận hầu hết những điều sửa chữa của N. C.¹⁾ và đề nghị bổ sung một điều nữa: bổ sung về việc *hợp nhất* công tác giáo dục *chính trị* và công tác giáo dục *kh o a*

¹⁾ N. C. Crúp-xcai-a.

h ọ c. Dự thảo của Di-nô-vi-ép, nếu có những điểm sửa chữa và bổ sung đó thì có thể chấp nhận được¹³.

Lê-nin

Viết ngày 14 tháng Mười một 1920

Đăng lần đầu không đầy đủ năm 1958 trên tạp chí "Những vấn đề lịch sử của Đảng cộng sản Liên-xô", số 1

In toàn văn lần đầu, theo đúng bản thảo

16

GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA

Gửi đồng chí Xê-rê-đa

Đối với ba trung tâm lớn của tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ chưa có điện:

- I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ
- Sui-a
- Ki-nê-sma

công nhân yêu cầu cây điện. Hãy bảo người ta cung cấp số liệu và báo cho tôi biết có thể thực hiện được không, và cần những điều kiện gì để làm việc đó¹⁴.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 15 tháng Mười một 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản sao đánh máy

17

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA

15/XI.

Sao gửi đồng chí Cuốc-xki

Đồng chí Lê-gia-va!

Goóc-ki nhắc tôi việc ban hành sắc lệnh về việc tịch thu tài sản của những người chạy ra nước ngoài.

Hình như điều này đã được thỏa thuận rồi.

Tại sao bị trì hoãn?

Đồng chí hãy tìm hiểu xem, làm gấp và báo cho tôi biết ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 16. XI.¹⁵

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 15 tháng Mười một 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

18

GỬI A. M. A-NÍCH-XƠ

Gửi đồng chí A-ních-xơ

Vì có đơn của đồng chí Cô-rô-lép, chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ, báo cáo rằng quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 5-X-1920¹⁶ không được chấp hành và vì sự hoạt động liên tục của các nhà máy dệt tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ là điều hết sức quan trọng, trong nửa năm các nhà máy này có thể cung cấp 2,88 triệu *tấm*, mỗi *tấm* dài 60

ác-sin¹⁾, tức là 172,8 triệu ác-sin, — tôi giao cho đồng chí ngay ngày mai, 16-XI-1920, tổ chức cuộc hội nghị dưới sự chủ tọa của đồng chí, gồm đồng chí Cô-rô-lép và các đại diện:

tương ứng với	của Bộ dân ủy lương thực
các vấn đề của mỗi	Tổng cục công nghiệp nhiên liệu
cơ quan chủ quản	Tổng cục công nghiệp dầu mỏ
	Tổng cục công nghiệp than bùn
	Bộ dân ủy quân sự
	Bộ dân ủy tài chính
	Bộ dân ủy giao thông

bàn các vấn đề do Ban chấp hành Xô-viết tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ đề ra, để soạn thảo những quyết định *chính xác* và đưa tôi ký hoặc trình lên Hội đồng lao động và quốc phòng vào thứ tư, ngày 17-XI-1920, đúng 6 giờ chiều¹⁷.

15 - XI - 1920.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

*In lần đầu năm 1933 trong sách:
A. M. A-ních-xơ. "Hội ký về
Vla-đi-mia I-lích". Mát-xcơ-va*

Theo đúng bản sao đánh máy

19

GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA VÀ N. P. BRI-U-KHA-NỐP¹⁸

16. XI. 1920.

Người huyện Mô-xan-xcơ tỉnh Ca-lu-ga đến.

1) Họ nói lúc đầu người ta thu gia súc sống - việc ấy làm cho nông dân hết sức bất bình. Thậm chí họ còn nói rằng họ "bị cướp".

¹⁾ — đơn vị đo chiều dài của Nga, bằng 0,71m

Sau đó (X. 1920) thì chuyển sang thu thịt chứ không thu gia súc sống (mỗi con bò cái thu 13 phun-tơ¹⁾, mỗi con lợn thu 26 phun-tơ, mỗi con cừu thu 7 phun-tơ v. v.). Nông dân rất hài lòng với sự thay đổi như vậy.

Giờ đây lại thu gia súc sống: nông dân lại bất bình và bực tức.

2) Tổng Xin-cô-vô, ấp trại của Ba-ri-a-tin-xki trước kia (về sau là của một người Đức hình như tên là Sa-lác-tơ) có lẽ hơn 1000 đê-xi-a-tin²⁾.

Người ta đã lấy tất để làm nông trường quốc doanh, ruộng đất bị bỏ hoang, người ta đã lấy của quốc khố hàng triệu rúp, năm 1920 người ta cày không quá 5 đê-xi-a-tin. Ngựa còn 10 con (trước đây có gần 100 con), bò còn khoảng 30 - 40 con (trước đây 200 con). Không ai cố gắng cày. Đồ gỗ bị tha đi hết v. v..

Nông dân xung quanh *rất* cần đất và họ phản nản rất nhiều rằng họ không được cấp đồng cỏ, cũng như ruộng đất.

(N. Xê-mê-nô-vích Bô-đi-a-cốp, tổng Xin-cô-vô, làng Phi-líp-cô-vô, huyện Mô-xan-xcơ, tỉnh Ca-lu-ga.)

Tôi yêu cầu các đồng chí Bri-u-kha-nốp và Xê-rê-đa bảo người ta cung cấp số liệu và chuyển cho tôi — muộn nhất là sau *h a i* ngày.

Có thể thỏa mãn được không? Hoặc có trở ngại gì không?¹⁹

Lê-nin

*In lần đầu năm 1942 trong Văn
tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ — đơn vị đo trọng lượng của Nga, bằng 409,5 gam

²⁾ — mẫu Nga, bằng 1,09 héc-ta

20

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP

Đồng chí A-va-nê-xốp!

Đồng chí Tsu-tơ-ca-ép đồng ý, coi là trường hợp ngoại lệ, xuất chi ở đây 36 triệu tiền giấy (trong số tiền đã cấp) cho Bộ dân ủy bưu điện để cho Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt¹⁾.

Tôi yêu cầu đồng chí cho phép, bởi vì theo tôi, công việc rất quan trọng và khẩn cấp.

Nếu đồng chí không đồng ý thì xin gọi điện *n g a y* cho tôi.

17/XI.

*Lê-nin**Viết ngày 17 tháng Mười một 1920**In lần đầu, theo đúng bản thảo*

21

* ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI

A. M. LI-U-BÔ-VÍCH

Tôi hết sức ngạc nhiên và phẫn nộ vì mặc dù hôm qua chúng ta đã bàn qua điện thoại; thế mà đồng chí không đưa vấn đề trạm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt ra phiên họp Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 17/XI.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

*Lê-nin**Viết ngày 17 tháng Mười một 1920**In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV**Theo đúng bản do M. I. Gli-át-xe viết, đã được V. I. Lê-nin ký*

¹⁾ Về Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, xem thêm V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, các tài liệu 223, 224, 225 và tập này, các tài liệu 92, 268.

22

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Đồng chí Tsi-tsê-rin! Những tin tức phát đi từ Anh, đặc biệt là do Cra-xin đưa (và những đoạn trích các báo), và đặc biệt là tin nói rằng Mỹ sẽ lập tức tham gia (hiệp định thương mại giữa Nga với Anh), đang đặt ra vấn đề ký hiệp định thương mại với Anh²⁰ như một vấn đề trước mắt và hết sức quan trọng.

Nếu là vấn đề peace or war¹⁾ thì cần phải liên hệ với Ba-tum và Gru-di-a²¹.

Sau đó về vấn đề nợ, cần phải làm rõ *hết sức chính xác* để họ không bắt chúng ta phải trả.

Nếu như có hiệp định thương mại thì ai là người có quyền ký *cuối cùng?* một mình Cra-xin? hay Hội đồng bộ trưởng dân ủy?

Cần phải chuẩn bị khẩn cấp *vấn đề* này *trong tất cả* các bộ phận *của nó*.

19/XI.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin**Viết ngày 19 tháng Mười một 1920**In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản thảo*

23

TRẢ LỜI I. V. XTA-LIN
BẰNG ĐƯỜNG DÂY TRỰC TIẾP VÀ THƯ GỬI
L. Đ. TƠ-RỐT-XKI²²

1

Không họp Bộ chính trị thì tôi không thể trả lời một điều nào cả. Tôi khuyên đồng chí hoặc đưa ra ngay một

¹⁾ — chiến tranh hay hòa bình

đề nghị cụ thể và gửi ngay đến Bộ chính trị, hoặc tự đồng chí hành động dựa chính xác vào những quyền hành đã trao cho Xta-lin, hoặc sau hết, nhanh chóng về Mát-xcơ-va để giải quyết toàn bộ vấn đề Cáp-ca-dơ. Dù sao cũng cần phải tăng cường quân tiếp viện và gửi nhanh quân tiếp viện đến. Đồng chí cho biết quyết định của đồng chí như thế nào.

Lê-nin

*Viết ngày 19 hoặc 20
tháng Mười một 1920*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng nguyên văn
trên băng điện báo*

2

Đồng chí Tô-rốt-xki! Hãy ra lệnh *tăng cường* ngay lập tức và **gấp rút** điều quân, và tôi yêu cầu ngay ngày hôm nay gửi thư này cho Tsi-tsê-rin ¹⁾.

23/XI. Lê-nin

Viết ngày 23 tháng Mười một 1920

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

24

NHỮNG NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ ²³

1

Yêu cầu Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao báo cáo về việc điện khí hóa tổng I-a-rô-pô-lê-tơ (hoặc vùng I-a-rô-pô-lê-tơ), huyện Vô-lô-cô-lam-xcơ, tỉnh Mát-xcơ-va²⁴.

Cái chủ yếu là *đồng*.

¹⁾ Thư này viết trên giấy điện báo có ghi cuộc nói chuyện bằng đường dây trực tiếp giữa V. I. Lê-nin và I. V. Xta-lin.

Kỹ sư *R i n - g ô*, trưởng ban điện lực tỉnh Mát-xcơ-va, ủng hộ việc đưa các nhà máy thiết bị điện địa phương (thí dụ của Vi-sni-a-cốp và Sam-sin ở Mát-xcơ-va) vào sản xuất, nguyên liệu thì đã có, song ở trong kho **Rai-ô-vô** (kho pháo binh tỉnh Mát-xcơ-va, cách Mát-xcơ-va 9 véc-xta¹⁾, có hàng triệu pút đồng được chuyển từ các nơi đến trong thời gian chiến tranh, đặc biệt là từ Ba-lan).

(Tìm hiểu kỹ về Rin-gô)

- (1) giúp điện khí hóa
- (2) giáo dục quốc dân
- (3) ngành trồng lanh.

2

Giữ *b í m â t* và nhắc tôi khi Ki-rin-lin ở I-a-rô-pô-lê-tơ (huyện Vô-lô-cô-lam-xcơ) đến chỗ tôi.

*Nhiệm vụ 1 viết ngày 19 tháng
Mười một 1920, nhiệm vụ 2 viết
ngày 20 tháng Mười một 1920*

*In lần đầu năm 1945 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

25

GỬI A. M. A-NÍCH-XƠ

20/XI-1920

Gửi đồng chí A-ních-xơ

Yêu cầu đồng chí tổ chức ngay ngày mai một cuộc hội nghị có đại diện của:

¹⁾ — dặm Nga, bằng 1,06 ki-lô-mét

Ban phân phối quần áo lao động cho công nhân
 Tổng cục công nghiệp than
 và đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng về quân nhu cho
 Hồng quân và Hải quân và Tổng cục công nghiệp may mặc
 để thẩm tra (theo điện của đồng chí Tư-rốt-xki ngày 20/XI-1920
 số 69/5) những nguyên nhân không chấp hành quyết định của
 Hội đồng lao động và quốc phòng về việc cung cấp cho vùng
 mỏ Đôn-bát²⁵ và để tìm những biện pháp khẩn cấp nhằm hoàn
 thành gấp nhiệm vụ²⁶.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1942 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản đánh máy

26

**GỬI PHÒNG ĐIỆN LỰC
 CỦA HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN
 MÁT-XCƠ-VA**

Theo báo cáo của đại biểu địa phương (đồng chí Cuốc-cốp
 ở làng Ca-si-nô), máy phát điện có thể chế tạo ở nhà máy
 "Đi-na-mô" (cạnh tu viện Xi-mô-nốp, gần Mát-xcơ-va, sau cửa ô
 Xpa-xcơ) (cách Mát-xcơ-va một véc-xta)²⁷.

20/XI. 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

27

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY²⁸

Gửi Tiểu hội đồng

Theo tôi, cần phải bổ sung một điều khoản (hoặc chú thích):
 những quy tắc đã nêu trong §4 phải được soạn thảo trong
 một thời hạn *n à o đ ó* (ngắn) và báo cáo cho Tiểu hội đồng bộ
 trưởng dân ủy.

NB:

- (1) Giáo dục chính trị
 (2) và tuyên truyền cộng sản

NB:

phải được đưa vào
 chương trình học tập.
 Kiểm tra như thế nào.

Lê-nin

*Viết sớm nhất ngày 20
 tháng Mười một 1920*

*In lần đầu năm 1945 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

28

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA

Đồng chí Lê-gia-va!

Theo tôi, đồng chí phải soạn thảo *chỉ thị chi tiết*,
 thỏa thuận với Bộ dân ủy ngoại giao và ban đặc nhiệm của
 Ủy ban đặc biệt toàn Nga (tôi có thể chỉ định một tiểu ban gồm
 đại diện bộ ba đó trong một thời hạn ngắn), *v à n ếu c ó*

sự bất đồng ý kiến thì trình lên Ban chấp hành trung ương²⁹.

21/XI. Lê-nin

Viết ngày 21 tháng Mười một 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

29

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Gửi Tiểu hội đồng

Tôi đề nghị từ nay đến thứ bảy giải quyết cho xong (để thứ bảy trình lên Đại hội đồng bộ trưởng dân ủy) vấn đề đặt mua cây điện (Bộ dân ủy nông nghiệp). Gấp!³⁰

Lê-nin

Viết chậm nhất ngày 23 tháng Mười một 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

30

GỬI V. P. MI-LI-U-TIN³¹

1

1) Cần phải bổ sung vào bản đồ đó lời chú giải:

- a) màu đỏ nghĩa là gì,
- b) " xanh " "
- c) các số " "

2) Có thể gộp hai bản đồ Xi-bi-ri làm một được không?

3) Những con số trên các tuyến đường xe lửa không rõ ràng.

2

Đã bỏ sót:

Màu đỏ VI	}	trên bản đồ
Màu đỏ VIII		có không?

Tôi cần phải bỏ tù người chịu trách nhiệm, hay để cho nhẹ bớt, chỉ khiến trách thôi?

Viết giữa ngày 23 tháng Mười một và 6 tháng Chạp 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

31

GỬI A. P. PLA-TÔ-NỐP

24. XI. 1920.

Đồng chí kính mến!

Người ta báo cho tôi biết rằng Ni-na A-lếch-xê-ép-na Prê-ô-bra-gien-xcai-a được bố trí ở một buồng rất không thuận tiện.

Một tháng rưỡi trước đây, chị ấy được bố trí ở số 330 Nhà Xô-viết số 1, và lại như người ta cho tôi biết, đồng chí có nói rằng đây là buồng ở tạm thời.

Tôi rất mong đồng chí cho chuyển chị ấy sang một căn buồng khá hơn. Nếu có khó khăn hoặc đồng chí không đồng ý thì yêu cầu viết cho tôi vài lời.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản V. U-li-a-nốp - Lê-nin

Đăng lần đầu năm 1924 trên tạp chí "Cách mạng vô sản", số 3

Theo đúng bản thảo

32

GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA

Tôi yêu cầu *nhất thiết phải* xuất bản đúng thời hạn và báo cho tôi biết ngay³².

26/XI. Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Mười một 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

33

GỬI V. V. PHÔ-MIN

Gửi đồng chí Phô-min

Có thể cho tôi những số liệu sau đây được không:

1) (chỉ 2 hay 4 con số: bánh mì và những thực phẩm khác) trong cả năm 1919 và 1920 (từ 1. I. đến 1. XI.)?

2) cho tất cả những vùng *được cung cấp lương thực?* (2 hoặc 4 con số như vậy)³³.

Viết giữa ngày 26 và 29
tháng Mười một 1920

In lần đầu năm 1933 trong sách:
V. V. Phô-min. "Lê-nin với ngành
vận tải". Mát-xcơ-va

Theo đúng bản thảo

34

GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA

Đồng chí Xê-rê-đa! *Xin trả lại* cái này³⁴ cho tôi sau khi xem xong và cho biết: (1) có ghi lại đúng, thật chính

xác như đơn đặt hàng của đồng chí không? (2) đến ngày 1. IV. 1921 thì có muợn không? (3) có tin tức gì về tiến trình thực hiện đơn đặt hàng không?

28/XI. Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Mười một 1920

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

35

GỬI L. B. CRA-XIN¹⁾

Bằng mật mã

Gửi Cra-xin

Tiểu ban Grô-man bị đóng cửa vì không cần thiết³⁵. Đồng chí cho biết chúng ta cần đòi khối Đồng minh bồi thường bao nhiêu tỷ rúp tiền vàng. Tôi nhấn mạnh một lần nữa, trong khi thảo luận vấn đề nợ, cần phải bám chắc chỉ thị của Ban chấp hành trung ương để đồng chí không phải tranh chấp với Bộ dân ủy ngoại giao và với Lô-mô-nô-xốp, và phải kịp thời trình những đề nghị chính thức chính xác lên Bộ chính trị. Đã ra một chỉ thị như vậy cho Bộ dân ủy ngoại giao.

Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Mười một 1920
Đã gửi đi Luân-đôn

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

¹⁾ Ở phần trên của tài liệu này, V. I. Lê-nin ghi thêm: "Yêu cầu đồng chí Tsi-tsê-rin gửi đi. 28/XI. Lê-nin".

36

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Đồng chí Tsi-tsê-rin! Đoạn có gạch dưới hoàn toàn không thể được³⁶. Bộ trưởng dân ủy có nhiệm vụ thực hiện *chính xác quyết định* của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã *giải thể* tiểu ban Grô-man. Đồng chí đã không phản đối quyết định đó ở Ban chấp hành trung ương, quyết định ngày 7. IX, và bịa đặt ra sự "va chạm" nào đó (ở đâu? của ai? thế nào là "va chạm", khi đã có quyết định *nhất thiết phải chấp hành*? Chính đồng chí đã gây ra). Làm sao Bộ dân ủy ngoại giao lại có thể hy vọng "cho hoạt động" bất chấp cả Hội đồng bộ trưởng dân ủy, điều đó không thể hiểu được. Đó là sự hỗn loạn và phá hoại tổ chức. Chính đồng chí cản trở quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, tuyệt đối không thể làm thế được.

29/IX. Lê-nin

Viết ngày 29 tháng Mười một 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

37

GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI

Sao gửi các đồng chí Lit-ken-xơ,
Xô-lô-vi-ép, Cre-xtin-xki

29/XI.

Đồng chí Lu-na-tsác-xki! Hôm qua chúng tôi đã trao đổi tỉ mỉ với đồng chí Lit-ken-xơ. Theo tôi, những dự án của đồng chí ấy và của đồng chí Xô-lô-vi-ép có tính chất gượng

ép³⁷. Tất nhiên Ban chấp hành trung ương sẽ quyết định. Ý kiến sơ bộ của tôi như sau:

1) Đặt chức vụ trợ lý bộ trưởng dân ủy, giao cho anh ta *toàn bộ* công việc hành chính.

2) Biến "Vụ tổ chức" thành "Trung tâm tổ chức" (do một ủy viên ban lãnh đạo phụ trách). Trung tâm này quản lý các mặt hành chính, tổ chức, cung cấp v. v. của *tất cả* các vụ.

3) Bãi bỏ Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp, sáp nhập nó vào vụ *phổ thông cấp II* với *điều kiện*: (α) tăng những môn học phổ thông và chính trị ở các trường cấp II và (β) đảm bảo, tùy theo khả năng, chuyển từ giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp sang giáo dục kỹ thuật tổng hợp.

4) Phải làm sống lại và chỉnh đốn Hội đồng khoa học nhà nước với tư cách là một cơ quan thảo luận tất cả các vấn đề khoa học - giáo dục.

Thành phần = tất cả các ủy viên ban lãnh đạo
+ các *chuyên gia* ưu tú, dù là chuyên gia tư sản.

5) Lập ra những vụ như sau: (1) mẫu giáo vỡ lòng; (2) phổ thông cấp I; (3) phổ thông cấp II (= Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp); (4) giáo dục ngoài nhà trường (= Tổng cục giáo dục chính trị); (5) đại học; (6) nghệ thuật.

6) Để vụ nghệ thuật như một vụ thống nhất, đặt các "*chính ủy*" là *đảng viên cộng sản* ở tất cả các cơ quan trung ương và chỉ đạo của vụ này.

29. XI. Lê-nin

Viết ngày 29 tháng Mười một 1920

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

38

GỬI X. E. TSU-TXƠ-CA-ÉP

Gửi đồng chí Tsu-txơ-ca-ép

Gửi Tiểu ban bãi bỏ thuế tiền³⁸

Cần phải suy nghĩ kỹ hơn nữa (và phải nghiên cứu chi tiết hơn nữa những *sự kiện* tương ứng) về những điều kiện của thời kỳ quá độ.

Sự quá độ từ tiền tệ sang trao đổi sản phẩm không cần tiền là điều không còn tranh cãi nữa.

Để hoàn thành tốt bước quá độ đó, cần phải thực hiện việc *trao đổi sản phẩm* (chứ không phải *trao đổi hàng hóa*).

Chùng nào *chúng ta chưa đủ sức* thực hiện trao đổi hàng hóa, tức là cung cấp sản phẩm công nghiệp cho nông dân, — chùng đó nông dân còn *b u ộ c p h ả i* sống trong điều kiện có *những tàn tích* của lưu thông hàng hóa (do đó, của lưu thông *tiền tệ*), với thể phẩm của nó.

Chùng nào chưa cung cấp được cho nông dân những cái loại trừ được sự cần thiết phải có thể phẩm (tiền) thì bãi bỏ thể phẩm đó là không đúng về mặt *k i n h t ế*.

Cần phải suy nghĩ điều này *h ế t s ứ c* nghiêm túc.

30/XI.

Lê-nin

Viết ngày 30 tháng Mười một 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIVTheo đúng bản sao
đánh máy

39

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

30. XI. 1920.

Gửi đồng chí Bri-u-kha-nốp

Đề nghị cho biết đồng chí đã nhận được quyết định của Bộ chính trị về việc cung cấp lương thực cho Ba-cu theo tiêu chuẩn 100% và về sự thay đổi chính sách lương thực ở A-déc-bai-gian chưa³⁹. Và đồng chí đã ra những chỉ thị gì có liên quan đến quyết định đó cho đồng chí Phrum-kin (tôi yêu cầu gửi bản sao bức điện của đồng chí cho Phrum-kin)¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIVTheo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin bổ sung và ký

40

GỬI A. I. Ê-LI-DA-RÔ-VA

Nguyên tắc quản lý cơ bản, theo tinh thần của tất cả các nghị quyết của Đảng cộng sản Nga và các cơ quan xô-viết trung ương là, — một người nhất định hoàn toàn chịu trách nhiệm về việc thực hiện một công việc nhất định.

Tôi thi hành (trong một thời gian bao nhiêu đó), tôi chịu trách nhiệm. Nhân vật X không có trách nhiệm, không chỉ đạo, lại cản trở tôi.

¹⁾ Những chữ "và về sự thay đổi chính sách lương thực ở A-déc-bai-gian", "của đồng chí", "cho Phrum-kin" do V. I. Lê-nin viết.

Đó là sự tranh chấp vụn vặt. Đó là sự hỗn loạn. Đó là sự can thiệp của nhân vật không thích hợp với một công việc trọng trách. Tôi yêu cầu đuổi cổ người đó đi⁴⁰.

Viết mùa thu năm 1920

Đăng lần đầu năm 1929 trên tạp chí "Cách mạng vô sản", số II

Theo đúng bản thảo

41

* GỬI ĐỒNG CHÍ M. N. PÔ-CRỐP-XKI

Đồng chí M. N.! Nồng nhiệt mừng thành công của đồng chí: tôi rất thích cuốn sách mới của đồng chí: "Tóm tắt lịch sử nước Nga"⁴¹. Bố cục và trình bày độc đáo. Sách đọc rất thú. Theo tôi, nên dịch ra các thứ tiếng châu Âu.

Tôi xin có một nhận xét nhỏ. Để cuốn sách ấy trở thành một cuốn sách giáo khoa (và nó phải trở thành cuốn sách giáo khoa), cần phải bổ sung thêm một bảng chỉ dẫn niên biểu. Tôi xin nói rõ ý của tôi; đại để thế này: 1) một cột niên biểu; 2) một cột ghi nhận định của các tác gia tư sản (vấn tất); 3) một cột ghi nhận định của đồng chí, theo quan điểm mác-xít, có chỉ số trang trong cuốn sách của đồng chí.

Học sinh phải biết cả cuốn sách của đồng chí lẫn bảng chỉ dẫn, để khỏi có tình trạng cưỡi ngựa xem hoa, để họ hiểu biết các sự kiện, họ học cách so sánh khoa học cũ và khoa học mới. Ý kiến của đồng chí về phần bổ sung ấy như thế nào?

5/XII.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 5 tháng Chạp 1920

Đăng lần đầu năm 1928 trên tạp chí "Công tác lưu trữ", số 4

Theo đúng bản thảo

Моб. М. Н. Покровскому.
 Моб. М. Н.! Очень приятно мне с вами
 знаком: изучаю историю нашей
 родной страны: "И. И. в сав. с. р. н." Очень
 люблю историю и историю. Изучая: из-
 за этого люблю: надо знать, но очень
 хочется на эту тему.
 Хотелось бы одно предложение сделать.
 Мне. Чтобы эта книга была лучше (а она будет
 на эту тему) надо добавить ее хронология. Ка-
кие-то. Начало этого времени; конца этого
эпохи хронология; История эпохи эпохи
(эпохи); История эпохи эпохи; История
эпохи эпохи эпохи.
 Главная задача наша в этом к тому
 и наша, эта на эта эпоха,
 эта эпоха эпохи, эта эпоха эпохи
 эта эпоха эпохи эпохи. Важно исследовать эту эпоху?
 5/12 С кон. апр. Ваш летом

Thư của V. I. Lê-nin gửi M. N. Pô-crốp-xki. — Ngày 5 tháng Chạp 1920.

42

GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA

6. XII. 1920.

Gửi đồng chí Xê-rê-đa,

bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp

Người mang thư này, đồng chí *Côn-đrát Mi-kha-lép*, trước cách mạng tình cờ gặp tôi ở Xuy-rích với tư cách là tù binh của Đức chạy trốn.

Về sau ở Pháp và, như được biết qua giấy chứng nhận (của Pháp), đã học nghề máy kéo. Đồng chí ấy muốn làm việc về máy kéo.

Tôi đề nghị nhận đồng chí ấy, giao công việc và thử thách qua công tác⁴².

Lê-nin

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

43

GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA

Đồng chí Xê-rê-đa!

Hãy cho biết ý kiến của đồng chí. Không sử dụng được cái đó cho các hợp đồng tô nhượng máy kéo hay sao? Theo tôi, nên lắm chứ. Đặt hàng (bằng điện) cho tất cả các tỉnh (trong số những tỉnh có thể nêu những ý kiến bổ ích) sau đó xuất bản (ngay sau đại hội các Xô-viết) một quyển sách nhỏ nữa nhân danh Bộ dân ủy nông nghiệp (sau khi được sự đồng ý của Hội đồng bộ trưởng dân ủy).

8/XII.

*Lê-nin**Viết ngày 8 tháng Chạp 1920*

*In lần đầu, theo đúng bản
viết tay của M. I. Gli-át-xe*

44

**THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN
KÈM THEO DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬI
M. M. LÍT-VI-NỐP**

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

1) Tôi yêu cầu nhân danh tôi gửi bằng mật mã cho Lít-vi-nốp:

Tôi bực mình với những sự bẻ bợ vụn vặt không có cơ sở mới đây của đồng chí đối với Cra-xin, đại loại kiểu phản đối hợp đồng về gỗ với người Thụy-điển. Tôi nhắc trước rằng nếu đồng chí không thay đổi căn bản sách lược của đồng chí thì tôi sẽ yêu cầu Ban chấp hành trung ương rút đồng chí về.

Lê-nin

2) Yêu cầu *cho phép Xtê-phan Xuốc-pin-ca* vào. Chúng ta cần chuyên gia vô tuyến điện. Nếu cần hỏi ý kiến Ủy ban đặc biệt toàn Nga, thì đồng chí hãy nhân danh *tôi* đề nghị họ cho *ý kiến c à n g n h a n h c à n g t ó t*. Tôi cho rằng để anh ta vào là việc *rất* gấp. Yêu cầu làm nhanh.

Lê-nin của đồng chí

Viết trước ngày 9 tháng Chạp 1920

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

45

GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA ¹⁾

Xin cho tôi biết: 1) nói chung Nhà xuất bản quốc gia có ấn định thể thức như sau hay không: khi xuất bản bất kỳ quyển sách hoặc cuốn sách nhỏ nào đều phải ghi rõ:

¹⁾ Ở phần trên tài liệu này, V. I. Lê-nin viết thêm cho thư ký: "Yêu cầu dùng giấy có tiêu đề của Hội đồng lao động và quốc phòng đánh máy bức thư sau đây gửi cho Nhà xuất bản quốc gia. Sao gửi:"

- a) chữ ký của ủy viên ban biên tập Nhà xuất bản quốc gia chịu trách nhiệm kiểm tra cuốn sách đó về mặt biên tập;
- b) chữ ký của người biên tập cuốn sách;
- c) chữ ký của người sửa bản in hoặc của người xuất bản, hoặc của người phát hành.

2) Nếu không, thế thì có những ý kiến gì phản đối thể thức đó? Những biện pháp kiểm tra hiện nay là những gì?

3) Những tài liệu có liên quan đến §1 về cuốn sách "*Về tô nhượng*". Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 23/XI.1920. Văn bản sắc lệnh. Đối tượng tô nhượng. Các bản đồ. Nhà xuất bản quốc gia 1920⁴³. Nhà in quốc gia (trước kia là của Xư-tin). Pi-át-nít-xcai-a, 71. Mát-xcơ-va. 1920¹⁾.

Viết ngày 11 tháng Chạp 1920

*Đăng lần đầu năm 1921 trên
tạp chí "Đời sống", số 1*

Theo đúng bản thảo

46

GỬI A. M. A-MÔ-XỐP

Gửi đồng chí A-mô-xốp

Chiều hôm qua, sau khi đồng chí đi, người ta nói với tôi rằng Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga đã thông qua nghị quyết⁴⁴. Lời khuyên của tôi là hãy phục tùng nghị quyết đó và hãy hết sức chú ý thực hiện thấu đáo (nhanh chóng, cương quyết chuẩn bị cho đại hội).

¹⁾ Có bản đánh máy tài liệu này, đã được V. I. Lê-nin ký.

Đấy chỉ là lời khuyên.

Nếu đồng chí vẫn không đồng ý thì chỉ còn một cách là khiếu nại nghị quyết của Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga lên Ban chấp hành trung ương (Bộ chính trị hoặc hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương).

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 12 tháng Chạp 1920

In lần đầu, theo đúng
bản sao đánh máy

47

GỬI I-A. M. SA-TU-NỐP-XKI

Đồng chí Sa-tu-nốp-xki! Xin gửi lại cho tôi lá thư này của đồng chí⁴⁵ kèm theo bổ sung:

liệt kê các điểm của "chính sách lao động" do đồng chí đề nghị

- 1) rút ngắn ngày lao động?
xuống còn bao nhiêu?
trong những ngành nào?
vân vân

2) về những công nhân sáng chế phát minh hay là về các phát minh? Cụ thể là gì? v. v..

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Viết sớm nhất ngày 12, chậm
nhất ngày 14 tháng Chạp 1920

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

48

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI

Đồng chí Cre-xtin-xki! Chiều qua tôi nghe tin rằng đồng chí lại muốn đòi I-a-cô-vlêp - Ép-stanh của Tổng cục giáo dục chính trị. Tôi cương quyết phản đối và yêu cầu đừng thay đổi điều *chúng ta* đã quyết định nếu chưa có *hội nghị toàn thể*.

13/XII. Lê-nin

Viết ngày 13 tháng Chạp 1920

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

49

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

14. XII. 1920.

Đồng chí Txi-u-ru-pa!

Tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy, tôi đã có dịp chỉ ra một vài điều chưa tốt trong cách giải quyết công việc ở phòng phân phối của Bộ dân ủy lương thực: không tính toán rõ ràng xem chúng ta có *bao nhiêu* tiêu chuẩn phân phối và bao nhiêu người nhận theo từng tiêu chuẩn.

Cần phải làm cho được việc này.

Tất nhiên, không nên làm trái chế độ cung cấp có trọng điểm. Công nhân phải đứng ở hàng đầu.

Đồng chí có cho rằng có thể lập một tiểu ban nằm trong Bộ dân ủy lương thực, để cải tiến công việc theo hướng đó không? Nếu đã có một tiểu ban như vậy thì hãy trao cho nó nhiệm vụ đó. Thu hút vào tiểu ban nhiều công nhân hơn (từ các công đoàn), những công nhân đã từng làm việc ở Bộ dân ủy lương thực (hoặc nếu có thể thì lấy những công

nhân có một số kinh nghiệm nhất định trong công tác lương thực ở địa phương).

Hãy đưa bức thư này cho đồng chí Cre-x-tin-xki xem. Nếu đồng chí ấy (và các ủy viên Bộ chính trị khác) đồng ý thì hãy biến cái đó thành chỉ thị của Ban chấp hành trung ương.

Lê-nin của đồng chí

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

50

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Đồng chí Txi-u-ru-pa thân mến!

Nghị quyết của hội nghị toàn thể là kết quả của những điều không hài lòng từ lâu và lâu lắm rồi đối với Xvi-đéc-xki⁴⁶.

Đơn của công nhân và, chủ yếu, việc các công đoàn ủng hộ đơn ấy đã quá đủ rồi.

Riêng tôi, tôi không thể không thừa nhận nguyện vọng của công nhân là đúng đắn và việc thỏa mãn nguyện vọng của họ là *tuyệt đối cần thiết về mặt chính trị*.

Tôi hiểu rằng đồng chí đau lòng về chuyện đó. Nhưng lợi ích chính trị (cũng như nghị quyết của đảng) nhất thiết đòi hỏi phải phục tùng. Tuy Xvi-đéc-xki không phải là ủy viên ban lãnh đạo nữa, nhưng đồng chí cũng có thể sử dụng tốt đồng chí ấy. Cần phải bắt đầu thực hiện việc công nhân hóa; tôi hiểu vì công việc ngập đầu nên đồng chí không thể tập trung chú ý đến vấn đề công nhân hóa. Tôi hiểu vì bận nhiều việc và ốm đau nên đồng chí cũng không thể theo dõi mặt đảng và chính trị một cách kỹ càng được.

Ở đây có gì đáng ngạc nhiên?

Không nên bực bội. Cần phải chịu đựng nỗi đau đớn. Hãy phục tùng nghị quyết của Ban chấp hành trung ương và thực hiện nghị quyết ấy.

Tôi không thể đến được: hội nghị đang họp.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 14 tháng Chạp 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

51

GỬI M. I. PHRUM-KIN

14. XII. 1920.

Đồng chí Phrum-kin!

Tôi viết cho đồng chí nhân việc đưa đồng chí (và Xvi-đéc-xki) ra khỏi ban lãnh đạo. Quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về các thành viên như vậy, theo tôi, cần phải được thi hành một cách thận trọng, tỉ mỉ, Ban chấp hành trung ương cũng đã quyết định như vậy⁴⁷. Điều kiện chính trị đòi hỏi hết sức thận trọng trong vấn đề này cũng như trong vấn đề công nhân hóa. Tôi hy vọng là đồng chí hoàn toàn hiểu rõ rằng đối với những quan điểm chính trị mà Ban chấp hành trung ương đã tán thành đó, không nên và không thể giải thích (mặc dù cũng đã có những mưu toan đơm đặt về việc này) theo cái nghĩa là không tín nhiệm cá nhân, không đánh giá đúng năng lực cá nhân v. v..

Cần phải chấp nhận thành phần mới của ban lãnh đạo không có đồng chí như một tất yếu chính trị và *phải bằng*

công tác (riêng tôi, tôi tin rằng cả đồng chí và cả Xvi-đéc-xki không những làm được việc đó một cách dễ dàng, mà việc đồng chí tiếp tục công tác tự nó cũng làm được điều đó), phải bằng công tác để xua tan sự bất tín nhiệm và sự hoài nghi (rằng không muốn "công nhân hóa", không muốn dân chủ nhiều hơn v. v.). Tuy không có danh hiệu chính thức cao (ủy viên ban lãnh đạo) vẫn phải làm sao cho *công tác* bác bỏ được mọi sự vu khống và mọi sự lo ngại của công nhân và công đoàn: thực chất là ở đây. Tôi xin nhắc lại, tôi tin rằng đồng chí và Xvi-đéc-xki sẽ hiểu được điều đó và làm được điều đó một cách dễ dàng. Thực chất của vấn đề là ở chỗ ấy và *chỉ* là ở đây.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

52

**THƯ GỬI A. G. GÔI-KHƠ-BÁC
KÈM THEO DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬ
ĐI LUÂN-ĐƠN CHO L. B. CRA-XIN**

14/XII.1920.

Đồng chí Gôi-khơ-bác.

Xin gửi đồng chí bản mật mã của Cra-xin. Đọc xong, trả lại cho tôi. Yêu cầu đồng chí gửi cho tôi dự thảo điện trả lời cho Cra-xin⁴⁸, đại khái như:

Gôi-khơ-bác, người được giao nhiệm vụ kiểm tra và hoàn thành công việc của Grô-man, xác định con số tính

toán của Grô-man là 90 (?) tỷ rúp *vàng* và đưa con số đó lên đến 200 tỷ tiền vàng (tính bằng vàng) dựa trên cơ sở này với những mục cơ bản này v. v..

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

*In lần đầu, theo đúng
bản sao đánh máy*

53

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

14/XII.

Đồng chí Tsi-tsê-rin! Hôm qua Te - Ga-bri-ê-li-an đến chỗ tôi; đồng chí ấy cũng nói đến nguy cơ khủng khiếp của vụ tàn sát.

(1) Đồng chí ấy nói 600 000 người Ác-mê-ni-a tị nạn đang ngắc ngoải.

(2) Theo đồng chí ấy, nếu không có Các-xơ thì Ba-cu sẽ nguy ngập⁴⁹.

Theo tôi, cần phải tách mục (1) khỏi mục (2) và *bằng mọi cách* giúp đỡ những người ở mục (1).

Ý kiến của đồng chí thế nào? và đồng chí làm gì đối với mục (1)?

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 14 tháng Chạp 1920

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

54

**ĐIỆN GỬ HỘI ĐỒNG QUÂN ĐOÀN LAO ĐỘNG 1,
BAN THƯỜNG VỤ KHU U-RAN
THUỘC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA,
BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH Ê-CA-TÊ-RIN-BUA,
TRƯỜNG ĐẠI HỌC TỔNG HỢP U-RAN**

Ê-ca-tê-rin-bua,
Gửi Hội đồng quân đoàn lao động 1,
Ban thường vụ khu thuộc Ban chấp hành trung ương
Đảng cộng sản Nga,
Ban chấp hành Xô-viết tỉnh,
Trường đại học tổng hợp U-ran

Tôi ra lệnh lập tức trả lại nhà cửa đã dành cho Trường đại học tổng hợp U-ran và ra lệnh từ nay về sau không được tùy tiện phá hoại công việc của trường, hễ ai vi phạm thì sẽ bị đưa ra toà.

17/XII - 1920. Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Lê-nin

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
đã được V. I. Lê-nin ký*

55

GỬ ÔNG QUẢN LÝ NHÀ HÁT LỚN⁵⁰

Tôi yêu cầu không được cản trở và không được làm đình chỉ công việc của họa sĩ Rô-đi-ô-nốp, kỹ sư Xmiéc-nốp và các thợ điện đang làm nhiệm vụ tôi giao là làm những bản đồ điện khí hóa ở trong Nhà hát lớn để chuẩn bị cho Đại

hội VIII các Xô-viết. Họ sẽ làm xong công việc vào ngày chủ nhật. Tuyệt đối không được đuổi họ ra¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 18 tháng Chạp 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

56

GỬ A. P. KI-DÁT⁵¹

Nhất thiết phải gọi giầy nói *ngay* cho Ê-nu-kít-dê (hoặc cả Cre-x-tin-xki) và bố trí chỗ ngủ.

Lê-nin

Nếu không thỏa mãn được *đầy đủ* và không thu xếp *c h ỗ n g ử* ngay được thì gửi ngay *điện báo bằng điện thoại* có chữ ký của tôi cho

đồng chí Ê-nu-kít-dê
và đồng chí Cre-x-tin-xki.

Nội dung:

Tôi đã nhận được bức điện báo bằng điện thoại này (ghi lại toàn bộ). Vì bạn họp ở tiểu ban⁵² cho nên tôi

¹⁾ Hai câu cuối cùng do V. I. Lê-nin viết.

không thể tự mình lo liệu được, tôi khẩn thiết yêu cầu thực hiện những biện pháp khẩn cấp và bố trí ngay chỗ ngủ.

Lê-nin

Đồng chí nhất thiết phải *đích thân* gọi điện thoại **trực tiếp cho các đồng chí đó**, kiểm tra xem đã bố trí chỗ ngủ chưa, *chờ n g n à o c h ư a b ó t r í* thì đồng chí không được đi đâu cả.

Viết ngày 19 tháng Chạp 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

57

GỬI VĂN PHÒNG HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Tôi yêu cầu treo chiếc bản đồ này ở đây lẫn trong phòng của Tiểu hội đồng và phân phát (những bản còn lại) *cho các câu lạc bộ công nhân ở Mát-xcơ-va*⁵³, *thứ đề nghị* trước N. P. Goóc-bu-nốp xem có **vẽ thêm** những đường biên giới hiện nay dù là bằng những nét *m à u l ụ c* và những *sọc màu lục ở ngay trên bản đồ đó* được không:

(α) "mặt trận" miền Tây (Phần-lan, E-xtơ-li-an-đi-ra, Lát-vi-a, Ba-lan, Ru-ma-ni)

(β) Crum

(γ) Gru-di-a, A-déc-bai-gian, Ác-mê-ni-a

(δ) Trung Á, Bu-kha-ra

(ε) nước Cộng hòa Viễn Đông
(ζ) những biên giới của Viễn Đông
tất cả các biên giới hiện nay.

Lê-nin

Viết ngày 21 tháng Chạp 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

58

* GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

28. XII. 1920.

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Hôm nay tôi thấy trên bàn tôi mảnh giấy kèm theo đây⁵⁴.
Không biết ai gửi.

Tôi rất quan tâm đến công việc đó. Tôi cảm thấy trong mình rất mệt vì mất ngủ, cho nên yêu cầu đồng chí theo dõi công việc đó, kiểm tra tình hình thực hiện, nhân danh tôi viết bổ sung (nếu cần).

Hãy bàn *với ủy viên hữu quan của Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao*, đưa thư này cho đồng chí ấy xem, thảo luận xem có thể và cần thi hành những biện pháp nào để giúp đỡ (có lẽ nên họp các đại biểu của Pê-tơ-rô-grát ở Đại hội VIII khi họ còn ở đây và trao đổi với họ: nhất thiết phải làm việc này; — cũng có thể có những biện pháp khác để tìm hiểu cái còn thiếu và tìm cách giúp đỡ) và cố gắng giúp đỡ bằng mọi cách.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

59

ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN VÀ N. C. CLU-SCÔ

Gửi Cra-xin và Clư-scô:

Người ta tha thiết đề nghị các đồng chí mua và mang về những sách chỉ dẫn phổ thông về kỹ thuật điện thực hành — của Anh và của Mỹ, trọn bộ. Tôi ủng hộ đề nghị đó.

*Lê-nin*¹⁾

Viết ngày 31 tháng Chạp 1920
Đã gửi đi Luân-đôn

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

60

ĐIỆN GỬI CÁC XÍ NGHIỆP SẢN XUẤT CÂY ĐIỆN⁵⁵

Tôi đề nghị cố gắng hết sức hoàn thành đơn hàng của Bộ dân ủy nông nghiệp đặt làm 22 cây điện và các thiết bị phụ tùng của nó chậm nhất là ngày 1 tháng Tư 1921. Hàng tuần đánh điện cho biết tình hình công việc thực hiện đơn đặt hàng, theo địa chỉ của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, cho Goóc-bu-nốp.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Lê-nin

Viết ngày 31 tháng Chạp 1920

Đăng lần đầu năm 1956 trong
tạp chí "Lưu trữ lịch sử", số 4

Theo đúng bản đánh máy
đã được V. I. Lê-nin ký

¹⁾ Lê-nin viết thêm ở phía dưới: "Đồng chí Tsi-tse-rin! Tôi yêu cầu gửi bức điện này ngay hôm nay, 31/XII. *Lê-nin* của đồng chí".

61

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP¹⁾

31. XII. 1920.

Gửi đồng chí Bri-u-kha-nốp

Đồng chí Na-ri-ma-nốp nêu ra một vấn đề khẩn cấp là cần phải cung cấp gấp một số lượng vải cho A-déc-bai-gian.

Tôi yêu cầu đồng chí *ngay mai* triệu tập cuộc họp bàn vấn đề này với các đồng chí Na-ri-ma-nốp, Rư-cốp và Xta-lin.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

62

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI

Gửi đồng chí Cờ-gi-gia-nốp-xki

Có thể triển khai (không phải bây giờ, mà *ngay* sau đại hội⁵⁶, cho Hội đồng lao động và quốc phòng) một kế hoạch thực tiễn mở một cuộc vận động điện khí hóa được không:

*Etwa*²⁾:

1) ở *mỗi* huyện, xây dựng *gấp* ít nhất một nhà máy điện;

2) giao nhiệm vụ phải làm cho nhà máy này trở thành một trung tâm *giáo dục*, giảng dạy, thuyết minh v. v. và *làm cho toàn thể* dân cư theo học những buổi đó (bắt đầu là thanh niên, hoặc từng tổng một v. v.);

¹⁾ Ở phần trên bức thư có lẽ về sau V. I. Lê-nin viết thêm: "Bri-u-kha-nốp đã thỏa thuận với Na-ri-ma-nốp".

²⁾ — đại khái như

3) lập tức trưng mua trong dân cư những thứ bây giờ có thể bắt đầu chuẩn bị được (cần phải có 2 ¹/₂ triệu pút¹⁾ đồng; hãy lập tức trưng mua 2 5 triệu pút, để họ *tự nguyện* góp chuồng, quả đấm v. v.; rồi đến các *cột điện* v. v.);

4) bắt đầu *ngay* các công việc *đất đá* có tính chất chuẩn bị và phân phối các công việc đó cho các huyện;

5) huy động *hết thảy* kỹ sư, cán bộ kỹ thuật điện, không trừ một ai cả, tất thảy những người đã tốt nghiệp khoa toán - lý v. v.. Nhiệm vụ của họ: mỗi tuần giảng ít nhất 2 (4?) bài, dạy cho *ít nhất* (10-50?) người học về điện. Hoàn thành nhiệm vụ thì thưởng. Không chấp hành thì bỏ tù;

6) viết *gấp* vài quyển sách thường thức (một phần dịch từ *tiếng Đức*) và đem "quyển sách" (của đồng chí) soạn lại thành một loạt bài đại chúng hơn để dạy ở các trường phổ thông và đọc cho nông dân nghe.

Và còn một loạt biện pháp chi tiết về hai nhóm công tác này nữa.

aa) tuyên truyền và huấn luyện,

bb) bắt đầu thực hiện ngay bây giờ và khắp mọi nơi.

Lê-nin

Viết cuối tháng Chạp 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

G. M.! Tôi vừa nảy ra một ý nghĩ như thế này.

Cần phải tuyên truyền cho điện. Tuyên truyền như thế nào? Không những bằng lời nói, mà bằng thí dụ thực tế nữa.

¹⁾ — đơn vị đo trọng lượng của Nga, bằng 16,38 ki-lô-gam

Như thế nghĩa là thế nào? Điều quan trọng nhất là làm cho điện được dùng rộng rãi. Muốn thế, ngay bây giờ phải thảo ra một *kế hoạch* cung cấp điện thấp sáng cho *mỗi nhà* ở nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga.

Đấy là một kế hoạch dài hạn, vì cả 20 000 000 (— 40 000 000?) bóng điện, lần dây điện v. v. thì *trong một thời gian dài* chúng ta chưa có đủ được đâu.

Nhưng dù sao thì cũng cần có kế hoạch *ngay bây giờ*, dù chỉ là kế hoạch cho một số năm thôi.

Đó là điểm thứ nhất.

Thứ hai, cần phải xây dựng ngay một kế hoạch *vấn tất*, rồi nữa, thứ ba, — và đây là điều chủ yếu nhất — cần phải biết phát động *thi đua, cũng như phát huy sáng kiến của quần chúng* để họ bắt tay *ngay* vào việc.

Có thể thảo ngay kế hoạch (đại khái) như thế này không:

1) tất cả các tổng (10 - 15 nghìn) *một* năm nữa sẽ có điện thấp sáng;

2) tất cả các làng (¹/₂ - 1 triệu, chắc là không quá ³/₄ triệu) *hà* năm nữa thì có điện;

3) trước tiên, phòng đọc sách và Xô-viết đại biểu (2 ngọn đèn);

4) chuẩn bị *ngay* cột điện như thế này;

5) *tự mình* chuẩn bị *ngay* sứ cách điện (hình như các nhà máy sành sứ chỉ có ý nghĩa địa phương và nhỏ bé?). Hãy chuẩn bị các thứ đó *như thế này*;

6) *đồng* để làm dây? *Hãy tự mình thu nhặt* ở huyện và các tổng (gợi ý tế nhị về những chuồng v. v.);

7) tổ chức giảng dạy về điện như thế này.

Có thể suy nghĩ kỹ điều đó, nghiên cứu và *chế định thành sắc lệnh* được không?

Lê-nin của đồng chí

Viết tháng Chạp 1920

Đăng lần đầu ngày 22 tháng
Giêng 1925 trên báo "Đời sống
kinh tế", số 18

Theo đúng bản thảo

64

GỬI V. Đ. BÔN-TSƠ - BRU-Ê-VÍCH

Đồng chí đã nhận được mệnh lệnh của Xê-ma-scô chưa?⁵⁷

Rất mong *cố gắng hết sức*, và hàng tuần báo cho tôi biết kết quả thực tế *đã làm được những gì rồi*.

Viết tháng Chạp 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

65

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ⁵⁸

Gửi cho *tất cả* các vị bộ trưởng dân ủy, *gọi điện* cho từng người, hỏi xem họ có đồng ý đưa ra Hội đồng bộ trưởng dân ủy không và *nói cho tôi biết*.

Viết tháng Chạp 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

66

GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI

Nên đưa 1 - 2 người ra *tò a án* (để làm gương) về *tội phao tin đồn*⁵⁹.

Viết năm 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

67

VỀ CUỐN SÁCH CỦA BÊ-LA CUN⁶⁰

Cuốn sách thể hiện tốt lập trường cách mạng kiên định của tác giả, niềm tin vững chắc của tác giả vào cách mạng. Về đảng, đảng phải như thế nào thì sách có những nhận xét tốt. Việc phê phán các nhà dân chủ - xã hội làm khá.

Nhưng có một thiếu sót *to lớn* là hoàn toàn thiếu sự kiện thực tế. Điều này làm cho cuốn sách kém giá trị. Trong số 55 trang thì 40 cần được bổ sung thêm những sự kiện chính xác (lịch sử Đảng dân chủ - xã hội, lịch sử cách mạng cũng như phản cách mạng ở Hung-ga-ri) - tóm tắt các sự kiện và dành 15 trang để đánh giá.

Nếu không sửa lại như vậy thì cuốn sách hết sức xoàng, không dùng được.

Viết năm 1920

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

68

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Gửi Txi-u-ru-pa

Vla-đi-mi-rốp muốn đi Mát-xcơ-va để báo cáo.

Cấm anh ta làm việc ấy *trước khi đi Khác-cốp* và *trước khi nói chuyện* với Xta-lin.

Nếu không thì *sẽ làm căng thẳng thêm!!*

Còn bây giờ hãy bảo cung cấp *số liệu*, chỉ số liệu thôi (anh ta đã có bài bản): 1) ở *đâu* và 2) *bao nhiêu* phút?

Viết năm 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

69

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ⁶¹

- 1) Hãy đọc đi.
- 2) *Nếu cần*, hãy nói với N. C.¹⁾
- 3) Hãy làm tất cả những gì có thể làm được và *nói cho tôi biết*, muốn hoàn toàn thỏa mãn thì còn thiếu những gì.

Viết cuối năm 1920 - đầu năm 1921

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

70

GỬI E. M. XƠ-LI-AN-XKI

Cần phải hàng ngày ra sức thúc giục Tổng tư lệnh²⁾ và Phrun-dê³⁾ để họ *đánh toi bời* và *tóm cổ* An-tô-nốp và Ma-khnô.

Viết cuối năm 1920 - đầu năm 1921

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ N. N. Cre-xtin-xki.

²⁾ Tổng tư lệnh các lực lượng vũ trang của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga X. X. Ca-mê-nép.

³⁾ M. V. Phrun-dê sau khi đánh tan Vran-ghen được chỉ định làm tư lệnh quân đội U-cra-i-na và Crưm, đã lãnh đạo cuộc chiến đấu tiêu diệt bọn phỉ Ma-khnô và các đám phỉ khác ở U-cra-i-na.

1921

71

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Một lần nữa gửi đồng chí N. P. Goóc-bu-nốp
Đồng chí Goóc-bu-nốp! Hãy liên hệ với Xê-ma-scô và M. N. Pô-crốp-xki. Chuyện rắc rối. Cần phải thỏa thuận với *cả hai* để thảo thư trả lời của tôi và gửi dự thảo tới cho tôi⁶².

2/I.1921. *Lê-nin*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

72

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Theo tôi, 30 cũng là nhiều. I-óp-phê hứa *không trả* *vàng* mà chỉ cho tô nhượng thời cơ mà.

Theo tôi, 30 cũng không trả⁶³.

Lê-nin

*Viết sớm nhất ngày 3
tháng Giêng 1921*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

73
GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Tất nhiên, về nguyên tắc có thể được. Nhưng có bỏ không? Chắc gì. Thực tế là số không. Không nên vì con số không mà "làm mất lòng" Bê-la Cun và các đồng chí. *Chỉ* đổi con tin lấy các bộ trưởng dân ủy có lẽ lợi hơn⁶⁴.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Viết sớm nhất ngày 4
tháng Giêng 1921

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

74
GỬI N. P. GOÓC-BU-BỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Tìm hiểu xem những trạm ấy do ai quản? ⁶⁵ Xô-viết đại biểu Mát-xơ-va? Thuộc bộ dân ủy nào?

Và hãy kiểm tra bằng cách chính thức hỏi cả Xô-viết đại biểu Mát-xơ-va **lần** bộ dân ủy hữu quan.

Lê-nin

Viết sớm nhất ngày 5
tháng Giêng 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

75
GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí *Goóc-bu-nốp!* Tất cả đây là người làng Mô-đê-nô-vô (xem mặt sau). Hãy xét và *giúp họ*. Người ta yêu cầu giảm bớt mức trưng thu (xem mặt sau). Hãy hỏi ý kiến Bộ dân ủy lương thực và nói cho tôi biết⁶⁶.

{ Đồng chí mà tôi nói chuyện là
Pi-ốt Cô-dơ-lốp¹⁾,
ủy viên Ủy ban Lao động tổng }

Mô-đê-nô-vô

Làng Mô-đê-nô-vô tổng Bô-gô-rốt-xơ huyện Vê-rê-i-a tỉnh Mát-xơ-va.

Mức trưng thu đã hoàn thành

cỏ khô	2000 - 200	} Người ta tự nguyện nộp...
rơm	200 - 200	
rơm mùa xuân	110 - -	
lúa mì	244 - 43	
yến mạch	540 - 19	
khoai tây	115 (khoảng) - 115	
gà	toàn bộ	
trứng	toàn bộ	
thịt	78 phút - 78 phút	

Yêu cầu: giảm mức trưng thu cỏ khô và lúa mì (chúng tôi sợ các đội).

Viết ngày 6 tháng Giêng 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Toàn bộ mẫu thư V. I. Lê-nin viết trên phong bì của lá thư gửi đến cho Người. Đoạn dưới đây viết ở mặt sau của phong bì.

76

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Cần phải:

- 1) cho dịch sang tiếng Đức (*dịch tốt*),
 - 2) kiểm tra xem (ở Xê-ma-scô và M. N. Pô-crốp-xki hoặc *thông qua họ*) có thể bổ sung thêm được không, rằng Pa-vlốp không yêu cầu đi (có đúng là ông ấy không muốn đi không?), rằng ông ấy được những khoản ưu đãi này này.
- Vì bức thư của tôi có thể được công bố, nên *rất mong* bổ sung thêm điều này vào.

Lê-nin của đồng chí

P. S. Trả lại tôi *tất cả* các tài liệu này.

Viết ngày 6 tháng Giêng 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

77

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

Giúp đỡ bằng mọi cách.

Hãy chuyển tiếp bức điện này⁶⁷ đi *Crum*, tới Ủy ban cách mạng *Crum* cho *U-li-a-nốp* (Xim-phê-rô-pôn hoặc nơi có mặt), viết thêm: *tôi ủng hộ yêu cầu của Oóc-đgiô-ni-kít-dê*.

Lê-nin

Viết ngày 8 tháng Giêng 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

78

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

12/I. 1921.

Đồng chí *Goóc-bu-nốp!* Tôi *rất* mong đồng chí gọi ngay điện thoại cho Hội đồng kinh tế quốc dân tỉnh (Mát-xcơ-va), ban điện lực và bằng mọi cách thúc đẩy nhanh công việc đó, *tiến hành đến cùng*, cho đến lúc thực hiện xong. Báo cho tôi biết về mọi sự chậm trễ.

Lê-nin

Tôi gửi kèm theo bản dự trù của kỹ sư (ở nông trường quốc doanh "Goóc-ki") về những thứ gì cần thiết.

Nếu Hội đồng kinh tế quốc dân tỉnh Mát-xcơ-va (ban điện lực) chưa có những thứ đó, thì *hãy gửi cho họ bản sao*.

Kiểm tra lại xem nhu cầu có quá không?⁶⁸.

Lê-nin

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

79

GỬI P. I. PÔ-PỐP⁶⁹

Đồng chí Pô-pốp!

Nếu đã thỏa thuận được với Goóc-bu-nốp thì tuyệt.

Về những điểm đầu, ý hay đấy. Tiếc rằng tôi không có thì giờ để lo chuyện ấy, tôi không tham gia được, đồng chí phải tự quyết định lấy vậy.

$\frac{12}{I}$.1921.

Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

80
GỬI I-U. M. XTÊ-CLỐP

Đồng chí Xtê-clốp!

Tôi viết vội. Tôi rất muốn gửi lời chào đồng chí nhân bài báo *tuyệt diệu* đăng ngày hôm nay (13/I) về đại hội Tua ⁷⁰. Việc phân tích các quan hệ giữa chủ nghĩa Ghe-đơ và nông dân thật tuyệt vời. Đồng chí nên viết như thế và về những vấn đề như thế nhiều hơn nữa, và có thể là viết thành sách. Có lẽ cần phải dịch sang tiếng Pháp nữa.

Gửi đồng chí lời chào tốt đẹp nhất! *Lê-nin*

Viết ngày 13 tháng Giêng 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

81
ĐIỆN GỬI Đ. I. U-LI-A-NỐP

Xim-phê-rô-pôn, Ủy ban cách mạng Crưm,
chuyển cho Đmi-tơ-ri U-li-a-nốp

Anh đã nhận được bản sao bức điện của chú gửi Xê-ma-scô và bản sao điện trả lời của Xê-ma-scô gửi cho chú. Yêu cầu báo cho biết tình hình chuyển biến tốt có rõ không ⁷¹.

Lê-nin

Viết ngày 13 tháng Giêng 1921

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

82
ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI và E. A. LÍT-KEN-XƠ

Tôi yêu cầu xác nhận qua điện báo bằng điện thoại rằng những nghị quyết của hội nghị các cán bộ đảng làm công tác giáo dục vừa rồi, những nghị quyết có liên quan đến việc cải tổ bộ dân ủy, chưa đem thi hành, theo quyết nghị của Ban chấp hành trung ương, cho đến khi những nghị quyết này được Ban chấp hành trung ương xét ⁷².

Lê-nin

Viết ngày 14 tháng Giêng 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản sao do
M. I. Gli-át-xe viết*

83
GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Tôi *tán thành kinh nghiệm* của các cuộc thương lượng, kinh nghiệm *hết sức thận trọng*. Hãy gọi điện thoại cho... ¹⁾ và viết cho vài dòng ⁷³.

*Viết giữa ngày 16 và 21
tháng Giêng 1921*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Mép tài liệu bị rách. Có lẽ đây là nói việc giao nhiệm vụ gọi điện thoại cho A. I. Rư-cốp, chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

84
GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

1) Về mẫu thư của đồng chí viết về ban thư ký. Chúng ta sẽ bàn khi gặp nhau. Tạm thời chưa nên bắt đầu.

2) Tôi gửi kèm theo lá thư của *Scơ-lốp-xcai-a*. Yêu cầu: đọc thư và gọi điện thoại cho Ban chấp hành trung ương (thư ký) và Bộ dân ủy ngoại giao rằng *tôi yêu cầu thực hiện* lời đề nghị của *chị ấy*. Tôi biết gia đình chị ấy, lúc này gia đình chị ấy *không thể sống ở Nga* được⁷⁴.

3) Về việc mắc điện ở Goóc-ki¹⁾: tôi còn nhận được đơn của *làng Xi-a-nô-vô* nữa (người ta đã chuyển cho đồng chí chưa?). Hãy để ai đó xem qua làng ấy, dù là xa. Đồng chí có xúc tiến toàn bộ công việc không?

4) Hãy tìm hiểu cặn kẽ xem, tạm thời trước khi chúng ta gặp nhau, đừng tiến hành những biện pháp nào hết, có ở *đâu đó* tiến hành không (Ban chấp hành trung ương, Hãng thông tấn Nga, các bộ dân ủy v. v.)

α) cắt báo một cách có hệ thống,

β) dán các đoạn cắt theo hệ thống để tham khảo.

Nếu đang làm, thì hãy xem xem làm *như thế nào* và nói cho tôi biết.

Nếu không, thì gặp nhau chúng ta sẽ bàn cách tổ chức làm việc đó.

Gửi đồng chí lời chào! *Lê-nin*

Viết ngày 18 tháng Giêng 1921

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem tập này, tài liệu 78.

85
GỬI Đ. D. SCƠ-LỐP-XCAI-A¹⁾

Đ. D. thân mến! Tôi hoàn toàn hiểu chị. *Ngay từ đầu* khi nói chuyện với chồng chị tôi đã nói với anh ấy: ra nước ngoài có hơn không? Vì tôi thấy rõ rằng ở ta (*đặc biệt là ở Mát-xcơ-va*) thì *không ổn*. Tôi rất ngạc nhiên là anh ấy không chịu thừa nhận chân lý hiển nhiên đó.

Hiện nay tôi không ở Mát-xcơ-va⁷⁵. Tôi đã viết cho *Goóc-bu-nốp* (một người rất tốt), tôi yêu cầu đồng chí ấy nhân danh tôi thảo luận với Ban chấp hành trung ương và Bộ dân ủy ngoại giao về việc thỏa mãn yêu cầu của chị²⁾. Nếu cần, chị hãy trao đổi với Goóc-bu-nốp (tôi gửi kèm theo số điện thoại), *đừng ngại*: đồng chí ấy là một người rất tốt.

Gửi cả nhà lời chào tốt đẹp, đặc biệt là các cháu.

Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Giêng 1921

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

86
GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí N. P. Goóc-bu-nốp!

Tôi yêu cầu đồng chí đọc thật kỹ những tài liệu của đồng chí Ay-đúc⁷⁶ và *nói chuyện với đồng chí ấy*, để cùng với đồng chí ấy thử nêu ra *những đề nghị thực tiễn*.

¹⁾ V. I. Lê-nin viết trên phong bì thư: "Ngõ Sê-rê-mê-ti-ép, nhà số 3, căn nhà 69. Đồng chí Đ. D. *Scơ-lốp-xcai-a* (ký nhận) (thư của Lê-nin gửi)".

²⁾ Xem tài liệu trước.

Hãy nói với đồng chí Ay-đúc rằng tôi hết sức quan tâm đến vấn đề vô cùng quan trọng đó và rất tiếc là giờ đây tôi không thể tự mình bắt tay vào việc ấy được.

Nhưng một khi đã có những đề nghị thực tiễn thì tôi sẽ bắt tay.

2) Những công việc của Tiểu hội đồng giao.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 18 tháng Giêng 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

87

GỬI BAN BIÊN TẬP BÁO "SỰ THẬT" ⁷⁷

Tôi yêu cầu ban biên tập đăng những đề cương của Rút du-tác đã được Hội nghị V toàn Nga các công đoàn họp trong những ngày 2-6 tháng Mười một 1920 thông qua; với tính cách là tài liệu để thảo luận, những đề cương ấy hết sức cần thiết. Tôi bổ sung thêm tài liệu có liên quan tới cuộc tranh luận đã nổ ra trong đảng về nguồn gốc của các đề cương đó.

N. Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Giêng 1921

*Đăng ngày 21 tháng Giêng
1921 trên báo "Sự thật", số 13*

Theo đúng bản in trên báo

88

* GỬI CÔNG NHÂN, VIÊN CHỨC VÀ CHI BỘ CỘNG SẢN CỦA GA PRÔ-LÊ-TA-RƠ-XCAI-A THUỘC ĐƯỜNG SẮT VLA-ĐI-CÁP-CA-ĐƠ ⁷⁸

20. I. 1921.

Các đồng chí thân mến!

Thông qua các đồng chí La-vrích, Ma-li-cốp và Bư-cốp do các đồng chí cử đến, tôi rất hài lòng được biết các đồng chí đã tổ chức gửi quà cho nhân dân lao động thành phố Mát-xcơ-va. Theo ủy nhiệm của đại hội của các đồng chí, qua các đại biểu của các đồng chí, tôi đã nhận được hóa đơn số 243 về món hàng do các đồng chí gửi: 2 002 pút lúa mì, 1 869 pút 29 phun-tơ đại mạch và 35 pút bột mì, cùng bản báo cáo chi tiết về việc các đồng chí thông qua ngày thứ bảy cộng sản đã chuẩn bị muối, về những ngày thứ bảy cộng sản của các đồng chí nói chung và về công tác văn hóa - giáo dục của các đồng chí.

Chúng tôi đã ra lệnh để chuyển món hàng (hàng này bị mắc kẹt trên đường không phải do lỗi của những đại biểu mà các đồng chí phái đến) cho Bộ dân ủy lương thực. Tất cả số lương thực các đồng chí gửi đến, sẽ được chuyển lại cho công nhân thành phố Mát-xcơ-va.

Tôi khuyên các đồng chí hãy chú ý nhiều hơn nữa đến công tác văn hóa - giáo dục và nhà trường. Tôi hy vọng rằng các đồng chí sẽ khắc phục được tất cả những khó khăn của các đồng chí bằng những cố gắng chung đồng tâm hiệp lực của các đồng chí.

Điều làm tôi đặc biệt thích thú là nông trường cộng sản chủ nghĩa do các đồng chí khai trương. Giờ đây một trong những nhiệm vụ chủ yếu đang đặt ra trước nước Cộng hòa là phát triển và nâng cao nền nông nghiệp. Tôi hết sức vui mừng khi biết rằng năm nay các đồng chí sẽ khai khẩn được 2 200 đề-xi-a-tin làm đất canh tác và làm được 25 đề-xi-a-tin vườn rau. Các đồng chí phải chăm lo

sao cho nông trường của các đồng chí tổ chức được đúng đắn như khoa học nông nghiệp đã dạy, muốn thế, tôi khuyên các đồng chí nên mời một kỹ sư canh nông am hiểu tham gia công việc của các đồng chí.¹⁾

Đặc biệt tôi yêu cầu các đồng chí sắp xếp công việc trong công xã như thế nào để *giúp đỡ* nông dân xung quanh và có quan hệ thật tốt với họ. Nếu không được như thế và không có thành tích kinh tế thực tiễn, thì tôi khó tin công xã, thậm chí có phần nào sợ công xã nữa.

Xin gửi lời chào đồng chí đến tất cả các đồng chí.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Rất tiếc là tôi không thể đích thân tiếp được và phải nhờ đồng chí N. P. Goóc-bu-nốp tiếp.

Đăng lần đầu ngày 21 tháng Giêng 1927 trên báo "Búa" (Rô-xtốp trên sông Đôn), số 1641 *Theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

89

GỬI ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA TỔNG BA-CU-RU

*Gửi Đảng bộ Đảng cộng sản Nga tổng Ba-cu-ru
tổng Ba-cu-ru, huyện Xéc-đốp-xơ, tỉnh Xa-ra-tốp*

Sao gửi Tỉnh ủy và Ban chấp hành Xô-viết
tỉnh Xa-ra-tốp

Các đồng chí thân mến!

Đồng chí *Tu-ru-nên*, bí thư đảng bộ của các đồng chí, đã viết thư báo cho tôi biết rằng theo yêu cầu của nông dân, các đồng chí đã quyết định giao cho đồng chí ấy báo cáo cho tôi biết những hành động phản cách mạng của một số nhân viên làm công tác lương thực ở tổng của các đồng chí,

¹⁾ Nội dung tiếp sau đây do chính tay V. I. Lê-nin viết.

họ nhạo báng dân nghèo, vợ vét làm của riêng, khuyến khích nấu rượu lậu, họ uống rượu, hãm hiếp phụ nữ, khiêu khích Chính quyền xô-viết v. v.. Các đồng chí yêu cầu chúng tôi từ nơi đây, từ Mát-xơ-va, thủ tiêu những hành động phản cách mạng ấy. Nhưng dốc toàn lực ra để đấu tranh tại chỗ với thế lực phản cách mạng là một trong những nhiệm vụ chủ yếu nhất của các đảng bộ địa phương, kể cả đảng bộ của các đồng chí. Các đồng chí có nghĩa vụ và trách nhiệm phải liên hệ với huyện ủy, và nếu như thế cũng chưa đủ thì liên hệ với tỉnh ủy để bắt cho được những tên phản cách mạng và những tên bất lương mà các đồng chí đã nói đến, và đưa chúng ra truy tố trước Tòa án cách mạng.

Các đồng chí đã làm những gì theo hướng đó?

Trong phần hai của bức thư, đồng chí *Tu-ru-nên* có nhắc đến những suy nghĩ của các đồng chí: để cứu vãn tình trạng kinh tế suy sụp thì trong một thời gian nào đó, Chính quyền xô-viết phải dựa vào nông dân như dựa vào một cái nạng. Nghĩ như vậy là hoàn toàn đúng. Cương lĩnh của đảng ta và nghị quyết của các đại hội đảng đã nói như thế. Tại Đại hội VIII các Xô-viết toàn Nga vừa rồi, vấn đề đẩy nông nghiệp lên đã được nghiên cứu rất chi tiết và rất chu đáo, và đại hội đã thông qua những quyết định thực tiễn quan trọng mà các đồng chí phải thực hiện tại địa phương đúng theo những sự chỉ dẫn của các cơ quan tỉnh.

Những quyết định này đã được đăng báo. Ngoài ra, đồng chí *Tu-ru-nên* sẽ đem về cho các đồng chí một số tài liệu bổ sung mà đồng chí ấy sẽ nhận được ở Bộ dân ủy nông nghiệp, nơi tôi đã giới thiệu đồng chí ấy đến.

Gửi các đồng chí lời chào cộng sản.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 21 tháng Giêng 1921

Đăng lần đầu ngày 8 tháng Hai 1927 trên báo "Tin tức", số 31

Theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin ký

90

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Vấn đề ấy quan trọng lắm, cần phải thảo ra văn bản *chính xác* cho *chỉ thị* có chữ ký của chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao⁷⁹.

Thí dụ: bắt đầu thương lượng, nhưng phải hết sức thận trọng, để tuyệt đối không cam kết một điều gì trước khi có quyết định đặc biệt của Ban chấp hành trung ương. Mục đích là làm rõ những đề nghị.

Viết ngày 21 tháng Giêng 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

91

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Hôm nay đã quyết định để đồng chí theo dõi việc thực hiện những quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy⁸⁰.

Cần phải tổ chức đúng đắn công việc đó: lúc nào cũng có cặp hoặc bảng ghi những quyết định *chưa được thực hiện* hoặc đòi hỏi phải thường xuyên giám sát (việc thực hiện).

25/I.

Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Giêng 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

92

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Theo ý kiến chung, Bôn-tơ - Bru-ê-vích này (chỉ trùng họ, chứ không phải bà con với Vl. Đm. Bôn-tơ - Bru-ê-vích), là một nhà phát minh *rất lỗi lạc*. Việc này có ý nghĩa *cực kỳ quan trọng* (một tờ báo không cần đến giấy mà cũng không cần đến dây, vì với một cái loa và với một cái máy thu thanh được Bôn-tơ - Bru-ê-vích cải tiến khiến chúng ta dễ dàng có được *hàng trăm* máy thu thanh, toàn thể nước Nga sẽ được nghe báo đọc ở Mát-xcơ-va).

Tôi khẩn khoản yêu cầu đồng chí:

1) theo dõi đặc biệt việc này, *bằng cách triệu tập Ô-xơ-ri-a-cốp đến và nói điện thoại với Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt*;

2) trình *nhANH GẤP* bản dự thảo sắc lệnh kèm theo đây để Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua. Nếu không thể đạt được mau chóng sự nhất trí thì nhất thiết phải chuẩn bị để trình lên Đại hội đồng bộ trưởng dân ủy vào thứ ba;

3) một tháng hai lần báo cho tôi biết *tiến trình* công việc⁸¹.

26/I. Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Giêng 1921

Đăng lần đầu ngày 22 tháng Tư
1926 trên báo "Sự thật", số 92

Theo đúng bản thảo

93

GỬI A. I. RƯ-CỐP

Đồng chí Rư-cốp! Tôi đề nghị không chấp nhận cho từ chức và *cấm* "đình chỉ những trách nhiệm đang đảm nhiệm",

La-rin không thích hợp với cương vị chủ tịch. Xác định ngày hôm nay thông qua Ban chấp hành trung ương⁸².

26/I. Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Giêng 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

94

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP⁸³

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Tôi biết tác giả hơn 20 năm. Một nhà cách mạng rất mực trung thành. Chị của tác giả (hoặc hai?) làm việc cho chúng ta, như mọi người đều nói, họ làm việc tuyệt diệu và quên mình. Tôi nghĩ là tác giả hoàn toàn đáng được giúp đỡ. Tôi hết sức yêu cầu không nên bực tức vì những điều không bình tĩnh của anh ấy (con người đã quá *mệt mỏi*) và tìm mọi cách **giúp đỡ** anh ấy.

26/I. Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Giêng 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

95

GỬI NHÀ MÁY XOÓC-MÔ-VÔ

Nhà máy Xoóc-mô-vô sản xuất cần trục bánh xích cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực, nhưng việc sản xuất tiến triển hết sức chậm chạp. Do cần phải thử cần trục đó trong mùa hè tới, tôi yêu cầu cố gắng hết sức để cần

trục đó hoàn thành hẳn trong tháng Tư, để đầu tháng Năm có thể đưa sang nhà máy "Hệ thống tải điện", ở đấy, cần trục sẽ được thử toàn diện để sau khi xác minh những khâu cần hoàn thiện, dựa vào mẫu đó có thể bắt tay sản xuất hàng loạt các cần trục⁸⁴.

Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Giêng 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

96

GỬI V. P. MI-LI-U-TIN

27. I. 1921.

Gửi đồng chí Mi-li-u-tin

Tôi yêu cầu báo cho biết đồng chí đã làm gì để công bố ra nước ngoài sắc lệnh về tô nhượng⁸⁵, lúc nào công bố và cụ thể đã công bố gì ra nước ngoài. Để hoàn thành tốt những việc chưa làm về mặt này, tôi đề nghị đồng chí sử dụng đồng chí Cốp-pơ hiện đang ở Mát-xcơ-va.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

P. S. Xin cho biết những bản sao chính xác các bức điện và thư tín gửi ra nước ngoài và thời gian gửi đi.

In lần đầu năm 1959 trong sách
"Những văn kiện về chính sách
đối ngoại của Liên-xô". Mát-xcơ-
va, t. III

Theo đúng bản sao đánh máy

97

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Tôi vừa nói với đồng chí qua điện thoại về dự thảo đó. Yêu cầu: xúc tiến *toàn bộ* công việc đó và mọi dự án để thứ bảy chẳng hạn đã có thể trình lên Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy ⁸⁶.

$\frac{27}{I}$ 1921. Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

98

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Người ta nói rằng trong ấp trại có gần 30 đê-xi-a-tin đất cày cấy và 130 đê-xi-a-tin rừng cây. Nghe nói là Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xa-ra-tốp đã đồng ý rồi. Tôi nghĩ cần phải báo ngay với Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy và thông qua Tiểu hội đồng giao nhiệm vụ *hỏi* và điều tra tại chỗ ⁸⁷.

27/I. 1921. Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

99

GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI, E. A. LÍT-KEN-XƠ,
O. I-U. SMÍT

28.I. 1921.

- Gửi 1) đồng chí M. N. Pô-crốp-xki
2) đồng chí E. A. Lít-ken-xơ
3) đồng chí O. I-u. Smít

Yêu cầu gửi cho tôi vào 8 giờ tối hôm nay:

1) những tài liệu đã *in* (trong các bản báo cáo, các bài viết, các cuốn sách v. v.) kèm theo văn bản các sắc luật (các nghị quyết, chỉ thị) *hiện hành*

về các trường cấp I

và cấp II

2) như trên, về các trường kỹ thuật

3) " " học nghề

4) về số trường tiểu học, trung học và đại học;

5) về số trường các cấp và các loại đang hoạt động và đã đóng cửa hoặc không hoạt động;

6) ngoài ra, nếu không có những tài liệu in - và nếu không nêu được số các báo hoặc tạp chí đã đăng các tài liệu đó - thì yêu cầu gửi cho tôi *những số liệu chưa in* về những vấn đề nói trên, *nếu có sẵn những số liệu đó* ⁸⁸.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

100

GỬI S. M. MA-NU-TSA-RI-AN-TXƠ

Yêu cầu tìm cho tôi (toàn bộ) báo "*Khu công nhân*" ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ. (Nhóm những nhà thơ vô sản *chân chính*.)

Goóc-ki khen ngợi { Gi-gin
Ác-ta-mô-nốp
Xê-mê-nốp-xki

Viết ngày 28 tháng Giêng 1921

Đăng lần đầu ngày 21 tháng Giêng
1927 - trên báo "*Sự thật*", số 17

Theo đúng bản thảo

101

TRAO ĐỔI THƯ TỪ với M. I. GLI-ÁT-XE⁸⁹

Thưa Vla-đi-mia I-lích, Xtê-clốp không chịu đăng bản "thông tư về gieo trồng" vì bản thông tư sẽ chiếm mất nửa tờ báo của đồng chí ấy. Xtê-clốp yêu cầu, nếu Đồng chí đòi phải đăng thì *đích thân* viết cho đồng chí ấy về điều đó.

Gli-át-xe

Hỏi *Mu-ra-lốp*

(bao nhiêu nếu in chữ cỡ nhỏ?)

Mu-ra-lốp nói rằng nếu in chữ cỡ nhỏ có lẽ cũng chiếm cả một trang. Theo ý kiến của Mu-ra-lốp, nên bảo Xtê-clốp phải hy sinh những bài khác để đăng.

Hãy gọi điện cho *Xtê-clốp*, bảo đồng chí ấy tính một cách *chính xác* ngay bây giờ

- 1) Bao nhiêu trang và bao nhiêu cột?
- 2) Như trên, nếu *in chữ cỡ nhỏ*.

Viết ngày 28 tháng Giêng 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

102

*** ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI TRƯỞNG PHÒNG MÁT-XCƠ-VA CỦA
HÃNG THÔNG TẤN NGA**

Tôi đề nghị thi hành các biện pháp và theo dõi để bản "Thông tư về thể thức lập kế hoạch gieo trồng bắt buộc" gửi kèm theo đây *nhất thiết* phải được đăng trên tờ "Tin tức

của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" vào ngày mai, 29 tháng Giêng năm nay.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 28 tháng Giêng 1921

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản đánh máy
đã được V. I. Lê-nin ký*

103

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Tôi yêu cầu đưa việc này ra Tiểu hội đồng (hẳn Tiểu hội đồng sẽ xem xét việc đó về thực chất?). Vô-rốp-xki là một nhà mác-xít và bôn-sê-vích lão thành; tôi hoàn toàn tin vào sự hiểu biết về con người của đồng chí đó⁹⁰.

29. I. 1921. *Lê-nin*

*Đăng lần đầu không đầy đủ
năm 1934 trên tạp chí "Cách
mạng vô sản", số 3*

*In toàn văn lần đầu, theo đúng
bản thảo*

104

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP¹⁾

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Tôi yêu cầu 1) đọc; 2) nhận xét thực chất; 3) chuyển cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Bộ dân ủy nội thương; 4) theo dõi sự trả lời và

¹⁾ Xem tập này, tài liệu 122.

thúc giục; 5) đặc biệt *NB* dự án xí nghiệp đồ hộp ở Xi-bi-ri⁹¹. *Thịt của chúng ta ở đây bị hỏng*. Hãy trao đổi cả với Bộ dân ủy lương thực.

Sau 2-3 ngày, nhất định phải trả lời tôi.

29/I. Lê-nin

Cần phải kiểm tra (khi Cốp-pơ còn ở đây), xem có chuyện lừa đảo gì không?

Lê-nin

Viết ngày 29 tháng Giêng 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

105

GỬI A. I. GU-XÉP⁹²

Gửi đồng chí A-lếch-xan-đơ I-lích Gu-xép để kỷ niệm cuộc nói chuyện ngày 30. I. 1921.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 30 tháng Giêng 1921

Đăng lần đầu ngày 11 tháng Hai
1921 trên báo "Sự thật Tve", số 27

Theo đúng bản thảo

106

GỬI M. A. CRU-TSIN-XKI¹⁾

31. I. 1921.

Đồng chí Cru-tsin-xki!

Tôi đã nhận được những báo cáo của đồng chí về Bộ dân ủy nông nghiệp⁹³. Tôi đã đọc. Đã báo cáo với các ủy viên Ban chấp hành trung ương.

Sau khi bổ nhiệm Ô-xin-xki, chúng tôi, Ban chấp hành trung ương, đã làm tất cả những gì có thể làm được. Hôm qua Ô-xin-xki đến chỗ tôi và có cho biết rằng đồng chí ấy đã thu hút thêm một số đồng chí ở địa phương, những người nông dân, tham gia công tác.

Tại sao đồng chí không hài lòng về Ô-xin-xki? Toàn thể đảng đoàn Đảng cộng sản Nga tại Đại hội VIII các Xô-viết đã đánh giá cao đồng chí ấy về chiến dịch hạt giống.

Những cán bộ cộng sản nào không bằng lòng công việc và vì sao không bằng lòng?

Tôi yêu cầu có những ý kiến và những đề nghị cụ thể. Ở Ban chấp hành trung ương, chúng tôi cho rằng *giờ đây* chúng tôi đã làm tất cả những gì có thể làm được; chúng tôi *chờ đợi* kết quả công tác của ban lãnh đạo mới của Bộ dân ủy nông nghiệp và chúng tôi nghĩ rằng kết quả đó sẽ tốt.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản N. Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Trên bì thư, V. I. Lê-nin viết: "Gửi ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga M. Cru-tsin-xki (ký nhận) (Lê-nin gửi)".

107
**ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH
 HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
 NƯỚC CỘNG HÒA TỰ TRỊ
 XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ-VIỆT TA-TA-RI-A¹⁾**

Theo đường điện báo

Gửi Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
 nước Cộng hòa Ta-ta-ri-a

Ca-dan

Tôi yêu cầu xác nhận gấp những công lao đặc biệt [đối với] nước Nga xô-viết của trưởng ban thẩm vấn hình sự *Ni-cô-lai Gô-lu-bi-át-ni-cốp* bị giết ngày 2 tháng Ba 1920 trong khi thi hành nhiệm vụ, để định mức trợ cấp cao hơn.

Bộ trưởng Bộ dân ủy bảo hiểm xã hội

Vi-nô-cu-rốp

Tôi xác nhận lời yêu cầu, đề nghị trả lời gấp bằng điện báo.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 31 tháng Giêng 1921

In lần đầu năm 1945 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

108
GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Nên lấy dự trù và tìm hiểu xem có thể làm được gì ở đây để giúp đỡ ngành mỏ. Lấy đi những cái không cần thiết chẳng?⁹⁴

31/I. *Lê-nin*

Viết ngày 31 tháng Giêng 1921

*Đăng lần đầu ngày 21 tháng Giêng
 1927 trên báo "Sự thật", số 17*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem tập này, tài liệu 153.

109
GỬI M. I. PHRUM-KIN¹⁾

1/II - 1921.

Đồng chí Phrum-kin! Chúng tôi nhận được (từ ngoài và từ trong nội bộ) ngày càng nhiều tin tức về tinh thần "tự quyết" hoàn toàn không thể dung thứ được của U-cra-i-na trong những công việc của Bộ dân ủy lương thực.

Đồng chí cần phải *khám phá cho được* sự thật *đầy đủ* mà rõ ràng là người ta đã giấu giếm chúng ta (có lẽ một phần nào là vô ý, do dung túng những kẻ *cố ý* che đậy). Vấn đề nghiêm trọng đấy, chúng ta sẽ không để như vậy; chúng ta sẽ tìm hiểu được đầy đủ sự thật.

Vai trò của Pê-sê-khô-nốp (còn tệ hơn bất kỳ một tên bạch vệ nào), hẳn rõ ràng đã dắt mũi Ban chấp hành trung ương U-cra-i-na (thông qua ai mà hẳn làm được điều đó, chúng ta chưa biết nhưng rồi sẽ biết), chúng ta sẽ vạch ra đến cùng.

Nhưng giờ đây, chính đồng chí là người trước hết phải *h o à n t o à n c h i u t r á c h n h i ệ m* trong việc tìm hiểu và tìm hiểu cận kề *tất cả*, và *k h ô n g đ ể c h o* bọn Pê-sê-khô-nốp và những người bị *b ọ n* Pê-sê-khô-nốp đánh lừa dắt mũi mình⁹⁵.

Tôi chờ trả lời.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem tập này, tài liệu 114.

110
GỬI Đ. B. RI-A-DA-NỐP

Đồng chí Ri-a-da-nốp! Trong thư viện của đồng chí có *bộ sưu tập tất cả* thư tín của Mác và Ăng-ghe-n *lấy ở các báo* ra không? và rút từ các tạp chí không?

Chẳng hạn, năm 1894, tờ "Leipziger Volkszeitung" nói về chủ nghĩa duy vật?

Lấy ở tờ "Vorwärts" nói về *Beesley*¹⁾? (hình như không hẳn viết như vậy: một giáo sư Anh, người theo phái Công-tơ mà Mác quen biết?)

V. v..

Có *mục lục tất cả các th u t ín* của Mác và Ăng-ghe-n không?

Có thể cho tôi xem nó, tức *mục lục*, trong khoảng một tuần được không?

Lê-nin của đồng chí

Viết trước ngày 2 tháng Hai 1921

In lần đầu năm 1930 trong sách "Trên cương vị chiến đấu. Tập sách kỷ niệm 60 năm ngày sinh của Đ. B. Ri-a-da-nốp". Mát-xcơ-va

Theo đúng bản thảo

111
ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI
TỈNH ỦY PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT⁹⁶

Hôm qua, Hội đồng quốc phòng quyết định mua 18¹/₂ triệu pút than ở nước ngoài⁹⁷. Chúng ta sẽ cải thiện tình

¹⁾ Bi-dơ-li (Beesley), E-đư-a Xpen-xơ

hình lương thực, vì hôm nay chúng ta đã quyết định cho hai đoàn tàu chở lúa mì nữa rời Cáp-ca-dơ. Cho nên tôi nghĩ rằng Di-nô-vi-ép có thể đi được.

Lê-nin

Viết ngày 2 tháng Hai 1921

In lần đầu năm 1928 trong sách "Kỷ sự của Viện Lê-nin", III

Theo đúng bản thảo

112
GỬI Đ. B. RI-A-DA-NỐP

Đồng chí Ri-a-da-nốp!

Một yêu cầu lớn:

Hãy trả lại những quyển sách⁹⁸ 1) Đồng chí có biết *n h ữ n g đ o a n g ạ c h d u ớ i* trích thư tín của Ăng-ghe-n là lấy từ đâu ra không?

2) Những cái đó có được đăng toàn bộ không và đăng ở đâu?

3) Nếu có thì có thể tìm thấy và kiểm được không?

4) Chúng ta có thể *mua* của bọn Sai-đê-man và bè lũ (vì đây là bọn vô lại hám tiền) những thư tín của Mác và Ăng-ghe-n không? hay là mua những ảnh chụp lại?

5) Chúng ta có hy vọng thu thập được ở Mát-xcơ-va *tất cả* những gì mà Mác, Ăng-ghe-n đã công bố không?

6) Có mục lục những cái *đã thu thập được ở đây* không?

7) Chúng ta thu thập những thư tín của Mác và Ăng-ghen (hoặc bản sao), hay là việc ấy không thể thực hiện được?

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 2 tháng Hai 1921

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

113

GỬI A. G. GÔI-KHƠ-BÁC

Đồng chí Gôi-khơ-bác!

Về vấn đề báo cáo của các bộ trưởng dân ủy, đồng chí (Tiểu hội đồng) cần chú ý đặc biệt đến việc thực hiện những nghị quyết quan trọng nhất⁹⁹.

Vấn đề bức thiết nhất hiện nay là nhà ở tại Mát-xcơ-va. Hãy quy định việc kiểm tra có báo cáo ở Tiểu hội đồng hai lần trong một tuần: bao nhiêu nhà, căn buồng, phòng đã được giao (vì phải giao 10 nhà).

Hãy kiểm tra cả sự phân phối nữa.

Dân số Mát-xcơ-va phình lên vì số viên chức tăng. Cần phải kiểm tra việc đó; có lẽ nên ra quyết định.

Bộ dân ủy nào tăng số viên chức mà không được Tiểu hội đồng cho phép, thì sẽ bị trừng phạt (cấm tăng, dù chỉ một người).

Hãy lập danh sách các bộ dân ủy phải giảm hàng tuần số viên chức xuống (Bộ dân ủy quân sự, Hội đồng kinh tế

quốc dân tối cao, Bộ dân ủy giao thông và một số bộ dân ủy khác). Những bộ dân ủy khác chỉ có thể được tăng khi nào Tiểu hội đồng cho phép.

Lê-nin

Viết ngày 2 tháng Hai 1921

Đăng không đầy đủ lần đầu
ngày 16 tháng Giêng 1957 trên
báo "Nước Nga xô-viết", số 13

In toàn văn năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

114

GỬI V. N. MAN-TXÉP

Đồng chí Man-txép!

Ở U-cra-i-na đang xảy ra những điều tệ quá.

Chỉ thị của Bộ chính trị (đưa Pê-sê-khơ-nốp và những người thuộc nhóm Pê-sê-khơ-nốp ra khỏi Khác-cốp) bị phá hoại.

Một số ủy viên Ban chấp hành trung ương U-cra-i-na đã để Pê-sê-khơ-nốp và những người thuộc nhóm Pê-sê-khơ-nốp đánh lừa mình.

Điều đó đã rõ ràng. Và chúng ta sẽ không để bị đánh lừa nữa.

Tôi giao cho đồng chí đích thân chịu trách nhiệm (với điều kiện liên hệ mật và trực tiếp, thường xuyên với Bộ chính trị ở Mát-xcơ-va):

(1) tổ chức giám sát triệt để Pê-sê-khơ-nốp;

(2) gửi tổng kết về đây;

(3) giám sát tất cả những người thuộc nhóm Pê-sê-khơ-nốp, gửi danh sách những người đó về đây;

(4) bắt Pê-sê-khô-nốp từ chức ngay và đưa về Mát-xcơ-va.

Ban chấp hành trung ương U-cra-i-na *hoàn toàn* lỏng lẻo. Để rồi xem đồng chí có hoàn thành *thích đáng* không.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

3/II. 1921.

In lần đầu, theo đúng bản thảo

115

ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

Theo đường dây trực tiếp qua Rô-xtốp trên sông Đôn

Ba-cu, Oóc-đgiô-ni-kít-đê

Trao qua chính ủy trực nhật

Phải báo ngay về việc trao điện

Cho đến nay vẫn chưa nhận được điện trả lời bức điện bằng mật mã số 1225 đề ngày 27 tháng Giêng do Xta-lin gửi cho đồng chí¹⁰⁰. Chúng tôi rất không yên tâm và yêu cầu đồng chí trả lời chúng tôi ngay.

Mát-xcơ-va, Crem-li

5/II-1921.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

116

GỬI E. M. XCƠ-LI-AN-XKI

6. II. 1921.

Đồng chí Xcơ-li-an-xki!

Gửi cho tôi bức điện của Ủy ban quân sự tỉnh Xa-ra-tốp, bức điện mà hôm nay đồng chí đã gửi cho tôi điện "trả lời" của Tổng tư lệnh.

Bức điện trả lời ngu ngốc và nhiều chỗ viết sai ngữ pháp.

Trả lời hình thức, lẽ ra phải *thiết thực* : cần phải *tiêu diệt* bọn phi, chứ không phải trả lời cho qua chuyện.

Hai lần một tuần báo cáo *v ấ n t ấ t*, hết sức vất vả cho tôi biết *kết quả đấu tranh* chống bọn phi.

Và hãy nhắc ban tham mưu dã chiến rằng cần phải làm việc chứ không phải trả lời để né tránh.

"Ủy viên quân vụ ban tham mưu" I-li-u-sin là ai, thâm niên của anh ta là bao nhiêu?

Lê-nin

*Đã không đầy đủ lần đầu
năm 1938 trên tạp chí "Người
bôn-sê-vích", số 2*

*In toàn văn năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

117

GỬI E. M. XCƠ-LI-AN-XKI¹⁾

6. II. 1921.

Đồng chí Xcơ-li-an-xki!

Tôi gửi kèm theo đây một "lời cảnh cáo" nữa.

Bộ tư lệnh quân sự của ta đã thất bại nhục nhã khi để cho Ma-kh nô trốn thoát (mặc dù lực lượng nhiều hơn hẳn và đã có những nghiêm lệnh phải bắt cho kỳ được hắn), và giờ đây lại thất bại nhục nhã hơn nữa vì không đề bẹp được một nhóm bọn phi.

¹⁾ Xem tập này, tài liệu 70 và 116.

Hãy bảo đồng chí Tổng tư lệnh chuẩn bị cho tôi một bản báo cáo *ngắn* về tình hình đang diễn ra (với một bản lược đồ trình bày cách bố trí của bọn phỉ và của các đội quân).

Đoàn kỵ binh hoàn toàn đáng tin cậy được sử dụng như thế nào?

— các đoàn tàu hỏa bọc thép? (Những tàu này có được bố trí hợp lý không? Chúng có đi lại *một cách vô ích*, giành mất đường chuyên chở lúa mì không?)

— các xe bọc thép?

— các máy bay?

Những thứ ấy được sử dụng như thế nào và sử dụng bao nhiêu?

Lúa mì và củi, tất cả đều mất đi vì bọn phỉ, trong lúc đó chúng ta có một quân đội ngót triệu người. Cần phải đốc toàn lực ra để thúc đồng chí Tổng tư lệnh làm việc.

Lê-nin

Đăng không đầy đủ lần đầu năm 1938 trên tạp chí "Người bôn-sê-vích", số 2

In toàn văn năm 1950 trong Toàn tập V. I. Lê-nin xuất bản lần thứ tư, tập 35

Theo đúng bản thảo

118

GỬI N. Ô-XIN-XXI

Đồng chí Ô-xin-xki!

Cần phải cho kiểm tra xem: ai có lỗi? bưu điện? văn phòng? Một sự chậm trễ thật nhục nhã¹⁰¹.

6/II. *Lê-nin*

Viết ngày 6 tháng Hai 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

119

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

Hãy gọi điện cho Man-kin ("Tổng cục phát hành sách báo") để đồng chí ấy nhắc lại với tôi những đề nghị thực tiễn của mình về việc tổ chức *Tổng cục phát hành sách báo* dưới hình thức làm sao (*ngắn gọn*) để tôi có thể chuyển thẳng cho Bộ dân ủy giáo dục để kết luận¹⁰².

6/II.

Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Hai 1921

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

120

GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XXI

Gửi đồng chí Pô-crốp-xki

Xin gửi những đề nghị tôi nhận được của đồng chí Man-kin về vấn đề tổ chức Tổng cục phát hành sách báo để đồng chí kết luận. Yêu cầu gửi nhận xét của đồng chí cho tôi và báo cho biết ý kiến của đồng chí về việc tổ chức Tổng cục phát hành sách báo như thế nào cho hợp lý nhất (trong việc phục vụ *tất cả* các bộ dân ủy).

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 7 tháng Hai 1921

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin ký

121
GỬI L. B. CRA-XIN

1) Bao giờ đồng chí sẽ viết xong nhận xét của đồng chí về đầu mỏ ở Ba-cu?

2) Ở đây đồng chí đã tìm được những chuyên gia để viết chưa?

3) ở Pê-tơ-rô-grát? Ti-khvin-xki?¹⁰³

Viết ngày 8 tháng Hai 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

122
NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

Gửi thư ký:

1) Gửi cho Rư-cốp.

2) Ghi lại ngày gửi thư đi 9. II. 1921, của Stanh-béc từ Béc-lanh, nói về nhà máy đồ hộp.

3) Nhân danh tôi, viết cho Rư-cốp rằng tôi yêu cầu đồng chí ấy cho nhận xét (ngắn) nhanh lên, cũng như

4) yêu cầu đồng chí ấy gửi cho tôi bản sao thư của đồng chí ấy (hay của thư ký của đồng chí ấy) trả lời Stanh-béc.

5) Theo dõi tình hình thực hiện tất cả những việc này¹⁰⁴.

9/II. Lê-nin

Viết ngày 9 tháng Hai 1921

In một phần lần đầu năm 1928
trong sách "Ký sự của Viện
Lê-nin", III

In toàn văn lần đầu theo đúng
bản thảo

123
GỬI E. M. XƠ-LI-AN-XKI

12. II. 1921.

Đồng chí Xơ-li-an-xki!

Sự thông tin liên lạc của chúng ta có một điều chưa từng thấy và không thể tưởng tượng được.

Tôi và Xta-lin không liên lạc được với Oóc-đgiô-ni-kít-dê để bàn những công việc quan trọng nhất, Phô-min không liên lạc được với Xmin-ga.

Gửi điện khẩn đi Rô-xtốp trên sông Đôn, cứ viện dẫn hẳn tên tôi để ở đấy chỉ định ngay một người phụ trách, có nhiệm vụ duy trì liên lạc với cả hai người và chuyển điện trả lời của họ (chuyển thường xuyên) cho tôi, cho Xta-lin, cho Phô-min (của cả hai người).

Nếu không làm được như vậy, tôi sẽ đưa ra toà (hoặc sẽ yêu cầu sa thải và tống giam) những người có trách nhiệm ở đây. Tình hình này không thể chịu được.

Lê-nin

P. S. Đó là sự rệu rã hoàn toàn của nhóm chớp bu trong quân đội!

Không liên lạc được (!!) với những người phụ trách như Xmin-ga và Oóc-đgiô-ni-kít-dê!!

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

124

GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI

14. II. 1921.

Gửi đồng chí Lu-na-tsác-xki
Sao gửi đồng chí Pô-crốp-xki
và đồng chí Lit-ken-xơ

Yêu cầu gửi cho tôi danh sách những nhà sư phạm có kinh nghiệm thực tiễn lâu năm (a) trong công tác sư phạm phổ thông nói chung; (b) trong việc giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp, kèm theo những điều ghi chú ngắn gọn về các tác phẩm họ đã viết và về thời hạn công tác dưới Chính quyền xô-viết.

Tôi đã *n h i ế u I ấ n* yêu cầu điều này. Ở đây không được để có tình trạng trễ nải.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

P. S. Cụ thể, tôi yêu cầu cung cấp tư liệu về Xéc-gây Pa-vlô-vích, giám đốc trường Tê-ni-sép trước đây ở Pê-tơ-rô-grát.

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

125

ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
QUÂN ĐOÀN II ¹⁰⁵

Ban chấp hành trung ương có ý cho phép Quân đoàn II tích cực ủng hộ cuộc khởi nghĩa ở Gru-di-a và chiếm Ti-phlít với điều kiện tuân theo những quy tắc quốc tế và với

điều kiện là tất cả các ủy viên của Hội đồng quân sự - cách mạng Quân đoàn II, sau khi đã xem xét cẩn thận tất cả những cứ liệu, đều bảo đảm thành công ¹⁰⁶. Chúng tôi báo trước rằng vì vận tải mà chúng tôi đang thiếu bánh mì, cho nên sẽ không gửi được một đoàn tàu nào cũng như một toa nào. Từ Cáp-ca-dơ, chúng tôi buộc phải chở chỉ có lúa mì và dầu mỡ thôi. Chúng tôi yêu cầu trả lời ngay qua đường dây trực tiếp, do tất cả các ủy viên của Hội đồng quân sự - cách mạng Quân đoàn II, cũng như Xmin-ga, Ghít-ti-xơ, Tô-ri-phô-nốp và Phrum-kin đều ký tên. Chưa nhận được trả lời của chúng tôi về những bức điện của tất cả những người đó thì không được làm điều gì có tính chất quyết định ¹⁾.

14/II.

Viết ngày 14 tháng Hai 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

126

ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
QUÂN ĐOÀN II ¹⁰⁷

Ban chấp hành trung ương coi những chiến dịch của Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn II là sự bảo vệ tại chỗ cho những người khởi nghĩa ở vùng trung lập khỏi nguy cơ bị bọn bạch vệ tiêu diệt ¹⁰⁸. Hãy chú ý đến tính chất chính trị đó của chiến dịch của các đồng chí trong tất cả các cuộc nói chuyện của các đồng chí trước công chúng. Tất nhiên, chúng tôi mong Hội đồng quân sự - cách mạng Quân đoàn II có những hành động nhanh chóng và cương quyết, không

¹⁾ Tiếp đó V. I. Lê-nin viết: "Cre-xtin-xki, theo sự ủy nhiệm của Ban chấp hành trung ương". Ở phần dưới của bức điện, V. I. Lê-nin viết thêm, có lẽ là để gửi cho thư ký: "Không, tốt hơn cả là hãy giữ tuyệt đối mật trong vòng 2 - 3 tháng".

dừng lại trước việc chiếm Ti-phlít, nếu đứng trên giác độ quân sự mà xét, làm như thế là cần thiết để bảo vệ một cách có hiệu lực vùng trung lập khỏi cuộc tấn công mới. Chúng tôi cho rằng những điều nhắc nhở của chúng tôi sẽ được các đồng chí lưu ý một cách hết sức nghiêm túc. Hãy báo cho biết hàng ngày ¹⁾.

Viết ngày 15 tháng Hai 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

127

GỬI A. G. GÔI-KHƠ-BÁC

Gửi đồng chí Gôi-khơ-bác,
Phó chủ tịch Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy

Xin gửi đồng chí kèm theo đây:

1) Đoạn trích biên bản đại hội chi bộ cộng sản trường bổ túc công nông thuộc Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va đề ngày 9/II.

2) Bản báo cáo của ủy viên chính trị trường bổ túc công nông thuộc Trường cao đẳng kỹ thuật đề ngày 10/II.

3) Đoạn trích biên bản của hội nghị liên tịch giữa các đoàn chủ tịch của các chi bộ cộng sản thuộc Viện kỹ sư giao thông, Học viện nông nghiệp Pê-tơ-rốp-xki - Ra-du-mốp-xcơ và thường vụ chi bộ cộng sản của trường bổ túc công nông thuộc Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va ngày 23/I năm nay.

4) Bản sao báo cáo của chỉ đạo viên phòng văn hóa thuộc Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga đề ngày 28/I năm nay.

¹⁾ V. I. Lê-nin viết tiếp: "Cre-xtin-xki, theo sự ủy nhiệm của Ban chấp hành trung ương".

Đề nghị Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy nghiên cứu đặc biệt vấn đề các trường bổ túc công nông, xem xét toàn diện vấn đề đó và cải thiện được tối đa tình hình của các trường bổ túc công nông ¹⁰⁹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 15 tháng Hai 1921

In lần đầu năm 1945 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy đã

được V. I. Lê-nin ký

128

GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Lít-ken-xơ đã trình Bộ tổ chức thành phần những người được đề cử vào *Trung tâm hàn lâm viện* (của Bộ dân ủy giáo dục) ¹¹⁰. Tôi yêu cầu chuyển cho Bộ chính trị.

15/II.

Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Hai 1921

In lần đầu năm 1945 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

129

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI ¹¹¹

1

Tôi chưa thấy bài báo, nhưng tin ở Ca-mê-nép (nếu có hại thì đồng chí ấy đã không giới thiệu), tôi tán thành cho *đ ă n g v à o n g à y m a i*.

Lê-nin

2

Như vậy thì chỉ cần yêu cầu

1) giải thích thêm rằng tác giả hoặc các tác giả viết với tư cách *c á n h â n*, chứ không phải với tư cách những người có chức vụ;

2) nói thêm: bài báo có tính chất tranh luận.

Viết ngày 16 tháng Hai 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

130

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP¹¹²

Đồng chí Goóc-bu-nốp

Cái đó cứ để cho Ban khoa học - kỹ thuật sửa lại (bỏ quách § 5; làm lại ư? bổ sung vào § 4: 3 người được bầu, 4 người được chỉ định, 8 người được đề cử?). Ban khoa học - kỹ thuật gửi cho Rư-cốp để lấy chữ ký, gửi cho tôi bản sao.

17/II. Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Hai 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

131

GỬI N. I. MU-RA-LỐP

Đồng chí Mu-ra-lốp! Đồng chí Crơ-gi-gia-nốp-xki hết lời khen ngợi Ê-xin, một công nhân đảng viên cộng sản, mà nghe nói đồng chí cũng có biết. Theo lời của Crơ-gi-gia-nốp-xki,

Ê-xin là một công nhân xuất sắc, một thợ điện, hết sức có ích (tỏ ra có ích trong công tác của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga). Cho nên Crơ-gi-gia-nốp-xki thiết tha giới thiệu Ê-xin làm ủy viên của Ủy ban kế hoạch chung trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng.

Theo tôi, trong Ủy ban này cần phải có các chuyên gia, theo quy tắc chung. Công nhân là ngoại lệ.

Tôi đã nói về điều này với Ô-xin-xki và muốn biết ý kiến của đồng chí. Rất mong đồng chí gửi cho tôi (*c ù n g v ó i p h á i v i ê n n à y*) một vài dòng nhận xét chi tiết của đồng chí về Ê-xin, về thâm niên của Ê-xin, giá trị của anh ta v. v.¹¹³.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Hai 1921

Đăng một phần lần đầu ngày 22
tháng Tư 1957 trên báo "Sự
thật thanh niên cộng sản", số 96

In toàn văn lần đầu, theo đúng
bản thảo

132

ĐIỆN GỬI V. V. SMÍT¹⁾

18. II. 1921.

Ê - c a - t ê - r i n - b u a

Gửi bộ trưởng Bộ dân ủy lao động Smít

Tôi đã từ chối không ký quyết định về việc sáp nhập Bộ dân ủy lao động và Ủy ban trung ương về nghĩa vụ lao động toàn dân làm một. Tôi cho rằng cần phải đặt và thiết lập mối quan hệ tổ chức với Bộ dân ủy nội vụ và Bộ dân ủy

¹⁾ Ở phần trên của bức điện, V. I. Lê-nin viết thêm: "Gửi qua Xơ-li-an-xki, yêu cầu chuyển theo đường dây trực tiếp và nhận gấp điện trả lời".

quân sự ở trung ương và ở địa phương, đồng thời tập trung vấn đề nghĩa vụ lao động vào tay Bộ dân ủy lao động. Tôi sẽ chuyển cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Hãy đánh điện cho tôi biết ý kiến của đồng chí. Nếu không đồng ý thì đồng chí ủy nhiệm cho ai đó bảo vệ quan điểm của mình ¹¹⁴.

Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

133

GỬI A. I. XVI-ĐẾC-XKI ¹¹⁵

Chỉ có thế! Ở đây không có gì xấu cả, và điều đó không may mắn "làm giảm" uy tín của Phrum-kin. *Chúng ta sẽ không công bố.*

Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Hai 1921

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

134

GỬI A. I. XVI-ĐẾC-XKI ¹¹⁶

Ở đây tôi cũng không thấy có gì xấu cả, chúng tôi sẽ ủy quyền cho ủy ban trước hết *trình bày* quyết định của nó cho Bộ chính trị.

Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Hai 1921

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

135

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

Tôi vừa mới xem qua quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và thú thật, tôi không thấy có gì xấu cả. Chỗ nào ở đây nói là đưa Phrum-kin ra toà? Không có điều đó.

Nếu đồng chí muốn, hãy trình lên Bộ chính trị (nhưng trước hết, hãy bình tĩnh đọc lại, có phải đồng chí đã lo hão không?) ¹¹⁷.

Viết ngày 18 tháng Hai 1921

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

136

GỬI V. R. MEN-GIN-XKI

18. II. 1921

Đồng chí Men-gin-xki!

Thiết tha giới thiệu với đồng chí người mang thư này, đồng chí Ây-nô Ra-khi-a, đồng chí này tôi biết từ thời trước Cách mạng tháng Mười, là một người ôn-sê-vích Phần-lan hết sức trung thành. Giờ đây đồng chí này là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Phần-lan.

Đồng chí này cần nói chuyện riêng với đồng chí về một số vấn đề hết sức bí mật. Mong đồng chí hoàn toàn tin tưởng và giúp đỡ bằng mọi cách.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

137

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XKI

Mật

G. M.!

Đồng chí hãy nghiên cứu, hãy nhớ kỹ. Bí mật gửi trả lại ngay.

Mi-li-u-tin viết những điều bậy bạ về kế hoạch¹¹⁸. Mối nguy to lớn nhất là quan liêu hóa công tác xây dựng kế hoạch kinh tế quốc dân.

Đó là một mối nguy hết sức to lớn. Mi-li-u-tin không nhìn thấy mối nguy ấy.

Tôi rất sợ rằng nếu xử lý vấn đề một cách khác, thì *cả đồng chí cũng không nhìn thấy mối nguy đó*.

Chúng ta là những người nghèo túng. Những người nghèo túng đói kém, phá sản.

Một kế hoạch toàn vẹn, hoàn chỉnh, chân chính đối với chúng ta hiện nay = "một thứ không tương quan liêu chủ nghĩa".

Đừng theo đuổi cái đó.

Ngay lập tức, không để chậm một ngày nào, một giờ nào, từng mẩu, từng mẩu *làm nổi rõ cái quan trọng nhất*, một số tối thiểu các xí nghiệp và **tổ chức số xí nghiệp đó**.

Chúng ta sẽ nói chuyện riêng với nhau về vấn đề này trước khi đồng chí trình bày báo cáo. *Hãy suy nghĩ đi*.

*Lê-nin**Viết ngày 19 tháng Hai 1921*

In không đầy đủ lần đầu năm 1924 trong sách: G. M. Cờ-gi-gia-nớp-xki. "Trao đổi hàng hóa và công tác kế hoạch". Mát-xcơ-va

In toàn văn năm 1928 trong sách "Kỷ sự của Viện Lê-nin", III

Theo đúng bản thảo

138

GỬI L. B. CRA-XIN

19. II. 1921.

Đồng chí Cra-xin! Đồng chí Sờ-lốp-xki đã đến chỗ tôi. Tiếc rằng đã đến muộn. Lúc đó không có đồng chí.

Cố gắng thu xếp cho đồng chí ấy một chỗ ở Béc-lanh. Tôi không chạy chọt "chức vụ" cho đồng chí ấy, mà chỉ lo cho đồng chí ấy có thể *sống ở nước ngoài: gia đình đồng chí ấy yêu cầu. Ở đây họ không thể sống được*.

Gửi đồng chí lời chào! *Lê-nin*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

139

GỬI G. L. SỜ-LỐP-XKI

20/II.

Đồng chí Sờ-lốp-xki!

Hôm qua, chính tôi đã nói chuyện với Lê-gia-va. Đồng chí ấy nói rằng không nghe gì cả. Hứa sẽ nói chuyện với đồng chí.

Ngoài ra, hôm qua tôi cũng đã gửi một bức thư cho Cra-xin nói về đồng chí (tiện chuyến xe sẽ đuổi kịp Cra-xin ở Ri-ga).

Nếu không thỏa thuận (hoặc chưa thỏa thuận) được với Lê-gia-va, thì hãy viết cho tôi (đích danh người nào đó) vài lời để tôi có thể làm rõ nguyên nhân của sự ngăn trở nếu như có sự ngăn trở.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 20 tháng Hai 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

140
GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

21. II. 1921.

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Mác-ten-xơ, đại diện trước đây của chúng ta ở Mỹ, đang ở đây.

Cần phải giúp đỡ đồng chí ấy. Hãy đến thăm đồng chí ấy hôm nay. Hãy tìm ở "Luých" qua các điện thoại viên của tôi.

1) Những sách giáo khoa về kỹ thuật điện ở Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga¹¹⁹. Hãy gọi điện cho Cơ-gi-gia-nốp-xki.

2) Về những công nhân Mỹ (ở Nga) thì gọi điện cho **A-ních-xto**¹²⁰.

3) Về việc đi thăm các nhà máy và công xưởng

{ ? Thông qua Rư-cốp tìm cho được. }
{ ? Cùng ai thu xếp việc đó. }

4) Về các nhóm giúp đỡ kỹ thuật cho chúng ta ở Mỹ thì (gọi điện cho Ban khoa học - kỹ thuật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao?

hay còn gọi cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Bộ dân ủy ngoại thương?

cần phải tìm cho được, cùng ai thu xếp việc đó).

5) Việc di cư của những người và nhóm từ Mỹ sang ta (hết sức *thận trọng*. Có ủy ban phụ trách vấn đề này không?¹²¹).

Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

141
GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Đồng chí Tsi-tsê-rin! Tôi không nài xin cương vị cao cho đồng chí Sơ-lốp-xki. Đồng chí biết rõ đồng chí ấy qua công tác ở Bộ dân ủy ngoại giao rồi.

Nhưng tôi yêu cầu xúc tiến việc chuyển đồng chí ấy ra nước ngoài vì vợ đồng chí ấy sợ rằng các cháu bé không sống nổi ở đây. Tôi biết rõ cả gia đình lúc ở nước ngoài và nghĩ rằng lo như vậy là xác đáng. Ở nước ta gia đình này không chịu đựng nổi. Cần phải gửi họ ra nước ngoài.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

*Viết sớm nhất ngày 21
tháng Hai 1921*

*In lần đầu theo đúng
bản thảo*

142
ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỐP

Xin gửi đồng chí bản thông báo này của Xơ-li-an-xki¹²² để trả lời bức điện khẩn của đồng chí. Tôi yêu cầu đồng chí thường xuyên báo cho tôi biết về bọn phỉ, về công tác lương thực và về việc vận chuyển lúa mì.

Lê-nin

*Viết ngày 21 hoặc 22
tháng Hai 1921*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

143

*** GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ I. M. GÚP-KIN,
A. I. TXÉP-TSIN-XXI, I. N. XTO-RI-GIỐP,
N. N. XMIẾC-NỚP¹²³**

23. II. 1921.

Nhân những báo cáo gửi tới Tổng cục công nghiệp dầu mỏ về vấn đề các giếng dầu bị ngập nước và vì thế đang đe dọa xảy ra tai hoạ, yêu cầu các đồng chí gửi cho tôi ngay ngày hôm nay, nếu có thể được, những tài liệu các đồng chí đang có trong tay (sách, tạp chí, các bản báo cáo v. v.) về vấn đề các đạo luật ở nước ngoài hoặc những quy chế của nước ta, nói đến việc trừng trị người khai thác dầu mỏ để ngổ các lỗ khoan, không trám lỗ khoan, trám không hợp lý v. v..

Hoặc là chính những đạo luật ấy, hoặc nếu không có sẵn, thì nêu những sách, hoặc những bài tạp chí hoặc những xuất bản phẩm tham khảo tương ứng, để tôi có thể lấy những tài liệu đó ở các thư viện.

Yêu cầu trả lời bằng điện thoại ngay ngày hôm nay.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

144

ĐIỆN GỬI KH. G. RA-CỐP-XXI¹⁾

Bằng mật mã gửi Ra-cốp-xki

Khác-cốp, gửi Ra-cốp-xki.

Trả lời bức điện số 672 của đồng chí

Vì tình hình lương thực ở trung ương hết sức nghiêm

¹⁾ Ở phần trên của tài liệu, V. I. Lê-nin đã viết: "Đồng chí Txi-u-ru-pa! Ý kiến của đồng chí về dự thảo trả lời của tôi? Ngày 24/II. Lê-nin", nhưng rồi lại xóa đi.

trọng, tôi cho rằng: $\frac{3}{4}$ chở lên đây, để lại $\frac{1}{4}$ cho các thành phố và công nhân U-cra-i-na; còn nông dân thì chúng ta phải thưởng cho bằng được, với mức độ có thể; nếu chúng ta không có gì cả, thì phải mua ở nước ngoài bằng vàng hoặc bằng dầu mỏ. Nếu đồng chí không đồng ý như thế, thì hãy đề ra một sự nhân nhượng nữa đối với nông dân, nhưng nhớ rằng cuộc khủng hoảng lương thực của chúng ta hết sức trầm trọng và quả thật là nguy hiểm¹²⁴.

Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Hai 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

145

GỬI G. M. CƠ-GI-GIA-NỚP-XXI

25/II.

Đồng chí Cơ-gi-gia-nốp-xki!

Về vấn đề Ủy ban kế hoạch chung.

(1) Về thành phần của nó nói chung, chúng ta sẽ thảo luận nhất trí với nhau sau khi đồng chí đến. Cái đó không khó đâu.

(2) Ban chấp hành trung ương đã quyết định tạm để La-rin lại. Anh ta là một mối nguy hết sức to lớn, vì với tính

cách của mình, con người ấy làm hỏng mọi công việc, *chiếm lấy quyền lực*, lật đổ tất cả các chủ tịch, *làm cho các chuyên gia bỏ đi nơi khác*, phát biểu ý kiến nhân danh "đảng" (*mặc dù chẳng mấy may có quyền làm như thế*), v. v..

Đồng chí phải gánh lấy nhiệm vụ **nặng nề** là làm cho La-rin phục tùng, tuân theo kỷ luật, và kiểm chế anh ta. Đồng chí nên nhớ: một khi anh ta "bắt đầu" vượt ra khỏi khuôn khổ, thì hãy chạy đến tìm tôi (hoặc gửi thư cho tôi). Nếu không, La-rin sẽ lật đổ *toàn bộ* Ủy ban kế hoạch chung.

(3) Trong Ủy ban *kế hoạch chung*, đồng chí phải thành lập một đoàn chủ tịch *hết sức cứng rắn* (nhất thiết *không có* La-rin), để cho những người làm công tác tổ chức và những người kiên cường (đủ sức hoàn toàn đẩy lùi La-rin và *quyết tâm* tiến hành một công tác nặng nề) *giúp đỡ* đồng chí và *gánh bớt* công việc *h à n h c h í n h cho đồng chí* (Ban chấp hành trung ương đã chỉ ra rằng đồng chí thực ra không phải là người làm công tác hành chính). Có thể là đoàn chủ tịch, hai người trợ lý của đồng chí, một thư ký v. v.. Đồng chí phải là "linh hồn" của công việc và là người lãnh đạo *tư tưởng* (đặc biệt là phải loại trừ và thải hồi những người cộng sản *không lịch thiệp*, có thể làm cho các chuyên gia bỏ đi nơi khác)... Nhiệm vụ của đồng chí là phát hiện, chọn lọc những người làm công tác tổ chức, những người làm công tác hành chính có năng lực (đại loại như Ô-xát-tsi v. v.), *giao công việc* cho họ; là giúp cho *Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga có khả năng, có tài liệu, có tư liệu để đánh giá họ*.

(4) Theo ý tôi, đồng chí phải khôi phục lại "Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga" *theo đúng tính chất* của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga, coi như là một *tiểu ban* của Ủy ban kế hoạch chung. Đồng chí cũng sẽ là chủ tịch của tiểu ban ấy.

(5) Đồng chí sẽ phải thành lập cả một loạt tiểu ban: chúng

ta sẽ bàn việc này khi đồng chí đã có kế hoạch về các tiểu ban ấy.

(6) Tiểu ban có một tầm quan trọng đặc biệt phải là tiểu ban nghiên cứu

kiểm tra

và

"phối hợp", kết hợp,

đề xuất các kiến nghị

về việc điều chỉnh

các kế hoạch kinh tế **hiện hành** (hiện thời là cho năm 1921).

Nhất thiết phải đưa La-rin vào tiểu ban này, nhưng 1) không phải ở cương vị chủ tịch, cũng không phải ở cương vị phó chủ tịch hoặc thư ký; 2) cân bằng *anh ta*, chẳng hạn với Xê-rê-đa, coi như là một mẫu mực về đức tính đúng mức, không cầu kỳ, không hay bối chuyện.

(7) Tôi đề nghị suy nghĩ về kế hoạch như thế này (tôi cho đó là kế hoạch hết sức quan trọng): giao cho *vài* người trong số các ủy viên của *Ủy ban kế hoạch chung* trình một cách có hệ thống hoặc cho ủy ban này, hoặc *cho tiểu ban nói ở § 6*, những **bản báo cáo** và **bài viết** về tình hình các bộ, các ngành (và các tỉnh, các huyện, các cụm, các xí nghiệp v. v.) thực hiện những kế hoạch kinh tế hiện hành, so sánh tình hình thực hiện đó trong những năm khác nhau và để đăng trên báo "*Đời sống kinh tế*". (Tôi cho rằng điều hết sức quan trọng là nhất thiết *La-rin*, cũng như Xê-rê-đa, Pô-pốp, Xtơ-ru-mi-lin phải *chính thức* theo dõi một cách hết sức đều đặn những sự việc và con số về việc thực hiện *thực tế* các kế hoạch kinh tế của ta *và ch o đ ấ n g* những cái đó một cách thường kỳ trên báo "*Đời sống kinh tế*" để công chúng phê phán và kiểm tra. Cũng có thể giao cho *hai - ba* chuyên gia làm việc này. Điều nhất thiết phải có là mỗi người phải đích thân chịu trách nhiệm về việc nghiên

||||| NB

cứu và kiểm tra; và mỗi bộ phận của công tác ấy phải có hai người, độc lập với nhau, để kiểm tra lẫn nhau và thí nghiệm các phương pháp phân tích, tổng kết khác nhau v. v.).

Hãy suy nghĩ về tất cả những điều đó, chúng ta sẽ bàn với nhau *n h i ề u l ầ n* sau khi đồng chí đến.

Gửi đồng chí lời chào! *Lê-nin*

Viết ngày 25 tháng Hai 1921

In không đầy đủ lần đầu năm 1924 trong sách: G. M. Crơ-gi-gia-nốp-xki. "Trao đổi hàng hóa và công tác kế hoạch". Mát-xcơ-va

Theo đúng bản thảo

In toàn văn năm 1928 trong sách "Kỷ sự của Viện Lê-nin", III

146

ĐIỆN GỬI KH. G. RA-CỐP-XKI ¹⁾

25. II. 1921.

*Theo đường dây
trực tiếp*

*Khác-cốp
Gửi Ra-cốp-xki*

Xin chuyển lời chào mừng nồng nhiệt nhất của tôi đến Đại hội V các Xô-viết toàn U-cra-i-na và chúc đại hội thành công tốt đẹp.

¹⁾ Xem thêm "Thư chào mừng Đại hội V các Xô-viết toàn U-cra-i-na" (V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 442).

Khối liên minh bền vững giữa những người bần nông và công nhân ở nước U-cra-i-na xô-viết muôn năm!

Lê-nin

*In lần đầu năm 1945 trong Văn
tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

147

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Goóc-ki mời đấy, chú *k h ô n g p h ả i* tôi đâu. Rất tiếc, giờ đây tôi không thể tiếp được. Đồng chí hãy tiếp và nói chung chung với ông ấy (đặc biệt, nói chi tiết hơn về Grô-dơ-nui và Ba-cu, về công nghiệp dầu mỏ, về nguy cơ ngập nước v. v. và v. v.) ¹²⁵.

Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Hai 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

148

GỬI A. B. KHA-LA-TỐP

Gửi Kha-la-tốp: đồng chí phải trình dự thảo quyết định về các biện pháp cải tiến, phát triển và xúc tiến việc xây dựng kế ở Mát-xcơ-va ra Hội đồng bộ trưởng dân ủy ¹²⁶.

26/II. *Lê-nin*

Viết ngày 26 tháng Hai 1921

*Đăng lần đầu ngày 21 tháng
Giêng 1927 trên báo "Tin tức", số 17*

Theo đúng bản thảo

149

GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ

28. II. 1921.

Gửi đồng chí Xê-ma-scô
Ni-cô-lai A-lếch-xan-đrô-vích!

Đồng chí I-phan A-pha-na-xi-ê-vích *Tsê-cu-nốp* đang ngồi ở chỗ tôi, là một người nông dân lao động rất đáng chú ý, đã tuyên truyền những nguyên lý của chủ nghĩa cộng sản theo cung cách của mình¹²⁷.

Ông ta đã đánh mất kính, đã phải trả 15 nghìn rúp để mua đôi kính *cà cộ*! Có thể giúp ông ta kiếm được đôi kính tốt không?

Rất mong giúp đỡ và đề nghị thư ký của đồng chí báo cho tôi biết *có thực hiện được không*.

Lê-nin của đồng chí

In không đầy đủ lần đầu ngày 30 tháng Giêng 1924 trên báo "Sự thật Lê-nin-grát", số 23

In toàn văn ngày 21 tháng Giêng 1925 trên báo "Tin tức", số 17

Theo đúng bản thảo

150

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Đồng chí Txi-u-ru-pa! Qua những con số của đồng chí thấy rằng đến ngày 1. II có 40,3 triệu pút lương thực + 5,4 triệu pút tằm = 45,7 triệu pút.¹²⁸

Rõ ràng là đến ngày 1. III sẽ có gần 48.

Đến ngày 1. IV có lẽ *ít nhất* sẽ có 50.

1. IV - 1. IX, vị chi là 5 tháng. $50 : 5 = 10$.

Qua sự ước tính đó ta thấy rằng đối với nước Nga, đối với nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (không kể U-cra-i-na) có thể hoàn toàn bãi bỏ chế độ trưng thu lương thực thừa từ 15. III hoặc từ 1. IV và *thử áp dụng chế độ mớ i* cho đến ngày 1. IX hoặc 15. VIII.

Ý kiến của đồng chí thế nào?

Viết tháng Hai 1921

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

151

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Không, đồng chí nhầm đấy; tôi không nói một lời nào *về thực chất* với Ca-mê-nép cả.

Ban lãnh đạo của đồng chí sáng nay đã nổi nóng vô ích: đồng chí ít quát họ, để cho họ nói nhiều.

Còn Xvi-đéc-xki hôm qua đã làm một điều ngu ngốc: đáng lẽ phải nói "không có bánh mì *vì người ta không chờ đến*" thì lại khẳng định rằng "không đến nỗi đói như người ta nói". Xvi-đéc-xki là một anh chàng dễ thương, nhưng đôi khi nói hớ.

Viết tháng Hai 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

152

GỬI N. P. GỐC-BU-NỐP

Một tiếng trước đây tôi đã nói chuyện với Txi-u-ru-pa, đồng chí ấy nói với tôi rằng

1) đang thi hành những biện pháp khẩn cấp

2) đã nhận được một loạt bức điện từ U-pha, Vi-át-ca và các thành phố khác, báo tin về việc xếp lúa mì và đã bắt đầu chuyển đi Pê-tơ-rô-grát¹²⁹ và

3) đồng chí ấy đã đánh điện chuyển những bức điện ấy đi Pê-tơ-rô-grát rồi¹³⁰.

Viết cuối tháng Hai - đầu tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

153

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

Đồng chí Bri-u-kha-nốp! Tôi yêu cầu đồng chí đánh điện ra chỉ thị cần thiết và ra lệnh gửi cho tôi bản sao bức điện khẩn của đồng chí cùng với những giấy tờ đó¹³¹.

1/III. Lê-nin

Viết ngày 1 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

154

GỬI N. Ô-XIN-XKI

1. III. 1921.

Đồng chí Ô-xin-xki!

Hôm qua tôi đã gặp I-van A-pha-na-xi-ê-vích Tsê-cu-nốp. Hóa ra năm 1919 ông ấy đã đến chỗ tôi bàn vấn đề đại hội những người nông dân lao động. Giờ đây Tsê-cu-nốp nói: tốt hơn, nên bắt đầu từ *các khu*.

Cảm tình với những người cộng sản, nhưng không vào đảng vì đi lễ nhà thờ, là tín đồ Cơ đốc giáo (nói là bác bỏ nghi lễ, nhưng lại sùng đạo).

Đang cải tiến cách làm ăn. Đi khắp tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt và tỉnh Xim-biéc-xcơ. Ông ấy nói rằng nông dân đã mất lòng tin vào Chính quyền xô-viết. Tôi hỏi có thể sửa chữa bằng thuế được không? Tsê-cu-nốp cho rằng được. Trong huyện của ông, nhờ sự giúp đỡ của công nhân, ông đã đấu tranh thay được chính quyền xô-viết tôi bằng một chính quyền xô-viết tốt.

Chúng ta phải *r a s ứ c* bám vào chính những con người như vậy để phục hồi lòng tin của *q u ả n c h ứ n g* nông dân. Đó là một nhiệm vụ chính trị *c o b ả n* và hơn nữa, là nhiệm vụ không thể trì hoãn được. Rất mong; không nên quá ư say mê quan điểm "bộ máy", không nên quá lo lắng vì nó. Hãy chú ý *nhieu hơn* đến thái độ chính trị đối với nông dân.

Theo tôi, ngay bây giờ cần phải "nắm lấy" Tsê-cu-nốp, nghĩa là lôi kéo ông ta vào làm việc *với chúng ta*. Thực hiện điều đó như thế nào? Cần phải suy nghĩ. Có thể thành lập ngay (bắt đầu thành lập thì đúng hơn) "Hội đồng nông dân lao động" hoặc "*Hội đồng những người nông dân ngoài đảng*" (có lẽ tên gọi thứ hai thận trọng hơn, để ngăn không cho những kẻ mà Tsê-cu-nốp gọi là bọn "nói rít", tức là bọn cu-lắc và kẻ thù chính cống của Chính quyền xô-viết chui vào). Ngay bây giờ, chỉ định Tsê-cu-nốp làm phái viên của Bộ dân ủy nông nghiệp phụ trách việc tổ chức (hoặc chuẩn bị) một cơ quan như vậy. Ngay bây giờ, giao cho ông ta cấp tốc về tỉnh Xim-biéc-xcơ (chúng ta cần phải có một người hay khuyên bảo và một người trung gian của tỉnh *c ó t h ừ a* lúa mì, có hai người trung gian thì càng tốt), và giao cho Tsê-cu-nốp nhiệm vụ: dẫn đến cho chúng ta từ tỉnh Xim-biéc-xcơ (ở đây ông ta có nhiều người quen) một người nông dân **ngoài đảng** đúng tuổi, một người Nga, làm ruộng,

một người đứng về phía nông dân lao động và công nhân, không phải loại "nói rít". Tìm được thêm một người nữa. Tốt hơn cả là một bộ ba: Tsê-cu-nốp + người tỉnh Xim-biéc-xcơ + một người nữa ở tỉnh thiếu lúa mì. Lập tức chúng ta sẽ biến bộ ba những "bô lão" ấy (sẽ rất tốt nếu như cả ba vừa là người ngoài đảng vừa là tín đồ Cơ đốc giáo) thành các thành viên của ban cán sự với tư cách *tư vấn*, hoặc thành hạt nhân của "Hội đồng những người nông dân ngoài đảng", hoặc một đoàn thể tương tự.

Cần phải làm việc này nhanh, ngay bây giờ (Tsê-cu-nốp muốn đi vào ngày kia).

Không nên bỏ lỡ cơ hội. Trả lời cho tôi biết.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

155

GỬI V. V. PHÔ-MIN¹³²

Gửi đồng chí Phô-min

- 1) Đã áp dụng những biện pháp gì để thúc đẩy sự di chuyển và giám sát sự di chuyển trên bảy tuyến đường?
- 2) Hôm nay các đoàn tàu ở đâu?
- 3) Con đường Ôm-xcơ - Tsê-li-a-bin-xcơ đã thông chưa?
- 4) Trong những ngày gần đây đã đưa được bao nhiêu toa lúa mì [qua] Rô-xtốp trên sông Đôn?
- 5) Ôm-xcơ?

Viết ngày 1 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

156

GỬI V. V. PHÔ-MIN¹³³

2. III. 1921.

Đồng chí Phô-min!

Đọc thật kỹ bức thư kèm theo đây rồi gửi trả lại cho tôi. Tôi chờ ý kiến ngắn gọn của đồng chí, đặc biệt về 2 điểm:

1) mối nguy lại bị tắc nghẽn trên tuyến đường sắt Đông - Nam,

2) mối nguy bị đốt cầu ở U-ran.

Cần thi hành những biện pháp **k h ả n c ấ p**.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

157

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI

Đồng chí Cre-xtin-xki! Hãy gửi cho tôi, hoặc giao cho một ủy viên nào đó của ban lãnh đạo của đồng chí gửi cho tôi nhận xét *v ấ n t ấ t* về kế hoạch này¹³⁴. Những giấy tờ này xin gửi trả lại.

2/III. Lê-nin

Viết ngày 2 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

158
GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Đồng chí Tô-rốt-xki.

Xin gửi đồng chí để biết¹³⁵. Những vấn đề rất lý thú. Theo tôi, những người cộng sản U-cra-i-na không đúng. Kết luận rút ra từ các sự kiện thực tế không chống lại thuế, mà là tăng cường những biện pháp quân sự để tiêu diệt *hoàn toàn* bọn Ma-khnô v. v..

Lê-nin

Viết ngày 3 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

159
GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Theo tôi, nên cho phép nhập với số lượng *n h i ề u h ớ n*¹³⁶.

Các đồng chí quá sợ nạn đầu cơ.

Nếu như từng người một đổi lấy lúa mì, thì tai họa có lớn như vậy không? Nông dân sẽ có giày và áo quần. Nạn đầu cơ *hàng loạt* thì cần phải sợ, còn việc đầu cơ *chuyên nghiệp* thì không nên để. Nhưng việc *n h ậ p* vào nước Nga nghèo đói thì nên khuyến khích chứ không nên gây khó khăn.

Tôi yêu cầu xem lại.

3/III. 1921.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

160
GỬI A. I. RŨ-CỐP, N. P. BRI-U-KHA-NỐP,
V. V. PHÔ-MIN, A. O. AN-XKI, G. V. TSI-TSÊ-RIN¹³⁷

Gửi Chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

Gửi đồng chí Bri-u-kha-nốp, thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực

Gửi đồng chí Phô-min, thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông

Gửi đồng chí An-xki, thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính

Gửi đồng chí Tsi-tsê-rin, bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao

Xin gửi các đồng chí biên bản số 13 và chương trình nghị sự phiên họp của Hội đồng ngoại thương ngày 28 tháng Hai. Tôi lưu ý các đồng chí rằng sự luộm thuộm như vậy hoàn toàn không thể chịu được.

Tôi yêu cầu các đồng chí giải thích ngay nguyên nhân gì đã gây nên sự luộm thuộm đó và các đồng chí đã áp dụng biện pháp gì để rồi đây khắc phục hiện tượng đó.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 3 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

161
GỬI E. M. XƠ-LI-AN-XKI

3. III. 1921.

Đồng chí Xơ-li-an-xki!

Đồng chí Côn-đra-ti Ê-mê-li-a-nốp, một chiến sĩ Hồng quân (địa chỉ: Quân đoàn 16, đại đội công binh độc lập 1, sư đoàn 5 bộ binh) yêu cầu tôi rút anh ta ra khỏi đơn

vị và cho phép anh ta được vào *Học viện kỹ thuật - quân sự* ở thành phố Pê-tơ-rô-grát (Xa-đô-vai-a, 4).

Anh ta tốt nghiệp Trường trung cấp kỹ thuật - quân sự ngày 22. III. 1920 và sau khi tốt nghiệp, anh ta được cử đến mặt trận miền Tây.

Giờ đây, khi ở mặt trận đã yên tĩnh, anh ta muốn tiếp tục học tập.

Bản thân tôi có biết đồng chí Côn-đra-ti Ê-mê-li-a-nốp và cả gia đình Ê-mê-li-a-nốp (là những công nhân bôn-sê-vích ưu tú của "đội cận vệ cũ" ở Pê-tơ-rô-grát), cho nên tôi mong đồng chí (nếu không có gì phản đối đặc biệt) thực hiện yêu cầu của đồng chí Côn-đra-ti Ê-mê-li-a-nốp và ra chỉ thị cần thiết.

Đừng quên viết cho tôi vài chữ trả lời¹³⁸.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

162

*** GỬI BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

3. III. 1921.

Tôi gửi biên bản (số 55) phiên họp của thường vụ đảng đoàn Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga ngày 3. III. 1921 và đề nghị:

1)) **b ở** mục "g" (vì *nay mai* sẽ họp đại hội đảng và cần phải thảo luận ở đây vấn đề này và những vấn đề tương tự),

2)) về điểm "m"

quyết định:

"*Gửi lên đại hội đảng*"¹³⁹.

Tôi cho rằng cần phải giải quyết điều này *qua điện thoại*. Vì hiển nhiên là trước khi họp đại hội đảng và chưa có đại hội đảng thì không thể ra nghị quyết được. Rõ ràng là chúng ta không thể cho phép gieo rắc sự hoang mang một cách vô ích.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

163

GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI¹⁴⁰

Tôi rất nghi ngại và nghĩ rằng tốt hơn cả là hãy chuyển lên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương. (Và còn phải tìm hiểu xem đưa họ vào những bộ môn nào hay dạy những môn học nào?)

*Viết sớm nhất ngày 4
tháng Ba 1921*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

164

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

5. III. 1921.

L. B.!

Theo tôi, cần có một thông tri (mật?) của Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va về vấn đề đó để chống lại bọn vu khống,

chúng không ở trong Ủy ban kiểm tra và tung ra những lời buộc tội có tính chất vu khống núp dưới danh nghĩa "phê bình"¹⁴¹.

Lê-nin

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

165

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN và L. M. CA-RA-KHAN¹⁴²

Gửi các đồng chí Tsi-tsê-rin và Ca-ra-khan

Đề nghị các đồng chí cho ý kiến, đồng thời gửi trả lại cả hai tài liệu cho tôi¹⁴³. Tôi lưu ý Bộ dân ủy ngoại giao rằng việc Bộ dân ủy này *lấn t r á n h* quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy (bằng bộ máy "song hành" hoặc một tiểu ban mang một tên gọi *khác* hoặc một cơ khác) là *tuyệt đối không thể dung thứ được*. Tôi nghi rằng Bộ dân ủy ngoại giao *th ư c t ế l ẫ n t r ả n h* quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Tôi cảnh cáo. Tôi yêu cầu cho ý kiến *t h ậ t c h í n h x á c*, không quanh co, không lờ đi.

7/III. Lê-nin

Viết ngày 7 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

166

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Đồng chí Txi-u-ru-pa! Có lẽ chúng tôi sẽ triệu tập tiểu ban chúng ta¹⁴⁴ vào tối nay (chiều nay chắc gì đã kịp sau khi khai mạc¹⁴⁵, mặc dù chúng ta cố gắng).

Trọng tâm của vấn đề — là "*giao lưu*", giao lưu kinh tế tự do đối với nông dân.

Đồng chí chưa đi sâu đầy đủ vào vấn đề này, một khi đồng chí đã tranh luận chống lại Ra-cốp-xki (tôi không kịp phản đối). Tất cả thực chất là ở chỗ biết thúc đẩy sự *giao lưu*, trao đổi (xuất từ miền Nam ra nước ngoài và *trao đổi với các nhà máy*). Nếu không thì sẽ bị phá sản.

NB ||| *Hãy suy nghĩ về điều đó và hãy tìm một công thức* để nêu thêm vấn đề này.

NB ||| 2) Ngay bây giờ hãy bảo cung cấp những con số: chúng ta *đ ấ c u n g c ấ p* bao nhiêu *lúa mì* trong tháng Giêng 1921 và *th á n g H a i* (nếu không có con số cả tháng Hai thì trong $\frac{1}{3}$ hoặc $\frac{2}{3}$ tháng Hai) 1921. Chờ đến bao nhiêu, bao nhiêu tất cả.

Lê-nin

Viết ngày 8 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

167

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Tôi hết sức lo ngại rằng người Thổ-nhĩ-kỳ trì hoãn việc ký hiệp định về Ba-tum để tranh thủ thời gian, khi quân của họ tiến về Ba-tum. Chúng ta không được cho phép họ dây dưa như vậy. Đồng chí hãy thảo luận một biện pháp như thế này: đồng chí ngừng hội nghị của đồng chí nửa giờ để nói chuyện với tôi, trung lúc đó thì Xta-lin sẽ

nói thẳng với đoàn đại biểu Thổ-nhĩ-kỳ để làm rõ sự việc và kết thúc ngay ngày hôm nay¹⁴⁶.

Lê-nin

Viết ngày 9 tháng Ba 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

168

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP và I. V. XTA-LIN

Gửi Ca-mê-nép và Xta-lin

Tôi yêu cầu chú ý đến những thông báo của Đgiéc-gin-xki về Xi-bi-ri. Người của chúng ta không biết dàn xếp với nông dân Xi-bi-ri, đó là mối nguy hết sức lớn và khủng khiếp. Tsutxơ-ca-ép, mặc dầu có những đức tính tốt, nhưng rõ ràng vẫn yếu, hoàn toàn không am hiểu công việc quân sự, và chỉ cần căng thẳng một chút là ở đấy có thể xảy ra tai họa. Tôi nghĩ rằng cần phải thảo luận vấn đề cử I. N. Xmiéc-nốp đi Xi-bi-ri muộn nhất là vào đầu mùa hè. Tất nhiên, Xmiéc-nốp sẽ chống lại hết sức kịch liệt, nhưng nếu như không tìm được người dự bị khác cũng am hiểu Xi-bi-ri và công việc quân sự, có khả năng không hề nao núng trong tình thế khó khăn, thì tôi nghĩ rằng cử Xmiéc-nốp sẽ là điều tuyệt đối không tránh khỏi¹⁴⁷.

9/III. 1921. *Lê-nin*

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản ghi của L. A. Phô-ti-ê-va

169

GỬI A. I. RŨ-CỐP

10. III. 1921.

Gửi đồng chí Rư-cốp

Sao gửi đồng chí Txi-u-ru-pa và đồng chí Ra-cốp-xki

Đề nghị đồng chí tranh thủ lúc đồng chí Ra-cốp-xki có mặt ở Mát-xcơ-va và cùng đồng chí ấy và đồng chí Txi-u-ru-pa tổ chức một cuộc hội nghị bàn vấn đề khả năng và những phương thức để một mặt làm cho nông dân, mặt khác làm cho thợ thủ công và công nhân các nhà máy thực sự tha thiết với việc trao đổi (càng có tổ chức càng tốt, do nhà nước làm) sản phẩm nông nghiệp lấy sản phẩm công nghiệp. Cần phải cấp tốc tổ chức hội nghị đó.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

170

GỬI I. V. XTA-LIN và L. B. CA-MÊ-NÉP

Gửi Xta-lin và Ca-mê-nép

Tôi vừa mới nói chuyện với Di-nô-vi-ép. Đồng chí ấy nói: chỉ cần phải hoặc những *chiến sĩ t h ư ờ n g*, họ sẽ sáp nhập vào các đơn vị, hoặc những cá nhân như *Vô-rô-si-lốp* (nếu có thể cho đồng chí ấy đi được), *Vô-rô-si-lốp* sẽ rất có ích¹⁴⁸.

Còn phải những kiểu người khác thì không bỏ, bởi vì một đại biểu thông thường thì chẳng ăn thua gì.

Xin thông báo để các đồng chí biết điều đó.

Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

171

GỬI A. G. GÔI-KHƠ-BÁC¹⁴⁹

Gửi Tiểu hội đồng

Đồng chí Gôi-khơ-bác! Đồng chí hãy đọc bức thư này của đại diện nước Gru-di-a xô-viết, đặc biệt là những đoạn *gạch dưới* (tr. 3).

Ngay bây giờ cần phải

1) *c ấ m* phải đi (nếu không được phép của Tiểu hội đồng), nhưng cho phép thì phải *hết sức thận trọng*¹⁵⁰,

2) kiểm tra *m ộ t c á c h c ó h ệ t h ố n g* việc chấp hành.

12/III. *Lê-nin*

Viết ngày 12 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

172

**GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

T ô i đ ề n g h ị: về nguyên tắc, tán thành và giao nhiệm vụ cho Bộ dân ủy ngoại thương tiếp tục thương lượng¹⁵¹, *đ ể, song,* (1) không quyết định dứt khoát nếu chưa có ý kiến của Bộ chính trị (Bộ chính trị phải được giữ quyền tự do *cự tuyệt*); (2) cố gắng ký kết hiệp định *vay như vậy* với điều kiện tốt hơn với *người đề nghị cho vay khác* (người Ý).

Lê-nin 13/III.

Viết ngày 13 tháng Ba 1921

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

173

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA¹⁵²

Tại sao đồng chí vẫn không nói cho biết đồng chí muốn yêu cầu đóng thuế *v ào t h ờ i h ạn n à o* (đến 1. X? Đến 1. XI? v. v.)? Thực chất không phải ở đây chăng?

Có thể, đồng chí sẽ nói trong lời phát biểu của mình?

Viết ngày 15 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

174
GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ

Đồng chí Xê-ma-scô!

(1) Tha thiết yêu cầu chỉ định một nhân vật chuyên môn (tốt nhất là một bác sĩ có tiếng tăm, am hiểu nước ngoài và nổi tiếng ở nước ngoài) để đưa ra nước ngoài, sang Đức (Txi-u-ru-pa, Cre-xtin-xki, Ô-xin-xki, Cu-ra-ép, Goóc-ki, Cờ-rô-len-cô và những người khác). Cần phải k h é o hỏi han, yêu cầu, cố động, viết sang Đức, giúp các bệnh nhân v. v..

Làm hết sức cẩn thận
(chu đáo).

(2) Phái một bác sĩ ư u t ú để nghiên cứu sức khoẻ của N. I. Bu-kha-rin (nói riêng là tim) và báo cho tôi biết kết luận.

Lê-nin

Viết sớm nhất ngày 16
tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

175
ĐIỆN GỬI ỦY BAN PHÒNG THỦ
PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT

Pê-tơ-rô-grát
Ủy ban phòng thủ

Nếu được, dù khả năng này rất ít, chúng tôi khẩn thiết

đề nghị phái ngay Vô-rô-si-lốp, Ba-ra-nốp, Da-tôn-xki đến Mát-xcơ-va. Đề nghị báo cho biết ngày lên đường.

Lê-nin¹⁾

Viết ngày 17 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

176
GỬI OÁ-SINH-TƠN VAN-ĐỐC-LÍP

Mát-xcơ-va. 17 tháng Ba 1921.

Gửi Ngài Oa-sinh-ton B. Van-đốc-líp

Thưa Ngài,

Tôi xin cảm ơn Ngài về bức thư đầy nhã ý của Ngài đề ngày 14 tháng này. Tôi rất vui mừng khi nghe nói rằng tổng thống Hác-đinh tỏ thái độ thiện chí đối với việc buôn bán của chúng tôi với nước Mỹ. Ngài biết là chúng tôi coi quan hệ buôn bán của chúng tôi với nước Mỹ sau này có một ý nghĩa như thế nào. Chúng tôi hoàn toàn nhận thức được vai trò của xanh-đi-ca của Ngài trong lĩnh vực này,

¹⁾ M. V. Phrun-dê cũng ký vào bức điện. Chữ ký của Phrun-dê do chính tay V. I. Lê-nin viết.

cũng như tâm quan trọng to lớn của những nỗ lực cá nhân của Ngài¹⁵³. Những đề nghị mới của Ngài hết sức đáng chú ý, và tôi đã đề nghị Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao báo cáo cho tôi, qua từng khoảng thời gian ngắn, về tiến trình thương lượng. Ngài có thể tin rằng chúng tôi sẽ hết sức chú ý mọi đề nghị hợp tình hợp lý¹⁾. Sự nỗ lực của chúng tôi chủ yếu tập trung vào sản xuất và thương mại, và sự giúp đỡ của Ngài vô cùng quý báu đối với chúng tôi.

Nếu như Ngài có điều gì phàn nàn về người nào đó trong số cán bộ của chúng tôi, thì xin Ngài gửi ý kiến đến bộ dân ủy hữu quan, bộ này sẽ điều tra sự việc đó và báo cáo lại nếu thấy cần. Tôi đã ra lệnh điều tra đặc biệt về người mà Ngài nhắc đến trong thư của Ngài.

Đại hội Đảng cộng sản đã thu hút nhiều thời gian và sức lực của tôi, nên giờ đây tôi rất mệt và đang ốm. Hết sức mong Ngài thứ lỗi vì lúc này tôi không thể đích thân gặp Ngài được. Tôi sẽ đề nghị đồng chí Tsi-tsê-rin tiếp chuyện Ngài trong thời gian gần đây.

Chúc Ngài thành công, tôi vẫn trước sau như một với Ngài

Vl. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản thảo
Dịch từ tiếng Anh*

177

GỬI A. A. I-ÓP-PHÊ

17. III. 1921.

Đồng chí I-óp-phê thân mến! Tôi rất buồn khi đọc bức thư hết sức xúc động của đồng chí đề ngày 15/III¹⁵⁴. Tôi

¹⁾ Xem tập này, tài liệu 181.

РОССИЙСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ
СОВЕТСКАЯ РЕСПУБЛИКА.
ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
ПОВЕТА
НАРОДНЫХ КОМИССАРОВЪ.
МОСКВА, ЦЕНТРАЛЬ.
17. III. 1921.
№

Moscow March 17 1921

Mr. Washington B. Henderson

Dear Sir,

*I thank you for your kind letter
of 14th inst, & am very glad to hear of
President Harding's favourable views as to our
trade with America. You know what value
we attach to our future American business
relations. We fully recognize the part played
in this respect by your republic & also the
great importance of your personal efforts. Your
own proposals are highly interesting & I have*

Trang đầu bức thư của V. I. Lê-nin gửi Oa-sinh-ton Van-đốc-líp. —

Ngày 17 tháng Ba 1921

Ảnh thu nhỏ

thấy rằng đồng chí có những lý do rất chính đáng để không hài lòng và thậm chí tức giận, nhưng tôi tin rằng đồng chí đã nhầm trong việc tìm nguyên nhân của điều đó.

Thứ nhất, đồng chí sai lầm khi lặp lại (nhiều lần) rằng "Ban chấp hành trung ương là tôi". Chỉ có thể viết như vậy trong một trạng thái kích động thần kinh mạnh và quá mệt mỏi. Ban chấp hành trung ương cũ (1919 - 1920) đã bài bác tôi trên một trong những vấn đề hết sức quan trọng mà đồng chí cũng biết qua cuộc tranh luận¹⁵⁵. Về những vấn đề tổ chức và nhân sự, rất nhiều trường hợp tôi bị thiếu sót. Đồng chí đã nhiều lần thấy những thí dụ chứng tỏ điều đó khi đồng chí làm ủy viên Ban chấp hành trung ương.

Tại sao lại mất bình tĩnh đến nỗi viết một câu **hoàn toàn không thể chịu được, hoàn toàn không thể chịu được**, rằng Ban chấp hành trung ương là tôi. Đó là sự quá mệt mỏi.

Thứ hai, tôi không hề có tí gì không hài lòng với đồng chí, không hề có gì không tin đồng chí. Theo chỗ tôi biết thì *các đồng chí ở Ban chấp hành trung ương cũng không có ý như thế*, tôi đã nói chuyện với các đồng chí ấy, thấy được thái độ của các đồng chí ấy đối với đồng chí.

Giải thích vấn đề như thế nào đây? Đây là do *số phận ruồng bỏ* đồng chí. Tôi thấy điều ấy ở nhiều cán bộ. Như Xta-lin chẳng hạn. Tất nhiên, ở vào hoàn cảnh như vậy thì đồng chí ấy sẽ bảo vệ mình. Nhưng trong vòng 3 năm rưỡi nay, "số phận" chưa *lần nào* để đồng chí ấy *làm* bộ trưởng Bộ dân ủy thanh tra công nông *cũng như* bộ trưởng Bộ dân ủy dân tộc. Đó là sự thật.

Số phận đã ruồng bỏ đồng chí, cũng như khá nhiều cán bộ kỳ cựu. Đồng chí là một trong những nhà ngoại giao đầu tiên và ưu tú. Ở ta, công tác ngoại giao luôn luôn bị

gián đoạn. Trong những lần gián đoạn, người ta (Bộ dân ủy thanh tra công nông) đã "thử" đồng chí, *không để cho* đồng chí có thời gian *làm đến nơi đến chốn*. Lỗi (tai hoạ?) của toàn thể Ban chấp hành trung ương, Ban chấp hành trung ương đã ruồng bỏ nhiều người *như vậy*. Sau khi bình tâm suy nghĩ, đồng chí sẽ thấy *rằng* đó là sự thật.

Không bầu vào Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga? Hãy thử hỏi Tô-rốt-xki xem những ý kiến và những quyết định có tính chất nguyên tắc của Ban chấp hành trung ương về vấn đề đó đã bao nhiêu lần dao động! Rất nhiều lần! "Chế độ dân chủ" *bắt* phải đổi mới đến mức tối đa.

(Ban chấp hành trung ương mới vừa thành lập hôm qua và chưa "làm việc có quy củ" *ngay được*¹⁵⁶.)

Ý kiến *cá nhân* của tôi, hoàn toàn thẳng thắn: (1) đồng chí cần nghỉ ngơi thật sự. Dày vò mình là có hại. Chúng ta rất cần những cán bộ cũ, có kinh nghiệm và từng trải. Hãy tĩnh dưỡng cho ra trò. Đồng chí suy nghĩ xem đi an dưỡng ở nước ngoài có tốt hơn không. Ở ta thì còn tồi. Nên chữa cho khỏi *hấn*. (2) Đồng chí đã và vẫn là một trong những nhà ngoại giao và chính trị kỳ cựu và ưu tú. Thổ-nhĩ-kỳ? Tước-ke-xtan? Chúng ta có thể thiếu đồng chí được không? Ru-ma-ni? Tôi e là thiếu đồng chí thì không được. Tôi nghĩ rằng không thể được.

Hãy nghỉ ngơi tĩnh dưỡng. Rồi đồng chí hãy về Mát-xcơ-va. Chúng ta sẽ nói chuyện.

Bắt chặt tay. *Lê-nin* của đồng chí

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

178

GỬI PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI

Gửi đồng chí Đgiéc-gin-xki

Tôi yêu cầu điều tra ngay, xem giáo sư *Gra-phơ-ti-ô* Hen-rích Ô-xi-pô-vích mà Ủy ban đặc biệt tỉnh Pê-tơ-rô-grát đã bắt, bị buộc tội gì, và có thể thả ông ấy ra được không; theo ý kiến của đồng chí Cờ-gi-gia-nốp-xki, nếu thả ra được thì tốt vì *Gra-phơ-ti-ô* là một chuyên gia cỡ lớn¹⁵⁷.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 17 tháng Ba 1921

*In lần đầu, theo bản đánh máy
đã được V. I. Lê-nin ký*

179

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

Báo cho Phrum-kin rằng tôi yêu cầu đồng chí ấy tìm cho tôi báo cáo của *I-a-nu-sép-xki* về các tài nguyên (khoản sản v. v.) trên bờ biển Hắc hải và Tê-béc-đa thuộc vùng Cu-ban. Nếu ở đây Phrum-kin không có, thì lấy ở Rô-xtốp trên sông Đôn gửi về cho tôi.

18/III. *Lê-nin*

Viết ngày 18 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

180
GỬI A. I. RƯ-CỐP¹⁵⁸

Gửi đồng chí Rư-cốp. Tôi yêu cầu hết sức chú ý, nhờ các chuyên gia kiểm tra *t a i đ a y* ngay bây giờ và báo cho tôi biết có thể đưa ra đàm phán với Van-đốc-líp không.

18/III. Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

181
GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA¹⁵⁹

Tôi hoàn toàn tán thành.

Lê-nin

Giao cho Tsi-tsê-rin chuẩn bị dự thảo lời kêu gọi và đưa ra thông qua tại kỳ họp *này* của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga.

Lê-nin

*Viết ngày 18 hoặc 19
tháng Ba 1921*

*In lần đầu năm 1961 trong
sách "Những tư tưởng của
Lê-nin sống mãi và chiến
thắng". Mát-xcơ-va*

Theo đúng bản thảo

182
ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN¹⁾

Bằng mật mã

Gửi Cra-xin

Đại hội đảng đã tán thành chủ trương tô nhượng ở Grô-dơ-nui và ở Ba-cu mà tôi đã bảo vệ¹⁶⁰. Hãy xúc tiến việc thương lượng về những xí nghiệp tô nhượng này cũng như về mọi xí nghiệp tô nhượng khác. Hãy năng thông báo cho tôi biết.

Lê-nin²⁾

Viết ngày 19 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

183
NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

Thu thập tất cả các mẫu thư (Đại hội X)¹⁶¹.

Phân chia theo vấn đề.

Lập *b a n k ê*.

Đưa cho tôi xem bản kê.

20/III. Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Ở phần trên của tài liệu này, V. I. Lê-nin viết thêm: "Đồng chí Tsi-tsê-rin! Tôi yêu cầu gửi bằng mật mã, nếu được thì gửi hôm nay. 19/III. Lê-nin".

²⁾ Cả G. V. Tsi-tsê-rin cũng ký tên vào bức điện.

184

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ¹⁶²

Danh sách *những người nông dân ngoài đảng được giới thiệu* cất vào một cặp bì riêng. Và đánh máy *tất cả*.

20/III. Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

185

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI

Tôi khuyên nên chính thức giúp đỡ đồng chí ấy¹⁾ (vì tôi biết đồng chí ấy và tôi nghĩ rằng đồng chí ấy là một người trung thực), *n h ả n t i ệ n* giao cho đồng chí ấy trả tiền hộ tôi và Di-nô-vi-ép ở *Pô-rô-nin* (gần Da-cô-pa-nơ) và *chở* các tủ sách của chúng tôi về¹⁶³.

Viết ngày 20 tháng Ba 1921

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

¹⁾ B. Đ. Vi-ghi-lép.

186

GỬI I-A. X. GA-NÊ-TXƠ-KI¹⁾

20/III.

Đồng chí Ga-nê-txơ-ki! Đồng chí Cre-xtin-xki hôm nay nhắc tôi về việc Vi-ghi-lép ở Da-cô-pa-nơ. Nghe nói đồng chí ấy muốn đến đây.

Liệu có thể nhân dịp này (và nhân dịp hòa bình), tìm cách đưa sách và các bản thảo của tôi (và của Di-nô-vi-ép) ở Pô-rô-nin và Cra-cốp (Ulica Lubomirskiego, 47 và 49) về được không.

Hãy suy nghĩ và tìm hiểu xem có thể làm được không, có nên thử làm không, và viết cho tôi biết.

Gửi đồng chí lời chào tốt đẹp! Lê-nin của đồng chí.

Viết ngày 20 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1924 trong
Văn tập Lê-nin, t. II

Theo đúng bản thảo

187

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI và
I-A. X. GA-NÊ-TXƠ-KI

Gửi Cre-xtin-xki và Ga-nê-txơ-ki

Nếu liên lạc được với Vi-ghi-lép, tôi rất mong báo cho đồng chí ấy biết đề nghị của tôi: thi hành những biện pháp để bảo vệ tủ sách của tôi (và của Di-nô-vi-ép) và để sau

¹⁾ Trên bì thư có dòng chữ của V. I. Lê-nin: "Gửi đồng chí Ga-nê-txơ-ki, Rí-ga (20. III. 1921) (thư của Lê-nin). Ký nhận trên phong bì và gửi lại phong bì cho tôi".

này chuyển nó về đây (qua Vi-giê-lép h o ặ c q u a m ô t n g u ờ i k h á c).

Nếu được, gửi cho đồng chí ấy 4 - 5 trăm cua-ron để giải quyết việc này.

*Viết giữa ngày 20 tháng Ba
và ngày 25 tháng Năm 1921*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

188

GIẤY CHỨNG NHẬN CHO A. R. SA-PÔ-SNI-CỐP

Xin cấp giấy này cho *Sa-pô-sni-cốp* A-lếch-xây Rô-ma-nô-vích, nông dân làng Bê-kê-tô-vô, tổng Bun-ga-cô-vô, huyện U-pha, tỉnh U-pha, chứng nhận *Sa-pô-sni-cốp* được tôi mời về Mát-xcơ-va để nói chuyện và hỏi ý kiến về một vấn đề quan trọng có liên quan đến việc làm ăn của nông dân¹⁶⁴.

Qua những lời giải thích và trả lời của mình, công dân *Sa-pô-sni-cốp* A. R. đã tỏ ra có thái độ thành tâm và trung thực đối với công việc.

Đề nghị tất cả các cơ quan chính quyền xô-viết của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga bằng mọi cách giúp cho công dân *Sa-pô-sni-cốp* A. R. trở về chỗ ở và lao động yên ổn.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

*V. U-li-a-nốp (Lê-nin)*¹⁾

Viết ngày 22 tháng Ba 1921

*Đăng lần đầu năm 1941 trên tạp
chí "Người bôn-sê-vích", số 9*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

¹⁾ Thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy L. A. Phô-ti-ê-va cũng ký tên vào giấy chứng nhận.

189

THƯ GỬI THƯ KÝ

I-va-nốp, ủy viên Hội đồng quân đoàn lao động Cáp-ca-dơ, đã mang đến Mát-xcơ-va cho Đại hội VIII các Xô-viết những tài liệu về tài nguyên và các xí nghiệp tô nhượng khu *Đông - Nam* (các thảo nguyên Xan-xcơ, khoáng sản v.v.), và giấy tờ kèm theo của *Bê-lô-bô-rô-đốp*, gửi lên *Hội đồng lao động và quốc phòng* (50 - 60 trang đánh máy) (cụ thể là công nghiệp đường củ cải, liên hợp với chăn nuôi cừu và bò trên các thảo nguyên Xan-xcơ).

Hỏi Ru-cốp và Lô-mốp và *tìm cho tôi*.

Viết trước ngày 23 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

190

GỬI V. N. CA-I-U-RỐP¹⁾

24. III. 1921.

Đồng chí Ca-i-u-rốp thân mến!

Tôi đã nhận được thư của đồng chí đề ngày 1. III. 1921 về vấn đề thuế¹⁶⁵.

Đúng trong thời gian đó (khi thư đồng chí còn đang trên đường đi) thì vấn đề thuế đã được thông qua tại Đại hội X của đảng và tại Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Tất nhiên, qua báo chí đồng chí đã biết.

¹⁾ Trên phong bì bức thư này có dòng chữ của V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí V. Ca-i-u-rốp. Công trường xây dựng đường sắt Côn-tsu-ghi-nô, thành phố *Tôm-xcơ* (thư của Lê-nin)".

Thỉnh thoảng viết cho tôi những điều tai nghe mắt thấy ở địa phương. Nông dân Xi-bi-ri có thái độ thế nào đối với thuế? Họ có những yêu cầu gì khác, và tâm trạng của họ ra sao? Công nhân thì thế nào?

Chúc đồng chí mọi sự tốt lành!

Lê-nin của đồng chí

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

191

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

24. III. 1921.

Đồng chí Ca-mê-nép!

Ba-đa-ích¹⁾ khẩn khoản yêu cầu tôi giúp đỡ trong việc chuyển trại nguyên của I-a-cun-tsi-cốp và ấp trại Khô-đum-ca cho Công xã tiêu dùng Mát-xơ-va.

Nghe nói ở gần Mát-xơ-va. Lập các vườn rau và trại chăn nuôi cho người Mát-xơ-va.

Nghe nói Ban ruộng đất tỉnh sẽ lãnh trách nhiệm tự cấp.

Ba-đa-ích đưa kinh nghiệm hay của Pê-tơ-rô-grát về việc họ lập trại một cách mẫu mực.

Về nguyên tắc: lợi ích của thành phố *phải* được phản ánh ở "sự nỗ lực". Về nguyên tắc Ba-đa-ép đúng.

Có thể thế này: giao việc này cho Ba-đa-ích, còn đối với Ban ruộng đất của tỉnh thì *chính thức* giao mệnh lệnh: Ban ruộng đất tỉnh *không được tự hậu* cùng với các nông trường quốc doanh *của mình*. Và đến mùa thu sẽ so sánh.

Lê-nin

¹⁾ A. E. Ba-đa-ép.

P. S. Về vụ trồng rau, nói chung cần nỗ lực. Có nên trình Hội đồng lao động và quốc phòng không? Để gây áp lực?

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

192

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

Có thể lấy được cho tôi bản báo cáo của Pi-a-ta-cốp (về tình hình Đôn-bát) ở chỗ Xta-lin (ngày hôm nay) được không, báo cáo mà Ác-tem đã đưa cho Xta-lin.

*Viết ngày 24 hoặc 25
tháng Ba 1921*

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

193

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

25. III. 1921.

Gửi chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Vừa rồi, đồng chí Au-béc-gơ (họ tên tôi nghe không chính xác; hình như đồng chí ấy bảo là đồng chí ấy làm quản lý) tình cờ gặp ở thang máy của cơ quan Hội đồng bộ trưởng dân ủy, có nói với tôi rằng hôm nay đồng chí ấy sẽ báo cáo với Pla-tô-nốp (? phụ trách các ngôi nhà trong điện Crem-li?) về việc cần phải mời một chuyên gia thang máy đã có làm công việc lắp thang máy, nghe nói chuyên gia đó làm việc ở nhà máy Gút-man.

Tôi xin nhắc rằng người chịu trách nhiệm về nhà cửa, sửa chữa và những việc khác (ai vậy?) đáng lẽ phải tìm từ trước một chuyên gia như vậy, quy định chính xác công việc của anh ta (làm việc thường xuyên hoặc đến trong những thời hạn nhất định) và theo dõi công việc đó.

Tôi yêu cầu thu xếp ngay và ghi cho tôi biết *tất cả* những người chịu trách nhiệm, kể cả chuyên gia tháo thang máy.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

194

GỬI E. M. XƠ-LI-AN-XKI

25. III. 1921.

Gửi đồng chí Xơ-li-an-xki

Tôi thấy rằng đồng chí Nê-mít-tơ đã phải đợi $3\frac{1}{2}$ tiếng đồng hồ ở Hội đồng quốc phòng và phí công vô ích, vì người ta không nghe vấn đề của đồng chí ấy.

Tôi thấy làm thế không đúng, đề nghị từ nay về sau nên thiết lập một sự liên lạc bằng điện thoại hoặc bằng văn thư của ngành quân sự và Hội đồng quốc phòng để đồng chí Nê-mít-tơ được báo trước mấy phút và đi ô-tô đến (vì đồng chí ấy ốm).

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

195

ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-đê,

Hội đồng quân sự - cách mạng Quân đoàn II

Vê-ri-ghin điện cho tôi: "24 họ đạo ở nước Cộng hòa xô-viết Gru-di-a vùng A-khan-ca-la-ki bị cướp phá, cũng như phải chịu sự đối xử bạo ngược hèn hạ thô bỉ của binh sĩ quân đội *Kê-man*, bọn này không đếm xỉa gì đến những lời phản kháng và đòi hỏi của chúng ta". Hãy kiểm tra lại tin tức này và áp dụng tất cả những biện pháp có thể làm được. Trả lời ngay cho tôi biết.

Mát-xơ-va, Crem-li

25/III-1921.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

Đã gửi đi Ba-cu

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

196

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Đồng chí Txi-u-ru-pa! Tôi đã nhận được thư của đồng chí về việc hoãn duyệt (thành phần của Ủy ban sử dụng)¹⁶⁶. Rất tiếc là đồng chí đưa *m u ộ n* (đúng vào ngày họp). Tôi không đồng ý để mất một tuần.

Những người định bầu vào: Cri-tơ-man, Xmiéc-nốp, Gôn-tơ-man.

Những người đồng chí đề cử là ai, nghĩa là danh sách của đồng chí có những ai?

Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Ba 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

197

GỬI A. I. RƯ-CỐP

26. III. 1921.

Đồng chí Rư-cốp!

Tôi nhắc lại lời đồng chí đã hứa hôm qua với tôi qua điện thoại: bảo Tổng cục công nghiệp dầu mỏ cung cấp cho tôi một tài liệu *ngắn* về các toa kết chở dầu (tổng số những toa kết chở dầu còn tốt trên khắp mạng lưới đường sắt *trừ* những toa còn bện do sự cần thiết ở các tuyến đường khác, thí dụ từ Vôn-ga đến Mát-xcơ-va, ngoài các tuyến đường Đông - Nam. Hiệu số - bao nhiêu toa kết chở dầu *có thể và phải* chở dầu từ Grô-dơ-nưi (và Ba-cu) đi Mát-xcơ-va. *Trên thực tế có bao nhiêu đang chở*).

Gửi kèm theo dự thảo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng về việc sử dụng đầy đủ và đúng đắn các toa kết chở dầu thì tốt (nhưng không nhất thiết) ¹⁶⁷.

Bao giờ đồng chí gửi đến?

Lê-nin

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

198

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Đồng chí Txi-u-ru-pa! Đến 12 giờ trưa mai tôi cần những số liệu sau đây:

1) Số lượng lúa mì đã cung cấp cho dân cư (và lúa mì cho gia súc)

qua các tháng 1919 - 1920

1920 - 1921

Ba cột		
lúa mì để ăn	khoai tây	ngũ cốc cho gia súc

2) Số lượng lúa mì (do Bộ dân ủy lương thực) *th u đ ư ợ c*:

trung thu thuần túy thu về việc xay bột

t ố n g c ộ n g 1920 - 1921
(trong những ngày hiện có của các tháng)

3) Số lượng các tỉnh (và mức trung thu của các tỉnh), thực hiện việc trưng thu lương thực thừa (1920 - 1921)

đến tháng nào đó được 100%

" " 75%

Hãy nói với Xê-nin hoặc người nào phụ trách việc này rằng, nếu đến 12 giờ tôi không nhận được tài liệu *có chữ ký của người chịu trách nhiệm*, thì tôi sẽ bỏ tù.

Lê-nin

P. S. Còn hai việc:

1) Có còn khoản thu lúa mì nào khác về "dịch vụ", ngoài việc xay "đậu" không?

2) Có những số liệu về giá "tự do" (tính bằng *lúa mì*) đối lấy *muối* v. v. hay không? (Nên nhớ rằng tôi đã đề nghị đồng chí việc này từ lâu rồi.)

Viết ngày 27 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

199

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP¹⁶⁸

Xin giao đồng chí Bri-u-kha-nốp một nhiệm vụ là sáng mai vào lúc 11 giờ tổ chức một cuộc họp với A-va-nê-xốp và Ây-xmôn-tơ, và gọi điện cho tôi biết quyết định của bộ ba đó: cho biết chính xác (1) bao giờ thì công nhân có thể thực tế nhận được giày này, nếu ngày mai quyết định cung cấp giày cho họ, và (2) bao giờ ngành quân sự có thể nhận được lô giày bộ đội làm mẫu.

27/ III. 1921.

Lê-nin

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

200

GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ

Gửi đồng chí Lit-ken-xơ,
sao gửi M. N. Pô-crốp-xki và Lu-na-tsác-xki

27. III. 1921.

Bổ sung cho cuộc nói chuyện hôm qua

N. C.¹⁾ cương quyết bảo vệ *Sa-pi-rô*, còn tôi thì tôi đồng ý với N. C., tin vào chỗ N. C. quen biết rất gần gũi với *Sa-pi-rô* ba năm qua trong công tác. Thêm nữa, điều tôi coi hết sức quan trọng là việc N. C. nêu lên sự không hài lòng đối với đồng chí *Sa-pi-rô* về *tính khắt khe* của đồng chí ấy.

Tôi không phản đối việc đồng chí tham gia vào Tổng cục giáo dục chính trị vì N. C. không phản đối. N. C. *ủng hộ* việc đó.

Ý kiến của tôi là: đồng chí đừng xa rời công tác *tổ chức - hành chính*. Chúng tôi yêu cầu đồng chí, và *chỉ ở* đồng chí thôi, một cách nghiêm khắc và *nhanh chóng* (qua 2 - 3 tháng): kết quả phải nghiêm túc theo tinh thần thiết thực, *có báo cáo*, có kiểm tra công việc của 400 000 giáo viên, đảm bảo tính tổ chức của họ, chuyển *họ* sang quỹ đạo mới. Chúng tôi yêu cầu điều đó ở đồng chí và *chỉ ở* đồng chí thôi. Hãy tập trung *toàn bộ* sự chú ý vào đó.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

¹⁾ N. C. Crúp-xcai-a.

201

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

Ngày 28. III đồng chí nhớ nhắc tôi, đồng thời, từ buổi sáng **x ú c t i ế n** công việc của Cuộc-xki (với *H ã n g đ i ệ n t i n m i ề n B ấ c*)¹⁶⁹. Xúc tiến bằng mọi cách.

27/III. Lê-nin

*Viết ngày 27 tháng Ba 1921**In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX**Theo đúng bản thảo*

202

GỬI PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI

27. III. 1921.

Đồng chí Đgiéc-gin-xki!

Xin đồng chí viết cho tôi, hoặc giao cho thư ký của đồng chí viết cho tôi *ngắn gọn* (10 - 20 dòng) về chuyện mua hớ 400 (lẽ ra 1 000) pút vật liệu cho việc đóng giày (và những vật liệu chọn không đạt, không đúng).

Tôi cần tài liệu đó để chỉ ra: cần phải tránh như thế nào và tránh điều gì. Làm thế nào để tránh những sai lầm *như vậy*¹⁷⁰.

*Lê-nin của đồng chí**In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản thảo*

203

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP¹⁾

Đồng chí Ca-mê-nép! Tôi đã gửi cho Txi-u-ru-pa 5 bản sao (1 bản để chuyển cho đồng chí) bức điện báo bằng điện thoại của Pê-tơ-rốp-xki¹⁷¹.

Tôi vừa nói chuyện với Pê-tơ-rốp-xki. Họ có cuộc họp *Ban chấp hành trung ương các Xô-viết* vào 8 giờ tối nay. Các đồng chí ấy đề nghị trả lời.

Tôi đã thỏa thuận với Pê-tơ-rốp-xki như thế này: đồng chí ấy sẽ hoãn việc giải quyết của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết U-cra-i-na *đến ngày mai, nếu trước 8 giờ tối* hôm nay không nhận được điện báo bằng điện thoại của tôi (hoặc của đồng chí). Còn đồng chí thì tôi đề nghị *xét ngay* vấn đề của các đồng chí ấy trong Ủy ban của đồng chí¹⁷², và nếu Ủy ban đi đến chỗ quyết định nhất trí rồi, *thì đồng chí hãy gọi điện thoại báo cho Khắc-cốp biết quyết định đó trước 8 giờ tối*.

NB

NB

NB

((Tôi tán thành giải pháp thứ nhất: *1 2 0. Thuế ngay bây giờ v. v..*))

*Lê-nin**Viết ngày 27 tháng Ba 1921**In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản thảo*

¹⁾ Trên phong bì bức thư này có dòng chữ của V. I. Lê-nin: "*Gửi đồng chí C a - m ê - n é p* (đề nghị trả lời *ngay* vài lời) (Thư của Lê-nin)".

204

GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI

27/III.

Đồng chí Prê-ô-bra-gien-xki!

Nghe nói các nhóm "hợp tác" do Prê-cô-pô-vích, Cu-xcô-va và đồng bọn đứng đầu muốn đề nghị với chính phủ:

chúng tôi sẽ khôi phục đồng tiền cho các ông, nếu các ông cho phép chúng tôi phát hành tín phiếu lấy quỹ hàng hóa của chúng tôi (của các hợp tác xã) bảo đảm.

Điều này thật nực cười, vì nó giống với đề nghị của các nhà tư bản: chúng tôi sẽ khôi phục đồng tiền cho các ngài, nếu các ngài giao quỹ hàng hóa cho chúng tôi.

Nhưng điều này không chỉ là nực cười, mà còn nhấn mạnh thực chất của vấn đề: *chính giờ đây*, trong lúc thi hành thuế hiện vật và trao đổi (lấy lúa mì), chúng ta cần phải bắt đầu chuẩn bị "kiện toàn" đồng tiền một cách có hệ thống, bằng cách phát hành tín phiếu *lấy hàng hóa bảo đảm* (quỹ hàng hóa, quỹ lúa mì v. v.).

Không thể làm chậm việc này. Cần phải suy nghĩ điều đó, vừa chuẩn bị vừa bắt đầu, *không đợi* giải quyết vấn đề bạc.

Đồng chí đã đặt vấn đề đó với Ban và trong Ban của đồng chí chưa? ¹⁷³.

Ngày mai (28) đồng chí hãy viết cho tôi vài chữ để tôi nhận được lúc 11 giờ sáng.

Chúng tôi sẽ cử đồng chí làm ủy viên ban lãnh đạo *Bộ dân ủy y tá i chính*. Việc đó sẽ *không* làm mất thời gian, nhưng sẽ *gắn* đồng chí với Bộ dân ủy tài chính ¹⁷⁴.

Đồng chí hãy chú ý *Phan-kne* (Phan-kne; em của "bà ấy"¹⁾). Phan-kne có thật thích hợp với chúng ta và với công việc không?

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 27 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

205

GỬI A. I. RƯ-CỐP

Đồng chí Rư-cốp!

Tôi đã xem các tài liệu của đồng chí về hợp đồng tô nhượng và hết sức phẫn nộ ¹⁷⁵.

Đó là sự phá hoại ngầm hoặc là sự ngu ngốc của Đốt-xe và phe cánh!

Vô số những chi tiết vụn vặt vô tích sự và nực cười (cấm nhóm lửa v. v.), còn *cái quan trọng thì không được nêu bật lên*.

Cái quan trọng bị chìm ngập trong đồng rác quan liêu.

Không thấy có một *đầu óc* biết suy nghĩ.

Lô-mốp làm gì?

Đồng chí đã xé quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy (2/II. 1921) ¹⁷⁶ đòi hỏi *trong* thời hạn 3 tuần phải thảo xong *những nguyên tắc chủ yếu!!*

Dù thế nào thì ngày mai (tức là ngày 28/III) phải thảo xong những nguyên tắc đó, ngắn gọn, để *đánh điện* gửi cho Cra-xin.

¹⁾ "Bà ấy" là M. N. Xmit - Phan-kne, chị của X. A. Phan-kne.

Đưa cho tôi xem *trước*.

Xin gửi kèm theo bản dự thảo *của tôi*, đây là bản nháp, viết vội: tôi đề cập cái quan trọng và cái đang còn tranh luận¹⁷⁷. Những cái còn lại thì theo tôi, ít quan trọng hoặc không có gì tranh cãi.

Hãy chấm dứt sự phá hoại ngầm và hãy xúc tiến công việc *c h o r a t r ò*, nếu không tôi sẽ đấu ở Ban chấp hành trung ương.

Những ai ở trong "ủy ban tô nhượng" của đồng chí? Ủy ban đó gồm những ai: hãy trả lời cho tôi trước 11 giờ ngày mai¹⁷⁸.

Lê-nin

Viết ngày 27 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

206
ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI A. I. RŨ-CỐP

Gửi Rư-cốp bằng điện thoại **gấp**:

Cảm ơn đồng chí đã cung cấp tư liệu về ủy ban tô nhượng.

Xin đồng chí trả lời tôi qua điện thoại

(a) bao giờ có bản thảo bức điện của đồng chí gửi Cra-xin (cần có *h ô m n a y*)¹⁷⁹

(b) bao giờ có văn bản đầy đủ và hoàn chỉnh *những dự thảo của đ ò n g c h í*, những bản dự thảo "đầy đủ"? Cần có *m u ộ n n h á t* là *s á n g m a i*. Trả lời cho tôi biết.

(c) Có nên tổ chức vào tối nay một cuộc họp giữa *tôi với đồng chí + Lô-mốp* (+ người nào đó nữa?), để quyết định *d ú t k h o á t* vấn đề.

Mong đồng chí trả lời cho tôi một cách cặn kẽ qua điện báo bằng điện thoại.

Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

207
GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Đồng chí Tơ-rốt-xki!

Đồng chí hãy đọc cái này (rất thú vị) và trả lại cho tôi¹⁸⁰. Hôm nay tôi sẽ nói chuyện với Khác-cốp.

Nhưng về tô nhượng thì có buồn cười không đấy? "Chủ nghĩa yêu nước" của Ba-cu và Đôn-bát.

Còn $\frac{1}{4}$ của Đôn-bát (+ của Cri-vôi Rô-gơ) giao cho những người tô nhượng thì rất tốt.

Ý kiến của đồng chí thế nào?

Lê-nin

Viết ngày 28 - 29 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

208

GỬI A. I. EM-SA-NỐP¹⁾

Bộ dân ủy giao thông

Gửi bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông

29. III. 1921.

Đồng chí Em-sa-nốp!

Xin đồng chí báo cho tôi biết, ở Bộ dân ủy giao thông của đồng chí ai phụ trách việc phân phối toa kết (chở dầu) cho mạng lưới đường sắt và phụ trách việc chuyển dầu ở các tuyến đường sắt.

1) Ai phụ trách việc đó?

2) Bộ dân ủy đã làm gì để thực hiện nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng (ngày 15 hoặc 17.XII.1920)¹⁸¹ về vấn đề này?

3) Lệnh phân phối các toa kết chở dầu cho các tuyến đường thông qua vào lúc nào và ai thông qua, cũng như huỷ bỏ vào lúc nào và ai huỷ bỏ?

4) Hiện giờ việc phân phối các toa kết chở dầu cho mạng lưới như thế nào?

Nếu đúng như đã nêu trong "tài liệu báo cáo" của đồng chí (giấy tờ không đề ngày tháng) (tôi nhận được ngày 29.III) ở cột cuối cùng của bảng một ("hiện có trên thực tế" *t í n h đ ế n n g à y n à o ?*), thì làm thế nào giải thích được việc 2555 (= 183 + 161 + 22 + 88 + 9 + 493 + 1405 + 194) toa kết chở dầu ở trên 8 tuyến đường, mặc dầu ở những tuyến đường này không có "nhiệm vụ rót dầu?".

5) Có thể cho tôi biết những số liệu đầy đủ hơn về số lượng hiện có và *hoạt động* của các toa kết chở dầu, chia

¹⁾ Ở phần trên của tài liệu này, V. I. Lê-nin viết: "Đánh máy 3 bản, đưa tôi ký và gửi đi".

các tuyến đường ra thành ba nhóm và *cho biết kết quả** theo ba nhóm:

(a) (1) những tuyến đường chở dầu từ Vôn-ga

(b) (2) " " " từ Cáp-ca-dơ (Grô-dơ-nui và Ba-cu)

(c) (3) những tuyến đường *không chở* dầu?

6) Tại sao lấy tốc độ của các chuyến tàu chở dầu là 6 véc-xta một giờ? Có gặp trở ngại *kỹ thuật* hay không (và những trở ngại gì) để đạt được tốc độ tối đa (như tốc độ của các tàu quân sự chẳng hạn)? Tốc độ tàu chạy ở nước ta trước chiến tranh là bao nhiêu? Tốc độ thực tế ở nước ta năm 1920, tối thiểu và tối đa là bao nhiêu?

Đề nghị báo cho tôi biết trong số những điều nói trên, những điều nào đồng chí có thể cho tôi biết ngay và những điều nào có thể cho biết trong một thời hạn càng sớm càng tốt (cụ thể là thời hạn bao lâu?)

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Đăng lần đầu ngày 21 tháng
Giêng 1931 trên báo "Vi công
nghiệp hóa", số 21

Theo đúng bản thảo

* Đã chở bao nhiêu dầu? qua các tháng? số lượng các toa kết chở dầu?

209
**THƯ GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
 BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
 ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA
 CÙNG DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬ
 G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ**

Đề nghị trả lời bằng mật mã qua
đường dây trực tiếp

Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-đê

Chúng tôi đã nhận được một bức điện đầy thất vọng của Na-ri-ma-nốp, Bu-ni-át - Da-đơ và Xê-rê-brốp-xki; các đồng chí này đã nói rất đúng rằng Quân đoàn II hoàn toàn không thể trở lại A-déc-bai-gian bị đối và bị cướp bóc được. Hãy thi hành những biện pháp hết sức kiên quyết để giữ quân đoàn ấy ở lại Gru-di-a và dù thế nào đi nữa cũng phải xúc tiến việc chở lúa mì của nước ngoài đối các xí nghiệp tô nhượng ở Gru-di-a, man-gan và những thứ khác. Hãy trả lời gấp.

Thừa lệnh Bộ chính trị Lê-nin

Ý kiến của các ủy viên *Bộ chính trị*
tán thành phản đối
 Lê-nin¹⁾

Viết ngày 29 tháng Ba 1921

*In không đầy đủ lần đầu năm
 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX*

*In toàn văn lần đầu, theo đúng
 bản thảo*

¹⁾ Ký tên "tán thành" còn có: M. I. Ca-li-nin, L. B. Ca-mê-nép, V. M. Mô-lô-tốp; L. Đ. Tơ-rốt-xki không ký tên.

210
ĐIỆN GỬ G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

Bằng mật mã

Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-đê

Tôi tha thiết yêu cầu hết sức chú ý vấn đề nêu ra hôm qua về quân đội và về các xí nghiệp tô nhượng ở Gru-di-a. Chính phủ men-sê-vich Gru-di-a đã ký một loạt hợp đồng tô nhượng. Cần hết sức cố gắng phục hồi những hợp đồng tô nhượng cũ đó, làm thế nào có thể thật nhanh và bằng mọi cách cố gắng ký những hợp đồng tô nhượng mới để qua tô nhượng mà có được lương thực. Đồng chí hãy đưa cho Ủy ban cách mạng Gru-di-a xem điện này và báo ngay cho tôi biết ý kiến trả lời của họ.

30/III.

Lê-nin

Viết ngày 30 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

211
GỬ HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG¹⁸²

Tôi ủng hộ đa số:

- 1) Ngừng thi hành mệnh lệnh của Tổng tư lệnh.
- 2) Cấm Tổng tư lệnh ra lệnh nếu không có quyết định đặc biệt của Hội đồng lao động và quốc phòng.

3) Giao cho Tổng tư lệnh tỉnh giản đơn vị đồn trú Mát-cơ-va, *giảm* số lượng và *nâng cao* chất lượng.

30/III. Lê-nin

Viết ngày 30 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

212

ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI G. I. PÊ-TƠ-RỐP-XKI và M. V. PHRUN-ĐÊ

*Điện báo bằng điện thoại gửi đến K h á c - c ó p
cho P ê - t ô - r ó p - x k i và P h r u n - đ ê*

Pi-a-ta-cốp ráo riết đề nghị tôi giúp điều Xéc-gây Xước-txốp từ Ô-đét-xa đi Đôn-bát làm bí thư. Pi-a-ta-cốp chỉ trích Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản U-cra-i-na là không muốn để Xước-txốp đi chỉ vì lo ngại sinh chuyện bè phái, vì theo họ thì Xước-txốp là một phần tử theo Tơ-rốt-xki. Pi-a-ta-cốp bảo rằng cả đồng chí ấy lẫn Xước-txốp đều hứa sẽ không thi hành chính sách bè phái. Tôi không biết Xước-txốp, mong các đồng chí thu thập tất cả mọi tư liệu và trả lời cho tôi biết.

30/III. 1921. Lê-nin

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

213

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Tôi hoàn toàn đồng ý với đồng chí ¹⁸³. Đồng chí hãy viết hoặc bảo viết *dự thảo* một thông tư như vậy (có nên đưa vào bản dự thảo toàn bộ lời phát biểu của Na-ri-ma-nốp hoặc dù chỉ là giới thiệu lời phát biểu đó — như thế thì không hay bằng đưa tất cả).

Hãy trình lên Ban chấp hành trung ương.

Việc này cần đây.

Lê-nin

Viết ngày 31 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

214

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN ¹⁸⁴

Đồng chí Tsi-tsê-rin! Xin đồng chí hãy xem cái này và gọi điện cho tôi. Có nên tán thành không? Nếu có, thì tôi sẽ hỏi Lê-gia-va, và nên gửi nhanh. Nếu không, thì nên đề nghị những thay đổi gì? Thế là Van-đốc-líp đã nhầm và chúng ta đã vấp phải sự khước từ của Hác-đinh ¹⁸⁵. Bây giờ mà giới hạn, thu hẹp yêu cầu của ông ấy thì có tốt hơn không? Lúc đầu hãy chỉ yêu cầu để "Russian technical assistants"¹⁾ cùng với Van-đốc-líp đến Mỹ đã?

Có nên thêm oil²⁾ vào hàng hóa không? Đã giải thích cho Van-đốc-líp chưa, rằng chúng ta có thể cho người Mỹ

1) — "các trợ lý kỹ thuật Nga"

2) — dầu mỏ

tô nhượng những vùng dầu mỏ *rộng lớn* (Ba-cu, Grô-dơ-nui, Êm-ba, U-khta) và như vậy Mỹ sẽ thắng Anh?

Đọc xong, gọi điện cho tôi biết ngay.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 31 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

215

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

Lúa mì cho Ba-cu (đến ngày 3. IV mới có). Nhắc *K h a - I a - t ó p*: việc này hết sức quan trọng.

Viết cuối tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

216

ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN

B ả n g m ậ t m ẫ

Gửi Cra-xin

Tôi cũng e rằng, chúng ta sẽ tiêu hết hoặc xài một cách vô ích hết dự trữ vàng ít ỏi của chúng ta. Đồng chí chịu trách nhiệm chăm lo dùng nó một cách tiết kiệm. Cải thiện đời sống của công nông là điều tuyệt đối cần thiết. Để đổi lấy lúa mì, cần phải nhanh chóng có một lực lượng

hàng hóa nhất định nhập từ nước ngoài; đó là điều cần thiết về mặt chính trị; đồng chí nên làm như vậy và năng báo cho tôi biết.

Lê-nin

Viết tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

217

GỬI N. I. BU-KHA-RIN

Vấn đề cũng lý thú **cả** về mặt lý luận:

chính quyền nhà nước vô sản **nắm giữ**

Cơ sở vật chất { nhà máy
đường xe lửa
ngoại thương

Kết quả: nhà nước nắm **lực lượng hàng hóa** và việc vận chuyển *với khối lượng lớn* (bằng xe lửa).

Chính quyền nhà nước vô sản làm gì với số hàng hóa ấy?

Bán hàng hóa

(α) cho công nhân và viên chức lấy tiền hoặc để trả công cho họ, không dùng tiền,

(β) cho nông dân để *đổi lấy lúa mì*.

Bán như thế nào? Thông qua ai?

Thông qua *người kinh tiêu* (= *ngườ i b u ô n b á n*) có trả tiền hoa hồng.

Chú trọng hợp tác xã (cố gắng tổ chức toàn thể dân cư vào hợp tác xã).

Tại sao việc đó lại *không thể làm được*? Đó là *chế độ tư bản* + chế độ xã hội chủ nghĩa.

Viết tháng Ba - tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1925 trong
Văn tập Lê-nin, t. IV

Theo đúng bản thảo

218

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI

Đồng chí Cờ-gi-gia-nốp-xki,

Nhiệm vụ thứ nhất:

Nghiên cứu báo cáo kèm theo đây¹⁸⁶ (giao cho chuyên gia về nhiên liệu), *gắn* với tất cả những cái chúng ta đã làm về Anhghem-ba và trình *nhanh* ý kiến và đề nghị lên Hội đồng lao động và quốc phòng¹⁸⁷.

Gửi trả lại cho tôi một bản.

Lê-nin

Viết ngày 1 tháng Tư 1921

In lần đầu, theo đúng
bản sao đánh máy

219

GỬI A. P. XÊ-RÊ-BRỐP-XKI

2. IV. 1921.

Đồng chí Xê-rê-brốp-xki!

Xin gửi đồng chí một số tài liệu về các xí nghiệp tô nhượng dầu mỏ. Tôi muốn nhờ đồng chí Ca-min-xki mang đi, nhưng rất tiếc vì ốm nặng, đồng chí ấy phải ở lại đây chữa bệnh.

Điều hết sức quan trọng là các đồng chí ở Ba-cu phải thẩm nhuần quan điểm *đúng đắn* (đã được Đại hội X của Đảng tán thành, có nghĩa là đảng viên *nhất thiết phải* tuân thủ) đối với tô nhượng. Giao được $\frac{1}{4}$ Ba-cu (hoặc $\frac{2}{4}$) cho những người nhận tô nhượng (với điều kiện giúp lương thực và trang bị từ nước ngoài *trên* mức cần thiết đối với người nhận tô nhượng *) thì hết sức tốt. *Chỉ* có như vậy mới hy vọng được rằng $\frac{3}{4}$ (hoặc $\frac{2}{4}$) còn lại sẽ *đuối kịp* (và sau đó vượt) chủ nghĩa tư bản tiên tiến hiện đại. Mọi quan điểm khác chung quy đều là điều nhảm nhí vô cùng tai hại, nào là "làm dễ như trở bàn tay", nào là "tự ta ta thu xếp được" v. v., điều đó càng hay nấp dưới cái chiêu bài "cộng sản thuần túy" thì càng nguy hiểm.

Nếu như ở Ba-cu của đồng chí còn có dấu vết (dù thậm chí rất nhỏ) của những quan điểm và thành kiến vô cùng có hại đó (trong công nhân và trong trí thức), thì đồng chí hãy viết cho tôi ngay: đồng chí có thể tự mình hoàn toàn đánh tan được những thành kiến đó và có thực hiện được một cách *hết sức trung thực* nghị quyết của đại hội (về tô nhượng) hay không, hay cần có sự giúp đỡ của tôi. Đồng chí hãy ghi nhớ và làm cho mọi người ghi nhớ rằng: "tô nhượng là điều hết sức cần. Không có gì nguy hại và tai hại đối với chủ nghĩa cộng sản bằng thói lên mặt ta đây là cộng sản — tự ta ta thu xếp được".

Giờ đây có Ba-tum rồi thì cần phải ra sức trao đổi dầu mỏ và dầu lửa thật nhanh chóng ở nước ngoài để lấy thiết bị.

Vùng Ba-cu cần có một sự độc lập nhất định để làm việc đó. Nếu như không có được sự độc lập ấy thì đồng chí

* Hôm qua đã nhận được điện của Cra-xin trả lời những dự án về điều kiện tô nhượng gửi cho đồng chí ấy: "về cơ bản có thể chấp nhận được". Mà Cra-xin thì *biết* công việc này không phải là qua những cuốn sách cộng sản chủ nghĩa!

hãy đánh điện cho biết đích xác, chúng tôi sẽ trao cho các đồng chí quyền độc lập ấy¹⁸⁸.

Đồng chí hãy nêu những kiến nghị cụ thể, gửi những kiến nghị ấy đến Hội đồng lao động và quốc phòng bằng điện và bằng thư. Cần có một trung tâm kinh tế của khu chịu trách nhiệm về Ba-cu + Ba-tum v. v., điều khiển công việc một cách độc lập, nhanh chóng, không quan liêu giấy tờ.

Từ đây chúng tôi không thể giúp được các đồng chí, bản thân chúng tôi nghèo. Các đồng chí phải giúp đỡ chúng tôi qua việc mua ở nước ngoài mọi thứ cần thiết bằng cách trao đổi dầu mỏ và các sản phẩm dầu mỏ.

Tôi chờ trả lời: trả lời ngắn gọn bằng điện ("tôi đã nhận được lá thư đề ngày 2/IV, về vấn đề tô nhượng vẫn còn có thành kiến, khó (hoặc dễ) khắc phục được, về vấn đề trao đổi hàng hóa với nước ngoài và về vấn đề trung tâm kinh tế của khu, chúng tôi sẽ làm hoặc đang làm điều này, điều này") và trả lời chi tiết bằng thư.

Quan hệ đúng đắn với Hội đồng lao động và quốc phòng là hết sức cần thiết. Đó là cái chủ yếu.

Còn một vấn đề nữa: ở Ba-cu, đứng trên giác độ phối hợp các mặt của nền kinh tế quốc dân mà xét, vấn đề dầu mỏ có được đặt ra một cách đúng đắn không? Vì nó là vùng vô cùng trù phú: có rừng, ruộng đất màu mỡ (nếu được tưới nước) v. v.. Chúng ta bơm nước (cùng với dầu mỏ) và không dùng nước đó để tưới, mà nếu tưới thì sẽ có thể đem lại những vụ thu hoạch khổng lồ về cỏ, thóc và bông chẳng? Chúng ta không sử dụng "gió bắc" để chạy các động cơ bằng sức gió phải không? Nhưng cái chủ yếu tất nhiên là lương thực, là việc tưới nước. Có thể phát triển công nghiệp dầu mỏ mà không phát triển thủy lợi và nông nghiệp quanh Ba-cu được không? Có ai suy nghĩ điều đó và có ai nghiên

cứu điều đó một cách ra trò không? Đối với kế hoạch tưới nước của người Anh, tình hình như thế nào?

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Đã gửi đi Ba-cu

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

220

**GỬI V. V. SMÍT, L. Đ. TÔ-RỐT-XKI,
A. Đ. TXI-U-RU-PA, A. I. RƯ-CỐP,
M. P. TÔM-XKI, A. G. SLI-ÁP-NI-CỐP**

2. IV. 1921.

Gửi đồng chí Smít, Bộ dân ủy lao động

Tô-rốt-xki, Bộ dân ủy quân sự

Txi-u-ru-pa, Bộ dân ủy lương thực

Rư-cốp, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

Tôm-xki, Hội đồng trung ương các công đoàn
toàn Nga

Gửi đồng chí Sli-áp-ni-cốp, người đề ra

kiến nghị này

Đề nghị các đồng chí triệu tập cuộc hội nghị các bộ trưởng dân ủy nói trên (+ chủ tịch Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga) hoặc những người được các bộ trưởng ấy đặc biệt ủy nhiệm, để bàn vấn đề

kiện toàn các nhà máy và công xưởng bằng cách giảm bớt nhân số và số công nhân phi sản xuất ở nhà máy (trong số những nông dân, bộ đội được huy động tới v. v.); lương thực vẫn phải cung cấp trong một thời gian nhất định cho mỗi xí nghiệp với mức như cũ nhằm nâng cao năng suất lao động.

Hội nghị phải họp cho xong trong một thời hạn ngắn, tức là: thứ ba, ngày 5/IV. 1921, buổi sáng (đến 12 giờ) trình lên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương được thì tốt.

Đồng chí Smít chịu trách nhiệm triệu tập¹⁸⁹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

221

ĐIỆN GỬI A. P. XÊ-RÊ-BRỐP-XKI

Gửi Xê-rê-brốp-xki, chủ tịch Cục dầu mỏ

Tôi đã nhận được thông báo của đồng chí về việc khai trương đường thuỷ vào ngày 5/IV. Xin đồng chí chuyển lời chào mừng của tôi đến Cục quản lý đội tàu chở dầu.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Lê-nin

Viết ngày 4 tháng Tư 1921
Đã gửi đi Ba-cu

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

222

GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI¹⁹⁰

Đồng chí Pô-crốp-xki! Xin gửi đồng chí để biết. Bí mật. Đồng chí cho vài ý kiến. Tác giả là người bôn-sê-vích kỳ cựu (từ năm 1903), nhưng có thật đủ tư cách làm giáo

sư hay không thì tôi không biết. Tôi nghĩ rằng vẫn còn thích hợp. Rất ít người chân thành, nhưng đồng chí ấy là một người như vậy. NB: ý kiến của đồng chí ấy về Vôn-ghin?

4/IV. Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 4 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

223

ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

Bằng mật mã

Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-dê

Trả lời của đồng chí không đầy đủ và không rõ ràng¹⁹¹. Tôi yêu cầu tìm hiểu các chi tiết ở Ủy ban cách mạng Gru-di-a. Điều thứ nhất, chính phủ xô-viết Gru-di-a có phê chuẩn tô nhượng cho người Ý ở mỏ Tơ-vác-tsê-li hay không, lúc nào, những điều kiện như thế nào, đánh điện cho biết ngắn gọn, rồi viết thư cho biết chi tiết hơn. Điều thứ hai, về mỏ man-gan Tsi-a-tu-ra: đã chuyển những chủ mỏ người Đức sang địa vị những người đi thuê hay những người nhận tô nhượng chưa, bao giờ và điều kiện như thế nào. Điều hết sức quan trọng là làm sao để giải quyết những vấn đề này và những vấn đề tương tự thật nhanh chóng. Điều này có ý nghĩa to lớn cả đối với Gru-di-a, cả đối với nước Nga, bởi vì tô nhượng, đặc biệt là tô nhượng kỹ với Ý và Đức, là tuyệt đối cần thiết, cũng như vấn đề trao đổi hàng hóa trên quy mô lớn bằng dầu mỏ với những nước này rồi với các nước khác.

Đề nghị báo cho tôi biết những biện pháp của Ủy ban cách mạng Gru-di-a.

5/IV. 1921.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

224

GỬI A. I. RŨ-CỐP

Gửi đồng chí Rư-cốp, Đoàn chủ tịch
Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

Yêu cầu giải quyết cấp tốc những vấn đề sau đây của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực:

1. Vấn đề thưởng hiện vật cho các nhà máy đang sản xuất thiết bị cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực (xem thư của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực gửi Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, số 1252 đề ngày 26/III);

2. Vấn đề cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực được quyền tiến hành những công việc chuẩn bị cho hoạt động của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực ở trạm "Hệ thống tải điện" bằng phương pháp khoán, như đã được quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng cho phép đối với trạm "Hệ thống tải điện" (xem thư của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực gửi Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, số 1329 đề ngày 31/III).

3. Vấn đề Cục khai thác than bùn bằng thủy lực khiếu nại quyết định đề ngày 22/III của Ủy ban cung cấp lương thực cho các cán bộ có trách nhiệm của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, qua lời khiếu nại này thì các cán bộ có

trách nhiệm của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực đã bị cắt đi 27 khẩu phần trong số 100 khẩu phần mà Bộ dân ủy lương thực đã cấp cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực (xem thư của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực gửi Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, số 1347 đề ngày 31/III);

làm sao để nếu cần thì có thể trình các vấn đề ấy lên Hội đồng lao động và quốc phòng vào phiên họp ngày 6 tháng Tư¹⁹².

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Lê-nin

Viết ngày 5 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản sao đánh máy

225

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI

G. M.!

Xin gửi lại bài nói chuyện của đồng chí¹⁹³.

Khuyết điểm chính của bài này là nói quá nhiều về điện khí hóa, quá ít về các kế hoạch kinh tế *hiện hành*.

Nhấn mạnh không đúng chỗ.

Trước kia, khi trước mắt tôi là những người cộng sản tự xưng là "thông minh", chưa đọc quyển "Kế hoạch điện khí hóa" và không hiểu được tầm quan trọng của nó, mà lại nói ba hoa và viết bậy bạ về kế hoạch nói chung, thì tôi đã phải gi mũi họ vào quyển sách ấy, vì không có và không thể có kế hoạch nghiêm túc nào khác¹⁾.

¹⁾ Xem V. I. Lê-nin, Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 425 - 436.

Hiện nay, khi tôi đứng trước những người *đã viết* quyển sách ấy, có gì *mũi* họ thì *không phải* là gì vào quyển sách ấy, mà gì *ngoài sách ấy*, gì vào những vấn đề của các kế hoạch kinh tế *hiện hành*.

Thưa các vị giáo sư, giờ đây các vị hãy chăm lo đến những vấn đề ấy! Công cuộc điện khí hóa của các vị in allen Ehren! ¹⁾ Vì nó quang vinh thì hãy để cho nó được quang vinh. Chúng tôi đã viết một bản thứ nhất. Chúng ta sẽ chữa lại và sẽ cho ra một bản thứ hai. Những chuyên gia của tiểu ban này hoặc tiểu ban khác sẽ thảo ra một tá sắc lệnh và quyết định về việc giảng dạy điện và kế hoạch điện khí hóa, v. v.. Chúng tôi sẽ phê chuẩn những cái đó.

Còn Ủy ban kế hoạch chung của nhà nước thì giờ đây, việc cần làm *không phải* là việc ấy, mà cần lập tức dốc toàn lực ra để nghiên cứu các kế hoạch kinh tế *hiện hành*.

G i ờ đ â y là vấn đề nhiên liệu. Cho năm 1921. Ngay lập tức, vào mùa xuân.

Thu nhặt những đồ cũ, những phế liệu, những vật tư hư hỏng. Dùng những thứ đó để đem đổi lấy lúa mì.

v â n v â n.

Phải gì mũi "*họ*" chính là vào đấy. Giao cho họ gánh vác những việc đó.

Ngay lập tức. Ngay từ hôm nay.

1 hoặc 2 tiểu ban cho công cuộc điện khí hóa.

9 hoặc 8 tiểu ban cho các kế hoạch kinh tế hiện hành.

Đấy, trong năm 1921, nên phân phối lực lượng như thế.

Lê-nin của đồng chí

Viết sau ngày 5 tháng Tư 1921

Đăng lần đầu ngày 29 tháng Năm 1924 trên báo "Lao động", số 120

Theo đúng bản thảo

¹⁾ — thật là quang vinh!

226

GỬI A. I. RƯ-CỐP

Gửi đồng chí Rư-cốp,

Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

Sao gửi: *Bộ dân ủy ngoại thương*

Sao gửi: *Bộ dân ủy ngoại giao*

Sao gửi: *Ủy ban đặc biệt toàn Nga*

Sao gửi: *Tổng cục công nghiệp than bùn*

Đồng chí *Rát-tsen-cô* yêu cầu:

1) làm thủ tục đề cử 10 cán bộ của Tổng cục công nghiệp than bùn (do đồng chí *Rát-tsen-cô* và đồng chí *Xmin-ga* bảo lãnh) sang Phần-lan, Thụy-điển, Đan-mạch và Ca-na-đa để tìm hiểu việc tổ chức khai thác than bùn;

2) cấp một số tiền cần thiết để làm việc ấy;

3) sắp xếp thế nào để đến ngày 1 tháng Năm có 3 người lên đường, còn những người khác thì đến ngày 1 tháng Sáu.

Tôi yêu cầu xúc tiến việc này một cách khẩn cấp, nhưng bắt buộc Tổng cục công nghiệp than bùn là sau khi xong chuyến đi công tác, phải trình một bản báo cáo chi tiết về công việc đã làm.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

P. S. Tôi kiên quyết yêu cầu phải xúc tiến thật nhanh công việc này và nhất thiết phải báo cho tôi biết tình hình thực hiện trên *thực tế*.

Lê-nin ¹⁾

Viết ngày 6 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin bổ sung và ký

¹⁾ Phần tái bút do chính tay V. I. Lê-nin viết.

227

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA

Gửi đồng chí Lê-gia-va, Bộ dân ủy ngoại thương
Sao gửi: Tổng cục công nghiệp than bùn

Xác định cho các đại biểu của chúng ta ở Phần-lan, Thụy-điển, Đan-mạch, Đức, Anh nhiệm vụ mua ngay tài liệu mới nhất ¹⁾ hiện có về ngành than bùn, cũng như tài liệu vừa mới xuất bản và gửi tài liệu ấy qua Bộ dân ủy ngoại thương cho Tổng cục công nghiệp than bùn.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Tư 1921

Đăng lần đầu ngày 24 tháng Mười một 1963 trên báo "Sự thật", số 328
Theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin bổ sung và ký

228

GỬI Đ. I. U-LI-A-NỐP

Gửi Đmi-tơ-ri I-lích U-li-a-nốp

Gúp-kin (Tổng cục công nghiệp dầu mỏ) và Lô-mốp (ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao) đề nghị tôi ủng hộ yêu cầu của họ, chính đó là điều tôi đang làm:

Nên giúp đỡ nhà địa chất học Mu-skê-tốp (giám đốc Trường đại học mỏ Pê-tơ-rô-grát) đưa mẹ rời khỏi Crum, ở đấy bà chịu cảnh quá thiếu thốn.

¹⁾ Từ "mới nhất" do chính tay V. I. Lê-nin viết thêm vào.

Nếu cần, xin đánh điện cho tôi, và từ đây tôi sẽ gửi một bức điện nữa, nếu cần.

Gửi lời chào!

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 6 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản sao đánh máy

229

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Đồng chí Ca-mê-nép! Xin gửi để biết. Bản thân tôi chưa đọc¹⁹⁴.

N B: Chúng ta rất vội, chúng ta đã vội vã một cách vô ích đối với sắc luật về thưởng hiện vật bằng sản phẩm của các nhà máy để trao đổi¹⁹⁵. Hãy nhớ lời tôi nói: ở đây vội vã là có hại và sẽ không đưa lại điều tốt lành đâu.

Vẫn còn có thể và phải tìm mọi cách để hoãn và hạn chế biện pháp đó.

Nếu không thì đồng chí sẽ phải khóc (mà khóc nhiều nhất là đồng chí, bởi vì công nhân sẽ nguyên rủa đ ó n g c h í về "tội lừa dối").

Lê-nin của đồng chí

Viết sau ngày 6 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

230

GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI

Đã quyết định ở Ban chấp hành trung ương.

Để họ khiếu nại lên Ban chấp hành trung ương ¹⁹⁶.

Viết sau ngày 6 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

231

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Đồng chí Txi-u-ru-pa! Đồng chí có "bất" E-lê-na Phê-đô-rốp-na Rô-dơ-mi-rô-vích đi Đức không? Ni-cô-lai Va-xi-li-ê-vích Crư-len-cô rất lo lắng về bệnh tình của chị ấy. Ở đây khó chữa khỏi. Người Đức thì sẽ chữa được. Nghe nói chị ấy không muốn để các cháu ở lại phải không? Nhưng, thứ nhất, có thể gửi cả các cháu đi theo chị ấy. Thứ hai, không nên vì hai - ba tháng mà mạo hiểm.

Hãy thử thuyết phục chị ấy. Nếu đồng chí cho là có ích và tiện thì đồng chí hãy chuyển bức thư ngắn này cho chị ấy.

Theo tôi, cần phải bắt chị ấy và cho người kèm chị ấy sang an dưỡng ở Đức.

Chào đồng chí! *Lê-nin*

*Viết chậm nhất ngày 7
tháng Tư 1921*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

232

GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA ¹⁹⁷

Tôi hoàn toàn tán thành và hết sức khẩn khoản đề nghị ra nghị quyết *bắt buộc* E. Ph. Rô-dơ-mi-rô-vích đi Đức cùng với nhóm đó. Tôi xác nhận, theo kinh nghiệm của *cá nhân tôi và của Ban chấp hành trung ương năm 1912 - 1913*, đó là một cán bộ cỡ lớn và quý đối với đảng. Bệnh tình nặng, chắc gì chữa được ở Nga.

Lê-nin

7/IV. 1921.

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

233

GỬI A. B. KHA-LA-TỐP

Đồng chí Kha-la-tốp! Hãy đọc và trả lại cho tôi, kèm theo ý kiến.

Có thể làm được gì không? Hãy nói chuyện bằng đường dây trực tiếp với Phrum-kin ¹⁹⁸.

Lê-nin

7/IV.

Viết ngày 7 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

234

GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI,
M. N. PÔ-CRỐP-XKI, E. A. LÍT-KEN-XƠ

8. IV. 1921.

Gửi các đồng chí *Lu-na-tsác-xki*, *Pô-crốp-xki*,
và *Lít-ken-xơ*

Đã có thêm nhiều dấu hiệu chứng tỏ rằng, đứng về mặt làm việc có hệ thống và có kế hoạch mà nói, tình hình ở Bộ dân ủy giáo dục chưa chuyển biến tốt mặc dầu Ban chấp hành trung ương¹⁾ đã có những chỉ thị và đã ấn định những nhiệm vụ đặc biệt khi cải tổ Bộ dân ủy này¹⁹⁹.

Khi nào thì kế hoạch công tác cơ bản sẽ được hoàn chỉnh? Sẽ đưa vào đây những vấn đề gì? Có phải là những vấn đề như biên soạn sách giáo khoa; màng lưới thư viện và việc sử dụng màng lưới đó; những trường học kiểu mẫu; chế độ báo cáo của các giáo viên; chương trình các lớp học, các bài giảng, việc dạy học; việc kiểm tra mức độ áp dụng thực tế các chương trình và tiến trình học tập hay không?

Hay là những vấn đề khác? Những vấn đề gì?

Những vấn đề nào được thừa nhận là quan trọng nhất, là trọng điểm?

Có những quyết định về vấn đề này không? Có những biện pháp gì để kiểm tra một cách có hệ thống việc thực hiện?

Tôi yêu cầu trả lời vấn đề.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-cốp (*Lê-nin*)

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

¹⁾ Xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 400 - 402.

235

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI²⁰⁰

1

Đồng chí Cờ-gi-gia-nốp-xki!

Xin cho biết ý kiến ngắn gọn của đồng chí (hoặc của *chuyên gia* trong Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga) về 2 điểm:

1) X

2) # Một ủy ban đặc biệt? Có cần không? Tôi nhớ rõ rằng trước chiến tranh tôi đã đọc về sự phát triển *kỳ diệu* của các động cơ chạy bằng sức gió và người ta đã đạt được những thành tựu kỳ diệu trong lĩnh vực này. Có thể bảo chuyên gia cung cấp *tư liệu chính xác* được không: hãy nêu tên tài liệu sách báo, đặc biệt là của Đức. Bước đầu nên nghiên cứu tài liệu đó (ở Ủy ban kế hoạch nhà nước).

8/IV. Lê-nin

2

Đồng chí Cờ-gi-gia-nốp-xki!

Xin đồng chí cho vài lời nhận xét.

8/IV. Lê-nin

Viết ngày 8 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

236
GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Hãy cố gắng giúp đỡ họ một cách thiết thực và cho tôi biết kết quả²⁰¹.

8/IV. Lê-nin

Viết ngày 8 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

237
ĐIỆN GỬI V. V. VÔ-RỐP-XKI

Bằng mật mã

Gửi Vô-rốp-xki

Tôi phải xem xét vấn đề các nhà xã hội chủ nghĩa Ý, nhưng không có thời gian để đọc tất cả. Tôi yêu cầu cho chọn những tài liệu quan trọng nhất của tất cả các đảng bằng nguyên bản, đặc biệt là về phái Tu-ra-ti, và gửi cho tôi trước giữa tháng Năm. Đồng chí đích thân kiểm tra lại.

Lê-nin

Viết ngày 8 tháng Tư 1921
Đã gửi đi Rô-ma

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

238
ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-DÊ

Chỗ gạch bằng chì xanh thì đánh bằng mật mã¹⁾

G ửi O ó c - đ g i ô - n i - k í t - d ê

Tôi đã nhận được bức điện bằng mật mã của đồng chí về tình hình lương thực rất trầm trọng ở Da-cáp-ca-dơ. Chúng tôi đã thi hành một loạt biện pháp, đã cấp một ít vàng cho Ác-mê-ni-a, đã phê chuẩn mọi thứ chỉ thị cho Bộ dân ủy lương thực. Nhưng tôi phải nhắc rằng ở đây, chúng tôi rất thiếu thốn và sẽ không thể giúp đỡ được. Tôi khẩn khoản yêu cầu thành lập một cơ quan kinh tế địa phương cho toàn bộ Da-cáp-ca-dơ, chú trọng hết sức đến các xí nghiệp tô nhượng, nhất là ở Gru-di-a, cố gắng mua hạt giống, ngay cả ở nước ngoài, và đẩy mạnh công cuộc tưới nước ở A-déc-bai-gian bằng sức người sức của của Ba-cu, để làm cho nông nghiệp và chăn nuôi phát triển, và đồng thời cố gắng phát triển việc trao đổi hàng hóa với Bắc Cáp-ca-dơ. Đồng chí, cũng như các đồng chí ở Gru-di-a, đã thăm nhuần ý nghĩa của chính sách mới của ta gắn liền với thuế lương thực chưa? Đọc điện này cho các đồng chí ấy nghe và năng cho tôi biết tin tức; đồng chí hãy đọc bức thư của tôi gửi cho Xê-rê-brốp-xki ở Ba-cu²⁾.

Lê-nin

Viết ngày 9 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1925 trong sách:
M. Đ. Ô-ra-khê-la-svi-li. "Lê-nin
và nước Cộng hòa liên bang xã
hội chủ nghĩa xô-viết Da-cáp-
ca-dơ (tài liệu)". Ti-phlít

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Trong bản thảo, V. I. Lê-nin đã dùng bút chì xanh gạch câu sau đây của bức điện: "về tình hình lương thực rất trầm trọng... không thể giúp đỡ được" và "đến các xí nghiệp tô nhượng, nhất là ở Gru-di-a".

²⁾ Xem tập này, tài liệu 219.

239

GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI

Gửi A-na-tô-li Va-xi-li-ê-vích *Lu-na-tsác-xki*

Sao gửi Tổng cục công nghiệp than bùn

Để tăng cường việc khai thác than bùn, cần phải mở rộng công tác tuyên truyền; áp-phích, sách, triển lãm lưu động, phim ảnh, xuất bản sách giáo khoa; đưa môn khai thác than bùn vào chương trình học tập ở các trường phổ thông và trường cao đẳng kỹ thuật, coi đó là một môn học bắt buộc; viết sách giáo khoa; hàng năm cử một đoàn đi nghiên cứu ở nước ngoài.

Cụ thể là cần phải: 1) giao nhiệm vụ cho Nhà xuất bản quốc gia là đến ngày 15 tháng Tư phải in xong 100 000 bản cuốn "Than bùn", dày một trang in rưỡi, mà Tổng cục công nghiệp than bùn đã trao ngày 8 tháng Hai vừa qua cho đồng chí Moóc-đvin-kin ở phòng tuyên truyền, và lấy ở Tổng cục công nghiệp than bùn ba cuốn sách khác và những tờ áp-phích để cho xuất bản kịp ngày 1 tháng Năm; cần giao cho Tổng cục công nghiệp than bùn 15 000 cuốn để phổ biến.

2) Giao nhiệm vụ cho phòng điện ảnh là trong tháng Năm quay 12 cuốn phim - dưới sự chỉ đạo của Tổng cục công nghiệp than bùn - về việc khai thác than bùn (để phục vụ cho nước Nga, U-cra-i-na, U-ran, Bê-lô-ru-xi-a và Xi-bi-ri).

3) Giao nhiệm vụ cho Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp cùng với Tổng cục công nghiệp than bùn, đến ngày 1 tháng Sáu, phải dự thảo xong giáo trình bắt buộc phải học về khai thác than bùn cho các trường phổ thông và các trường cao đẳng.

Yêu cầu đồng chí gửi cho tôi bản sao những chỉ thị

của đồng chí, và những thư trả lời của các cơ quan và các nhân vật hữu quan, có ghi rõ thời hạn ¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (*Lê-nin*)

Viết ngày 9 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin bổ sung và ký

240

GỬI I. I. CU-TU-DỐP

9. IV. 1921.

Gửi đồng chí Cu-tu-dốp

Sao gửi các đồng chí: Rư-cốp

Xmin-ga

Em-sa-nốp

Bri-u-kha-nốp

Cre-xtin-xki

Cri-tơ-man

và Xê-ma-scô hoặc phó của đồng chí ấy

Tôi yêu cầu triệu tập hội nghị nếu có thể được ngay ngày hôm nay, gồm đại biểu của

Tổng cục công nghiệp nhiên liệu

Tổng cục lâm nghiệp

Tổng cục công nghiệp than bùn

Tổng cục công nghiệp dệt

Bộ dân ủy giao thông

Bộ dân ủy tài chính

Bộ dân ủy lương thực

¹⁾ Câu này do chính tay V. I. Lê-nin viết.

Ủy ban sử dụng vật tư¹⁾

Bộ dân ủy y tế

với sự tham gia của 3 đồng chí ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ: Cô-rô-lép, Cô-rốt-cốp và Ma-nu-in-xki (điện thoại 4 1 0, Nhà Xô-viết số 1).

Bàn vấn đề nhu cầu khẩn cấp của các xí nghiệp trọng điểm ở vùng I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ.

Trong bất kỳ trường hợp nào, phải họp xong chậm nhất là ngày thứ ba để trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Trong trường hợp nhất trí thì lập tức thông qua theo chỉ thị của các bộ trưởng dân ủy, nhưng phải thông qua Hội đồng bộ trưởng dân ủy²⁾.

Để làm cho nhanh, tôi yêu cầu, nếu cần thì triệu tập hội nghị đó từng phần để xét từng vấn đề một.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

241

ĐIỆN GỬI HỘI NGHỊ ĐẠI BIỂU DÂN NGHÈO Ở I-A-CU-TI-A²⁰³

Kính gửi Đoàn chủ tịch Hội nghị đại biểu dân nghèo.

I-a-cút-xơ

Đồng chí Lê-nin ủy nhiệm tôi chuyển lời chào mừng đến Hội nghị của các đồng chí. Đồng chí Lê-nin hy vọng rằng

¹⁾ Ủy ban sử dụng vật tư của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng.

[dân nghèo I-a-cu-ti-a] **quần chúng lao động I-a-cu-ti-a** [đã thoát] **đã thoát** khỏi ách áp bức của Nga hoàng, [đang thoát] **đang thoát** khỏi ách nô dịch của bọn tù trưởng, [sẽ thức tỉnh] **sẽ thức tỉnh**, và với sự giúp đỡ của công nông Nga, họ sẽ tiến lên con đường [cộng sản chủ nghĩa] **củng cố hoàn toàn chính quyền của chính những người lao động**.

Am-mô-xốp¹⁾

Ủy viên Ban chấp hành

trung ương các Xô-viết

toàn Nga

Đồng ý, sau khi đã sửa như trên²⁾.

Lê-nin

Viết ngày 9 hoặc 10 tháng Tư 1921

Theo đúng bản viết tay của

M. C. Am-mô-xốp đã được

V. I. Lê-nin sửa và bổ sung

In lần đầu năm 1932 trong

Văn tập Lê-nin, t. XX

242

GỬI L. M. KHIN-TSÚC

Đồng chí Khin-tsúc! Có thể giảm bớt việc vận chuyển bộ đội (đã có chỉ thị như thế của Ban chấp hành trung ương, thông qua hôm qua) để đẩy mạnh việc vận chuyển khoai tây giống ở nước ngoài về được không?

¹⁾ Bên dưới bức điện, L. A. Phô-ti-ê-va đề: "Am-mô-xốp đề nghị cho phép gửi bức điện này", và V. I. Lê-nin đã gạch đi.

²⁾ Những chữ V. I. Lê-nin sửa và viết thêm thì in bằng chữ đậm nét.

Cần phải làm việc ấy.

Trong tháng Ba đã chuyển được 620 chuyến xe lửa quân sự (620 !!!). Cho đến khi trống, có thể chở được $500 \times 0,8 = 400\ 000$ pút khoai tây giống.

Hãy tập trung sức vào đấy!²⁰⁴

Lê-nin

Viết trước ngày 10 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

243

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp. Nếu tôi nhớ không sai thì các báo đã có đăng bức thư hoặc thông tư của Ban chấp hành trung ương về ngày 1 tháng Năm, và trong đó có nói rằng: *vạch trần sự giả dối của tôn giáo* hoặc một điều gì đại loại như vậy.

Không nên viết thế. Như vậy là không tế nhị. Chính là nhân ngày lễ Phục sinh nên đề ra một *điều khác*:

không phải là vạch trần sự giả dối,

mà *nhất thiết tránh mọi sự xúc phạm đến tôn giáo*.

Cần phải công bố thêm một bức thư hoặc một thông tư²⁰⁵. Nếu Ban bí thư không đồng ý thì gửi lên Bộ chính trị.

Lê-nin

*Viết giữa ngày 9 và 21
tháng Tư 1921*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

244

ĐIỆN GỬI V. V. PHÔ-MIN

Ủy ban đặc biệt toàn Nga, Mát-xcơ-va

Điện gửi Ru-xa-nốp,

đại diện Ủy ban đặc biệt toàn Nga
để chuyển gấp cho đồng chí Phô-min.

Đích thân dịch mật mã.

Rô-xtốp trên sông Đôn

Ban chấp hành trung ương đã quyết định cử đồng chí *Dgiéc-gin-xki* làm bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông, Em-sa-nốp làm thứ trưởng thứ nhất, đồng chí làm thứ trưởng thứ hai. Đưa Cô-lê-ga-ép và một ai đó nữa ở trung ương vào ban lãnh đạo. Đề nghị đồng chí dùng mật mã gửi ý kiến cho tôi biết, đặc biệt là ý kiến của đồng chí cho biết chuyên gia nào có thể đảm nhiệm được, phòng khi cần thay thế²⁰⁶.

10/IV. 1921. *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản sao đánh máy

245

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI²⁰⁷

Đồng chí Cuốc-xki!

Tôi yêu cầu cho biết ngay kết luận về *tính chất hợp pháp*, rồi cả về thực chất nữa và gửi trả lại cho tôi²⁰⁸.

11/IV. *Lê-nin*

Viết ngày 11 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

246
GỬI R. E. CLÁT-XÔN

11. IV. 1921.

Đồng chí Clát-xôn!

Tôi ngạc nhiên là đồng chí chẳng báo cáo gì cả²⁰⁹. Tôi đã gọi điện cho Rát-tsen-cô.

Sao vậy?

Tháng Năm đã bắt đầu chiến dịch rồi, thế mà không nhận được gì của đồng chí cả.

Hãy viết cho tôi biết vì sao chậm trễ như vậy?

Các đồng chí đã làm được những gì rồi?

Salut! Lê-nin

*In lần đầu, theo ảnh chụp
bản thảo của V. I. Lê-nin*

247
GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XKI

12. IV.

G. M.!

Hôm qua tôi đã nói chuyện với Xmin-ga. Hôm nay đồng chí ấy phải nói chuyện với đồng chí.

Vấn đề những nét cơ bản của kế hoạch nhà nước, không phải với tính cách là một cơ quan mà với tính cách là một *kế hoạch*, đang được đặt ra một cách cấp bách.

Hiện giờ, đồng chí đã biết thuế lương thực và các sắc lệnh khác. Đối với đồng chí, đó chính là chính trị. Vậy đồng chí hãy tính toán chính xác hơn (dựa vào tình hình thu hoạch khác nhau) xem như thế thì thu được bao nhiêu.

Có một thứ còn vô cùng cấp bách hơn nữa: chất đốt.

Việc thả bè đã thất bại.

Nạn mất mùa trong một mùa xuân như thế này sẽ làm cho hàng không về đến bến được.

Ram-din và đồng sự, trong khoảng hai ngày, phải cung cấp cho tôi những bản tổng kết **vấn tất**:

3 con số (củi, than đá, dầu mỡ)
về những nửa năm của 1918???

1919

1920

nhất là 1921

và kế hoạch 1922

một kế hoạch chất đốt cho 1920

4 con số: dự định?

đã thu nhận được?

đã muốn phân phối số lượng dự định như thế nào

(chỉ nêu những mục chủ yếu thôi)?

đã phân phối số lượng nhận được như thế nào?

Đến sáng thứ năm cho có. Căn cứ vào đó, tôi sẽ giải quyết vấn đề ngoại thương. Hôm nay đồng chí hãy yêu cầu cung cấp tài liệu đó. Ngày mai chúng ta sẽ nói chuyện.

Chào đồng chí! Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Tư 1921

*In không đầy đủ lần đầu năm
1924 trong sách: G. M. Cờ-gi-gia-
nốp-xki. "Trao đổi hàng hóa và
công tác kế hoạch". Mát-xcơ-va*

*In toàn văn năm 1933 trong
Toàn tập của V. I. Lê-nin,
xuất bản lần thứ 2 và 3, t. XXIX*

Theo đúng bản thảo

248

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XKI

G. M.!

Nhiệm vụ có rõ ràng không?

Nên giả định rằng trong những năm 1921 - 1922 chúng ta sẽ có với mức độ như thế, hoặc tệ hại hơn nữa

nạn mất mùa

nạn khan hiếm chất đốt (vì thiếu lương thực và thức ăn cho ngựa).

Đứng trên quan điểm ấy, hãy tính toán xem cần phải mua ở nước ngoài những gì để thỏa mãn *cho kỳ được* nhu cầu cấp bách nhất, tức là thế nào cũng phải kiếm cho đủ phần lương thực còn thiếu (bằng cách trực tiếp mua lương thực ở nước ngoài và bằng cách đổi lấy lúa mì ở các vùng biên khu nước Nga), và phải kiếm cho đủ số lượng minimum cần thiết về chất đốt.

Chỉ có thể và phải coi những yêu cầu thiết yếu *theo quan điểm đó* mới là hợp lý.

Không phải là tất cả những yêu cầu về điện đều phù hợp với điều đó. Chỉ chứng minh rằng điện cho phép tiết kiệm chất đốt thì chưa đủ.

Còn cần phải chứng minh thêm rằng một khoản chi phí *nào đó là cần thiết cho năm 1921 - 1922, trong trường hợp* bị nạn khan hiếm cực độ về lúa mì và chất đốt.

Lê-nin

Viết ngày 13 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1924 trong sách: *G. M. Cờ-gi-gia-nớp-xki. "Trao đổi hàng hóa và công tác kế hoạch". Mát-xcơ-va*

Theo đúng bản thảo

249

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP

Đồng chí Goóc-bu-nớp! Đồng chí hãy đọc ²¹⁰, nói cho tôi biết (nhanh) và *lập tức* chuẩn bị đưa ra *Hội đồng Lao động và quốc phòng*.

(Báo cáo viên phải là *Ram-din* hoặc *Cru-gơ*).

Lê-nin

Về Êm-ba, đồng chí chuẩn bị trình *Hội đồng Lao động và quốc phòng* vào thứ sáu (15/IV).

Viết ngày 13 hoặc 14 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong

Theo đúng bản thảo

Văn tập Lê-nin, t. XX

250

GỬI L. M. CA-RA-KHAN

Đồng chí Ca-ra-khan!

Đồng chí đã gửi điện về việc xin cấp giấy nhập cảnh cho Sơ-lốp-xki và gia đình vào lúc nào? ²¹¹

Xin gửi cho tôi bản sao.

Trong trường hợp bức điện đó bị mất, xin hãy gửi một lần nữa mệnh lệnh chính thức cho Cốp-pơ: yêu cầu cấp giấy nhập cảnh.

Tôi rất lo lắng vì hóa ra tôi là người có lỗi trong việc kéo dài chả ra làm sao cả.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Viết sau ngày 13 tháng Tư 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

251
GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

14/IV.

Đồng chí Ca-mê-nép! Nghe nói công nhân qua 3 - 4 tháng nữa sẽ yêu cầu bãi bỏ tự do buôn bán. Họ nói chúng tôi không muốn để bọn quan liêu ăn bánh mì trắng.

Có nên áp dụng trước những biện pháp hay không:

1) ngay lập tức phải hết sức cố gắng chú ý đến nhà nghỉ. Trong mùa hè và mùa thu, nên tăng số lượng những nhà ấy. Sau đấy, thỉnh thoảng chúng ta cũng sẽ lần lượt mua "bánh mì trắng" cho "những người nghỉ";

2) hãy suy nghĩ đến những *thứ tự* khác để mua quà cho trẻ em hoặc những người "được thưởng".

Nhưng mục thứ nhất quan trọng hơn. Viết cho tôi biết ý kiến của đồng chí và đang làm những gì.

3) Cần phải lập *Trường đại học tổng hợp Xvec-đlốp* với số lượng 1000 - 1500 người ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ. Đừng quên.

Salut! *Lê-nin*

Viết ngày 14 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

252
GỬI A. M. NI-CÔ-LA-ÉP

14/IV.

Đồng chí Ni-cô-la-ép!

Đồng chí có cho tôi biết rằng I-van Ni-cô-la-ê-vích *Tsê-bô-ta-rép* được tính vào số cộng tác viên của giáo sư Rô-

ma-nốp, người tổ chức có trách nhiệm của phòng thí nghiệm sóng điện từ ở Crum.

Bản thân tôi biết I-van Ni-cô-la-ê-vích *Tsê-bô-ta-rép* là một người trung thực và cần mẫn. Tôi có thể giới thiệu đồng chí ấy.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 14 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

253
GỬI G. L. PI-A-TA-CỐP

14/IV.

Đồng chí Pi-a-ta-cốp!

Xin gửi đồng chí (*bí mật* và tuyệt đối không phải để in) những tài liệu về tô nhượng. Đây là trả lời những điều đồng chí hỏi.

Đồng chí sẽ thấy chúng ta tiến hành chính sách tô nhượng như thế nào.

Về Đôn-bát, chúng tôi *chờ đợi* kết quả công tác của đồng chí. Cộng 10% tôi hiểu là *trên 600* triệu, như của kế hoạch²¹², chứ không phải "trên"... mức trước đây!

"Giá mà có lúa mì thì tôi..." Đồng chí lặp lại khuôn sáo đó mà không xấu hổ à? Tất nhiên, nếu *cung cấp* cho đồng chí...

Không, đồng chí phải chịu khó *tự mình* kiếm lấy tất cả mọi thứ: cả muối và cả bánh mì để *đợi lấy m u ối* v. v..

Chủ động, sáng kiến, trao đổi ở địa phương, chứ không phải xin xỏ: nếu như người ta cho tôi... Thật xấu hổ!

Salut! Lê-nin

Viết ngày 14 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

254

GỬI M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI

*Gửi đồng chí Vla-đi-mia-xki,
thứ trưởng Bộ dân ủy nội vụ*

Kèm theo đây tôi xin gửi đồng chí đơn của nhân dân làng Gô-lốp-ni-ki, tổng Da-bô-rốp, huyện Pê-rê-mư-sơ, tỉnh Ca-lu-ga gửi cho tôi²¹³ và bản án của làng Da-bô-rốp cùng tổng Da-bô-rốp.

Tôi đề nghị điều tra toàn bộ vụ này, thẩm tra tình hình tại chỗ, truy tố những kẻ phạm tội, áp dụng những biện pháp để cách chức những kẻ vô dụng và giúp đỡ nông dân làng đó một cách thiết thực²¹⁴.

Báo cho tôi biết kết quả qua đồng chí *Goóc-bu-nốp*, chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 14 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

255

ĐIỆN GỬI M. I. PHRUM-KIN VÀ A. G. BÊ-LÔ-BÔ-RÔ-ĐỐP

Theo đường dây trực tiếp

Gửi Phrum-kin, phái viên của Bộ dân ủy lương thực.

Gửi Bê-lô-bô-rô-đốp, Hội đồng quân đoàn lao động

Rô-xtốp

Mặc dù có bức điện số 4960/P của các đồng chí, Trung ương vẫn tiếp tục nhận được những tin tức từ các nguồn khác nhau: của Oóc-đgiô-ni-kít-dê gửi từ Ti-phlít, của Mu-xa-bê-cốp, bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực A-déc-bai-gian, gửi từ Ba-cu về những biện pháp áp dụng chưa đầy đủ để đảm bảo lương thực cho Ba-cu; điều này đe dọa làm cho tình hình rồi đây trở nên phức tạp. Hãy đặt vấn đề này để thảo luận đặc biệt ở Hội đồng quân đoàn lao động. Hãy áp dụng những biện pháp cương quyết để cung cấp cho Ba-cu, đồng thời cả Gru-di-a, Ác-mê-ni-a, và theo bức điện số 293, các đồng chí thường xuyên báo cho Trung ương biết về các biện pháp cung cấp thực tế. Hãy đánh điện trả lời ngay¹⁾.

Ngày 15 tháng Tư 1921.

Chủ tịch Hội đồng lao động
và quốc phòng Lê-nin

In lần đầu năm 1932 trong

Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin bổ sung và ký

¹⁾ Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

256

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA²¹⁵

Đồng chí Txi-u-ru-pa! Theo tôi cần phải khiển trách đồng chí ấy. Một sự than vãn và viện cớ rỗng tuếch. Trước khi có quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, lẽ ra đồng chí ấy cần phải nói chuyện bằng đường dây trực tiếp (và ngay sau khi có quyết định, vào tháng Ba chứ không phải tháng Tư). Không than vãn, mà nên yêu cầu kịp thời có quyết định đặc biệt của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Một mục đàn bà ngu ngốc hay van vãn.

*Lê-nin**Viết ngày 15 tháng Tư 1921**In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX**Theo đúng bản thảo*

257

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Đồng chí Mô-lô-tốp! Tôi vừa biết được qua Rư-cốp rằng các giáo sư (của Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va) *vẫn chưa biết* quyết định (hôm qua)²¹⁶.

Điều đó thật tệ, một sự chậm trễ quái gở. Tôi sẽ đặt vấn đề về bộ máy của Ban chấp hành trung ương lên Bộ chính trị. Quả thật, **không thể thế được**.

Hôm qua *đã chuẩn bị xong* dự thảo bản tuyên bố của Lu-na-tác-xki²¹⁷. Lẽ ra nhất thiết phải *công bố* ngay hôm qua.

Ngay bây giờ đồng chí nên ra lệnh làm tất cả và *k i ể m t r a* tất cả, xem đã thực hiện chưa?

Cần kiểm tra và đôn đốc.

Một sự chậm trễ không thể tha thứ được.

*Lê-nin**Viết ngày 15 tháng Tư 1921**In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản thảo*

258

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP²¹⁸

Đồng chí Ca-mê-nép! Theo tôi, nên tán thành và *thử t h í n g h i ệ m* ở các tỉnh và các huyện *đã thôi không thi hành chế độ trưng thu lương thực thừa*.

Đồng chí phải đưa *n g a y* ra tiểu ban thông qua và chúng ta sẽ thông qua Bộ chính trị bằng điện thoại.

Rất gấp.

*Lê-nin**Viết ngày 15 tháng Tư 1921**In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

259

GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ

 $\frac{16}{IV}$ 1921.

Đồng chí Rát-tsen-cô! Lê-gia-va vừa đưa cho tôi bản báo cáo của Clát-xôn (đề ngày 23.III)²¹⁹. Bản sao đã được gửi (hay *nguyên bản?*) đi Tổng cục công nghiệp than bùn, tức là gửi cho đồng chí.

Hãy hết sức chú ý và cho tôi biết ý kiến ngay: bao giờ thì đồng chí sẽ cho kết luận chính thức cuối cùng?

Nên làm gấp để kịp trả lời *trước* khi Clát-xôn rời khỏi Đức.

Đợi thư trả lời. *Lê-nin* của đồng chí

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

260

GỬI CLA-RA TXÉT-KIN VÀ PÔN LÊ-VY ¹⁾

16. 4. 1921.

Các đồng chí Txét-kin và Lê-vy!

Các bạn thân mến! Rất cảm ơn các bạn đã gửi thư cho tôi. Tiếc rằng mấy tuần gần đây tôi bận và mệt đến nỗi hầu như hoàn toàn không thể đọc được báo chí Đức. Tôi chỉ đọc được Thư ngỏ ²²⁰, và coi bức thư đó là một sách lược *hoàn toàn đúng* (tôi phê phán ý kiến đối lập của những người "cánh tả" của chúng ta, những người đã phản đối bức thư đó). Còn đối với phong trào bãi công gần đây và những cuộc đấu tranh ở Đức, thì tôi hoàn toàn chưa đọc một tí gì về những việc đó cả ²²¹. Tôi sẵn sàng tin rằng đại diện của Ban chấp hành đã bảo vệ một sách lược ngu ngốc, một sách lược quá tả - nổi dậy ngay "để giúp người Nga": đại diện này thường quá tả ²²². Theo tôi, trong những trường hợp như vậy, các đồng chí không nên nhượng bộ mà phải phản đối và phải chính thức đặt ngay vấn đề tại hội nghị toàn thể Ban thường vụ.

Sách lược của các đồng chí đối với Xe-ra-ti, tôi cho là sai lầm. Mọi sự bênh vực Xe-ra-ti hay thậm chí bênh

¹⁾ Trên bản sao của lá thư, V. I. Lê-nin ghi như sau: "Thư của tôi trả lời Lê-vy và Txét-kin ngày 16/4 1921", "Giữ lưu trữ. Sao thêm 2 - 3 bản", "Trả lại", "nhận được ngày 17/V - 1921".

vực một nửa đều là sai lầm. Còn việc rút ra khỏi Ban chấp hành trung ương!?? Dù sao đó cũng là một sai lầm lớn nhất! Nếu chúng ta cứ cam chịu tình hình là các ủy viên có trọng trách của Ban chấp hành trung ương rút ra khỏi Ban chấp hành trung ương khi họ bị thiếu số, thì lúc ấy sự phát triển và sự kiện toàn các đảng cộng sản sẽ không bao giờ diễn ra một cách bình thường được ²²³. Lẽ ra không nên rút, mà phải năm lần bảy lượt thảo luận vấn đề đang tranh luận *cùng với* Ban chấp hành, như thế thì tốt hơn. Giờ đây đồng chí Lê-vy muốn viết một cuốn sách, tức là muốn khơi sâu mâu thuẫn! Để làm gì tất cả những điều ấy?? Theo quan niệm của tôi, đó là một sai lầm lớn ²²⁴.

Tại sao không nán chờ? Ngày 1 tháng Sáu ở đây sẽ có đại hội ²²⁵. Tại sao không thảo luận riêng ở đây, *trước* đại hội? Không tranh luận công khai, không rút lui, không ra cuốn sách về sự bất đồng. Chúng ta có ít những lực lượng đã được thử thách, cho nên tôi thực sự bất bình về việc các đồng chí tuyên bố rút lui, v. v.. Cần phải làm tất cả những gì có thể làm được và đôi điều không thể làm được, nhưng phải tránh cho bằng được việc rút lui và làm mâu thuẫn gay gắt thêm.

Tình hình của chúng ta hồi tháng Hai và tháng Ba là nghiêm trọng. Một nước nông nghiệp. Kinh tế nông dân gồm đại bộ phận dân cư. Dao động. Bần cùng, bất mãn. Nhưng chúng ta không nên quá bi quan. Chúng ta đã có những nhượng bộ đúng lúc. Và tôi tin rằng chúng ta sẽ chiến thắng.

Gửi các đồng chí những lời chào chân thành và những lời chúc tốt đẹp nhất.

Lê-nin của các đồng chí

*Đăng lần đầu năm 1958 trên
tạp chí "Những vấn đề hòa bình
và chủ nghĩa xã hội", số 2*

*Theo đúng bản sao đánh máy
có những chỗ đánh dấu của
V. I. Lê-nin
Dịch từ tiếng Đức*

261

ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-DÊ ¹⁾

17/IV.

Bằng mật mã

Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-dê

Tôi vừa được Xta-lin cho biết việc đồng chí và Mút-xu-ri ký hợp đồng với một hãng Pháp trị giá 50 triệu phrăng và việc con tàu "Li-u-xít" đã cập bến với số hàng trị giá 8 triệu phrăng. Đồng chí hãy xác minh và báo vấn tắt cho biết các chi tiết, ai phụ trách Bộ dân ủy ngoại thương ở chỗ đồng chí, về mặt này, Gru-di-a, Ác-mê-ni-a, A-đéc-bai-gian có hợp nhất chưa, đã thoả thuận với Xê-rê-brốp-xki chưa?

*Lê-nin**Viết ngày 17 tháng Tư 1921**Đã gửi đi E-ri-van**In lần đầu năm 1945 trong**Văn tập Lê-nin, t. XXXV**Theo đúng bản thảo*

262

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ²²⁶

Gửi đồng chí *Mô-lô-tốp*: hãy để cho tất cả các ủy viên Bộ chính trị đọc. Nên đưa ra Bộ chính trị. Theo tôi, cần báo cho *các đồng chí ấy* biết điều lệ, yêu cầu *các đồng chí ấy* sửa. Rất quan trọng.

17/IV. *Lê-nin**Viết ngày 17 tháng Tư 1921**In lần đầu năm 1959 trong**Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản thảo*

¹⁾ Ở phần trên của tài liệu, V. I. Lê-nin viết thêm: "Đồng chí *Xta-lin!* Đồng chí hãy gửi đi (hoặc giao cho Xơ-li-an-xki gửi đi) nếu đồng chí không phản đối".

263

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP
ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGAGửi đồng chí *Mô-lô-tốp*

Để tất cả các ủy viên Bộ chính trị biết.

Rất quan trọng, nói về *n h ã n g n g ư ờ i B u - đ e n - n u i*
v. v.. ²²⁷

17/IV. *Lê-nin**Viết ngày 17 tháng Tư 1921**Theo đúng bản thảo*

264

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Đồng chí *Ca-mê-nép!*

Nên đưa ra Bộ chính trị vào thứ ba.

Về §§ 1, 2 và 4 các tác giả *đúng* ²²⁸.17/IV. *Lê-nin**Viết ngày 17 tháng Tư 1921**In lần đầu năm 1932 trong**Văn tập Lê-nin, t. XX**Theo đúng bản thảo*

265

GỬI V. P. MI-LI-U-TIN và V. A. A-VA-NÊ-XỐP

Gửi đồng chí Mi-li-u-tin
Gửi đồng chí A-va-nê-xốp

Để thiết lập mối quan hệ chặt chẽ hơn nữa với các hội đồng kinh tế khu, tôi đề nghị thành lập một tiểu ban với sự tham gia của đồng chí *Pô-pốp* để nghiên cứu đề ra hình thức và thời hạn báo cáo của các chủ tịch hội đồng kinh tế về hoạt động của các hội đồng.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Viết ngày 18 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản sao đánh máy

266

GỬI A. I. RŪ-CỐP, V. P. MI-LI-U-TIN,
A. M. LÊ-GIA-VA

Tôi cho rằng cần để cho Cục dầu mỏ Ba-cu được độc lập trên một mức độ nhất định trong việc dùng sản phẩm dầu mỏ trao đổi với Ba-tư, Tuốc-ke-xtan và châu Âu lấy thiết bị, quần áo và lương thực cung cấp cho công nhân, đồng thời tôi yêu cầu các đồng chí cho kết luận và trình dự thảo nghị quyết đã thỏa thuận nhất trí cho phiên họp ngày mai của Hội đồng bộ trưởng dân ủy²²⁹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 18 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản sao đánh máy
đã được V. I. Lê-nin ký

267

ĐIỆN GỬI G. C. ỐC-ĐGIÔ-NI-KÍT-DÊ

Qua tin tức nhận được, ở Gru-di-a vẫn còn Ngân hàng quốc gia Gru-di-a với đầy đủ biên chế nhân viên có chuyên môn và tiền gửi của các cơ quan đại diện nước ngoài. Nếu đúng như thế thì cần phải duy trì ngân hàng với tính cách là một cơ quan tín dụng của ngoại thương và có lẽ cần biến nó thành ngân hàng của cả vùng Da-cáp-ca-dơ, nhân việc có dự định hợp nhất các nước cộng hòa Da-cáp-ca-dơ về mặt kinh tế.

Ở nước ngoài, người ta đang điên cuồng tuyên truyền chống nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga nhân việc xô-viết hóa Gru-di-a, đặc biệt là Mác-tốp, Txê-rê-tê-li v. v.. Ủy ban cách mạng Gru-di-a cần phải mở một chiến dịch tuyên truyền chống lại một cách địch đáng, thứ nhất, phải nêu lên vai trò gìn giữ hòa bình của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, thứ hai, vai trò tích cực và sáng tạo của quân chúng công nông binh Gru-di-a đã lật đổ chính phủ tư sản Gru-di-a, và thứ ba, vai trò của các chính phủ xô-viết A-déc-bai-gian và Ác-mê-ni-a đã ủng hộ những người khởi nghĩa, những người Ác-mê-ni-a và Ta-ta-ri-a cũng như Gru-di-a, nhằm mục đích tự vệ chống lại những bước xâm lược của chính phủ tư sản Gru-di-a, chính phủ này đã lập ở Ti-phlít những chính phủ tư sản A-déc-bai-gian và Ác-mê-ni-a để phá hoại từ bên trong chế độ xô-viết ở Ác-mê-ni-a và A-déc-bai-gian.

Đồng chí hãy thu thập cẩn thận tất cả các tài liệu chống chính phủ men-sê-vích Gru-di-a và mang về Mát-xcơ-va để trình hội nghị toàn thể.

Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Tư 1921

Đã gửi đi E-ri-van

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản sao do
N. X. An-li-lu-ê-va viết

268

**MẪU THƯ GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP
VÀ NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU TRÊN BỨC THƯ
CỦA A. M. NI-CÔ-LA-ÉP**

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Đồng chí hãy giúp cải tiến và khi nào đạt được chỗ có dấu X thì nói cho tôi biết.

Lê-nin

...Đã phát minh được một tế bào quang điện mới, tế bào quang điện này nối với đèn khuếch đại thì có thể ghi nhận được sự tách năng lượng vô tuyến điện (năng lượng dao động) trên một khoảng cách nào đó (20 - 30 mét). Vành loa hướng đến một vật (đen hoặc trắng) dưới tác động của tế bào quang điện này thông qua trạm thu vô tuyến điện, có thể truyền được ảnh lên màn ảnh. Nếu cải tiến khí cụ này thì có thể đạt được những kết quả sau: 1) thấy được trên màn hình ảnh động chạy của người đang nói trên máy điện thoại vô tuyến; 2) trên màn thấy rõ đoàn tàu của đối phương di động trên một khoảng cách hàng trăm véc-xta.

...Phát minh này là của một kỹ sư Nga tên là Bôn-tơ - Bru-ê-vích Mi-kha-in A-lếch-xan-đrô-vích.

Gửi lời chào đồng chí A. Ni-cô-la-ép

Viết ngày 18 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

269

GỬI I. V. XTA-LIN ²³⁰

Đồng chí Xta-lin!

Tôi không đồng ý với Phô-min. Không nên làm "theo cách Nga". Nên làm "theo cách Gru-di-a".

Chúng ta sẽ đưa ra Bộ chính trị.

Lê-nin

Viết ngày 18 hoặc 19 tháng Tư 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

270

GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI

19/IV.

Đồng chí Prê-ô-bra-gien-xki!

Qua mấy nhận xét của đồng chí hôm nay thì đã thấy rõ rằng đồng chí coi nghị quyết của Bộ chính trị về các giáo sư là sai lầm ²³¹.

Tôi e rằng ở đây có sự hiểu nhầm. E rằng đồng chí hiểu nghị quyết không được chính xác.

Nói rằng Ca-lin-ni-cốp (như thế thì phải) là kẻ phản động, tôi có thể cho là như vậy. Ở đây cũng có những tên dân chủ - lập hiến hung hăng, đó là điều hiển nhiên. Nhưng nên vạch mặt chúng *bằng cách khác*. Và vạch mặt thì phải dựa vào những cứ cụ thể. Hãy giao cho Cô-dơ-min nhiệm vụ như thế này (có điều đồng chí ấy không được thông minh lắm, nên cần thận trọng hơn đối với đồng chí ấy): hãy vạch mặt dựa trên sự việc, hành vi và lời phát biểu đích xác. Lúc đó chúng ta sẽ bỏ tù một tháng, một năm. Rồi sẽ được bài học xứng đáng.

Đối với bọn dân chủ - lập hiến hung hăng cũng vậy.

Cũng đối xử như vậy nếu như kẻ thù giai cấp vu khống I-gna-tốp (? hình như thế, phải không? Tôi không biết I-gna-tốp).

Hãy chuẩn bị tài liệu, kiểm tra, vạch mặt và phê phán *trước tất cả mọi người*, trừng phạt để làm gương.

Người ta sẽ bắt chuyên gia quân sự khi họ làm phản. Nhưng các chuyên gia quân sự đều được thu hút tất cả và họ đang công tác. Lu-na-tsác-xki và Pô-crốp-xki không biết cách "bắt" các chuyên gia của mình và khi bực mình thì trút nỗi lòng lên mọi người một cách vô ích.

Sai lầm của Pô-crốp-xki là ở đây. Và sự bất đồng giữa tôi và đồng chí có thể là không nhiều như vậy.

Điều tệ hại hơn cả là ở Bộ dân ủy giáo dục thiếu hệ thống, thiếu kiên quyết; các chi bộ đảng ở đây cũng đã "bị buông lỏng" chẳng ra thể thống gì cả.

Mà cho đến nay người ta vẫn chưa biết đề ra *những biện pháp* "bắt" các chuyên gia và *trị tội* họ, bắt và giáo dục các chi bộ cộng sản ở Bộ dân ủy giáo dục.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

271

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA

*Gửi đồng chí Lê-gia-va,
thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương*

*Gửi đồng chí Bri-u-kha-nốp,
thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực, để biết
Gửi đồng chí Rư-cốp,
chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, để biết*

Tôi yêu cầu nghiên cứu bản dự thảo gửi cho đồng chí về những điều khoản chung của xí nghiệp chế biến lương thực ở Xi-bi-ri tôi nhượng cho hợp tác xã công nhân Tây Âu và tài liệu giải thích bản dự thảo đó do X. M. Gli-kin²³² soạn, và thỏa thuận với Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao cùng Bộ dân ủy lương thực, để báo cáo nội dung cơ bản của dự thảo đó cho Hội đồng lao động và quốc phòng trong phiên họp ngày 22 tháng Tư và trình bản dự thảo nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng về những biện pháp

cụ thể cần phải thi hành nhằm thực hiện những đề nghị của *Gli-kin*, nếu những đề nghị ấy được thừa nhận là hợp lý và có ích.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 19 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

272

GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ

19. IV. 1921.

Gửi đồng chí Xê-ma-scô, Bộ dân ủy y tế,
hoặc, nếu đồng chí Xê-ma-scô vắng mặt thì
gửi đồng chí quyền bộ trưởng

Yêu cầu báo cho tôi biết gần đây (đặc biệt là trong mấy ngày gần đây) ở Mát-xcơ-va có trường hợp mắc bệnh dịch tả và những bệnh truyền nhiễm khác không;

bao nhiêu (nếu có);

ngghiêm trọng hơn với mức độ nào so với trước đây;

những biện pháp nào để làm vệ sinh cho thành phố và những biện pháp vệ sinh nào khác đã quyết định thi hành (nếu đã có những quyết định như vậy) và đã thi hành những biện pháp nào.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

273
GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP

Gửi đồng chí A-va-nê-xốp,
thứ trưởng Bộ dân ủy thanh tra công nông

19/VI. 1921.

Tôi đề nghị đồng chí lập tức tổ chức một tiểu ban, gồm các đại diện của Bộ dân ủy thanh tra công nông, Bộ dân ủy lao động, Bộ dân ủy nông nghiệp để nghiên cứu những quyết định và nghị quyết gửi kèm theo đây của Đại hội I toàn Nga các tổ chức (tập thể) sản xuất và nông nghiệp của giáo phái và trình báo cáo lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy²³³.

Thời hạn đến 26 tháng Tư.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

274
ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI V. N. RÚT-XÔ²³⁴

Bằng điện thoại

Hết sức tiếc là tôi không thể chấp nhận đề nghị của đồng chí được, vì ngày mai có phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương, không trì hoãn được.

Tôi xin chào mừng các học viên và nhờ chuyển tới họ lời chúc mừng nồng nhiệt của tôi, chúc đạt nhiều thành tích hơn nữa.

Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

275
NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ
VÀ THƯ GỬI G. M. CRƠ-GI-GIA-NỐP-XKI

Gửi bản sao cả bức điện này (cả bức điện về Công ty khai thác mỏ vàng trên sông Lê-na) cho Crơ-gi-gia-nốp-xki²³⁵. Từ nay trở đi nên gửi cho đồng chí ấy tất cả những bức điện như thế này. Về vấn đề dầu mỏ, đồng chí thay mặt tôi viết thêm cho đồng chí ấy: "tôi muốn gửi cho đồng chí những tài liệu về những toa kết chở dầu và yêu cầu đến thứ sáu chuẩn bị xong báo cáo xem nên phân phối và sử dụng các toa kết chở dầu như thế nào để chuyên chở maximum (và bất cứ trường hợp nào, trong một ngày chở cho được ít nhất là 350 toa kết) từ Grô-dơ-nui đi".

19/IV. Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

276

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

Hãy thu thập ở chỗ tôi tất cả những tài liệu về các toa kết dùng để vận chuyển dầu mỏ và gửi tất cả cái đó cho Crơ-gi-gia-nốp-xki.

Viết sớm nhất ngày 19 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

277

* GỬI BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC²³⁶

Gửi đồng chí Bri-u-kha-nốp hoặc đồng chí Khin-tsúc, hoặc đồng chí Kha-la-tốp

Tôi yêu cầu tiến hành sự thỏa thuận đó (với Tổng cục vận tải đường thủy, với Bộ dân ủy giáo dục và với đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân), tiến hành bằng cách triệu tập một cuộc hội nghị (bằng nghị quyết của các bộ trưởng dân ủy) hoặc bằng cách khác, để đến thứ sáu thì giải quyết dứt khoát ở Hội đồng lao động và quốc phòng.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

Lê-nin 20/IV.

Viết ngày 20 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

278

GỬI E. I-A-RÔ-XLÁP-XKI²³⁷

Theo tôi, nhất thiết phải để cả hai. Có ích vì họ sẽ bảo vệ chủ nghĩa Mác (nếu họ đổi giọng tuyên truyền cho chủ nghĩa men-sê-vích thì chúng ta sẽ bắt họ: cần phải giám sát).

Nên thu hút cả hai tham gia vạch chương trình hết sức chi tiết (và tóm tắt các bài giảng) về triết học và kế hoạch xuất bản sách báo triết học.

Lê-nin

Viết sớm nhất ngày 20 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

279

ĐIỆN GỬI M. I. PHRUM-KIN

Gửi Phrum-kin

Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước cũng thừa nhận cần tổ chức ủy ban kế hoạch trực thuộc hội đồng kinh tế miền Đông - Nam. Về những người định cử vào đấy, đồng chí hãy trao đổi với Crơ-gi-gia-nốp-xki bằng đường dây trực tiếp. Tài liệu thì đang chọn, sẽ gửi trong tuần tới.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 21 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản viết tay của L. A. Phô-ti-ê-va, đã được V. I. Lê-nin sửa và ký

280

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI²³⁸

Gửi Cơ-gi-gia-nốp-xki

Đồng chí có phát biểu không?

Nếu có thì ghi tên cho đồng chí phát biểu *ngay* sau các báo cáo viên có tốt hơn không? (để chóng kết thúc).

Có nên chuẩn bị ngay dự thảo quyết định không (đại khái như: đảm bảo sự tham gia của các công đoàn, của các công nhân mỏ và công nhân lâm nghiệp ở Tổng cục công nghiệp nhiên liệu, cũng như ở tất cả các tổng cục *mỏ* hoặc ở tất cả các tổng cục công nghiệp khai khoáng).

Viết ngày 22 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

281

GỬI A. B. KHA-LA-TỐP²³⁹

Đồng chí Kha-la-tốp! Nên làm việc ấy. Căn cứ vào thông báo của Lê-gia-va (hôm nay, 22/IV, tôi đã gửi cho đồng chí rồi), chúng ta có thể trả lại khoản nợ đó bằng những món hàng mua ở nước ngoài.

22/IV. Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

282

GỬI BỘ DÂN ỦY NGOẠI GIAO VÀ
ỦY BAN ĐẶC BIỆT TOÀN NGA

Gửi Bộ dân ủy ngoại giao
Ủy ban đặc biệt toàn Nga

Người ta báo cho tôi biết rằng việc nhà hóa học phát minh Gri-gô-ri Xê-mê-nô-vích *Pê-tơ-rốp* đi ra nước ngoài đang gặp trở ngại.

Pê-tơ-rốp có giấy ủy nhiệm của Bộ dân ủy ngoại thương ngày 29/III - 1921, số 1554 (A) 012 do Vôi-cốp ký.

Đã có quyết định của Ủy ban giám định những công trình phát minh ngày 9/II - 1921 về việc thưởng cho *Pê-tơ-rốp* 15 000 000 rúp v. v. (do Mi-khai-lốp-xki ký).

Tôi yêu cầu Bộ dân ủy ngoại giao và Ủy ban đặc biệt toàn Nga ra lệnh lập tức để đồng chí ấy ra nước ngoài. Nếu còn có những trở ngại gì thì yêu cầu báo cho tôi biết ngay.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 22 tháng Tư 1921

*In lần đầu, theo đúng
bản sao đánh máy*

283

GỬI N. L. SPÉCH-TÔ-RỐP, P. L. VÔI-CỐP,
A. D. GÔN-TXƠ-MAN, L. N. CRI-TSƠ-MAN,
V. G. GRÔ-MAN

Tôi tuyên bố cảnh cáo nghiêm khắc rằng nếu tái phạm thì những người phạm lỗi sẽ bị đưa ra toà:

Các đồng chí *Spéch-tô-rốp* (Bộ dân ủy quân sự), *Vôi-cốp* (Bộ dân ủy ngoại thương), *Gôn-txơ-man* (Hội đồng trung

ương các công đoàn toàn Nga) vì vắng mặt tại phiên họp của Tiểu ban thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng vào 10 giờ sáng ngày 23 tháng Tư, về Tiểu ban đó, các đồng chí này đã được báo riêng hoặc qua điện thoại của Ban thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy, trước 10 giờ tối ngày 22/IV,

cũng như đồng chí Cri-tơ-man, đã được báo qua đồng chí Gôn-tơ-man,

và *Grô-man* — trưởng Ban vật tư - vận tải, vì trong vụ của đồng chí này không có trực nhật, do đó không thể thông báo cho đồng chí về phiên họp của Tiểu ban được.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (*Lê-nin*)

Viết ngày 23 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

284

**THƯ GỬI L. M. CA-RA-KHAN VÀ
ĐIỆN GỬI V. L. CỐP-PƠ**

Tôi yêu cầu gửi bằng mật mã và báo cho tôi biết đã gửi đi vào lúc nào.

23/IV. Lê-nin

Gửi Cốp-pơ

Rất mong xúc tiến việc xin cấp giấy nhập cảnh cho Sơ-lốp-xki và gia đình. Báo cho tôi biết khi đồng chí nhận được giấy nhập cảnh.

Lê-nin

Viết ngày 23 tháng Tư 1921

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

285

**GỬI M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI,
A. M. LÊ-GIA-VA, V. P. MI-LI-U-TIN**

23. IV. 1921.

Gửi các đồng chí Vla-đi-mia-xki, thứ trưởng Bộ dân ủy nội vụ Lê-gia-va, thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương và Mi-li-u-tin, phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

Xin gửi hai bản dự thảo do ban chấp hành Xô-viết Công xã lao động Ca-rê-li-a đệ trình, đề nghị các đồng chí tổ chức một cuộc hội nghị có đồng chí Guyn-linh, chủ tịch ban chấp hành Xô-viết Công xã lao động Ca-rê-li-a, tham gia, để nghiên cứu và làm cho những bản dự thảo đó được nhất trí, mời các đại diện của các bộ, các ngành hữu quan khác tham gia, để hoàn chỉnh cả hai bản dự thảo và đệ trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào thứ ba ngày 26. IV. 1921.

Về nguyên tắc, tôi hoàn toàn ủng hộ cả hai bản dự thảo²⁴⁰.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (*Lê-nin*)

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

286

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

Đồng chí hãy tìm bản kế hoạch kinh tế của Công xã Ca-rê-li-a (*Guyn-linh* gửi cho tôi cách đây hai tuần), đưa cho N. P. Goóc-bu-nốp đọc (nhắc đồng chí ấy tìm số 1. 06. 26

G u y n - l i n h, chủ tịch Công xã lao động Ca-rê-li-a NB và giúp đồng chí ấy về phần kế hoạch điện khí hóa v. v.).

Viết sau ngày 23 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

287

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

24/IV.

Gửi đồng chí Di-nô-vi-ép

Vì "bản dập thử" của "*Tập bản đồ nước Nga*" hết sức kém (mặc dù người ta đã làm việc nhiều tháng), tôi đề nghị cho biết tên *tất cả* những người phụ trách công việc này, những người đã tiến hành công việc trước đây và hiện nay đang tiến hành. Sau đây xin lược kê những thiếu sót.

Hôm qua người ta mang đến cho tôi "*Tập bản đồ nước Nga*" — "bản dập thử". (Cục bản đồ quốc gia số 1, nguyên của I-lin).

"Tập bản đồ nước Nga" có thể và phải trở thành tập bản đồ giáo khoa.

Nhưng muốn thế thì cần có một loạt sửa chữa và bổ sung, bởi vì bản dập thử rất kém.

Tôi xin kể ra đây những thiếu sót chủ yếu nhất, nhất thiết phải sửa chữa.

1. Không có "lời nhà xuất bản" (trước kia có). Cần phải viết một bài như vậy: nói rằng tập bản đồ giáo khoa này soạn theo mẫu của "Đường sắt", theo kế hoạch nào đó.

2. Không có cả số thứ tự của các bản đồ lẫn các chú dẫn (trước kia có). Nên thêm vào. Các bản đồ không thể là bản đồ đường sắt hoặc *không chỉ* là bản đồ đường sắt,

mà phải là bản đồ *các tỉnh* nữa. Trong việc đánh số bản đồ, phải liệt kê các tỉnh nằm *trọn* trong bản đồ. Và các tỉnh đã có trong bản đồ đánh số thì phải vẽ *trọn vẹn* trên bản đồ.

Trong bản đồ số 1 có các tỉnh không trọn vẹn: Pê-tơ-rô-grát, Pơ-xcốp v. v.. Không có tên các tỉnh: Tsê-rê-pô-vét v. v..

Ở các bản đồ khác cũng có những thiếu sót như vậy. Cần phải sửa.

3. Biên giới của các nước cộng hòa (U-cra-i-na) và các khu tự trị, đầu đầu cũng phải trình bày riêng biệt. Phần lớn điều này không được thực hiện. Cả đối với U-cra-i-na cũng như đối với Bê-lô-ru-xi-a. (Công xã Đức? Khu Ma-ri? Tất cả các nước cộng hòa vùng Cáp-ca-dơ?)

4. Các đường sắt không được soát lại cho khớp với tình hình tính đến một thời hạn nhất định (thí dụ đến ngày 1. I. 1921). Trình bày không đúng. Không nêu bật những con đường đã làm xong. Không có những con đường đang xây dựng. Cần phải sửa.

5. Cần phải có một bản giải thích ngắn kèm theo tất cả các bản đồ (ở mặt sau hoặc bằng những trang phụ thêm): các biên giới quốc gia theo hiệp ước này nọ (được xác định và phê chuẩn lúc nào đó). Các khu tự trị được xác lập vào *lúc nào đó*. Dân số các tỉnh và các thành phố chủ yếu theo điều tra dân số tháng VIII. 1920. *Vấn vấn*.

6. Việc đánh số các bản đồ do sơ suất một cách buồn cười nên đã lấy, nghĩa là đã để nguyên, cách đánh số như cũ: № X - Mát-xcơ-va, № XII - Crưm, v. v.!! Phải đánh số lại.

7. Trong № XIV, không có trọn vẹn nước Cộng hòa *Ta-ta-ri-a*, cũng như nước Cộng hòa *Ba-ski-ri-a*. Phải có đầy đủ. *Tất cả* các khu vực tự trị cũng vậy. Phải nêu thành phần *dân tộc* của các khu vực tự trị (ở phần giải thích), theo tài liệu mới nhất.

8. Trong số các bản đồ cũ, đã bỏ sót:

Xa-ra-tốp và các tỉnh xung quanh

Xim-biéc-xơ, Pen-da và các tỉnh xung quanh
Rô-xtốp trên sông Đôn và các tỉnh xung quanh
Xmô-len-xơ và các tỉnh xung quanh (Bê-lô-ru-xi-a)
U-cra-i-na phía hữu ngạn
Cáp-ca-dơ (nhất thiết phải chỉ dẫn biên giới của tất
cả các nước cộng hòa mới).

Tập bản đồ phải đầy đủ. *Có tất cả các tỉnh*. Tập bản đồ không đầy đủ thì chẳng ích lợi gì, mà bản dập thử thì thiếu một cách tệ hại.

9. Thay cho những chỗ bổ sung (bằng chữ in đậm) ở phía dưới và bên cạnh: khoảng cách tính theo các đường sắt (cái này lấy ở tập cũ) — phải có những khoảng cách ngắn *không* chỉ tính theo các đường sắt mà thôi.

10. Bổ sung: bản đồ phản ánh kế hoạch điện khí hóa (rút từ cuốn sách "Kế hoạch điện khí hóa trình Đại hội VIII các Xô-viết").

11. Bản đồ các trường cao đẳng (các trường đại học tổng hợp v. v.) và các cơ quan giáo dục của các tỉnh (dù chỉ là theo tư liệu hiện có). Cần bổ sung.

12. Cần bổ sung: bản đồ các đài phát thanh.

13. Các bản đồ lịch sử (hai bản đồ mới ở cuối) không dùng được. Không đầy đủ. Có nhiều lỗi. Thay cho hai bản đồ đó cần có:

(a) một bản đồ khổ *như vậy: bản đồ lịch sử nước Nga xô-viết*.

Các *trận* tuyến theo ngày tháng (thí dụ: tháng V. 1918; tháng XII. 1918; tháng V hoặc tháng VI. 1919; tháng XI hoặc XII. 1919; tháng I và XI. 1920) với những chú giải: những mặt trận này vào thời gian này.

Biên giới quốc gia của toàn bộ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và *tất cả* các nước cộng hòa láng giềng (trước kia ở trong đế quốc Nga).

(b) Bản đồ *toàn bộ* nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga cùng với Xi-bi-ri trên cùng một tấm, dù là khổ nhỏ¹⁾.

24. VI. 1921. N. Lê-nin

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

288

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

24/IV.

Đồng chí Ca-mê-nép!

Các con của bà I-nét-xa Ác-măng đề nghị tôi, và tôi nhiệt thành ủng hộ đề nghị của họ:

1) Đồng chí có thể chỉ thị cho trồng hoa trên mộ của bà I-nét-xa Ác-măng được không?

2) Cũng như cho dựng một tấm bia nhỏ hoặc một phiến đá được không?

Nếu được, xin viết cho tôi biết là đồng chí đã làm việc đó thông qua ai (thông qua các cơ quan nào), để các cháu ấy có thể đến đó liên hệ thêm, xem xét đặt mộ chí v. v..

Nếu không được thì xin viết cho tôi biết: có thể lấy tư cách cá nhân mà đặt làm được không? hoặc có thể là tôi nên viết thư cho cơ quan nào đó, đồng chí có biết nên viết cho cơ quan nào không?

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 24 tháng Tư 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Về vấn đề xuất bản tập bản đồ giáo khoa, xin xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, các tài liệu 446, 474; tập này, các tài liệu 388, 410, 471; Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 321 - 322; Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, tr. 120 - 121, 315, 399 - 400.

289

GỬI I. A. TÊ-Ô-ĐÔ-RÔ-VÍCH²⁴¹

25. IV. 1921.

Gửi đồng chí Tê-ô-đô-rô-vích
 { Sao gửi Bri-u-kha-nốp, Bộ dân ủy lương thực
 " Mi-li-u-tin, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

Vì vấn đề biện pháp chống hạn hết sức cấp bách, tôi đề nghị đồng chí triệu tập ngay hội nghị đại biểu các bộ dân ủy hữu quan, nhằm hoàn chỉnh và bàn nhất trí bản dự thảo sắc lệnh, để có thể đưa ra Hội đồng lao động và quốc phòng chậm nhất là thứ tư, ngày 27. IV. 1921.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1945 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

290

GỬI I-A. X. GA-NÊ-TXƠ-KI

25/IV. 1921.

Đồng chí Ga-nê-txơ-ki! Có hai nữ thư ký của tôi đến Ri-ga, đến chỗ đồng chí:

- 1) An-na Pê-tơ-rốp-na Ki-dát và
- 2) Na-ta-li-a Xtê-pa-nốp-na Lê-pê-sin-xcai-a.

Tôi biết rõ cả hai người qua công tác đã mấy năm nay. Lòng trung thành kỳ diệu. Công việc ở chỗ tôi rất vất vả: không nghỉ ngơi, không có ngày lễ. Đã kiệt sức. Cần phải để cho các chị ấy nghỉ. Đề nghị đồng chí ứng trước tiền

РОССИЙСКАЯ
 ФЕДЕРАТИВНАЯ
 СОВЕТСКАЯ РЕСПУБЛИКА.
 ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
 СОВСТА
 НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ.
 Москва Кремль.
 25. IV. 1921.
 № 278

М.В. Менделеев

{ *Копии ККМРОД Дроздовичу*
 " *ИМКА Шендеровичу*

*Ввиду крайней необходимости
 Москва вопроса о мерах борьбы
 с жаждой прошу Вас собрать
 Комиссию экспертов из числа
 тех же специалистов из Комиссии
 с тем, чтобы в кратчайшие сроки
 быть высланы, в разработочном
 согласованном виде, не менее
 трех, 27. IV. 21, в СМО.
 Из СМО. Шендерович (Ленин)*

Thư V. I. Lê-nin gửi I. A. Tê-ô-đô-rô-vích. — Ngày 25 tháng Tư 1921

Ảnh thu nhỏ

lương (nhiều hơn một ít) cho các chị ấy, và đừng bắt các chị ấy làm việc. Để cho các chị ấy chữa bệnh, nghỉ ngơi, *b ô i d ư ớ n g*.

Chào đồng chí! *Lê-nin* của đồng chí

*Đăng lần đầu ngày 13 tháng Hai
1924 trên báo "Sự thật", số 35*

Theo đúng bản thảo

291

**GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP,
L. N. CRI-TXƠ-MAN, M. P. TÔM-XKI,
A. I. PÔ-CHI-A-ÉP**

26. IV. 1921.

Gửi các đồng chí Bri-u-kha-nốp

Cri-tơ-man

Tôm-xki hoặc

người thay mặt đồng chí ấy

(An-đrê-ép?)

Pô-chi-a-ép

Do tính chất cấp bách của vấn đề hỗ trợ cho chiến dịch đánh cá, tôi yêu cầu các đồng chí triệu tập ngay ngày hôm nay, nếu được thì triệu tập ngay một cuộc hội nghị để thảo luận những đề nghị của đồng chí Pô-chi-a-ép (Tổng cục công nghiệp cá), có đồng chí ấy dự. Thành phần hội nghị: Bộ dân ủy lương thực, Ủy ban sử dụng, Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga và đồng chí Pô-chi-a-ép. Ngày hôm nay gửi báo cáo lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy²⁴².

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

292

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

26. IV. 1921.

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Tôi phải cảnh cáo đồng chí về tình trạng hết sức lộn xộn trong văn phòng của chúng ta. Qua bức điện báo bằng điện thoại gửi kèm theo đây ta thấy rằng nó được gửi ngày 24/IV. (giờ?), nhận được ngày 25. IV. lúc 11 giờ 25 phút (tức là điện báo bằng điện thoại *đi mất* 11 giờ!).

Tôi nhận được ngày 26/IV. hồi 12 giờ.
Tệ quá chừng!

Tôi đề nghị đồng chí ngay bây giờ hãy thẩm tra đầy đủ và chính xác, xác định những người có lỗi và đưa cho tôi tài liệu. Cần sửa đổi và ấn định lại quy chế làm việc của văn phòng.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

293

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Vấn đề nhà cửa là chuyện hết sức bề bối²⁴³.

Tôi đề nghị giải quyết, gọi điện thoại hỏi ý kiến các ủy viên *Bộ chính trị* ngay bây giờ, vì một ngày cũng không

thể đợi được (vả lại hôm nay phải đưa *Hội đồng bộ trưởng dân ủy* thông qua):

1) nhắc Goóc-bu-nốp thấy rằng đồng chí ấy thiếu nghị lực và đã để chậm trễ (Goóc-bu-nốp, chứ không phải Tsi-tsê-rin, phải viết điều này cho tất cả và phải *cố gắng t r a n h t h ú k i p t h ò i* để Ban chấp hành trung ương giải quyết cho xong. Điều đáng xấu hổ là Goóc-bu-nốp đã trút những công việc như vậy lên đầu Tsi-tsê-rin. Đó là sự vụng về không thể tưởng tượng được).

2) Lập một *bộ ba chịu trách nhiệm* (trước Ban chấp hành trung ương và Hội đồng bộ trưởng dân ủy) với nhiệm vụ tìm cho bằng được **tất cả** những phòng ở cần thiết *đúng thời hạn* (theo tôi, đúng về mặt chính trị mà xét, *một k h á c h s a n* thì tiện hơn là nhiều biệt thự).

Tôi đề nghị:

(α) Goóc-bu-nốp

(β) đại diện Ủy ban đặc biệt toàn Nga, do Un-slich-tơ *đích thân chịu trách nhiệm.*

(γ) một đại diện tiểu ban của Vla-đi-mia-xki.

Hết sức cấp tốc!

Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Tư 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

294

GỬI A. O. AN-XKI²⁴⁴

26.IV.1921.

Đồng chí An-xki!

Qua biên bản của Tiểu hội đồng, tôi vừa mới được biết rằng 1 rúp tiền vàng ăn 750 rúp tiền xô-viết.

Thế thì thật buồn cười. Tệ hơn nữa: có lẽ điều đó sẽ dẫn đến vô số sự lạm dụng.

Điều này quyết định lúc nào vậy? Ai quyết định? Hãy tìm cho ra đúng văn bản ấy. Hãy kiểm tra lại. Đưa ra đề án sửa đổi.

Cần thẩm tra kỹ xem tình hình đó đã dẫn đến lạm dụng chưa.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

295

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

26. IV. 1921.

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Tôi mới được biết qua biên bản của Tiểu hội đồng rằng có "*Nhà nghỉ của Hội đồng bộ trưởng dân ủy*", và ngôi nhà ấy "do chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy quản".

Xa-prô-nốp viết cho tôi rằng dường như việc đó đã có quyết định của Bộ tổ chức trước đây.

Cần phải kiểm tra lại.

Tôi cho làm thế là không đúng.

Tôi đề nghị thông qua Bộ tổ chức mà huỷ bỏ đi và quyết định rằng:

- 1) nhà nghỉ đó phải do Bộ dân ủy y tế quản;
- 2) Bộ tổ chức *Ban chấp hành trung ương* phải quy định việc quản lý;
- 3) tên gọi cần đặt là "Nhà nghỉ số bao nhiêu đấy" (vì có nhiều nhà nghỉ).

(Tôi biết rằng đã nghỉ ở đấy *không chỉ* là các bộ trưởng dân ủy thời đầu.)

Lê-nin

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

296

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA

Đồng chí Lê-gia-va!

Gru-di-a hết sức quan trọng, nó là *tám bình phong* cho nền ngoại thương của *nước Nga*. Điều đó thuận lợi cho cả Ý, Đức và Mỹ.

1) Hãy tìm một người *thông minh* để phái đến đấy với danh nghĩa đại diện của Bộ dân ủy ngoại thương. Nhanh lên!

2) Hãy bàn chi tiết với Xta-lin về việc này. Ngay hôm nay.

3) Viết cho tôi vài chữ, cho biết kết quả.

Cần phải có một kế hoạch (và vốn) ngoại thương thông qua Ba-tum.

Đồng chí chưa có kế hoạch ngoại thương. Đồng chí đã vứt bỏ một cách vô ích và đã cho phép vứt bỏ. Tôi sẽ đấu tranh với đồng chí.

Dành cho lương thực và nhiên liệu năm 1921. *Không thêm một xu*. Đây là *đường lối* cho đồng chí. Hãy lập kế hoạch theo đường lối đó, chứ đừng để chịu "áp lực" và "ảnh hưởng".

Lê-nin

Viết trước ngày 28 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

297

GỬI PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI

29/IV.

Đồng chí Đgiéc-gin-xki!

Iv. Iv. Xơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp (đi các địa phương) đã về. Có kể rằng: ngành *vậ n t á i*, cả đường sắt lẫn đường thủy, đang đứng trước một *mối đe dọa* nghiêm trọng.

Thứ nhất, bọn đầu cơ lúa mì hoành hành.

Thứ hai, *bọn quan liêu xô-viết* ở các đường sắt phải đi khắp nơi *hàng chục toa* "các ủy ban". Lấy cớ: thi hành nhiệm vụ. Thực ra: chúng buôn bán lén lút. Bọn quan liêu xô-viết được nuôi béo.

Những viên chức đường sắt, người ta nói, toàn là bọn phe phẩy. Bọn đầu cơ. Cần phải áp dụng những biện pháp *đặ c b i ệ t*. Hãy viết cho tôi vài lời²⁴⁵.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 29 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

298

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

30/IV.

Đồng chí Tơ-rốt-xki!

Tôi đã đọc cuốn sách của Sa-tu-nốp-xki "Than trắng và Pê-tơ-rô-grát cách mạng"²⁴⁶.

Rất xoàng. Chỉ có *huênh hoang* thôi. *Chẳng có tí gì* thiết thực cả.

Chỉ có một gợi ý duy nhất thiết thực: trang 15:

"Theo ý kiến của các chuyên gia thủy lực lỗi lạc thì 8 tháng đủ để có những kết quả thực tế của cái chiến công vĩ đại đó".

Chuyên gia đó là ai? Không có những chuyên gia như vậy (tôi đã hỏi Cờ-gi-gia-nốp-xki: không có những chuyên gia như vậy) Sa-tu-nốp-xki dám viết cái mà mình không biết (Cờ-gi-gia-nốp-xki đánh giá như vậy). *Ngoài* cái nhận xét *vu vơ* đó ra thì trong toàn bộ cuốn sách *nil*¹⁾.

Hãy để cho Sa-tu-nốp-xki chứng minh và đưa ra những đề nghị *thiết thực*. Nếu không, ba hoa vẫn hoàn ba hoa.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 30 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản sao đánh máy

299

GỬI A. A. BƯỚC-ĐU-CỐP²⁾

Gửi BƯỚC-ĐU-CỐP, trưởng phòng hành chính quản trị
Sở giáo dục quốc dân Mát-xcơ-va

Tôi yêu cầu thu xếp cho Iv. Iv. Xơ-voóc-txốp (Xtê-pa-nốp) nghỉ hè ở ngoại ô Mát-xcơ-va, nếu có thể thì thu xếp nơi có vườn.

Viết ngày 30 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

1) — *chẳng có gì cả*

2) Ở phần trên của bức thư, V. I. Lê-nin đề: "Gửi ngày 30/IV. Nhớ nhắc tôi".

300
GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

Đồng chí Bri-u-kha-nốp!

Tôi gửi đồng chí bản thảo bài báo (và cuốn sách nhỏ) của tôi về thuế lương thực¹⁾. Đã đưa đi sắp chữ.

Nếu đồng chí muốn xem, hãy đọc từ giờ *đến ngày mai* và cho tôi biết những nhận xét và ý kiến sửa chữa của đồng chí.

Ngày mai gửi trả lại.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết cuối tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

301
GỬI L. N. CRI-TXƠ-MAN

Đồng chí Cri-txơ-man!

Ủy ban sử dụng đã phân phối chiến lợi phẩm ở Crum.

5 - 10% đồ đạc phân cho *Cục hàng hải*.

Cái đó để làm gì?

Chúng ta còn nghèo, thế mà chúng ta sẽ phải đòi thợ và phát triển *Cục hàng hải* mà không hề có một tí gì đảm bảo rằng Pháp sẽ không đánh đắm tàu của chúng ta.

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 244 - 296.

Theo tôi, ở đây chẳng thấy có một kế hoạch, một ý đồ gì cả. Tôi e rằng đó chỉ là đầu óc thủ cựu. Hãy trả lời cho tôi biết.

Lê-nin

Viết tháng Tư 1921

*Đăng lần đầu năm 1958
trên tạp chí "Lưu trữ lịch sử",
số 2*

Theo đúng bản thảo

302
GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP²⁴⁷

Đồng chí Di-nô-vi-ép! Tô-rốt-xki, như chúng ta đã thấy qua thư này, đang đặc biệt có ý muốn gây chuyện. Cuốn sách của Sa-tu-nốp-xki là một câu chuyện rỗng tuếch. Hãy gửi trả lại cho tôi thư này, kèm theo nhận xét, cho biết *quyết định* và các kế hoạch của đồng chí về vấn đề đó²⁴⁸.

3/V. *Lê-nin*

Viết ngày 3 tháng Năm 1921

Đã gửi đi Pê-tơ-rô-grát

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

303
GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

1

G. M.!

Xin gửi kèm theo đây những tài liệu về thành phần dự kiến mới của Ủy ban các công trình nhà nước.

Ý kiến của đồng chí như thế nào?

Đồng chí có biết chuyên gia *Ru-đô-mi-ne* và các chuyên gia khác không?

Đồng chí có thể tìm hiểu được không?

Mu-xta?

Tôi rất sợ là tình hình ở Ủy ban các công trình nhà nước không được ổn. Tại sao người ta "bắt" An-phê-rốp "bỏ đi"?

Tại sao người ta lại muốn "bắt" Gôn-đéc "ra đi"?

Có nên cử Xa-prô-nốp làm chủ tịch Ủy ban các công trình nhà nước không?

Trong số các chuyên gia, nên cử ai làm việc với Xa-prô-nốp?

2) Thứ hai: người ta đã đưa cho Xmin-ga tất cả những thứ đồng chí ấy yêu cầu!

Liệu Ram-din và Cru-gơ có nhận không? ²⁴⁹ *T r ự c t i ếp c h ứ?*

Đồng chí có tin tức gì không?

Lê-nin của đồng chí

2

GỬI ỦY BAN CÁC CÔNG TRÌNH NHÀ NƯỚC ¹⁾

Gửi ban lãnh đạo Ủy ban các công trình nhà nước:

Mác-cốp X. Đ. "*l à m p h ó*"...

? Cử *R u - đ ô - m i - n e* (đảng viên cộng sản) (kỹ sư trong phòng kinh tế của Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân xây dựng) giữ chức "phó".

¹⁾ Ở phía trên, V. I. Lê-nin ghi: "đã được Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao thông qua".

?? *Prô-do*

Da-kha-rốp (người của Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân xây dựng)

có thể
được

Mu-xta, cán bộ kỹ thuật (đã phụ trách phòng công trình ở Mát-xcơ-va).

Cử *Xa-prô-nốp* làm chủ tịch Ủy ban các công trình nhà nước

(Để Gôn-đéc lại)

Toàn bộ đề nghị do Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân xây dựng đề xuất, được Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao tán thành ²⁵⁰.

*Viết giữa ngày 3 và 10
tháng Năm 1921*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

304

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

Đồng chí Di-nô-vi-ép!

Người ta báo cho tôi biết rằng

1) nhà điêu khắc Ghin-txơ-bua đang làm tượng bán thân của Plê-kha-nốp cần *vật liệu*, đất cao lanh và những thứ khác;

2) mộ của Plê-kha-nốp và Da-xu-lích không ai trông nom.

Có nên ra lệnh xem xét, cố gắng hết sức, kiểm tra lại về cả hai điểm hay không? ²⁵¹

Salut!

5/V. Lê-nin

*Viết ngày 5 tháng Năm 1921
Đã gửi đi Pê-tơ-rô-grát*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

305

ĐIỆN GỬI C. E. VÔ-RÔ-SI-LỐP¹⁾**Bằng mật mã***Gửi Vô-rô-si-lốp*

Tôi yêu cầu đồng chí ra lệnh cho bộ phận chỉ huy Quân đoàn kỵ binh và kiểm tra đặc biệt để trong khi Quân đoàn kỵ binh di chuyển, có thể giúp đỡ bằng mọi cách cho các cơ quan lương thực địa phương vì cần phải khẩn cấp và nhanh chóng chi viện lúa mì cho Mát-xcơ-va²⁵².

*Lê-nin**Viết ngày 5 tháng Năm 1921**Đã gửi đi Ê-ca-tê-ri-nô-xláp**In lần đầu năm 1942 trong**Văn tập Lê-nin, t. XXXIV**Theo đúng bản thảo*

306

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY*Gửi Tiểu hội đồng*

Hội đồng lao động và quốc phòng gửi cho các đồng chí bản dự thảo (của Bộ dân ủy quân sự + Bộ dân ủy ngoại giao + Ủy ban đặc biệt toàn Nga) về đường *hàng không* Béc-lanh - Mát-xcơ-va.

¹⁾ Ở phần trên của bức điện, V. I. Lê-nin viết thêm: "Đồng chí Xcơ-li-an-xki! Hãy ra lệnh gửi bằng mật mã và trả lại cho tôi. 5/V. *Lê-nin*".

Tôi yêu cầu kiểm tra một cách chính xác hơn, xem *việc đó* *tồn hết bao nhiêu* và nói cho tôi biết²⁵³.

5/V.

*Lê-nin**Viết ngày 5 tháng Năm 1921**In lần đầu năm 1959 trong**Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản thảo*

307

GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ

Đồng chí Lít-ken-xơ! Khi gặp đồng chí, tôi quên nhờ đồng chí kiểm tra xem Hội đồng các nhà bác học đang soạn cuốn từ điển (giản yếu) tiếng Nga *h i ệ n đ ạ i* (từ Pu-skin đến Goóc-ki) đã làm đến đâu rồi.

Từ lâu và cũng năm lần bảy lượt, tôi đã bàn việc này với Pô-crốp-xki và Lu-na-tsác-xki²⁵⁴.

Việc đó có làm hay không? Cụ thể làm cái gì? Đồng chí tìm hiểu và cho biết chính xác.

6/V. Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin**Viết ngày 6 tháng Năm 1921**In lần đầu năm 1932 trong**Văn tập Lê-nin, t. XX**Theo đúng bản thảo*

308

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ²⁵⁵

Về vụ những người xây dựng các *nhà máy thủy điện ở Xvi-a* bị bắt, cần tìm hiểu xem:

1) ở trong tay ai và ở giai đoạn nào;

2) những người mà cho đến nay chưa bị kết tội cụ thể, đã được thả ra chưa;

3) — như trên: những người có thể thả ra có điều kiện;

4) việc giám định tội lỗi về mặt kỹ thuật có được tổ chức một cách nghiêm túc không?

Viết ngày 6 tháng Năm 1921

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

309

GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI

Các đồng chí không thấy xấu hổ khi biểu quyết cho xuất bản cuốn "150 000 000" của Mai-a-cốp-xki 5 000 bản hay sao?

Điều vô lý, ngu ngốc, cực kỳ ngu ngốc và đầy tham vọng²⁵⁶.

Theo tôi, những thứ như vậy thì 10 cuốn chỉ cho in 1 cuốn thôi, và *nhiều lắm là 1500 bản* để cho các thư viện và những người kỳ quặc.

Còn Lu-na-tsác-xki thì phải đánh vì đã ủng hộ chủ nghĩa vị lai.

6/V.

Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Năm 1921

*Đăng lần đầu năm 1957 trên
tạp chí "Người cộng sản", số 18*

Theo đúng bản thảo

310

GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI

Đồng chí Pô-crốp-xki! Tôi lại yêu cầu đồng chí giúp đấu tranh với chủ nghĩa vị lai v. v..

1) Ở ban lãnh đạo, Lu-na-tsác-xki đã thông qua việc in cuốn "150 000 000" của Mai-a-cốp-xki (than ôi!).

Có thể ngăn chặn việc đó được không? Cần phải ngăn chặn chuyện ấy đi. Chúng ta hãy quy định với nhau rằng trong một năm không được in quá 2 lần những sáng tác của các nhà vị lai chủ nghĩa đó *và in nhiều lắm là 1500 bản* thôi.

2) Hình như Lu-na-tsác-xki lại gạt Ki-xê-lít, nghe nói là một nghệ sĩ - "*hiện thực*", đồng thời trực tiếp và *gián tiếp* đưa một nhà vị lai chủ nghĩa vào.

Có thể tìm được những người *chống* chủ nghĩa vị lai đáng tin cậy không?

Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Năm 1921

*Đăng lần đầu năm 1957 trên
tạp chí "Người cộng sản", số 18*

Theo đúng bản thảo

311

GỬI I. G. A-LẾCH-XAN-ĐRỐP

Hãy tìm một kỹ sư không những đáng tin cậy mà còn là một *nhà thực tiễn*, đại diện cho Ủy ban kế hoạch nhà nước, để đưa vào ban kiểm tra An-ghê-m-ba²⁵⁷ tại chỗ để có thể cân nhắc kỹ lưỡng *điều chủ yếu: bảo vệ các vật liệu* (trong những điều kiện khác nhau)
α) ngừng xây dựng,

- β) không ngừng ngay, mà đến mùa thu,
 γ) chuyển từ công trường trọng điểm thành công trường bình thường,
 δ) hoàn thành xây dựng, nhưng *không đặt đường ray*
 v. v.

Viết ngày 6 tháng Năm 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

312 GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Theo tôi, cái này cần đưa lên báo chí, *nhưng có điều là nhất thiết phải có bình luận, lời bình luận phải hết sức khôn khéo, nếu không thì các biên tập viên của chúng ta sẽ làm điều ngu ngốc. Hoặc chính đồng chí viết lời bình luận nhất thiết phải có đó, hoặc giao cho một người nào đó viết, nhưng đồng chí phải duyệt*²⁵⁸.

Lê-nin

Viết giữa ngày 6 và 10
 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1959 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

313 GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp! Tôi lưu ý đồng chí bài báo (mới đây đăng trên tờ "*Tin tức*"? hoặc trên tờ "*Đời sống kinh tế*"?) của Bê-li-a-cốp về nhà máy dệt Na-rô-phô-min-

xơ²⁵⁹. Hãy thu thập toàn bộ tài liệu tranh luận trước đây về vấn đề này. *Hãy đi sâu tìm hiểu. Hãy nghiên cứu các cứ liệu. Nói cho tôi biết kết quả.*

Vấn đề có lẽ quan trọng đấy.

Chào đồng chí! Lê-nin

Viết sau ngày 6 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1959 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

314 ĐIỆN GỬI V. L. CỐP-PƠ

Yêu cầu gửi cho *Cốp-pơ b ằ n g m ậ t m ấ*:

*Gửi Cốp-pơ*¹⁾. Tôi yêu cầu gửi ngay giấy nhập cảnh của chính phủ Đức cho Sơ-lốp-xki, tôi yêu cầu Lu-tô-vi-nốp chấm dứt sự chống đối của mình, sự phản đối đó vừa không chính đáng vì đã có quyết định của Bộ chính trị không hề có ai kháng nghị cả, vừa không đúng về thực chất vì chẳng ai đề bạt Sơ-lốp-xki lên cương vị cao, mà đây chỉ là vấn đề giúp đỡ gia đình đồng chí ấy và vấn đề sử dụng cán bộ thời²⁶⁰.

Lê-nin

Tôi yêu cầu Cốp-pơ truyền đạt cho Tô-mát gấp và bí mật rằng tôi yêu cầu đồng chí ấy chuyển ngay bức thư của tôi gửi Lê-vy và Txét-kin cho những người nhận thư, đồng thời tôi yêu cầu sao lại bức thư đó và gửi bản sao cho tôi²⁶¹.

Lê-nin

Viết ngày 7 tháng Năm 1921
 Đã gửi đi Béc-lanh

In lần đầu, theo đúng
 bản thảo

¹⁾ Ở phía trên, G. V. Tsi-tsê-rin viết thêm: "Trường hợp vắng mặt thì gửi cho Lu-tô-vi-nốp".

315
GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA

Gửi Nhà xuất bản quốc gia
Sao gửi đồng chí I-a-rô-xláp-xki

8. V. 1921.

Theo yêu cầu của đồng chí I-a-rô-xláp-xki (đồng chí ấy cho tôi biết là có ý kiến cho rằng không nên phát hành cuốn sách "Bàn về thuế lương thực" của đồng chí ấy), tôi thấy cần phải báo lại rằng, theo tôi, cuốn sách đó đáng được phát hành. Nếu còn có ý kiến khác thì nên chính thức trình vấn đề lên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga²⁶².

Gửi các đồng chí lời chào cộng sản

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

316
GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ

Đồng chí Lít-ken-xơ!

Bức thư của đồng chí (về cuốn từ điển) quả không đúng²⁶³.

Đồng chí đã đổ công việc hành chính lên đầu M. N. Pô-crốp-xki, lẽ ra phải *m i ế n* công việc hành chính cho đồng chí ấy.

Công việc của *người làm công tác hành chính* là ra lệnh 1) đi tìm *g i á y t ờ* (đã có quyết định chưa? của ai? bao giờ? ai chịu trách nhiệm?).

2) Nếu như "công việc *không chạy*" thì tìm hiểu xem *vì sao?* (nếu vì *khẩu phần* — bao nhiêu? thì chúng ta có thể hoãn đến mùa thu được không?).

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

P. S. Tôi nhớ rằng Pô-crốp-xki nhiều lần *đã nói* với tôi, nhưng đồng chí ấy không *chấp hành*.

Mấu chốt là ở chỗ ấy! Có thể đợi Pô-crốp-xki đi nghỉ phép rồi *s a u đ ó* tìm giấy tờ được không?

Viết ngày 9 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

317
* GỬI BAN BIÊN TẬP BÁO "SỰ THẬT"
VÀ BAN BIÊN TẬP BÁO "TIN TỨC"

9. V. 1921.

Yêu cầu các đồng chí đặc biệt chú ý bài của tờ "Tin giờ chót"²⁶⁴ (Pa-ri), số 309:

"Mi-li-u-cốp và Áp-kxen-chi-ép thăm người Mỹ".

Cần phải ghi *một cách có hệ thống* những bài báo *như thế*; loại bài như thế có rất nhiều; cần phải *tổng hợp* chúng để làm cho các bộ, các ngành của ta và quần chúng độc giả công nhân và nông dân biết

rằng giai cấp tư sản phản cách mạng thông minh hơn, nó hiểu rất rõ ý nghĩa của tô nhượng và ngoại thương đối với Chính quyền xô-viết

cho nên lúc này nó đặt nhiệm vụ *c h ú y ế u* của nó là làm thất bại những hiệp định thương mại giữa nước Cộng hòa

liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga với các nước ngoài, làm thất bại chính sách tô nhượng.

Yêu cầu các đồng chí viết cho tôi vài chữ về vấn đề này²⁶⁵.

Gửi các đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Đăng lần đầu năm 1924 trên
tạp chí "Đời sống", số 1

Theo đúng bản thảo

318

GỬI L. B. CRA-XIN

Đồng chí Cra-xin! Hãy hết sức chú ý. Clư-scô có ba hoa không? Nhà ngoại giao phải biết làm thính không nói và phải biết nói làm sao để không nói gì cả. Clư-scô có biết làm như vậy không? Anh ta có hiểu điều đó không?²⁶⁶

9/V. Lê-nin

Viết ngày 9 tháng Năm 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

319

GỬI L. B. CRA-XIN

Cần phải đánh đồng chí một trận.

1) Đồng chí đã chậm trễ trong việc mua lúa mì. Tình hình chúng ta hết sức xấu.

2) Đồng chí đã không sử dụng tất cả các nguồn (Thụy-điển, v. v. dù với số lượng ít).

3) Không có thông báo chính xác: có thể mua được cái gì ở gần, mặc dù giá rất cao và không nhiều.

Hãy đặc biệt đốc thúc làm tất cả những việc đó ở bộ dân ủy²⁶⁷.

Viết chậm nhất ngày 10
tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

320

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

Đồng chí Bri-u-kha-nốp

Hãy đọc kỹ cái này và trả lại cho tôi.

Cần theo dõi việc ấy hàng ngày một cách bình tĩnh hơn (Kha-la-tốp không bình tĩnh) và nghiêm khắc hơn.

Ý kiến của tôi: đặt mua ngay đậu cô-ve xấu (?) ở B é c - l a n h và một ít mỡ ở Ri-ga. Ngay bây giờ.

Trả lời ngay ngày hôm nay²⁶⁸.

Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

321

ĐIỆN GỬI ĐOÀN ĐẠI BIỂU
CHÍNH PHỦ XÔ-VIỆT

Bằng mật mã

Gửi Đoàn đại biểu Chính phủ xô-viết, Luân-đôn

Cần phải bắt đầu thực hiện ngay chỉ thị đã giao cho các đồng chí mua hai triệu pút lúa mì. Những lô trước mắt

dù là không nhiều, các đồng chí mua ở đâu cũng được, không ngại giá cả. Để thực hiện chỉ thị đó, các đồng chí có thể mua mọi loại thực phẩm khác và đồ hộp. Liệu có thể mua nhanh được gì ở Ca-na-đa không? Các đồng chí có thể trả một phần thưởng vừa phải về việc vận chuyển nhanh đến các cảng ở Ban-tích. 10 tháng Năm²⁶⁹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin¹⁾

Viết ngày 10 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản sao đánh máy

322

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY²⁷⁰

Đưa vào chương trình nghị sự của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, gửi ngay bản sao cho Bri-u-kha-nốp (nếu đồng chí ấy chưa có) hoặc đưa cho đồng chí ấy bản này từ giờ đến tối, để đồng chí ấy cho kết luận. Nên tước của người khác, còn đối với những người này thì nên cho họ những cái họ xin.

10/V. Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương L. B. Cra-xin cũng ký tên vào bức điện.

323

ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI N. Ô-XIN-XKI và I. A. TÊ-Ô-ĐÔ-RÔ-VÍCH

Gửi Ô-xin-xki và Tê-ô-đô-rô-vích qua điện thoại:

Bộ dân ủy nông nghiệp vắng mặt một cách phi pháp, và tôi e rằng các vấn đề thuế (lông cừu, thuốc lá) bộ chuẩn bị không chu đáo, không bảo vệ đầy đủ lợi ích của những người làm ruộng²⁷¹. Hãy trả lời cho biết.

Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

324

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Đã có bao giờ nảy ra vấn đề là trong số đảng viên Đảng cộng sản Nga, thống kê riêng

bộ phận không tham gia vào việc quản lý, không giữ một cương vị chỉ huy cũng như quản lý nào cả, nói chung không giữ một cương vị nhà nước, công đoàn cũng như hợp tác xã nào cả,

tức là bộ phận đảng viên Đảng cộng sản Nga chỉ làm công tác tư tưởng, tuyên truyền và cổ động ở ngoài mọi cương vị hành chính.

Có thể làm được việc đó không? Có cần làm việc đó không?

Không thì đảng sẽ chịu tổn thất kinh khủng vì sự nhơ nhuốc... của bộ máy quản lý của chúng ta. Tách ra trong các cuộc biểu quyết *hoặc t i n h r i ê n g* các phiếu biểu quyết?²⁷²

Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1924 trong sách: V. M. Mô-lô-tốp. "Đảng và lời hiệu triệu của Lê-nin". Mát-xcơ-va

Theo đúng bản thảo

325

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

11/V.

Đồng chí Bri-u-kha-nốp! Xin gửi bản mật mã²⁷³. Hãy đọc cẩn thận, ghi các con số và gửi trả lại cho tôi.

Đồng chí cần phải lập một *kế hoạch chính xác* về việc sử dụng, tức là phân phối các sản phẩm nước ngoài 15. V. - 15. VI.

Ưu tiên Xanh Pê-téc-bua và Mát-xcơ-va.

Xem lại kế hoạch đó sau mỗi lần có thông báo khẩn về những lần mua mới *đáng kể*.

Hãy gửi cho tôi một bản kế hoạch đầu tiên như vậy.

Cá t h ế n à y.

Đậu cô-ve (đã giải quyết công việc chưa?) *t h ế n à y.*

Lúa mì thế này.

Đồng chí hãy nghĩ xem có nên đăng một cái gì đó *l ê n b á o c h í* để họ yên lòng không?

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 11 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

326

GỬI BAN RUỘNG ĐẤT TỈNH MÁT-XCƠ-VA¹⁾

Gửi Ban ruộng đất tỉnh Mát-xcơ-va

11. V. 1921.

Các hợp tác xã của công nhân thuộc bệnh viện Xôn-đa-ten-cốp yêu cầu chuyển vườn rau Pê-tơ-rốp-xki cho các tập thể công nhân của bệnh viện Xôn-đa-ten-cốp, bệnh viện Khô-đư-n-ca và các xưởng máy kéo, tổng cộng đến 3 000 nhân khẩu.

Tôi ủng hộ yêu cầu của các tập thể và của bác sĩ Rô-da-nốp và tôi đề nghị thỏa mãn ngay yêu cầu đó. Nếu Ban ruộng đất tỉnh Mát-xcơ-va gặp trở ngại về việc này, đề nghị báo cho tôi biết ngay hôm nay, những trở ngại ấy ở đâu và về thực chất, Ban ruộng đất tỉnh Mát-xcơ-va có ý kiến như thế nào²⁷⁴.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin ký

327

GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ²⁷⁵

Đồng chí Ê-nu-kít-dê! Tôi yêu cầu thúc đẩy làm việc này. Có nên cử *một người p h ụ t r á c h* có nghị lực không? Chính thức giao nhiệm vụ cho anh ta. Còn bản sao gửi cho tôi.

Chào đồng chí! Lê-nin

Viết sớm nhất ngày 11 tháng Năm 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Trên bản sao của bức thư, V. I. Lê-nin ghi: "bản sao ngày 11/V" và " $\frac{12}{V}$ vào hồi 2 giờ qua điện thoại".

328
GỬI Đ. I. CUỐC-XKI

tối mật

Gửi đồng chí Cuốc-xki, bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp

Đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân gửi đơn cho Hội đồng lao động và quốc phòng đề ngày 10/V năm nay số 8086, sao gửi kèm theo đây, đã tiết lộ những điều tối mật về số lượng quân đội. Nếu lá đơn viết tốt hơn thì có thể tránh được việc đưa ra những số liệu về số lượng quân đội. Ngoài ra, đơn ấy không được chuyển bằng bưu kiện mật và không phải do người đưa tin hỏa tốc mang đi mà gửi bằng bưu điện. Do đó nó đã bị bóc ra trong lúc ghi sổ công văn đến của văn phòng và có thể bị lộ khi đi qua trạm bưu điện.

Tôi yêu cầu tiến hành thẩm tra ²⁷⁶.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 12 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản sao đánh máy
đã được V. I. Lê-nin ký

329
NHỮNG CÂU HỎI GỬI A. I. XVI-ĐÉC-XKI
VỀ LỰC LƯỢNG HÀNG HÓA

$\frac{13}{V}$ 1921.

Xvi-đéc-xki

[Những câu trả lời của A. I. Xvi-đéc-xki]

- 1) Hiện có bao nhiêu hàng hóa? Để dự trữ đây đủ cần số hàng trị giá 30 triệu rúp tiền vàng. Đã nhận được 14 triệu rúp hàng. Còn cần 6 triệu rúp hàng

nữa. Hiện có tổng cộng 20 triệu rúp hàng.

- 2) Đã phân phát đi bao nhiêu? Tổng số khoảng gần 8 triệu rúp.
3) Đi Xi-bi-ri bao nhiêu? Gần 4 triệu rúp.
4) Đi Cáp-ca-dơ bao nhiêu? Tổng số hơn 3 triệu rúp.

Ở các địa phương, trong số hàng đã gửi đi trước đây, nay hiện có 3 triệu.

Mu ố*i* có nằm trong quỹ trao đổi hàng hóa của đồng chí không? Nếu có, thì bao nhiêu?

Có. Nhưng bao nhiêu thì cả tôi và Khin-tsúc đều không biết. Trong số những dự trữ cũ ở các bến cảng v. v. chúng tôi có tất cả hơn 7 triệu rúp.

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

330
GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Có nên để Ác-tem (cộng 3 - 4 - 5 người mới, kể cả công nhân ngoài đảng) chuyên phục vụ cho Thành ủy Mát-xcơ-va (làm công tác tuyên truyền cổ động v. v.) cho đến ngày 15. VI không? ²⁷⁷

Viết ngày 13 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

331
GỬI M. I. CA-LI-NIN

Tôi hoàn toàn ủng hộ bản dự thảo của Ô-xin-xki và yêu cầu đồng chí chuẩn bị kết luận trình lên Bộ chính trị vào thứ bảy, để thứ ba đưa bản dự thảo đó ra Hội đồng bộ trưởng dân ủy và thứ tư đưa ra Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thông qua²⁷⁸.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết trước ngày 14 tháng Năm 1921

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

332
ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI P. L. VÔI-CỐP

Gửi đồng chí Vôi-cốp

Đồng chí hãy báo ngay hôm nay cho tôi biết, vì sao và do lỗi của ai mà việc các đồng chí Cô-da-cốp và Pi-vô-va-rốp đi Na-uy để mua thiết bị đánh cá cho Muốc-man bị chậm trễ (hãy gửi kèm theo bản sao các cứ liệu)²⁷⁹.

14/V. 21. Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản viết tay của V. A. X-mô-li-a-ni-nốp đã được V. I. Lê-nin ký

333
GỬI M. PH. XÔ-CÔ-LỐP¹⁾

Gửi đồng chí M. Xô-cô-lốp, thư ký Ban quản lý tài sản chuyển từ Ba-lan về

16/V.

Đồng chí kính mến!

Tôi đã nhận được và đã đọc bản dự thảo báo cáo mà đồng chí viết để chuẩn bị cho ngày 18/V²⁸⁰. Đồng chí viết rằng tôi đã "vùi đầu viết". Đồng chí nói rằng một mặt, gieo rắc *chủ nghĩa tư bản nhà nước* bằng cách cho thuê rừng, đất đai v. v., và mặt khác ông ta (Lê-nin) lại "thuyết" về việc "tước đoạt bọn địa chủ".

Đồng chí thấy như thế là mâu thuẫn.

Đồng chí nhầm rồi. Trong tiếng Nga, tước đoạt có nghĩa *tước q u y ề n s ở h ữ u*. Người đi thuê *không phải* là người sở hữu. Do đó không có gì mâu thuẫn cả.

Dựng lên chủ nghĩa tư bản (*một cách có mức độ* và khéo léo, như tôi đã nói nhiều lần trong cuốn sách của tôi²⁾) là có thể thực hiện được mà không phải trả lại tài sản cho bọn địa chủ. Cho thuê là một giao kèo *có thời hạn*. Cả quyền sở hữu lẫn quyền kiểm soát đều vẫn *thuộc về chúng ta*, thuộc về nhà nước công nhân.

Đồng chí viết: "Có người đi thuê ngu ngốc nào lại bỏ tiền ra để tổ chức một cách kiểu mẫu, nếu anh ta *bị ám ảnh bởi cái ý nghĩ rằng có khả năng bị tước đoạt...*"

Tước đoạt là một *sự thực*, chứ không phải làm một *khả*

¹⁾ Ở phần trên bức thư, V. I. Lê-nin đề: "(Người gửi: Lê-nin) gửi M. Xô-cô-lốp (ký nhận). Phố Ma-lai-a Ni-kít-xcai-a, nhà số 18".

²⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 244 - 296.

Xin lỗi đồng chí cho tôi nói thẳng: đúng là đồng chí ngây thơ. Mà chính đồng chí cũng nói rằng mình còn non trẻ.

Thật là ngây thơ nếu vứt bỏ việc chạy chữa, viện cớ rằng đồng chí đã hai ba lần thử đấu tranh với bọn quan liêu nhưng đã thất bại. Một là, tôi xin trả lời về sự thí nghiệm không thành đó của đồng chí, một là cần phải thí nghiệm không phải hai ba lần, mà phải thử làm 20 - 30 lần, làm đi làm lại, làm lại từ đầu.

Hai là, cái gì chứng minh rằng đồng chí đã đấu tranh đúng đắn, khéo léo? Bọn quan liêu là những tay lấu cá, nhiều tên khốn nạn trong bọn đó là những kẻ hết sức quý quyết. Không thể tay không mà chop được chúng. Đồng chí đã đấu tranh đúng chưa? đồng chí đã *bao vây* "quân thù" đúng tất cả các quy tắc của nghệ thuật quân sự chưa? Đó là điều mà tôi không biết.

Đồng chí đã hoài công viện dẫn Ăng-ghe-n²⁸¹. Có phải một anh chàng "trí thức" nào đó đã gà cho đồng chí đoạn ấy không? Một lời trích dẫn vô ích, nếu không phải còn tệ hơn là vô ích. Sặc mùi chủ nghĩa giáo điều. Thật giống như sự tuyệt vọng. Còn đối với chúng ta, tuyệt vọng thì hoặc đáng buồn cười hoặc đáng xấu hổ.

Cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa quan liêu trong một nước nông dân hết sức kiệt quệ đòi hỏi phải có thời gian lâu dài, và cuộc đấu tranh này cần phải tiến hành một cách kiên trì, không nản chí khi bị thất bại lần đầu.

"*Vứt bỏ*" các "cơ quan trung ương" chẳng? Nói nhảm. Đồng chí sẽ lấy gì *thay cho* những cơ quan ấy? Đồng chí chẳng biết chuyện ấy. Không phải *vứt bỏ*, mà là làm cho trong sạch, cứu chữa, cứu chữa và làm cho trong sạch mười lần và trăm lần. Và đừng có nản lòng.

Nếu đồng chí sẽ đọc bản báo cáo của đồng chí (tôi tuyệt đối không phản đối việc ấy), thì xin hãy đọc cả bức thư này nữa.

Bắt tay đồng chí và mong đồng chí đừng để cho "tình trạng nản chí ngã lòng" xâm chiếm đồng chí.

Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Năm 1921

Đăng lần đầu ngày 1 tháng Giêng
1924 trên báo "Sự thật", số 1

Theo đúng bản thảo

334

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA²⁸²

Đồng chí Phô-ti-ê-va

Nói với Gôi-khơ-bác rằng *biên bản* không dùng được: đáng lẽ cần phải nói *thông báo gửi đi vào lúc nào*.

Cần phải sửa chữa biên bản. Như vậy tôi mới có thể khiến trách được và trình lên Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy hoặc Đại hội đồng.

Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

335

GỬI M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI

Đồng chí Vla-đi-mia-xki!

Vấn đề phân vùng nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga tiến hành như thế nào rồi?

Hình như cần phải làm gấp việc này và bàn với Ủy ban kế hoạch nhà nước.

Hãy viết cho tôi biết, ai ở trong tiểu ban và công việc tiến hành như thế nào v. v..

Gửi đồng chí lời chào cộng sản V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 17 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản viết tay của
E. C. Mi-ni-na

336

GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ

Gửi đồng chí Lít-ken-xơ

17/V. 1921.

Nhân việc quyết định đưa "Chối mới" vào Tổng cục phát hành sách báo²⁸³, cần tranh thủ thời cơ và xác định *trách nhiệm hành chính chính xác*:

1) quy định một cách thật chính xác bằng văn bản, *giám đốc* Tổng cục phát hành sách báo và các *chủ nhiệm cơ quan phát hành tỉnh* chịu trách nhiệm *cái gì*,

2) như trên, đối với mạng lưới thư viện;

(a) các thư viện toàn quốc (Thư viện công cộng và Thư viện Ru-mi-an-txép)

(b) các thư viện tỉnh

(c) các thư viện huyện

(d) các *thư viện tổng* (nếu không sớm? nếu như đồng chí không quyết định tạm thời thì chỉ giới hạn ở thư viện huyện)...

3) đồng chí (và chúng tôi) cần phải biết một cách chính xác *tuyệt đối* là nên bỏ tù *ai* (cả ở Tổng cục phát hành

sách báo và cả ở mạng lưới thư viện; nhất thiết ở cả hai cơ quan), nếu qua một tháng (2 tuần? 6 tuần?) sau khi mỗi cuốn sách xô-viết đã xuất bản rồi mà nó không có trong m ố i t h ư v i ệ n. Báo **ngắn gọn** cho tôi biết về việc này.

Lê-nin

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

337

GỬI M. V. PHRUN-DÊ

Gửi đồng chí Phrun-dê

Sao gửi các đồng chí Pê-to-rốp-xki, Ra-cốp-xki và
Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản U-cra-i-na ²⁸⁴

18/V. 1921.

Đồng chí Bu-kha-rin nói rằng mùa màng ở miền Nam tuyệt
diệu.

Giờ đây *vấn đề chủ yếu của toàn bộ* Chính quyền xô-viết,
vấn đề sinh tử đối với chúng ta, là thu 200 - 300 triệu pút ở U-
cra-i-na.

Muốn thế, cái chủ yếu là muối. Thu tất cả, đặt các đội bảo vệ
làm thành một tuyến dây ở tất cả những nơi làm muối, một
phun cũng không để đi lọt, không để đánh cắp.

Đây là vấn đề sinh tử.

Hãy đặt vấn đề theo lối quân sự. Cử những người chịu trách
nhiệm cụ thể về từng đợt. Cho tôi biết danh sách họ (tất cả đều
thông qua Tổng cục công nghiệp muối).

Đồng chí là Tổng tư lệnh phụ trách vấn đề muối.
Đồng chí chịu trách nhiệm về tất cả ²⁸⁵.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In không đầy đủ lần đầu năm
1926 trong sách: I. C. Ê-rô-skin và
A. Ph. Kha-vin. "Công nghiệp
muối và thương nghiệp muối
Liên-xô". Mát-xcơ-va - Lê-nin-grát

In toàn văn lần đầu, theo
đúng bản đánh máy đã được
V. I. Lê-nin ký

338

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ²⁸⁶

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Theo sự khiếu tố

Tôi đề nghị Bri-u-kha-nốp *hôm nay* gửi điện có chữ ký của
Chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và bí
thư Ban chấp hành trung ương:

1) khiển trách nghiêm khắc các *vị đứng đầu* (chủ tịch các
ban chấp hành Xô-viết tỉnh v. v.),

2) dọa: chúng tôi sẽ đưa họ ra tòa,

3) *ngay lập tức* đưa ra tòa những kẻ chịu trách nhiệm
về việc *phân phối cho các địa phương* trước khi thỏa
mãn đầy đủ cho trung ương.

Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Năm 1921

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

339

ĐIỆN GỬI A. P. XÊ-RÊ-BRỐP-XKI*Bằng điện báo*

Gửi Xê-rê-brốp-xki
Ba-cu, Cục đầu mỏ A-déc-bai-gian
hoặc Ti-phlít và theo địa chỉ chỗ ở

19. V. 1921.

Tôi đã đọc bức điện ba hoa của đồng chí gửi Xéc-gô²⁸⁷.

Hãy cho biết thật ngắn gọn, chính xác: đồng chí đã kiếm được bao nhiêu áo quần và lúa mì cho công nhân Ba-cu. Tăng số lượng công nhân lên, khi mà ít hơn số đó cũng chưa đảm bảo được áo quần và bánh mì, thì thật là lố bịch.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

340

**GỬI V. P. NÔ-GHIN và
N. P. BRI-U-KHA-NỐP**

- 1) Gửi Tổng cục công nghiệp dệt
đồng chí Nô-ghin!
- 2) Gửi Bộ dân ủy lương thực
đồng chí Bri-u-kha-nốp!

19/V.

Ra-cốp-xki gọi điện và than phiền rằng, người ta *không* giao số vải vóc đã hứa. Ở Ni-cô-lai-ép, nghe nói, nông dân sẵn sàng đổi lúa mì lấy vải. Tôi yêu cầu báo bằng điện thoại

cho biết ngay mọi tin tức ngoài những điều đã hỏi chính thức, và giục làm gấp. Gửi cho tôi tên họ những người chịu trách nhiệm ở Bộ dân ủy lương thực cũng như ở Tổng cục công nghiệp dệt. Ai chịu trách nhiệm về việc gửi vải? Một sự chậm trễ đáng hổ thẹn và tội lỗi²⁸⁸.

*Lê-nin**Viết ngày 19 tháng Năm 1921*

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

341

GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ

19/V.

Nhân dịp Pô-crốp-xki nghỉ, hãy bắt đầu biên soạn quyển từ điển tiếng Nga để đồng chí ấy khỏi phải gánh vác nhiều công việc hành chính.

1) Hãy chỉ định một ban gồm từ 3 đến 5 nhà ngữ ngôn học ưu tú. Trong vòng 2 tuần, họ phải thảo xong kế hoạch và chỉ định các ủy viên của ban đã hoàn chỉnh (để [xác định] công tác, thành phần, thời hạn của nó v. v.).

2) Nhiệm vụ: một quyển từ điển giản yếu (theo kiểu quyển "La-rút-xơ" *nhỏ*) tiếng Nga (từ Pu-skin đến Goóc-ki). Tiếng Nga mẫu mực, hiện đại. Dùng chính tả mới.

3) Trung tâm *hàn lâm khoa học* phải *phê chuẩn* theo báo cáo của họ (3 - 5). Như vậy thì đến mùa thu chúng ta sẽ bắt đầu²⁸⁹.

Viết ngày 19 tháng Năm 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

342

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

Nhiệm vụ giao cho đồng chí *Xmô-li-a-ni-nốp*,
trợ lý chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy
và Hội đồng lao động và quốc phòng

1) Bất liên lạc với các hội nghị kinh tế khu và qua điện báo, tài liệu và biên bản do các hội nghị ấy gửi tới, theo dõi công việc của các hội nghị đó, định kỳ thông báo cho Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng biết về kết quả công việc của các hội nghị đó và việc các hội nghị đó thực hiện những nhiệm vụ của Hội đồng lao động và quốc phòng, cũng như đưa ra những lời giải thích và chỉ dẫn về những vấn đề nảy sinh cho các hội nghị đó, với sự đồng ý của đồng chí *Lê-nin* hoặc có sự thỏa thuận với các bộ dân ủy tương ứng.

2) Xem xét những biên bản và tài liệu của các hội nghị kinh tế tỉnh theo giác độ kiểm tra việc thực hiện những quyết định và chỉ thị chung của Hội đồng lao động và quốc phòng, theo dõi tỉ mỉ công việc của các hội nghị kinh tế tỉnh điển hình và quan trọng nhất, danh sách những hội nghị ấy trình lên đồng chí *Lê-nin* phê chuẩn.

3) nắm được tình hình công tác của ban lãnh đạo của các bộ dân ủy kinh tế, của Ủy ban kế hoạch nhà nước¹⁾ và các ủy ban kế hoạch được thành lập theo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng.

4) Qua báo chí, các bản báo cáo và những xuất bản phẩm chuyên đề của các cơ quan kinh tế và thống kê, theo dõi đời sống kinh tế của đất nước.

5) Theo dõi việc thực hiện trên thực tế những quyết định và nhiệm vụ quan trọng nhất của Hội đồng lao động và quốc phòng và báo cáo về điều đó cho đồng chí *Lê-nin*.

¹⁾ Từ "Ủy ban kế hoạch nhà nước" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

6) Thực hiện những nhiệm vụ đặc biệt do Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng và chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy giao về những vấn đề kinh tế và sản xuất.

7) Chuẩn bị những vấn đề kinh tế và sản xuất chưa được chuẩn bị đầy đủ để đưa vào chương trình nghị sự của Hội đồng lao động và quốc phòng.

8) Được sự đồng ý của Lê-nin, chủ động chuẩn bị những vấn đề rút ra từ những tài liệu đã nghiên cứu và đề xuất cho Hội đồng lao động và quốc phòng, thông qua các bộ dân ủy hữu quan hoặc trực tiếp.

Để đồng chí *Xmô-li-a-ni-nốp* có thể hoàn thành nhiệm vụ này, toàn bộ giấy tờ giao dịch, bằng điện báo cũng như gửi qua bưu chính, của các hội đồng kinh tế khu và các hội nghị tỉnh đều phải gửi thẳng cho đồng chí *Xmô-li-a-ni-nốp*; và đồng chí đó sẽ báo cáo lại tất cả những điều cần thiết cho đồng chí *Lê-nin*.

Thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng chỉ trao đổi thư tín với các hội đồng khu và hội nghị tỉnh khi đã thỏa thuận với đồng chí *Xmô-li-a-ni-nốp*, trừ trường hợp thông báo về những nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng, mà ban thư ký trực tiếp thực hiện. Chương trình nghị sự của Hội đồng lao động và quốc phòng chỉ gửi cho các ủy viên của Hội đồng lao động và quốc phòng sau khi đồng chí *Xmô-li-a-ni-nốp* đã xem qua.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy và
Hội đồng lao động và quốc phòng
*V. U-li-a-nốp (Lê-nin)*¹⁾

Bổ sung²⁾ vào § 3: "Ủy ban kế hoạch nhà nước".

¹⁾ N. P. Goóc-bu-nốp, chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy, cũng ký tên dưới tài liệu này.

²⁾ Đoạn từ chữ "Bổ sung" đến hết do chính tay V. I. Lê-nin viết.

Bổ sung thêm § 9: "Thường xuyên hội ý với biên tập viên báo "Đời sống kinh tế" để phối hợp thật đầy đủ công tác của báo đó với công tác của Hội đồng lao động và quốc phòng".

19/V.1921. Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

NB: Đăng tin ngắn về việc này trên báo "Đời sống kinh tế".

Lê-nin

*In không đầy đủ lần đầu
năm 1945 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXV*

*In toàn văn lần đầu, theo đúng
bản đánh máy đã được V. I.
Lê-nin sửa chữa, bổ sung và ký*

343

*** GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH
HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO**

Ngày 2 tháng Hai, kèm công văn ghi số 785/VP, thông qua Goóc-bu-nốp¹⁾ tôi đã gửi cho các đồng chí bức thư của đồng chí *Cốt-li-a-rốp* đề nghị sử dụng những thang máy bỏ không ở các thành phố lớn cùng với toàn bộ thiết bị của nó để khai thác mỏ với nghị quyết như sau:

"Cần phải thu thập tài liệu và tìm hiểu xem liệu có thể làm được gì ở đây để giúp đỡ ngành khai mỏ. Hãy lấy

¹⁾ Những chữ "thông qua Goóc-bu-nốp" do N. P. Goóc-bu-nốp viết.

đi tất cả những gì thừa". Qua tài liệu gửi lên Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao ta thấy có 5 tiểu ban thực hiện nhiệm vụ này:

1) Hội nghị do Ban kiểm kê và phân phối kim loại thuộc Ban kim loại trong Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao chủ trì về việc sử dụng thiết bị thang máy cho Đôn-bát (ngày 11 tháng Hai).

2) Tiểu ban đặc biệt để điều tra các thang máy trong các nhà ở (làm việc cho đến ngày 23 tháng Hai).

3) Hội nghị kỹ thuật gồm các chuyên gia ở phòng kỹ thuật kim loại (khoảng 22 - 24 tháng Ba).

4) Hội nghị về vấn đề sử dụng thang máy của thành phố Mát-xcơ-va và các thành phố lớn khác cho nhu cầu khai khoáng của công nghiệp than đá ở phân ban kỹ thuật mỏ thuộc Tổng cục công nghiệp than (16 tháng Tư) và cuối cùng

5) Hội nghị Ủy ban sản xuất trung ương ngày 22 tháng Tư, biên bản 321, điểm 238.

Tiểu ban số 3 đã xác định rõ ràng rằng hoàn toàn có thể sử dụng một phần thiết bị thang máy cho công nghiệp mỏ. Nhưng cho đến nay, thực tế chưa làm được gì cả; công việc kéo dài vô tận và quá vu vơ.

Tôi đề nghị trình vấn đề lên Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 25 tháng Năm cùng với dự thảo nghị quyết với nội dung đại thể như sau:

"Giao cho đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, thỏa thuận với Bộ dân ủy nội vụ, sử dụng các bộ phận của thang máy ở Mát-xcơ-va, Pê-tơ-rô-grát và các thành phố lớn khác có thể sử dụng được cho công nghiệp mỏ như: tời, trục quay, dây cáp.

Cần song song tổ chức những thí nghiệm cần thiết về việc sử dụng thiết bị thang máy phù hợp với biên bản hội nghị do phòng kỹ thuật kim loại chủ trì ngày 24 tháng Ba 1921, coi những thí nghiệm này là công việc trọng điểm vì rất quan trọng".

Tôi bỏ sung¹⁾ (a) Cử một người phụ trách.
(b) Trùng trị về tội quan liêu lè mề (từ tháng Ba đến tháng Năm).

Báo cáo cho N. P. Goóc-bu-nốp²⁹⁰.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 20 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin bỏ sung và ký

344

GỬI N. Ô-XIN-XKI

Đồng chí Ô-xin-xki

Đồng chí được chỉ định làm chủ tịch Ủy ban soạn thảo Huấn thị. Đồng chí đã nhận được quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng chưa?²⁹¹

Tôi gửi bản Huấn thị (dự thảo) vào hồi 4 giờ. Tôi viết vội, rất mệt, nhiều điều cần sửa chữa và bổ sung.

Xin hãy xem qua một lượt ở Ủy ban và đưa đi sắp chữ (tôi đã thỏa thuận với nhà in của Ủy ban đặc biệt toàn Nga: họ sẽ sắp chữ *nhanh* bằng khổ giấy nhỏ). Phân phát bản đó với tính cách là dự thảo tại các đại hội của các Hội đồng kinh tế quốc dân và các công đoàn. Để cho họ thảo luận ở các tổ và bầu các tiểu ban.

Sau khi thảo luận với họ, chúng ta sẽ trình lên (vào thứ tư hoặc thứ sáu) Hội đồng lao động và quốc phòng và sẽ phê chuẩn.

Đưa cho nhà in của Ủy ban đặc biệt toàn Nga như thế

¹⁾ Đoạn từ chữ "Tôi bỏ sung" cho đến chữ "Báo cáo cho N. P. Goóc-bu-nốp" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

nào, hãy bàn với Phô-ti-ê-va, chị ấy sẽ gọi điện trước cho Bê-len-ki²⁹².

P. S. Mỗi một vấn đề đều phải gửi cho mỗi Bộ dân ủy hữu quan xem xét²⁹³.

Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản sao đánh máy

345

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ²⁹⁴

Chuyển cho X-mô-li-a-ni-nốp:

1) gửi đi ngay bây giờ cho các bộ, các ngành hữu quan để kết luận, để

2) đưa ra *Hội đồng lao động và quốc phòng* thông qua vào

thứ tư, $\frac{25}{V}$.

Lê-nin

Viết giữa ngày 20 và 25
tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

346

GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ²⁹⁵

Bản thân tôi biết đồng chí I-a-la-va từ năm 1917, tôi xác nhận lòng trung thực rõ ràng của đồng chí ấy và tôi yêu cầu ra lệnh trả lại ngay cho đồng chí ấy số tiền đã

tịch thu của đồng chí ấy. Yêu cầu gửi cho tôi bản sao mệnh lệnh của đồng chí, chỉ rõ tên người chịu trách nhiệm thực hiện.

Thứ hai: tôi yêu cầu gửi tất cả những tài liệu về việc lục soát ở nhà đồng chí I-a-la-va cho tôi. Yêu cầu trả lại bức thư kèm theo.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 21 tháng Năm 1921

In lần đầu, theo đúng bản đánh máy hồi ký của I. X. Un-slich-to

347

GỬI N. L. MÊ-SÊ-RI-A-CỐP¹⁾

Đồng chí Mê-sê-ri-a-cốp!

Yêu cầu đồng chí cho tôi biết đã làm được gì theo nội dung bức thư của đồng chí đề ngày 9/V (gửi Ban chấp hành trung ương, số 72/150)²⁹⁶. Theo tôi, nên ban hành *sắc luật cả về phương diện chính quyền* cũng như về mặt *đảng*.

Đại loại:

1) không mất tiền, có *ký nhận* thì chỉ đối với các ủy viên của Ban chấp hành trung ương + các ủy viên của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thôi (?);

2) đối với những người khác chỉ phân phối khi có giấy biên nhận: đối với các thư viện địa phương tỉnh hay huyện nhất thiết phải chuyển cho họ sau một tháng;

¹⁾ Trên bức thư, V. I. Lê-nin viết thêm: "Gửi Mê-sê-ri-a-cốp bức thư như thế này. Trên giấy có tiêu đề cùng với bản sao".

3) nói chung, dành bao nhiêu giấy để phát, số còn lại chỉ để cung cấp cho các thư viện;

4) phương thức kiểm tra.

23/V. Lê-nin

Viết ngày 23 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

348

GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ

Gửi Iv. Iv. Rát-tsen-cô

Tổng cục công nghiệp than bùn
thư của Lê-nin

Đồng chí Rát-tsen-cô!

Đây là mẫu mực của việc đồng chí không tôn trọng những lời khuyên của tôi.

Những giấy tờ về Sa-tu-ra đã được gửi đi ngày 14/IV, dày cộm cộm. Không có những đề nghị rõ ràng *viết* riêng ra.

Tôi bận, không đọc được; họ ngâm đến tận 23/V.

Còn đồng chí thì im lặng!

Thật chẳng ra thể thống gì!

Lẽ ra phải gửi kèm theo hai tài liệu:

a) Chúng tôi yêu cầu đóng cửa "Bộ chính trị"¹⁾ vì nó hết sức vô ích (5 dòng). Các tài liệu đã chuyển cho Lê-nin.

¹⁾ "Bộ chính trị" — các cơ quan huyện của Ủy ban đặc biệt toàn Nga, đây là nơi Ủy ban đặc biệt ở công trường Sa-tu-ra.

b) Chúng tôi yêu cầu ký bức điện báo (hoặc bức điện báo bằng điện thoại): tại sao đồng chí không giao 2 (4) nội hơi, hãy giải thích nguyên nhân, đừng để chậm trễ. *Lê-nin*.

Sau đó sao *c a h a i* giấy *n à y* gửi cho *Phô-ti-ê-va*, để chị ấy nhắc tôi.

Chỉ có như thế thì mới có kết quả và tôi, có lẽ, ngày 15 hay 16/IV đã ký được rồi.

Từ nay về sau *đ o n g c h í c h í n ê n l à m n h ư v â y t h ô i*.

Gửi kèm theo 2 - 3 giấy tờ, mỗi loại 5 dòng cùng với bản sao cho *Phô-ti-ê-va* không có gì khó khăn đâu. Tự đồng chí phải rút ra những kết luận thiết thực, chứ đừng bắt tôi phải rút từ chục trang ra 5 dòng kết luận thiết thực.

Hãy đọc những điều này cho Vin-te và gửi cho tôi *giấy ký nhận* của đồng chí và của Vin-te chứng tỏ là cả hai đều *hiểu* những ý kiến này và *nhận thực hiện*.

23/V. 1921. *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

349

THƯ GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA VÀ NHIỆM VỤ GIAO CHO V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

Đồng chí *Phô-ti-ê-va*!

Đồng chí rõ ràng đã có lỗi đối với hồ sơ về Sa-tu-ra (số 3 ở trong cặp bìa).

Nhận được ngày $\frac{14}{IV}$.

Hôm nay là $\frac{23}{V}$.

Đồng chí đã ngâm lại, không nhắc tôi, cũng không nhắc Xmô-li-a-ni-nốp.

Như vậy không nên.

Không nên ngâm. Cần phải tự mình đọc hoặc giao cho Xmô-li-a-ni-nốp, hoặc Goóc-bu-nốp đọc.

Bây giờ hãy chuyển cho Xmô-li-a-ni-nốp, lấy giấy có tiêu đề của tôi mà viết nhiệm vụ giao cho đồng chí ấy:

- α) lập tức kiểm tra xem đã làm được gì (qua điện thoại).
- β) Nếu không, ngay bây giờ phải chính thức đơn đốc, đưa công văn cho tôi ký.
 - aa) thủ tiêu "Bộ chính trị",
 - bb) giao 2 (— 4?) nội hơi (?) v. v..²⁹⁷

23/V. *Lê-nin*

Viết ngày 23 tháng Năm 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

350

GỬI R. E. CLÁT-XÔN

Đồng chí Clát-xôn!

Tôi đã nhận được và đã đọc thư của đồng chí đề ngày 20/V. 1921²⁹⁸. Trong thời gian sắp đến chắc gì tôi có thể gặp được, vì tôi đang rất bận.

Qua 1-2 tuần hãy nhắc *Phô-ti-ê-va*, thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Về thực chất: tôi ngạc nhiên vì bức thư của đồng chí. Những sự kêu ca như vậy thông thường chỉ có ở những

công nhân không biết đấu tranh chống lại tệ quan liêu giấy tờ. Nhưng đồng chí thì sao? còn Xtác-cốp? Tại sao cả đồng chí cũng như Xtác-cốp đều không kịp thời viết cho tôi? Tại sao Xtác-cốp ngồi ở Đức *hàng tháng* mà không viết cho tôi *một lần nào cả??* Theo tôi cần phải có hình thức kỷ luật đối với đồng chí ấy về việc này.

Tại sao cả đồng chí ấy cũng như đồng chí chỉ "khóc" mà không đề nghị *những thay đổi cụ thể*: để Hội đồng bộ trưởng dân ủy (hoặc Bộ dân ủy ngoại thương hoặc một ai khác) quyết định thế này thế nọ. (Mà không yêu cầu *tất cả* các nhà máy v. v..)

Toàn bộ vấn đề giờ đây đã được giải quyết, có phải thế không?

(Tổng cục công nghiệp than bùn đã giải quyết rồi phải không?)

Chào đồng chí Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

351
GỬI G. I. BÔ-KI ¹⁾

24. V. 1921.

Đồng chí Bô-ki!

Tôi đã nhận được điện báo bằng điện thoại của đồng chí. Tôi rất không hài lòng ²⁹⁹.

¹⁾ Trên bức thư, V. I. Lê-nin đề: "Gửi Phô-ti-ê-va: gửi bí mật, sao lại".

Không nên như vậy.

Đồng chí phải thẩm tra công việc một cách chi tiết và cho tôi biết những tin chính xác chứ không phải "một cách nhìn và một cái gì đó": "đã bị khuếch đại"... "không thể chấm dứt hoàn toàn việc ăn cắp" (??!!)

Đó là điều tệ hại chứ không phải là báo cáo.

1) Nêu tên cho tôi biết *tất cả* những người chịu trách nhiệm;

2) mô tả sự tổ chức công việc;

3) liệt kê *những vụ ăn cắp*,
tất cả, một cách chính xác;
thời gian; số tiền.

4) *Tất cả* số người làm việc là bao nhiêu?

(đại thể thành phần của họ? thâm niên? v. v..)

5) Ở *đấy*, đã áp dụng những biện pháp gì để chấm dứt các vụ ăn cắp?

Nêu rõ các biện pháp.

6) Việc xét xử và trừng trị ở *đấy* đã tiến hành vào lúc nào (IV. 1920)? *Tất cả* những trường hợp của các phiên xử lớn? Tổng số những kẻ bị trừng trị?

Báo cho tôi biết về việc nhận được thư này và thời hạn *thi hành* ³⁰⁰.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

352

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP³⁰¹

Gửi Xmô-li-a-ni-nốp

Đồng chí hãy đọc đi. *Cái gì làm được* thì đồng chí hãy *tự* làm lấy. Nếu tự đồng chí không làm được, thì hãy gửi trả lại cho tôi và nhắc tôi *n g a y*.

24/V. Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1933 trong sách:
V. V. Phô-min. "Lê-nin với
ngành vận tải". *Mát-xcơ-va*

Theo đúng bản thảo

353

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

NB

1) Đưa cho Xmô-li-a-ni-nốp đọc³⁰².

2) Tìm hiểu xem ở huyện ấy có những nghề gì, những xí nghiệp gì và những nhân viên phục vụ nào (bao nhiêu? và ở đâu?).

3) Đưa vào chương trình nghị sự của Hội đồng bộ trưởng dân ủy hoặc Hội đồng lao động và quốc phòng, gắn với nghị quyết của Ban chấp hành trung ương ngày 10. V. 1921³⁰³.

Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

354

GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ

Đồng chí Xê-ma-scô!

Người ta cho tôi biết rằng A-va-nê-xốp tự cường chế mình khi sức khoẻ đồng chí ấy rất kém: nghe nói mất đi một lá phổi (?) v. v..

Tôi yêu cầu đồng chí chỉ định các giáo sư thật đáng tin cậy và bảo họ cho ý kiến bằng văn bản (chẩn đoán và điều trị).

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

355

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Đồng chí Mô-lô-tốp! Tôi có hai nữ thư ký (Ki-dát và Lê-pê-sin-xcai-a) đang chữa bệnh và nghỉ ở Ri-ga. *Th eo y ê u c á u c ứ a t ô i*, Ga-nê-tơ-ki đã thu xếp cho họ nghỉ ở bờ biển¹⁾. Cần phải hợp thức hóa việc này. Bằng cách nào? Tôi đề nghị *Bộ t ổ c h ứ c* quyết định: 1) hoặc giao cho Ga-nê-tơ-ki tổ chức nghỉ ở Ri-ga (và ở Lát-vi-a nói chung) cho những người được *Bộ tổ chức* gửi từ đây đến, hoặc 2) giao cho Ga-nê-tơ-ki lập *m ộ t - h a i* nhà nghỉ ở Lát-vi-a, qua Bộ tổ chức gửi đến đấy và bố trí nghỉ ở đấy ^{1/2}

¹⁾ Xem tập này, tài liệu 290.

công nhân, $1/2$ viên chức xô-viết. **Phương án thứ hai tốt hơn.**

Ý kiến của đồng chí thế nào?

*Viết chậm nhất ngày 25
tháng Năm 1921*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

356

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

25/V.

Đồng chí Cro-gi-gia-nốp-xki!

Người ta đã gửi cho đồng chí *bản dự thảo* "Huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng"¹⁾ rồi thì phải.

Bản thân đồng chí hãy suy nghĩ về bản đó (đoàn chủ tịch cũng thế, cần phải báo cáo cho tất cả các ủy viên của Ủy ban kế hoạch nhà nước) trên hai phương diện sau đây:

a) Ở đây có những vấn đề thuộc "thẩm quyền" của đồng chí: điện khí hóa và các cơ quan địa phương của Ủy ban kế hoạch nhà nước. Ở đây tất cả các đồng chí cần phải phân tích và nghiên cứu một cách chi tiết, để *xác định* và *bổ sung* (resp.²⁾ thay đổi) danh mục các *vấn đề* chi tiết.

b) Phần còn lại không thuộc phạm vi của Ủy ban kế hoạch nhà nước, nhưng *hiều điểm*, về thực chất, có liên quan đến Ủy ban kế hoạch nhà nước. Có được ý kiến của Ủy ban kế hoạch nhà nước thì tốt (nhưng không nhất thiết phải có).

Lê-nin

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 319 - 349.

²⁾ — respective — hoặc

P. S. Đồng chí xem có nên phân ra một nhóm những ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước để nghiên cứu báo cáo của các huyện và nói chung, tất cả các báo cáo kinh tế hay không? Hay là phân phát cho tất cả các ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước mỗi người một số bản báo cáo, *buộc* họ phải đọc và *nghiên cứu*?

Nhân tiện nói thêm: việc nghiên cứu các kế hoạch kinh tế hiện hành (1921) thì nhất thiết phải giao cho *từng cá nhân một*. Mỗi ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước chịu trách nhiệm về một mặt hay một bộ phận *nào đó* của công tác này. Và ngược lại: đối với *mỗi* mặt hay bộ phận của công tác kinh tế năm 1921, về phương diện kế hoạch hiện hành, một người nào đó phải chịu trách nhiệm nghiên cứu. Thế nào cũng phải gửi những cái đó đến cho tôi.

Viết ngày 25 tháng Năm 1921

*In không đầy đủ lần đầu năm
1924 trong sách: G. M. Cro-
gi-gia-nốp-xki. "Trao đổi hàng
hóa và công tác kế hoạch".
Mát-xcơ-va*

*In toàn văn năm 1928 trong sách:
"Ký sự của Viện Lê-nin", t. III*

Theo đúng bản thảo

357

GỬI M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI³⁰⁴

25/V.

Đồng chí Vla-đi-mia-xki!

Tôi yêu cầu đồng chí đọc "Dự thảo Huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng" và cho tôi biết ý kiến của đồng chí, xem có nên phân phát các bản báo cáo cho *tất cả*

các bộ dân ủy hay không (như thế chúng ta sẽ thông qua nhân danh *Hội đồng bộ trưởng dân ủy*, chứ không phải nhân danh *Hội đồng lao động và quốc phòng*), in báo cáo về mỗi huyện từ 100 đến 300 bản (dưới hình thức báo cáo tổng hợp ngắn).

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 25 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

358

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP¹⁾

Đồng chí Bri-u-kha-nốp!

Rõ ràng kỷ luật của Bộ dân ủy lương thực lỏng lẻo và lỏng lẻo đi rất nhiều.

Tình trạng đó tuyệt đối không thể dung thứ được.

Cần ra sức đề cao kỷ luật, ngay bây giờ, nếu không thì chúng ta không tránh khỏi nạn đói.

1) Bộ dân ủy lương thực phải bố trí những người có trách nhiệm ở các tỉnh và các huyện để biết nên bỏ tù ai (1) ủy ban lương thực huyện? 2) chủ tịch ban chấp hành Xô-viết huyện? 3) ủy ban quân sự huyện?? Cần phải có ít nhất 3 người chịu trách nhiệm).

2) Không bỏ qua một sự vi phạm nào (lấy trong số định dành cho trung ương để cho các địa phương) mà lại không bắt những kẻ vi phạm (thông qua Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga).

¹⁾ Ở phần trên của bức thư, V. I. Lê-nin viết thêm: "Đánh máy hai bản trên giấy có tiêu đề".

Đồng chí đã viết những giấy tờ dài dòng với những lời van vủ³⁰⁵, đúng ra là *khóc lóc*, lẽ ra phải nêu những đề nghị thiết thực:

||| "giao cho Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phải bắt **những người này** về tội không thi hành mệnh lệnh, khiến gây ra nạn đói ở trung ương".

Đấy là những đề nghị mà Bộ dân ủy lương thực phải đưa lên Bộ chính trị.

3) Ngay bây giờ phải phát động một chiến dịch như vậy: *bắt không thương tiếc* các ủy viên của ủy ban lương thực tỉnh ở các địa phương v. v. vì tắc trách, bất cập v. v..

Bộ dân ủy lương thực phải chịu trách nhiệm về tình trạng bất cập và thiếu năng lực thực hiện của bộ máy.

Viết ngày 25 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

359

GỬI B. Đ. VI-GHI-LÉP

25. V. 1921.

Đồng chí Vi-gi-lép!

Tôi rất cảm ơn đồng chí về bức thư đề ngày 13/V gửi từ Vác-sa-va³⁰⁶.

Tất nhiên, hy vọng tìm được sách của tôi (và của Di-nô-vi-ép) không nhiều.

Nếu vẫn còn có thể tìm cách dò hỏi được, thì mong đồng chí hỏi cho. Tôi còn ở đây một bản thảo (về cuộc điều tra nông nghiệp Đức năm 1907) mà tôi muốn cho in³⁰⁷. Hoạc Ulica Lubomirskiego, 47 và 49 (tôi đã ở cả hai

nhà). Ở tầng sát mái. Tôi đã để lại đấy khi ra đi vào hồi tháng Tám 1914. Đấy là ở Cra-cốp.

Hoặc ở Pô-rô-nin, trong ngôi nhà tôi sống và, tôi nhớ, có lần đồng chí đã đến chỗ tôi.

Đồ vật thì không quan trọng, nhưng sách và bản thảo thì tôi muốn tìm lại.

Một lần nữa, xin thành thực cảm ơn đồng chí đã tận tình và xin gửi đồng chí lời chào tốt đẹp nhất.

Lê-nin của đồng chí

Đã gửi đi Vác-sa-va

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

360

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP ³⁰⁸

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Hãy làm maximum cái gì có thể làm được về những điểm có gạch và gửi trả lại thư này cho tôi, ghi kèm những điều đồng chí đã làm được ³⁰⁹.

25/ V. Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Năm 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

361

GỬI A. B. KHA-LA-TỐP

26/V. 1921.

Đồng chí Kha-la-tốp!

Tôi rất lấy làm tiếc phải xác nhận rằng công việc ở Cục phân phối Bộ dân ủy lương thực *chưa có biến chuyển tốt*.

Cũng một mớ tạp nham những con số.

Những con số sống sượng đã chế ngự đồng chí chứ không phải ngược lại.

Đồng chí giao cho tôi một đống con số, những đống nguyên liệu không tiêu ³¹⁰.

Ngày hôm nay những người Mát-xcơ-va đến và kêu la: chưa khá lên chút nào cả.

Tôi gọi Bri-u-kha-nốp và Xvi-đéc-xki. Họ dẫn Vư-sin-xki đến. Vư-sin-xki đưa ra những con số:

trong 8 ngày (18 - 25. V) đã giao cho Mát-xcơ-va 165 toa (không có yến mạch).

$165 : 8 = 20 \frac{5}{8}$. Những người Mát-xcơ-va nói rằng: ngay cả 18 chúng tôi cũng không có đều đặn.

Tiếp nữa: trong vòng 5 ngày, 26 - 31, sẽ có (Vư-sin-xki nói) 90 lúa mì + *63 y ến m a c h*. Những người Mát-xcơ-va nói: chúng tôi không thể nhận hơn 1 000 [pút] yến mạch trong một ngày!!!

!! || Có nghĩa là trên thực tế tình hình **tôi tệ thêm:**
26 - 31. V
so với 18 - 25. V!!!

!! || Tôi tệ thêm; chứ không phải khá lên như các đồng chí đã hứa:

đã có $20 \frac{5}{8}$ lúa mì,
mà lại thành *18 l ú a m ì + 1 (?) yến mạch (?)* ³¹¹.

Tôi lại yêu cầu một lần nữa: non multa sed multum¹⁾. Ít con số, nhưng *thiết thực hơn*.

Lấy *riêng lúa mì* thôi có tốt hơn không? chỉ lúa mì thôi. Nhưng *không có yến mạch*. Nhưng chính xác: cho Mát-xcơ-va trong một ngày. Hãy tập trung vào việc ấy.

Lê-nin

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

362

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XKI

26. V. 1921.

Đồng chí Cờ-gi-gia-nốp-xki!

Tôi nghĩ rằng Ủy ban kế hoạch nhà nước cần đề ra hai việc:

1) giao cho tiểu ban thống kê biên soạn một loại indexnumber²⁾.

Một bảng tổng kết hàng tháng về các số liệu chủ yếu của đời sống kinh tế nước ta (con số và biểu đồ). Đại khái:

Mức khai thác nhiên liệu

" quặng

" sắt.

Những số liệu chính về các ngành công nghiệp khác: % công nhân trực tiếp sản xuất;

¹⁾ — ít mà nhiều

²⁾ — chỉ tiêu số lượng

% diện tích không gieo trồng;
tình hình sản xuất nông nghiệp;

% đầu tàu phải sửa chữa;
lượng tuyệt đối về tấn/cây số;
gỗ, củi v. v.;

đảm bảo lương thực v. v.;cả tình hình điện khí hóa nữa

(bao giờ cũng so sánh với năm trước và với hồi trước chiến tranh).

Không thể, chúng ta sẽ không thể nhìn bao quát đời sống kinh tế được.

Đây là một trong những cơ sở công tác của Ủy ban kế hoạch nhà nước.

2) Tiểu ban thống kê *kinh tế*.

Cần phải làm cho Cục thống kê trung ương trở thành một cơ quan phân tích cho chúng ta, phân tích *thường ngày*, chứ không phải phân tích "kiểu học thuật". Đại khái:

chúng ta đã nuôi bao nhiêu miệng ăn vô ích?

bao nhiêu công xưởng thừa?

cần phải phân phối lại như thế nào nguyên liệu? nhân công?

công tác của quân đội trong lĩnh vực kinh tế?

Các nhà thống kê phải là những *người giúp việc thực tiễn* cho chúng ta, chứ không phải là những nhà kinh viện.

Hãy suy nghĩ và viết cho tôi biết kết quả.

Lê-nin của đồng chí

In lần đầu năm 1924 trong sách:

G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki. "Trao đổi hàng hóa và công tác kế hoạch". Mát-xcơ-va

Theo đúng bản thảo

363

GỬI G. M. CƠ-GI-GIA-NỐP-XKI

Đồng chí Cơ-gi-gia-nốp-xki!

Tôi nhớ đồng chí có nói với tôi rằng cần phải đưa những người men-sê-vích *đi xa* khỏi nơi đây³¹². Cần phải giao nhiệm vụ này cho một *ủy ban đặc biệt*.

Thành lập ủy ban đó như thế nào?

Kiểm tra công tác của nó như thế nào?

Viết cho tôi vài dòng, gửi trả lại tôi thư này³¹³.

26/V. Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

364

ĐIỆN GỬI A. P. XÊ-RÊ-BRỐP-XKI

26. V. 1921.

Gửi Xê-rê-brốp-xki

Cục dầu mỏ A-déc-bai-gian

Ba-cu

Xin trả lời công văn số 3632 của đồng chí về một nghìn tấn bột mì và trang phục trị giá 30 000, đồng chí hãy giải quyết theo thể thức thông thường, nhưng nhanh lên³¹⁴. Tôi chưa nhận được thư mà đồng chí hứa gửi³¹⁵.

Lê-nin

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

365

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP³¹⁶

Theo tôi, nhất thiết phải *đích danh* cử một *biên tập viên* chịu trách nhiệm trình bày *rà nh rọt* những lời phát biểu, rút gọn lại và loại bỏ tất cả những gì không hoàn toàn thích hợp với việc công bố.

26/V. Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

366

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Bức thư của Li-da-rép hết sức quan trọng³¹⁷. Cần phải đặc biệt chú ý và kiểm tra qua những người hoàn toàn khách quan.

Bê-lô-bô-rô-đốp có làm không?

Ở đây có sự quá lạm không?

Có thể kiểm tra qua người nào?

26/V. Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Năm 1921

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

367

GỬ I. T. XMIN-GA

Gửi đồng chí Xmin-ga
Sao gửi Tổng cục công nghiệp dầu mỏ
Sao gửi đồng chí *Gúp-kin*

Cả trên báo chí lẫn trong những bản thông báo các nơi gửi về, ngày càng có nhiều tin tức cho hay rằng tình hình ở Ba-cu đang có chiều hướng xấu.

Cần tăng cường chú ý và quan tâm đến Ba-cu.

Tôi đề nghị đưa ra *Hội đồng lao động và quốc phòng* một chương trình gồm những biện pháp có hệ thống nhằm chi viện cho Ba-cu, dùng hàng hóa mua của nước ngoài vào việc đó.

Cần tổ chức việc thường xuyên "giám sát" tình hình ở Ba-cu và xem chúng ta lấy gì để chi viện.

Cần tổng kết ngắn gọn về hai khoản (a: *hiện có gì rồi*; b: *đã cung cấp gì rồi*) và thường xuyên giám sát³¹⁸.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 27 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập *Lê-nin*, t. XX

Theo đúng bản thảo

368

ĐIỆN GỬ PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI³¹⁹**Khẩn**

Gửi *Đgiéc-gin-xki*, chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga,
chuyển tới nơi ở, Quân khu Nam

Sao gửi: *Vôi-nốp*,
bộ ba chống phá hoại vận tải, Mát-xcơ-va

Tất cả các đồng chí U-cra-i-na đều hết sức khẩn khoản yêu cầu phải tăng cường đấu tranh với nạn đầu cơ ở

U-cra-i-na, đang đe dọa phá hoại việc thu mua lúa mì cho những nơi bị đói ở nước Cộng hòa, công tác thu mua này đã bắt đầu và đã đem lại những kết quả tốt. Tôi yêu cầu chú ý nhiều hơn nữa và báo cho tôi biết có áp dụng những biện pháp cấp bách hay không, cụ thể là những biện pháp nào và kết quả ra sao.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

Lê-nin

Viết ngày 27 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập *Lê-nin*, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

369

**ĐIỆN GỬ HỘI ĐỒNG KINH TẾ KHU,
HỘI ĐỒNG CÔNG ĐOÀN
VÀ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT¹⁾**

gửi đến ba nơi

- 1) Hội đồng kinh tế khu, Pê-tơ-rô-grát
- 2) Áp-đê-ép và U-gla-nốp, Hội đồng công đoàn Pê-tơ-rô-grát
- 3) Mi-khai-lốp, Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát

Vì đồng chí Mi-khai-lốp khiếu nại về việc không phát phần thưởng bằng lương thực cho công nhân "Máy cày

¹⁾ Ngày 31 tháng Năm 1921 bức điện này đã được gửi đi lần nữa.

điện"³²⁰, tôi đề nghị giải quyết gấp vấn đề và phối hợp cho nhất trí, chú ý tầm quan trọng của việc chế tạo hai mươi máy cày điện cho vụ cày mùa thu³²¹. 27 tháng Năm. Hãy trả lời thật chính xác¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

Lê-nin

Viết ngày 27 tháng Năm 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

370

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP³²²

Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp!

Tôi biết Rát-tsen-cô rất lâu rồi, ngay từ trước cách mạng năm 1917. Đồng chí ấy đáng được tin cậy tuyệt đối. Nên hết sức giúp đỡ đồng chí ấy. Cho tôi biết kết quả.

Lê-nin

*Viết ngày 27 hoặc 28 tháng
Năm 1921*

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

371

* NHỮNG CHỈ THỊ GỬI CHO BAN "AN-GHÊ-M-BA"

(GHI LẠI THEO TRÍ NHỚ)³²³

28. V. 1921.

Hãy kiểm tra với độ chính xác tối đa,

cụ thể là đã hoàn thành được bao nhiêu công việc (những phần nào đã hoàn thành);

cụ thể là có bao nhiêu vật liệu, đường ray v. v., lương thực v. v. đã chở đến địa điểm; hiện ở đâu; điều kiện bảo quản những vật liệu ấy và tất cả những vật chở đến; điều kiện, những khả năng cụ thể để chuyển trở lại những vật liệu này, các đường ray và tất cả những thứ khác mà không bị mất mát, không bị đánh cắp hoặc có mất thì mất với mức tối thiểu; mức độ mất có thể có;

việc điều tra căn kẽ tình hình thực tế, được tiến hành tại chỗ, được kiểm tra chính xác, là nhiệm vụ quan trọng nhất.

Trên cơ sở giải quyết nhiệm vụ này, với những số liệu chính xác trong tay, cần phải rút ra kết luận về toàn bộ thực chất của vấn đề: có nên đình chỉ công việc xây dựng "An-ghê-m-ba" hay không? (nếu có thì ngừng như thế nào? trong những thời hạn nào? v. v.), hay là không nên đình chỉ? v. v., v. v..

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

372

**ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI C. B. RA-ĐẾCH và G. E. DI-NÔ-VI-ÉP**

Bằng điện thoại

*Gửi Ra-đếch
và Di-nô-vi-ép*

28/V. 7 giờ 50 phút tối.

Tôi vừa nhận được bức điện gửi từ Béc-lanh do Txét-kin ký, nguyên văn như sau:

"Ban chấp hành trung ương đảng với những lý do khác nhau, từ chối không giải quyết cho các đại biểu được ủy quyền của phái đối lập là Brát-xơ và An-na Gây-ơ lên đường. Cho nên tôi từ chối không đi, chùng nào chuyển đi của những người đồng chí của tôi chưa được bảo đảm".

Tôi yêu cầu Ra-đếch và Di-nô-vi-ép gọi điện thoại cho tôi biết ý kiến: có nên khuyên Ban chấp hành trung ương đồng ý để Brát-xơ và An-na Gây-ơ lên đường không? Hay mọi người, kể cả tôi đều hoàn toàn im lặng thì tốt hơn?³²⁴

28/V.

Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Năm 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

373

GỬI C. B. RA-ĐẾCH¹⁾

Đồng chí Ra-đếch!

Hãy trả lời cho tôi biết:

1) (Đồng chí và Di-nô-vi-ép) đã nhận được bức thư của tôi kèm theo bức điện của Txét-kin chưa?

¹⁾ Ở phần trên của bức thư, V. I. Lê-nin viết thêm: "Sao gửi ngay cho Di-nô-vi-ép và C ô - b ê - t x ô - k i. Gấp".

Các đồng chí nghĩ thế nào?

2) Dự định khai mạc Đại hội Quốc tế cộng sản vào lúc nào?

3) Báo cáo của tôi về sách lược của Đảng cộng sản Nga sẽ đọc vào lúc nào? (bao giờ thì dự định là bản báo cáo sẽ được đưa ra?)³²⁵

4) Cuốn sách của tôi về thuế lương thực đã cho dịch chưa? Sang cả 3 thứ tiếng chứ? Bao giờ sẽ xuất bản?³²⁶

29/V.

Salut! Lê-nin

Viết ngày 29 tháng Năm 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

374

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

Gửi Xmô-li-a-ni-nốp

Đồng chí hãy đọc đi; hãy xúc tiến công việc ở Hội đồng lao động và quốc phòng. Hãy gửi bức thư này riêng cho Iv. Iv. Rát-tsen-cô (Tổng cục công nghiệp than bùn) nhắc đồng chí ấy trả lại cho tôi kèm theo ý kiến³²⁷.

29/V. *Lê-nin*

Viết ngày 29 tháng Năm 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

375

GỬI A. B. KHA-LA-TỐP³²⁸

Đồng chí Kha-la-tốp!

Ý kiến của đồng chí?

1) Đến ngày khai mạc Đại hội quốc tế, đồng chí có thể cung cấp *lúa mì* cho công nhân Mát-xcơ-va được không? Bao nhiêu?

2) Việc đảm bảo **bánh mì** cho Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va trong tháng Sáu có chiều hướng tốt với mức độ nào?

Không cần chi tiết.

Maximum 2-4 con số, tính bằng toa tàu.

$\frac{29}{V}$. Lê-nin

Viết ngày 29 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

376

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP³²⁹

Gửi Xmô-li-a-ni-nốp

Đồng chí hãy tiến hành thẩm tra và nói cho tôi biết kết quả. Thỏa thuận với Pô-ti-a-ép và áp dụng những biện pháp khẩn cấp.

29/V. Lê-nin

Tại sao bức điện đề ngày 14. V mãi đến ngày 28/V tôi mới nhận được???

Lê-nin

Viết ngày 29 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

377

GỬI A. O. AN-XKI

29/V. 1921.

Đồng chí An-xki! Xin nhắc đồng chí chú ý bản báo cáo này của một đồng chí ở Ủy ban đặc biệt toàn Nga trình bày, do tôi ủy quyền với sự thỏa thuận của đồng chí Đgiéc-gin-xki. Tôi quyết định cho mở cuộc điều tra sau khi được những người cộng sản rất đáng tin cậy cho biết rằng tình hình ở Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước không ổn³³⁰, do cuộc điều tra đó mà có bản báo cáo này.

Tin của đồng chí Bô-ki hoàn toàn xác nhận điều đó.

Mong đồng chí hết sức lưu ý việc này.

Trước hết là đồng chí, sau nữa là **tất cả** các thành viên của ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính, và đặc biệt là đồng chí Ba-sa, phải dành công sức gấp 10 lần cho công việc của Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước. Nếu trong một thời hạn hết sức ngắn mà công việc ở Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước không được tổ chức lại để *hoàn toàn loại trừ* được khả năng bị ăn cắp, đồng thời thúc đẩy được toàn bộ công việc và tăng cường phạm vi công tác, thì thứ trưởng và **tất cả** các thành viên của ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính không chỉ chịu trách nhiệm trước đảng, mà còn bị truy tố về mặt hình sự.

Do tệ nạn lề mề trong công việc ở Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước (mùa đông làm việc khó hơn, cần phải làm *n h i ề u* trước mùa đông), và do nạn ăn cắp ở đây mà nước Cộng hòa chịu những tổn thất *t o l ớ n*, chính giờ đây, trong những ngày khó khăn, chúng ta cần phải **nhanh chóng** có được *m a x i m u m* những của quý để trao đổi hàng hóa với nước ngoài.

Cần phải:

1) tổ chức những hội nghị thường xuyên, đều đặn với

Bô-ki để cải tổ thật nhanh chóng Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước;

2) hoàn thiện việc bảo vệ và kiểm soát (những hàng rào đặc biệt; hàng rào gỗ, tủ hoặc ri-đô để thay quần áo; những cuộc lục soát đột xuất; những hệ thống kiểm tra đột xuất hai ba lượt theo tất cả các quy tắc *thẩm vấn hình sự* v. v., v. v.);

3) trong trường hợp cần thiết, hãy thu hút hàng chục và **hàng trăm** những người cộng sản có tinh thần trách nhiệm và tuyệt đối trung thực của Mát-xcơ-va để tham gia (chẳng hạn một tháng hoặc hai tháng một lần) vào những cuộc kiểm tra đột xuất, ban ngày và *ban đêm*. Những người công tác *v à n h ữ n g n g ư ờ i k i ể m t r a* cần phải được hướng dẫn *hết sức chi tiết*;

4) *t á t c á* các thành viên của ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính, không trừ một ai, đều nhất thiết ít nhất một tháng một lần phải *đ í c h t h á n* kiểm tra đột xuất ban ngày và ban đêm Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước tại nơi công tác và ở bất kỳ đâu có thể xảy ra ăn cắp. Thứ trưởng Bộ dân ủy nhất thiết phải đích thân ghi vào sổ nhật ký mật những cuộc kiểm tra đó.

Vì tính chất *m ậ t* của tài liệu này, tôi yêu cầu đồng chí gửi *t r ả l ạ i* cho tôi ngay, **tất cả** các ủy viên của ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính cần tự tay ký *n g a y ở đ ấ y*.

29/V Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

(P. S. Nếu như Tsu-tơ-ca-ép chưa đi thì để đồng chí ấy cùng đọc: đồng chí ấy không phải ít lỗi!)

In lần đầu, theo đúng bản thảo

378

GỬI I-U. KH. LU-TÔ-VI-NỐP

30/V.

Đồng chí Lu-tô-vi-nốp!

Tôi đã đọc thư của đồng chí đề ngày 20/V và rất buồn. Tôi hy vọng rằng ở Béc-lanh sau khi tỉnh dưỡng, lành bệnh, xem xét "từ phía ngoài" (từ phía ngoài nhìn thì thấy rõ hơn) và suy nghĩ lại, đồng chí sẽ đi đến những kết luận chính xác và rõ ràng. Ở đây rõ ràng là đồng chí đã có "tâm trạng" bất mãn. Tâm trạng là một cái gì đó hầu như mù quáng, vô thức, thiếu chín chắn. Nhưng tôi nghĩ rằng giờ đây, thay cho tâm trạng sẽ là những kết luận rõ ràng, chính xác. Tôi nghĩ rằng, có thể chúng ta không nhất trí với nhau về những kết luận đó, nhưng dù thế nào cũng sẽ có những kết luận chính xác và rõ ràng của một trong "những người sáng lập" ra "phái đối lập" (trong bức thư, chính đồng chí thừa nhận mình là như vậy).

Tôi cảm thấy buồn sau khi đọc bức thư của đồng chí vì nó thiếu rõ ràng, chính xác, mà vẫn chỉ là một tâm trạng u tối, và thêm vào đó là những "lời lẽ mạnh".

Không nên như vậy.

Sự thực là một sự vật bướng bỉnh — bản thân đồng chí cũng nhớ điều đó. Nào, đồng chí hãy xem xem, đồng chí đã nhắc lại những sự thực gì. Tôi sẽ kể lại *t á t c á* những ý kiến *t h ự c t ế* của đồng chí:

1) Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân đường sắt gồm "những ông quan liêu cũ".

Phải chăng đây là sự thực? Họ là ai? Tôi không biết ai ngoài Rút-du-tác, nhưng tôi biết rằng người ta đã lập ra một cách chu đáo. Có thể có sai lầm. Cần phải sửa chữa những sai lầm ấy. Nhưng muốn thế thì trước hết nên chỉ ra một cách chính xác những sai lầm ấy để không có ai

tâm trạng u tối (và đôi khi cả sự *đơm đặt* ẩn dấu trong sự đen tối đó: sự đơm đặt thích sự đen tối và không ưa nêu tên).

Đồng chí không nêu tên ai cả. Cũng không có sự thực.

Rút-du-tác? Đồng chí ấy không phải là một cán bộ ở chỗ nào? "Thể lực bị kiệt quệ"? Đồng chí hãy tìm ở chúng ta có ai không kiệt quệ không. Chúng ta sẽ rút đồng chí ấy từ Tước-ke-xtan về một khi chúng ta chữa lành bệnh cho I-ốp-phê và Xô-côn-ni-cốp.

"Xu hướng bè phái" của chúng ta ở chỗ nào? Ở chỗ đã đưa người theo đa số trong đại hội đảng vào cương vị đứng đầu Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân đường sắt ư? Theo đồng chí, như thế là "bè phái" ư? Nếu vậy thì xin đồng chí cắt nghĩa cho tôi rõ, phải hiểu thế nào là tính bè phái, thế nào là tính đảng.

Đồng chí có cho việc sau đây là có "tính đảng" không: vừa rồi, tại đại hội công đoàn công nhân kim khí, lãnh tụ phái "đối lập công nhân" trước đây đã đưa ra một danh sách Ban chấp hành trung ương mà trong số 22 đảng viên của Đảng cộng sản Nga thì 19 người theo phái "đối lập công nhân" trước đây³³¹. Nếu như đây không phải là "xu hướng bè phái", không phải là sự khôi phục bè phái, thì đồng chí đã dùng khái niệm tính bè phái hoàn toàn đặc biệt thế nào ấy, không bình thường thế nào ấy, thậm chí không theo hiểu biết của con người thế nào ấy.

2) Đứng đầu Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga là một con người "đã mòn mỏi về thể lực". Tức là Tôm-xki phải không? Người ta đã muốn thay đồng chí ấy bằng bộ ba thư ký và giờ đây người ta đã phế bỏ hẳn. Do đó phát súng của đồng chí chống tính bè phái quay trở lại chĩa vào đồng chí. Đây đã là *một sự thực*.

3) Trong cuộc đấu tranh chống những điều tồi tệ của phái đoàn ở Béc-land, đồng chí đã gặp "sự chống lại điên cuồng từ Mát-xcơ-va thậm chí cả của I-lích".

Xin lỗi, đó là sự bịa đặt.

Đồng chí đã quá khen ngợi Xtô-mô-ni-a-cốp, người được Cra-xin bệnh vực. Đứng đầu phái đoàn cũ là Cốp-pơ. Cốp-pơ đã bị truất, Xtô-mô-ni-a-cốp ở lại.

Đấy là cái gì? "sự chống lại điên cuồng của Mát-xcơ-va" ư?

Hay là nói láo điên cuồng về Mát-xcơ-va?

Đứng trên giác độ các "sự thực" mà xét thì lời nào trong những lời nói cứng cỏi đó gần với sự thật hơn? hả?

Những điều tồi tệ xảy ra trong phái đoàn ở Béc-land, Mát-xcơ-va (và Cra-xin) không ngăn cản, không chống đối, mà giúp đỡ đồng chí đấu tranh chống lại, tăng quyền lực của Xtô-mô-ni-a-cốp, người mà *đồng chí* hết sức khen ngợi.

4) Đồng chí đã phát hiện được ở đây (ở Béc-land) một loạt "những kẻ đều cang và ăn cắp hết sức trắng trợn", thế mà Mát-xcơ-va không phế bỏ chúng.

Những kẻ đó là ai? Không nêu tên nào cả.

Sự thực hay là đơm đặt?

Hay là đồng chí không biết làm thế nào để chuyển những lời tố giác đến Ban chấp hành trung ương? đến Bộ tổ chức? đến Bộ chính trị? đến hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương?

K h ô n g c ó một sự tố giác nào của đồng chí gửi lên Bộ chính trị cũng như gửi cho hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương cả. Đó là một sự thật.

(Xin mở dấu ngoặc nói thêm: chúng tôi và đồng chí có ý kiến bất đồng về Sơ-lốp-xki, nhưng đồng chí lại không đề đạt ý kiến của đồng chí lên Bộ chính trị³³². Tôi biết Sơ-lốp-xki là một người bôn-sê-vích trong những năm trước cách mạng. Là một người trung thực, đồng chí ấy lẽ ra đã giúp đấu tranh chống lại "bọn đều cang và ăn cắp". Còn đồng chí thì ngăn cản Sơ-lốp-xki đi Béc-land, mặc dù ở đây đồng chí ấy không phải là cán bộ, không bận việc).

5) Gơr-giê-bin. Hôm qua tôi đã đọc lời phản đối của đồng chí và của Xtô-mô-ni-a-cốp gửi lên Ban chấp hành

trung ương về anh ta và chỉ về anh ta thôi. Chúng tôi sẽ xem xét kháng thư đó ở phiên họp đầu tiên³³³.

Ở Ban chấp hành trung ương, chúng tôi có ý kiến khác nhau về Grơ-giê-bin. Có người bảo: cần phết bỏ hẳn, bởi vì làm công tác xuất bản, anh ta có thể lừa dối. Những người khác thì nói: làm công tác xuất bản, anh ta sẽ xuất bản rẻ hơn. Thà để anh ta lừa lấy 10 000, nhưng sẽ xuất bản được rẻ hơn và tốt hơn.

Đã bầu ra một tiểu ban gồm những người có quan điểm này và những người có quan điểm kia, với số lượng ngang nhau. Tôi không vào tiểu ban ấy vì tôi "thiên vị" (có người bảo thế) Goóc-ki, người bênh vực Grơ-giê-bin.

Tiểu ban đã giải quyết vấn đề một cách *nhất trí*. Tôi không nhớ chính xác là tiểu ban đã quyết định như thế nào: hình như mua của Grơ-giê-bin nếu rẻ hơn.

Do đó, kết luận của đồng chí: "người ta không lấy ý kiến nhà nước làm chỉ đạo" mà lấy việc làm yên lòng Goóc-ki làm chỉ đạo - kết luận như thế là hoàn toàn không đúng sự thật. Còn đồng chí thì viết: "tôi tin chắc"!!! Nếu như người ta xây dựng "niềm tin" trước khi kiểm tra các sự kiện không khó kiểm tra, thì cái đó gọi là gì nhỉ?

6) Lô-mô-nô-xốp, một chuyên gia lỗi lạc nhưng "bị Cra-xin vạch trần là có thông đồng buôn bán vô cùng tội lỗi".

Điều đó không đúng sự thật. Nếu như Cra-xin vạch mặt Lô-mô-nô-xốp phạm tội thì Lô-mô-nô-xốp đã bị đuổi và bị đưa ra tòa rồi. Đồng chí nghe thấy tiếng chuông réo... bèn từ đấy dựng lên câu chuyện đơm đặt.

Cra-xin viết cho tôi và Ban chấp hành trung ương: Lô-mô-nô-xốp là một chuyên gia lỗi lạc, nhưng đối với thương nghiệp thì không thích hợp lắm và đã phạm sai lầm. Khi về đến đây, gặp Lô-mô-nô-xốp, xem xét các giấy tờ, Cra-xin không những không nói đến tội trạng, mà cả về sai lầm cũng không nói đến.

Đồng chí hãy lựa chọn: đồng chí có khởi tố một cách nghiêm túc vụ đó ở Ban kiểm tra (hoặc ở đâu đồng chí muốn) về tội trạng của Lô-mô-nô-xốp hoặc rút lui lời đồn đại do mình đã nhẹ dạ chấp nhận không?

7) "Người ta đã chỉ định đến đây, vào phòng thương nghiệp, những con người bất lương như: một người trước kia là chủ xưởng, đã bị Chính quyền xô-viết tịch thu tất cả da lông mà giờ đây lại phai anh ta đi bán da lông ấy. Xin lỗi, để xem làm thế sẽ được cái gì nào?".

Đồng chí đã viết như vậy. Làm sao không buồn về điều đó. Người sáng lập cả một phái đối lập cũng lập luận như vậy đấy!

Dù sao cũng giống như một nông dân dốt nát nói: "người ta đã tước ruộng đất và chức tước của một nghìn tướng tá của Nga hoàng và rồi lại để cho các tướng tá ấy vào Hồng quân"! Đúng, chúng ta có hơn một nghìn những tướng tá và địa chủ dưới thời Nga hoàng đang phục vụ trong Hồng quân ở những cương vị rất quan trọng. Và Hồng quân đã chiến thắng.

Chúa sẽ tha tội cho người nông dân dốt nát ấy. Còn đối với đồng chí thì sao?

Nếu như đồng chí *biết* "kẻ bất lương" thì tại sao đồng chí, một nhân vật có chức vụ của Chính quyền xô-viết, lại im hơi lặng tiếng, không nêu *tên* người ấy ra? Không đệ đơn tố giác một *người nào đó*?

Còn nếu như đồng chí không biết tên, thế thì đây lại là một lời đồn đại chứ gì? là một sự đơm đặt chứ gì?

Tôi đã tìm trong thư của đồng chí xem có gì giống sự thực, dù giống một cách xa xôi. Con số không, con số không, lại con số không.

Nếu như tôi không biết đồng chí, thì sau khi nhận được một bức thư như bức thư của đồng chí, tôi sẽ nói:

hoặc đây là một con người mắc bệnh thần kinh, cúp nhật những mẩu tin đồn đại một cách cuồng loạn mà không biết suy nghĩ, phán đoán, kiểm tra;

hoặc đây là một con người bất lực vì kém phát triển và dốt nát đã trở thành nạn nhân của những điều đơm đặt;

hoặc đây là một tên men-sê-vích đội lốt cố tình gieo rắc những điều đơm đặt.

Vì biết đồng chí, tôi xin nói với đồng chí rằng, bức thư của đồng chí là một "tài liệu nhân chứng" tuyệt diệu chứng tỏ "người sáng lập ra phái đối lập" đã để cho mình bị thu hút bởi ý muốn chơi cho bằng được cái trò đối lập và gào thét về thái độ bao che, về những người được ủy quyền, về hệ thống v. v. chẳng ra đâu vào đâu cả.

"Vi vấn đề không phải ở cá nhân mà ở bản thân hệ thống. Bây giờ tôi xin đặt ra một vấn đề: giai cấp vô sản hay giới trí thức tiểu tư sản mất tính giai cấp và không kiên định" — đồng chí viết như vậy.

Điều đó thật nực cười. Chính bức thư của đồng chí là tài liệu nhân chứng tuyệt diệu cho chúng ta thấy rằng người viết bức thư ấy là mẫu mực của giới trí thức tiểu tư sản không kiên định. Vì đã nhiều lần có những người vô sản theo nghề nghiệp lại trở thành những phần tử trí thức tiểu tư sản không kiên định, xét về vai trò giai cấp thực tế của họ.

Người trí thức tiểu tư sản không kiên định thì rên rỉ, than khóc, lúng túng trước mọi biểu hiện của điều xấu xa và điều ác, mất sự tự chủ, lặp lại mọi điều đơm đặt, cố gắng nói lên một cái gì đó không đầu không đuôi về "hệ thống".

Người vô sản (không phải xét theo nghề nghiệp trước kia của mình, mà xét về vai trò giai cấp thực tế của mình) khi thấy điều ác thì bắt tay đấu tranh một cách thiết thực: công khai và chính thức ủng hộ việc đề cử một nhân viên tốt I-van, đề nghị bãi miễn anh chàng Pi-ốt xấu, tố giác — và tiến hành vụ đó một cách kiên quyết, kiên định, đến cùng — chống tên bất lương Xi-đo, chống hành động bênh che của gã Tít, chống lại một sự thông đồng đầy tội ác

của tên Mi-rôn, đề ra (sau 2 - 3 tháng học tập công tác mới và làm quen về mặt thực tiễn với môi trường mới) những đề nghị thực tiễn, thiết thực: thực hiện một hệ thống ủy viên hoặc chính ủy thế này, thay đổi những trật tự ở đây, như thế này, phái ngân này người cộng sản am hiểu (với thâm niên thế này) đi công tác ở những nơi này.

Chính những người vô sản như vậy, ngay khi đã mất cái nghề nghiệp vô sản của mình, đã biết xây dựng Hồng quân và biết cùng với Hồng quân chiến thắng (ngược lại với một nghìn tên phản bội và bất lương, bọn này đã và vẫn còn hàng nghìn trong số những chuyên gia quân sự và quan liêu quân sự).

Những người vô sản như vậy không bao giờ đạt được cái vai trò giai cấp của người trí thức tiểu tư sản không kiên định đang lũng lộn, lùi bước một cách bất lực trước những điều đơm đặt, gọi những mẩu chuyện đơm đặt là một "hệ thống".

Đó là sự trả lời thẳng thắn của tôi với đồng chí. Chỉ thỉnh thoảng tôi mới trả lời đầy đủ được — thường không có thì giờ để làm việc ấy.

Trên tình bạn cũ, tôi nói: đồng chí cần tĩnh dưỡng thân kinh. Lúc ấy đồng chí sẽ suy xét tỉnh táo, chứ không nghĩ vơ nghĩ vẩn nữa.

Xin gửi lời chào đồng chí *Lê-nin*

Viết ngày 30 tháng Năm 1921

In không đầy đủ lần đầu năm 1957 trên tạp chí "Những vấn đề lịch sử của Đảng cộng sản Liên xô", số 2

Theo đúng bản thảo

In toàn văn năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

379

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP³³⁴

Đồng chí X-mô-li-a-ni-nốp! Cần phải kiểm tra việc này. Như thế nào? Có nên cử hai chuyên viên *đánh tin cậy*, được sự đồng ý của Phô-min và Lê-gia-va, bảo lãnh cho cả hai làm những người dự khuyết không?

Liên hệ với cả hai và nói cho tôi biết kết quả.

30/V. Lê-nin

Viết ngày 30 tháng Năm 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

380

GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI

30. V. 1921.

Đồng chí Xco-li-an-xki!

Về vấn đề sử dụng quân đội trên mặt trận kinh tế.

Không một phút nào được quên điều ấy.

Cần phải suy nghĩ, chuẩn bị, đề ra một kế hoạch có hệ thống về việc sử dụng như vậy và thực hiện kế hoạch ấy một cách nhất quán.

Hai mặt của vấn đề này được đề ra một cách đặc biệt:

1) những công việc kinh tế trước mắt, cấp bách nhất (bảo vệ và khai thác muối; công tác nhiên liệu v. v.);

2) công tác thực hiện kế hoạch kinh tế chung của cả nước trong nhiều năm. Kế hoạch điện khí hóa dự tính (đợt đầu của công việc) trong 10 năm, cần 370 triệu ngày công. Trong một năm, mỗi người trong quân đội (37: 1,6) = 24 ngày công, tức là 2 ngày trong 1 tháng.

Tất nhiên, điều kiện bố trí quân đội, chuyển đến địa điểm công tác v. v., v. v. sẽ tạo nên biết bao khó khăn, nhưng dù sao quân đội cũng có thể và phải (*thông qua chế độ toàn dân luyện tập quân sự*) giúp đỡ nhiều cho sự nghiệp điện khí hóa. Cần phải gắn quân đội vào sự nghiệp vĩ đại đó — cả về mặt tư tưởng, tổ chức cũng như kinh tế — và tiến hành sự nghiệp đó một cách có hệ thống.

Tôi đề nghị đồng chí đặt vấn đề này ra Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa sau khi công bố bức thư này. Tôi sẽ rất vui mừng được nghe quan điểm hoặc nhận được những ý kiến, dù là vấn đề về vấn đề này, của các ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa³³⁵.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

381

GỬI A. O. AN-XKI

Đồng chí An-xki!

Tôi không biết người viết thư này; tôi không nhớ nhân vật mà người viết thư này dẫn ra.

Cần xem xét yêu cầu của ông ta theo thể thức chung và *trả lời* ông ta³³⁶.

30/V. Lê-nin

Viết ngày 30 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

382

ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI**N. P. BRI-U-KHA-NỐP**³³⁷

30/V - 1921.

Gửi đồng chí Bri-u-kha-nốp, Bộ dân ủy lương thực, sao gửi đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp

Cần phải xúc tiến việc gửi bao bì cho đồng chí Vla-đi-mi-rốp, Bộ dân ủy lương thực U-cra-i-na, cũng như gửi hàng hóa cho *quỹ trao đổi hàng hóa của U-cra-i-na*. Đề nghị cho tôi biết những mệnh lệnh tiếp theo của đồng chí¹⁾. Ngay ngày hôm nay báo cho biết một cách chính xác và hàng ngày báo chính thức và bằng văn bản cho biết trên thực tế đang làm gì. Bri-u-kha-nốp đích danh chịu trách nhiệm. Cử những người chịu trách nhiệm về các biện pháp chi tiết.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

383

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP³³⁸

Gửi Xmô-li-a-ni-nốp:

hãy kiểm tra đi kiểm tra lại và xúc tiến *theo* nhiệm vụ đặc biệt mà tôi đã giao.

¹⁾ Toàn bộ đoạn sau đây do chính tay V. I. Lê-nin viết.

Công việc vô cùng quan trọng. Soạn thảo cả giấy tờ nữa và chuyển cho tôi ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy *n g à y h ô m n a y* để ký.

Lê-nin

Viết ngày 31 tháng Năm 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

384

**ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ, V. V. PHÔ-MIN,
N. P. BRI-U-KHA-NỐP**

Gửi đồng chí Un-slích-tơ, Ủy ban đặc biệt toàn Nga, đồng chí Phô-min, Bộ dân ủy giao thông và đồng chí Bri-u-kha-nốp, Bộ dân ủy lương thực

Các đồng chí hãy thiết lập một sự giám sát hết sức chặt chẽ để đơn đốc vận chuyển vải thật nhanh từ Mát-xcơ-va đi Khắc-cốp ở U-cra-i-na để trao đổi hàng hóa.

Hãy ra lệnh cho các tuyến đường sắt. Vấn đề hết sức quan trọng. Báo cho tôi biết tình hình thực hiện¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 31 tháng Năm 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

¹⁾ Câu "Báo cho tôi biết tình hình thực hiện" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

385

GỬI G. C. CÔ-RÔ-LÉP³³⁹

Quyết định của Ban chấp hành trung ương về các cán bộ trọng trách đi lưu động, là quyết định của hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương.

Có nghĩa là không còn tranh cãi gì nữa.

(Bản thân tôi hoàn toàn đồng ý với quyết định đó.)

Tôi nghĩ rằng bản thân đồng chí nhất thiết phải đi.

1) Cần phải tăng cường bộ máy của Ban chấp hành trung ương và *làm cho nó sát* với các địa phương.

2) Người thay đồng chí ở tỉnh phải là các trợ lý của đồng chí. Nên cất nhắc những người trẻ.

3) Đồng chí có thể (và sẽ phải) *đích thân* thường xuyên xuống tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ và kiểm tra, giúp đỡ, thoả thuận với Bộ tổ chức đề cử những người dự khuyết v. v..

4) Không nên làm nhà lý luận. Là *đảng viên* cũng đủ. Đồng chí là một cán bộ kinh tế. Mà điều chúng ta [cần] chính là các cán bộ kinh tế (của Ban chấp hành trung ương) thúc đẩy các địa phương, kiểm tra, hướng dẫn.

Viết ngày 31 tháng Năm 1921

Đăng lần đầu năm 1924 trên tạp chí "Đèn pha", số 2

Theo đúng bản thảo

386

GỬI G. Đ. TXI-U-RU-PA

Gửi đồng chí Txi-u-ru-pa,
phó chủ nhiệm Ủy ban các công trình nhà nước
Sao gửi đồng chí Xa-prô-nốp,
chủ nhiệm Ủy ban các công trình nhà nước
đồng chí Bô-gđa-nốp,
chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

Đề nghị đồng chí viết vài dòng vắn tắt, cho tôi biết đồng chí đã ra những chỉ thị cụ thể về việc hoàn thành gấp công trình xây dựng nhà máy thuỷ điện Ca-si-ra (theo quyết định của Bộ chính trị)³⁴⁰ chưa và bao giờ. Ra lệnh cho ai?

Cụ thể là ai đích thân chịu trách nhiệm tại chỗ về việc thực hiện đúng thời hạn?

Có cần Trung ương nhắc nhở đặc biệt hoặc thi hành những biện pháp đặc biệt để công việc được thực hiện một cách chu đáo không?

(Chính mắt tôi trông thấy các cột "giá treo cổ" dọc đường Ca-si-ra sắp đổ. Làm rất tồi. Liệu rồi đây có xảy ra những trường hợp chết người vì tình trạng đó không?³⁴¹)

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 31 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

387

* GỬI BỘ DÂN ỦY BƯU ĐIỆN

Sao gửi ban thư ký của Hội đồng lao động và quốc phòng 31/V.

Tôi xác nhận những chỉ thị của chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy gửi bằng điện thoại cho đồng chí

Ni-cô-la-ép, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy bưu điện, đồng thời đề nghị vào thứ tư, ngày 1 tháng Sáu, báo cáo tại Hội đồng lao động và quốc phòng về chương trình xây dựng các trạm điện thoại vô tuyến đợt đầu (nghĩa là đặt những máy thu điện thoại vô tuyến ở các tỉnh lỵ và huyện lỵ trên một diện tích có bán kính 2 000 véc-xta xung quanh Mát-xcơ-va) và cũng ngày hôm đó đưa vào chương trình nghị sự tất cả những vấn đề có liên quan đến việc xây dựng các trạm điện thoại vô tuyến, cụ thể là: chuyển xưởng của *A-nô-xốp* trước đây cho Bộ dân ủy bưu điện quản lý, vấn đề cung cấp tiền trực tiếp từ trung ương cho các công trình điện thoại vô tuyến v. v..

Đề nghị Bộ dân ủy bưu điện quy định chính xác người đích danh chịu trách nhiệm thực hiện đúng thời hạn toàn bộ chương trình xây dựng các trạm điện thoại vô tuyến đã trình lên Hội đồng lao động và quốc phòng phê chuẩn³⁴².

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (*Lê-nin*)

Viết ngày 31 tháng Năm 1921

In không đầy đủ lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

In toàn văn lần đầu, theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin ký

388

GỬI M. P. PA-VLÔ-VÍCH

Gửi đồng chí Pa-vlô-vích, Bộ dân ủy dân tộc

31. V. 1921.

Đồng chí Pa-vlô-vích!

Tôi đã thỏa thuận về việc cho xuất bản (ở Pê-tơ-rô-grát) một tập bản đồ giáo khoa.

In kèm vào đây những bản đồ về chủ nghĩa đế quốc là điều cực kỳ quan trọng.

Đồng chí có đảm nhận được việc đó không?

Dại khái là làm như thế này:

1) Các nước thuộc địa năm 1876 - 1914 - 1921, có kèm theo (hoặc với những đường gạch sọc đặc biệt trên bản đồ) các nước nửa thuộc địa (Thổ-nhĩ-kỳ, Ba-tư, Trung-quốc, v. v.).

2) Thống kê vắn tắt các nước thuộc địa và nửa thuộc địa.

3) Bản đồ phản ánh quan hệ lệ thuộc về tài chính. Thí dụ, trên mỗi nước ± với con số (triệu hay tỷ phrăng), nước này nợ bao nhiêu, và người ta nợ nó bao nhiêu;

cũng làm như vậy đối với 1876 - 1914 - 1921 để so sánh

(nếu lấy năm 1876 làm điểm cao nhất của chủ nghĩa tư bản trước độc quyền).

4) Các đường sắt trên thế giới, có ghi rõ, ở từng nước một, đường sắt thuộc về những nước nào (nước Anh, nước Pháp, Bắc Mỹ, v. v.) nhiều nhất.

Có lẽ như thế sẽ quá rườm rà chăng? Có thể tìm ra những hình thức thích hợp, nêu bật lên một cách rất ngắn gọn cái chính, cái trọng yếu.

5) Những nguồn chính về thứ nguyên liệu mà người ta đang tranh giành (dầu mỏ, quặng, v. v.), cũng kèm theo chú thích (% hay triệu phrăng thuộc nước này hoặc nước khác).

Chúng ta nhất thiết phải xen những bản đồ như vậy vào các sách giáo khoa, cố nhiên có kèm theo một bài thuyết minh vắn tắt.

Có thể cấp cho đồng chí một người phụ tá chuyên về thống kê để giúp đồng chí trong những công việc phụ.

Yêu cầu trả lời cho biết đồng chí có đảm nhận việc này không, đảm nhận như thế nào và vào lúc nào ³⁴³.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản
 Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
 V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Đăng lần đầu năm 1923 trên
 tạp chí "Đèn pha", số 21

Theo đúng bản thảo

389

GỬI I. T. XMIN-GA

31. V. 1921.

Đồng chí Xmin-ga!

Vấn đề khả năng khủng hoảng củi ở Mát-xcơ-va vào mùa đông tới có tầm quan trọng *đặc biệt*. Đây là vấn đề có ý nghĩa chính trị quan trọng hàng đầu. Năm 1921 - 1922, Mát-xcơ-va không thể nhận nhiên liệu *ít hơn* năm 1920 - 1921 được.

Bằng bất kỳ giá nào.

Cần phải 1) giao cho Đa-ni-sép-xki chuyên trách việc này;

2) chia một cách chi tiết toàn bộ nhiệm vụ này ra thành nhiều phần, mỗi phần *giao* cho *một người* chuyên trách, được chỉ định chính xác;

3) tăng cường cán bộ đặc biệt cho Ủy ban nhiên liệu Mát-xcơ-va (có thể lấy cả đồng chí Gôn-đéc? sau đó thu hút Rát-tsen-cô v.v. tham gia trong một thời gian nhất định).

4) Đồng chí nhất thiết phải *đích thân* nhiều lần tiến hành kiểm tra, đôn đốc đặc biệt và thúc đẩy mạnh hơn.

Nhất thiết phải cho tôi biết chương trình chính xác về tất cả những công việc khẩn cấp ấy cùng những biện pháp đôn đốc và báo cho biết bao giờ.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
 V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1959 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

390

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

Gửi đồng chí X mô-li-a-ni-nốp

Cần nhắc tôi về những toa "dành riêng", cá nhân. Nghe nói trên mạng lưới đường sắt có những 900 toa như vậy!!

Tệ hại quá chừng!

Nghe nói vấn đề này đang được đặt ra ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Đồng chí hãy tìm hiểu và nói cho tôi biết kết quả ³⁴⁴.

$\frac{31}{V}$. 1921. Lê-nin

In lần đầu năm 1932 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

391

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí N. P. Goóc-bu-nốp!

Đề nghị đồng chí đọc những thứ gửi kèm theo đây ³⁴⁵.

Đồng chí hãy tìm hiểu kỹ. Hãy kiểm tra lại.

Đồng chí nên biết rằng Tséc-tcốp đã có lần khiếu nại Bộ dân ủy tư pháp về thái độ không đúng đắn đối với những người theo các giáo phái. Đơn khiếu nại đã được một tiểu ban đặc biệt (do M. N. Pô-crốp-xki làm trưởng ban. Đồng chí hãy hỏi thêm đồng chí ấy) xem xét ¹⁾.

Lời khiếu nại của Tséc-tcốp đã bị coi là *không có cơ sở*.

Hãy chú ý đến việc này và tìm hiểu kỹ vấn đề. Hãy giải quyết việc đó một cách đúng đắn.

Lê-nin

Viết ngày 31 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

392

MỆNH LỆNH GỬI CÁC BỘ DÂN ỦY

31/V. 1921.

Tất cả các bộ dân ủy chưa gửi những điều sửa đổi và bổ sung cho bản dự thảo huấn thị gửi các cơ quan địa phương, đã nêu trong bức thư của tôi đề ngày 28/V ²⁾, nhất thiết phải gửi cho Ủy ban chậm nhất là ngày hôm nay ³⁴⁶.

Ai không thực hiện điều này sẽ bị truy tố hết sức nghiêm khắc.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

¹⁾ Xem tập này, tài liệu 7.

²⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.43, tr. 411-412.

393

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Toàn bộ văn bản viết nhằm lẫn *không thể tha thứ được* ³⁴⁷.

Tôi đề nghị chỉ thị:

- 1) ngay bây giờ, và nhất thiết ngày hôm nay, không được muộn hơn, phải gửi tất cả những tài liệu đã yêu cầu cho Xtô-mô-ni-a-cốp mà Cra-xin đã nhắc đến;
- 2) tìm thêm những người để cử làm đại diện chính trị toàn quyền ở Đức ³⁴⁸.

Lê-nin

Viết ngày 31 tháng Năm 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

394

GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ

Đồng chí Lít-ken-xơ!

Thế là về cuốn từ điển, chúng ta thỏa thuận như sau:

1) khoảng một tháng nữa (khi Pô-crốp-xki đi vắng) hãy ra cho được một quyết định *chính thức* và chỉ định *một* hoặc *nhiều người phụ trách*;

2) trên cơ sở quyết định ấy, thảo ra một *kế hoạch* công tác, không những có ghi rõ tên những người phụ trách, mà có ghi cả các khoản chi tiêu và khẩu phần nữa.

Phải bắt đầu thực hiện theo đúng kế hoạch, từ tháng Tám hoặc tháng Chín.

Lê-nin

Viết cuối tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

395
GỬ A. M. LÊ-GIA-VA và
A. I. RŨ-CỐP¹⁾

Gửi các đồng chí Lê-gia-va và Rũ-cốp

Rõ ràng là ở ta (và ở Bộ dân ủy ngoại thương) có tình trạng lộn xộn.

Lẽ ra phải ghi: yêu cầu cái gì? lúc nào? ai yêu cầu? ai *tán thành* yêu cầu?

Hóa ra chẳng ghi chép gì hết. Hoàn toàn hỗn loạn. Thời gian trôi đi.

Máy xúc cần có gấp.
Sao không đặt mua ở Đức?
ở Mỹ?
ở Thụy-điển?
Rây-nê do ai ủy quyền?³⁴⁹

Lê-nin

Viết sớm nhất tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

396
GỬ V. A. A-VA-NÊ-XỐP

Hãy thu thập các tài liệu của đồng chí về *máy xúc* (ở đây có cái gì mục nát); hãy bàn với *Goóc-bu-nốp* và *Xmô-li-a-ni-nốp* rồi báo cho tôi biết kết quả.

Viết sớm nhất tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Ở bên trái bức thư, V. I. Lê-nin ghi chú: "[vấn đề máy xúc]".

397
GỬ L. B. CRA-XIN

B ằ n g m ậ t m ẫ

Gửi Cra-xin

Mọi khoản vay chúng ta đều rất cần, bởi vì cái chủ yếu lúc này là có được, và đồng thời có ngay một lực lượng hàng hóa để đổi lấy lúa mì của nông dân. Giờ đây cần phải làm cho toàn bộ chính sách của Bộ dân ủy ngoại thương phục tùng mục đích trực tiếp đó.

Đồng chí hãy trả lời tôi điều này.

Lê-nin

Viết trước tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

398
GỬ E. M. XCƠ-LI-AN-XKI

Công việc của Tu-kha-tsép-xki như thế nào?

Vẫn chưa bắt được An-tô-nốp à?³⁵⁰

Đồng chí có đốc thúc không?

Bao giờ thì báo cáo lên Bộ chính trị?

Viết tháng Năm - nửa đầu
tháng Bảy 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

399
GỬ V. M. MÔ-LÔ-TỐP³⁵¹

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp

Xin chuyển thư của đồng chí Va-xi-li-ép gửi cho tôi, đồng thời tôi đề nghị

1) hoặc đề nghị Bộ tổ chức kiểm tra (việc thực hiện nhiệm vụ của Ban chấp hành trung ương giao về việc tiêu diệt bọn thổ phỉ An-tô-nốp), hoặc đề nghị Ban bí thư trung ương Đảng thực hiện việc kiểm tra đó bằng cách nghiên cứu các tài liệu và mời đồng chí Xcơ-li-an-xki và người nào đó nữa;

2) chuyển bức thư kèm theo đây *một cách bí mật và trao tận tay* cho đồng chí Xcơ-li-an-xki để đồng chí ấy đọc rồi trả lại cho tôi, bổ sung thêm (gửi cho đồng chí; sao gửi cho tôi), xem đã áp dụng những biện pháp gì để tăng cường áp lực³⁵².

1/VI. 1921.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản

Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

400

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP

1/VI.

Đồng chí A-va-nê-xốp!

Đồng chí nên thảo một thông tri cho tất cả các cơ quan địa phương của Bộ dân ủy thanh tra công nông về vấn đề các hội đồng kinh tế địa phương.

1) Phải yêu cầu người ta gửi cho đồng chí một danh sách *ghi tên* tất cả các đại biểu của Bộ dân ủy thanh tra công nông nằm trong tất cả các hội đồng kinh tế.

2) — buộc người ta phải báo cáo ngay với đồng chí mọi sự thay đổi trong danh sách.

3) Phải yêu cầu có hoặc là những người cộng sản, hoặc là những người ngoài đảng được một giới thiệu *đặc biệt và đích danh từng người* về đức tính ngay thẳng và chính trực của họ.

4) Đòi hỏi nghiêm ngặt họ phải báo cáo, *nhất là* về việc tuyển dụng những người ngoài đảng và phải báo cáo cho họ, những người ngoài đảng, biết về công tác của các hội đồng kinh tế.

Trình tất cả những điều này cho đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thông qua, để cho các địa phương tuân theo.

Lê-nin

Viết ngày 1 tháng Sáu 1921

*In lần đầu năm 1928 trong
Văn tập Lê-nin, t. VIII*

Theo đúng bản thảo

401

GỬI BAN BIÊN TẬP BÁO "TIN TỨC CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA"

Đồng chí Xtê-clốp! Đề nghị đồng chí cho đăng trên tờ "Tin tức" bằng chữ cỡ nhỏ.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

1/VI. 1921.

Thư gửi ban biên tập

Trong thời gian gần đây, tôi đã có dịp nhắc đến tên họ I. Mai-xki, một người trước đây là men-sê-vích, đã từng

làm bộ trưởng thời Côn-tsắc. Đồng chí I. Mai-xki, trong bức thư gửi cho tôi, đã phản đối việc lẫn lộn đồng chí ấy với bọn Mác-tốp và bọn Tséc-nốp, và chỉ ra rằng đồng chí ấy, Mai-xki, giờ đây đã là đảng viên của Đảng cộng sản Nga và đang làm công tác chính quyền ở Ôm-xcơ với tư cách là trưởng phòng kinh tế của Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri.

Tôi coi mình có nghĩa vụ phải báo cho công chúng độc giả biết ý kiến đó của đồng chí I. Mai-xki³⁵³.

N. Lê-nin

1. VI. 1921.

"Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 119, ngày 2 tháng Sáu 1921

Theo đúng bản thảo

402

GỬI G. M. CƠ-GI-GIA-NỐP-XKI¹⁾

Gửi đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước

Gửi đồng chí Cơ-gi-gia-nốp-xki

Có ý kiến nói rằng khi giao các nhiệm vụ có tính chất bộ phận khác nhau cho Ủy ban kế hoạch nhà nước, Hội đồng lao động và quốc phòng không phải bao giờ cũng phân phối những nhiệm vụ ấy đúng với chức năng của các ban kế hoạch trực thuộc từng bộ dân ủy.

Do đó, cũng như để tổ chức một cách hợp lý hơn nữa toàn bộ công tác của Ủy ban kế hoạch nhà nước, nói chung

¹⁾ Hiện còn giữ được bản đánh máy tài liệu này, có chữ ký của V. I. Lê-nin.

cần phải thực hiện việc phân công và quy định trách nhiệm từng người cho tất cả các ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước.

Tất cả các ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước, trừ những trường hợp ngoại lệ mà đoàn chủ tịch ra nghị quyết ấn định cho từng trường hợp, đều được đoàn chủ tịch giao nhiệm vụ nghiên cứu một cách có hệ thống tất cả những tài liệu liên quan đến việc thực hiện những chức năng kinh tế nhất định, theo quan điểm đảm bảo tính hợp lý của kế hoạch và thực sự hoàn thành kế hoạch (thí dụ tiết kiệm nhiên liệu; vận chuyển nhiên liệu; tình trạng vận chuyển không đủ trọng tải trên các đường sắt; đóng cửa những xí nghiệp không cần thiết; phân phối lương thực theo quan điểm tiết kiệm lương thực và nâng cao năng suất lao động v. v. và v. v.).

Cùng một nhiệm vụ có thể giao cho hai ủy viên hoặc nhiều hơn, nếu như lợi ích của công việc đòi hỏi phải nghiên cứu và kiểm tra kế hoạch trên các giác độ khác nhau hoặc bằng những phương pháp khác nhau.

Với chế độ làm việc như vậy, Hội đồng lao động và quốc phòng sẽ làm cho toàn bộ Ủy ban kế hoạch nhà nước đỡ bị những nhiệm vụ có tính chất cục bộ tách rời khỏi công tác chung, ngoài ra công tác của Ủy ban kế hoạch nhà nước sẽ đạt được năng suất cao hơn và sẽ xác định được trách nhiệm chính xác hơn của các ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước.

Tôi yêu cầu đưa đề nghị này ra thảo luận ở đoàn chủ tịch và báo cho tôi biết quyết định của đoàn chủ tịch³⁵⁴.

Viết ngày 2 tháng Sáu 1921

Đăng lần đầu năm 1939 trên tạp chí "Lưu trữ đỏ", số 5

Theo đúng bản thảo

403
ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ³⁵⁵

Bản sao
Khẩn. Mật

Gửi đồng chí Un-slich-tơ,
phó chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga

Đồng chí hãy tìm hiểu và trả lời chính xác, cặn kẽ những câu hỏi sau đây, chậm nhất là ngày mai:

1) Có đúng là ngày 27 tháng Năm ở Pê-tơ-rô-grát đã bắt: giáo sư P. A. Suốc-kê-vích (Viện kỹ thuật điện), giáo sư N. N. Mác-ti-nô-vích (Trường đại học tổng hợp và Trường đại học phương Đông), giáo sư Séc-ba (Trường đại học tổng hợp, giáo sư ngôn ngữ học so sánh), giáo sư B. X. Mác-tư-nốp (Trường đại học tổng hợp, giáo sư dân luật), nhà động vật học cao cấp A. C. Moóc-đvin-cô (Viện hàn lâm khoa học), vợ của giáo sư Ti-kha-nốp (Trường đại học kỹ sư dân dụng), giáo sư B. E. Vô-rô-bi-ép (Trường đại học bách khoa số 1).

2) Có đúng là giáo sư Pan-tê-lây An-tô-nô-vích Suốc-kê-vích đã bị bắt lần thứ năm, còn giáo sư Bô-rít Ép-đô-ki-mô-vích Vô-rô-bi-ép bị bắt lần thứ ba không.

3) Nguyên nhân của việc bắt bớ là gì, và tại sao lại chọn việc bắt bớ làm biện pháp ngăn chặn - vì họ không chạy trốn cơ mà.

4) Ủy ban đặc biệt toàn Nga, Ủy ban đặc biệt tỉnh hoặc các Ủy ban đặc biệt khác có cấp giấy ủy nhiệm bắt đích danh, hay là bắt "theo ý mình", và nếu có thì cấp cho những cán bộ nào (mức độ trách nhiệm, chức vụ, trình độ chính trị).

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 2 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin ký

404
GỬI A. O. AN-XKI

3. VI. 1921.

Đồng chí An-xki!

Tôi muốn giúp đỡ đồng chí *Ga-xtép*, phụ trách Viện nghiên cứu lao động.

Đồng chí ấy cần 0,5 triệu tiền vàng để mua thêm. Tất nhiên, việc ấy giờ đây chúng ta không thể làm được. Có thể mua ở Đức dăm ba thứ bằng đồng tiền Rô-ma-nốp được không?

Đồng chí hãy suy nghĩ, tìm hiểu chính xác hơn và cố gắng chạy cho được một số tiền nào đó cho đồng chí ấy. Một cơ quan như vậy dù sao chúng ta cũng phải nâng đỡ, ngay cả trong hoàn cảnh khó khăn³⁵⁶.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

*Đăng lần đầu năm 1924 trên
tạp chí "Tổ chức lao động",
số 1*

Theo đúng bản thảo

405
GỬI E. M. XCƠ-LI-AN-XKI

3. VI. 1921.

Đồng chí Xcơ-li-an-xki!

Tôi yêu cầu đồng chí tiếp người đưa thư này, đồng chí Tsê-vê-rép, đảng viên Đảng cộng sản Nga từ năm 1908, công nhân vùng U-ran, ba năm ở trong Hồng quân, là chỉ huy trưởng sư đoàn 23, hiện giờ là chính ủy lữ đoàn 111. Ý

kiến của đồng chí ấy về sai lầm mà chúng ta đã mắc phải, tôi thấy rất xác đáng³⁵⁷.

Đồng chí hãy chú ý nghe thật kỹ ý kiến trình bày của đồng chí ấy và ra lệnh xem xét lại vấn đề đó một cách kỹ càng hơn. Báo cho tôi biết kết quả.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

*Đăng lần đầu ngày 19 tháng
Hai 1924 trên báo "Quyền
lực của lao động", số 41*

Theo đúng bản thảo

406

GỬI I. M. GÚP-KIN

Tổng cục công nghiệp dầu mỏ

Gửi đồng chí Gúp-kin

3. VI. 1921.

Đọc tạp chí "Kinh tế dầu lửa và đá dầu", tôi thấy trong số 1 - 4 (1921) có bài (tr. 199) "Về việc thay các ống kim loại bằng ống xi-măng trong việc khoan các giếng dầu".

Hình như điều này có thể áp dụng trong phương pháp khoan quay tròn. Kiểu khoan này được áp dụng tại nước ta, ở Ba-cu, tôi đã đọc thấy như thế trong bản báo cáo của các đồng chí Ba-cu³⁵⁸.

Chúng ta đang chết đứng và giết chết Ba-cu, vì không khoan được đầy đủ.

Có thể thay những ống sắt bằng xi-măng v. v., dầu sao xi-măng cũng dễ kiếm hơn là ống sắt, và theo tờ tạp chí của đồng chí thì giá tiền "hoàn toàn không đáng là bao"!

Thế mà đồng chí lại chôn một tin tức như vậy trong một bài nhỏ của một tạp chí có tính chất cực kỳ học thuật mà có thể là cứ 1 000 000 người ở nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga mới có một người hiểu được mà thôi.

Tại sao đồng chí không khua chuông gióng trống lên để loan tin này ra? Cũng không tung ra trên những tờ báo nhiều người đọc? Cũng không chỉ định một tiểu ban những nhà thực tiễn? Cũng không trình cho Hội đồng lao động và quốc phòng thông qua những biện pháp khuyến khích?³⁵⁹

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

407

GỬI G. L. SƠ-LỐP-XKI³⁶⁰

3/VI.

Đồng chí Sơ-lốp-xki!

Rất tiếc là cả hôm nay lẫn ngày mai tôi không làm sao tiếp được. Thứ hai, từ sáng sớm cũng có phiên họp. Tốt nhất đồng chí hãy viết trong thư.

Hôm qua đã nhận được điện của Lu-tô-vi-nốp: "đã hỏi xin giấy nhập cảnh cho Sơ-lốp-xki".

Chào đồng chí! *Lê-nin*

Viết ngày 3 tháng Sáu 1921

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

408

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Đồng chí Mô-lô-tốp! Xin đồng chí cho tôi biết đồng chí và Cra-xin đã có quyết định gì dứt khoát về Sơ-lốp-xki chưa. Đồng chí nói với tôi rằng đã có quyết định rồi phải không?

Có quyết định bằng giấy tờ không? Hãy sao lại quyết định; bảo thư ký làm.

Sơ-lốp-xki ngập ngừng không biết có nên đi không; có đúng là Xtô-mô-ni-a-cốp (?) cản trở như người ta nói không (??).

Có cái gì *đế u c á n g* trong chuyện này.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết trước ngày 4 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

409

GỬI G. L. SƠ-LỐP-XKI

4/VI. Đồng chí Sơ-lốp-xki! Tôi vừa nói chuyện với Dê-len-xki qua điện thoại. Cảm giác của tôi là ở Mát-xcơ-va có định kiến chống lại đồng chí hay có sự đối lập của ai đó, hoặc có một cái gì đó nói chung không được êm thấm và công việc không được ổn. Dê-len-xki chính thức nói với tôi như thế này: "Ở chỗ chúng tôi nhiều người trong số cán bộ lãnh đạo biết đồng chí Sơ-lốp-xki. Cá nhân tôi cho rằng có thể giao cho đồng chí ấy một chỗ trong ban lãnh đạo phòng phục vụ cộng đồng thành phố, song không phải là thay Phen-đman. Để rồi đồng chí Sơ-lốp-xki ghé vào

chỗ tôi, chúng tôi sẽ bàn bạc chi tiết hơn, xem bố trí như vậy có thích hợp không". Ý kiến cá nhân của Dê-len-xki, theo chỗ tôi hiểu được, có phần tương đối thuận lợi cho việc đề cử đồng chí (làm một ủy viên ban lãnh đạo, có lẽ thuộc phòng phục vụ cộng đồng thành phố) hơn là ý kiến của những người Mát-xcơ-va có uy tín khác. Hãy quyết định, từ "đầu" chẳng, như chúng ta đã bàn hôm qua, hay là đồng chí thử đích thân gặp Dê-len-xki xem.

Chào đồng chí! *Lê-nin*

P. S. Tôi vừa nói chuyện thêm với bác sĩ Ô-bu-khơ về điện thoại ở Mát-xcơ-va. Ô-bu-khơ nói rằng, Phen-đman chuẩn bị ra đi, nhưng "họ" *đã thuyết phục* Phen-đman đừng làm như thế.

Tôi chỉ có văn bản quyết định của Bộ tổ chức do Mô-lô-tốp gửi mà đồng chí đã biết rồi đấy. Cái đó chẳng là gì cả³⁶¹.

Viết ngày 4 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

410

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

1) Hỏi đồng chí ấy³⁶²: bảo đồng chí ấy gửi kế hoạch công tác hàng tháng (soạn tập bản đồ mới) như đã hứa với tôi.

2) Lấy ở Ra-đếch hoặc bản sao bức thư của đồng chí ấy gửi cho La-pin-xki (tập bản đồ chủ nghĩa đế quốc), hoặc báo cáo ngắn, có ghi địa chỉ của *La-pin-xki*³⁶³.

4/VI. *Lê-nin*

Viết ngày 4 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

411

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XKI

Glép Mác-xi-mi-li-a-nô-vích!

Để tôi báo cáo tại Đại hội III Quốc tế cộng sản, liệu có thể chuẩn bị cho tôi

2 - 3 trang

tổng kết những việc đã làm trong lĩnh vực điện khí hóa được không.

Chỉ những cái thực tế tuyệt đối chính xác, chứ không phải kế hoạch.

- 1) Công trình xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra bao nhiêu đấy.
- 2) Còn có cái gì như vậy nữa không?
- 3) Việc hợp nhất các trạm hiện có?
Thực tế.
- 4) Những trạm nhỏ ở các làng?
Số lượng (1921) chưa rõ?
Những chỉ dẫn gián tiếp?

Nếu không khó khăn, xin đồng chí bảo làm cho tôi, nhưng không quá 2 - 3 trang.

Nếu có khó khăn thì mặc tôi, tôi sẽ dùng những nhận xét chung chung vậy³⁶⁴.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 4 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

412

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Xin đồng chí hãy xem bức thư gửi kèm theo của Sơ-lốp-xki.

Đã có quyết định của Ban chấp hành trung ương rồi cơ mà — phải không? quyết định bằng văn bản và chính thức (của Bộ chính trị) "đưa sang làm công tác cho Bộ dân ủy ngoại thương ở Béc-lanh".

Lu-tô-vi-nốp đang phá hoại ngầm quyết định đó, giờ đây thì cả Xtô-mô-ni-a-cốp nữa. Tại sao? Tôi không biết chính xác, nhưng tôi đoán: Lu-tô-vi-nốp buộc tội Lê-nin là "có thái độ bao che" cho Sơ-lốp-xki (!!). Có người không bằng lòng vì quyết định của Bộ tổ chức không để cho Sơ-lốp-xki ra nước ngoài đã bị Bộ chính trị hủy bỏ³⁶⁵.

Đã hình thành một mạng lưới âm mưu lố bịch. Ở Nga, Sơ-lốp-xki tuyệt đối không thích hợp. Gia đình đồng chí ấy (đồng con, vợ ốm) không thích nghi được ở Nga. Ở đây chỉ là công việc chán ngắt. Một con người rất mực trung thực, một người bôn-sê-vích từ cuộc cách mạng lần thứ nhất (1905), tôi, Di-nô-vi-ép, tất cả những người bôn-sê-vích ở Thụy-sĩ đều trực tiếp biết đồng chí ấy. Tsi-tsê-rin hài lòng về công tác của đồng chí ấy ở nước ngoài. Cra-xin cũng vậy.

Sự phá hoại ngầm của Lu-tô-vi-nốp (và giờ đây của Xtô-mô-ni-a-cốp nữa) chẳng qua là một sự phá hoại khả ố đối với quyết định của Ban chấp hành trung ương. Các anh không hài lòng ư? Thì hãy khiếu nại lên hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương hoặc lên Ban kiểm tra trung ương, đó là quyền thiêng liêng của các anh. Họ không khiếu nại mà lại bí mật phá hoại và làm cho Sơ-lốp-xki gần như

đi đến ý nghĩ tự sát. Họ không muốn hiểu rằng, *kết quả là một sự bức hại đê tiện, không trung thực, vụng trộm đối với một con người.*

Ở Bộ dân ủy ngoại thương, đâu đâu cũng có bọn trộm cắp; rõ ràng Cốp-pơ đã làm sinh sôi bọn trộm cắp. Có lẽ phải truất Cốp-pơ đi. Hơn nữa, nên trân trọng những con người trung thực, vừa biết ngoại ngữ vừa biết buôn bán.

Đề nghị đồng chí hoặc thông qua Ban bí thư trung ương Đảng (hoặc — có lẽ, tiện hơn chăng? — gửi cho *Xôn-tơ* ở Ban kiểm tra trung ương) *khuyến răn* (bằng thư thì tốt hơn chăng?) *Xtô-mô-ni-a-cốp một cách nghiêm chỉnh*: thôi đừng phá hoại ngầm nữa, nếu không sẽ bị khai trừ ra khỏi đảng. Hãy bảo anh ta xin lỗi Sơ-lốp-xki và thôi đừng phá hoại ngầm nữa.

Viết cho tôi vài chữ.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết sớm nhất ngày 4 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

413

GỬI G. M. CƠ-GI-GIA-NỐP-XKI

Đồng chí Cơ-gi-gia-nốp-xki!

Tôi không biết người ta đã làm tất cả mọi việc để giới thiệu cho các đại biểu của Đại hội III Quốc tế cộng sản biết về kế hoạch điện khí hóa chưa.

Nếu như chưa làm hết, thì *nhất thiết* phải làm xong việc đó trong 1 hoặc 2 tuần lễ.

Phải trưng bày (trong các hành lang của đại hội):

- 1) một tấm bản đồ điện khí hóa với lời thuyết minh vẫn tất viết bằng *ba* thứ tiếng
- 2) những tấm bản đồ từng vùng, cũng như trên
- 3) biểu cân đối về điện khí hóa $\left\{ \begin{array}{l} 370 \text{ triệu ngày công, gạch,} \\ \text{đồng v. v.} \end{array} \right.$
- 4) một tấm bản đồ những nhà máy điện nhỏ quan trọng nhất mới xây dựng ở địa phương.

Phải có một tập sách *mỏng* (16 - 24 tr.) viết bằng *ba t h ú t i ế n g*, một bản tóm tắt "Kế hoạch điện khí hóa"³⁶⁶.

Tôi không thể tham dự được cuộc họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào thứ ba, 7/VI.

Nếu vấn đề Ủy ban sử dụng được đặt ra thì *bản thân* đồng chí hãy chuẩn bị đấu cho ra trò và đưa ra những đề nghị *c h í n h x á c* để trong trường hợp cần thiết có thể khiếu nại với Ban chấp hành trung ương và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga³⁶⁷.

Lê-nin của đồng chí

Mật:

Một vụ âm mưu mới đã bị phát hiện ở Pê-tơ-rô-grát. Có sự tham gia của những người trí thức. Có những giáo sư khá thân cận với Ô-xát-tsi! Do đó đã có hàng loạt vụ soát nhà của bạn bè ông ta, và *như thế là đúng*³⁶⁸.

Thận trọng!!!

Viết ngày 5 tháng Sáu 1921

Đã không đầy đủ lần đầu ngày 21 tháng Giêng 1931 trên báo "Sự thật", số 21

In toàn văn năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

414
GỬI M. I. PHRUM-KIN

5/VI.

Đồng chí Phrum-kin!

Tôi khiển trách cả Bộ dân ủy ngoại thương (tệ hại!) *I ấ n đ ồ n g c h í* về câu chuyện ngu ngốc về quỹ dành cho Hội đồng kinh tế Đông - Nam ³⁶⁹. Đồng chí chỉ biết than thở, lẽ ra ngay hôm tháng Tư đã phải đưa *những đề nghị* chính xác lên Hội đồng lao động và quốc phòng: 1) lịch gửi vàng đi thế này; 2) gửi lòng cừu đi như thế này v. v..

Thế mà đồng chí cứ than thở từ tháng Tư đến tháng Sáu.

Giờ đây cần phải làm nốt những việc chưa làm xong.

Đến thứ tư (tôi có thể chỉ định một tiểu ban vào ngày mai 6/VI, — có thể chỉ định tiểu ban ấy bằng sự thỏa thuận của các bộ trưởng dân ủy) cần phải đưa ra Hội đồng lao động và quốc phòng lịch tiến hành các biện pháp *chi tiết*, vạch ra một cách hết sức chính xác.

Hãy bàn việc này với Khin-tsúc (hình như đồng chí ấy biết buôn bán. Ở Bộ dân ủy lương thực, *ch ấ n g c ó a i* biết cả).

Viết ngay cho tôi, giờ đây đồng chí có cam đoan rằng đồng chí sẽ làm ăn *đ ứ n g đ ấ n* không, và cụ thể là gì.

Đồng chí có thể tổ chức một cách *thiết thực* việc buôn bán với Côn-xtan-ti-nô-pôn hay không? Hay là lại chạm trán với tâu "An-cô-na" ³⁷⁰? với bọn đầu cơ, buôn lậu (và bọn bị phá sản: ở Côn-xtan-ti-nô-pôn bọn chúng *vô khố*) và chỉ còn biết làm nhục mình và toàn bộ "chiến dịch trao đổi hàng hóa" của Hội đồng kinh tế Đông - Nam ?

Hội đồng kinh tế Đông - Nam phải phát huy sáng kiến *hơn nữa*, nhưng cũng phải chịu trách nhiệm hơn nữa.

(Nếu như đồng chí không đến đây một lần nữa, thì hãy gọi điện theo đường dây trực tiếp cho Bê-lô-bô-rô-đốp hoặc

Ca-ga-nô-vích và nói với các đồng chí ấy *tất cả những gì tôi đã viết cho đồng chí*; cuối cùng hãy đạt cho được *hiệu quả có ích và kiểm tra bằng việc làm*).

Hội đồng kinh tế Đông - Nam đừng than thở nữa, mà hãy *kịp thời* trình lên Hội đồng lao động và quốc phòng những đề nghị *thiết thực* và đừng chậm trễ trong việc giám sát tình hình thực hiện những đề nghị ấy ³⁷¹.

Đợi thư đồng chí. Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 5 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong

Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

415
GỬI A. M. LÊ-GIA-VA

5/VI.

Đồng chí Lê-gia-va!

Tình hình Bộ dân ủy ngoại thương rất tồi.

Trong khi đồng chí ốm, Cra-xin một lần nữa lại thử mặt yếu của mình: quá tự tin, đôi khi đi đến chỗ hầu như phiêu lưu mạo hiểm. "Đối với tôi, đồng chí ấy nói, mọi việc sẽ xong xuôi, tôi sẽ làm được tất cả".

Đồng chí ấy có đặc điểm như vậy.

Mặc dù đồng chí ấy "may mắn", khéo léo, thành thạo và có nghệ thuật, tôi vẫn không dám đảm bảo rằng, một lúc nào đó, không phải vì thế mà đồng chí ấy không vấp phải chuyện tai tiếng tầy đình và không rút lui một cách nhục nhã.

Không nên như vậy. Cra-xin đã ở đây, thấy đồng chí ốm và *không hề làm gì cả*.

Chỉ để lại một mình Vôi-cốp, đồng chí này rõ ràng không được việc, nói một cách chính xác hơn: không thể thu xếp ổn thoả.

Ở Hội đồng lao động và quốc phòng, ngày 3/VI tình hình hầu như đi đến sụp đổ. Ngày 25/III 1921 Hội đồng lao động và quốc phòng quyết định rằng Bộ dân ủy ngoại thương *có nhiệm vụ* đến ngày 15/IV phải kiếm cho được 7 triệu tiền vàng cho Hội đồng kinh tế Đông - Nam.

Chưa làm được gì cả. Vôi-cốp viện cớ là đồng chí ấy có nghe hình như Cra-xin tuyên bố rằng không thể buôn bán với Côn-xtan-ti-nô-pôn được; ở đây toàn bọn bịp bợm.

Nếu Cra-xin nói như vậy, thì có lúc Cra-xin sẽ bị đưa ra toà vì tội ấy. Cra-xin có nhiệm vụ *hoặc* thực hiện nghiêm chỉnh quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 25/III, *hoặc* đề nghị Ban chấp hành trung ương huỷ bỏ quyết định đó của Hội đồng lao động và quốc phòng, *hoặc* thỏa mãn Hội đồng kinh tế Đông - Nam bằng cách khác, không thông qua Côn-xtan-ti-nô-pôn (phương án thứ 3 đó còn trông chờ vào "may mắn").

Cả ba phương án trên đều không được thực hiện, Cra-xin đã vi phạm pháp luật và làm hỏng toàn bộ công tác. Không thể như thế được.

Tôi yêu cầu đồng chí:

- 1) gửi bản sao này (hoặc nguyên bản) cho Cra-xin,
- 2) đích thân nói chuyện với Phrum-kin và Khin-tsúc,
- 3) đích thân kiểm tra việc thực hiện các quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng mà *không dựa vào* Vôi-cốp,
- 4) suy nghĩ cẩn thận về việc thay Vôi-cốp bằng Ta-ra-tu-ta hoặc Pay-ke-xơ, hoặc người nào đồng chí muốn, một người thạo việc và *n ă n g n ó*.

Về vấn đề Xê-rê-brốp-xki và Ba-cu, giờ đây tôi hết sức lo rằng Bộ dân ủy ngoại thương sẽ lấp lại câu chuyện như đối với Hội đồng kinh tế Đông - Nam.

Tôi không thể nào chịu được điều đó nữa.

Đề nghị đồng chí nhân danh tôi gửi cho Xê-rê-brốp-xki và Ra-bi-nô-vích bức điện sau đây. Nếu đồng chí có gì không đồng ý hay muốn sửa đổi thì xin báo ngay cho tôi biết.

"Gửi Xê-rê-brốp-xki, Ba-cu, sao gửi đồng chí Ra-bi-nô-vích và Oóc-đgiô-ni-kít-dê, Ba-cu hoặc Ti-phlít.

Tôi hết sức lo lắng về hợp đồng mà Xê-rê-brốp-xki đã ký với Xô-xi-phrốt-xơ, và tôi ngạc nhiên là Ra-bi-nô-vích báo cho tôi biết việc ấy mà không có lời bình luận, cũng không có những đề nghị thực tiễn, còn bản thân Xê-rê-brốp-xki thì không báo tin gì hết³⁷². Bản hợp đồng rất là kỳ. Lấy đâu ra đảm bảo rằng Xô-xi-phrốt-xơ không lừa đảo? Làm sao có thể giao cho công ty đó độc quyền được. Tôi hoàn toàn không phản đối việc Bộ dân ủy ngoại thương A-déc-bai-gian và Cục đầu mỏ A-déc-bai-gian buôn bán trực tiếp với Côn-xtan-ti-nô-pôn, tôi sẵn sàng ủng hộ quyền tự trị của Ba-cu trong những giới hạn khá lớn, nhưng cần phải có bảo đảm. Yêu cầu trả lời tôi ngay, đã gửi qua một giao thông viên tin cẩn chuyển bản kê khai chính xác tất cả những gì do Xê-rê-brốp-xki mua được ở Côn-xtan-ti-nô-pôn chưa; gửi vào lúc nào và những chi tiết về hợp đồng, và bao giờ. Tôi bắt buộc Xê-rê-brốp-xki cứ từng giao thông viên mang thư đi, báo cho tôi biết bằng điện báo tên họ của giao thông viên và thời hạn xuất phát. Giờ đây chúng ta đã đặt mua những gì của Xô-xi-phrốt-xơ. Tất cả ba người nhận thư nhất thiết phải trả lời cho tôi bằng điện báo³⁷³. *Mật bằng mật mã*¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*"

¹⁾ Những từ "Mật bằng mật mã" V. I. Lê-nin gạch dưới và viết: "(Những chữ có gạch dưới thì đánh bằng mật mã)".

Có tin tức gì của Xam-me không? Ở đây đang làm gì? Đồng chí Xam-me có gửi báo cáo cho đồng chí không? Có thường xuyên không? Chi tiết hay vắn tắt? Viết cho tôi biết.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 5 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

416

GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ

5. VI. 1921.

Đồng chí Rát-tsen-cô! Đừng gây chuyện với Cục khai thác than bùn bằng thủy lực. Việc này đã được *pháp luật* thừa nhận có một tầm quan trọng *đặc biệt*³⁷⁴.

Tổng cục công nghiệp than bùn *có nghĩa vụ* phải thi hành sắc luật đó, không phải vì sợ hãi mà là vì lương tâm.

Một phát minh vĩ đại. Cần phải biết cách làm việc với các nhà sáng chế phát minh, thậm chí nếu như họ có hơi khó tính đi chăng nữa.

Bây giờ thì tôi chưa thấy họ khó tính.

Kiéc-pi-tơ-ri-cốp là một nhà phát minh. Nên để đồng chí ấy đi và phái đồng chí ấy đi: Ý kiến phản đối có chăng thì chỉ *vi lý do chính trị*: nếu có ý kiến như vậy thì xin *bí mật* báo cho tôi biết.

Nếu không, nhất thiết phải phái Kiéc-pi-tơ-ri-cốp.

Tôi biết rất rõ và đánh giá cao công lao của đồng chí trong việc tổ chức Tổng cục công nghiệp than bùn. Đồng chí

đã tổ chức Tổng cục công nghiệp than bùn một cách mẫu mực. Tôi hết sức yêu cầu: *đừng phạm sai lầm*, đừng gây sự với Cục khai thác than bùn bằng thủy lực.

Chào đồng chí! *Lê-nin*

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

417

GỬI R. E. CLÁT-XÔN

5/VI. 1921.

Đồng chí Clát-xôn!

Xin đồng chí báo cho tôi biết (và báo cho X-mô-li-a-ni-nốp, khi tôi đi vắng hoặc khi tôi bận) những đề nghị **chính xác** về việc giúp đỡ Cục khai thác than bùn bằng thủy lực.

Đồng chí có lỗi một phần ở chỗ đã bỏ lỡ năm 1921.

Hãy xem xét, đừng bỏ lỡ năm 1922.

Tại sao ở Đức đồng chí không thưởng 10 - 50 nghìn rúp *tiền vàng* về việc phát minh phương pháp khử nước? Trước khi đồng chí đi, chúng ta đã bàn việc đó rồi cơ mà!

Có phải vì không có tiền không (cần phải sớm trình lên *Hội đồng lao động và quốc phòng*)? hay vì cần rất nhiều tiền cho một giải thưởng như vậy? Bao nhiêu? Hay là vì một nguyên nhân khác? Giờ đây có nên hứa hợp pháp hóa việc trao những giải thưởng như vậy ở Đức, ở Ca-na-đa, ở Mỹ không?

Chào đồng chí! *Lê-nin*

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

418

GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI

Đồng chí Prê-ô-bra-gien-xki!

Tôi không thể nói chuyện được với đồng chí khi đồng chí gọi điện thoại cho tôi.

Cần phải giải quyết vấn đề về Lit-ken-xơ. Tôi ngày càng khẳng định rằng cần phải giải quyết *n h ư v ậ y*:

- 1) Lit-ken-xơ được cử phụ trách Bộ dân ủy giáo dục.
- 2) Điều này đang được công bố.

3) Đồng thời cũng công bố: "Về những vấn đề có liên quan đến các tổng cục có quan hệ đến quần chúng học sinh, cụ thể là: Tổng cục giáo dục xã hội, Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp và Tổng cục giáo dục chính trị, Lit-ken-xơ thực hiện quyền của mình *theo sự thỏa thuận* với các đồng chí *đúng đầu* các tổng cục đó".

4) Tất cả các công việc *chung* của Bộ dân ủy có liên quan *trực tiếp hay gián tiếp* với việc quản lý không thể không thông qua Lit-ken-xơ.

Và điều này cũng được công bố.

Nếu không làm như thế thì hỗn loạn vô cùng tận, — Lit-ken-xơ sẽ cảm thấy mình "bực bội", — chúng ta (Ban chấp hành trung ương và chính phủ) sẽ không biết Lit-ken-xơ có *chịu được thử thách* hay không? Vì từ trước tới nay chúng ta chưa giao cho đồng chí ấy những quyền hạn *chính xác*.

Đồng chí không có gì phải sợ (với điều kiện của § 3 và *việc công bố* điều này): Lit-ken-xơ không thể "ghé" vào chỗ đồng chí một cách *vô ích*.

Đồng chí viết thư trả lời tôi ngay nhé: tôi không đến Mát-xcơ-va được.

Tôi đang vội thúc đẩy ở Ban chấp hành trung ương.

Hãy trả lại tôi tài liệu này, tôi không có văn bản những đề nghị trình bày ở trên.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

P. S. *Nên chính thức* đặt vấn đề *phong chức* và *đề bạt* các chuyên gia ở Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp: 100 - 200 người, nên ghi sổ và lập phiếu ngay.

Viết ngày 5 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

419

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP

5/VI.

Đồng chí A-va-nê-xốp! Ngày mai tôi không thể có mặt ở Ủy ban được³⁷⁵. Khi *mọi việc* đã làm xong, *ngay* trước khi trình lên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phê chuẩn (vì Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phê chuẩn phải không?) đề nghị đồng chí *gửi cho tôi văn bản* để *n h ấ t t h i ế t* tạo cho tôi *k h ả n ẫ n g* bổ sung những điều sửa đổi trước khi Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phê chuẩn (huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy, — quy chế về Hội nghị kinh tế tỉnh v. v.).

Tôi tha thiết yêu cầu một điều nữa: ở Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga cần theo dõi việc trừng trị *ngghiêm khắc* các ban chấp hành Xô-viết tỉnh (ít nhất là bắt người phụ trách ô-tô v. v., ít nhất là khiển trách "chủ tịch các ban chấp hành Xô-viết tỉnh")³⁷⁶.

Nếu nhẹ hơn, đồng chí hãy *k h i ế u n ạ i* lên Ban chấp hành trung ương, tôi sẽ ủng hộ đồng chí.

Đồng chí viết vài chữ trả lời tôi điều này.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 5 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

420

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

Gửi Xmô-li-a-ni-nốp

Điều này quá ư tệ hại³⁷⁷. Hãy trao đổi hết sức khẩn cấp với A-va-nê-xốp và tổng cục trưởng Tổng cục lâm nghiệp, huỷ bỏ (cùng với các đồng chí ấy) quyết định đó của các đồng chí ở A-xtơ-ra-khan và đặt vấn đề khiếu tố họ với *Hội đồng lao động và quốc phòng*.

Lê-nin

Viết ngày 5 hoặc ngày 6
tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

421

THƯ GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA VÀ ĐIỆN GỬ I. A. XAM-ME

Gửi Phô-ti-ê-va

L. A.

Đồng chí hãy *đ ọ c* thư kèm theo đây để biết nội dung, rồi gửi đi. Cần có (mật) các bản sao những bức thư gửi cho Rát-sen-cô, Clát-xôn, Phrum-kin, Prê-ô-bra-gien-xki¹⁾.

Hãy gửi cho Lê-gia-va sau khi *đ ả s a o* lại (mật). Nếu Lê-gia-va đồng ý thì gửi *ngay* bức điện; nếu đồng chí ấy không đồng ý thì nói cho tôi biết *qua điện thoại*.

Như đồng chí thấy, mực của tôi rất tồi; đồng chí hãy gửi cho tôi một lọ mực tốt để dùng cho bút máy.

Đồng chí hãy gửi luôn cả bức điện sau đây:

Gửi Xam-me, Khác-cốp

Tình hình của Bộ dân ủy ngoại thương ở U-cra-i-na thế nào? lực lượng hàng hóa của đồng chí để trao đổi ra sao? thực tế hiện có? bao nhiêu tàu đang đi đến các cảng phương Nam? đồng chí có gửi thư về đây cho biết những điều chi tiết không? đã gửi cho ai và bao giờ? Hãy báo cho tôi biết, ngắn thôi, bằng điện báo hoặc điện thoại qua thư ký của tôi là chị Phô-ti-ê-va.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Hãy gọi điện thoại kiểm tra xem *Xam-me* có ở Khác-cốp không; nếu không thì đồng chí ấy hiện ở đâu, bao giờ trở về. (Nếu gọi điện thoại thì hãy ghi chính xác câu trả lời của đồng chí ấy.)

¹⁾ Xem tập này, tài liệu 414, 416, 417, 418.

Đề nghị gửi thêm cho tôi nhiều phong bì. Và một ít giấy.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Đồng chí hãy đề nghị chị thủ thư cho tôi mượn 2 tập thơ của *Hai-nơ*, và *Phau-xơ* của *Gớt-tơ*, cả hai đều bằng tiếng Đức, tốt nhất là loại khổ nhỏ.

Đồng chí hãy giục trả lời tất cả những bức thư của tôi, những thư này cũng như những thư trước (đặc biệt là giục *An-xki*)³⁷⁸.

Viết ngày 6 tháng Sáu 1921

In không đầy đủ lần đầu năm 1945 In toàn văn lần đầu, theo đúng
trong *Văn tập Lê-nin*, t. XXXV bản thảo

422

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA³⁷⁹

Gấp!

Đồng chí Lê-gia-va!

Đề nghị đồng chí viết thêm chữ *một cách vô điều kiện* ("tôi hoàn toàn không phản đối *một cách vô điều kiện* việc Bộ dân ủy ngoại thương A-déc-bai-gian buôn bán trực tiếp với Côn-xtan-ti-nô-pôn" v. v.) và gửi đi sau khi đã bổ sung điều này.

Chờ thư của đồng chí (P. S. Hợp đồng 35 triệu phrăng ở Rô-xtốp là cái gì vậy?)

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 6 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

423

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP³⁸⁰

Đồng chí X-mô-li-a-ni-nốp! Việc này nên giải quyết bằng cách triệu tập cuộc họp khẩn cấp các bộ trưởng dân ủy: Bộ dân ủy giao thông + Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao + (? Bộ dân ủy thanh tra công nông?). Lẽ ra Phô-min có thể và phải *tự mình* làm việc này. Hãy gọi điện thoại và thu xếp.

Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1933 trong sách: Theo đúng bản thảo
V. V. Phô-min. "*Lê-nin với ngành vận tải*". *Mát-xcơ-va*

424

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP³⁸¹

Đồng chí N. P. Goóc-bu-nốp!

Đề nghị đồng chí trao đổi với ai đồng chí thấy cần (trước hết là với Mô-lô-tốp) và *tìm cách giúp đỡ cho được* Sco-lốp-xki một cách thiết thực và nhanh chóng.

Cho tôi biết kết quả³⁸².

Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

425

GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ

(Mật)

Gửi đồng chí *Rát-tsen-cô*,
 Tổng cục công nghiệp than bùn

7/VI.

I-van I-va-nô-vích thân mến!

Tôi rất thông cảm là đồng chí đau lòng khi thấy những người phi xô-viết — thậm chí có thể một phần là kẻ thù của Chính quyền xô-viết — đã sử dụng phát minh của mình vào mục đích kiếm chác. Tôi rất tin lời đồng chí nói Kiéc-pi-tơ-ni-cốp là con người như thế nào. Tất nhiên cả Clát-xôn cũng không phải là người ở phía chúng ta.

Nhưng thực chất của vấn đề chính là ở chỗ dù cho lòng phần nộ của đồng chí có chính đáng như thế nào chăng nữa thì cũng không nên phạm sai lầm, đừng để tình cảm ấy chi phối.

Những người phát minh là những người xa lạ, nhưng chúng ta phải sử dụng họ. Thà cứ để cho họ bám lấy, kiếm chác, cào cấu, nhưng lại thúc đẩy được công việc *cả cho chúng ta*, công việc này có tầm quan trọng đặc biệt đối với nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga.

Chúng ta hãy suy nghĩ tỉ mỉ hơn nữa *những nhiệm vụ* giao cho những người này. Có thể là kế hoạch như thế này:

1) Cho phép Kiéc-pi-tơ-ni-cốp đi với điều kiện thực hiện những nhiệm vụ quy định một cách cụ thể; liệt kê những nhiệm vụ ấy.

2) Cử hai hoặc ba người đáng tin cậy về chính trị (công nhân, kỹ sư của ta v. v.) cùng đi với anh ta với tư cách là một loại "ủy viên" đặc biệt. Hướng dẫn cho họ một cách cụ thể.

Chúng ta sẽ phê chuẩn § 1 và § 2 theo sự thỏa thuận với Cơ-gi-gia-nốp-xki.

3) Ở nước Nga chúng ta nên xây dựng một trung tâm đặc biệt; đặt mua những máy móc tối tân của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực, với những máy móc đặc biệt này, ta tổ chức trung tâm đặc biệt đó, nghĩa là một xí nghiệp đặc biệt, và giao cho nó nhiệm vụ thúc đẩy công việc này tiến lên *theo cách của nó*.

Đồng chí có tìm được người làm việc này không?

4) Nên *nhân danh Tổng cục công nghiệp than bùn* trao giải thưởng (từ 1 đến 3 vạn rút tiền *vàng*) ở Ca-na-đa và ở Đức về những phương pháp hoàn thiện khử nước cho than bùn và những mẫu máy hoàn thiện cung cấp cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực v. v..

Lê-nin của đồng chí

P. S. Tôi lấy làm lạ là Clát-xôn đã *không* tặng giải thưởng ở Đức, mặc dù chúng tôi đã nói chuyện với đồng chí ấy về việc này. Có phải đồng chí ấy cản trở không? Có nên trực tiếp làm việc ấy thông qua *Tổng cục công nghiệp than bùn* không? Không nên tiếc tiền cho việc này.

Viết ngày 7 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong
 Văn tập *Lê-nin*, t. XX

Theo đúng bản thảo

426

GỬI P. I. XTƯ-TƠ-CA³⁸³

Gửi đồng chí Xtư-tơ-ca (Mật)

7/VI.

Đồng chí Xtư-tơ-ca!

Tôi đã thực hiện yêu cầu của đồng chí và hôm nay đã viết cho Tsi-tê-rin để đồng chí ấy gây áp lực mạnh hơn với

chính phủ Lát-vi-a và để đánh điện cho Ga-nê-tơ-ki rằng tôi yêu cầu đồng chí ấy nhất thiết phải gây áp lực và cứu công nhân.

Cho tôi gửi lời chào và lời chúc mừng tốt đẹp nhất về những thành tích của phong trào cộng sản ở Lát-vi-a!

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 7 tháng Sáu

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

427

* GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Hãy gửi bức thư sau đây, đừng đề tên tôi, cho nông trường quốc doanh *h u y ệ n và t i n h* hữu quan, rồi kiểm tra tình hình thực hiện:

Có tin báo là nông dân phần nộ với việc quản lý luộm thuộm ở *nông trường quốc doanh* "Goóc-ki" ngoại ô Mát-xơ-va. Nghe nói xưa kia là một trang trại giàu có, xây dựng đàng hoàng mà giờ đây mọi việc đều suy sụp. Có cơ mất cái ao trước đây nuôi cá, hiện nay ao ấy "đang ra đi". Nên cố gắng tìm ở Mát-xơ-va một người hiểu biết nghề nuôi cá và tổ chức ao hồ, cử anh ta về nơi ấy; giao cho nông trường quốc doanh "Goóc-ki" nhiệm vụ: nhất thiết phải thu hút nông dân xung quanh, *cho họ một phần lợi và 1 à p h ầ n l ớ n h ớ n*, do việc nuôi cá đưa lại, nhưng không được để kinh tế suy sụp mà phải xốc nó lên³⁸⁴.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 7 tháng Sáu 1921

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

428

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp

Chúng ta nhất thiết phải nói chuyện qua điện thoại về *Pa y - ke - xơ* (Nhà Xô-viết số 1, số 335). Đồng chí ấy đã ở Bộ dân ủy thanh tra công nông. Đã làm việc ở Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri. Không muốn làm việc ở nước ngoài. Không có gì chống lại Bộ dân ủy ngoại thương (biết tiếng Pháp và một ít tiếng Đức). Muốn làm việc ở Cục Viễn Đông, nếu Cục này được tổ chức một cách thích đáng.

Đồng chí ấy không muốn làm ở Bộ dân ủy lương thực và làm công tác hợp tác xã.

Không nhất thiết ở Mát-xơ-va.

Công tác đảng cũng bằng lòng nhận.

Viết ngày 7 tháng Sáu 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

429

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Đồng chí Mô-lô-tốp!

- 1) Tài liệu về Pay-ke-xơ, đồng chí hãy luân chuyển cho *tất cả* các ủy viên Bộ tổ chức và Bộ chính trị xem. Hãy đích thân gặp Pay-ke-xơ trong $\frac{1}{4}$ tiếng đồng hồ. Theo tôi, đồng chí ấy thích hợp với công tác kinh tế quan trọng (*không phải ở Trường đại học tổng hợp*). Nếu như ở đây không thích hợp, có nên giao đồng chí ấy cho I. N. Xmiéc-nốp ở Xi-bi-ri để *đổi lấy* một người nào đó không?

- 2) Tôi *không* biết M. D. Ma-nu-in-xki. Tôi chưa có ý kiến. Tôi khuyên nên *hỏi các đồng chí ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ* và hỏi ý kiến của các bộ trưởng dân ủy.
- 3) Về việc cho tô nhượng cảng Pê-tơ-rô-grát, vấn đề đã được giải quyết ở *Hội đồng bộ trưởng dân ủy* (không có tôi) mới chỉ *trên nguyên tắc và đã giao cho tiểu ban*³⁸⁵. Cả Tsi-tsê-rin lẫn Đgiéc-gin-xki đều *phải* đấu tranh trong tiểu ban đó.

Hãy viết cho các đồng chí ấy (và cho **Đi-nô-vi-ép**) về việc này.

Từ tiểu ban, một lần nữa sẽ đưa ra *Hội đồng bộ trưởng dân ủy*. Có nghĩa là đưa ra Bộ chính trị thì còn sớm: Tsi-tsê-rin và Đgiéc-gin-xki đã hấp tấp một cách vô ích mà không đi sâu một cách nghiêm túc vào công việc, theo thể thức thông thường, thể thức chính quyền.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết sau ngày 7 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

430

TRÍCH THƯ GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP¹⁾

- 2) Theo Cốp-pơ nói thì *Phê-đô-rốp-xki* đã nhận A-bra-mô-vích (một phần tử men-sê-vích) vào làm công tác chính quyền. Tôi đề nghị Bộ tổ chức quyết định:

¹⁾ Đoạn đầu bức thư không còn nữa.

- (a) *thải hồi A-bra-mô-vích* ngay;
- (b) giao cho *Phê-đô-rốp-xki* nhiệm vụ phải giải thích ngay tại sao không có sự đồng ý của Ban chấp hành trung ương mà lại nhận A-bra-mô-vích vào làm việc (hoặc giao công việc)³⁸⁶.
- (Cần phải *trừng phạt Phê-đô-rốp-xki* về việc này một cách thích đáng.)

Viết trước ngày 10 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

431

GỬI I. M. GÚP-KIN

Gửi đồng chí Gúp-kin
Tổng cục công nghiệp dầu mỏ

$\frac{10}{VI}$ 1921.

Đồng chí Gúp-kin! Bức thư của đồng chí và đoạn trích hoàn toàn giải thích rõ vấn đề³⁸⁷. Nếu đây chỉ là *đề nghị* thì tất nhiên vấn đề có khác. Theo chỗ tôi nhớ, phần quan trọng nhất đó của văn bản tiếng Anh thì trên tạp chí Nga đã bỏ đi.

Nên đề ra những biện pháp *chính xác* để giúp đỡ Ba-cu và đưa ra *Hội đồng lao động và quốc phòng*, đồng thời *theo dõi* tình hình thực hiện những biện pháp đó.

Gửi lời chào đồng chí *Lê-nin*

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập *Lê-nin*, t. XX

Theo đúng bản thảo

432

GỬI I-A. M. I-U-RỐP-XKI

Gửi đồng chí I-a. M. I-u-rốp-xki

(địa chỉ — Ủy ban đặc biệt toàn Nga

hoặc Bộ dân ủy tài chính)

Đồng chí I-u-rốp-xki!

Do khuyết điểm của thư ký, mãi hôm nay, 10/VI, tôi mới nhận được bức thư của đồng chí đề ngày 2/VI³⁸⁸.

Đồng chí cứ làm, thông qua tất cả các cơ quan (đặc biệt là Ban chấp hành trung ương), đồng thời nêu những đề nghị chính xác để tổ chức công việc cho thật tốt.

Đồng chí là người tham gia. Chính đồng chí chịu trách nhiệm.

Công việc tồi thì đồng chí hãy chấn chỉnh lại, nêu những đề nghị chính thức.

Những điều đồng chí đã nói với tôi hoàn toàn chưa đủ đâu³⁸⁹.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

*Viết ngày 10 tháng Sáu 1921**In lần đầu năm 1959 trong**Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản thảo*

433

NHẬN XÉT CÁC BẢN DỰ THẢO
LUẬN CƯƠNG VỀ SÁCH LƯỢC CHUẨN BỊ
CHO ĐẠI HỘI III QUỐC TẾ CỘNG SẢN

THƯ GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP³⁹⁰

Thực chất vấn đề là ở chỗ đứng về mặt *chính trị* mà xét thì Lê-vy có nhiều điểm *đúng*. Tiếc rằng Lê-vy đã có một loạt

hành động vi phạm kỷ luật, vì vậy đã bị khai trừ ra khỏi đảng.

Những luận cương của Tan-hai-mơ và Bê-la Cun thì căn bản không đúng về chính trị. Nói suông và chơi trò tả khuynh.

Ra-đếch dao động và làm hỏng bản dự thảo ban đầu của mình bằng một loạt nhượng bộ trước sự ngu ngốc của "phái tả". "Sự nhượng bộ" thứ nhất của đồng chí ấy tiêu biểu hơn cả: ở § 1 trong luận cương của mình "Umgrenzung der Fragen"¹⁾ trước kia đồng chí ấy viết: "tranh thủ đa số trong giai cấp công nhân (*để thực hiện những nguyên lý của chủ nghĩa cộng sản*)" (hãy chú ý). Bây giờ sửa lại (verballhornt²⁾): "tranh thủ *những bộ phận có tính chất quyết định về mặt xã hội* của giai cấp công nhân".

Thật là lời châu ngọc! Ở đây, trong một ngữ cảnh như vậy, giảm nhẹ sự cần thiết phải tranh thủ *đa số* trong giai cấp công nhân "để thực hiện những nguyên lý của chủ nghĩa cộng sản" là một sự lố bịch quá chừng.

Để giành lấy chính quyền, *trong những điều kiện nhất định* (kể cả khi đã tranh thủ được *đa số* trong giai cấp công nhân *để thực hiện những nguyên lý của chủ nghĩa cộng sản*) cần có một *đòn* của đa số những bộ phận có tính chất quyết định về mặt xã hội của giai cấp công nhân giáng vào nơi có tính chất quyết định.

Đã làm lại, verballhornen cái chân lý đó, đến nỗi trong § 1 các nhiệm vụ chung của Quốc tế cộng sản về việc tranh thủ giai cấp công nhân *để thực hiện những nguyên lý của chủ nghĩa cộng sản*, đã làm yếu nguyên lý về sự cần thiết phải tranh thủ *đa số* trong giai cấp công nhân, đó là mẫu mực điển hình của sự kém sáng ý của Bê-la Cun và Tan-hai-mơ (về bề ngoài thì nghiêm túc còn trên thực tế thì nên

1) — "Xác định phạm vi các vấn đề"

2) — bị làm hỏng đi — chữa thành hỏng

lấy roi mà đánh) và... mẫu mực của *sự nhu nhược* vợi vãi của Ra-đếch.

Luận cương của Ra-đếch quá dài dòng, không chặt chẽ, không có điểm chính trị trung tâm. Thế mà Ra-đếch lại còn làm loãng thêm ra, làm hỏng hoàn toàn.

Nên làm gì đây? Tôi không biết. Đã bỏ lỡ rất nhiều — thời gian và công việc.

Nếu đồng chí không muốn đấu tranh công khai tại Đại hội, thì tôi đề nghị:

1) ngay ngày hôm nay (một khi Bu-kha-rin đoán chắc rằng đồng chí ngày hôm nay phải quyết định điều cơ bản, không muộn hơn; hoãn lại thì tốt hơn) phải bác bỏ tận gốc những luận cương của Tan-hai-mơ và B. Cun bằng cách biểu quyết cụ thể, coi những luận cương đó căn bản không đúng. Hãy ghi lấy điều này. Đồng chí sẽ làm hỏng hết nếu đồng chí không làm việc này và nếu đồng chí nể nang.

2) lấy bản dự thảo lúc đầu của Ra-đếch làm cơ sở, không phải bản dự thảo "đã cải tiến" bằng những điều sửa đổi mà tôi đã dẫn ra một chỗ để làm ví dụ.

3) giao cho 1 - 3 người rút gọn văn bản đó và sửa lại cho chặt chẽ (nếu làm được thế!), và xoáy vào những điều sau đây một cách rõ ràng, chính xác, không lập lờ, coi đó là những tư tưởng trung tâm:

Các đảng cộng sản chưa ở đâu tranh thủ được đa số (giai cấp công nhân) cả: không những để thực hiện sự lãnh đạo có tổ chức, mà cả để thực hiện những nguyên lý của chủ nghĩa cộng sản nữa. Đó là cơ sở của tất cả. "Làm suy yếu" cơ sở này của sách lược duy nhất hợp tình hợp lý là một sự *nhẹ dạ tội lỗi*.

Do đó: dù sao những sự bùng nổ có tính chất cách mạng cũng có thể xảy ra rất nhanh chóng, nhất là khi ở châu Âu có dôi dào chất dễ cháy; trong trường hợp đặc biệt, giai cấp

công nhân có thể giành được thắng lợi một cách dễ dàng. Nhưng giờ đây xây dựng sách lược của Quốc tế cộng sản dựa trên khả năng đó là ngu ngốc; viết và nghĩ rằng thời kỳ tuyên truyền đã kết thúc và bắt đầu thời kỳ hành động là ngu ngốc và có hại.

Quốc tế cộng sản phải xây dựng sách lược dựa trên chỗ: phải tranh thủ một cách không ngừng và có hệ thống *đa số trong giai cấp công nhân*, trước hết là *trong nội bộ các công đoàn cũ*. Như thế thì dù các biến cố xoay chuyển thế nào chúng ta cũng chắc chắn sẽ chiến thắng. Mà "chiến thắng" trong một thời hạn ngắn khi thời cơ đặc biệt may mắn thì thắng ngược cũng có thể làm được.

Do đó: sách lược của "bức thư ngỏ" có tính chất bắt buộc ở khắp mọi nơi. Cần phải nói thẳng, chính xác và rõ ràng điều đó, vì những sự dao động về "bức thư ngỏ" là hết sức có hại, hết sức nhục nhã và **hết sức phổ biến**. Không cần giấu giếm làm gì. Tất cả những ai không hiểu tính chất bắt buộc đó của sách lược của "bức thư ngỏ" thì chậm nhất là một tháng sau Đại hội III Quốc tế cộng sản, phải *khai trừ* ra khỏi Quốc tế cộng sản. Tôi thấy rõ sai lầm của mình là đã tán thành kết nạp KAPD³⁹¹, cần phải sửa chữa nó nhanh hơn và triệt để hơn.

Tư tưởng mà càng mơ hồ như Ra-đếch thì tốt hơn hãy dịch toàn bộ văn bản (còn theo tiếng Đức: dẫn ra toàn bộ văn bản) "bức thư ngỏ" và nghiên ngẫm ý nghĩa của nó và nội dung của nó, coi như một mẫu mực.

Nếu tôi, thì tôi chỉ đóng khung nghị quyết *chung* về sách lược ở điểm đó thôi.

Chỉ như vậy thì mới có thể phát huy được *ảnh hưởng*. Tư tưởng trung tâm sẽ rõ ràng. Không còn mơ hồ nữa. Sẽ không còn khả năng là ai muốn hiểu thế nào thì hiểu (như của Ra-đếch vậy).

Như thế thì bản dự thảo ban đầu của Ra-đếch sẽ được rút gọn lại ít nhất là bốn lần.

Đã đến lúc cần thôi đừng viết và biểu quyết những *tập sách* thay cho luận cương nữa. Ngay cả khi không còn gì tranh cãi trong tất cả chúng ta nữa, thì với hệ thống đó, những sai lầm có tính chất bộ phận cũng không thể tránh khỏi. Còn nếu lỏng lẻo và còn tranh cãi thì chúng ta sẽ phạm những sai lầm *lớn* và làm hỏng toàn bộ sự nghiệp.

Còn sau đó, nếu đồng chí ngứa ngáy nhiều, thì có thể bổ sung thêm: trên cơ sở của sách lược như vậy, nói riêng, dưới hình thức thí dụ, không phải với tư cách là nguyên lý, mà chính là với tư cách thí dụ, chúng ta có thể bổ sung thêm cái này cái nọ.

Tiếp theo.

Khái quát Xe-ra-ti và Lê-vy vào cùng một "chủ nghĩa cơ hội" là ngu ngốc. Xe-ra-ti có lỗi, ở chỗ nào? Cần phải nói chính xác, rõ ràng, về vấn đề Ý chứ không phải về vấn đề sách lược nói chung. Ở chỗ chia rẽ với những người cộng sản, không khai trừ bọn cải lương, Tu-ra-ti và phe cánh. Chừng nào các đồng chí chưa chấp hành điều này, thì các đồng chí Ý, các đồng chí vẫn ở ngoài Quốc tế cộng sản. Chúng tôi khai trừ các đồng chí³⁹².

Còn đối với những người cộng sản Ý, lời khuyên và *yêu cầu* nghiêm túc nhất là: chừng nào các đồng chí chưa biết kiên trì, nhẫn nại, khéo léo **thuyết phục** và lời cuốn đa số *công nhân* theo Xe-ra-ti về với mình, thì đừng làm ra vẻ dửng dưng, đừng chơi cái trò tả khuynh. "Fall Levi"¹⁾ không phải ở trong sách lược chung, mà ở trong sự đánh giá Märzaktion²⁾, về vấn đề Đức. Bran-lơ nói: ta đã phòng ngự. Chính phủ đã khiêu khích.

Cứ cho là đúng như vậy, rằng sự thật là như vậy.

Từ đấy rút ra kết luận gì?

1) — "Trường hợp Lê-vy"

2) — cuộc nổi dậy tháng Ba

1) Tất cả những lời kêu gào về tấn công là sai lầm và ngu ngốc, những lời kêu ấy rất nhiều;

2) sách lược kêu gọi *tổng* bãi công là một *sai lầm* một khi đã có sự khiêu khích của cái chính phủ *muốn* lôi kéo *pháo đài* của chủ nghĩa cộng sản vào cuộc chiến đấu (vùng trung tâm, nơi mà những người cộng sản nắm đa số).

3) Từ nay trở đi cần phải tránh những sai lầm như vậy, vì ở Đức có tình hình đặc biệt sau vụ giết hại 20 000 công nhân trong cuộc nội chiến bằng những mảnh khoé khôn khéo của phái hữu.

4) Gọi sự tự vệ của hàng chục vạn công nhân (Bran-lơ còn nói: *một triệu*. Có phải nói láo không? Có phải quá *bức* không? Tại sao không có những số liệu về các khu, các thành phố ???) là "nổi loạn", hơn nữa là "nổi loạn kiểu Ba-cu-nin", — điều đó còn tệ hơn cả sai lầm, đó là sự vi phạm kỷ luật cách mạng. Bởi vì Lê-vy bổ sung: còn có những sự vi phạm này khác (liệt kê chính xác, hết sức thận trọng những sự vi phạm đó) cho nên đáng bị trừng trị, bị khai trừ là đáng kiếp.

Cần phải đặt *thời hạn* khai trừ, dù là nửa năm. Sau đó *cho phép* anh ấy được xin lại gia nhập đảng, và Quốc tế cộng sản khuyên nên kết nạp anh ta, *nếu* trong suốt thời gian đó anh ta đã xử sự một cách trung thực.

Tôi chưa đọc xong cái gì cả, ngoài cuốn sách của Bran-lơ và viết điều này chỉ dựa trên những cuốn sách của Lê-vy và Bran-lơ. Bran-lơ đã chứng minh — nếu là chứng minh — một điều: Märzaktion không phải là "cuộc nổi loạn kiểu Ba-cu-nin" [cần phải khai trừ Lê-vy vì *lời chủ rủa đó*], mà là sự bảo vệ anh dũng của công nhân cách mạng, của hàng chục vạn người; nhưng dù đó có anh dũng như thế nào thì *từ nay về sau không nên* chấp nhận một cuộc chiến đấu như vậy, một cuộc chiến đấu vì sự khiêu khích của một chính phủ đã giết từ tháng I. 1919 20 000

công nhân bằng sự khiêu khích, khi mà đa số trong cả nước, chứ không phải chỉ ở trong một vùng nhỏ, chưa theo những người cộng sản.

((Những ngày tháng Bảy 1917 không phải là sự nổi loạn kiểu Ba-cu-nin. Ai mà nhận định như vậy thì chúng ta khai trừ ra khỏi đảng. Những ngày tháng Bảy là cuộc *tấn công* anh dũng. Nhưng chúng ta đã rút ra kết luận như thế này: cuộc tấn công anh dũng sau đây chúng ta sẽ không phát động *quá sớm*. Chấp nhận quá sớm một trận chiến đấu rộng khắp — đó là thực chất của Märzaktion. Không phải cuộc nổi loạn, mà là một *sai lầm* được giảm nhẹ nhờ tính chất anh dũng của sự tự vệ của hàng chục vạn người.))

Về Smê-ran. Có kiếm được chỉ ít 2 - 3 *tài liệu* không?

Có in được tài liệu cho Quốc tế cộng sản không? chỉ ít là 2 tài liệu về mỗi nước (mỗi tài liệu từ 2 đến 4 trang).

Có những sự thực cụ thể gì về Smê-ran không? về Stơ-rát-xơ?

Không nên quên một trong những điều chủ yếu: nhất thiết phải vứt bỏ tất cả những gì trong luận cương đầu tiên của Ra-đécch có liên quan tới "đảng chờ đợi", tới việc phê phán cái đó. Vứt bỏ tất cả những cái đó đi ³⁹³.

Về Bun-ga-ri, về Xéc-bi-a (Nam-tư?) và Tiệp-khắc, cần phải đặt vấn đề một cách cụ thể, đặc biệt, rõ ràng và chính xác về những nước *này*.

Nếu chúng ta không nhất trí về điểm này, tôi đề nghị triệu tập Bộ chính trị.

10/VI. 1921. Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

434

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI

Mật

Gửi đồng chí Cờ-gi-gia-nốp-xki

10/VI.

Đồng chí Cờ-gi-gia-nốp-xki!

Tôi e rằng vì công việc của Quốc tế cộng sản mà tôi *không thể* gặp được đồng chí trong những ngày sắp tới.

Cho nên tôi phải viết vài lời.

"Tên vô liêm sỉ" hết sức ranh mãnh ³⁹⁴. Thậm chí tôi còn e rằng hắn đã cố ý lợi dụng bức thư của tôi ³⁹⁵. Nên suy nghĩ với *tâm chiến lược*.

Có nên làm như thế này không:

1) 2 - 3 tuần nữa, điếm qua *thực tế* công việc, còn trong chú thích thì tỏ thái độ khinh bỉ đối với những người cộng sản không làm việc?

2) Hãy thúc giục làm nhanh việc phân công phân nhiệm cho từng người. *Đừng chậm trễ*.

3) Giao cho "tên vô liêm sỉ" nhiệm vụ đúng như vậy, và

4) Đồng thời, cũng giao nhiệm vụ *đấy* cho một người tháo vát hơn, thiết thực hơn, thận trọng hơn.

5) Thu thập tài liệu để chống lại tên vô liêm sỉ và chuyển tài liệu cho Ban chấp hành trung ương (5 - 7 tuần nữa, có thể 2 - 3 tuần nữa, nhưng không phải trong những ngày tới)?

Tôi nhắc lại, cần phải suy nghĩ một cách nghiêm túc cách đấu tranh. Vì tên vô liêm sỉ nói dối, và bằng sự nói dối hắn *có thể được cuộc*.

Hãy gửi công trình của Ba-li-ép (qua Phô-ti-ê-va) khi nào bản thân đồng chí đã sử dụng *xong hẳn* ³⁹⁶.

Hãy thúc đẩy Ram-din làm công tác thực tiễn, hãy nêu ra những đề nghị thực tiễn, thiết thực lên Hội đồng kinh tế

quốc dân tối cao và Hội đồng lao động và quốc phòng. Tôi vẫn lo, **hết sức** lo, rằng anh ta *lý luận suông!!*

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 10 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

435

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XKI

Gửi đồng chí *Cờ-gi-gia-nốp-xki*

G. M.!

Kế hoạch của Xê-rê-đa (về việc "bị đốt" v. v.) và kế hoạch của đồng chí, cả hai đều tốt. Nên làm cả hai ³⁹⁷.

Tôi xin gửi kèm theo đây bức thư ngắn của Va-scốp để phòng trường hợp đồng chí chưa có bản sao. (Nếu có rồi thì gửi trả lại tôi.) Theo tôi, nên đăng cái đó lên tờ "*Đời sống kinh tế*". Chỉ cần sửa đôi chút lời văn. Đó là điều thứ nhất.

Sửa những lỗi do vô ý. Đó là điều thứ hai.

Cần nêu bật:

(1) Những trạm đã hoàn thành (Sa-tu-ra?) cách Mát-xcơ-va bao nhiêu véc-xta?

cung cấp (hiện nay) kw?

(2) Gần hoàn thành (Ca-si-ra?)

(3) Đã làm xong $\frac{1}{2}$ (Út-ki-na da-vốt?)

(4) Mới bắt đầu (Ki-den?)

(Vôn-khốp?)³⁹⁸

Đó là những trạm lớn, sau đó là các *cụm* thì *cũng vậy*.

Bảng 1917 - 1921 *có giá trị nhớt*. Không rõ, có phải muốn nói đến cái đã xây dựng (hay đã khánh thành) **riêng** trong từng năm không? Hay là kết quả qua **tất cả** các năm?

Năm 1917 khánh thành 2 trạm — 2 480 kw

1918 ngoài số trên? 8 " — 4 757

1919 ngoài số trên? 36 " — 1 648 kw

1920 ngoài số trên 100 " — 8 699 kw

1921 (trong bao nhiêu tháng?):

39 trạm — 2 004 kw?

Cần phải **nói chính xác hơn** ³⁹⁹.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 11 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

436

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BAN BÍ THƯ TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

11/VI.

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Tôi và tất cả các cán bộ của Ban chấp hành trung ương đảng biết Xu-ren Xpan-đa-ri-an vào những năm 1908 - 1909. Là một cán bộ rất quý và có tiếng tăm. Bà Xta-xô-va, có lẽ cả những người ở Cáp-ca-dơ (có thể cả Ê-nu-kít-dê) đều biết đồng chí ấy. Bố của Xu-ren ở Pa-ri trong những năm 1910 - 1911 đã được chúng ta giúp đỡ theo yêu cầu của Xu-ren ¹⁾.

¹⁾ Xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tài liệu 51.

Tôi đề nghị Ban bí thư trung ương Đảng:

1) cho dịch bức thư kèm theo đây ⁴⁰⁰;

2) hỏi bà Xta-xô-va và Ê-nu-kít-dê cùng những người khác biết Xu-ren và ông cụ thân sinh của đồng chí ấy (nếu Ban bí thư thấy cần hỏi thêm); hỏi về việc phải đi Ti-phlít;

3) giao cho *Ba-gô-txơ-ki* (Hội chữ thập đỏ?) ở Thụy-sĩ hoặc *Clu-scô* ở Luân-đôn trao đổi thư từ với ông cụ thân sinh của Xu-ren và giúp đỡ ông cụ tiền bạc với tư cách là người cha của một nhà cách mạng nổi tiếng ⁴⁰¹.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 11 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

437

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

Gửi đồng chí Di-nô-vi-ép

11/VI.

Gấp

Đồng chí Di-nô-vi-ép!

Tôi vừa đọc xong những luận cương và $1/2$ bài (bản thuyết trình) của Cu-u-xi-nen.

Tôi đã trả lại đồng chí ấy kèm theo những nhận xét ⁴⁰².

Tôi kiên quyết yêu cầu nhất thiết phải giao bản thuyết trình cho đồng chí ấy tại đại hội này *và c h í* giao cho đồng chí ấy thôi ((nghĩa là không giao cho Bê-la Cun)).

Cần thiết.

Đồng chí ấy am hiểu và **b i ế t s u y n g h ĩ** (was sehr selten ist unter den Revolutionären ¹⁾.

¹⁾ — điều này rất hiếm có trong các nhà cách mạng

Nhất thiết cần phải tìm ngay *một* người Đức chính cống và ra lệnh cho anh ta một cách nghiêm túc

sửa văn ngay bây giờ,

đọc cho người đánh máy bản đã sửa chữa.

Còn tại đại hội thì đọc bản thuyết trình của Cu-u-xi-nen thay cho đồng chí ấy (ra lệnh cho Cu-u-xi-nen viết nốt nửa cuối trong ba ngày).

Người Đức sẽ đọc tốt hơn. Sẽ rất có lợi ⁴⁰³.

Vấn đề sẽ được *đ ặ t r a*: và điều đó là hết sức, hết sức đủ đối với bước đầu.

Chào đồng chí! *Lê-nin*

P. S. Đồng chí chưa gửi trả lại tôi bản sao bức thư của tôi gửi Lê-vy ⁴⁰⁴. *N h ấ t t h i ế t p h ả i g ử i t r ả l ạ i*. Đồng chí mà không gửi trả lại thì tôi chẳng chịu đâu.

Viết ngày 11 tháng Sáu 1921

Đã gửi đi *Pê-tơ-rô-grát*

Đã không đầy đủ lần đầu ngày 4 tháng Mười 1931 trên báo "Sự thật", số 274

Theo đúng bản thảo

In toàn văn năm 1959 trong

Văn tập *Lê-nin*, t. XXXVI

438

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY ⁴⁰⁵

Gửi Tiểu hội đồng

Tôi rất lo rằng để ở Bộ dân ủy nội vụ thì đó sẽ là một cơ quan quan liêu không được dân chúng tín nhiệm. Tại sao không cố gắng lấy và chuyển chính *số tiền đó*, những

lực lượng đó của Bộ dân ủy nội vụ sang cho Bộ dân ủy bưu điện, ở đây nó sẽ là *cơ quan chỉ dẫn mọi người đều có thể sử dụng được*? Về nguyên tắc, để ở Bộ dân ủy nội vụ là không đúng. Về nguyên tắc, cần phải để ở Bộ dân ủy bưu điện.

Tôi yêu cầu xét lại một lần nữa và trong trường hợp chưa nhất trí thì chuyển lên Đại hội đồng bộ trưởng dân ủy⁴⁰⁶.

11/VI. Lê-nin

Viết ngày 11 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

439

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Việc xét dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc *cung cấp tập thể* (lương thực cho các xí nghiệp) nhân việc đóng cửa các cơ quan không cần thiết và tập trung sản xuất vào các xí nghiệp lớn nhất, bị ngậm mồm.

La-rin và Gôn-txơ-man (Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga) đã trình bản dự thảo này lên Bộ chính trị. Ngày 10/V Bộ chính trị đã quyết định: chỉnh lý lại và *trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy*⁴⁰⁷.

Đại hội các công đoàn *cũng* đã ra quyết định⁴⁰⁸.

Thế mà vẫn ngậm!

Hãy gọi điện cho La-rin và Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga, hãy lấy văn bản nghị quyết của Bộ chính trị ngày 10/V và *xúc tiến việc ấy đến mức tối đa*.

Tôi e rằng vì thay đổi Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga mà người ta sẽ lờ công việc đi.

Cần phải thúc đẩy công việc ấy *nhANH lÊN*.

Hãy gọi điện cho tôi biết *kết quả* của những sự tất bật và thăm dò của đồng chí vào ngày mai, thứ hai, 13/VI.

Chào đồng chí! Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

440

GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ

Gửi Lít-ken-xơ

Vấn đề "xác minh" bị kéo dài vì tôi phải "bàn cho nhất trí" với Prê-ô-bra-gien-xki.

Tại sao đồng chí lại phản đối đề nghị của tôi: cử đồng chí "phụ trách bộ dân ủy" và công bố¹⁾.

Theo thể thức đảng (hoặc cả thể thức chính quyền nữa), nên bổ sung thêm: người phụ trách tiến hành *tất cả* những việc có liên quan đến các tổng cục (1) Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp; 2) Tổng cục giáo dục và giáo dục kỹ thuật tổng hợp cho trẻ em thuộc Bộ dân ủy giáo dục; 3) Tổng cục giáo dục chính trị) *theo sự thỏa thuận* với "các tổng cục trưởng" (nghĩa là không phải một mình; tất nhiên anh ta có quyền đưa ra ban lãnh đạo của *bộ dân ủy*).

¹⁾ Xem tập này, tài liệu 418.

Về Tổng cục phát hành sách báo: văn bản đề nghị *chính xác* của đồng chí đâu? Ban chấp hành trung ương phải quyết định gì? ⁴⁰⁹

Đồng chí chưa đưa văn bản đó.

Lê-nin

Viết ngày 14 tháng Sáu 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

441
GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ

Gửi đồng chí Lít-ken-xơ

Nghĩa là có thể kết thúc ở chỗ

1) Đồng chí hãy báo cáo nhanh (5 phút) ở Bộ chính trị.

2) Hãy thử trao đổi với Mô-lô-tốp, đưa cho đồng chí ấy bức thư này của tôi để đồng chí ấy thông qua *Bộ tổ chức* (cho Bộ tổ chức và Ban bí thư trung ương Đảng) "tăng cường ủng hộ Bộ dân ủy giáo dục, muốn thế cần gặp gỡ đồng chí Lít-ken-xơ".

Đồng chí hãy nói miệng với Mô-lô-tốp về ý nghĩa của việc này.

Lê-nin

Viết ngày 14 tháng Sáu 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

442
GỬI I-U. LA-RIN ⁴¹⁰

Bổ sung:

||| Nhất thiết phải thưởng về việc tiết kiệm nhiên liệu và tiết kiệm lương thực.

*Viết giữa ngày 14 và 18
tháng Sáu 1921*

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

443
**GỬI VIN-HEM CƠ-NEN,
AU-GU-XƠ TAN-HAI-MƠ, PÔN PHRUÊ-LÍCH**

16/VI.

Gửi các đồng chí
Cơ-nen,
Tan-hai-mơ,
Phruê-lích

Các đồng chí kính mến!

Tôi đã nhận được bản sao bức thư của các đồng chí gửi Ban chấp hành trung ương đảng chúng tôi. Rất cảm ơn. Về trả lời của tôi, hôm qua tôi đã thông báo miệng rồi. Nhân dịp này tôi muốn nhấn mạnh rằng, tôi kiên quyết rút lui những lời thô bạo và không lịch sự mà tôi đã dùng, và qua bức thư này tôi xin nhắc lại bằng văn bản lời nói miệng của tôi: xin thứ lỗi ⁴¹¹.

Gửi các đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 16 tháng Sáu 1921

*In lần đầu, theo đúng bản thảo
Dịch từ tiếng Đức*

444
GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Đồng chí hãy trả lời họ, đồng thời đề nghị **trao đổi** sách⁴¹².

16/VI. Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Sáu 1921

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

445
GỬI P. A. BÔ-GĐA-NỐP

Gửi đồng chí Bô-gđa-nốp,
chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao
Sao gửi đồng chí *Xa-prô-nốp*,
chủ tịch Ủy ban các công trình nhà nước

Ngày 16 tháng Sáu 1921.

Vin-te gửi cho tôi một bức thư, nói rằng cần phải thi hành một loạt *biện pháp đặc biệt* để chỉ thị của Bộ chính trị về việc hoàn thành đúng thời hạn công trình Ca-si-ra được thực hiện nghiêm túc. Bức thư đó đã sao gửi đồng chí rồi. Tôi đề nghị xem xét khẩn cấp vấn đề, áp dụng những biện pháp cần thiết, việc này đòi hỏi phải đưa ngay lên Hội đồng lao động và quốc phòng. Hãy gửi báo cáo chính xác cho biết đã làm được gì theo từng điểm, gửi đến chậm

nhất là ngày 22. VI - 1921, thông qua đồng chí Goóc-bu-nốp, chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1961 trên tạp
chí "Lưu trữ lịch sử", số 5*

Theo đúng bản sao đánh máy

446
GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP⁴¹³

Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp! Hãy cố gắng làm việc này. Hãy xúc tiến mọi việc.

Đồng chí nhất thiết phải đích thân nói chuyện qua điện thoại với *Xam-me* (theo nhiệm vụ của tôi giao). Để giục làm nhanh, khi nào cần thì đồng chí hãy lấy chữ ký của Rư-cốp. Viết cho tôi vào thứ bảy, 18/VI.

Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

447
GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP
ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

17/VI.

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Tôi vừa mới thỏa thuận với Bô-gđa-nốp về quyết định như sau của Bộ chính trị:

Để Xa-prô-nốp tiếp tục làm phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, giao nhiệm vụ cho chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao tìm một người khác trong số những công nhân xây dựng giữ chức chủ tịch Ủy ban các công trình nhà nước.

Xa-prô-nốp không phản đối — theo lời của Bô-gđa-nốp.

Tôi *hoàn toàn tán thành* quyết định như vậy (thay cho quyết định đã thông qua).

Tôi đề nghị hỏi ý kiến các ủy viên Bộ chính trị qua điện thoại hoặc bằng thư ⁴¹⁴.

Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

448

**NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ
VÀ THƯ GỬI M. I. CA-LI-NIN, A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ,
Đ. I. CUỐC-XKI, PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI**

Tôi yêu cầu sao ngay 5 bản:

- 1) gửi chủ tịch hoặc *p h ó* chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga
- 2) gửi thư ký Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga
- 3) gửi Cuốc-xki
- 4) gửi Đgiéc-gin-xki

và gửi cho mỗi người bức thư của tôi **trên giấy có tiêu đề:**

Tôi tha thiết yêu cầu xem xét càng nhanh càng tốt đơn này trong cả hai phần của nó (vấn đề giảm tội và vấn

đề chở đồ đạc cá nhân của Ta-gan-txép ra khỏi nhà ở của ông này) và nhớ báo cho tôi biết ý kiến, dù là rất ngắn ⁴¹⁵.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 17 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

449

ĐIỆN GỬI G. C. OỐC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ ⁴¹⁶

Gửi ngay theo đường dây trực tiếp

Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-đê

B a - c u

Xê-rê-brốp-xki không nên bực tức vì lời lẽ trong bức điện của tôi: tôi lo lắng cho số phận của Ba-cu. Tôi coi Xê-rê-brốp-xki là một cán bộ hết sức quý giá. Tôi đề nghị đồng chí thông báo thường xuyên và chính xác kết quả công tác cải thiện ngành dầu mỏ ở Ba-cu cũng như những kết quả của hoạt động ngoại thương. Đồng chí hãy đưa bức điện này cho Xê-rê-brốp-xki xem.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

450

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ ⁴¹⁷

Chuyển gấp cho Bri-u-kha-nốp, Kha-la-tốp và Phrum-kin qua điện thoại và hỏi lấy bản sao điện trả lời của họ gửi Ê-li-a-va.

Các đồng chí này phải đánh điện trả lời Ê-li-a-va.

19/VI. Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

451

GỬI E. M. XƠ-LI-AN-XKI

19/VI.

Đồng chí Xơ-li-an-xki! Xin đồng chí cử bà Li-đi-a Đmi-tơ-ri-ép-na Gri-ba-nô-va, nhân viên của đồng chí, đến công tác ở Ban thư ký của chúng tôi. Một bộ phận nhân viên thư ký của chúng tôi đã được lấy về các địa phương rồi. Nên đề bạt những cán bộ trung thành và có kinh nghiệm. Tôi hy vọng rằng đồng chí đồng ý với sự cất nhắc Gri-ba-nô-va như vậy, kinh nghiệm công tác của đồng chí này tất cả mọi người ở chỗ chúng tôi đều hài lòng.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

452

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI ⁴¹⁸

Mặt

Đồng chí Cuốc-xki! Việc này rất quan trọng. Hãy xử lý một cách hết sức nghiêm khắc và cực nhanh (bằng sự giám sát đích thân của đồng chí) vụ vi phạm này đối với hợp đồng với nước Anh (sau khi bàn nhất trí với Lê-gia-va và Ca-mê-nép). Báo cho tôi biết tiến trình công việc, mỗi tuần h a i l ầ n.

20/VI.

Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

453

DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬI ĐOÀN ĐẠI BIỂU
THƯƠNG MẠI XÔ-VIẾT Ở LUÂN-ĐÔN ⁴¹⁹

Chúng tôi giải thích từng điểm trong bức thư của các đồng chí đề ngày 20. VI:

1) Chúng tôi đồng ý cho tô nhượng cả bốn xí nghiệp (Cư-stum, Ê-ki-ba-xtút, Ri-đê-rơ, Ta-na-lúc). 2) Cho phép tô nhượng những đường sắt phụ; trên tuyến đường chính thì chúng ta sẽ chấp nhận một hình thức nào đó đảm bảo lợi ích của người được tô nhượng. 3) Các đồng chí hãy mặc cả về thời hạn. 4) Chúng tôi sẽ cấp một số tiền xô-viết nhất định; các đồng chí hãy mặc cả đi. 5) Hãy mặc cả về khoản khấu trừ. Dầu mỏ không phải là sắc lệnh ⁴²⁰. 6) Đồng chí bảo đảm quyền bất khả xâm phạm.

Chúng ta sẽ không cho tô nhượng, nếu họ không đồng ý giao cho chúng ta 50 - 100% số lương thực và thiết bị do họ nhập cho bản thân họ, có đảm bảo trả tiền.

Viết khoảng giữa ngày 20 tháng Sáu và 2 tháng Bảy 1921

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

454

GỬI A. O. AN-XKI

Đồng chí An-xki! Đã áp dụng những biện pháp để *xúc tiến* và *đẩy mạnh* công tác của Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước chưa?

Động viên những người cộng sản? ⁴²¹

Kết quả: qua *bao nhiêu tháng* và sẽ làm được *cái gì? Đ ở n g c h í* sẽ có lỗi, nếu vấn đề "bị ngâm lại", bởi vì trong trường hợp như vậy thì đồng chí phải khiêu nại *gấp*, đưa lên *c á p c a o n h á t*, tức là đưa lên Bộ chính trị.

Nhưng phải nhanh.

Cần phải lợi dụng *mùa hè*, thế mà đồng chí bỏ lỡ mùa hè: tôi cảnh cáo rằng trách nhiệm hoàn toàn thuộc về đồng chí. Hãy *gấp lên* và hãy khiêu nại lên tôi (về Hội đồng lao động và quốc phòng) hoặc khiêu nại lên Bộ chính trị nếu như tôi không đủ thẩm quyền ⁴²².

Viết trước ngày 21 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

455

GỬI M. I. PHRUM-KIN

Đồng chí Phrum-kin!

Tôi muốn gặp đồng chí nhưng khó tìm được thời gian. Hãy thiết lập mối liên hệ (qua điện thoại và địa chỉ để tôi *bao giờ* cũng có thể *tim* được đồng chí, và vào bất cứ lúc nào).

Tình hình làm ăn với Ốp-toóc-gơ như thế nào? Tôi chưa đọc ⁴²³.

Đồng chí có đồng ý huỷ bỏ hợp đồng đó hay không.

Nếu không, ngày hôm nay đồng chí có đặt ra ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy không.

Hãy đặt ra, báo ngay cho Lê-gia-va và Vôi-cốp biết.

Hãy trả lời qua người đưa thư này.

Lê-nin

Viết ngày 21 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản sao đánh máy

456

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA ⁴²⁴

Gấp

Gửi đồng chí Lê-gia-va
Sao gửi đồng chí Phrum-kin

21/VI.

Đồng chí Lê-gia-va! Tôi đề nghị đồng chí xúc tiến việc hội ý với Phrum-kin (về vấn đề *Ố p - t o ó c - g o*) để *chậm nhất*

là ngày mai, 22/VI, trình lên Hội đồng lao động và quốc phòng.

Chưa có quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng thì không được hủy bỏ các hợp đồng mà chỉ nên chuẩn bị gấp mọi việc để đưa ra Hội đồng lao động và quốc phòng giải quyết vào ngày 22/VI.

Việc chuẩn bị phải tiến hành cùng với Phrum-kin.

Xin đồng chí chuyển cái này cho đồng chí Vôi-cốp hoặc cho thành viên trong ban lãnh đạo mà đồng chí sẽ giao nhiệm vụ này.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 21 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

457

GỬI A. I. RŨ-CỐP

Gửi đồng chí Rư-cốp

21/VI.

Đồng chí Rư-cốp. Tôi đã nhận được giấy tờ của Xê-rê-brốp-xki gửi (hợp đồng ký với "Xô-xi-phrôt-xơ", những hợp đồng ngoại thương khác v. v.)⁴²⁵.

Cần phải nghiên cứu. Làm thế nào bây giờ? Tôi nghĩ nên giao cho bộ ba nghiên cứu (đến ngày mai): Bri-u-kha-nốp (có quyền thay bằng Phrum-kin), Lê-gia-va (thay bằng Vôi-cốp) và Khin-tsúc.

Đồng chí có đồng ý không?

Với tư cách là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, tôi muốn ra lệnh cho các đồng chí ấy ngày hôm nay để các đồng chí ấy nghiên cứu và đưa kết luận lên Hội đồng lao động và quốc phòng trước ngày mai.

Lê-nin

Viết ngày 21 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản sao đánh máy

458

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP,
P. L. VÔI-CỐP, L. M. KHIN-TSÚC

Gửi các đồng chí Bri-u-kha-nốp,
Vôi-cốp,
Khin-tsúc

21.VI.1921.

Xin gửi những tài liệu tôi nhận được của đồng chí Xê-rê-brốp-xki cho đồng chí Khin-tsúc, đồng thời đề nghị đồng chí Khin-tsúc tổ chức hội nghị:

Chủ tịch Khin-tsúc

các thành viên — Bri-u-kha-nốp hoặc Phrum-kin
hoặc một thành viên khác của ban lãnh
đạo do đồng chí Bri-u-kha-nốp chỉ định.

Đồng chí Lê-gia-va với quyền được thay bằng đồng chí Vôi-cốp hoặc một thành viên khác của ban lãnh đạo.

Nhiệm vụ là nghiên cứu các tài liệu của Xê-rê-brốp-xki và cho kết luận của mình vào thứ tư ngày 22/VI, để đưa ra *Hội đồng lao động và quốc phòng* vào hồi 6 giờ chiều ngày 22/VI.⁴²⁶

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

459

GỬI I. A. TÊ-Ô-ĐÔ-RÔ-VÍCH

21/VI.

Đồng chí Tê-ô-đô-rô-vích!

Hiện nay đang thi hành thuế thịt⁴²⁷.

Đồng chí có cho rằng giờ đây ra sức phát triển chăn nuôi lấy thịt ở các nông trường quốc doanh vùng *ngoại ô* và ở các nông trường quốc doanh công nghiệp (tức là được quy vào công nhân công nghiệp), trong quân đội v. v. và v. v. là đúng lúc không.

Đồng chí có nói là các chuyên gia cho rằng có thể phát triển ngành chăn nuôi thỏ và ngành chăn nuôi lợn (không phải dựa vào sản phẩm lúa mì). Tại sao một loạt biện pháp lại không chế định ngay thành pháp luật theo tinh thần đó.

Viết cho tôi vài chữ.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 21 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản sao đánh máy

460

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

21/VI.

Tôi cần tìm *bản in nghị quyết về phái men-sê-vích Gru-di-a*, do Hội nghị toàn Nga của *những người men-sê-vích* trong Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga thông qua, theo tôi nhớ vào cuối năm 1919 hoặc đầu năm 1920⁴²⁸.

Lúc đầu nghị quyết đó đã đăng trên một tờ báo (hình như trên báo của *những người thợ in* hồi đó thì phải) về sau in thành sách.

Theo tôi nhớ nghị quyết đó gọi là *nghị quyết về sự thống nhất của đảng*.

Nên hỏi qua *điện thoại*:

1) Người thủ thư của tôi ¹⁾	} Họ có biết
nên tìm ở
đâu không?
2) Mi-kha Txơ-kha-cai-a (<i>qua Ê-nu-kít-dê</i>)	
3) Ê-nu-kít-dê	
4) Mê-sê-ri-a-cốp, biên tập viên báo " <i>Sự thật</i> "	

Lê-nin

Viết ngày 21 tháng Sáu 1921

In không đầy đủ lần đầu năm 1945
trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

In toàn văn lần đầu,
theo đúng bản thảo

461

GỬI L. C. MÁC-TEN-XƠ

22. VI. 1921.

Đồng chí Mác-ten-xơ!

Tôi phải khiển trách đồng chí vì đồng chí đã chuyển giấy tờ về những khu di dân người Mỹ ở Nga không đúng cách⁴²⁹.

1) — S. M. Ma-nu-tsa-ri-an-txơ.

Mãi đến ngày 20/VI tôi mới đọc được những tài liệu ấy. Không nên gửi qua Bu-kha-rin, mà nên đưa ra những đề nghị thực tiễn bằng tiếng Nga khoảng 20 dòng và gửi lên Hội đồng lao động và quốc phòng, còn bản sao thì gửi riêng cho tôi kèm theo một bức thư ngắn.

Bị chậm trễ vì gửi hồ sơ không đúng cách.

Bây giờ nói về thực chất. Tôi tán thành, *nếu* công nhân và kiều dân Mỹ nói chung sẽ mang theo:

- 1) lương thực cho 2 năm (đồng chí viết rằng trước đây vẫn làm như vậy; nghĩa là có thể được);
- 2) áo quần cũng cho thời hạn đó;
- 3) công cụ lao động.

Mục I (và mục 2) quan trọng hơn cả. 200 đô-la không quan trọng bằng. Nếu được mục 1 thì tôi đồng ý *ủng hộ bằng mọi cách*.

Để làm nhanh, đồng chí hãy chuẩn bị ngay bản dự thảo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng và trình lên ngày hôm nay (nếu đồng chí làm xong trước 3 giờ), ngay ngày hôm nay vào hồi 6 giờ, chúng tôi sẽ giải quyết ở Hội đồng lao động và quốc phòng; nếu không làm kịp thì cũng cứ trình lên Hội đồng lao động và quốc phòng vào hồi 6 giờ, chúng ta sẽ thành lập một tiểu ban và sẽ giải quyết vào ngày thứ sáu 24/VI.

Dự thảo quyết định: 1) điều kiện — 3 điều kiện đã dẫn ra ở trên, 2) phụ trách (gồm đồng chí + 1 công nhân Mỹ + 1 người của Bộ dân ủy lao động?), 3) chúng ta sẽ giúp đỡ (chúng ta sẽ cấp đất, rừng và hầm mỏ v. v.), 4) quan hệ tài chính thế này thế nọ.

Xin đồng chí trả lời qua người đưa thư.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

P. S. Sau khi viết bức thư này, tôi thấy vấn đề đã có trong chương trình nghị sự của phiên họp Hội đồng lao

động và quốc phòng hôm nay rồi. Tôi đề nghị nghiên cứu những điểm tôi đã nêu ⁴³⁰.

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

462

GỬI M. V. RŨ-CU-NỐP

Đồng chí Rư-cu-nốp!

Tôi đã đọc bức thư của đồng chí và hoàn toàn đồng ý với *hầu hết mọi điểm* ⁴³¹.

Vấn đề thu hút các nhà buôn hết sức đúng.

Tôi đang chuyển cho các ủy viên Ban chấp hành trung ương.

Hãy đòi hỏi mạnh hơn nữa.

Chào đồng chí! Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

463

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY ⁴³²

Gửi Tiểu hội đồng

Tôi đề nghị xét **gấp**. Nên giúp đỡ họ và nhất thiết phải cấp tiền.

Bộ chính trị đã có chỉ thị *nhất thiết* phải hoàn thành công trình xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra vào năm 1921. Cần phải *kiểm tra tình hình thực hiện*.

22/VI. Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

464

GỬI MI-SEN KHÊ-LÊ⁴³³

Đồng chí Mi-sen thân mến! Nếu đồng chí khản khoản đề nghị thì tôi xin đồng ý vậy. Ngay khi phiên họp của tiểu ban mà tôi tham dự kết thúc (tôi hy vọng là 30 - 40 phút nữa sẽ họp xong), tôi sẵn sàng nói chuyện với đồng chí và tất cả các đồng chí khác có mặt ở đây, nếu đồng chí đồng ý.

Viết giữa ngày 22 tháng Sáu và 3 tháng Bảy 1921

Đăng lần đầu năm 1961 trên tạp chí "Những vấn đề lịch sử của Đảng cộng sản Liên-xô", số 1

Theo đúng ảnh chụp bản thảo của V. I. Lê-nin
Dịch từ tiếng Pháp

465

GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP

23. VI. 1921.

Đồng chí Lít-vi-nốp!

Người đưa thư này là Pê-scốp, con của Goóc-ki, một người cộng sản.

Lần đầu tiên khi anh ta đến Ý với tư cách là giao thông viên, chúng tôi đã thỏa thuận với Bộ dân ủy ngoại giao để Pê-scốp ở lại Ý⁴³⁴.

Giờ đây người ta đưa anh ấy trở về, và tôi cảm thấy như thế là đúng, vì nếu không thì sẽ không có được tin tức và giấy tờ của Vô-rốp-xki.

Nhưng anh ta lại đi lần thứ hai và *người ta lại không muốn để anh ta ở đấy*.

Mà anh ta thì cần phải nghỉ ngơi và từ lâu đã hứa để anh ta nghỉ. *Giờ đây* có thể bố trí để anh ta ở lại được không? Xin đồng chí hãy cố gắng *và gọi điện cho tôi biết*.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản Lê-nin

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

466

GỬI V. L. CỐP-PO

Gửi đồng chí Goóc-bu-nốp — Bộ dân ủy ngoại giao

Đề nghị gửi đi Béc-lanh

Gửi Cốp-pơ — Béc-lanh

Giấy nhập cảnh cấp cho Sơ-lốp-xki ngày 30 tháng Năm đã bị hủy bằng một chỉ thị chung ngày 7 - 8 tháng Sáu gửi Hin-gơ, cấm ông này cấp giấy nhập cảnh. Mặc dù đã có bức điện của đồng chí đề ngày 14, Hin-gơ cho đến nay vẫn chưa nhận được chỉ thị của Man-txan về việc cấp giấy nhập cảnh cho Sơ-lốp-xki và gia đình đồng chí ấy⁴³⁵.

Hãy giục làm gấp.

Ngày 23 tháng Sáu. Lê-nin

Viết ngày 23 tháng Sáu 1921

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

467

ĐIỆN GỬI G. L. PI-A-TA-CỐP

Ba-khơ-mút

Gửi Pi-a-ta-cốp, cục trưởng Tổng cục công nghiệp than,
sao gửi chủ tịch ban chấp hành Xô-viết tỉnh

24. VI. 1921.

Tôi vắng mặt vì bị ốm, mãi hôm nay tôi mới đọc bức điện của đồng chí số 1/4266 đề ngày 6 tháng Sáu⁴³⁶. Đồng chí hãy báo cho tôi biết, đồng chí có bất đồng ý kiến với Ru-khi-mô-vích, I-u-nốp, Mê-den-txép không? Nếu có thì những bất đồng gì? Hội đồng kinh tế tỉnh có hoạt động không? Hội đồng kinh tế tỉnh có những quyết định gì về vấn đề thỏa thuận với các tổ chức công đoàn và có đề ra và thi hành những biện pháp khẩn cấp nào trong vấn đề lương thực, nói riêng là vấn đề trao đổi hàng hóa trong nội bộ tỉnh của đồng chí và trao đổi với bên ngoài thông qua Ta-gan-rốc⁴³⁷.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng Lê-nin

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

468

GỬI V. R. MEN-GIN-XKI

24. VI. 1921.

Đồng chí Men-gin-xki!

Hôm qua Goóc-ki ở chỗ tôi và nói rằng đồng chí có hứa giúp đỡ đồng chí ấy một việc, hình như, về Ủy ban giám định⁴³⁸.

Goóc-ki xin 2 ô-tô.

Chả lẽ đồng chí không có đủ quyền lực nhân danh Ủy ban đặc biệt tỉnh Pê-tơ-rô-grát để giúp đỡ đồng chí ấy điều nhỏ nhất như vậy chẳng?

Nếu không làm được, đồng chí hãy viết ngay cho tôi biết, tôi sẽ đề nghị Xcơ-li-an-xki.

Cần phải giúp đỡ Goóc-ki và giúp đỡ *n h a n h*, chính vì việc đó mà đồng chí ấy chưa đi ra nước ngoài. *Đồng chí ấy đang ho ra máu!*

Vậy hoặc đồng chí hãy ra lệnh gấp, hãy thể hiện quyền lực và làm sao *thực hiện* cho được (chứ không phải trên giấy tờ).

Nếu vì lý do nào đó đồng chí không làm được, thì xin trả lời ngay và trả lại cho tôi cái này, tôi sẽ nhờ ngành quân sự⁴³⁹.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản

Lê-nin

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

469

GỬI G. I. BÔ-KI

25/VI. 1921.

Tôi đã nhận được báo cáo của đồng chí đề ngày 23/VI⁴⁴⁰.

Bằng bất kỳ giá nào cũng phải tiến hành công việc đến cùng và ngay vào mùa hè. Hôm qua Ba-sa đã trình một phần những nguyện vọng của đồng chí lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy, sau khi bàn bạc nhất trí, những nguyện vọng ấy sẽ được chấp nhận⁴⁴¹.

Đồng chí hãy đặt một chương trình thật *chính xác* về những cải cách cần thiết, *có đề ngày tháng thực hiện*. Hãy gửi chương trình ấy đến cho tôi (sau khi đã thỏa thuận trước về chương trình đó với Ba-sa hoặc An-xki, với cả hai thì càng tốt) và mỗi tuần báo một lần về tiến trình thực hiện chương trình đó.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

*In lần đầu, theo đúng bản sao
do A. Phô-ti-ê-va viết*

470

GỬI M. I. PHRUM-KIN

25/VI.

Đồng chí Phrum-kin!

Tôi đã đọc những đề nghị của đồng chí. Tôi đồng ý. Hôm nay chúng tôi sẽ đưa ra Bộ chính trị⁴⁴². Tôi chỉ đề nghị soạn thảo phần bổ sung: "giao cho một tiểu ban, gồm Lê-gia-va, Khin-tsúc, Phrum-kin + ?? vạch ngay kế hoạch trang trải món tiền đó (100) bằng quỹ xuất khẩu đặc biệt, nguyên liệu, gỗ v. v. và thực hiện việc thanh toán đó hết sức chặt chẽ, có báo cáo hàng tuần. Gọi tên: việc thanh toán đặc biệt khoản chi khẩn cấp".

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 25 tháng Sáu 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

471

GỬI V. Đ. CAI-XA-RỐP và I. I. I-Ô-NỐP

1) *Gửi Cai-xa-rốp, chủ tịch Ủy ban*2) *Gửi I-ô-nốp**Pê-tơ-rô-grát*

25/VI. 1921.

Về tập bản đồ giáo khoa

Tôi đã nhận được những tài liệu về tập bản đồ. Tôi đã xem qua và đã đưa ra một số bổ sung nhỏ (vào văn bản, bằng mực đỏ).

Yêu cầu gửi cho tôi:

1) Lịch công tác (không phải trong những điều kiện tốt nhất — "nếu" người ta cung cấp cho cái này, cái nọ — mà trong điều kiện *hiện nay*); đặc biệt: bao giờ kết thúc công việc.

2) Việc phân công giữa các thành viên của Ủy ban.

3) Lời văn và các bản đồ khi đã làm xong, trước khi đưa in.

4) Kết luận về vấn đề có nên và có thể mời A-nu-tsin và Boóc-dốp tham gia công việc này không (không hay có — vì nguyên nhân gì).

5) Kết luận về việc các thành viên của Ủy ban hoặc trưởng Ủy ban có nhận làm công tác bổ sung đã nêu trong bản sao bức thư của tôi gửi Pa-vlô-vích kèm theo đây không. Pa-vlô-vích không nhận. Tôi đã đặt cho một đồng chí ở Đức làm, nhưng tôi chưa nhận được trả lời¹⁾. Nếu Ủy ban các đồng chí làm được thì tốt⁴⁴³.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem tập này, tài liệu 388, 410.

472

GỬI VỀ MỘT NGƯỜI CHƯA XÁC ĐỊNH RÕ⁴⁴⁴

Xin chú ý. Tôi không biết người ấy. Đó là ý kiến của Cờ-gi-gia-nốp-xki.

Tôi tin rằng có thể tìm được hàng trăm công nhân kim khí đảng viên kỳ cựu (trước 1917).

Viết ngày 25 tháng Sáu 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

473

GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ⁴⁴⁵

25/VI.

Đồng chí Ê-nu-kít-dê!

Cám ơn đồng chí đã gửi thư⁴⁴⁶.

Tôi xin gửi đồng chí bản sao quyết định ghi biên bản đề ngày 31/V của đồng chí Toóc-khốp-xki, nhân viên dự thẩm phụ trách những vụ quan trọng nhất thuộc Bộ dân ủy tư pháp.

Vì đồng chí đã ngừng việc ấy lại, chính thức chịu hoàn toàn trách nhiệm về tác phong quan liêu giấy tờ (đáng phẫn nộ!) mà đồng chí Pla-tô-nốp đã thể hiện, cho nên tôi sẽ không nêu vấn đề ấy ra nữa. Đồng chí có đồng ý viết thư khuyên răn và cảnh cáo Pla-tô-nốp rằng, nếu lại xảy ra như vậy thì đồng chí sẽ không bênh vực đồng chí ấy nữa, và đồng chí ấy sẽ bị trừng phạt nghiêm khắc, kể cả bị tước quyền giữ một chức vụ trong chính quyền một số năm.

Tôi thiết tha đề nghị đồng chí gửi cho tôi bản sao bức thư của đồng chí gửi Pla-tô-nốp⁴⁴⁷.

Xin đồng chí gửi trả lại quyết định ghi biên bản của nhân viên dự thẩm Toóc-khốp-xki.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 25 tháng Sáu 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

474

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI¹⁾

G. M.!

Để không quên:

Về nhà máy điện. Đồng chí nên cùng với *Ban chấp hành Mát-xcơ-va* hoặc tiểu ban của nó + Ủy ban đặc biệt Mát-xcơ-va lập *lịch trình* thanh lọc hoàn toàn bọn men-sê-vích đến ngày 1. XII. 1921 hoặc một thời hạn tương tự khác.

Còn Ủy ban kế hoạch nhà nước thì phải lập một chương trình công tác *thực tế*:

α) kiểm tra thực tiễn những kế hoạch hiện nay (việc này việc nọ, thế này thế nọ);

β) giảm bớt số lượng các cơ quan (cũng như thời hạn công tác);

γ) cũng như số lượng nhân viên v. v..

Lập một chương trình *thực tiễn* và chính xác.

Chào đồng chí! *Lê-nin*

Viết ngày 25 tháng Sáu 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem tập này, tài liệu 363.

475

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

25/VI.1921.

Đồng chí Cro-gi-gia-nốp-xki!

Đề nghị đồng chí cho tôi biết ý kiến (ngắn gọn) về thực chất của giấy tờ kèm theo ⁴⁴⁸. **Không** viết trên những giấy tờ kèm theo.

Cả hai tài liệu gửi kèm theo đây, xin gửi trả lại.

Đừng quên gọi điện thoại cho nữ thư ký, *khi nào* đồng chí có thể gửi ý kiến nhận xét.

Gửi đồng chí lời chào cộng sản *Lê-nin*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

476

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ ⁴⁴⁹

25/VI. 11 giờ đêm

Cần phải thúc đẩy *n h a n h g á p* công việc này thông qua *Mác-ten-xơ*, ủy viên đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

Nói cho tôi biết vào thứ hai.

Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Sáu 1921

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

PHỤ LỤC

1

ĐIỆN GỬI CÁC ỦY BAN CÁCH MẠNG CRUM ⁴⁵⁰

mật

Gửi tất cả các ủy ban cách mạng bán đảo Crum

Cùng với việc quân đội anh dũng của chúng ta chiếm bán đảo Crum, các kho tàng chứa hàng hóa nhập của nước ngoài, cũng như hàng hóa thu mua trong nước để chuyển ra nước ngoài đã về tay chúng ta. Hiện nay, nước Cộng hòa liên bang xô-viết chúng ta đang tiến hành một cuộc đấu tranh gay gắt với tình trạng kinh tế suy sụp và đang thiếu thốn nghiêm trọng trong việc cung cấp những tư liệu sản xuất, vật liệu và bán chế phẩm cần thiết nhất cho Hồng quân và các xí nghiệp sản xuất trọng điểm. Tất cả những thứ có ở bán đảo Crum và chúng ta chiếm được của kẻ thù, phải được các ủy ban chiến lợi phẩm liên bộ kê khai một cách rất tỉ mỉ, những bản kê chi tiết đó phải gửi về Mát-xcơ-va cho Ủy ban thu hồi những tài sản vô chủ trực thuộc đặc phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân, bản sao¹⁾ gửi cho Ủy ban sử dụng²⁾. Tất cả những hàng hóa của địa phương cũng phải được bảo vệ khỏi bị ăn cắp, phải được

¹⁾ Những chữ "Ủy ban thu hồi những tài sản vô chủ trực thuộc đặc phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân, bản sao" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

²⁾ Ủy ban sử dụng vật tư của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng.

kê khai chi tiết và những tin tức về những thứ này cũng phải báo cho Ủy ban thu hồi những tài sản vô chủ trực thuộc đặc phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân, bản sao¹⁾ gửi cho Ủy ban sử dụng. Trong số những hàng hóa đó, loại hàng có ý nghĩa xuất khẩu phải được chúng ta sử dụng để có thể mua ở nước ngoài những tư liệu sản xuất rất cần thiết cho chúng ta, phần còn lại phải được sử dụng một cách hợp lý nhất cho nhu cầu trong nước: cung cấp cho Hồng quân, các xí nghiệp sản xuất và dân chúng. Tất cả những cá nhân và những cơ quan nào vi phạm mệnh lệnh này và để xảy ra tình trạng biến thủ những hàng hóa chiến lợi phẩm đó thì sẽ bị trừng trị hết sức nghiêm khắc.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 19 tháng Mười một 1920

In lần đầu ngày 23 tháng Hai
1942 trên báo "Sự thật", số 54

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin sửa chữa
và ký

2

ĐIỆN GỬI TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH, CÁC ỦY BAN LÂM NGHIỆP TỈNH, CÁC ỦY BAN ĐƯỜNG SẮT PHỤC VỤ LÂM NGHIỆP, CÁC PHÁI VIÊN CỦA HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG VỀ NHIÊN LIỆU ⁴⁵¹

Các đường sắt bị đe dọa không có nhiên liệu cho đến khi có đường cho xe trượt tuyết. Có thể và phải loại trừ cuộc khủng hoảng này bằng một công tác cương quyết và có

¹⁾ Những chữ "Ủy ban thu hồi những tài sản vô chủ trực thuộc đặc phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân, bản sao" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

phối hợp nhất trí của các ủy ban lâm nghiệp, đồng thời tất cả các cơ quan đều phải thực hiện vô điều kiện nghĩa vụ của mình. Những quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng ra ngày 6 và 22 tháng Mười coi công tác cung cấp nhiên liệu cho các đường sắt ngang với những nhiệm vụ tác chiến. Tôi đề nghị các chủ tịch ban chấp hành Xô-việt tỉnh thi hành mọi biện pháp khẩn cấp để 1) các ủy ban lâm nghiệp tỉnh, các ủy ban đường sắt phục vụ lâm nghiệp, các ủy ban lâm nghiệp khu vực thực hiện những nhiệm vụ trong kế hoạch của Tổng cục lâm nghiệp về việc khai thác và vận chuyển củi; 2) các ủy ban lao động tỉnh phải thi hành kiên quyết và có kế hoạch nghĩa vụ cung cấp sức người và sức kéo theo đúng yêu cầu của các ủy ban lâm nghiệp; 3) những nhân lực và sức kéo đang khai thác, vận chuyển, cưa và bốc xếp gỗ không được lấy sang làm bất cứ công việc nào khác; 4) các ủy ban lương thực tỉnh cung cấp cho các ủy ban lâm nghiệp đầy đủ lương thực, thực phẩm và thức ăn cho gia súc theo đúng chỉ thị của Bộ dân ủy lương thực; 5) các ủy ban lâm nghiệp phải thông báo cho Tổng cục lâm nghiệp một cách đầy đủ những tin tức hàng tuần, cho biết bao nhiêu gỗ đã chở đến những đường nào và đã cưa được bao nhiêu.

24 tháng Mười một 1920.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*¹⁾

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

¹⁾ Tổng cục trưởng Tổng cục lâm nghiệp A. Lô-mốp cũng ký bức điện này.

3

**ĐIỆN GỬI TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH
XÔ-VIỆT TỈNH** ⁴⁵²

Sao gửi Bộ dân ủy giao thông

Do tầm quan trọng đặc biệt của việc sửa chữa các tàu chạy đường sông và đường biển, đề nghị tất cả các ban chấp hành Xô-viết tỉnh, do các chủ tịch ban chấp hành Xô-viết tỉnh chịu trách nhiệm, hãy vứt bỏ những thủ tục không cần thiết và tác phong quan liêu giầy tờ, hết sức giúp đỡ các cơ quan vận tải đường thủy bằng cách cung cấp cho họ vật tư, lương thực, sức lao động, nhà cửa.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 8 tháng Chạp 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

4

**ĐIỆN GỬI ỦY BAN CÁCH MẠNG
VLA-ĐI-CÁP-CA-ĐƠ**

Ủy ban cách mạng, Vla-đi-cáp-ca-đơ

Sao gửi Oóc-đgiô-ni-kít-dê,

ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-đơ

Qua tin tức nhận được ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy, có trên 300 gia đình dân tị nạn, năm 1919 chạy khỏi làng A-la-ghia để lánh quân phiến loạn phản cách mạng, hiện đang sống ở làng Ác-đôn-xcai-a và thành phố Vla-đi-cáp-ca-đơ

trong cảnh hết sức nghèo khổ. Mặc dù đã hết sức cố gắng, nhưng cho đến nay những người tị nạn vẫn chưa được trở về quê quán hoặc không được giúp đỡ để di chuyển và ổn định đời sống tại địa phương mới. Hãy kịp thời thỏa mãn những yêu cầu chính đáng của những người tị nạn và thực sự giúp đỡ họ thu xếp chỗ ở ổn định.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin* ¹⁾

Viết ngày 18 tháng Chạp 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

5

*** ĐIỆN GỬI CÁC TƯ LỆNH QUÂN ĐỘI**

M. V. PHRUN-ĐÊ,

**C. A. ÁP-KXEN-CHI-ÉP-XKI, A. M. PÔ-XTƠ-NI-CỐP,
TẤT CẢ CÁC TRƯỞNG GA VÀ TRƯỞNG ĐOẠN**

ĐƯỜNG SẮT CỦA U-CRA-I-NA,

CÁC TƯ LỆNH QUÂN ĐOÀN 4, 6

VÀ QUÂN ĐOÀN KỸ BINH 1,

TƯ LỆNH QUÂN KHU KI-ÉP A. I. Ê-GÔ-RỐP

Sao gửi Hội đồng bộ trưởng dân ủy U-cra-i-na,
sao gửi Tổng tư lệnh

Hội đồng quốc phòng đã quyết định thi hành những biện pháp dứt khoát và kiên quyết để dỡ hàng trên các đoàn tàu quân sự ở các đường sắt khu Nam, đặc biệt là những

¹⁾ Bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao G. V. Tsi-tsê-rin cũng ký bức điện này.

đoàn tàu đã đến các ga, mà ở đó việc dỡ hàng có thể tiến hành tùy theo điều kiện cung cấp lương thực và nhà cửa⁴⁵³. Mặc dù có nhiều khó khăn và trở ngại trong việc dỡ hàng, Hội đồng quốc phòng đề nghị dỡ hàng ngay, vì nạn thiếu nhiên liệu nghiêm trọng và sự cần thiết trong bất cứ tình huống nào cũng phải chở lương thực đến những nơi tập trung công nhân đòi hỏi phải làm như vậy. Hội đồng quốc phòng đề nghị tất cả các cơ quan phải coi mệnh lệnh này như mệnh lệnh chiến đấu và nỗ lực đến mức cao nhất để thực hiện mệnh lệnh này.

Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Chạp 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản sao đánh máy

6

ĐIỆN GỬI MU-XTA-PHA KÊ-MAN⁴⁵⁴

Gửi chủ tịch Quốc hội Thổ-nhĩ-kỳ
Mu-xta-pha Kê-man

Ngày bảy tháng Giêng.

Chúng tôi vui mừng nhận được thông báo của Ngài về việc tuyên bố sự tự trị của cư dân miền núi. Qua thông báo của Ngài, Chính phủ xô-viết có thể thấy rằng chính sách của nước Nga xô-viết đối với các dân tộc trong Liên bang Nga đã được Ngài đồng tình. Nước Nga xô-viết để cho tất cả các dân tộc trên lãnh thổ mình được hưởng quyền tự trị và ủng hộ việc họ thành lập các nước cộng hòa địa phương trên nguyên tắc mỗi dân tộc được quyền tự quyết. Chỉ có nguyên tắc đó mới cho phép thiết lập

những mối quan hệ anh em dựa trên sự hiểu biết lẫn nhau và tin cậy lẫn nhau, những mối quan hệ đó tồn tại giữa tất cả các dân tộc ở nước Nga xô-viết. Chỉ có một chính sách như vậy mới củng cố và thống nhất được các dân tộc của nước Nga thành một đại gia đình hùng mạnh, có khả năng đấu tranh chống lại vô số kẻ thù chung quanh chúng tôi. Nhờ tạo ra một khối thống nhất vĩ đại, chúng tôi không chỉ đẩy lui những cuộc tấn công trực tiếp của kẻ thù của chúng tôi, mà ngoài ra còn làm cho chúng tôi vững mạnh trong việc chống lại mọi âm mưu của kẻ thù chung của chúng ta. Tôi vui mừng nhận thấy rằng, những biện pháp mà chúng tôi áp dụng đối với các dân tộc nhỏ, được Ngài hiểu đúng và được Ngài chấp nhận, — sự chấp nhận này chỉ có thể tạo điều kiện thuận lợi cho việc xây dựng một sự hiểu biết và tin cậy tốt đẹp đối với nhau.

Cho phép tôi một lần nữa bày tỏ lòng cảm ơn của chúng tôi đối với Ngài về thông báo của Ngài, cũng như những lời chúc chân thành nhất của chúng tôi đến nhân dân và chính phủ Thổ-nhĩ-kỳ, đang đấu tranh với một nghị lực không gì phá vỡ nổi cho nền độc lập và phồn vinh của đất nước mình.

Lê-nin

Viết ngày 7 tháng Giêng 1921

*Đăng lần đầu năm 1957 trên tạp
chí "Người cộng sản", số 15*

*Theo đúng bản đánh máy
Dịch từ tiếng Pháp*

7

GIẤY CHỨNG NHẬN CHO LU-I-DA BRÂY-AN (RÍT)⁴⁵⁵

12. I. 1921.

Tôi chứng nhận rằng người đưa giấy này là đồng chí Lu-i-dơ Brây-an (Louise Bryant), nữ đảng viên cộng sản

Mỹ, qua phụ của đồng chí Giôn Rít, ủy viên Ban chấp hành Quốc tế cộng sản.

Tôi hết sức yêu cầu các cơ quan đảng và chính quyền hãy giúp đỡ bằng mọi cách đồng chí Lu-i-dơ Brây-an.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*Đăng lần đầu năm 1957 trên
tạp chí "Văn học nước ngoài",
số 11*

Theo đúng bản thảo

8

* GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG HỘI CHỮ THẬP ĐỎ THỤY-ĐIỂN⁴⁵⁶

Về bức thư số 2371

Chính phủ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga với lòng cảm ơn chân thành đã tiếp nhận sự giúp đỡ nhân đạo dưới hình thức gửi các loại thuốc men của Hội chữ thập đỏ Thụy-điển gửi cho bệnh nhân của công xã Pê-tơ-rô-grát.

Song tiếc rằng Chính phủ xô-viết Nga buộc phải khước từ lời của Ban chấp hành trung ương Hội chữ thập đỏ Thụy-điển đề nghị để giáo sư Pa-vlốp sang Thụy-điển làm công tác khoa học, vì hiện nay nước Cộng hòa xô-viết đã bước vào thời kỳ xây dựng kinh tế khẩn trương, điều này đòi hỏi phải dốc tất cả lực lượng tinh thần và sáng tạo của đất nước và cần có sự giúp đỡ và sự cộng tác có hiệu quả của những nhà khoa học lỗi lạc như giáo sư Pa-vlốp.

Chính phủ xô-viết luôn luôn cố gắng tạo những điều kiện thuận lợi tối đa cho công tác nghiên cứu khoa học ở Nga, nhưng khả năng của mình trong lĩnh vực này bị hạn chế do sự phong tỏa và chiến tranh mà hầu hết các nước Tây Âu đã tiến hành chống lại nước Nga dưới hình thức công khai hoặc che đậy. Tất nhiên là các quan hệ bị gián đoạn và lập trường thù địch của tất cả các nước Tây Âu đối với nước Nga không góp phần thúc đẩy được những mối quan hệ qua lại giữa các nhà khoa học của hai phe; hoàn cảnh ấy hầu như đã hoàn toàn loại trừ khả năng thiết lập những sự tiếp xúc và sự trao đổi ý kiến rất bổ ích, cũng như sự trao đổi các thành tựu khoa học giữa các nhà khoa học Nga và Tây Âu. Cũng vì vậy mà không thể mua được sách báo, tài liệu khoa học và các sách giáo khoa.

Giờ đây, khi mà những cuộc tấn công quân sự của tất cả mọi kẻ thù của nước Nga đã bị đập tan và những mối quan hệ qua lại với các nước Tây Âu mới được thiết lập trở lại tuy là dần dần, nhưng thực sự được thiết lập, thì có hy vọng sẽ tạo ra được những điều kiện cần thiết để phát triển và áp dụng nền khoa học Nga.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

VI. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 2 tháng Hai 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
sách "Những vấn kiện về
chính sách đối ngoại của Liên-
xô". Mát-xcơ-va, t. III*

*Theo đúng bản sao đánh máy
Dịch từ tiếng Đức*

9

*** ĐIỆN GỬI TẤT CẢ CÁC CHỦ TỊCH
BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH,
CÁC ỦY BAN CÁCH MẠNG TỈNH,
ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI,
ỦY BAN CÁCH MẠNG BA-SKI-RI-A,
ỦY BAN CÁCH MẠNG KIẾC-GHI-DI-A,
ỦY BAN CÁCH MẠNG TUỐC-KE-XTAN,
ỦY BAN CÁCH MẠNG TA-TA-RI-A,
ỦY BAN CÁCH MẠNG A-DÉC-BAI-GIAN**

Các phòng thống kê tỉnh phải khẩn cấp và trong một thời hạn nhất định nghiên cứu những tài liệu điều tra dân số năm 1920 nhằm mục đích làm rõ thành phần giai cấp của dân cư các nước cộng hòa, phân nhóm dân cư theo đặc trưng nghề nghiệp và sản xuất, nghiên cứu nền sản xuất nông nghiệp về mặt quy mô, loại hình và hình thức của nó, xác định sự phân bố của công nghiệp và phân nhóm các xí nghiệp theo loại hình, hình thức và đặc trưng tổ chức, nghiên cứu nền giáo dục quốc dân và việc tổ chức các công tác khác.

Các chương trình nghiên cứu do Cục thống kê trung ương lập, được Hội nghị III toàn Nga xem xét⁴⁵⁷ với sự tham gia của đại biểu các tổ chức thống kê tất cả các nước cộng hòa liên bang và được Hội đồng thống kê xem xét. Những tài liệu thống kê dân số cần thiết đối với các nước cộng hòa để tổ chức nền sản xuất có kế hoạch cũng như các bộ máy xô-viết.

Vì tầm quan trọng và tính cấp bách của công tác này, các ban chấp hành Xô-viết tỉnh, ủy ban cách mạng tỉnh và tất cả các ty, phòng phải hết sức giúp đỡ phòng thống kê tỉnh trong việc tuyển mộ cán bộ, động viên các lực lượng cần thiết cho phòng thống kê tỉnh để làm việc đó, đảm bảo cho phòng thống kê tỉnh nhà cửa, hệ thống lò sưởi, ánh

sáng, lương thực và những điều kiện cần thiết khác để công việc chạy đều.

Các đồng chí phải đích thân quan sát, quan tâm và chịu trách nhiệm về công tác của phòng thống kê tỉnh; nhằm mục đích đó, hàng tuần các đồng chí phải yêu cầu trưởng phòng thống kê tỉnh báo cáo và phải khắc phục mọi trở ngại ngăn cản việc tiến hành nhanh chóng công việc, truy tố tất cả những người và những cơ quan nào không giúp đỡ phòng thống kê tỉnh. Hãy báo cáo cho Cục thống kê trung ương vào ngày mồng một hàng tháng về tiến trình công việc để báo cáo cho tôi.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 3 tháng Hai 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

10

ĐIỆN GỬI M. I. PHRUM-KIN⁴⁵⁸

Gửi Phrum-kin, phái viên Bộ dân ủy lương thực,
Rô-xtốp trên sông Đôn

Theo thông báo của Mác-cốp, việc bốc xếp lương thực ở Cáp-ca-dơ giảm sút là do số lượng lúa mì chở đến các ga chưa đầy đủ, điều này làm cho tôi, Bộ dân ủy lương thực, Bộ dân ủy giao thông hết sức lo lắng. Như vậy là tất cả những cố gắng nhằm làm cho các tuyến đường Đông - Nam có đủ nhiên liệu nhờ một loạt sự hy sinh nghiêm trọng,

có thể hóa ra vô ích. Tôi đề nghị xác nhận ngay thông báo của Mác-cốp, có chữ ký của đồng chí, cũng như phải giải thích những nguyên nhân làm giảm sút việc bốc xếp trong thời gian gần đây. Tôi chỉ thị: trong trường hợp vận chuyển từ Xi-bi-ri hết sức khó khăn và Ban chấp hành trung ương quyết định ngừng thu mua lúa mì trong toàn bộ phần châu Âu thuộc Nga để tạo điều kiện thuận lợi cho chiến dịch gieo hạt, thì mọi sự cung cấp sẽ chuyển phần lớn sang Bắc Cáp-ca-dơ. Trách nhiệm của đồng chí là hàng tháng phải cho chở 6 triệu, kể cả lúa mì để làm giống, muốn thế cần phải đẩy mạnh một cách thích đáng việc thu mua lúa mì bằng những hành động cương quyết; đồng chí phải bảo đảm bốc xếp thực tế hàng ngày cho trung ương thông qua Ba-tai-xcơ - Txa-ri-txun, ít nhất là 200 toa trong một ngày đêm. Những biện pháp của Hội đồng quốc phòng đảm bảo việc bốc xếp và vận chuyển đó. Ghít-xen, chánh văn phòng của đồng chí, qua đường dây trực tiếp đã báo cho Kha-la-tốp rằng, đồng chí dự tính đến ngày 1 tháng Năm sẽ cung cấp được cho trung ương vện vện 7 triệu. Vì trên thực tế việc cung cấp cho trung ương đã lâm vào khủng hoảng, nên điều đó tuyệt đối không thể chấp nhận được. Tình hình cấp bách bắt buộc trung ương luôn luôn theo dõi tiến trình thu mua và thực tế chở đi hàng ngày. Đồng chí hãy báo ngay, ngay hôm nay, để trình lên Hội đồng quốc phòng, số lượng hiện có trên thực tế ở toàn miền Cáp-ca-dơ, ở từng tỉnh và ở từng ga, và những dự án của đồng chí về việc tiếp tục thu mua và đảm bảo bốc xếp hàng ngày, cũng như cho biết trung ương cần giúp đỡ ngay những gì.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*
15/II. 1921.

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

11

**ĐIỆN GỬI M. I. PHRUM-KIN và
X. Đ. MÁC-CỐP**⁴⁵⁹

Theo đường dây trực tiếp
Gửi Phrum-kin, Mác-cốp,
Rô-xtốp trên sông Đôn

Do tình hình lương thực của nước Cộng hòa hết sức căng thẳng, đặc biệt là do việc tạm ngừng vận chuyển lúa mì từ Xi-bi-ri đến, nên phải thi hành những biện pháp anh dũng để đẩy mạnh và thực hiện đến mức tối đa việc bốc xếp và vận chuyển lúa mì từ Bắc Cáp-ca-dơ về cho trung ương. Giờ đây Cáp-ca-dơ có vị trí hết sức quan trọng, điều đó đặt cho các đồng chí và tất cả các cán bộ làm công tác lương thực và vận tải ở Cáp-ca-dơ một trách nhiệm đặc biệt. Một lần nữa, tôi khẳng định sự cần thiết phải chở hàng ngày cho trung ương 200 toa. Ngoài những tin tức về việc bốc xếp hàng thực tế, hàng ngày các đồng chí hãy báo theo đường dây trực tiếp cho riêng tôi và Bộ dân ủy lương thực: 1) số lượng lúa mì hiện có đã chở đến các ga, 2) số đã chở đến các kho nhập lương thực, 3) số chuyên chở bằng phương tiện thô sơ đến các ga trong một ngày đêm.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 16 tháng Hai 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

12

ĐIỆN GỬI P. C. CA-GA-NÔ-VÍCH

Gửi Ca-ga-nô-vích. Ủy ban lương thực Xi-bi-ri. Ôm-xcơ

Do tình hình lương thực của nước Cộng hòa hết sức căng thẳng, tôi chỉ thị hãy ra sức đẩy mạnh việc bốc xếp và vận chuyển lúa mì cho trung ương tới mức tối đa, coi đây là một mệnh lệnh chiến đấu. Hàng ngày, đồng chí hãy báo theo đường dây trực tiếp cho riêng tôi và Bộ dân ủy lương thực biết: 1) số lượng lúa mì hiện có ở các ga xe lửa, 2) số lượng lúa mì chở đến các ga trong một ngày đêm, 3) số lượng lúa mì bốc xếp trong một ngày đêm, để chở cho trung ương riêng, cho địa phương riêng, 4) nếu không đủ trọng tải thì cho biết nguyên nhân.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 16 tháng Hai 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

13

ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA

Gửi Xmin-ga,
chủ tịch Hội đồng quân đoàn lao động Đông - Nam

Hội đồng lao động và quốc phòng một lần nữa khẩn thiết chỉ rõ rằng, lúa mì của Cáp-ca-dơ là nguồn chủ yếu, hầu như duy nhất trong việc cung cấp lúa mì cho trung tâm nước Nga. Cho nên cần phải thống nhất chặt chẽ hơn nữa và mạnh mẽ hơn nữa công tác của các cơ quan địa phương

thuộc Bộ dân ủy lương thực và Bộ dân ủy giao thông nhằm thu mua, tập trung, chở đến và vận chuyển lương thực về trung ương. Hãy thảo luận ngay xem các đồng chí phải áp dụng những biện pháp nào, hơn nữa, những biện pháp nào cương quyết nhất, và báo qua đường dây trực tiếp cho Hội đồng lao động và quốc phòng biết chính xác về những biện pháp đã thi hành.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 18 tháng Hai 1921

*Đăng lần đầu năm 1934 trên
tạp chí "Cách mạng vô sản",
số 3*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

14

ĐIỆN GỬI KH. G. RA-CỐP-XKI⁴⁶⁰

Theo đường dây trực tiếp

Gửi Ra-cốp-xki, Khác-cốp
Sao gửi Vla-đi-mi-rốp

Sự tính toán hết sức tỉ mỉ số lượng lúa mì ước tính chở đến được, chú ý sự ngừng trệ giao thông kéo dài với Xi-bi-ri, nhằm mục đích giảm phần nào nạn khủng hoảng lương thực ở trung ương, buộc Bộ dân ủy lương thực U-cra-i-na phải hết sức kiên quyết thực hiện việc gửi đều đặn 40 toa lương thực mỗi ngày cho trung ương. Tôi bày tỏ lòng thiết tha mong muốn gửi 60 toa theo như điện khẩn số 3781 của Vla-đi-mi-rốp, tôi tin tưởng rằng Bộ dân ủy lương thực U-cra-i-na sẽ nhiệt liệt hưởng ứng lời yêu cầu

đó, về phía mình, tôi yêu cầu Bộ dân ủy lương thực U-cra-i-na hãy nỗ lực đến mức tối đa và hãy thi hành ngay mọi biện pháp có thể được để thực hiện nhiệm vụ mới này, nhờ đó mà làm cho tình hình lương thực của chúng ta trong thời điểm hết sức nghiêm trọng này đối với chúng ta được khá lên, nhằm mục đích giúp đỡ thực tế trong việc vận chuyển lúa mì vào trung tâm nước Nga.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 23 tháng Hai 1921

Đăng không đầy đủ ngày 3 tháng Ba 1921 trên "Báo lương thực", số 41

In toàn văn lần đầu, theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin ký

15

**ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
KHU TỰ TRỊ TSU-VA-SI-A⁴⁶¹**

Ban chấp hành Xô-viết Tsu-va-si-a. Tsê-bốc-xa-ru
Sao gửi Ủy ban lương thực khu

Theo tin tức nhận được, trong phạm vi nước Cộng hòa Tsu-va-si-a⁴⁶² có 35 nghìn pút thịt chưa chở đến các ga xe lửa vì thiếu phương tiện vận chuyển thô sơ. Sắp đến trời ấm, thịt có thể bị hỏng, nên chúng tôi đề nghị thi hành một cách cấp bách những biện pháp nhằm đảm bảo phương tiện vận tải cho Ủy ban lương thực để chở thịt đi. Hãy đánh điện ngay cho biết những biện pháp đã thi hành.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*¹⁾

Viết ngày 24 tháng Hai 1921

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin ký

¹⁾ Thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực N. P. Bri-u-kha-nốp cũng ký bức điện này.

16

ĐIỆN GỬI ỦY BAN CÁCH MẠNG CRUM

Gửi Ủy ban cách mạng Crum. Xê-va-xtô-pôn

Hãy thi hành những biện pháp kiên quyết để thực sự bảo vệ các tác phẩm nghệ thuật quý, tranh ảnh, đồ sứ, đồ đồng thau, đồ đá cẩm thạch v. v. trong các cung điện I-an-ta và các nhà riêng hiện nay dùng làm nhà an dưỡng của Bộ dân ủy y tế; về những thứ này, có tin cho biết chúng đang bị chở đi. Từ nay cho đến lúc có một tiểu ban đặc biệt từ Mát-xcơ-va về để phân loại và bảo quản những đồ vật đó, các đồng chí hoàn toàn chịu trách nhiệm bảo toàn những thứ đó.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 26 tháng Hai 1921

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin ký

17

**ĐIỆN GỬI ỦY BAN LƯƠNG THỰC TỈNH,
BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH,
TỈNH ỦY ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA
TỈNH VI-ÁT-CA⁴⁶³**

Tôi khẳng định việc thực hiện triệt để chỉ thị của Bộ dân ủy lương thực về việc chở lúa mì đến các cơ sở theo kế hoạch tháng Ba là thực hiện một mệnh lệnh chiến đấu, vì tình hình nghiêm trọng của nước Cộng hòa, tôi ra lệnh hãy

thi hành tất cả mọi biện pháp và phát huy nghị lực đến mức cao nhất để thực hiện nhiệm vụ đã giao, tôi nhắc lại rằng, chỉ khi tất cả các cơ quan đều làm việc một cách khẩn trương và có ý thức thì mới có thể đảm bảo thoát ra khỏi cuộc khủng hoảng dai dẳng hiện nay về lương thực, cuộc khủng hoảng đó đã trở nên trầm trọng đến tột bậc vì thiếu nhiên liệu để chở lúa mì từ các địa phương về trung ương.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*¹⁾

Viết trước ngày 27 tháng Hai 1921

*Đăng ngày 3 tháng Ba 1921
trên "Báo lương thực", số 41*

Theo đúng bản đăng trên báo

18

**ĐIỆN GỬ CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH
XÔ-VIỆT TỈNH U-PHA⁴⁶⁴**

Gửi chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh, U-pha

Tôi đề nghị chuyển ngay cho A-lếch-xây Rô-ma-nô-vích Sa-pô-sni-cốp và Ta-rát Gri-gô-ri-ê-vích Côn-đrốp²⁾, nông dân làng Bê-kê-tô-vô, tổng Bun-ga-cô-vô, huyện U-pha (cách U-pha 36 véc-xta theo đường Ô-ren-bua), lời mời đến Mát-xcơ-va ngay lúc này để trao đổi về những công việc quan trọng có liên quan đến nông dân và kinh tế nông dân. Thời hạn ở Mát-xcơ-va là vài ngày. Để làm việc này, đồng chí

¹⁾ Thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực N. P. Bri-u-kha-nốp cũng ký bức điện này.

²⁾ Có lẽ đây là nói đến Ta-rát I-lích Côn-đrốp.

hãy phái tới Bê-kê-tô-vô một người tháo vát, nhanh nhẹn. Trong trường hợp họ đồng ý, đồng chí hãy bố trí ngay cho họ lên đường, đi toa xe đại biểu đại hội đảng, đảm bảo lương thực và mọi thứ cần thiết trên đường đi, hết sức chú ý và chăm sóc. Đồng chí hãy báo cho biết ngay việc này qua đường dây trực tiếp.

1/III. 1921.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

*Lê-nin*¹⁾

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, XXXVI*

*Theo đúng bản viết tay của
A. Đ. Txi-u-ru-pa đã được
V. I. Lê-nin ký*

19

*** ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC CHỦ TỊCH
BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH
VÀ CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG CÔNG ĐOÀN TỈNH⁴⁵⁶**

Sao gửi tỉnh ủy, các ủy ban lương thực tỉnh

Mặc dù đã có nhiều chỉ thị của trung ương và những mệnh lệnh chiến đấu của đồng chí Lê-nin, chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng: số 155, 171 và 186 về việc đẩy mạnh công tác gửi và bốc xếp hạt giống, thế nhưng việc bốc xếp trong tháng Hai và nửa đầu tháng Ba đem lại kết quả không đáng kể: toàn bộ thời gian qua đã mất đi

¹⁾ Bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực A. Đ. Txi-u-ru-pa cũng ký bức điện này.

không thể trở lại. Vậy là việc tổ chức gieo theo kế hoạch tại các tỉnh tiêu dùng lương thực bị đe dọa và tai họa đang đến gần. Tình hình như vậy không thể để lâu được nữa, cần phải thi hành ngay những biện pháp hết sức cương quyết để bốc xếp và gửi hạt giống đi.

Cho nên tôi ra lệnh cho các chủ tịch ban chấp hành Xô-viết tỉnh và các chủ tịch hội đồng công đoàn tỉnh bắt tay thực hiện triệt để những điều sau đây:

1) Coi nhiệm vụ gửi hạt giống và hàng nông nghiệp đi là một nhiệm vụ chiến đấu cho đến khi thực hiện đầy đủ toàn bộ kế hoạch.

2) Trong thời hạn 3 ngày, mỗi tỉnh phải huy động năm cán bộ tích cực và tận tâm nhất, am hiểu công việc vận tải đường sắt.

3) Cung cấp ngay mọi thứ cần thiết cho các đồng chí được huy động để lên đường đến các địa điểm bốc xếp hạt giống.

4) Báo cáo theo đường dây trực tiếp về Cục vận tải trung ương của Bộ dân ủy lương thực tên, họ, đảng tịch, tuổi tác, chuyên môn của các đồng chí được huy động để cử họ làm đại diện của Bộ dân ủy lương thực ở các cục và các hạt đường sắt.

5) Quy trách nhiệm cho tất cả các cơ quan và các cán bộ phụ trách chính quyền, đảng, quân sự, đường sắt giúp đỡ đến mức tối đa các đồng chí được huy động trong việc thực hiện nhiệm vụ do chỉ thị của trung ương đề ra cho các ủy ban lương thực tỉnh.

Cuộc đấu tranh vì lúa mì, để khôi phục nông nghiệp, để sử dụng một cách hợp lý phương tiện vận tải đường sắt đúng theo quyết định của Đại hội VIII các Xô-viết và Đại hội X của đảng là nhiệm vụ chiến đấu hết sức quan trọng hiện nay; công cuộc bảo vệ nước Cộng hòa lao động của chúng ta và tất cả những thành quả cách mạng phụ thuộc vào thành công của công tác này.

Nhận được bức điện này hãy xác nhận với Hội đồng lao động và quốc phòng, sao gửi phòng phân phối, Bộ dân ủy lương thực.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)¹⁾

Viết ngày 20 tháng Ba 1921

Đăng lần đầu năm 1961 trên
tạp chí "Lưu trữ lịch sử", số 5

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

20

ĐIỆN GỬI TẤT CẢ CÁC HỘI ĐỒNG KINH TẾ TỈNH VÀ CÁC PHÒNG CÔNG NGHIỆP

*Gửi tất cả các hội đồng kinh tế tỉnh,
các phòng công nghiệp
Sao gửi các ban ruộng đất tỉnh và
các bộ dân ủy nông nghiệp
của các nước cộng hòa liên bang*

Quyết định của Đại hội VIII các Xô-viết đòi hỏi tất cả các cơ quan của nước Cộng hòa phải dốc hết sức lực và phương tiện để phục vụ nhu cầu của chiến dịch gieo hạt. Hãy thi hành những biện pháp thiết thực, khẩn cấp:

Thứ nhất. Đảm bảo kim loại, nhiên liệu, dầu nhờn, đồ nghề cho các xưởng sửa chữa.

Thứ hai. Hãy cùng với các cơ quan nông nghiệp tổ chức thu nhặt kim loại cũ, rồi phân phối ngay cho các xưởng sửa chữa.

¹⁾ Chủ tịch Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga M. P. Tôm-xki, thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp N. Ô-xin-xki và thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực N. P. Bri-u-kha-nốp cũng ký bức điện này.

Thứ ba. Tổ chức dự trữ than để rèn.

Thứ tư. Cùng với các cơ quan nông nghiệp tổ chức thu thập và nghiền các loại phân phốt-pho, tro, bột xương, xỉ lò tô-mát.

Thứ năm. Cung cấp những phương tiện vận tải cho nhu cầu của chiến dịch gieo hạt.

Thứ sáu. Trong số những tài sản vô chủ ở địa phương, tất cả những gì có thể sử dụng được cho nhu cầu của chiến dịch gieo hạt thì chuyển cho các cơ quan nông nghiệp.

Thứ bảy. Áp dụng những biện pháp để điều tra và sử dụng các nhà máy và xưởng địa phương để chế tạo các máy nông nghiệp và phụ tùng đơn giản nhất.

Hãy điện cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao biết về tất cả các biện pháp khẩn cấp và đột xuất đã thi hành để hỗ trợ cho chiến dịch gieo hạt, sao gửi Bộ dân ủy nông nghiệp, phòng cung cấp, chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*¹⁾

Viết ngày 21 tháng Ba 1921

Đăng lần đầu năm 1961 trên tạp chí "Lưu trữ lịch sử", số 5

Theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin ký

21

ĐIỆN GỬI ỦY BAN LAO ĐỘNG TỈNH A-XƠ-RA-KHAN⁴⁶⁶

Gửi Ủy ban lao động tỉnh A-xơ-ra-khan

Đề nghị thi hành những biện pháp cương quyết với tính cách là mệnh lệnh chiến đấu, để thực hiện triệt để và đúng

¹⁾ Chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao A. I. Rư-cốp và thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp N. Ô-xin-xki cũng ký bức điện này.

thời hạn việc huy động 1 000 nam giới và 4 000 phụ nữ cho ban quản lý công nghiệp cá tỉnh A-xơ-ra-khan theo quyết định của Ủy ban lao động trung ương ngày 11 tháng Chạp 1920 một cách đầy đủ, không được thay đổi. Các đồng chí phải chịu trách nhiệm thi hành. Về tiến trình huy động, các đồng chí đánh điện hàng tuần cho Ủy ban lao động trung ương biết.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 25 tháng Ba 1921

In lần đầu năm 1932 trong Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin ký

22

* ĐIỆN GỬI CÁC CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH, CÁC CHỦ TỊCH ỦY BAN CÁCH MẠNG TỈNH, CHỦ TỊCH ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI, CÁC CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG QUÂN ĐOÀN LAO ĐỘNG ĐÔNG - NAM, U-RAN, CÁC NƯỚC CỘNG HÒA BA-SKI-RI-A, KIẾC-GHI-DI-A, TA-TA-RI-A, MIỀN NÚI, U- CRA-I-NA VÀ TƯỚC-KE-XTAN

Sao gửi các phòng thống kê tỉnh

Chiến dịch gieo trồng đã bắt đầu. Kết quả của nó, cũng như sản lượng thu hoạch sẽ quyết định lượng dự trữ lúa mì của nước Cộng hòa trong năm tới, sẽ phản ảnh trong toàn bộ đời sống kinh tế của đất nước. Thông qua phòng thống kê tỉnh, hãy tổ chức gấp công tác điều tra diện tích gieo trồng, số lượng gia súc trong năm nay, cũng như

thường xuyên theo dõi và thống kê tình hình gieo hạt và trồng cỏ, một tháng 2 lần thông báo khẩn cấp kết quả đó cho Cục thống kê trung ương để báo cáo với Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Các chỉ thị của Cục thống kê trung ương số 893 và 895 gửi tất cả các phòng thống kê tỉnh đã chỉ rõ những phương pháp và thời hạn tiến hành các công tác nói trên.

Các đồng chí phải tự mình chịu trách nhiệm về việc thi hành mọi biện pháp để giúp đỡ phòng thống kê tỉnh thực hiện gấp rút những nhiệm vụ đó, không để chậm trễ một ngày nào.

Đến một thời hạn ấn định cụ thể, chính phủ công nông sẽ dựa vào những thông báo của các đồng chí để xác định suất thuế hiện vật, do đó việc thông báo chậm trễ tình hình tỉnh các đồng chí sẽ làm trì hoãn công tác có kế hoạch của chính phủ trong lĩnh vực tổ chức kinh tế nông nghiệp, lương thực và tổ chức thuế hiện vật.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 1 tháng Tư 1921

Đăng lần đầu năm 1961 trên tạp chí "Lưu trữ lịch sử", số 5

Theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin ký

23

* ĐIỆN VÔ TUYẾN

GỬI TẤT CẢ CÁC ỦY BAN GIEO TRỒNG TỈNH

Tôi yêu cầu trả lời gấp là đã và đang thi hành những biện pháp gì để thực hiện chiến dịch cày vỡ sớm đất bỏ hóa. Cụ thể:

1) Có ra những quyết định về vấn đề này không, nội dung như thế nào, trong đó có chú ý đến điều kiện kinh tế của từng làng không, cụ thể có chú ý đến diện tích trồng cây làm thức ăn cho gia súc không?

2) Có chỉ thị, hướng dẫn cho các cán bộ ở địa phương không?

3) Có in áp-phích và biểu ngữ, có thi hành những biện pháp khác để tuyên truyền rộng rãi việc cày vỡ sớm đất bỏ hóa không?

4) Có sử dụng lực lượng của các nhà nông học để nghiên cứu điều kiện kinh tế của các làng, để tuyên truyền việc cày vỡ sớm đất bỏ hóa không?

Tôi chỉ thị hãy chú ý đặc biệt đến công tác này, thực hiện nó rất kiên quyết và đồng thời thận trọng. Hãy sử dụng kinh nghiệm của Hội đồng nông nghiệp tỉnh Tu-la đã quyết định nêu việc cày vỡ sớm đất bỏ hóa thành nghĩa vụ bắt buộc đối với tất cả mọi người trong làng, nếu $\frac{1}{3}$ công dân đồng ý cày sớm đất bỏ hóa. Song, ở đây, điều cần thiết là làm sao để $\frac{1}{3}$ đó đồng ý không phải vì bị dọa dẫm và khủng bố, làm sao để $\frac{1}{3}$ đó gồm những người chủ thực sự cố gắng, và quyết định đó sẽ không được thực hiện nếu không có kết luận của nhà nông học.

Hãy điện trả lời bốn vấn đề đặt ra đó cho Bộ dân ủy nông nghiệp, chậm nhất là ngày 18 tháng Tư.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin¹⁾

Viết ngày 11 tháng Tư 1921

Đăng lần đầu năm 1961 trên tạp chí "Lưu trữ lịch sử", số 2

Theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin ký

¹⁾ Thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp N. Ô-xin-xki cũng ký bức điện vô tuyến này.

24

ĐIỆN GỬI M. I. PHRUM-KIN⁴⁶⁷

Hết sức khẩn. Ưu tiên số 1

*Gửi Phrum-kin. Rô-xtốp trên sông Đôn,
sao gửi Mác-cốp, R. N.¹⁾*

Việc lập các chuyến tàu đột xuất hết sức kém. Lẽ ra phải vận chuyển 70 toa trong một ngày, nhưng trong cả 9 ngày của tháng Tư mà chỉ chuyển được có 4 chuyến đột xuất. Tôi lưu ý rằng ở đường sắt Đông - Nam, số chuyến tàu chở lúa mì hiện có hết sức ít ỏi: đến ngày 8 tháng Tư mới có vắn vắn 5 chuyến. Tôi yêu cầu trong những ngày sắp tới phải gửi bù số chưa gửi đủ cho trung ương theo bức điện số 242 của tôi, từ nay về sau phải thực hiện chu đáo nhiệm vụ chiến đấu một cách vô điều kiện, đúng thời hạn. Tôi xin nhắc: đồng chí trao đổi công văn với Bộ dân ủy lương thực nhưng không phải vì thế mà đồng chí có quyền ngừng thực hiện nhiệm vụ hoặc giảm mức thực hiện nhiệm vụ. Hãy xác nhận đã nhận được điện này.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 12 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

¹⁾ R. N. là địa chỉ đường sắt quy ước: trưởng khu giao thông.

25

THÔNG ĐIỆP GỬI
QUỐC VƯƠNG ÁP-GA-NI-XTAN
A-MA-NUN-LA-KHAN⁴⁶⁸

Gửi nhà nhiếp chính có học thức, nhà sáng lập
và bảo vệ kiên cường nền độc lập của quốc gia
Áp-ga-ni-xtan cao cả
Ngài quốc vương Áp-ga-ni-xtan
A-ma-nun-la-khan

Chính phủ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga xin bày tỏ lòng cảm tạ Ngài về những bức thư do chính tay Ngài viết, về những tư tưởng hữu nghị cao cả và chân thành của Ngài đối với mối quan hệ giữa hai quốc gia lớn — Áp-ga-ni-xtan và Nga.

Tôi sung sướng báo tin Ngài biết, Hiệp ước hữu nghị giữa hai nước đã được các đại diện của hai nước ký ở Mát-xcơ-va ngày 28 tháng Hai 1921, và đã được cơ quan tối cao của nước Cộng hòa xô-viết Nga — Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga của Xô-viết đại biểu công nông và Hồng quân — phê chuẩn⁴⁶⁹.

Hiệp ước giữa hai nước chính thức ghi nhận tình hữu nghị và mối thiện cảm với nhau đã được phát triển và củng cố trong hai năm nay giữa Áp-ga-ni-xtan và nước Nga; đại diện của quốc gia Áp-ga-ni-xtan cao cả ở nước Nga là Ngài Mu-kha-mét Va-li-khan vô cùng kính mến và đại diện đặc mệnh toàn quyền của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Ca-bun là I-a-cốp Da-kha-rô-vích Xu-ri-xtơ đã dày công vun đắp tình hữu nghị và mối thiện cảm đó.

Chính phủ xô-viết Nga và quốc gia Áp-ga-ni-xtan cao cả đều có lợi ích chung ở phương Đông, hai nước đều trân trọng nền độc lập của mình và mong muốn được nhìn thấy

mỗi nước chúng ta và nhìn thấy tất cả các dân tộc phương Đông độc lập và tự do. Hai nước gần gũi nhau không chỉ do hoàn cảnh trên, mà đặc biệt còn do giữa Á-p-ga-ni-xtan và nước Nga không có những vấn đề có thể gây nên sự bất đồng và phủ dù chỉ là bóng đen lên tình hữu nghị Nga - Á-p-ga-ni-xtan. Nước Nga đế quốc cũ đã vĩnh viễn không còn nữa, và nước láng giềng phương Bắc của quốc gia Á-p-ga-ni-xtan cao cả là nước Nga xô-viết mới đã chia bàn tay hữu nghị và anh em với tất cả các dân tộc phương Đông và trước hết là với nhân dân Á-p-ga-ni-xtan.

Quốc gia Á-p-ga-ni-xtan cao cả là một trong những quốc gia đầu tiên mà chúng tôi vui mừng đón tiếp đại diện của nó ở Mát-xcơ-va, và chúng tôi sung sướng nhận thấy rằng, hiệp ước hữu nghị đầu tiên mà nhân dân Á-p-ga-ni-xtan ký kết là hiệp ước ký với nước Nga.

Chúng tôi tin chắc rằng ước mong chân thành nhất của chúng tôi sẽ được thực hiện và nước Nga mãi mãi là người bạn đầu tiên của quốc gia Á-p-ga-ni-xtan cao cả vì hạnh phúc của cả hai dân tộc.

Chính phủ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga đã thi hành những biện pháp nhằm thủ tiêu những sự hiểu lầm nhỏ giữa các viên chức Á-p-ga-ni-xtan và các nhà đương cục địa phương Nga, và theo tin tức chúng tôi nhận được, mối quan hệ ở các địa phương đã được dàn xếp ổn thỏa phù hợp với tinh thần hữu nghị đang tồn tại giữa hai Quốc gia cao cả.

Chúng tôi vô cùng đồng tình và sung sướng được tiếp nhận một số ý kiến mà Ngài đã đề cập trong bức thư gần đây về sự thông cảm của cả hai bên đối với công cuộc giải phóng của các dân tộc phương Đông. Đối với những ý kiến đó, chúng tôi có một thái độ nghiêm túc, phù hợp với những tư tưởng cao cả đã được đề cập trong thư. Chúng tôi đã ủy quyền cho đại diện đặc mệnh của chúng tôi Xu-ri-txơ đích thân trình bày để Ngài rõ những quan điểm của chúng tôi.

Chính phủ của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga muốn biểu dương những công lao rất đáng hoan nghênh của vị đại sứ đặc mệnh của Ngài là Mu-kha-mét Va-li-khan trong sự nghiệp củng cố tình hữu nghị giữa hai nước và trong việc ký kết Hiệp ước hữu nghị.

Tin tưởng sâu sắc rằng quan hệ hữu nghị giữa Nga và Á-p-ga-ni-xtan sẽ ngày càng bền chặt, tôi xin phép bày tỏ với Ngài mối thiện cảm và lòng tin tưởng rằng nền độc lập của quốc gia Á-p-ga-ni-xtan cao cả không sức mạnh nào, không một âm mưu nào của bất cứ một kẻ nào có thể làm lay chuyển được.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết sau ngày 20 tháng Tư 1921

In lần đầu năm 1960 trong sách
"Những văn kiện về chính sách
đối ngoại của Liên-xô". Mát-
xơ-va, t. IV

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

26

* GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA

Sao gửi Sở sách báo

Tôi đề nghị các đồng chí giao cho Sở sách báo nhiệm vụ thực hiện thủ công tác sau đây:

1) Lấy các báo quan trọng nhất ("Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", "Sự thật", "Đời sống kinh tế", "Sự thật Pê-tơ-rô-grát") và các báo của các miền chủ yếu như: U-cra-i-na, Cáp-ca-dơ, Xi-bi-ri, U-ran v. v. — (cùng với tất cả các báo trung ương không quá 10 tờ) ra trong tháng Năm, cắt tất cả những tài liệu có

liên quan đến những vấn đề kinh tế, kinh doanh và sản xuất, kể cả những tài liệu thống kê và tổng kết, phân loại chi tiết những tài liệu ấy và dán thành từng tập; với những tập ấy lập 4 bộ song song.

2) Lập một bảng chỉ dẫn có hệ thống theo thứ tự chữ cái hết sức chi tiết cho từng bộ theo từng tháng của các báo nói trên, bảng chỉ dẫn này phải bao quát được tất cả các tài liệu có ở trong báo, kể cả những yết thị.

Nên quy định trả công khoán cho công việc đã giao và nếu hoàn thành tốt công việc đó, và đáp ứng yêu cầu của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, thì sẽ được thưởng, một phần bằng hiện vật, theo sự thỏa thuận với Vụ khen thưởng của Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga.

Về việc chấp hành, đề nghị các đồng chí gửi báo cáo cho tôi, thông qua đồng chí *Goóc-bu-nốp*, chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 28 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

27

ĐIỆN GỬI M. I. PHRUM-KIN VÀ ỦY BAN LƯƠNG THỰC XI-BI-RI ⁴⁷⁰

Gửi Phrum-kin, Rô-xtốp trên sông Đôn
sao gửi Bê-lô-bô-rô-đốp, Hội đồng quân đoàn lao động
Ủy ban lương thực Xi-bi-ri, Ôm-xơ
sao gửi Xmiéc-nốp, Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri

Do tình hình lương thực căng thẳng, nay ra lệnh tăng

cường bốc xếp lương thực cho trung ương và tuyệt đối không được ngừng bốc xếp trong những ngày lễ.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 28 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản viết tay của
A. B. Kha-la-tốp đã được
V. I. Lê-nin ký*

28

* GỬI TẤT CẢ CÁC HỘI ĐỒNG KINH TẾ KHU

Có tính chất thông tri

Tôi đề nghị ¹⁾:

1) hãy kịp thời, không được chậm trễ, gửi đến Văn phòng Hội đồng lao động và quốc phòng những biên bản phiên họp của Hội đồng kinh tế, 3 bản;

2) gửi kèm theo biên bản của các hội đồng kinh tế những bản sao tất cả các tài liệu làm cơ sở để giải quyết vấn đề (các báo cáo viết, các luận cương v. v.) cũng như toàn bộ các bản tốc ký tường thuật các phiên họp, nếu có ghi tốc ký;

3) gửi về Văn phòng Hội đồng lao động và quốc phòng 3 bản các tạp chí và báo kinh tế do Hội đồng kinh tế xuất bản, cũng như do các cơ quan kinh tế xuất bản.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 29 tháng Tư 1921

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản viết tay của
V. A. Xnô-li-a-ni-nốp đã được
V. I. Lê-nin sửa và ký*

¹⁾ Chữ "tôi đề nghị" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

29

*** ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC
HỘI ĐỒNG KINH TẾ TỈNH** ⁴⁷¹

Tôi đề nghị gửi ngay: 1) biên bản các phiên họp của hội đồng kinh tế tỉnh kể từ ngày tổ chức, gửi kèm theo tất cả các tài liệu, các báo cáo, chỉ thị, quyết định, luận cương v. v. mà trên cơ sở đó, đã giải quyết các vấn đề được đặt ra. 2) Từ nay về sau gửi ngay không được chậm trễ cho Hội đồng lao động và quốc phòng các biên bản phiên họp của hội đồng kinh tế tỉnh kèm theo những tài liệu nói ở mục 1. 3) Gửi 3 bản các báo và tạp chí kinh tế do các cơ quan kinh tế và hợp tác xã xuất bản. Các chủ tịch và thư ký của hội đồng kinh tế tỉnh chịu trách nhiệm ra chỉ thị chấp hành đúng thời hạn.

4/V-1921. Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

30

**ĐIỆN GỬ ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI
VÀ ỦY BAN LƯƠNG THỰC XI-BI-RI** ⁴⁷²

Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri, Ôm-xơ
Ủy ban lương thực Xi-bi-ri, Ôm-xơ

Do tình hình cung cấp cho trung ương đang nguy kịch vì việc ngừng bốc xếp ở Bắc Cáp-ca-dơ, nay đề nghị Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri và Ủy ban lương thực Xi-bi-ri chịu trách nhiệm chở về trung ương 3 triệu pút lúa mì trong tháng Năm, coi đây là một mệnh lệnh chiến đấu.

Theo sự thỏa thuận với đồng chí Ca-ga-nô-vích, nay đề nghị kế hoạch thực hiện chỉ thị như sau: thứ nhất, từ nay cho đến khi khai thông đường thủy, vẫn khẩn trương như trước đây, bốc xếp lúa mì ở tất cả các ga đường sắt, kể cả những ga có nhiệm vụ chuyển đến đường thủy — Xê-mi-pa-la-tin-xơ, Nô-vô - Ni-cô-lai-ép-xơ. Thứ hai, sau khi khai thông đường thủy thì trước hết chở lúa mì để bốc xếp chở cho trung ương, có thay đổi kế hoạch vận chuyển đã đề ra trước đây. Thứ ba, bắt tay ngay vào việc thu mua lúa mì ở những vùng gần đường sắt theo phương thức trao đổi hàng hóa, bằng cách tung những hàng hóa có ở Xi-bi-ri, dựa vào những hàng hóa đã được bốc xếp và đã được gửi đi từ trung ương đến Xi-bi-ri trong những ngày gần đây. Thứ tư, đề nghị tiếp nhận những vùng sau đây: Pê-tơ-rô-pa-vlốp-xơ, Xla-vgô-rốt, Nô-vô - Ni-cô-lai-ép-xơ, Bác-na-un. Thứ năm, gửi cho trung ương theo điểm một và điểm hai 2 triệu pút, theo điểm ba 1 triệu pút. Thứ sáu, thực hiện việc thu mua theo phương thức trao đổi hàng hóa ở những vùng nói trên và những vùng khác nhằm mục đích ngăn chặn việc đầu cơ, đồng thời không huỷ bỏ việc trưng thu lương thực thừa ⁴⁷³.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 4 tháng Năm 1921

*In lần đầu năm 1959 trong sách
"Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri.
Tháng Tám 1919 - tháng Chạp
1925. Tập văn kiện và tài liệu".
Nô-vô-xi-biéc-xơ*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

31

ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỐP⁴⁷⁴

Gửi Xmiéc-nốp, chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri, Ôm-xcơ
Sao gửi Ủy ban lương thực Xi-bi-ri

Xin trả lời bức điện số 224/7 ngày 29/IV của đồng chí. Tôi coi hành động của đồng chí là không đúng; việc bội chi 350 nghìn pút hạt giống cho nhu cầu nội bộ tỉnh là không thể tha thứ được, nó làm cho việc cung cấp cho Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát lâm vào một tình thế hết sức khó khăn. Tôi huỷ bỏ quyết định của Ủy ban gieo trồng Xi-bi-ri xuất thêm hơn 4 500 000 pút hạt giống. Tôi cũng đề nghị giải thích việc không thực hiện mệnh lệnh cấm ngừng bóc xếp trong những ngày lễ¹⁾. Tôi lưu ý đến tình hình hết sức khó khăn của trung ương về mặt lương thực, tôi yêu cầu phải thực hiện đầy đủ và vô điều kiện những yêu cầu của trung ương và của Bộ dân ủy lương thực.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 6 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1959 trong sách "Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri. Tháng Tám 1919 - tháng Chạp 1925. Tập văn kiện và tài liệu". Nô-vô-xi-biéc-xcơ

32

ĐIỆN GỬI C. G. MÁC-XI-MỐP⁴⁷⁵

Gửi Mác-xi-mốp, chủ tịch Hội đồng kinh tế khu
Ê-ca-tê-rin-bua

Trong hồ sơ của Hội đồng lao động và quốc phòng không có lấy một biên bản của các phiên họp của Hội đồng kinh

¹⁾ Xem tập này, Phụ lục, tài liệu 27.

tế khu U-ran và Hội đồng quân đoàn lao động 1. Tôi đề nghị gửi ngay về Hội đồng lao động và quốc phòng tất cả các biên bản kèm theo đầy đủ các tài liệu: các quyết định về các vấn đề kinh tế kể từ ngày 1 tháng Giêng 1921. Từ nay về sau phải gửi ngay không được chậm trễ.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 6 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy đã được V. I. Lê-nin ký

33

**ĐIỆN GỬI ĐOÀN ĐẠI BIỂU
CHÍNH PHỦ XÔ-VIẾT**⁴⁷⁶

Đoàn đại biểu Chính phủ xô-viết, Luân-đôn

Bằng mật mã

Hãy mua và gửi ngay về Pê-tơ-rô-grát khoảng hai triệu pút lúa mì. Vận chuyển gấp về là điều kiện hết sức quan trọng. Có thể vận chuyển một phần bột mì cũng như mạch đen. Ba ngày một lần, báo cho biết bằng mật mã về tình hình thực hiện lệnh đột xuất này.

Các đồng chí sẽ nhận thêm lệnh chính thức về ngoại tệ cần thiết.

7 tháng Năm.

*Lê-nin*¹⁾

In lần đầu năm 1960 trong sách "Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô". Mát-xcơ-va, t. IV

Theo đúng ảnh chụp bản viết tay của L. B. Cra-xin

¹⁾ L. B. Cra-xin cũng ký bức điện này.

34

ĐIỆN GỬI M. I. PHRUM-KIN

Gửi Phrum-kin,
phái viên của Bộ dân ủy lương thực,
Rô-xtốp trên sông Đôn
Sao gửi Hội đồng cách mạng II

Theo tin nhận được, tình hình lương thực của quân đoàn II đang nguy kịch, có nguy cơ lâm vào cảnh rối loạn. Chúng tôi đề nghị hãy theo dõi hết sức kỹ tình hình cung cấp lương thực cho quân đoàn, thi hành tất cả mọi biện pháp mà đồng chí có thể thi hành được, tận khả năng không để ảnh hưởng đến việc thực hiện lệnh của trung ương.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin¹⁾

Viết ngày 21 tháng Năm 1921

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

35

*** GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH
HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO⁴⁷⁷**

Sao gửi Vụ điện lực và Ủy ban kế hoạch trung ương
thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

Do nhiều lần quyết định đồng ý cho chuyển các nồi hơi ở nhà máy xe điện Mát-xcơ-va cho công trường xây dựng nhà máy điện Sa-tu-ra, điều này đã ghi trong quyết định

¹⁾ Thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực N. P. Bri-u-kha-nốp cũng ký bức điện này.

cuối tháng Ba có chữ ký của chủ tịch Ủy ban đặc biệt về nhiên liệu, tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp nhiên liệu, vụ trưởng Vụ điện lực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và chủ nhiệm Ủy ban kế hoạch nhà nước, và do tầm quan trọng đặc biệt của công trường xây dựng nhà máy điện Sa-tu-ra, tôi yêu cầu giải quyết ngay vấn đề này không được trì hoãn⁴⁷⁸.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy và
Hội đồng lao động và quốc phòng V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 24 tháng Năm 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

36

**ĐIỆN GỬI ỦY BAN LƯƠNG THỰC XI-BI-RI
VÀ ỦY BAN LƯƠNG THỰC
TỈNH XÊ-MI-PA-LA-TIN-XCƠ⁴⁷⁹**

Bằng vô tuyến điện

Ủy ban lương thực Xi-bi-ri, Ôm-xcơ.
Sao gửi Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri,
sao gửi cơ quan đại diện Kiéc-ghi-di-a
Gửi Ủy ban lương thực tỉnh Xê-mi-pa-la-tin-xcơ,
sao gửi Ủy ban gieo trồng tỉnh Xê-mi-pa-la-tin-xcơ

Theo thông báo riêng của Ba-la-bôn-kin, ủy viên Ủy ban gieo trồng tỉnh Xê-mi-pa-la-tin-xcơ, Ủy ban lương thực tỉnh Xê-mi-pa-la-tin-xcơ đã để dành ở vùng A-un đến 2 vạn đồng lúa mì chưa đập. Hãy xét lại vấn đề, sau khi đã thảo luận mọi mặt: nếu việc đập lúa không thể thực hiện được nếu không giao một phần cho nông dân dưới hình thức cho vay

hoặc trả công về việc đập lúa, nếu khoản vay đó sẽ được sử dụng để gieo và việc đập số lúa còn lại để làm lương thực được đảm bảo, thì tôi cho phép châm chước một phần khi thực hiện chỉ thị số 410¹⁾ mà tôi đã ra bằng cách chuyển một phần lúa mì, tuyệt đối không được quá 30 vạn pút, để làm hạt giống và tuân theo những điều kiện đã nói ở trên, song trước hết phải chú ý đến tình hình lương thực nguy kịch của các khu tập trung công nhân và các thủ đô. Hãy điện ngay cho tôi biết về những biện pháp đã thi hành dựa trên cơ sở đó, bản sao gửi cho Bộ dân ủy lương thực.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 27 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

37

**ĐIỆN GỬI TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH
XÔ-VIỆT TỈNH, ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI,
ỦY BAN CÁCH MẠNG BU-KHA-RA
VÀ TẤT CẢ CÁC ỦY BAN LƯƠNG THỰC TỈNH,
ỦY BAN LƯƠNG THỰC TUỐC-KE-XTAN** ⁴⁸⁰

Sao gửi các phái viên phụ trách lương thực tỉnh,
Ủy ban lương thực Xi-bi-ri

Sao gửi các phái viên phụ trách lương thực khu và
phái viên phụ trách lương thực mặt trận

Nên giữ cho tình hình lương thực nghiêm trọng hiện nay ảnh hưởng rất ít đến việc ăn uống của Hồng quân. Hồng quân ngày nay đã giảm đi khá nhiều về quân số và sẽ giảm

¹⁾ Xem tập này, Phụ lục, tài liệu 31.

không ngừng cho đến một số lượng đã ấn định. Việc thực hiện chế độ trưng thu lương thực thừa, việc chuyển sang thi hành thuế lương thực, tình hình lương thực chung của đất nước không cho phép trưng ương tin tưởng là có thể đảm bảo được đầy đủ lương thực cần thiết cho một bộ phận Hồng quân, nhưng không thể để cho quân đội ăn đói. Cho nên tất cả các cơ quan địa phương, trước hết là các ban chấp hành Xô-viết tỉnh, phải hết sức chú ý đến việc cung cấp cho quân đội, giúp đỡ bằng mọi phương tiện có trong tay. Các ủy ban lương thực tỉnh có nghĩa vụ dựa vào sự trao đổi hàng hóa mà trước tiên thỏa mãn những nhu cầu của quân đội trong phạm vi những lệnh mà trưng ương đã ban hành. Tình hình lương thực vốn đã nghiêm trọng lại càng thẳng thêm do thay chế độ trưng thu lương thực thừa bằng thuế lương thực, nhưng nên giữ cho nó ảnh hưởng rất ít đến quân đội. Đối với các ban chấp hành Xô-viết tỉnh, nhiệm vụ này đang trở thành nhiệm vụ đột xuất trong giai đoạn quá độ hiện nay.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy và
Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Năm 1921

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

38

**ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG KINH TẾ
TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT** ⁴⁸¹

Gửi Hội đồng kinh tế, Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt
Sao gửi Ủy ban đặc biệt toàn Nga

Ngày 7 tháng Năm Văn phòng Hội đồng lao động và quốc phòng đã gửi cho các đồng chí bức điện số 417 với

nội dung như sau: "Gửi Hội đồng kinh tế, Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt. Hãy đánh điện cho biết con số 6 769 800 pút than bùn dự định khai thác trong năm 1921 nêu trong biên bản số 9 có đúng không".

Ngày 26 tháng Năm đã gửi cho các đồng chí bức điện số 491 để nhắc lại.

Vì cho đến nay chưa nhận được trả lời cho hai bức điện đó, tôi đề nghị giải thích ngay nguyên nhân của sự chậm trễ và trả lời đúng thực chất câu hỏi; còn đối với Ủy ban đặc biệt toàn Nga thì tôi đề nghị điều tra nguyên nhân của sự chậm trễ và trừng trị những người gây ra tình trạng đó, báo tên họ và chức vụ của những người này lên Văn phòng Hội đồng lao động và quốc phòng⁴⁸².

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 2 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

39

ĐIỆN GỬI TẤT CẢ CÁC CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH

Gửi các chủ tịch ban chấp hành Xô-viết tỉnh,
sao gửi phòng thống kê tỉnh

Việc xây dựng kinh tế của nước Cộng hòa, việc lập một kế hoạch kinh tế thống nhất, việc thực hiện đúng đắn và kịp thời thuế lương thực đòi hỏi ngành thống kê của nhà nước phải nỗ lực đặc biệt và tiến hành công tác có kế hoạch nhằm nghiên cứu gấp những tài liệu thống kê dân số năm 1920 hiện có ở các phòng thống kê tỉnh, cũng như nhằm

tiến hành điều tra diện tích gieo trồng mùa xuân, mùa hè, mùa thu, số lượng và trạng thái của đàn gia súc, năng suất của các xí nghiệp công nghiệp, điều tra các cơ sở kinh tế về mặt ngành, về trạng thái vận động và ngân sách. Tất cả những nhiệm vụ của Cục thống kê trung ương giao cho các cơ quan địa phương phải được thực hiện một cách chính xác trong thời hạn đã được quy định theo một chương trình thống nhất. Tôi khẳng định lại một lần nữa sự cần thiết phải thi hành những biện pháp đảm bảo công tác của phòng thống kê tỉnh, cụ thể là đảm bảo sức lao động cho phòng bằng cách huy động cán bộ của các cơ quan khác dưới hình thức nghĩa vụ lao động, áp dụng rộng rãi nguyên tắc giao khoán, đảm bảo phương tiện đi lại khi đi khảo sát, đảm bảo nhà cửa, thiết bị đầy đủ, cung cấp kịp thời tiền và lương thực.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 3 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký

40

ĐIỆN GỬI CÁC CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH⁴⁸³

về hạt giống

Gửi chủ tịch ban chấp hành Xô-viết tỉnh
Sao gửi trưởng ban thanh tra công nông tỉnh,
chủ tịch ủy ban đặc biệt tỉnh, gửi các bí thư tỉnh ủy,
các hội đồng lương thực tỉnh và
các ủy viên phụ trách lương thực tỉnh

Trong thời gian gần đây, ở một số tỉnh có tình hình là các ban chấp hành Xô-viết tỉnh, đôi khi cả tỉnh ủy nữa,

đã ra những quyết định, mà về cơ bản vi phạm những mệnh lệnh của trung ương và làm thay đổi những kế hoạch do trung ương đã đề ra về công tác cung cấp của nhà nước, rõ ràng điều này đã gây lộn xộn và tiếp tay cho kẻ thù của Chính quyền xô-viết, làm mất uy tín của Chính quyền xô-viết. Không đề cập đến những trường hợp riêng lẻ đã bị thẩm vấn và những kẻ có lỗi sẽ bị truy tố nghiêm khắc trước nước Cộng hoà, chúng tôi thấy mình có nghĩa vụ phải khẳng định lại một lần nữa sự cần thiết phải thực hiện mệnh lệnh của các cơ quan trung ương, của các cơ quan lương thực nói riêng, và không cho phép địa phương ra những chỉ thị căn bản khác với các mệnh lệnh của trung ương, mà không được trung ương đồng ý cho thay đổi như vậy đối với những mệnh lệnh của trung ương. Thông báo điều trình bày trên để thực hiện triệt để và chính xác, chúng tôi báo trước rằng từ nay về sau sẽ áp dụng những biện pháp trừng trị hết sức nghiêm khắc đối với những kẻ vi phạm những mệnh lệnh của Bộ dân ủy lương thực và những kế hoạch cung cấp.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*¹⁾

Viết ngày 4 tháng Sáu 1921

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

¹⁾ Chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga M. I. Ca-li-nin và bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga V. M. Mô-lô-tốp cũng ký bức điện này.

41

**ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT**⁴⁸⁴

Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt,
sao gửi Phòng vật tư - vận tải tỉnh,
Ủy ban lương thực khu vực sông Vôn-ga

Ở cảng Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt đã ứ lại một đoàn tàu chở muối rất lớn, đòi hỏi phải dỡ ngay. Đang chờ đến gần 5 triệu pút muối. Việc dỡ hàng tiến hành hết sức chậm vì Ủy ban lương thực khu vực sông Vôn-ga không được cung cấp đủ số người khuân vác, cũng như năng suất lao động thấp, mặc dù đã thỏa mãn đầy đủ khẩu phần cơ bản. Ngày 31 tháng Năm 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã có quyết định coi việc vận chuyển muối là một nhiệm vụ tác chiến. Vì vậy tôi đề nghị đảm bảo cho Ủy ban lương thực khu vực sông Vôn-ga đầy đủ số người khuân vác để dỡ hàng ở các xà lan trong một thời hạn ngắn nhất, ưu tiên so với những xà lan khác để cho các xà lan được sử dụng thật đầy đủ và quay vòng thật nhanh. Hãy cho tôi biết tiến trình công việc.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

Lê-nin

Viết ngày 8 tháng Sáu 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

42

**ĐIỆN GỬI CỤC XI-BI-RI THUỘC
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA** ⁴⁸⁵

Gửi Cục Xi-bi-ri thuộc Ban chấp hành trung ương
Đảng cộng sản Nga, Ôm-xcơ,
Sao gửi Xmiéc-nốp, Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri
Sao gửi Can-ma-nô-vích, Ủy ban lương thực Xi-bi-ri

Tình hình nguy kịch về lương thực cung cấp cho quân đội, các thủ đô, các trung tâm công nghiệp lớn nhất buộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga một tháng trước đây phải thông qua một quyết định đặc biệt: dốc hết sức, sử dụng mọi khả năng để chở cho được từ Xi-bi-ri về trung ương trung bình 100 toa lúa mì trong một ngày đêm, tức 3 triệu pút trong một tháng, thậm chí có thể tổn hại đến lợi ích địa phương Xi-bi-ri. Hoàn cảnh của nước Cộng hòa buộc phải có một quyết định quan trọng như vậy. Với số lúa mì hiện có ở Xi-bi-ri, trong điều kiện hạ mức tiêu dùng của địa phương đến mức tối thiểu như đã nêu ra với các đồng chí, nhiệm vụ này thực tế có thể thực hiện được. Qua bức điện đề ngày 18 tháng Năm, Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri và Ủy ban lương thực Xi-bi-ri đã thừa nhận hoàn toàn có thể chở cho trung ương 3 triệu pút lúa mì trong vòng 1 tháng, tính đến ngày 7 tháng Sáu, nhưng trên thực tế trong thời gian đó các đồng chí mới chở được tất cả gần 1 600 toa và việc bốc xếp trong những ngày đầu tháng Sáu chứng tỏ là chưa được đẩy mạnh chút nào. Việc chở lúa mì không đầy đủ như vậy, chỉ mới được hơn 50% mức tối thiểu cần thiết một chút, làm cho tình hình lương thực của nước Cộng hòa ngày càng nghiêm trọng và tạo nên một sự căng thẳng hết sức không cần thiết ở các trung tâm công nhân đang bị đói và có thể gây ra những hậu quả chính

trị nghiêm trọng. Cần nhắc những điều trình bày ở trên, Ban chấp hành trung ương đề nghị tất cả các cơ quan đảng và chính quyền Xi-bi-ri, không trừ một cơ quan nào, do Cục Xi-bi-ri và cá nhân Xmiéc-nốp, chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-ri-ri, Can-ma-nô-vích, chủ tịch Ủy ban lương thực Xi-bi-ri, chịu trách nhiệm, hãy anh dũng dốc hết sức để gửi đều đặn và đầy đủ ít nhất là 100 toa lúa mì mỗi ngày cho trung ương, coi đây là một nhiệm vụ chiến đấu. Nhiệm vụ này phải được thi hành vô điều kiện. Hãy báo ngay cho Ban chấp hành trung ương biết về việc đã nhận điện và sự bảo đảm chắc chắn sẽ thực hiện trên thực tế, bản sao gửi cho Lê-nin, bản sao gửi cục phân phối, Bộ dân ủy lương thực.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin¹⁾

Viết ngày 13 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1959 trong sách

"Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri.

Tháng Tám 1919 - tháng Chạp

1925. Tập văn kiện và tài liệu"

Nô-vô-xi-biéc-xcơ

Theo đúng bản đánh máy đã

được V. I. Lê-nin ký

43

**ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI A. B. KHA-LA-TỐP, V. V. PHÔ-MIN,
A. A. AN-ĐRÊ-ÉP và A. O. AN-XKI** ⁴⁸⁶

Gửi các đồng chí Kha-la-tốp (Bộ dân ủy lương thực),
Phô-min (Bộ dân ủy giao thông),
An-đrê-ép (Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga)
và An-xki (Bộ dân ủy tài chính)

Cần phải thi hành ngay bây giờ, không được chậm trễ
những biện pháp cương quyết để đảm bảo lương thực, tiền

¹⁾ Bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga V. M. Mô-lô-tốp cũng ký bức điện này.

cho công việc nạo vét lòng sông ở trung lưu và thượng lưu sông Vôn-ga.

Tôi yêu cầu báo cho tôi biết là đã thực hiện được cái gì cụ thể đúng theo nội dung của đoàn khảo sát của Ủy ban vận tải trung ương trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng gửi từ Ca-dan đề ngày 14 tháng Sáu năm nay do Ca-mê-sép và những người khác ký, và đúng theo nội dung bức điện số 2868 của Cô-lê-ga-ép.⁴⁸⁷

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Mát-xcơ-va, Crem-li.
Ngày 14 tháng Sáu

Viết ngày 14 tháng Sáu 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

44

GỬI N. B. AY-XMÔN-TƠ

*Gửi đồng chí Ay-xmôn-tơ, phó đặc phái viên của
Hội đồng quốc phòng về quân nhu cho
Hồng quân và Hải quân nước Cộng hòa*

*Sao gửi đồng chí Bô-gđã-nốp, chủ tịch
Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao*

Tôi đề nghị thực hiện gấp lời đề nghị của đồng chí *Bô-gđã-nốp*, chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, nêu trong công văn số 211/280 về việc cấp cho công trường

xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra 100 lều bạt cỡ lớn hoặc 200 lều bạt cỡ nhỏ⁴⁸⁸.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Mát-xcơ-va, Crem-li,
ngày 24 tháng Sáu 1921.

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản đánh máy đã
được V. I. Lê-nin ký*

45

* GỬI BỘ DÂN ỦY LAO ĐỘNG

Sao gửi đồng chí *Bô-gđã-nốp*,
chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

Tôi đề nghị các đồng chí thực hiện hết sức cấp tốc lời yêu cầu của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao nêu trong công văn đề ngày 13 tháng Sáu số 211308 về việc dành cho công trường xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra tất cả các cán bộ, công nhân có mặt tính đến ngày 15 tháng Sáu năm nay, về việc huy động theo tinh thần chiến đấu trong vòng 2 tuần một số lượng công nhân thuộc các loại như đã nêu trong bản yêu cầu của đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao cho công trường xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra, hoặc nếu không huy động được thì điều động cho công trường xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra những đơn vị quân đội lao động của mặt trận Tây - Nam cùng với nhân viên

kỹ thuật và dụng cụ, và thi hành những biện pháp để Ủy ban Ca-si-ra không để cho công nhân viên chức đi mà không thông qua ban chỉ huy công trường⁴⁸⁹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 25 tháng Sáu 1921

In lần đầu năm 1932 trong

Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản đánh máy đã

được V. I. Lê-nin ký

DANH MỤC NHỮNG THƯ VÀ ĐIỆN
CỦA V. I. LÊ-NIN
Ở CÁC TẬP TRƯỚC
CỦA LẦN XUẤT BẢN NÀY

DANH MỤC NHỮNG THƯ TÍN
CHƯA TÌM THẤY CỦA V. I. LÊ-NIN

CHÚ THÍCH

CÁC BẢN CHỈ DẪN

DANH MỤC NHỮNG THƯ VÀ ĐIỆN
CỦA V. I. LÊ-NIN
Ở CÁC TẬP TRƯỚC CỦA LẦN XUẤT BẢN NÀY
(Ngày 6 tháng Mười một 1920 - ngày 26 tháng Sáu 1921)

THƯ GỬI CÁC ỦY VIÊN BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG
CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 6 tháng Mười một 1920.

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 9 - 10.

ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH ỦY BAN QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG ÁC-MÊ-NI-A.
Ngày 2 tháng Chạp 1920.

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 65.

LỜI CHÀO MỪNG HỘI NGHỊ TOÀN NGA CÁC BAN PHỤ VẬN TỈNH.
Ngày 6 tháng Chạp 1920.

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 103.

THƯ GỬI CÁC ỦY VIÊN BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG VÀ CÁC BỘ
TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 22 tháng Chạp 1920.

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42,
tr. 480 - 485.

THƯ GỬI CÔNG NHÂN PRÊ-XNHA ĐỎ. Tháng Chạp 1920 trước
ngày 25.

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42,
tr. 246 - 247.

THƯ NÓI VỀ CÁC TÔ NHƯỢNG ĐẦU MỎ. Ngày 12 tháng Hai 1921.

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42,
tr. 418 - 421.

THƯ CHÀO MỪNG ĐẠI HỘI V CÁC XÔ-VIẾT TOÀN U-CRA-I-NA.
Ngày 25 hoặc 26 tháng Hai 1921.

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 442.

ĐỀ CƯƠNG BỨC THƯ GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ Ở BA-CU. *Nửa sau tháng Hai 1921.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 530 - 534.

THƯ GỬI G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-ĐÊ. *Ngày 2 tháng Ba 1921.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 461 - 462.

DIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUẢN SỰ - CÁCH MẠNG QUẢN ĐOÀN XI.
Ngày 10 tháng Ba 1921.

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 151.

THƯ CHÀO MỪNG HỘI NGHỊ ĐẠI BIỂU CÁC BAN PHỤ VẬN CỦA CÁC DÂN TỘC PHƯƠNG ĐÔNG Ở CÁC TỈNH VÀ CÁC NƯỚC CỘNG HÒA XÔ-VIẾT. *Ngày 6 tháng Tư 1921.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 193.

GỬI ỦY BAN NHÀ MÁY VÀ TOÀN THỂ CÔNG NHÂN NHÀ MÁY QUỐC DOANH XE HƠI SỐ 1. *Ngày 7 tháng Tư 1921.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 173.

GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ CỘNG SẢN Ở A-ĐÉC-BAI-GIAN, GRU-DI-A, ÁC-MÊ-NI-A, ĐA-GHE-XTAN VÀ CỘNG HÒA MIỀN NÚI. *Ngày 14 tháng Tư 1921.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 236 - 239.

GỬI HỘI NGHỊ TOÀN THÀNH CÁC CÔNG NHÂN NGOÀI ĐẢNG Ở PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. *Ngày 14 tháng Tư 1921.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 240 - 241.

DỰ THẢO THƯ CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ THÁI ĐỘ ĐỐI VỚI CÁC CÔNG NHÂN NGOÀI ĐẢNG. *Tháng Tư 1921, chậm nhất là ngày 27.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 304 - 305.

BỔ SUNG VÀ SỬA ĐỔI DỰ THẢO THƯ CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ THÁI ĐỘ ĐỐI VỚI CÔNG NHÂN NGOÀI ĐẢNG. *Tháng Năm 1921, chậm nhất là ngày 4.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 468 - 471.

GỬI ĐỒNG CHÍ CỜ-ĞI-GIA-NỚP-XKI, ĐOÀN CHỦ TỊCH ỦY BAN KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC. *Ngày 14 tháng Năm 1921.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 311 - 315.

GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ THỢ MỎ THUỘC KHỐI PÊ-TƠ-RỐP-XKI. *Ngày 25 tháng Năm 1921.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 353.

GỬI TẤT CẢ CÁC BỘ TRƯỞNG BỘ DÂN ỦY VÀ CỤC TRƯỞNG CỤC THỐNG KÊ TRUNG ƯƠNG. *Ngày 28 tháng Năm 1921.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 411 - 412.

THƯ GỬI O. V. CU-U-XI-NEN VÀ NHỮNG NHẬN XÉT BẢN DỰ THẢO "LUẬN CƯƠNG VỀ XÂY DỰNG VỀ MẶT TỔ CHỨC CÁC ĐẢNG CỘNG SẢN, VỀ NHỮNG PHƯƠNG PHÁP VÀ NỘI DUNG CÔNG TÁC CỦA CÁC ĐẢNG CỘNG SẢN". *Ngày 10 tháng Sáu 1921.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 15 - 18.

DANH MỤC NHỮNG THƯ TÍN CỦA V. I. LÊ - NIN
CHO ĐẾN NAY CHƯA TÌM THẤY *

(Ngày 6 tháng Mười một 1920 - ngày 26 tháng Sáu 1921)

THƯ GỬI L. M. CA-RA-KHAN

Ngày 18 tháng Mười một 1920

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 539.

THƯ GỬI PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI

Ngày 22 tháng Mười một 1920

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 539.

THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Ngày 16 tháng Chạp 1920

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 539.

THƯ GỬI V. P. MI-LI-U-TIN

Ngày 16 tháng Chạp 1920

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 539 - 540.

* Danh mục này gồm những bức thư đã nêu trong số những tác phẩm chưa tìm thấy của V. I. Lê-nin trong các tập 42 - 43 của Toàn tập, xuất bản lần thứ 5.

THƯ GỬI G. I. LÔ-MỐP và N. P. BRI-U-KHA-NỐP

Ngày 5 tháng Giêng 1921

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 540.

THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Ngày 9 tháng Giêng 1921

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 540.

THƯ GỬI V. V. PHÔ-MIN

Ngày 10 tháng Hai 1921

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 540.

THƯ GỬI I. X. UN-SLÍCH-TO

Ngày 18 tháng Hai 1921

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 540.

THƯ GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

Khoảng giữa ngày 22 và 29 tháng Ba 1921

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 503.

THƯ GỬI V. V. A-ĐÔ-RÁT-XKI

Ngày 7 tháng Tư 1921

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 503.

THƯ GỬI PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI

Ngày 12 tháng Tư 1921

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 503.

THƯ GỬI A. G. BÊ-LÔ-BÔ-RÔ-ĐỐP

*Ngày 17 tháng Tư 1921*Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43,
tr. 503 - 504.

THƯ NGẮN GỬI A. M. LÊ-GIA-VA

Sớm nhất là ngày 20 - muộn nhất là ngày 22 tháng Tư 1921

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 504.

THƯ GỬI B. RÂY-KHEN-BÁC

Ngày 16 tháng Năm 1921

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 504.

THƯ GỬI M. V. PHRUN-ĐÊ

Ngày 19 tháng Năm 1921

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 504.

THƯ GỬI A. B. KHA-LA-TỐP

Ngày 30 tháng Năm 1921

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 504.

THƯ GỬI P. I. PÔ-PỐP

Ngày 4 tháng Sáu 1921

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 505.

CHÚ THÍCH

- 1 Đây là nói phiên họp của tiểu ban trừ bì về vấn đề tổ chức mối liên hệ giữa tất cả các bộ dân ủy kinh tế. Tiểu ban trừ bì do Hội đồng bộ trưởng dân ủy lập ngày 26 tháng Mười 1920; V. I. Lê-nin được cử làm trưởng tiểu ban. — 1.
- 2 V. A. Ni-khen-xôn, giáo sư Học viện nông nghiệp Pê-tơ-rốp-xki - Ra-du-mốp-xcơ (nay là Học viện nông nghiệp Mát-xcơ-va được thưởng huân chương Lê-nin mang tên C. A. Ti-mi-ri-a-dép), trong các bài gửi đến cho X. P. Xê-rê-đa, dựa vào các cứ liệu khoa học đã viết về những năm mưa và năm hạn kế tiếp nhau và lập lại một cách định kỳ. Dự đoán sắp có hạn, giáo sư Mi-khen-xôn đặt ra nhiệm vụ chống hạn bằng cách tăng năng suất lao động trong công nghiệp cũng như trong nông nghiệp. Sau khi có chỉ thị của V. I. Lê-nin, bài của Mi-khen-xôn đã được đăng ngày 17 tháng Mười một 1920 trên tờ "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 258, nhan đề "Sự báo trước quan trọng" và đến ngày hôm sau, tờ "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" đã đăng bài của X. P. Xê-rê-đa "Nhân bài "Sự báo trước quan trọng"" trong đó đã xét những biện pháp cụ thể cần thiết để chống mất mùa.

Trong bức thư gửi V. I. Lê-nin ngày 25 tháng Mười một 1920, X. P. Xê-rê-đa đã báo tin: "Vla-đi-mia I-lích! Tôi đã thực hiện chỉ thị của đồng chí về việc đăng bài của giáo sư Mi-khen-xôn về nạn hạn hán sắp tới ("Tin tức", số 258) và bài của tôi nhân bài báo của Mi-khen-xôn ("Tin tức", số 259 tôi gửi kèm theo đây").

Tôi cũng đã gửi cho báo "Sự thật", nhưng không được đăng vì bài đã đăng trước trên tờ "Tin tức" rồi. Đã gửi một bài ngắn cho Hãng thông tấn Nga" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 2.

- 3 Thư này viết trên bản quyết định của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 4 tháng Mười một 1920, được đánh máy trên giấy có tiêu đề của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và được gửi đến V. I. Lê-nin để ký. Bản quyết định nói đến việc cho Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy vay ngoài dự trù 5 triệu rúp để mua rau cho bệnh viện của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. — 3.
- 4 Có lẽ đây là nói những đề cương mà V. I. Lê-nin đã phát biểu tại hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 8 tháng Mười một 1920. Những đề cương của Lê-nin là cơ sở của bản dự thảo nghị quyết của Người "Nhiệm vụ của các công đoàn và biện pháp thực hiện các nhiệm vụ đó" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 11 - 12). — 4.
- 5 Trên bức điện có một đoạn do chính tay L. A. Phô-ti-ê-va ghi như sau: "Pô-crốp-xki đã đích thân nói chuyện với đồng chí và đồng chí đã bảo đồng chí ấy rằng, khi nào dùng hết mọi biện pháp thì nói với đồng chí. Tất cả mọi biện pháp đã dùng hết rồi!" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).
Sắc lệnh về việc thành lập Trường đại học tổng hợp quốc gia U-ran đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn ngày 19 tháng Mười 1920. — 5.
- 6 Ngày 9 tháng Mười một 1920, V. I. Lê-nin gửi thư cho A. D. Gôn-txơ-man, hỏi xem có thể thưởng hiện vật cho công nhân in về việc họ đã in xong bản "Bản tin của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga" hay không. Cũng ngày hôm đó, trong bức thư của mình, Gôn-txơ-man đã lưu ý Lê-nin rằng Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga đã đề ra những yêu cầu quá cao trong vấn đề thưởng hiện vật.
Bức thư công bố ở đây là trả lời bức thư của Gôn-txơ-man. — 5.
- 7 Bức thư này viết nhân dịp V. I. Lê-nin nhận được thư đề ngày 10 tháng Mười một 1920 của V. G. Tséc-tcốp, chủ tịch hội đồng thống nhất của các giáo đoàn và của các nhóm tôn giáo. Tséc-tcốp viết rằng một số nhà chức trách xô-viết không thực hiện sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 4 tháng Giêng 1919 do

V. I. Lê-nin ký. (Đối với những người vì chính kiến tôn giáo mà không thể tham gia quân dịch, sắc lệnh cho phép họ làm công tác y tế vệ sinh hoặc một công tác khác theo quyết định của toà án nhân dân, thay cho việc phục vụ trong quân đội.)

Một tiểu ban được thành lập theo chỉ thị của Lê-nin, đã họp hai phiên vào ngày 14 và ngày 19 tháng Mười một 1920. Ngày 23 tháng Mười một, Hội đồng bộ trưởng dân ủy nghe kết quả công tác của tiểu ban; ngày 14 tháng Chạp, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua những điểm sửa đổi và bổ sung vào sắc lệnh ngày 4 tháng Giêng 1919. Về vấn đề này, xem tập này, tài liệu 391. — 6.

- 8 Ngày 11 tháng Mười một 1920, M. V. Phrun-dê, tư lệnh quân đội mặt trận miền Nam, vì muốn tránh tiếp tục đổ máu, đã qua đài phát thanh kêu gọi Vran-ghen chấm dứt chống cự và hứa ân xá cho những ai hạ vũ khí. Vran-ghen không trả lời đề nghị của Phrun-dê và không cho quân đội hấn biết đề nghị đó. — 7.
- 9 Tiểu ban nghiên cứu những vấn đề tô nhượng ở Xi-bi-ri được thành lập theo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 30 tháng Mười 1920, ngày 16 tháng Mười một đã trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy bản dự thảo sắc lệnh. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã giao cho một tiểu ban đặc biệt (V. I. Lê-nin, Đ. I. Cuốc-xki, A. M. Lê-gia-va, V. P. Mi-li-u-tin và X. P. Xê-rê-đa) trong thời hạn một tuần phải tu chỉnh và hiệu đính xong bản dự thảo sắc lệnh. Ngày 23 tháng Mười một 1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua sắc lệnh về tô nhượng và phê chuẩn đề nghị của tiểu ban về việc xuất bản cuốn sách về tô nhượng. Cuối tháng Mười một - đầu tháng Chạp 1920 đã xuất bản cuốn sách "Về tô nhượng. Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 23 tháng Mười một 1920. Văn bản sắc lệnh. Đối tượng tô nhượng. Các bản đồ". — 9.
- 10 Bức thư viết nhân lá thư đề ngày 7 tháng Mười một 1920 của E. G. Pác-phê-nốp, ủy viên đặc biệt toàn quyền phụ trách vấn đề lương thực huyện của Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Tam-bốp, gửi V. I. Lê-nin. Pác-phê-nốp viết rằng tháng Sáu 1920 kỹ sư A. A. Ba-rur-sni-cốp báo cho đồng chí ấy biết việc mình phát minh da nhân tạo làm đế giày, có thể dùng cho nhu cầu của nước Cộng hoà xô-viết. Pác-phê-nốp cùng với Ba-rur-sni-cốp đi Mát-xcơ-va, đến

Tổng cục công nghiệp da thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, ở đây các chuyên gia nói với họ rằng, về nguyên tắc, phát minh này tốt, nhưng để quyết định dứt khoát thì cần phải thử. Pác-phê-nốp báo cho biết rằng việc thử tiến hành chậm chạp, và đề nghị Lê-nin ra lệnh để phát minh đó có thể sớm được ứng dụng vào sản xuất.

Ngày 19 tháng Mười một 1920, Lê-nin đã nhận được thư trả lời cho điều mình hỏi (xem tài liệu tiếp theo), trong thư trả lời đó đã báo cáo rằng Ủy ban sáng chế phát minh của Ban khoa học - kỹ thuật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đã xét đơn của Ba-rur-sni-cốp đưa lên Ủy ban vào ngày 15 tháng Chín, và ngày 30 tháng Chín đã cấp cho tác giả phát minh giấy chứng nhận đưa đơn. Ủy ban thông báo rằng phát minh của Ba-rur-sni-cốp không khác mấy với những phát minh đã có, còn chất lượng của da thì sẽ xác định sau khi thử; những thí nghiệm ban đầu do Tổng cục công nghiệp da tiến hành đem lại những kết quả không tốt, và Ba-rur-sni-cốp tiếp tục hoàn thiện phát minh của mình. Sẽ có kết luận cuối cùng sau khi tiến hành những thí nghiệm tiếp. — 9.

- 11 Về tất cả những vấn đề được đặt ra, V. I. Lê-nin nhận được công văn trả lời chi tiết của Ủy ban sáng chế phát minh của Ban khoa học - kỹ thuật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đề ngày 20 tháng Mười một 1920. Gửi kèm theo thư trả lời có: 1) bản kê những công việc đã được Ủy ban xét theo các phòng, ban, 2) những phát minh chủ yếu nhất, được thừa nhận là có ích và một phần nào đã được thực hiện, 3) danh mục những phát minh đáng được nhà nước chú ý, 4) ý kiến sơ bộ của chuyên viên Ph. Bli-xta-nốp về da nhân tạo do kỹ sư A. A. Ba-rur-sni-cốp phát minh, 5) báo cáo của Ủy ban ngày 1 tháng Mười một 1920, 6) một số điều về V. A. Pê-tơ-rốp, kỹ sư kỹ thuật học quân sự, trưởng Phòng kỹ thuật.

Đồng thời Lê-nin cũng nhận được của A. C. Cau-phman, ủy viên ban lãnh đạo của Ủy ban, phần bổ sung cho thư trả lời chính thức của Ủy ban. A. C. Cau-phman đã báo cáo về những thiếu sót trong công tác của Ủy ban và nguyên nhân của những thiếu sót đó. — 10.

- 12 Trong bức điện đánh từ Ba-cu ngày 15 tháng Mười một 1920, I. V. Xta-lin đã báo cho V. I. Lê-nin biết về cuộc đấu tranh thắng lợi chống bọn phiến loạn ở Cáp-ca-dơ và sự cần thiết phải tăng

cường viện binh cho mặt trận Cáp-ca-dơ để phòng thủ có kết quả, bảo vệ Ba-cu khỏi sự tấn công có thể xảy ra của Gru-di-a men-sê-vích, thực tế là công cụ của khối Đồng minh. — 11.

- 13 Đây là nói những nhận xét và những điều bổ sung của N. C. Crúp-xcai-a vào bản dự thảo bức thư của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga "Về các tổ chức Văn hóa vô sản"; dự thảo đầu tiên do G. E. Di-nô-vi-ép thảo ra, về sau được chỉnh lý dựa trên những nhận xét của các ủy viên Ban chấp hành trung ương và Bộ dân ủy giáo dục. Crúp-xcai-a đề nghị thêm vào bức thư một điểm bổ sung có tính chất nguyên tắc sau đây: "Tổ chức Văn hóa vô sản xuất hiện *trước* Cách mạng tháng Mười. Nó tuyên bố là một tổ chức công nhân "độc lập" không phụ thuộc vào Bộ giáo dục quốc dân thời Kê-ren-xki. Cuộc Cách mạng tháng Mười đã thay đổi tình hình. Những tổ chức Văn hóa vô sản vẫn tiếp tục "độc lập", nhưng giờ đây, đó là "sự độc lập" với Chính quyền xô-viết". Trong bản Crúp-xcai-a viết còn có những câu sau đây: "Lẽ ra phải giúp đỡ thanh niên vô sản học tập một cách nghiêm túc, củng cố quan điểm cộng sản của họ đối với tất cả những vấn đề của cuộc sống và nghệ thuật, những nghệ sĩ và triết gia về thực chất là xa lạ và thù địch với chủ nghĩa cộng sản, miệng thì tự xưng là những nghệ sĩ và nhà triết học vô sản chân chính, nhưng đã ngăn cản công nhân...". Tiếp nữa: "Ban chấp hành trung ương không những không muốn trời buộc sáng kiến của giới trí thức công nhân trong lĩnh vực sáng tạo nghệ thuật, mà ngược lại, Ban chấp hành trung ương muốn tạo cho giới trí thức công nhân một hoàn cảnh bình thường, lành mạnh hơn và làm cho họ có khả năng ảnh hưởng tốt đến toàn bộ sự nghiệp sáng tạo nghệ thuật" ("Những vấn đề lịch sử của Đảng cộng sản Liên-xô", 1958, số 1, tr. 36). Crúp-xcai-a cũng đã đưa vào bản dự thảo bức thư một loạt điểm sửa chữa chi tiết.

Việc khởi thảo bức thư của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga "Về các tổ chức văn hóa vô sản" được tiến hành dưới sự chỉ đạo của V. I. Lê-nin và được Người đích thân tham gia. Cơ sở của văn kiện quan trọng này của đảng là những ý kiến của Lê-nin do Người nêu ra trong bản dự thảo nghị quyết "Về văn hóa vô sản" và trong "Dự thảo nghị quyết của Hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về Tổ chức văn hóa vô sản" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 399 - 401; t. 42, tr. 15). Ngày 1 tháng Chạp 1920, bức thư của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng

sản (b) Nga "Về các tổ chức văn hóa vô sản" đã được đăng trên báo "Sự thật". — 12.

- 14 Ngày 18 tháng Mười một 1920, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp N. I. Mu-ra-lốp đã báo với V. I. Lê-nin rằng không thể thỏa mãn yêu cầu của công nhân I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ được, vì số lượng cày điện đặt mua cho Bộ dân ủy nông nghiệp có hạn. Trên bức thư này của Mu-ra-lốp có chữ của thư ký ghi theo sự ủy nhiệm của Lê-nin: "Trao đổi với Ki-xê-lép để công nhân I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ đến gặp Xê-rê-đa thỏa thuận xem cần cày hay cần máy kéo" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 12.
- 15 Dựa theo báo cáo của A. M. Lê-gia-va, ngày 16 tháng Mười một 1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã phê chuẩn dự thảo sắc lệnh "Về việc tịch thu toàn bộ động sản của những người đã chạy ra nước ngoài hoặc đến nay vẫn còn đang ẩn náu", chuyển bản dự thảo đó cho Đ. I. Cuốc-xki soát lại và ủy quyền cho V. I. Lê-nin ký bản sắc lệnh. Ngày 19 tháng Mười một, Lê-nin đã ký sắc lệnh đó (xem "Tập sắc luật và chỉ thị của Chính phủ công nông", tiếng Nga, 1921, số 18, điều 111, tr. 106). — 13.
- 16 Đây là nói quyết định "Về việc cung cấp nhiên liệu và lương thực cho các nhà máy mới khôi phục của tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ thuộc nhóm xí nghiệp dẹt trọng điểm" đã được Hội đồng lao động và quốc phòng thông qua ngày 1 tháng Mười 1920 dựa vào bản báo cáo của V. I. Lê-nin. Trong báo cáo của G. C. Cô-rô-lép đã nêu sai là ngày 5 tháng Mười. — 13.
- 17 Thư này V. I. Lê-nin gửi sau khi nói chuyện với chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ G. C. Cô-rô-lép, về Mát-xcơ-va công tác nhân cuộc khủng hoảng lương thực ở tỉnh này, nhân việc chở nhiên liệu tới các xí nghiệp dẹt trọng điểm bị ngừng lại và việc cung cấp tiền cho công nhân tiến hành không tốt. Ngày 15 tháng Mười một 1920, Cô-rô-lép đã báo cáo cho Lê-nin biết tình hình nghiêm trọng ở tỉnh và trình bản báo cáo nêu những biện pháp cần thiết để chấm dứt tình hình nghiêm trọng. Về cuộc nói chuyện với Lê-nin, Cô-rô-lép kể lại: "Tôi bắt đầu trình bày nhu cầu của công nghiệp ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ. V. I. Lê-nin có vẻ như không nghe tôi báo cáo, Người đưa ra hàng chục câu hỏi dường như không liên quan đến bản báo

cáo: "Công nhân thu hoạch được bao nhiêu ở vườn rau? Họ tổ chức vườn rau ấy như thế nào? Họ dùng gì để canh tác đất đai? Nhà ở của họ ra sao?". Người không quên con em của công nhân: "Cần phải hết sức cố gắng, không một phút nào được lãng quên trẻ em"... Khi nói chuyện như vậy tôi nghĩ: báo cáo của mình hóa ra vô ích. I-lích không chú ý cái chủ yếu. Nhưng cuối buổi nói chuyện thấy rõ rằng Người không bỏ sót một chữ về những điều tôi nói và đã rút ra những kết luận cho mình. Tôi hết sức ngạc nhiên trước tài năng đó" ("Hồi ký về V. I. Lê-nin", tiếng Nga, phần 3, Mát-xcơ-va, 1961, tr. 290.

Ngày 16 tháng Mười một 1920, dựa theo báo cáo của tiểu ban do Lê-nin chỉ định, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua quyết định cung cấp tiền và lương thực cho công nhân I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ. Ngày hôm sau, 17 tháng Mười một, dựa theo báo cáo cũng của tiểu ban đó, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thông qua quyết định về việc cung cấp lương thực và chất đốt cho thành phố I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ.

Về vấn đề giúp đỡ các xí nghiệp ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ, xem thêm tập này, tài liệu 240. — 14.

- 18 Bức thư này V. I. Lê-nin viết sau khi nói chuyện về chế độ trưng thu lương thực thừa với N.X. Bô-đi-a-cốp, đại biểu nông dân huyện Mố-xan-xcơ, tỉnh Ca-lu-ga, vào ngày 16 tháng Mười một 1920. — 14.
- 19 X. P. Xê-rê-đa và N. P. Bri-u-kha-nốp đã gửi cho V. I. Lê-nin những số liệu cần thiết vào ngày 18 tháng Mười một 1920. — 15.
- 20 Chính phủ xô-viết ký hiệp định thương mại với nước Anh vào ngày 16 tháng Ba 1921. — 17.
- 21 Đây là nói việc lực lượng vũ trang Anh định chiếm Ba-tum sau khi được chính phủ men-sê-vích Gru-di-a đồng ý. Nhân việc này, ngày 16 tháng Mười một 1920, bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao G. V. Tsi-tsê-rin đã gửi công hàm cho Ma-kha-rát-dê, đại diện của chính phủ men-sê-vích Gru-di-a, và gửi điện vô tuyến cho bộ trưởng Bộ ngoại giao Anh Cốc-dơn. Tsi-tsê-rin viết rằng Chính phủ xô-viết coi việc chiếm Ba-tum là âm mưu gây một cuộc chiến tranh mới ở Cáp-ca-dơ, là âm mưu tạo nên một nguy cơ trực tiếp đối với nền an ninh của nước Cộng hòa xô-viết. Tsi-tsê-rin lưu ý

nhiều đến những hậu quả nghiêm trọng gắn liền với việc đó, những kế xâm lược và đồng loã của chúng phải hoàn toàn chịu trách nhiệm về những hậu quả này. — 17.

- 22 Qua đường dây trực tiếp, I. V. Xta-lin báo cho V. I. Lê-nin biết tin nhận được của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê về nguy cơ ngày càng tăng đối với A-déc-bai-gian xô-viết từ phía chính phủ men-sê-vích Gru-di-a; về tình hình chính trị ở Thổ-nhĩ-kỳ, Ba-tư và âm mưu của bọn Anh ở vùng này; về những biện pháp tiến do Oóc-đgiô-ni-kít-dê đề ra có liên quan tới tình hình đó, và xin Lê-nin điều nhanh viện binh cần thiết để bảo vệ biên giới A-déc-bai-gian xô-viết và ra chỉ thị về tất cả những vấn đề đã nêu ra. — 17.
- 23 Ngày 14 tháng Mười một 1920, V. I. Lê-nin đã phát biểu tại hội nghị nông dân ở làng I-a-rô-pô-lê-txơ. Trong bài phát biểu, Lê-nin đề cập vấn đề điện khí hóa khu vực này, vấn đề làm tốt sự nghiệp giáo dục quốc dân và vấn đề phát triển công nghiệp. Ngày 18 tháng Mười một đã tổ chức một cuộc hội nghị chung của hội kỹ thuật điện, có đại biểu của 14 làng thuộc huyện Vô-lô-cô-lam-xcơ, tổng I-a-rô-pô-lê-txơ dự. Hội nghị đã gửi Lê-nin một bức thư yêu cầu giúp đỡ: 1) để có phương tiện và vật tư cần thiết cho việc điện khí hóa tổng I-a-rô-pô-lê-txơ, 2) cử giáo viên về để phát triển giáo dục quốc dân và 3) để phát triển ngành trồng lanh.
Tài liệu thứ nhất V. I. Lê-nin viết sau khi đọc bức thư nhận được ngày 19 tháng Mười một. Cùng ngày hôm đó, Lê-nin gửi thư hỏi về số lượng kim loại màu hiện có ở kho Mư-da - Rai-ô-vô (Tổng cục pháo binh). Tài liệu thứ hai viết trên bức thư gửi Lê-nin ngày 20 tháng Mười một để trả lời câu hỏi của Người. — 18.
- 24 Bản báo cáo về việc điện khí hóa tổng I-a-rô-pô-lê-txơ huyện Vô-lô-cô-lam-xcơ tỉnh Mát-xcơ-va đã gửi đến V. I. Lê-nin ngày 29 tháng Mười một 1920. - 18.
- 25 Ý nói quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 8 tháng Mười 1920 về việc cung cấp áo quần cho thợ mỏ Đôn-bát. — 20.
- 26 Hội đồng lao động và quốc phòng, tại phiên họp ngày 24 tháng Mười một 1920, đã lập Hội đồng lâm thời gồm các đại diện của Bộ dân ủy lương thực, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Bộ dân ủy quân sự, đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng về quân nhu

cho Hồng quân và Hải quân, Bộ dân ủy giao thông, Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga, Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân mỏ và ủy nhiệm cho Hội đồng đôn đốc việc cung cấp gỗ và đúng đắn cho Đôn-bát mọi thứ cần thiết để phát triển công nghiệp than. — 20.

- 27 Bức thư công bố ở đây V. I. Lê-nin viết sau buổi nói chuyện vào ngày 20 tháng Mười một 1920 với X. A. Cuộc-cốp, nông dân làng Ca-si-nô, huyện Vô-lô-cô-lam-xcơ, tỉnh Mát-xcơ-va; Cuộc-cốp đã kể cho Lê-nin nghe về kế hoạch xây dựng nhà máy điện địa phương và xin giúp đỡ mua máy phát điện. — 20.

- 28 Tài liệu công bố ở đây V. I. Lê-nin viết về § 4 trong bản dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Về Xuống nghệ thuật - kỹ thuật nhà nước cao cấp ở Mát-xcơ-va". Sau khi chấp nhận đề nghị của Lê-nin, § 4 đã được thông qua viết như sau: "Những sinh viên vào học được coi là đang thực hiện nhiệm vụ học tập có chế độ kiểm tra học tập dựa trên cơ sở những nguyên tắc đặc biệt; những nguyên tắc này phải được Ủy ban lao động trung ương cùng với Bộ dân ủy giáo dục quy định trong thời hạn hai tuần và đưa lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn".

Lê-nin sửa đổi chú thích cho § 3 của bản dự thảo như sau: thay cho những chữ: "Tại năm học dự bị" là "Ở tất cả mọi năm học". Sau khi được Lê-nin sửa chữa, lời chú thích viết như sau: "Ở tất cả mọi năm học, nhất thiết phải giảng dạy chính trị và những nguyên lý thế giới quan cộng sản chủ nghĩa".

Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã được thông qua dưới hình thức như vậy vào ngày 18 tháng Chạp 1920. — 21.

- 29 Máy dòng này viết trên lá thư của thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương A. M. Lê-gia-va gửi Lê-nin; A. M. Lê-gia-va khiếu nại Bộ dân ủy ngoại giao trì hoãn việc cấp giấy phép ra nước ngoài cho các cán bộ của Bộ dân ủy ngoại thương. Lê-gia-va đề nghị Lê-nin giúp đỡ trong vấn đề này. — 22.
- 30 Vấn đề sản xuất cày điện đã được thảo luận tại các phiên họp của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 23 tháng Mười một, ngày 1 và ngày 3 tháng Chạp 1920.

Ngày thứ ba, 23 tháng Mười một, sau khi nghe báo cáo của V. P. Mi-li-u-tin về tiến trình thực hiện việc đặt sản xuất cày điện "Phau-lơ", Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã lập một tiểu ban gồm

các đại diện của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Bộ dân ủy lương thực và Bộ dân ủy nông nghiệp để đảm bảo tất cả mọi công tác đúng thời hạn. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã chuyển 1 000 công nhân của nhà máy của I-lin trước đây sang hưởng khẩu phần của Hồng quân ở hậu phương. — 22.

- 31 Những mẫu thư gửi V. P. Mi-li-u-tin viết nhân việc chuẩn bị đưa in cuốn sách "Về tô nhượng. Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 23 tháng Mười một 1920. Văn bản sắc lệnh. Đối tượng tô nhượng. Các bản đồ".

Mẫu thư thứ nhất nói đến bản đồ tô nhượng hầm mỏ in kèm theo cuốn sách, những vùng kẻ sọc đỏ và xanh trên bản đồ này đánh dấu những đối tượng dự định cho tô nhượng. Mẫu thư thứ hai nói về những lời chú dẫn cho bản đồ đó.

Trên trang đầu của bản in thử cuốn sách gửi đến đề V. I. Lê-nin xem, có những chữ do chính tay Lê-nin ghi: "Chưa chữa. Bản của Lê-nin. Xem trang sau cùng".

Ở trang sau cùng của bản in thử có đoạn trả lời của Mi-li-u-tin cho mẫu thư thứ hai của Lê-nin: "Có thể bỏ tù được, nhưng vấn đề là người ta làm hết sức gấp. "Xư-rô-mô-lô-tốp viết lời thuyết minh về tô nhượng hầm mỏ vào phút chót.) Nếu in với một số lượng trên 2 000 bản, thì có thể tu chỉnh. Tôi tán thành khiển trách. Rồi có vấn đề gửi cho ai bao nhiêu và in bao nhiêu bản. Nhân tiện khi ra nước ngoài, nếu có phòng vấn tôi, tôi sẽ dựa vào cuốn sách đó mà trình bày chi tiết hơn" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Những nhận xét của Lê-nin đã được tiếp thu, cuốn sách đã xuất bản kèm theo những điều giải thích chi tiết và không bị bỏ sót. — 22.

- 32 Trong lúc nói chuyện với thứ trưởng Bộ dân ủy dân tộc A. D. Ca-men-xki, V. I. Lê-nin đã nhắc nên xuất bản những tài liệu về vấn đề dân tộc.

Ngày 26 tháng Mười một 1920, Ca-men-xki gửi Lê-nin một bức thư, cho biết Nhà xuất bản quốc gia trì hoãn việc xuất bản tập quyết định của Chính quyền xô-viết về vấn đề dân tộc trong 3 năm qua và yêu cầu Lê-nin trực tiếp can thiệp. Những dòng công bố ở đây V. I. Lê-nin viết trên lá thư của Ca-men-xki.

Sau đó không bao lâu, tháng Chạp 1920, tập sách của Bộ dân ủy dân tộc "Chính sách của Chính quyền xô-viết về vấn đề dân

tộc trong 3 năm. 1917 - XI - 1920" đã được Nhà xuất bản quốc gia ấn hành. — 24.

33 Những số liệu cần thiết nêu trong thư, V. I. Lê-nin đã nhận được của V. V. Phó-min ngày 30 tháng Mười một 1920. - 24.

34 Thư gửi X. P. Xê-rê-đa viết trên tài liệu đề ngày 25 tháng Mười một 1920 về việc Bộ dân ủy nông nghiệp đặt sản xuất cây điện.

Ngày 30 tháng Mười một 1920, bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp X. P. Xê-rê-đa và vụ trưởng Vụ điện khí hóa nông nghiệp B. I. U-gri-mốp đã gửi V. I. Lê-nin một tài liệu trả lời những câu hỏi của Người. Họ cho biết đơn đặt hàng về cơ bản đã được sao đúng, thời hạn hoàn thành ngày 1 tháng Tư sẽ cho phép sử dụng cây trong đợt gieo trồng, và các nhà máy Mát-xcơ-va, Pê-tơ-rô-grát đã bắt tay thực hiện đơn đặt hàng. Tài liệu có cho biết rằng "những công nhân và viên chức" đang thực hiện đơn đặt hàng "không nhận được khẩu phần cơ bản và khẩu phần thường như đã hứa. Mọi công việc được tiến hành và được thúc đẩy nhờ ở lòng tin và uy tín của một số cán bộ tích cực, tình hình không bình thường như vậy cần phải được giải quyết bằng việc phê chuẩn gấp toàn bộ thể lệ đặt hàng, đặc biệt là phải đảm bảo khẩu phần cho công nhân và viên chức". Lê-nin đã gạch hai gạch dưới những chữ "không bình thường" và từ chữ "cần phải" cho đến hết, Lê-nin đã viết thêm vào đoạn đó: "Một sự thiếu nhất trí thật là kỳ. Ai phải phê chuẩn? Hội đồng bộ trưởng dân ủy? Tại sao Bộ dân ủy nông nghiệp *k h ô n g đ ư a r a?* cả (1) về việc đặt hàng lẫn (2) về khẩu phần? Tôi yêu cầu cho ý kiến. 30/XI. *Lê-nin*"; ở phần trên của tài liệu V. I. Lê-nin nhắc: "*Gửi trả lại cho tôi cả hai tài liệu*" (Văn tập Lê-nin, t. XXXV, tr. 171).

Về vấn đề sản xuất cây điện, xem thêm tập này, tài liệu 29, 60, 369. — 24.

35 Ý nói tiểu ban do Hội đồng lao động và quốc phòng thành lập ngày 24 tháng Ba 1920 do V. G. Grô-man làm trưởng tiểu ban. (Quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng về việc thành lập tiểu ban, xem Văn tập Lê-nin, t. XXXIV, tr. 281 - 282.) Tiểu ban này có nhiệm vụ nghiên cứu ảnh hưởng của cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, của sự can thiệp vũ trang và sự phong tỏa do khối Đồng minh tổ chức, đến tất cả các mặt của nền kinh tế quốc dân và đời sống xã hội của Đất nước xô-viết.

Vì tiểu ban này không giải quyết được những nhiệm vụ đã

đề ra, nên ngày 7 tháng Chín 1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định: "Đến ngày 5 tháng Mười, tiểu ban phải giải thể và tất cả công việc giao lại Bộ dân ủy ngoại thương". Ngày 5 tháng Mười 1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã nhận được thông báo của A. M. Lê-gia-va cho biết là đã giải thể tiểu ban này. — 25.

36 Đây là nói đoạn cuối trong bức thư khẩn của G. V. Tsi-tsê-rin gửi L. B. Cra-xin đề ngày 27 tháng Mười một 1920: "Việc khôi phục lại tiểu ban Grô-man do Bộ dân ủy ngoại thương và chúng tôi tiến hành bị nhà thống kê Pô-pốp ngăn cản, Pô-pốp muốn tham gia. Không biết tại sao Hội đồng bộ trưởng dân ủy lại ủng hộ Pô-pốp. Sự va chạm vẫn tiếp diễn. Chúng tôi hy vọng làm cho tiểu ban chóng được hoạt động". V. I. Lê-nin đã gạch dưới đoạn đó, gạch ở bên cạnh ba gạch và đánh hai dấu than và hai dấu hỏi (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Bức thư công bố ở đây Lê-nin viết trên bức thư khẩn. — 26.

37 Ý nói bản dự thảo quy chế về Bộ dân ủy giáo dục do V. I. Xô-lô-vi-ép viết, và đề án cải tổ Bộ dân ủy giáo dục do E. A. Lít-ken-xơ soạn thảo. Các tác giả gửi cả hai bản dự thảo cho V. I. Lê-nin. Về việc cải tổ Bộ dân ủy giáo dục, xem thêm V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 104, 400 - 416 và 473. — 27.

38 Vấn đề bãi bỏ thuế tiền đã được thảo luận tại các phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 3 và 30 tháng Mười một và ngày 18 tháng Chạp 1920. Ngày 3 tháng Mười một, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã lập một tiểu ban gồm X. Ê. Tsu-txơ-ca-ép (trưởng tiểu ban), N. I. Bukha-rin, N. N. Cre-xtin-xki, Đ. I. Cuốc-xki, X. P. Xê-rê-đa, Ph. Ph. Xur-rô-mô-lô-tốp, O. I-u. Smít, về sau tiểu ban này được bổ sung thêm M. Ph. Vla-đi-mia-xki và A. Đ. Txi-u-ru-pa. Ngày 30 tháng Mười một, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua quyết định do V. I. Lê-nin viết về các thứ thuế trực tiếp (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 42, tr. 62). Ngày 18 tháng Chạp, Hội đồng bộ trưởng dân ủy về nguyên tắc đã thông qua dự thảo sắc lệnh về việc bãi bỏ thuế tiền do Tsu-txơ-ca-ép đề nghị và chuyển bản dự thảo đó cho tiểu ban gồm Tsu-txơ-ca-ép, Cuốc-xki và T. V. Xa-prô-nốp. Hội đồng bộ trưởng dân ủy giao cho tiểu ban này chỉnh lý bản dự thảo, chú ý

- đến những ý kiến đã nêu, và trong trường hợp nhất trí quyết định thì đưa sắc lệnh cho V. I. Lê-nin ký và trình lên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Ngày 3 tháng Hai 1921, Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã thông qua một quyết định có tính chất nguyên tắc về việc đình chỉ thu tất cả những thuế hiện hành, thuế có tính chất toàn quốc cũng như thuế địa phương. Việc chuyển sang chính sách tài chính mới nhân thi hành chính sách kinh tế mới đã đặt lại vấn đề thuế khóa. — 28.
- 39 Ý nói quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thông qua ngày 27 tháng Mười một 1920 (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 56 - 57). — 29.
- 40 A. I. Ê-li-da-rô-va đã kể về chuyện viết bức thư này trong hồi ký của mình: "Việc ấy xảy ra vào mùa thu năm 1920. Từ tháng Giêng năm đó, theo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, vụ của tôi chuyển từ Bộ dân ủy bảo hiểm xã hội sang Bộ dân ủy giáo dục. Tôi lúc đầu còn chần chừ, chưa muốn chuyển sang cùng với vụ của mình: tôi sợ không thể làm việc êm thấm với Bộ dân ủy giáo dục vì tôi đã từng có những quan điểm hơi khác với quan điểm của Bộ dân ủy giáo dục, đặc biệt là sau khi chỉ định đột ngột nữ đại diện Bộ dân ủy giáo dục, một người hoàn toàn không quen biết, đến làm vụ phó trong vụ tôi thay cho một trong những nữ cộng tác viên của tôi. Vla-đi-mia I-lích khuyên tôi hãy thử làm, và nếu công việc không xuôi và không thể cộng tác êm thấm với người phó đó, thì lúc đó sẽ đấu tranh để thay chị ấy bằng người khác. Công việc quả thực không tốt đẹp...". Ê-li-da-rô-va kể lại điều đó với V. I. Lê-nin và tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, Lê-nin đã chuyển cho Ê-li-da-rô-va bức thư công bố ở đây (xem "Hồi ký về V. I. Lê-nin", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, phần 2, 1957, tr. 350). — 30.
- 41 Cuốn sách của M. N. Pô-crốp-xki "Tóm tắt lịch sử Nga. Phần I và II (Từ thượng cổ đến nửa sau thế kỷ 19)" đã được Nhà xuất bản quốc gia xuất bản vào tháng Chạp 1920. — 30.
- 42 Ngày 9 tháng Chạp 1920, C. I-a. Mi-kha-lép được nhận vào làm lái xe của tiểu ban máy kéo phòng canh tác bằng cơ giới của Cục quản lý trung ương các phòng cung cấp của Bộ dân ủy nông nghiệp,

- tháng Giêng 1921 được phái đi lái máy kéo cho Ban ruộng đất tỉnh Vô-rô-ne-giơ. — 33.
- 43 Có lẽ bức thư này - một bản sao thư này gửi cho E. A. Prê-ô-bra-gien-xki - viết nhân việc V. I. Lê-nin phát hiện những chỗ bỏ sót trong bản in thử cuốn sách "Về tô nhượng. Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 23 tháng Mười một 1920. Văn bản sắc lệnh. Đối tượng tô nhượng. Các bản đồ" mà người ta đã gửi đến cho Lê-nin xem (xem tập này, tài liệu 30).
- Ngày 14 tháng Chạp 1920, Lê-nin nhận được thư trả lời của Đ. Vây-xơ, phó giám đốc Nhà xuất bản quốc gia, cho biết về thể thức in các loại sách và trình bày về việc in cuốn "Về tô nhượng". — 35.
- 44 Đây là nói nghị quyết của Đoàn chủ tịch Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga ngày 11 tháng Chạp 1920 về công tác của ban tổ chức triệu tập Đại hội I của công nhân vận tải toàn Nga (nghị quyết về việc triệu tập đại hội được Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thông qua ngày 7 tháng Chạp), về chương trình nghị sự của đại hội và về các báo cáo viên. Đại hội đã họp tại Mát-xcơ-va từ ngày 22 đến 31 tháng Ba 1921. V. I. Lê-nin đã phát biểu tại đại hội (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 154 - 172). — 35.
- 45 Mẫu thư này viết trên bức thư ngày 12 tháng Chạp 1920 của I-a. M. Sa-tu-nốp-xki gửi V. I. Lê-nin. Bức thư đã nêu tổng quát vấn đề tiếp tục rút ngắn ngày làm việc đối với những người làm lao động nặng nhọc, về việc thưởng bằng vật chất cho những nhà phát minh và hợp lý hóa và về việc cải tiến công tác tuyên truyền sản xuất. — 36.
- 46 Ngày 8 tháng Chạp 1920, hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua nghị quyết để A. I. Xvi-đéc-xki thôi giữ chức ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực và cử A. B. Kha-la-tốp thay. Ngoài ra, hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương còn buộc Bộ dân ủy lương thực phải thi hành những biện pháp cương quyết hơn để đưa công nhân tham gia quản lý tất cả các vụ, các phòng và tiếp tục công nhân hóa Bộ dân ủy lương thực với phạm vi rộng hơn và với nhịp độ nhanh hơn.
- A. Đ. Txi-u-ru-pa đã chống lại việc cho Xvi-đéc-xki thôi chức và dọa sẽ từ chức bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực. Tại phiên

họp ngày 9 tháng Chạp 1920, hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương khẳng định lại một lần nữa nghị quyết của mình và không chấp nhận đề Txi-u-ru-pa từ chức. — 38.

- 47 Ý nói nghị quyết về vấn đề lương thực do kỳ họp Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thông qua ngày 26 tháng Chín 1920 dựa theo báo cáo của N. P. Bri-u-kha-nốp. Điểm 12 của nghị quyết này viết: "Để làm cho công tác của cơ quan lãnh đạo của Bộ dân ủy lương thực được linh hoạt hơn, nay ủy nhiệm cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy quy định thành phần của ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực chỉ gồm 7 thành viên (kể cả bộ trưởng và thứ trưởng), giao cho Bộ dân ủy lương thực nhiệm vụ phải quy định chính xác chức năng và trách nhiệm của từng ủy viên" ("Những quyết định và nghị quyết của kỳ họp Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga khóa 7", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1920, tr. 77).

Ngày 9 tháng Chạp 1920, hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định đưa số lượng các ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực xuống còn 7 người kể cả bộ trưởng, phù hợp với quyết định đã thông qua tại kỳ họp Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Ngày 14 tháng Chạp 1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua thành phần mới của ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực: bộ trưởng A. Đ. Txi-u-ru-pa, thứ trưởng N. P. Bri-u-kha-nốp và các ủy viên I. X. Lô-ba-tsép, N. Ô-xin-xki, A. P. Xmiéc-nốp, A. B. Kha-la-tốp, L. M. Khin-tsúc. - 39.

- 48 Cũng ngày hôm ấy, 14 tháng Chạp 1920, V. I. Lê-nin nhận được của A. G. Gôi-khơ-bác bản dự thảo điện trả lời L. B. Cra-xin, và ngày 16 tháng Chạp, Lê-nin đã gửi bản dự thảo đó cho G. V. Tsi-tsê-rin để kết luận. — 40.

- 49 Ngày 13 tháng Chạp 1920, V. I. Lê-nin đã tiếp X. M. Te - Ga-bri-ê-li-an do Ủy ban cách mạng Ác-mê-ni-a phái đến Mát-xcơ-va để báo cáo cho Lê-nin về tình hình chính trị và kinh tế của Ác-mê-ni-a.

Do chính sách phiêu lưu mạo hiểm của bọn Đa-snắc được sự ủng hộ của khối Đồng minh, cuối tháng Chín 1920 đã phát động cuộc chiến tranh chống Thổ-nhĩ-kỳ, quân đội Thổ-nhĩ-kỳ đã chiếm các thành phố Xa-ru-ca-mư-sơ, Các-xơ, A-léch-xan-đrô-pôn v. v.. Trên lãnh thổ đã chiếm được, quân đội Thổ-nhĩ-kỳ đã gây ra những

cuộc tàn sát đẫm máu dân cư Ác-mê-ni-a, nhiều người bị giết, nhiều người chết vì đói và bệnh dịch. Hàng nghìn gia đình Ác-mê-ni-a rời bỏ quê hương xứ sở, biến thành những người tị nạn ở những vùng Ác-mê-ni-a không có quân đội Thổ-nhĩ-kỳ.

Chính phủ Đa-snắc của Ác-mê-ni-a không chịu để Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga làm trung gian và đã chủ trương đến ngày 2 tháng Chạp 1920 sẽ ký hiệp ước A-léch-xan-đrô-pôn có tính chất nô dịch, theo hiệp ước này, Ác-mê-ni-a bị coi là thuộc quyền bảo hộ của Thổ-nhĩ-kỳ. Song hiệp ước này không có hiệu lực vì ngày 29 tháng Mười một 1920, tức là trước khi ký hiệp ước, ở Ác-mê-ni-a đã tuyên bố thành lập Chính quyền xô-viết và chính phủ Đa-snắc bị lật đổ. Ngày 16 tháng Ba 1921, giữa Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Thổ-nhĩ-kỳ đã ký một bản hiệp ước, về thực chất đã hủy bỏ bản hiệp ước A-léch-xan-đrô-pôn. Vấn đề biên giới giữa Nhà nước xô-viết với Thổ-nhĩ-kỳ tại Cáp-ca-dơ được giải quyết một cách dứt khoát bằng việc ký kết hiệp ước Các-xơ ngày 13 tháng Mười 1921. — 41.

- 50 Trên giấy có tiêu đề của Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã đánh máy lệnh này, có ghi thêm: "Gửi đồng chí Pê-téc-xôn. Tôi yêu cầu ra lệnh để người ta không cản trở những công việc nói trên. Ngày 18/XII. A. Ê-nu-kit-dê" và "Chuyển tận tay Xni-ghi-rép. Pê-téc-xôn. Ngày 18/XII" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 42.

- 51 Nhiệm vụ này V. I. Lê-nin viết nhân nhận được bức điện báo bằng điện thoại ngày 19 tháng Chạp 1920. Trong điện báo bằng điện thoại cho biết rằng 23 đại biểu do các đại hội các Xô-viết huyện của tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt bầu đi dự Đại hội VIII các Xô-viết toàn Nga với tư cách đại biểu không có quyền biểu quyết, bị ủy ban thẩm tra tư cách đại biểu không cho phép dự đại hội và do đó không có chỗ ngủ. Những chữ trên bức điện báo bằng điện thoại "không có chỗ ngủ" Lê-nin gạch dưới 6 gạch và gạch bên cạnh 3 gạch, Lê-nin viết: "NB".

Thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy A. P. Ki-dát trả lời Lê-nin rằng sẽ bố trí chỗ ngủ cho các đồng chí và sẽ bố trí chỗ ăn, chỗ ngủ cho cả những đại biểu bị ủy ban thẩm tra tư cách đại biểu không cho dự đại hội và sẽ đảm bảo có vé tàu để trở về. — 43.

- 52 Ngày 19 tháng Chạp 1920 V. I. Lê-nin tham gia công việc của tiểu ban ruộng đất của Đại hội VIII các Xô-viết toàn Nga. — 44.
- 53 Đây là nói "Bản đồ hành chính của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga". Nhiệm vụ của V. I. Lê-nin giao đã được hoàn thành ngày 7 tháng Hai 1921. Bản đồ xuất bản năm 1921 thành hai loại. Loại thứ nhất một màu, loại thứ hai nhiều màu và có thêm những số liệu mới. Các bản đồ này hiện được bảo quản trong Thư viện quốc gia Liên-xô mang tên V. I. Lê-nin. — 44.
- 54 Đây là nói bức thư của L. M. Mi-khai-lốp gửi V. I. Lê-nin, viết vào giữa tháng Chạp 1920, yêu cầu giúp đỡ trong việc chế tạo cày điện kịp vào ngày 1 tháng Tư 1921, cũng như yêu cầu cung cấp cho công nhân của các xí nghiệp sản xuất cày điện ngang với công nhân của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực.
- Ngày 23 tháng Sáu 1921, N. P. Goóc-bu-nốp gửi đến Lê-nin một tài liệu trình bày chi tiết những biện pháp đã thi hành theo yêu cầu của Lê-nin về việc chế tạo nhanh cày điện. — 45.
- 55 Bức điện này gửi cho Hội đồng kinh tế quốc dân Pê-tơ-rô-grát, các ban quản lý nhà máy và ban chấp hành công đoàn các nhà máy Pê-tơ-rô-grát: nhà máy Ban-tích, Nhà máy kim khí, nhà máy Ô-bu-khốp, nhà máy "Xi-men-xơ - Su-kéc-tơ", nhà máy "Đi-uy-mô", Nhà máy dây cáp phương Bắc và Công binh xưởng, cũng như gửi cho Vụ điện lực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Ban kim loại thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, các nhà máy ở Mát-xcơ-va: nhà máy "Đi-na-mô", nhà máy "I-dô-li-a-tơ" và nhà máy Côn-tsu-gi-nô. — 46.
- 56 V. I. Lê-nin muốn nói đến Đại hội VIII các Xô-viết toàn Nga họp từ ngày 22 đến 29 tháng Chạp 1920, tại đây G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki đã báo cáo về kế hoạch điện khí hóa nước Nga. Dự thảo nghị quyết về bản báo cáo về điện khí hóa do Lê-nin viết (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 242 - 243). — 47.
- 57 Đây là nói nhiệm vụ của N. A. Xê-ma-scô giao cho V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích tổ chức Ban xây dựng các trạm kiểm soát y tế ở các ga Mát-xcơ-va để đón các đoàn tàu quân sự chở các đơn vị phục viên của Hồng quân.

- Ở mặt sau của bức thư, Bôn-tơ - Bru-ê-vích báo cáo với V. I. Lê-nin: "1) Vào thứ sáu, ban (tổ chức) sẽ họp ở Bộ dân ủy y tế. 2) Bộ máy kỹ thuật (chủ yếu nhất) đã được lựa chọn. 3) Một phần tài liệu đã tìm được. 4) Bản thiết kế công trình đã soạn thảo xong, thứ sáu sẽ thông qua. 5) Thứ bảy sẽ bắt đầu công việc" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 50.
- 58 Nhiệm vụ này viết trên bản dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Về việc tổ chức cơ quan giúp ý kiến về kỹ thuật ở nước ngoài" do L. B. Cra-xin đề nghị.
- Ngày 29 tháng Ba 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua quyết định về việc thành lập Phòng khoa học và kỹ thuật nước ngoài trực thuộc cơ quan đại diện thương mại của Nhà nước xô-viết ở Béc-lanh. — 50.
- 59 Mẫu thư này V. I. Lê-nin viết trên lá thư của E. M. Xơ-li-an-xki cho biết rằng một số cán bộ đường sắt và các cục giao thông quân sự đã tiết lộ những tin tức bí mật. — 50.
- 60 Mẫu thư này V. I. Lê-nin viết ở mặt sau trang cuối cùng và trên trang thứ ba của bìa cuốn sách của Bê-la Cun (Cô-lô-dva-ri) "Von Revolution zu Revolution" ("Từ cách mạng đến cách mạng") xuất bản năm 1920 ở Viên. Trên bìa cuốn sách V. I. Lê-nin viết thêm: "Lê-nin. Xem trang cuối cùng"; ở các trang 7, 8, 10, 11, 13, 14, 18, 19, 21 - 27, 29, 35, 41 - 43, 48 - 55, Lê-nin có ghi những nhận xét, đánh dấu, gạch dưới và gạch bên cạnh (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 51.
- 61 Mẫu thư này V. I. Lê-nin viết nhân nhận được thư của một bà lão đã từng theo phái Dân ý là L. Bô-rốt-dích (A-na-nhi-na) đề nghị giúp bà ấy kiếm căn nhà và một số đồ đạc. — 52.
- 62 Đây là nói bản dự thảo thư của V. I. Lê-nin trả lời bức thư số 2371 đề ngày 9 tháng Mười một 1920 của Ban chấp hành trung ương Hội chữ thập đỏ Thụy-điển gửi Lê-nin. Bức thư xin cho phép I. P. Pa-vlốp "sang Thụy-điển, ở đây Pa-vlốp có khả năng tiến hành công việc nghiên cứu vĩ đại của mình trong một hoàn cảnh thuận lợi và yên tĩnh" và cho biết rằng "ý này nảy ra trong giới khoa học của Viện giải thưởng Nô-ben và được Hội chữ thập đỏ Thụy-

điển ủng hộ; giáo sư Pa-vlốp không hề biết gì về điều này" ("Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", t. III, Mát-xcơ-va, 1959, tr. 682).

Lê-nin đánh giá rất cao cống hiến khoa học của Pa-vlốp và hết sức quan tâm chăm sóc ông. Ngày 24 tháng Giêng 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua quyết định do V. I. Lê-nin viết "Về những điều kiện đảm bảo cho công tác khoa học của viện sĩ I. P. Pa-vlốp và những người cộng tác của ông" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 327 - 328).

Về vấn đề đó, xem thêm tập này, tài liệu 76, và Phụ lục, tài liệu 8. — 53.

- 63 Mẫu thư này viết trên lá thư của G. V. Tsi-tsê-rin gửi V. I. Lê-nin đề ngày 3 tháng Giêng 1921, cho biết tình hình cuộc thương lượng giữa trưởng đoàn đại biểu Nga - U-cra-i-na A. A. I-óp-phê và trưởng đoàn đại biểu của nước Cộng hòa tư sản Ba-lan I-an Đôm-xki về việc ký kết hòa ước giữa một bên là nước Nga và U-cra-i-na với bên kia là Ba-lan. Đôm-xki đòi nước Cộng hòa xô-viết phải bồi thường chiến phí cho Ba-lan 73 triệu rúp vàng, I-óp-phê đồng ý 30 triệu.

Trong hòa ước ký ngày 18 tháng Ba 1921 có nói rằng cả hai bên đều không đòi bồi thường chiến phí và thiệt hại do chiến tranh gây nên. — 53.

- 64 Tài liệu này viết trên bức thư của G. V. Tsi-tsê-rin nói về cuộc thương lượng sắp tới với chính phủ Hoóc-ti của Hung-ga-ri về việc đổi các bộ trưởng dân ủy của nước Cộng hòa xô-viết Hung-ga-ri bị chính phủ ấy bắt lấy các con tin hiện ở nước Nga xô-viết. Sau khi vạch ra rằng cuộc thương lượng đó có thể mang tính chất chung hơn và những người cộng sản Hung-ga-ri có hồi đã tỏ ra không hài lòng với việc Chính phủ xô-viết thỏa thuận với chính phủ phản động Hoóc-ti về việc hồi hương các tù binh, Tsi-tsê-rin viết cho V. I. Lê-nin: "... Chúng tôi muốn biết thái độ có tính chất nguyên tắc của đồng chí là chúng ta có thể tiến hành thương lượng chính trị với các chính phủ phản động hay không, khi vấn đề là đảm bảo nền an ninh bên ngoài của chúng ta" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 54.

- 65 Mẫu thư này viết trên bức thư đề ngày 5 tháng Giêng 1921 của V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích, trưởng ban Ban xây dựng các trạm

kiểm soát y tế, gửi V. I. Lê-nin, cho biết rằng các trạm kiểm soát y tế ở các ga Mát-xcơ-va để đón các đoàn tàu quân sự chở các đơn vị Hồng quân phục viên không được cung cấp đủ củi. — 54.

- 66 Ngày 15 tháng Chạp 1920, tại làng Mô-đê-nô-vô, tổng Bô-gô-rốt-xcơ, huyện Vê-rê-i-a, tỉnh Mát-xcơ-va, theo lời mời của nông dân, V. I. Lê-nin đã báo cáo về tình hình trước mắt tại cuộc họp của nhân dân các làng Mô-đê-nô-vô, Sa-li-cô-vô v. v.. Theo yêu cầu của nông dân, Lê-nin đã ký biên bản của cuộc họp. Đối với lời khiếu nại của nông dân cho rằng mức trưng thu lúa mì và cỏ khô quá sức đối với họ, Lê-nin đã trả lời rằng vấn đề ấy không thể giải quyết tại đây được và đề nghị nông dân cử đại biểu đến Mát-xcơ-va.

Thực hiện nhiệm vụ của V. I. Lê-nin giao, N. P. Goóc-bu-nốp đã tổ chức việc kiểm tra toàn diện tình hình thực tế của nông dân làng Mô-đê-nô-vô. Ngày 5 tháng Ba 1921 đã đình chỉ việc trưng thu của nông dân làng Mô-đê-nô-vô. Trước khi có quyết định này, một cuộc đại hội của nông dân làng Mô-đê-nô-vô, ngày 29 tháng Giêng 1921, sau khi thảo luận vấn đề trưng thu, đã xác định rằng không thể thực hiện được đầy đủ mức trưng thu. "Nhưng do nhận thức được tình hình nguy ngập của đất nước, chúng tôi đã quyết định giúp lương thực và thức ăn gia súc bằng cách cắt giảm mức dùng của chúng tôi đến mức tối thiểu. Ngoài mức trưng thu đã hoàn thành trước đây, chúng tôi bán thêm mạch đen 3 pút, yến mạch 10 pút, khoai tây 31 pút, cỏ khô 24 pút" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 55.

- 67 Nhiệm vụ giao cho thư ký viết trên bức điện V. I. Lê-nin nhận được của G. C. Oóc-đgiô-ni-kit-dê ngày 8 tháng Giêng 1921. Bức điện cho biết rằng: "Rô-xtốp, 7/I - 21. Mẹ của đồng chí Mác-cốp ở Crum. Hai năm rưỡi trời không có tin tức gì của bà cụ, bà cụ một thân một mình, ốm đau, không có tiền nong gì cả. Đề nghị giúp tìm bà cụ, và nếu bà cụ còn sống thì hãy giúp thu xếp cho bà cụ ở tại một nhà an dưỡng nào đó. Địa chỉ của bà cụ trước đây là: A-lúp-ca, biệt thự Lu-tô-vi-nô-va ở vườn cây ăn quả. Oóc-đgiô-ni-kit-dê" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 56.

- 68 Đây là nói đơn đề ngày 9 tháng Giêng 1921 của nông dân làng Goóc-ki, tổng Xu-kha-nô-vô, huyện Pô-đôn-xcơ, tỉnh Mát-xcơ-va gửi Hội đồng kinh tế quốc dân Mát-xcơ-va, xin giúp đưa điện về làng để mắc đèn bằng cách sử dụng trạm phát điện của nông trường quốc doanh "Goóc-ki" ở gần đấy. Kèm theo đơn là bản dự trù và phân thuyết minh, liệt kê tỉ mỉ những vật liệu cần thiết để đưa điện thắp sáng về làng Goóc-ki. — 57.
- 69 Mẩu thư này viết trên lá thư của P. I. Pô-pốp, cục trưởng Cục thống kê trung ương, gửi V. I. Lê-nin, nói rằng: "Để chuẩn bị cho đại hội đảng (vào tháng Ba) có lẽ nên dùng số liệu thống kê để điểm tình hình các ngành của nền kinh tế quốc dân và nghiên cứu về mặt thống kê một số vấn đề sẽ xét tại đại hội. Xin đồng chí cho ý kiến về vấn đề này. Tôi đã thỏa thuận với đồng chí Goóc-bu-nốp về việc nghiên cứu những số liệu có liên quan đến hoạt động của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Lê-nin gạch hai gạch đứng bên cạnh hai dòng cuối thư của Pô-pốp. - 57.
- 70 V. I. Lê-nin muốn nói đến bài báo của I-u. M. Xtê-clốp "Trong đất nước Công xã" viết về đại hội của Đảng xã hội chủ nghĩa Pháp họp ở Tua (từ ngày 25 đến ngày 30 tháng Chạp 1920). Bài này đăng làm bài xã luận trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 7, ngày 13 tháng Giêng 1921. - 58.
- 71 Bức điện này V. I. Lê-nin viết trên bản sao bức điện của N. A. Xê-ma-scô gửi Đ. I. U-li-a-nốp với nội dung như sau: "Tôi yêu cầu nghiêm khắc đề nghị người phụ trách phòng y tế giúp đỡ bằng mọi cách Cục quản lý các nhà an dưỡng trong việc chuẩn bị đón tiếp, thu xếp chỗ ở, chữa bệnh cho những công nhân bị ốm từ Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát đến. Cần phải thi hành những biện pháp khẩn cấp nhất vì bệnh nhân sẽ đến vào ngày 20 tháng Giêng. Cần phải đảm bảo ô-tô, chỗ ở, lương thực, chất đốt theo sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Nếu người phụ trách phòng y tế không hiểu được nhiệm vụ cơ bản có tính chất toàn quốc đó đối với những người lao động của nước Cộng hoà, tôi khẩn khoản yêu cầu cử người khác. Xê-ma-scô, bộ trưởng Bộ dân ủy y tế" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa

Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Theo sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Về việc sử dụng Crum làm nơi chữa bệnh cho nhân dân lao động" đã được V. I. Lê-nin ký ngày 21 tháng Chạp 1920, Bộ dân ủy y tế phải mở cửa những nhà an dưỡng ở Crum để đến tháng Giêng 1921 có thể tiếp nhận 5 000 người và đến mùa xuân thì tiếp nhận 25 000 người. — 58.

- 72 Đây là nói những nghị quyết của hội nghị đảng bàn các vấn đề giáo dục quốc dân họp ở Mát-xcơ-va từ ngày 31 tháng Chạp 1920 đến ngày 4 tháng Giêng 1921. Vì việc thảo luận vấn đề cải tổ Bộ dân ủy giáo dục tại hội nghị quy lại chỉ có những ý kiến chung chung, nên V. I. Lê-nin chỉ thị hoãn thực hiện những nghị quyết do hội nghị thông qua. Ngày 26 tháng Giêng, vấn đề này được thảo luận tại hội nghị toàn thể của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga; hội nghị toàn thể Ban chấp hành đã thành lập một ủy ban đặc biệt do Lê-nin làm trưởng ban. Về vấn đề cải tổ Bộ dân ủy giáo dục, xem tập này, các tài liệu 37, 128, 234, 418, 440 và Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 104 - 107, 400 - 402, 403 - 416, 473. — 59.
- 73 Mẩu thư này viết trên bức điện đề ngày 16 tháng Giêng 1921 của M. M. Lít-vi-nốp gửi từ Rê-ven cho G. V. Tsi-tsê-rin. Trong bức điện, Lít-vi-nốp cho biết rằng xanh-đi-ca công nghiệp dầu mỏ Hà-lan "Roay-an Đát-sơ" đề nghị cho nó được độc quyền xuất cảng dầu mỏ và dầu lửa của nước Nga xô-viết ra ngoài và cho xanh-đi-ca tô nhượng những vùng dầu mỏ chưa khai thác. Về vấn đề đó, xem tập này, tài liệu 90. — 59.
- 74 Trong bức thư gửi V. I. Lê-nin đề ngày 14 tháng Giêng 1921, Đ. D. Sco-lốp-xcai-a (vợ của G. L. Sco-lốp-xki) viết rằng sau khi ở nước ngoài trở về Nga vào tháng Mười 1920, bản thân Sco-lốp-xcai-a và đặc biệt là các con bà luôn ốm đau, không thích nghi được với điều kiện ở đây, và đề nghị Lê-nin giúp đỡ để Sco-lốp-xki được phái đi công tác nước ngoài, để cho gia đình có thể cùng đi với đồng chí ấy. Cuối thư, Sco-lốp-xcai-a mong Lê-nin trả lời và báo cho Lê-nin biết địa chỉ của mình ở Mát-xcơ-va.
- Trên bức thư của Sco-lốp-xcai-a, Lê-nin viết: "Đồng chí Goóc-bu-nốp. Tôi tha thiết đề nghị thực hiện lời yêu cầu; sự yêu cầu chính đáng. Gia đình này *k h ô n g t h ể s ó n g đ ư ợ c* ở Nga.

Lê-nin. Hãy giữ lại địa chỉ. Hãy chuyển cho Cre-xtin-xki" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Về vấn đề Sco-lốp-xki đi ra nước ngoài, xem tập này, các tài liệu 85, 138, 139, 141, 250, 284, 314, 407, 408, 409, 412, 424, 466. — 60.

- 75 Từ ngày 1 đến ngày 22 tháng Giêng 1921, V. I. Lê-nin nghỉ phép, sống ở Goóc-ki, thường về Mát-xcơ-va dự các phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và Hội đồng lao động và quốc phòng. — 61.
- 76 Đây là nói bản báo cáo và tài liệu của A. V. Ay-đúc, đặc phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng phụ trách các cục công nghiệp nhiên liệu, về tình hình và triển vọng cung cấp chất đốt của nước Cộng hòa xô-viết. Ngày 20 tháng Giêng 1921, N. P. Goóc-bu-nốp và Ay-đúc đã nêu ra những đề nghị thực tiễn về vấn đề này. Ngày 28 tháng Giêng, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thành lập một ủy ban toàn quyền về nhiên liệu do V. A. A-va-nê-xốp làm trưởng ban. Ngày 31 tháng Giêng, sau khi xem xét bản báo cáo của Ay-đúc về tình hình nguy kịch của đường sắt, Hội đồng lao động và quốc phòng đã cử cả Ay-đúc vào ủy ban đó. Ngày 2 tháng Hai, Hội đồng lao động và quốc phòng thông qua quyết định về vấn đề nhiên liệu. — 61.
- 77 Ngày 30 tháng Chạp 1920, tại phiên họp liên tịch của các đảng viên Đảng cộng sản (b) Nga là đại biểu của Đại hội VIII các Xô-viết, các ủy viên của Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga và Hội đồng công đoàn tỉnh Mát-xcơ-va, đã nảy ra một cuộc tranh luận: có phải I-a. E. Rút-du-tác là tác giả của đề cương "Nhiệm vụ công đoàn trong sản xuất" hay không. Nhân việc này, V. I. Lê-nin yêu cầu Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga cho biết những cứ liệu về nguồn gốc của đề cương. Lê-nin đã nhận được phần trích biên bản số 44 của phiên họp của Đoàn chủ tịch Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga đề ngày 1 tháng Mười một và bức thư kèm theo của X. A. Lô-dốp-xki. Lê-nin gửi những tài liệu thu thập được cùng với đề cương của Rút-du-tác cho ban biên tập báo "Sự thật", báo này đã đăng tất cả những tài liệu vào ngày 21 tháng Giêng 1921 và đăng trước những tài liệu đó bức thư kèm theo của Lê-nin. — 62.

- 78 Theo sáng kiến của chi bộ đảng, các cán bộ, nhân viên nhà ga Prô-lê-ta-rô-xcai-a thuộc đường sắt Vla-đi-cáp-ca-dơ đã quyên góp lương thực cho nhân dân lao động Mát-xcơ-va và phái ba đại biểu do đại hội bầu ra để áp tải về Mát-xcơ-va. Tại ga Li-xki, đội chống bọn đầu cơ và buôn lậu lúa mì đã thu hết bột mì và giao cho họ một giấy biên nhận; ngũ cốc thì nộp vào kho ở gần Mát-xcơ-va.
- Theo yêu cầu của V. I. Lê-nin, N. P. Goóc-bu-nốp đã nói chuyện tỉ mỉ với các đại biểu, họ đã kể cho Goóc-bu-nốp nghe về đời sống của cán bộ, nhân viên đường sắt, về công tác của nhà ga và về công xã lao động. Goóc-bu-nốp hứa sẽ truyền đạt lại toàn bộ cuộc nói chuyện và chuyển bức thư họ mang tới cho Lê-nin. Hôm sau, Goóc-bu-nốp trao cho các đại biểu bức thư công bố ở đây của Lê-nin. - 63.
- 79 Đây là nói các tô nhượng dầu mỏ (xem tập này, tài liệu 83). Ngày 24 tháng Giêng 1921, Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đã xét vấn đề tô nhượng dầu mỏ và quyết định thừa nhận nên thương lượng với xanh-đi-ca công nghiệp dầu mỏ Hà-lan "Roay-an Đát-tơ" về việc cho phép xanh-đi-ca này xuất cảng sản phẩm dầu mỏ (100 triệu pút trở lại) của vùng Ba-cu và Grô-dơ-nưi với điều kiện xanh-đi-ca này phải cung cấp một phần đáng kể những phương tiện vận tải cần thiết để xuất khẩu, và về việc cho xanh-đi-ca được khai thác dưới hình thức tô nhượng những vùng dầu mỏ mới, trong đó có vùng U-khta. Để đáp lại việc cho tô nhượng, xanh-đi-ca này phải cung cấp cho các dầu mỏ những trang bị cần thiết và bắc đường ống dẫn dầu. Ngày 1 tháng Hai 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua quyết định về tô nhượng dầu mỏ mà cơ sở của nó là bản dự thảo do V. I. Lê-nin viết (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 146). Tại Đại hội X của đảng, trong bản báo cáo về hoạt động chính trị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, Lê-nin thông báo với đại hội về tiến trình thảo luận vấn đề tô nhượng dầu mỏ và tỏ lòng tin tưởng rằng đại hội sẽ tán thành lập trường của Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 24 - 25). Ngày 15 tháng Ba, trong nghị quyết "Nước Cộng hòa xô-viết trong vòng vây của chủ nghĩa tư bản", Đại hội X về nguyên tắc đã tán thành cho tô nhượng một phần các mỏ Grô-dơ-nưi và Ba-cu (xem "Đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga. Tháng Ba 1921. Tường thuật tốc ký". Mát-xcơ-va, 1963, tr. 610 - 612).
- Về tô nhượng dầu mỏ, xem thêm tập này, các tài liệu 104, 143, 182, 205, 206, 207, 214, 219; Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến

bộ, Mát-xơ-va, t. 42, tr. 418 - 421, 530 - 534; Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 125 - 159. — 66.

- 80 Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết nghị: "Giao cho đồng chí Goóc-bu-nốp giám sát tỉ mỉ việc thực hiện các quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, đặc biệt là những quyết định không nêu thời hạn thực hiện" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 66.

- 81 Bức thư này viết trên thư báo cáo đề ngày 26 tháng Giêng 1921 của P. A. Ô-xơ-ri-a-cốp, trưởng ban chỉ huy công trường xây dựng trạm điện thoại vô tuyến đầu tiên ở Mát-xơ-va gửi V. I. Lê-nin. Ô-xơ-ri-a-cốp cho biết những khó khăn nảy sinh trong tiến trình công tác, xin Lê-nin giúp đỡ để khắc phục những khó khăn đó và duyệt bản dự thảo sắc lệnh do đồng chí ấy đề nghị.

Ngày 27 tháng Giêng 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua sắc lệnh về việc tổ chức xây dựng hệ thống điện thoại vô tuyến trên quy mô rộng lớn. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã giao cho Bộ dân ủy bưu điện trang bị các máy vô tuyến điện ở Mát-xơ-va và những điểm quan trọng nhất của nước Cộng hòa để liên lạc với nhau bằng điện thoại. — 67.

- 82 Mẩu thư viết trên đơn đề ngày 26 tháng Giêng 1921 của I-u. La-rin gửi V. I. Lê-nin và A. I. Rư-cốp. La-rin báo cáo rằng nhân việc cử V. V. Phô-min làm chủ tịch Hội đồng vận chuyển tối cao (quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 25 tháng Giêng), La-rin xin thôi không giữ chức phó chủ tịch Hội đồng vận chuyển tối cao nữa.

Ngày 5 tháng Hai 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thảo luận vấn đề Hội đồng vận chuyển tối cao và đã quyết định chấp nhận cho La-rin thôi giữ chức này, giao cho Rư-cốp thi hành quyết định đó dưới hình thức thích hợp nhất và giao cho Phô-min toàn quyền lãnh đạo Hội đồng vận chuyển tối cao. — 68.

- 83 Mẩu thư này viết trên thư đề ngày 26 tháng Giêng 1921 của P. N. Lê-pê-sin-xki gửi V. I. Lê-nin, xin Lê-nin giúp đỡ để có được chỗ ở. — 68.

- 84 Hai tuần một lần, V. I. Lê-nin nhận được những số liệu chi tiết về tiến trình chế tạo căn trực bánh xích khai thác than bùn ở nhà

máy Xoóc-mô-vô. Ngày 24 tháng Sáu 1921, Lê-nin nhận được tin báo rằng căn trực sắp lắp xong và sẽ thử vào nửa sau tháng Bảy. — 69.

- 85 Sắc lệnh về tô nhượng đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn ngày 23 tháng Mười một 1920. — 69.

- 86 Ngày 27 tháng Giêng 1921, V. I. Lê-nin đã tiếp A. M. Goóc-ki và đoàn đại biểu của Hội đồng thống nhất của các cơ quan khoa học và các trường cao đẳng Pê-tơ-rô-grát gồm có viện sĩ X. Ph. Ôn-đen-bua, thư ký thường trực của Viện hàn lâm khoa học Nga, viện sĩ V. A. Xtê-clốp, phó chủ tịch Viện hàn lâm khoa học và giáo sư V. N. Tôn-cốp, chủ tịch Viện quân y. Trong buổi nói chuyện, các đại biểu đã chuyển cho Lê-nin bản dự thảo sắc lệnh về việc đảm bảo công tác nghiên cứu khoa học ở nước Cộng hòa. Lê-nin đã gửi bản dự thảo đó cùng với mẫu thư do Người viết trên bản dự thảo đó cho N. P. Goóc-bu-nốp. Ngày 1 tháng Hai 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thảo luận bản dự thảo sắc lệnh do Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đệ trình về những biện pháp cần thiết đảm bảo cho các cơ quan khoa học - giáo dục và khoa học - kỹ thuật của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa Xô-viết Nga hoạt động bình thường. — 70.

- 87 Mẩu thư này viết trên lá thư đề ngày 21 tháng Giêng 1921 của Viện hàn lâm khoa học Nga gửi Hội đồng bộ trưởng dân ủy yêu cầu quốc hữu hóa và chuyển cho Viện hàn lâm dinh cơ trước đây của viện sĩ A. A. Sa-khma-tốp — Gu-ba-nốp-ca - Sa-khma-tốp-ca (ở tỉnh Xa-ra-tốp) để tổ chức nhà nghỉ cho các nhà bác học. Ngày 31 tháng Giêng 1921, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định hỏi ý kiến Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xa-ra-tốp về vấn đề này. — 70.

- 88 V. I. Lê-nin đã nhận được những tài liệu cần thiết về các cơ quan của Bộ dân ủy giáo dục, về trường sở bị các cơ quan khác chiếm, văn bản các đạo luật hiện hành, các nghị quyết và chỉ thị về các trường phổ thông cấp II, về giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp và những tài liệu của hội nghị đảng bàn các vấn đề giáo dục quốc dân. — 71.

- 89 V. I. Lê-nin trao đổi thư với M. I. Gli-át-xe về vấn đề đăng trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn

- Nga" "Thông tư về thể thức lập kế hoạch gieo trồng bắt buộc" tại phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 28 tháng Giêng 1921. Thông tư được thảo luận tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 25 tháng Giêng 1921 và chuyển cho Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy để hoàn chỉnh trong vòng 2 ngày. Bản thông tư được phê chuẩn ngày 27 tháng Giêng do V. I. Lê-nin, N. P. Goóc-bu-nốp và L. A. Phô-ti-ê-va ký, được đăng ngày 29 tháng Giêng 1921 trên tờ "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 19, theo lệnh của Lê-nin (xem tài liệu tiếp theo). — 72.
- 90 Mẩu thư này viết trên lá thư đề ngày 28 tháng Giêng 1921 của V. V. Vô-rốp-xki gửi V. I. Lê-nin về việc ủng hộ đơn của nhà máy "Điện lực" Pê-tơ-rô-grát xin đảm bảo khẩu phần và tiền cho gia đình của cố kỹ sư I. Đ. Ép-nin. — 73.
- 91 Mẩu thư này viết nhân nhận được những bức thư đề ngày 10 và ngày 14 tháng Giêng 1921 của kỹ sư người Đức I. L. Stanh-béc gửi V. I. Lê-nin. Trong các bức thư ấy, Stanh-béc cho biết hoạt động của nhóm giúp đỡ kỹ thuật cho nước Nga xô-viết do các kỹ sư và chuyên gia tổ chức tại Béc-lanh và đề nghị của nhóm này là tổ chức ở Nga một loạt xí nghiệp tô nhượng. Stanh-béc đề nghị để ông ta làm trung gian giữa nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và giới công nghiệp và ngân hàng Đức trong vấn đề ký kết hợp đồng tô nhượng. Trên những bức thư này, Lê-nin gạch dưới một số đoạn và bên cạnh chỗ đề nghị về việc giao thiết bị để sản xuất thịt hộp ở Xi-bi-ri, Lê-nin viết: "NB" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). - 74.
- 92 Mẩu thư này V. I. Lê-nin viết theo yêu cầu của A. I. Gu-xép, nông dân làng Lơ-gô-vô, huyện Xta-rít-xa, tỉnh Tve. Gu-xép được Lê-nin tiếp ngày 30 tháng Giêng 1921 theo sự ủy nhiệm của hội nghị đại biểu nông dân ngoài đảng của tỉnh. — 74.
- 93 Bức thư này viết để trả lời báo cáo của M. A. Cru-tsin-xki, ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết U-cra-i-na, gửi V. I. Lê-nin, trong đó bày tỏ sự không hài lòng về công việc của Bộ dân ủy nông nghiệp và nói riêng là của N. Ô-xin-xki. — 75.

- 94 Mẩu thư này viết trên thư đề ngày 24 tháng Giêng 1921 của đại diện công nhân mỏ G. Cốt-li-a-rốp gửi V. I. Lê-nin, đề nghị thu hồi những dây cáp thang máy trong các nhà ở Mát-xcơ-va và chuyển những dây cáp ấy để dùng ở mỏ, bởi vì máy móc của những mỏ này ngừng hoạt động vì thiếu dây cáp. Về vấn đề này, xem thêm tập này, tài liệu 343. — 76.
- 95 A. V. Pê-sê-khô-nốp, bộ trưởng Bộ lương thực trước đây trong Chính phủ lâm thời tư sản, năm 1921 công tác tại Cục thống kê trung ương U-cra-i-na. Ngày 20 tháng Giêng 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định bãi chức Pê-sê-khô-nốp. Tháng Bảy 1922, Pê-sê-khô-nốp bị bắt vì tham gia tổ chức phản cách mạng "Hội phục hưng" và bị trục xuất ra khỏi Đất nước xô-viết. — 77.
- 96 Điện báo bằng điện thoại này viết trên bức điện đề ngày 2 tháng Hai 1921 của bí thư Tỉnh ủy Pê-tơ-rô-grát X. X. Dô-rin gửi V. I. Lê-nin. Dô-rin cho biết tình hình nguy ngập về chất đốt và lương thực ở Pê-tơ-rô-grát và hỏi trong lúc khó khăn như vậy liệu G. E. Di-nô-vi-ép có thể đi được không (Di-nô-vi-ép phải đi Ê-ca-tê-rin-bua để dự hội nghị đại biểu đảng trước Đại hội X của đảng). — 78.
- 97 Ngày 1 tháng Hai 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định chi 15 triệu rúp vàng để mua ở nước ngoài 18 400 000 pút than cho Pê-tơ-rô-grát. — 78.
- 98 Trong sổ công văn gửi đi do các thư ký của V. I. Lê-nin ghi chép có viết: "Ngày 2.II. số 159. Gửi Ri-a-da-nốp hai cuốn sách của Ăng-ghe-nen và thư" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 79.
- 99 Ngày 1 tháng Hai 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định giao cho Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy kiểm tra việc các bộ dân ủy thực hiện những quyết định và nhiệm vụ của Hội đồng lao động và quốc phòng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy, còn vấn đề thực hiện những quyết định quan trọng về nguyên tắc thì trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy. — 80.
- 100 Đây là nói bức điện mà I. V. Xta-lin đã gửi đi Ba-cu cho G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê. Xta-lin thông báo rằng do chính sách chống

xô-viết của chính phủ men-sê-vích Gru-di-a ngày càng tăng, cho nên có thể xảy ra tình hình đòi hỏi phải có những biện pháp trả đũa bằng cách sử dụng lực lượng vũ trang để bảo vệ chủ quyền và an ninh của các nước Cộng hòa xô-viết. Do đó, Xta-lin hỏi về tình hình và số lượng quân đội đóng ở Cáp-ca-dơ. — 82.

101 Mẫu thư này viết trên bức điện đề ngày 4 tháng Hai 1921 của Sê-vác-đin, chủ tịch Ủy ban gieo trồng tỉnh I-a-rô-xláp, và Lê-vin, chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh, gửi V. I. Lê-nin. Bức điện cho biết rằng đã gửi ba bức điện cho V. V. Cu-ra-ép, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp (ngày 28, 29 tháng Giêng và ngày 1 tháng Hai) để xin phê chuẩn kế hoạch gieo trồng cây nông nghiệp đã vạch ra và thông qua ở tỉnh, nhưng đến nay vẫn chưa nhận được trả lời. - 84.

102 V. I. Lê-nin nghiên cứu vấn đề Tổng cục phát hành sách báo nhân việc cải tổ công tác của Bộ dân ủy giáo dục. Trong "Chỉ thị của Ban chấp hành trung ương gửi các đảng viên cộng sản trong Bộ dân ủy giáo dục" và trong bài "Về công tác của Bộ dân ủy giáo dục" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 400 - 402, 403 - 416) Lê-nin đã chỉ ra rằng việc cung cấp sách báo và tạp chí cho các thư viện làm chưa tốt, và cho rằng cần phải tổ chức lại hệ thống phân phối sách báo.

Ngày 7 tháng Hai 1921, Lê-nin nhận được của B. Ph. Man-kin những đề nghị về Tổng cục phát hành sách báo. Man-kin đề nghị biến Tổng cục phát hành sách báo thành một bộ phận độc lập của Bộ dân ủy giáo dục, tập trung toàn bộ việc cung cấp sách báo cho các cơ quan thuộc Bộ dân ủy giáo dục và tập trung những dự trữ sách báo của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Cũng ngày hôm đó, Lê-nin đã chuyển thư trả lời của Man-kin cho M. N. Pô-crốp-xki (xem tài liệu tiếp sau). - 85.

103 Mẫu thư này viết tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. L. B. Cra-xin trả lời V. I. Lê-nin cũng trên tờ giấy ấy: "1) Có lẽ tôi sẽ trình bản báo cáo muộn nhất là ngày mai.

2) Chuyên gia thì nên lấy ở Ba-cu. Ở các vĩ độ này thì không có và chưa bao giờ có những người am hiểu việc khai thác dầu mỏ.

3) Cần phải phái Ti-khvin-xki làm chủ tịch và từ đây chỉ định các chuyên gia Ba-cu (tôi sẽ nêu tên 2 - 3 người)" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 86.

104 Nhiệm vụ giao cho thư ký nhân việc một kỹ sư Đức tên là I. L. Stanh-béc đề nghị để ông ta làm môi giới trong việc cung cấp thiết bị và xây dựng các nhà máy cá hộp trên bờ biển Muốc-man-xơ do Hội các chủ xí nghiệp thịt hộp Đức thực hiện. Đề nghị này Stanh-béc trình bày trong bức thư gửi L. B. Cra-xin đề ngày 27 tháng Giêng 1921, cũng ngày hôm ấy, Stanh-béc đã gửi bản sao bức thư đó và một bức thư kèm theo cho V. I. Lê-nin.

Ngày 14 tháng Hai, chủ tịch ban lãnh đạo Tổng cục công nghiệp đồ hộp và thức ăn tinh chế L. X. Rô-den-béc đã gửi kết luận về những đề nghị này, sau đó Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đã gửi cho Stanh-béc một bức thư trả lời như sau: 1) việc xây dựng và trang bị cho các xí nghiệp cá hộp mới trên bờ biển Muốc-man-xơ về nguyên tắc có thể được, nếu tuân theo một loạt điều kiện cần phải thảo luận thêm, 2) các xí nghiệp thịt hộp hiện có do nhà nước nắm, không thể đem tô nhượng được. — 86.

105 Văn bản bức điện do V. I. Lê-nin đề nghị đã được thông qua tại phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 14 tháng Hai 1921. — 88.

106 Cuộc khởi nghĩa vũ trang của nhân dân lao động dưới sự lãnh đạo của những người bôn-sê-vích Gru-di-a chống chính phủ men-sê-vích Gru-di-a bắt đầu vào đêm 11 rạng ngày 12 tháng Hai 1921. Theo yêu cầu của nhân dân lao động Gru-di-a, chính phủ nước Nga xô-viết đã ra lệnh cho các đơn vị của Quân đoàn II hỗ trợ những người khởi nghĩa. Dựa vào sự giúp đỡ của các đơn vị của Quân đoàn II, công nhân và nông dân Gru-di-a đấu tranh anh dũng đã đập tan quân đội men-sê-vích, ngày 25 tháng Hai đã giải phóng thủ đô của Gru-di-a là thành phố Ti-phlít và tuyên bố thành lập nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết Gru-di-a. Về vấn đề này, xem tập này, tài liệu tiếp theo và tài liệu 167. — 89.

107 Văn bản bức điện do V. I. Lê-nin đề nghị đã được thông qua tại phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 15 tháng Hai 1921. - 89.

108 Những tham vọng xâm chiếm lãnh thổ của nhau tại huyện Boóc-tsa-lin và một phần của huyện A-khan-ca-la-ki tỉnh Ti-phlít đã dẫn đến cuộc chiến tranh giữa Gru-di-a men-sê-vích và Ác-mê-ni-a

Đa-snắc vào tháng Chạp 1918. Sau cái gọi là "sự trung gian hoà giải" của bộ chỉ huy Anh theo đuổi những mục đích thực dân của chúng, chiến sự đã chấm dứt, miền Bắc của huyện Boóc-tsa-lin được để lại cho Gru-di-a, miền Nam huyện này thì giao cho Ác-mê-ni-a, còn vùng giữa, — vùng Lô-ri — được coi là khu trung lập với chính quyền cơ sở hỗn hợp Gru-di-a - Ác-mê-ni-a trực thuộc bộ chỉ huy quân sự của khối Đồng minh. Tháng Mười một 1920, nhân cuộc chiến tranh Ác-mê-ni-a Đa-snắc với Thổ-nhĩ-kỳ, khu trung lập đã bị quân đội của Gru-di-a men-sê-vích chiếm đóng, với sự đồng ý của khối Đồng minh. Nhân dân lao động khu trung lập bị cướp bóc và bị áp bức tàn bạo, đã đứng dậy khởi nghĩa vũ trang dưới sự lãnh đạo của những người cộng sản, chống bọn áp bức vào đêm 11 rạng ngày 12 tháng Hai 1921. Cuộc khởi nghĩa này mở đầu cuộc tổng khởi nghĩa thắng lợi của nhân dân lao động Gru-di-a chống chế độ men-sê-vích. — 89.

109 Ngày 18 tháng Tư 1921, thể theo đề nghị của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua quyết định "Về việc đảm bảo nhà ở cho các trường bỏ túc công nông". Quyết định này được công bố ngày 29 tháng Tư 1921 trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 93. - 91.

110 *Trung tâm hàn lâm viện*, tức trung tâm lãnh đạo lý luận và chương trình chung, là một trong những cơ quan của Bộ dân ủy giáo dục. Trên cơ sở "Quy chế về Bộ dân ủy giáo dục" đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn ngày 11 tháng Hai 1921, Trung tâm hàn lâm viện gồm ban khoa học (Hội đồng khoa học nhà nước) với ba phân ban — phân ban khoa học chính trị, phân ban khoa học kỹ thuật, phân ban khoa học sư phạm — và ban nghệ thuật (Tổng cục nghệ thuật) với 5 phân ban - phân ban văn học, phân ban sân khấu, phân ban âm nhạc, phân ban nghệ thuật tạo hình và phân ban điện ảnh. Ngoài ra, Trung tâm hàn lâm viện còn có Tổng cục lưu trữ và Vụ bảo tàng. — 91.

111 Hai mẫu thư công bố ở đây gửi cho N. N. Cre-xtin-xki do V. I. Lê-nin viết tại phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Mẫu thư thứ nhất viết trả lời mẫu thư của Cre-xtin-xki, cho biết rằng ban biên tập báo "Sự thật" đã nhận được một bài nói về những ưu điểm của thuế lương

thực so với chế độ trưng thu lương thực thừa. L. B. Ca-mê-nép đã chuyển bài ấy cho Cre-xtin-xki, yêu cầu cho đăng ngay vào ngày 17 tháng Hai. Ủy viên ban lãnh đạo báo "Sự thật" N. L. Mê-sê-ri-a-cốp không tin là cần đăng gấp bài ấy, Cre-xtin-xki cho biết rằng về cơ bản thì đồng ý với Mê-sê-ri-a-cốp.

Mẫu thư thứ hai trả lời ý kiến của Cre-xtin-xki cho biết rằng mình e ngại về tính chất chính thức của bài báo, gần như là nhân danh Xô-viết Mát-xcơ-va, vì các tác giả bài báo ký tên: "Ủy viên phụ trách lương thực tỉnh Mát-xcơ-va Xô-rô-kin và trưởng Ban ruộng đất tỉnh Mát-xcơ-va Rô-gốp".

Trả lời mẫu thư thứ hai của Lê-nin, Cre-xtin-xki viết: "Xta-lin cho rằng nếu không phải chúng ta nêu ra những nét chính cho cuộc tranh luận không tránh khỏi thì xét về mặt chiến lược, như thế là không có lợi; cho nên Xta-lin chủ trương chưa đăng bài báo đó nếu chúng ta chưa xét trước. Như vậy, vấn đề sẽ do Bu-kha-rin giải quyết. Bây giờ tôi sẽ gọi điện cho Ma-ri-a I-li-ni-tso-na và Mê-sê-ri-a-cốp" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Ngày 16 tháng Hai, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định rằng có thể đăng bài báo đó.

Bài báo "Trưng thu hay là thuế" do P. Xô-rô-kin và M. Rô-gốp ký tên đã được đăng với tư cách là một bài báo có tính chất tranh luận trên báo "Sự thật", số 35 và số 43 ra ngày 17 và ngày 26 tháng Hai 1921. Lê-nin đã nói đến bài báo này trong lời phát biểu tại phiên họp của hội nghị toàn thể Xô-viết đại biểu công nhân và nông dân Mát-xcơ-va ngày 28 tháng Hai 1921 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 456). — 91.

112 Mẫu thư này viết trên bản đánh máy "Đề án cải tổ Ban khoa học - kỹ thuật", trên bản đánh máy này có những chỗ sửa chữa và đánh dấu của V. I. Lê-nin. Ngày 24 tháng Hai 1921, N. P. Goóc-bu-nốp đã nhận được của phó chủ tịch ban lãnh đạo Ban khoa học - kỹ thuật bản đề án đã được sửa chữa theo những ý kiến của Lê-nin. Bản "Quy chế về Ban khoa học - kỹ thuật" viết lại lần cuối đã được đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao thông qua ngày 19 tháng Mười 1921. Theo đề nghị của Lê-nin, quy chế có một điểm nói rằng Ban khoa học - kỹ thuật có nhiệm vụ phải giới thiệu nền kỹ thuật Âu - Mỹ cho nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. — 92.

113 Ngày 18 tháng Hai 1921, N. I. Mu-ra-lốp đã gửi ý kiến sau đây về V. D. Ê-xin:

"Đồng chí Vla-đi-mia I-lích thân mến!

Tôi biết Ê-xin từ năm 1916, là một người cộng sản tuyệt diệu (tôi cùng Ê-xin ở một đơn vị trong quân đội cũ) và là một thợ điện giỏi. Ê-xin thông thạo công việc về thực tiễn, về lý luận có yếu hơn, nhưng dù sao cũng còn trội hơn một chục chuyên gia kiểu giáo sư U-gri-mốp.

Một người trung thực, trung thành và có năng lực công tác. Nhưng không có khả năng khắc phục bệnh quan liêu giấy tờ của chúng ta (đó cũng là tội lỗi của tôi).

Tôi cho rằng cử đồng chí ấy vào ủy ban trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng là rất có ích" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Theo đề nghị của V. I. Lê-nin, Ê-xin được phê chuẩn làm ủy viên của Ủy ban kế hoạch chung trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 24). - 93.

114 Ủy ban trung ương về nghĩa vụ lao động toàn dân và các ủy ban địa phương về nghĩa vụ lao động toàn dân đã tồn tại song song với Bộ dân ủy lao động. Các tổ chức này cùng với Bộ dân ủy nội vụ và Bộ dân ủy quân sự theo dõi việc thực hiện nghĩa vụ lao động. Sự song trùng trong công tác của các cơ quan này dẫn đến những va chạm không cần thiết. Do đó nảy ra vấn đề xét lại tình hình hiện có.

Ngày 14 tháng Hai 1921, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua bản dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc giải thể Ủy ban trung ương về nghĩa vụ lao động toàn dân và các ủy ban địa phương và về việc cải tổ Bộ dân ủy lao động. V. I. Lê-nin không ký quyết định này và chuyển cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận, về việc này Lê-nin báo cho V. V. Smít trong bức điện công bố ở đây. Ngày 19 tháng Hai, Smít trả lời Lê-nin, yêu cầu hoãn quyết định vấn đề đó cho đến khi Smít trở về Mát-xcơ-va.

Ngày 22 tháng Ba 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy chú ý đến những đề nghị của Lê-nin và với sự có mặt của Smít đã thông qua bản dự thảo quyết định về việc giải thể Ủy ban trung ương về nghĩa vụ lao động toàn dân và các ủy ban địa phương, về việc cải tổ Bộ dân ủy lao động. Ngày 24 tháng Ba 1921, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Hội đồng bộ trưởng dân ủy

đã cùng thông qua quyết định "Về việc giải thể Ủy ban trung ương về nghĩa vụ lao động toàn dân và các ủy ban địa phương về nghĩa vụ lao động toàn dân và về việc cải tổ Bộ dân ủy lao động". — 94.

115 Mẩu thư này được viết trên đoạn trích biên bản phiên họp của Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 17 tháng Hai 1921. Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã quyết định như sau về vấn đề điều tra việc ký hợp đồng với những chủ hàng trên chuyến tàu "An-cô-na" của Ý:

a) chuyển vấn đề này cho Tòa án tối cao của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga xét;

b) vì vấn đề này được chuyển cho tòa án xét, nay cấm đồng chí Sanh-man ký kết những hợp đồng thương mại với các hãng nước ngoài nếu không được Bộ dân ủy ngoại thương phê chuẩn trước.

c) khiển trách đồng chí Phrum-kin vì mặc dầu có thể huỷ bỏ hợp đồng với chủ tàu "An-cô-na", nhưng Phrum-kin không làm như vậy, do đó chúng ta đã phải mua hàng hóa kém phẩm chất với một số tiền lớn".

Trên đoạn trích biên bản này có chữ của A. I. Xvi-đéc-xki viết rằng: "Hoàn cảnh của Phrum-kin hiện nay phức tạp đến mức nếu đưa Phrum-kin ra tòa thì sẽ làm cho công tác lương thực ở Cáp-ca-dơ hỏng hết. Chúng ta không thể lấy ai thay Phrum-kin được" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

V. I. Lê-nin gạch hai gạch cạnh bên điểm "c" của quyết định và viết kèm vào đấy mấy dòng công bố ở đây. - 94.

116 Mẩu thư này viết trên đoạn trích biên bản phiên họp của Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 17 tháng Hai 1921. Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga sau khi nghe báo cáo về vấn đề cử một ủy ban để lãnh đạo công tác giúp đỡ dân cư nông thôn bị mất mùa ở các tỉnh Ri-a-dan, Ca-lu-ga, Ô-ri-ôn, Tu-la và Txa-ri-txun, đã chỉ định M. I. Ca-li-nin làm trưởng ban, P. G. Xmi-đô-vích làm phó ban, L. B. Ca-mê-nép, A. P. Xmiéc-nốp và một đại biểu nữa do Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga đề nghị làm ủy viên. Ủy ban được giao nhiệm vụ trong thời hạn một tuần phải trình kế hoạch hành động để Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga xét.

Trên đoạn trích biên bản, A. I. Xvi-đéc-xki có ghi thêm: "Ý của đa số ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga trong vấn đề này như sau: trước tiên nên trình bày kế hoạch cho Bộ chính trị để Bộ chính trị cho những chỉ thị cần thiết" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Mẫu thư công bố ở đây là trả lời cho mẫu ghi đó. — 94.

117 Mẫu thư này viết trong buổi họp của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 18 tháng Hai 1921 để trả lời thư của N. P. Bri-u-kha-nốp hỏi ý kiến của V. I. Lê-nin đối với quyết định của Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 17 tháng Hai về vấn đề A. L. Sanh-man và M. I. Phrum-kin (xem chú thích 115).

A. Đ. Txi-u-ru-pa, A. M. Lê-gia-va và Bri-u-kha-nốp yêu cầu Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga xem xét lại quyết định của Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Ngày 19 tháng Hai, sau khi xét yêu cầu này, Bộ chính trị ra nghị quyết như sau: "Yêu cầu Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga xem xét lại quyết định trong khuôn khổ sau đây: không đi sâu vào thực chất vấn đề và không huỷ bỏ việc đưa ra tòa để truy tố kẻ đã có tội lạm dụng rành rành, song phải làm rõ thật chính xác rằng, không có cơ sở nào để nghi ngờ cả đồng chí Phrum-kin lẫn đồng chí Sanh-man có những hành động nào đó phương hại đến danh dự, rằng việc đưa ra tòa không phải đối với hai đồng chí đó, cho nên không có lý do để coi quyết định đó là bôi nhọ các đồng chí Phrum-kin và Sanh-man dù là với mức độ ít nhất" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 95.

118 Ý nói bản báo cáo của V. P. Mi-li-u-tin "Bản về các phương pháp thảo kế hoạch kinh tế thống nhất" do Mi-li-u-tin đọc ngày 17 tháng Hai 1921 trong Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa. Tường thuật về báo cáo và đề cương báo cáo đã được đăng trên báo "Đời sống kinh tế", số 37, ngày 19 tháng Hai 1921. V. I. Lê-nin đã phê phán những luận điểm của Mi-li-u-tin về vấn đề kế hoạch kinh tế trong bài "Về kế hoạch kinh tế thống nhất" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 425 - 436). — 96.

119 Chắc là nói những cuốn sách giáo khoa về kỹ thuật điện mang từ nước ngoài về theo đề nghị của V. I. Lê-nin (xem tập này, tài liệu 59). — 98.

120 Năm 1921, một số nhóm công nhân Mỹ tỏ ý muốn đến nước Nga xô-viết để góp phần khôi phục kinh tế nước Nga. Phần lớn những công nhân này là những kiều dân Nga đã sang Mỹ trước Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Những công nhân muốn về Nga đã tập họp xung quanh "Hội giúp đỡ kỹ thuật cho nước Nga xô-viết" thành lập ở Mỹ vào tháng Năm 1919. Chính phủ xô-viết thông cảm với nguyện vọng của công nhân Mỹ và cố gắng làm tất cả những gì có thể làm được để giúp họ. Vấn đề này đã nhiều lần được thảo luận tại các phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng. Ngày 22 tháng Sáu 1921 Hội đồng lao động và quốc phòng phê chuẩn quyết định "Về kiều dân công nghiệp Mỹ" cho rằng nên "phát triển các xí nghiệp công nghiệp riêng biệt hoặc nhóm xí nghiệp bằng cách giao chúng cho các nhóm công nhân Mỹ và nông dân có làm công nghiệp với điều kiện hợp đồng, đảm bảo cho họ một mức độ tự chủ nhất định về mặt kinh tế" (Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 202). Hội đồng lao động và quốc phòng cũng thừa nhận cần phải điều tiết sự di dân công nghiệp của công nhân các nước ngoài vào và giao cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đề ra điều kiện giao các xí nghiệp cho những công nhân này. Về vấn đề đó, xem thêm tập này, tài liệu 159, 461, 476. — 98.

121 Ủy ban mà V. I. Lê-nin hỏi, được thành lập theo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 25 tháng Hai 1921. Bên cạnh những vấn đề khác có liên quan đến những công nhân hồi hương, ủy ban phải "cùng với Bộ dân ủy lao động (đồng chí Mác-ten-xơ) nắm những tin tức về việc cho phép công nhân ngoại kiều ở nước ngoài vào (với số lượng bao nhiêu và điều kiện như thế nào)" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 98.

122 E. M. Xcơ-li-an-xki báo cho I. N. Xmiéc-nốp biết tình hình chuyển quân của quân đội được phái đi đánh bọn phỉ cu-lắc ở Xi-bi-ri. — 99.

123 Bức thư này viết nhân việc L. B. Cra-xin ngày 19 tháng Hai 1921 trình V. I. Lê-nin bản báo cáo "Tô nhượng khai thác dầu mỏ ở Ba-cu và ở Grô-dơ-nui và thái độ của Tổng cục công nghiệp dầu

mỏ đối với vấn đề này". Trước đó, ngày 8 tháng Hai 1921, Cra-xin đã gửi lên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga bản báo cáo "Về nguy cơ bị mất những diện tích có dầu và về những tô nhượng ở Ba-cu và Grô-dơ-nưi". Trước ngày 12 tháng Hai, Lê-nin đã đọc và đã đánh dấu và gạch dưới những chỗ trong những tài liệu mà các chuyên gia dầu mỏ đã chuyển cho Lê-nin (báo cáo của I. M. Gúp-kin "Về tình hình công việc ở các vùng dầu mỏ của nước Cộng hòa" đề ngày 9 tháng Hai, bức giắc thư của A. I. Txép-tsin-xki "Bàn về tình hình các mỏ dầu ở khu vực Ba-cu bị ngập nước" đề ngày 9 tháng Hai, báo cáo của D. N. Đốt-xe đề ngày 10 tháng Hai, báo cáo của I. N. Xơ-ri-giốp "Về vấn đề ngập nước ở các mỏ dầu" đề ngày 9 tháng Hai, thư của N. N. Xmiéc-nốp "Những vùng mỏ Ba-cu" đề ngày 9 tháng Hai, cũng như cuốn sách "Tình hình công nghiệp dầu mỏ ở khu vực Ba-cu cuối năm 1920. Báo cáo của phái viên Hội đồng lao động và quốc phòng công nông về việc khai thác và vận chuyển dầu mỏ"). Kết quả của việc nghiên cứu là "Thư nói về các tô nhượng dầu mỏ" của Lê-nin đề ngày 12 tháng Hai 1921 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 418 - 421).

Sáng ngày 23 tháng Hai, Lê-nin xem lại tất cả những tài liệu ấy, rồi viết bức thư này. Về vấn đề đó, xem thêm tập này, các tài liệu 104, 147, 182, 205, 206, 207, 219; Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.42, tr.530 - 534; Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 125 - 148. - 100.

- 124 Bức điện này gửi ngày 25 tháng Hai 1921 để trả lời bức điện số 672 đề ngày 22 tháng Hai 1921 của Kh. G. Ra-cốp-xki gửi V. I. Lê-nin. Ra-cốp-xki cho biết ở U-cra-i-na có một dự trữ lương thực chưa sử dụng đến, đề nghị sử dụng dự trữ đó chủ yếu cho nhu cầu địa phương, một phần để trao đổi hàng hóa với các nước khác lấy máy móc nông nghiệp và nông cụ cho U-cra-i-na, và hỏi ý kiến Lê-nin về vấn đề này. — 101.
- 125 Mẩu thư này viết vào chiều ngày 25 tháng Hai 1921 trong phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng. V. I. Lê-nin trả lời mẫu thư sau đây của N. P. Goóc-bu-nốp: "Giáo sư Ti-khvin-xki đã đến, ông ấy nói rằng đồng chí mời ông ấy đến và yêu cầu cho ông ấy gặp" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 105.

- 126 Mẩu thư này viết trong buổi họp bàn về vấn đề nguyên liệu, trên lá thư của A. B. Kha-la-tốp gửi V. I. Lê-nin, Kha-la-tốp cho biết rằng những người ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ hiện nay không hy vọng nhận đủ số lúa mì, do đó cần phải chuẩn bị đẩy mạnh việc xay số kê dự trữ hiện có. - 105.
- 127 Sau buổi nói chuyện với I. A. Tsê-cu-nốp, V. I. Lê-nin đã viết bên lề cuốn sổ đăng ký khách đến, ngang với họ tên của Tsê-cu-nốp: "Một ông già có đầu óc sáng suốt, không vào đảng vì mang quan điểm tôn giáo" (tạp chí "Ngọn lửa nhỏ", số 29, ngày 15 tháng Bảy 1962). - 106.
- 128 V. I. Lê-nin viết mẫu thư này dựa vào báo cáo nhận được của A. Đ. Txi-u-ru-pa về số lúa mì tồn kho tính đến ngày 1 tháng Hai 1921. Báo cáo cho biết rằng phần nước Nga thuộc châu Âu, Xi-bi-ri và Cáp-ca-dơ có 40,3 triệu pút lúa mì làm lương thực và 5,4 triệu pút lúa mì hạt đã xát vỏ. - 106.
- 129 Có lẽ đây là nói những bức điện trả lời những bức điện đánh đi một loạt thành phố do V. I. Lê-nin và N. P. Bri-u-kha-nốp ký (xem tập này, Phụ lục, tài liệu 17). - 108.
- 130 Mẩu thư này trả lời câu hỏi viết của N. P. Goóc-bu-nốp: "Di-nô-vi-ép hỏi liệu có chi viện lương thực hay không?" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). - 108.
- 131 Mẩu thư này viết trên bức điện đề ngày 2 tháng Hai 1921 của Xa-ít - Ga-li-ép, chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết tự trị Ta-ta-ri-a gửi V. I. Lê-nin và A. N. Vi-nô-cu-rốp, để trả lời câu hỏi của Lê-nin và Vi-nô-cu-rốp (xem tập này, tài liệu 107). Xa-ít - Ga-li-ép cho biết: "Tôi xác nhận rằng Ni-cô-lai Gô-lu-bi-át-ni-cốp, nguyên phụ trách ban thẩm vấn hình sự Ca-dan, ngày 2 tháng Ba năm ngoái, trong khi đích thân lãnh đạo truy lùng bọn phỉ, đã bị bắn hai phát và chết sau vài giờ. Gô-lu-bi-át-ni-cốp là một người có nghị lực, có một lòng trung thực tuyệt diệu, đã khám phá ra nhiều vụ ăn cắp lớn". Bức điện này Vi-nô-cu-rốp đã chuyển cho Lê-nin cùng với mẫu thư sau đây: "Vla-đi-mia I-lích! Tôi cho rằng có thể trợ cấp nhiều hơn nữa cho

mẹ của đồng chí Gô-lu-bi-át-ni-cốp đã hy sinh vì đã có công. Cần phải để đồng chí Bri-u-kha-nốp xác nhận cho Ủy ban lương thực tỉnh Xa-ma-ra về việc trợ cấp bằng hiện vật và cấp áo quần, giày dép, những thứ này bà cụ rất cần. Xin đồng chí gửi lại bản sao bức điện" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 108.

- 132 Mẫu thư này gửi chủ tịch Hội đồng vận chuyển tối cao V. V. Phô-min nhân V. I. Lê-nin nhận được những tin tức đáng lo ngại về việc ngừng chở lương thực ở các tuyến đường sắt.

Trả lời những câu hỏi do Lê-nin đặt ra trong thư, Phô-min báo cáo theo từng điểm: "Về điểm 1) đã cho tốc độ 200 véc-xta. Đã thiết lập một sự kiểm tra đặc biệt. 2) Hiện giờ các đoàn tàu ấy ở đâu - trong tay chưa có tin tức. 3) Chúng tôi hiện chưa có tin tức. Ở miền Bắc tỉnh Ôm-xơ, lương thực đã bắt đầu được vận chuyển. Người ta yêu cầu các toa không. Đã thi hành các biện pháp. 4) Rô-xtốp làm việc tốt: ngày 27 có 8 chuyến tàu, ngày 28 cũng 8 chuyến). 5) Ở Vi-át-ca ngày 28 có 324 toa đang vận chuyển, ở miền Bắc tỉnh Ôm-xơ có 13 chuyến lương thực. Tôi nghĩ, nói chung giờ đây tình hình sắp chuyển biến tốt phần nào" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 110.

- 133 Mẫu thư này V. I. Lê-nin gửi cho V. V. Phô-min cùng với bức thư của A. B. Kha-la-tốp đề ngày 2 tháng Ba, cho Lê-nin biết những khó khăn lớn trong việc vận chuyển lương thực bằng đường sắt.

Cũng ngày hôm đó, Phô-min trả lời bằng thư như sau: "Tình hình mà Kha-la-tốp mô tả nói chung là đúng. 1) Hiện thời chưa có căn cứ để giả thiết rằng tại Đông - Nam có thể lại xảy ra tắc nghẽn. Đường sắt vẫn nhận được xăng dầu tương đối tốt. Tốc độ của các chuyến tàu chở lương thực tăng gấp đôi, 58 véc-xta khi bị đình trệ và hiện nay là 108 véc-xta. Nguy cơ duy nhất trên đường sắt này là có thể vấp phải trở ngại nào đó trong việc sửa chữa nhỏ, nhưng đã thi hành mọi biện pháp để không xảy ra tình trạng đó. 2) Vấn đề bảo vệ đường giao thông là vấn đề cơ bản nhất hiện nay và trong thời gian trước mắt. Cần hết sức chú ý những đường sắt Ôm-xơ, Péc-mơ, những đường sắt phía Bắc, Xa-ma-ra - Dơ-la-tơ-u-xơ, Đông - Nam, Đô-nê-txơ, Vla-đi-cáp-ca-dơ và

Vôn-ga, con đường này qua 1¹/₂ tháng - 2 tháng nữa sẽ là nguồn nhiên liệu duy nhất giúp duy trì sự vận chuyển trên đường sắt.

Chúng tôi đang thi hành tất cả những gì có thể thi hành được. Grusin, Vôi-nốp và tôi trực tiếp theo dõi".

Lê-nin ghi như sau trên bức thư trả lời của Phô-min: "Cho vào cặp lương thực" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 111.

- 134 Đây là nói luận cương của Ph. Dê-min gửi V. I. Lê-nin: "Tổ chức việc kiểm kê và tính toán tài nguyên của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga". Ngày 12 tháng Năm 1921, Lê-nin nhận được kết luận bằng văn bản của thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính A. O. An-xki về luận cương đó, An-xki xác nhận rằng việc đặt vấn đề kiểm kê tài nguyên của nền kinh tế quốc dân là đúng lúc, đồng thời đã chỉ ra những quan niệm sai lầm của tác giả. — 111.

- 135 Đây là nói bức điện đề ngày 2 tháng Ba 1921 gửi Bộ dân ủy lương thực, báo cáo về những khó khăn lớn trong sự hoạt động của các cơ quan lương thực ở U-cra-i-na do sự cướp phá của bọn phỉ Ma-kh nô. Bức điện chỉ ra rằng trong điều kiện như vậy, việc đảm bảo cho vùng Đôn-bát và Hồng quân "trở thành một nhiệm vụ hầu như không thể giải quyết được" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 112.

- 136 Đây là nói bản dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Về việc để cho công nhân và kiều dân Nga từ nước ngoài trở về, cùng với đồ đạc của họ", được chuẩn bị ở Tiểu Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 2 tháng Ba 1921. Trong bản dự thảo quy định chặt chẽ số lượng vật dùng (áo quần, giày dép v. v.) mà những công nhân về Nga có thể mang theo. Sau khi có những nhận xét của Lê-nin nêu trong thư này, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua quyết định đó vào ngày 3 tháng Ba, bỏ hẳn mục quy định những vật dùng được mang theo. — 112.

- 137 Tài liệu này V. I. Lê-nin viết nhân nhận được biên bản của Hội đồng ngoại thương do A. M. Lê-gia-va ký, trong đó cho biết rằng tất cả các ủy viên của Hội đồng, trừ chủ tịch Lê-gia-va, đều không có mặt tại phiên họp của Hội đồng ngày 28 tháng Hai 1921. — 113.

- 138 Ngày 20 tháng Năm 1921, E. M. Xcơ-li-an-xki báo cho V. I. Lê-nin biết tình hình thực hiện yêu cầu của Côn-đra-ti Ê-mê-li-a-nốp. Cũng ngày hôm đó, Lê-nin đã gửi đi Xê-txơ-rô-rét-xcơ, cho bố của Côn-đra-ti Ê-mê-li-a-nốp là N. A. Ê-mê-li-a-nốp bức điện sau đây: "Côn-đra-ti Ê-mê-li-a-nốp được phái đi Học viện kỹ thuật - quân sự ở Pê-tơ-rô-grát. Gửi đồng chí lời chào. *Lê-nin*" (Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 356). — 114.
- 139 Trong biên bản số 55 của phiên họp thường vụ đảng đoàn Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga ngày 3 tháng Ba 1921, V. I. Lê-nin đã gạch ở ngoài lề và gạch dưới những mục "g" và "m". Trong mục "g" có viết: "Trong chương trình nghị sự của đảng đoàn Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga định họp vào ngày 4 tháng Ba có báo cáo của Bộ dân ủy lương thực về tình hình lương thực của nước Cộng hòa và đề nghị ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực cử người báo cáo vấn đề này". Trong mục "m" có nói cần phải báo cho Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga biết những quyết định đã được thường vụ đảng đoàn thông qua (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).
- Ngày 3 tháng Ba 1921 Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng Cộng sản (b) Nga đã chấp nhận đề nghị của Lê-nin. — 115.
- 140 Mẫu thư này viết để trả lời đề nghị sau đây của M. N. Pô-crốp-xki: "Thưa Vla-đi-mia I-lích, hiện nay chúng tôi đã thành lập hệ khoa học xã hội ở Trường đại học tổng hợp Mát-xcơ-va 1. Chúng tôi đã chỉ định tất cả những người cộng sản mà chúng tôi có thể đưa vào làm việc ở ban này. Nhưng ít hy vọng vào sự tham gia *thực tế* của họ. Sử dụng những người men-sê-vích (Grô-man, Êc-man-xki, Xu-kha-nốp, Tsê-rê-va-nin và Mác-tốp) là hết sức hấp dẫn. Đồng chí thấy vấn đề đó như thế nào?" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 115.
- 141 Có lẽ đây là nói những bài phát biểu của một số người trong phái "đổi lập công nhân". — 116.
- 142 Tài liệu này viết trên báo cáo của A. G. Gôi-khơ-bác, phó chủ tịch Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc Bộ dân ủy ngoại giao làm trái quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 30 tháng

Mười một 1920 về công tác của tiểu ban nghiên cứu vấn đề những thiệt hại do cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, sự can thiệp vũ trang của khối Đồng minh và sự phong tỏa gây ra cho nước Nga xô-viết. Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy buộc Bộ dân ủy ngoại giao và Bộ dân ủy ngoại thương phải chuyển cho tiểu ban này sử dụng tất cả những tài liệu mà hai bộ dân ủy ấy có về vấn đề đó. Song thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao L. M. Ca-ra-khan, trong bức thư gửi V. I. Lê-nin ngày 5 tháng Ba 1921 (lá thư này ngay hôm đó Lê-nin đã chuyển cho Gôi-khơ-bác), đã cho biết rằng Bộ dân ủy ngoại giao cũng nghiên cứu vấn đề những thiệt hại do chiến tranh và phong tỏa gây nên và yêu cầu chuyển các hồ sơ cho tiểu ban của Bộ dân ủy ngoại giao.

Ngày 14 tháng Tư 1921, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đã xét vấn đề Bộ dân ủy ngoại giao làm trái quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và ghi nhận thông báo của Ca-ra-khan về việc Bộ dân ủy ngoại giao đình chỉ nghiên cứu vấn đề thiệt hại. — 116.

- 143 Ý nói báo cáo của A. G. Gôi-khơ-bác đề ngày 7 tháng Ba và thư của L. M. Ca-ra-khan đề ngày 5 tháng Ba 1921. — 116.
- 144 Đây là nói tiểu ban được thành lập tại hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 7 tháng Ba 1921 để duyệt bản dự thảo sắc luật về việc thay thế chế độ trưng thu lương thực thừa bằng thuế hiện vật, về sau bản dự thảo sắc luật đó được Đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga thông qua. Tiểu ban gồm V. I. Lê-nin (trưởng tiểu ban), A. Đ. Txi-u-ru-pa, L. B. Ca-mê-nép và G. I. Pê-tơ-rốp-xki. — 116.
- 145 Đây là nói việc khai mạc Đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga. — 116.
- 146 Đây là nói hội nghị về việc ký kết hiệp ước giữa nước Nga xô-viết và Thổ-nhĩ-kỳ họp ở Mát-xcơ-va (từ ngày 26 tháng Hai đến ngày 16 tháng Ba 1921), hội nghị kết thúc bằng việc ký hiệp ước hữu nghị và thân thiện giữa nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Thổ-nhĩ-kỳ. Theo hiệp ước, Thổ-nhĩ-kỳ từ bỏ tham vọng chiếm Ba-tum, đồng ý rằng Ba-tum là một bộ phận của Gru-di-a xô-viết và sẽ hưởng quyền tự trị địa phương. Thổ-nhĩ-kỳ được quyền tự do vận chuyển hàng hóa quá cảnh qua Ba-tum.

Vấn đề Ba-tum nảy ra là do chính phủ men-sê-vích Gru-di-a còn thoi thóp trong những ngày cuối cùng, theo sự xúi giục của

- khối Đồng minh, đã ký vào thượng tuần tháng Ba một hiệp định bí mật với chính phủ Thổ-nhĩ-kỳ, giao thành phố Ba-tum cùng quận ngoại ô và hai quận khác cho Thổ-nhĩ-kỳ. Căn cứ vào hiệp định đó, quân đội Thổ-nhĩ-kỳ đã tiến vào Ba-tum, ngày 11 tháng Ba 1921 chiếm đóng thành phố này. Ngày 19 tháng Ba quân Thổ-nhĩ-kỳ buộc phải rút khỏi Ba-tum. — 118.
- 147 Thư này V. I. Lê-nin đọc qua điện thoại cho L. A. Phô-ti-ê-va ghi. Trên bức thư có chữ của I. V. Xta-lin ghi rằng Xta-lin không đồng ý với đề nghị của V. I. Lê-nin, và có chữ ký của Ph. E. Đgiéc-gin-xki, L. B. Ca-mê-nép, V. M. Mố-lô-tốp và L. Đ. Tơ-rốt-xki xác nhận đã đọc tài liệu. — 118.
- 148 Đây là nói việc cử các đại biểu của Đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga đi dẹp cuộc nổi loạn phản cách mạng ở Crôn-stát. — 119.
- 149 Mẫu thư này viết trên thư của Ph. I. Ma-kha-rát-dê gửi V. I. Lê-nin cho biết tình hình quân sự và chính trị ở Gru-di-a. Trên bức thư có chữ ghi của Lê-nin: "gửi trả lại cho tôi". Ở trang 3 của bức thư, Lê-nin gạch dưới đoạn Ma-kha-rát-dê phản đối việc cử nhiều phái viên của trung ương đến Gru-di-a. — 120.
- 150 Ngày 14 tháng Ba 1921, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định cấm tất cả các bộ dân ủy cử các phái viên của mình đi Gru-di-a nếu không được Hội đồng bộ trưởng dân ủy cho phép. — 120.
- 151 Ý nói việc Bộ dân ủy ngoại thương thương lượng vay của Thụy-điển số tiền 100 triệu cua-ron Thụy-điển, thanh toán trong vòng 40 năm. Phía Thụy-điển đề nghị cho vay với điều kiện là trong 2 năm đầu thu 7% lợi tức mỗi năm, còn thời kỳ sau cho đến khi trả hết nợ thì lấy 6% lợi tức mỗi năm. Sau này, vào mùa thu 1921, cũng có thương lượng để vay một khoản tiền lớn của Thụy-điển. Song việc thương lượng không đưa lại kết quả. — 121.
- 152 Mẫu thư này viết nhân việc A. Đ. Txi-u-ru-pa đọc bản báo cáo bổ sung về việc thay chế độ trưng thu lương thực thừa bằng thuế hiện vật tại phiên họp thứ 14 của Đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga ngày 15 tháng Ba 1921 (xem "Đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga. Tháng Ba 1921. Tường thuật tốc ký". Mát-xcơ-va, 1963, tr. 415 - 425). V. I. Lê-nin đã đọc bản báo cáo chính về vấn đề này

- (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 68 - 88). — 121.
- 153 Mùa thu năm 1920, Oa-sinh-ton Van-đốc-líp, đại diện của một xanh-đi-ca lớn của Mỹ là "Xanh-đi-ca Van-đốc-líp", đã đến Mát-xcơ-va để thương lượng về tô nhượng khai thác các khu vực đánh cá, thăm dò và khai thác dầu mỏ và than đá ở Cam-tsát-ca và ở địa phận khác của Đông Xi-bi-ri nằm ở phía Đông kinh tuyến 160. Cuối tháng Mười đã thảo xong dự thảo hợp đồng, theo đó xanh-đi-ca nhận tô nhượng trong thời hạn 60 năm. Sau thời hạn 35 năm, Chính phủ xô-viết có quyền chuộc lại trước thời hạn tất cả các xí nghiệp tô nhượng, còn sau khi hết hạn, các xí nghiệp cùng với toàn bộ thiết bị đang hoạt động hoàn toàn thuộc quyền sở hữu của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga không phải bồi hoàn. Song "Xanh-đi-ca Van-đốc-líp" không được chính phủ Mỹ cũng như các nhóm tài chính có thể lực của Mỹ ủng hộ, và bản dự thảo hợp đồng không được ký kết. — 124.
- 154 Trong thư gửi V. I. Lê-nin ngày 15 tháng Ba 1921, A. A. I-ốp-phê, lúc bấy giờ đang ở Ri-ga với tư cách là trưởng đoàn đại biểu hòa bình xô-viết trong cuộc thương lượng với Ba-lan, đã bày tỏ tâm trạng không hài lòng vì mặc dù có nhiều kinh nghiệm trong công tác chính trị và đặc biệt là công tác ngoại giao mà Ban chấp hành trung ương đảng cứ chuyển ông từ công tác này đến công tác khác. — 124.
- 155 Có lẽ đây là nói hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 7 tháng Chạp 1920, tại đây đã thảo luận vấn đề xung đột giữa công đoàn vận tải đường thủy với Ban chấp hành trung ương liên hiệp công đoàn công nhân vận tải đường sắt và đường thủy. Khi thảo luận vấn đề này, V. I. Lê-nin và những người đứng về phía Lê-nin bị thiếu số; và nghị quyết do N. I. Bu-kha-rin đề nghị đã được thông qua với sự ủng hộ của L. Đ. Tơ-rốt-xki. Sự việc này Lê-nin đã phân tích trong bài "Khủng hoảng của đảng" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 291 - 292). — 127.
- 156 Đây là nói Ban chấp hành trung ương đảng bầu ngày 14 tháng Ba 1921 tại phiên họp thứ 13 của Đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga. Ngày 16 tháng Ba, sau khi đại hội bế mạc, hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã họp và bầu ra các cơ quan lãnh đạo của Ban chấp hành trung ương. — 128.

- 157 Để trả lời câu hỏi này, ngày 19 tháng Ba 1921, người ta báo cho V. I. Lê-nin là đã thả giáo sư G. Ô. Gra-phơ-ti-ô. — 129.
- 158 Thư này viết trên "Tài liệu về một số mỏ ở vùng Cu-ban" do phó chủ tịch Ủy ban kỹ thuật tối cao của Bộ dân ủy giao thông P. X. I-a-nu-sép-xki lập và gửi cho V. I. Lê-nin. Trong tài liệu có cho biết về những vỉa quặng mang-ga-ne đáng kể ở vùng Cu-ban. — 130.
- 159 Mấy dòng này viết trên thư đề ngày 18 tháng Ba 1921 của G. V. Tsi-tsê-rin gửi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, cho biết rằng theo tin tức nhận được qua Oa-sinh-tôn Van-đốc-líp thì vị tổng thống mới của Mỹ, U. Hác-đinh (ông này là người của Đảng cộng hòa, nhậm chức tổng thống vào tháng Ba 1921 thay V. Uyn-xơn), dường như tán thành việc thiết lập quan hệ thương mại với nước Nga xô-viết. Nhân việc này, Tsi-tsê-rin đề nghị kỳ họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thông qua Lời kêu gọi nói lên nguyện vọng muốn thiết lập quan hệ thương mại giữa nước Nga xô-viết và Mỹ. Ngày 20 tháng Ba, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã thông qua Lời kêu gọi Quốc hội Mỹ và tổng thống Hác-đinh. Lời kêu gọi nêu lên rằng "ngay từ buổi đầu tồn tại của mình, nước Nga xô-viết đã hy vọng rằng có thể sớm thiết lập quan hệ hữu nghị với nước Cộng hòa Bắc Mỹ vĩ đại và mong rằng giữa hai nước Cộng hòa sẽ thiết lập những quan hệ bền chặt có lợi cho cả hai bên". Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã đề nghị "cử sang Mỹ một đoàn đại biểu đặc biệt để tiến hành đàm phán với chính phủ Mỹ và để giải quyết vấn đề quan hệ buôn bán và khôi phục việc buôn bán giữa nước Nga và nước Mỹ" ("Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 61, ngày 22 tháng Ba 1921). Song hành động hữu hảo đó của Chính phủ xô-viết không được chính phủ Mỹ đáp ứng, chính phủ Mỹ vẫn không chịu thừa nhận Nhà nước xô-viết. Đáp lại Lời kêu gọi của Chính phủ xô-viết, ngoại trưởng Mỹ Ts. I-u-dơ trong bản tuyên bố ngày 25 tháng Ba 1921 đã đòi phải khôi phục lại trật tự tư sản ở nước Nga xô-viết, coi đó là điều kiện để phát triển việc buôn bán Xô - Mỹ. Lập trường thù địch như vậy của chính phủ Mỹ đối với nước Nga xô-viết đã làm cho việc bình thường hóa quan hệ ngoại giao và thương mại giữa hai nước bị trì hoãn nhiều năm. — 130.
- 160 Ý nói nghị quyết của Đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga "Nước Cộng hòa xô-viết và sự bao vây của chủ nghĩa tư bản" (xem "Đại hội

- X Đảng cộng sản (b) Nga. Tháng Ba 1921. Tường thuật tốc ký", Mát-xơ-va, 1963, tr. 610 - 612). — 131.
- 161 Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô có lưu trữ một số mẫu thư gửi cho V. I. Lê-nin tại Đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga. Phần lớn mẫu thư đề cập đến thuế lương thực và những vấn đề có liên quan đến thuế lương thực (hợp tác hóa, cải cách tiền tệ, thương nghiệp v. v.). Một loạt thư nói về sinh hoạt nội bộ đảng và những vấn đề khác được thảo luận tại đại hội. Theo chỉ thị của Lê-nin, tất cả những mẫu thư đó được thư ký sắp xếp lại theo vấn đề và lập bản kê. — 131.
- 162 Mẫu thư giao nhiệm vụ viết trên lá thư của A. A. Phren-ken, đại biểu Quân đoàn 4 tại Đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga. Đáp lại lời V. I. Lê-nin đề nghị giới thiệu cho Người những cán bộ nông dân tốt có tiếng tăm, Phren-ken đã cho biết địa chỉ và những điều về tiểu sử bốn nông dân đã phục vụ ở Sư đoàn 42 Quân đoàn 4. — 132.
- 163 Khi cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa nổ ra thì V. I. Lê-nin ở làng Pô-rô-nin (Ga-li-xi-a). Ngày 25 tháng Bảy (ngày 7 tháng Tám) năm 1914, các nhà đương cục Áo đã lục soát nhà ở của Lê-nin, đồng thời viên sĩ quan hiến binh đã lấy của Lê-nin bản thảo về vấn đề ruộng đất vì tưởng các bản thống kê là mật mã. Ngày hôm sau, Lê-nin bị bắt. Do sự khiếu nại của các nhà dân chủ - xã hội Ba-lan, Nga và Áo, ngày 6 (19) tháng Tám Lê-nin được thả và được phép rời khỏi Áo sang Thụy-sĩ. Khi ra đi, Lê-nin đã để lại ở Pô-rô-nin và Cra-cốp hầu hết tủ sách và tài liệu lưu trữ của mình. "Em hết sức lo lắng cho số phận của chúng", - V. I. Lê-nin viết cho A. I. U-li-a-nô-va - Ê-li-da-rô-va vào tháng Mười một 1914 (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 55, tr. 366). Về việc tìm kiếm tài liệu lưu trữ ở Cra-cốp và Pô-rô-nin của V. I. Lê-nin, xem chú thích 306. — 132.
- 164 Nhân việc chuẩn bị chuyển từ chế độ trưng thu lương thực thừa sang thuế lương thực. V. I. Lê-nin thu thập và nghiên cứu những ý kiến của nông dân về đường lối phát triển nông nghiệp. Đầu tháng Ba 1921, theo lời mời của Lê-nin (xem tập này, Phụ lục, tài liệu 18). A. R. Sa-pô-sni-cốp, T. I. Côn-đrốp và I. G. Côn-đrốp đã đến Mát-xơ-va. Những nông dân này đã nói chuyện với V. I. Lê-nin,

- M. I. Ca-li-nin, A. Đ. Txi-u-ru-pa, đã dự phiên họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thông qua luật về việc thay chế độ trưng thu lương thực thừa bằng thuế lương thực. Sau khi trở về, những nông dân này đã báo cáo tại hội nghị nông dân ngoài đảng ở tỉnh U-pha về chuyến đi Mát-xcơ-va và cuộc gặp gỡ với Lê-nin. Những người dự hội nghị đã gửi cho Txi-u-ru-pa một bức điện nói rằng "họ hoan nghênh việc ban hành sắc luật mới về chế độ sử dụng ruộng đất" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 134.
- 165 V. I. Lê-nin đã gạch dưới nhiều chỗ trong bức thư của V. N. Ca-i-u-rốp (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 72). — 135.
- 166 Đây là nói ý kiến của A. Đ. Txi-u-ru-pa đề nghị hoãn việc phê chuẩn vào ngày 25 tháng Ba 1921 thành phần của Ủy ban sử dụng vật tư của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng đến phiên họp sau của Hội đồng lao động và quốc phòng. Vấn đề này vẫn để lại trong chương trình nghị sự của phiên họp Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 25 tháng Ba 1921; Ủy ban đã được phê chuẩn gồm L. N. Cri-txơ-man, A. D. Gôn-txơ-man và V. M. Xmiéc-nốp. — 139.
- 167 Đây là nói quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 15 tháng Chạp 1920 phê chuẩn kế hoạch vận chuyển dầu mỏ do Hội đồng vận chuyển tối cao trình ngày 14 tháng Chạp. Quyết định đã nêu ra một loạt biện pháp thực tiễn có liên quan đến việc vận chuyển dầu mỏ, từ việc sửa chữa và sử dụng hợp lý những toa két chở dầu đến việc quy định mức hành trình. Quyết định đã đặc biệt đề ra những biện pháp cung cấp lương thực và áo quần cho công nhân các mỏ dầu và công nhân vận tải đường sắt. — 140.
- 168 Thư này viết trên điện báo bằng điện thoại của N. P. Bri-u-kha-nốp gửi V. I. Lê-nin, cho biết rằng ngày 25 tháng Ba Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định chuyển số giày nhận được từ nước ngoài cho ngành quân sự, số giày này vốn là do Bộ dân ủy lương thực đặt mua cho công nhân. Bri-u-kha-nốp đề nghị "xem xét lại quyết định đã thông qua về việc đó tại phiên họp ngày 25 tháng Ba 1921, còn bây giờ thì ngừng chuyển giày sang các kho

- của đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 142.
- 169 Đây là nói việc ký kết hiệp ước tô nhượng với Tổng công ty điện tín miền Bắc, chủ sở hữu những dây cáp điện báo ngầm dưới nước nối liền các cơ quan điện báo của nước Nga xô-viết với các cơ quan điện báo Đan-mạch, Nhật-bản, Trung-quốc và Thụy-điển. Trong bản hiệp ước đã soạn thảo, có quy định tỉ mỉ điều kiện sử dụng những đường dây điện báo nói trên (xem "Những vấn đề về chính sách đối ngoại của Liên-xô", t. IV, Mát-xcơ-va, 1960, tr. 187 - 196). Ngày 24 tháng Sáu 1921, hiệp ước đã được chủ tịch Hội đồng hành chính của Tổng công ty điện tín miền Bắc V. Vai-man ký. Về phía Chính phủ xô-viết, hiệp ước đã được V. I. Lê-nin ký ngày 21 tháng Bảy 1921. Theo hiệp nghị đã ký kết, hiệp ước có hiệu lực trong vòng 25 năm, đến ngày 8 tháng Tám 1946 thì hết hạn. Đúng ngày này, tại Mát-xcơ-va đã ký kết hiệp định mới về việc thiết lập các luồng thông tin điện báo chi nhánh và các luồng thông tin điện báo đi suốt theo đường dây cáp của Tổng công ty điện tín miền Bắc và đường dây của Bộ bưu điện Liên-xô, hiệp định này ngày nay vẫn còn hiệu lực. — 144.
- 170 Để trả lời bức thư này, cùng ngày hôm đó, Ph. E. Đgiéc-gin-xki đã gửi cho V. I. Lê-nin một tài liệu trình bày chuyện mua hồ loại đinh bằng đầu (đinh đóng giày) ở nước ngoài. Trên tài liệu trả lời của Đgiéc-gin-xki, V. I. Lê-nin viết: "(Về đinh bằng đầu) Hãy giữ lại và nhắc tôi" (Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, tr. 211). — 144.
- 171 Trong bức điện báo bằng điện thoại của chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn U-cra-i-na G. I. Pê-tơ-rốp-xki đã nói: "Vla-đi-mia I-lích! Do có sự bất đồng trong Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản U-cra-i-na, chúng tôi đề nghị đồng chí trả lời cho biết ý kiến của đồng chí về hai điểm sau đây xung quanh vấn đề thuế lương thực: 1) Thuế lương thực thống nhất đánh theo ðê-xi-a-tin từ 3 đến 5 phút mỗi ðê-xi-a-tin, theo tính toán của những người ðề xướng thì thuế này sẽ ðem lại 120 triệu ðút, quy thành lúa mì, sẽ ðem lại 70 triệu ðút lúa mì và 50 nghìn ðút các sản phẩm khác - (thịt, mỡ v. v.). Nên công bố ngay chính sách thuế ðể chuyển từ chế ðộ trưng thu lương thực thừa sang thuế. Nên ðề ra một loạt biện pháp trung gian. 2) Tổng số thuế là 130

- triệu pút không kể những sản phẩm khác và sẽ thu thuế từ vụ gặt tới. Mức trưng thu lương thực thừa sẽ giảm 20%. Số còn lại sau khi đã hoàn thành nghĩa vụ theo chế độ trưng thu lương thực thừa thì cho sử dụng để trao đổi hàng hóa" (Cục lưu trữ trưng ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trưng ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 145.
- 172 Ý nói Ủy ban soạn thảo những biện pháp thực tiễn để thi hành thuế lương thực lập ra theo quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trưng ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 25 tháng Ba 1921. Ngày 29 tháng Ba, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã phê chuẩn Ủy ban đó gồm L. B. Ca-mê-nép (trưởng ban), A. M. Lê-gia-va, V. P. Mi-li-u-tin, N. Ô-xin-xki và A. Đ. Txi-u-ru-pa. — 145.
- 173 Đây là nói Ban tài chính thuộc Ban chấp hành trưng ương Đảng cộng sản (b) Nga và Hội đồng bộ trưởng dân ủy, được thành lập theo đề nghị của V. I. Lê-nin chẳng bao lâu sau Đại hội X của đảng để nghiên cứu những vấn đề chính sách tài chính nhân việc chuyển sang chính sách kinh tế mới. Trưởng Ban tài chính là E. A. Prê-ô-bra-gien-xki. — 146.
- 174 Ngày 28 tháng Ba 1921 Bộ chính trị Ban chấp hành trưng ương Đảng cộng sản (b) Nga và ngày 29 tháng Ba Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định đưa E. A. Prê-ô-bra-gien-xki vào ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính. — 146.
- 175 Đây là nói bản dự thảo những nguyên tắc cơ bản của các hợp đồng tô nhượng giao cho chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao A. I. Rư-cốp soạn thảo. — 147.
- 176 Ý nói quyết định ngày 1 tháng Hai 1921 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về các tô nhượng dầu mỏ (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 146). — 147.
- 177 V. I. Lê-nin đã đưa một loạt điểm bổ sung và sửa chữa vào bản sơ thảo những nguyên tắc cơ bản của các hợp đồng tô nhượng (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 148). Bản dự thảo của Lê-nin là cơ sở của quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 29 tháng Ba. Ngày 11 tháng Tư 1921, khi báo cáo về vấn đề tô nhượng tại phiên họp của đảng đoàn cộng sản của Hội đồng trưng

- ương các công đoàn toàn Nga, Lê-nin đã đọc và bình luận từng điểm toàn bộ văn bản quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Những nguyên tắc cơ bản của các hợp đồng tô nhượng" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 199 - 216). — 148.
- 178 Ngày 28 tháng Ba 1921, V. I. Lê-nin nhận được thư trả lời như sau: "Thành phần của ủy ban tô nhượng: Lô-mốp, Lê-déc-xôn, Li-an-đau, Voóc-mơ-xơ. Lê-déc-xôn và Li-an-đau là kỹ sư, một người là kỹ sư cơ khí, một người là kỹ sư hóa học. Tùy theo tính chất của hợp đồng tô nhượng, mỗi hợp đồng đều do các chuyên gia và các đồng chí hữu quan của ngành công nghiệp hữu quan nghiên cứu. Các hợp đồng tô nhượng dầu mỏ do Xtơ-ri-giốp, Gúp-kin và Đốt-xe nghiên cứu; những hợp đồng tô nhượng rừng thì do Li-béc-man v. v. nghiên cứu" (Cục lưu trữ trưng ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trưng ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 148.
- 179 Bản dự thảo bức điện gửi L. B. Cra-xin về các hợp đồng tô nhượng dầu mỏ do I. M. Gúp-kin soạn thảo và ngày 28 tháng Ba 1921 trình lên V. I. Lê-nin thông qua. Lê-nin bổ sung một số điểm trong bức điện (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 151 - 152). — 148.
- 180 Đây là nói bức thư đề ngày 22 tháng Ba 1921 của G. L. Pi-a-ta-cốp, đề nghị V. I. Lê-nin giúp đỡ trong việc cử X. I. Xưc-tốp đến Đôn-bát làm công tác đảng. Như ông chỉ rõ, việc này bị Ban chấp hành trưng ương Đảng cộng sản U-cra-i-na ngăn cản chỉ vì trong thời gian tranh luận về công đoàn, Xưc-tốp đã theo phái Tơ-rốt-xki. Nhân lời đề nghị đó của Pi-a-ta-cốp, ngày 30 tháng Ba Lê-nin gửi bức điện báo bằng điện thoại đi Khác-cốp cho G. I. Pê-tơ-rốp-xki và M. V. Phrun-dê yêu cầu điều tra mọi tình hình của sự việc đó và trả lời cho biết (xem tập này, tài liệu 212).
- Trong thư của mình, Pi-a-ta-cốp cũng đã nói đến vấn đề tô nhượng, phản đối việc cho tô nhượng ở Đôn-bát. — 149.
- 181 Xem chú thích 167. — 150.
- 182 Bức thư này viết nhân câu hỏi sau đây do thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy L. A. Phô-ti-ê-va chuyển cho V. I. Lê-nin: "Trong tiểu ban nghiên cứu những biện pháp rút bớt quân số ở tỉnh Mát-xcơ-va đã nảy ra sự bất đồng: Mu-ra-lốp đồng ý với mệnh lệnh của Tổng tư lệnh Ca-mê-nép về việc chuyển 11 nghìn

bộ đội Hồng quân sang tỉnh Mát-xơ-va để tăng cường việc canh phòng của đơn vị đồn trú. Còn Kha-la-tốp và Gôn-tơ-man thì chống lại lệnh đó và đề nghị thông qua Hội đồng lao động và quốc phòng bằng cách hỏi ý kiến các ủy viên của Hội đồng lao động và quốc phòng. Cuộc trưng cầu ý kiến đem lại kết quả như sau: Rư-cốp, Xơ-li-an-xki, Bri-u-kha-nốp, Phô-min và Ô-xin-xki đề nghị ngừng thi hành mệnh lệnh của Tổng tư lệnh về việc chuyển 11 nghìn bộ đội Hồng quân sang tỉnh Mát-xơ-va cho đến khi vấn đề được giải quyết ở Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa. A-va-nê-xốp đồng ý với mệnh lệnh của Tổng tư lệnh. A-ních-xơ đề nghị ngừng thi hành mệnh lệnh của Tổng tư lệnh và chuyển vấn đề lên Hội đồng lao động và quốc phòng giải quyết vào ngày 30 tháng Ba. Đồng chí tán thành ý kiến nào?" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Ngày 30 tháng Ba Hội đồng lao động và quốc phòng quyết định đình chỉ thi hành mệnh lệnh của Tổng tư lệnh về việc đưa 11 nghìn bộ đội Hồng quân vào tỉnh Mát-xơ-va và chuyển vấn đề cho Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa giải quyết. — 153.

183 Ý nói bức thư V. I. Lê-nin nhận được của G. V. Tsi-tsê-rin gửi lên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, đề nghị gửi cho các tổ chức đảng của các nước cộng hòa và các khu vực có dân cư Hồi giáo một thông tri đặc biệt nhắc nhở rằng trong khi tiến hành tuyên truyền chống tôn giáo cần phải tế nhị và không được xúc phạm đến tình cảm tôn giáo của tín đồ Hồi giáo. Trong thư, Tsi-tsê-rin nhắc tới một trong những bài phát biểu của N. N. Na-ri-ma-nốp: "Đồng chí Na-ri-ma-nốp có lần đã nêu ra những chỉ dẫn rất có giá trị cho những người làm công tác tuyên truyền ở phương Đông về chính vấn đề này. Lời phát biểu của đồng chí ấy đối với các nhà sư Hồi giáo về việc tách biệt giáo hội và nhà nước là mẫu mực của thái độ tế nhị đối với công chúng Hồi giáo". Trong bức thư của Tsi-tsê-rin, Lê-nin đã đánh dấu những chỗ đề nghị ra thông tri và nhận định về lời phát biểu của Na-ri-ma-nốp (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 155.

184 Mẫu thư này viết trên lá thư của Oa-sinh-tơn Van-đốc-líp cho V. I. Lê-nin biết ý định của mình muốn gửi một bức điện cho ngoại

trưởng Mỹ Ts. I-u-dơ, bác bỏ ý kiến ở Mỹ cho rằng ở nước Nga Xô-viết không có đủ trữ lượng nguyên liệu để mở rộng ngoại thương. Van-đốc-líp đề nghị Lê-nin xem dự thảo bức điện do Van-đốc-líp soạn. — 155.

185 Xem chú thích 159. — 155.

186 Bản báo cáo của Cu-dơ-nê-txốp "Nhu cầu của công nghiệp dầu mỏ Êm-ba" được chuyển cho G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki. — 158.

187 Xem chú thích 210. — 158.

188 Ngày 16 tháng Tư 1921, Lê-nin nhận được điện của chủ tịch Ủy ban dầu mỏ A. P. Xê-rê-brốp-xki, trong đó Xê-rê-brốp-xki đề nghị V. I. Lê-nin: "Gửi cho một công văn chính thức công nhận sự độc lập nhất định của Ủy ban dầu mỏ trong việc trao đổi sản phẩm dầu mỏ ở Ba-tư, Tuốc-ke-xtan và châu Âu lấy thiết bị và áo quần, lương thực để cung cấp cho công nhân" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Ngày 18 tháng Tư, V. I. Lê-nin đề nghị A. I. Rư-cốp, V. P. Mi-li-u-tin và A. M. Lê-gia-va cho kết luận và dự thảo quyết định đã bàn bạc nhất trí của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về vấn đề cho Ủy ban dầu mỏ hưởng một sự độc lập nhất định trong việc trao đổi sản phẩm dầu mỏ (xem tập này, tài liệu 266). Ngày 19 tháng Tư, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã chỉ định một tiểu ban đặc biệt để soạn dự thảo quyết định về việc mở rộng thẩm quyền của Ủy ban dầu mỏ A-đéc-bai-gian đối với việc trao đổi những sản phẩm dầu mỏ ở Ba-tư, Tuốc-ke-xtan và châu Âu để lấy những vật dụng cung cấp cho công nhân. — 160.

189 Ngay ngày 2 tháng Tư 1921, bộ trưởng Bộ dân ủy lao động V. V. Smít đã triệu tập một cuộc hội nghị liên bộ để thảo luận những vấn đề do V. I. Lê-nin đề nghị. Trong nghị quyết của hội nghị có nêu: "Trong trường hợp giảm bớt một cách có kế hoạch tổng số công nhân phi sản xuất trong một ngành sản xuất thì ngành đó vẫn được cấp số lượng lương thực do Bộ dân ủy lương thực quy định trước khi giảm số công nhân phi sản xuất trong ngành đó" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ

nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 162.

190 Mẩu thư này viết trên lá thư của V. Ph. Gô-rin cho V. I. Lê-nin biết rằng chủ nhiệm khoa Trường đại học tổng hợp quốc gia Mát-xcơ-va 1 không để cho đồng chí ấy giảng một giáo trình có hệ thống về triết học. Gô-rin cũng viết rằng ảnh hưởng của những người trước kia là men-sê-vích và dân chủ - lập hiến ở trường đại học còn mạnh, chúng tuyên truyền những quan điểm tư sản. — 162.

191 Ý nói bức điện của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê trả lời bức điện của V. I. Lê-nin đề ngày 30 tháng Ba 1921 (xem tập này, tài liệu 210). — 163.

192 Vấn đề Cục khai thác than bùn bằng thủy lực được thảo luận tại các phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Ngày 5 tháng Tư 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã nghe các bản báo cáo của V. Đ. Kiéc-pi-tơ-ni-cốp và I. I. Rát-tsen-cô về tiến trình công tác của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực và đã quyết định cần phải thỏa mãn những yêu cầu của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực do tầm quan trọng đặc biệt của những xí nghiệp này. Hội đồng đã đề nghị tiểu ban đặc biệt gồm A. D. Gôn-txơ-man, A. B. Kha-la-tốp và I. I. Rát-tsen-cô, trong thời hạn hai ngày phải xác định chi tiết mức độ và thể thức thỏa mãn những nhu cầu của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực. Tại phiên họp ngày 7 tháng Tư, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã nghe bản báo cáo của tiểu ban. Đã quyết định trong vòng 5 tháng sẽ chi cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực 25 triệu rúp để thưởng cho những cán bộ kỹ thuật giỏi.

Phiên họp ngày 6 tháng Tư của Hội đồng lao động và quốc phòng đã thảo luận vấn đề chung về những biện pháp đảm bảo cung cấp lương thực cho chiến dịch khai thác than bùn. — 165.

193 Đây là nói văn bản bài phát biểu của G. M. Crơ-gi-gia-nốp-xki tại phiên họp đầu tiên của Ủy ban kế hoạch chung của nhà nước (Ủy ban kế hoạch nhà nước) ngày 5 tháng Tư 1921. — 165.

194 Đây là nói bức thư của E. V. Lu-ga-nốp-xki, vụ trưởng Vụ xây dựng thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, gửi đến cho V. I. Lê-nin và bản dự thảo sắc lệnh do Lu-ga-nốp-xki soạn thảo về

việc cải thiện đời sống của công nhân và viên chức làm việc trong ngành vận tải, công nghiệp và các xí nghiệp xã hội quan trọng nhất. — 169.

195 Ngày 7 tháng Tư, Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua sắc lệnh về việc thưởng bằng hiện vật cho công nhân, trong đó có nói rằng: "Thí nghiệm đối với công nhân một số ngành công nghiệp quan trọng nhất việc thưởng hiện vật bằng cách cấp cho công nhân một số sản phẩm do họ sản xuất ra để đổi lấy những sản phẩm nông nghiệp" ("Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 76, ngày 9 tháng Tư 1921). — 169.

196 Lời ghi chú này viết trên bức thư của E. M. Xcơ-li-an-xki, trong đó Xcơ-li-an-xki báo cáo rằng, sau khi có quyết định cắt giảm quân số của Hồng quân, một số cán bộ lãnh đạo quân sự khăng khăng đòi tăng chỉ tiêu đã quy định về số lượng các đơn vị còn được duy trì. — 170.

197 Thư này viết trên lá thư của A. Đ. Txi-u-ru-pa gửi Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga yêu cầu thông qua quyết định đưa gấp E. Ph. Rô-dơ-mi-rô-vích bị đau tim nặng ra nước ngoài cùng với các đồng chí đi chữa bệnh. — 171.

198 V. I. Lê-nin chuyển cho A. B. Kha-la-tốp văn bản bức điện của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê gửi từ Ba-cu đến cho Người, báo cáo về tình hình lương thực hết sức nghiêm trọng ở Cáp-ca-dơ.

Ngày 9 tháng Tư 1921, Lê-nin gửi điện trả lời Oóc-đgiô-ni-kít-dê (xem tập này, tài liệu 238). Ngoài ra, ngày 11 tháng Tư, sau khi đã đọc thư trả lời của M. I. Phrum-kin đáp lại yêu cầu của Kha-la-tốp, Lê-nin đã gửi cho Phrum-kin bức điện do Bộ dân ủy lương thực soạn thảo và V. I. Lê-nin ký, nói rằng cần phải "thi hành những biện pháp cương quyết nhất để cung cấp cho A-đéc-bai-gian, Gru-di-a, Ác-mê-ni-a và hai ngày một lần phải báo cáo tiến trình cung cấp và số lượng thực tế đã gửi đi" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 171.

199 Trong bài "Về công tác của Bộ dân ủy giáo dục", V. I. Lê-nin đã phân tích ý nghĩa của những quyết định này của Ban chấp hành

trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 403 - 416). — 172.

- 200 *Mẫu thư thứ nhất* viết trên bản sao bức thư của P. A. Cô-dơ-min gửi G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki được chuyển tới V. I. Lê-nin. Trong thư, Cô-dơ-min nói về khả năng sử dụng động cơ chạy bằng sức gió trong công cuộc điện khí hóa. Lê-nin đánh dấu "X" ở chỗ nói rằng nếu sử dụng những thiết bị chạy bằng sức gió, sức gió kết hợp với sức nước thì "trong 10 năm chúng ta sẽ có thể sản xuất ra một năng lượng nhiều gấp 5 lần so với kế hoạch của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga". Sau khi gạch đoạn đó, Lê-nin đánh dấu hỏi ở ngoài lề. Lê-nin đánh dấu "#" ở đoạn tác giả nói rằng "... việc nghiên cứu vạch chương trình này trên cơ sở kinh tế và kỹ thuật phải giao cho một tiểu ban đặc biệt và tôi có thể đảm nhiệm lãnh đạo tiểu ban này" (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 216).

Mẫu thư thứ hai viết trên lá thư của Cô-dơ-min gửi Lê-nin, thư này gửi cùng với bản sao bức thư gửi cho Cơ-gi-gia-nốp-xki.

Lê-nin đã ghi chú và đánh dấu nhiều đoạn trong cả hai bức thư của Cô-dơ-min (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 215 - 217). — 173.

- 201 *Mẫu thư* này gửi cho N. P. Goóc-bu-nốp cùng với bức thư có chữ ký của 49 nông dân ở làng Gô-lốp-ni-ki, tổng Da-bô-rốp-xcai-a, huyện Pê-rê-mư-slô, tỉnh Ca-lu-ga, trong đó họ báo cáo với V. I. Lê-nin về sự quá lạm của các cán bộ địa phương.

Ngày 14 tháng Tư 1921, Lê-nin giao cho thứ trưởng Bộ dân ủy nội vụ M. Ph. Vla-đi-mia-xki điều tra vụ này và trừng trị những kẻ có lỗi (xem tập này, tài liệu 254). Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ca-lu-ga đã tiến hành thẩm tra lời khiếu tố của nông dân và đã thi hành những biện pháp để trừ bỏ việc lạm dụng. — 174.

- 202 Vấn đề nhu cầu khẩn cấp của các xí nghiệp trọng điểm vùng I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ đã được thảo luận tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào thứ ba, ngày 12 tháng Tư. Dự thảo quyết định do một tiểu ban đặc biệt soạn thảo đã được thông qua với một số sửa đổi; bản dự thảo đề ra một số biện pháp cụ thể để giúp đỡ các xí nghiệp trọng điểm về tài chính, nhiên liệu, máy móc và lương thực. — 178.

- 203 Bức điện này gửi để đáp lại điện chào mừng của Hội nghị đại biểu dân nghèo I-a-cu-ti-a (Hội nghị II những người ngoài đảng

ở Tsu-ráp-tsin-xcơ) mà Hội đồng bộ trưởng dân ủy nhận được ngày 9 tháng Tư 1921. - 178.

- 204 Trả lời bức thư này, L. M. Khin-túc đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng sẽ thi hành những biện pháp kiên quyết để sử dụng các đoàn tàu quân sự nhằm đẩy mạnh việc chuyển khoai tây giống. Khin-túc cũng thông báo với Lê-nin rằng, việc chất xếp khoai tây giống trong phạm vi nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa Xô-viết Nga sẽ bắt đầu ngày 10 tháng Tư, và để đẩy mạnh công tác mua khoai tây giống ở nước ngoài, đã cử ra nước ngoài một đại diện đặc biệt. — 180.

- 205 Ngày 21 tháng Tư 1921, để bổ sung cho thông tri đã công bố trước đây, Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã công bố trên báo "Sự thật" một bức thư, đề nghị nhân dịp kỷ niệm ngày 1 tháng Năm "tuyệt đối không được để có bất kỳ một hoạt động nào, một lời phát biểu nào xúc phạm đến tình cảm tôn giáo của quần chúng nhân dân". — 180.

- 206 Trong bức điện trả lời gửi ngay ngày hôm đó, V. V. Phô-min báo với V. I. Lê-nin rằng đồng chí ấy coi ban lãnh đạo như thế là đạt và đề nghị đưa Ph. X. Lê-bết vào ban lãnh đạo. Về việc đề cử chuyên gia để thay khi cần thì Phô-min trả lời là không cần. — 181.

- 207 *Mẫu thư* gửi bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp Đ. I. Cuốc-xki viết trên nghị quyết của hội nghị các cán bộ giảng dạy ở Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va gửi V. I. Lê-nin. Hội nghị các cán bộ giảng dạy Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va, trong đó có rất nhiều người theo phái dân chủ - lập hiến, đã quyết định báo cho Lê-nin biết rằng, hội nghị coi việc Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp bổ nhiệm ban lãnh đạo mới của Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va trước khi ban hành điều lệ mới của các trường cao đẳng là không hợp pháp, và tỏ ý không tán thành thành phần nhân sự của ban lãnh đạo đã được chỉ định và yêu cầu cho hội đồng các cán bộ giảng dạy được quyền bầu ban lãnh đạo của trường. Để phản đối, các cán bộ giảng dạy đã bãi khóa. — 181.

- 208 Đ. I. Cuốc-xki trả lời rằng đồng chí ấy không coi việc Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp bổ nhiệm ban lãnh đạo mới là phi pháp, vì điều lệ trước cách mạng của Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va đã mất hiệu lực và việc tổ chức công việc ở các

trường cao đẳng kỹ thuật đã được chuyển cho Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp. Ngoài ra, Cục-xki coi việc chỉ định ban lãnh đạo mà không có người do các cán bộ giảng dạy đề cử là không hợp lý.

Về vấn đề Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va, xem thêm tập này, tài liệu 257, 270. - 181.

209 Báo cáo của R. E. Clát-xôn về việc đặt mua hàng cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực gửi đi từ Béc-lanh ngày 23 tháng Ba 1921 cho thứ trưởng Bộ dân ủy Ngoại thương A. M. Lê-gia-va. Báo cáo này đã chuyển cho V. I. Lê-nin ngày 16 tháng Tư 1921 (xem tập này, tài liệu 259). — 182.

210 Ý nói bức thư của G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki viết ngày 12 tháng Tư 1921 nói rằng đối với thời kỳ này thì chưa nên mở rộng các mỏ dầu Êm-ba. Bức thư thảo ra theo nhiệm vụ của V. I. Lê-nin giao (xem tập này, tài liệu 218).

Tại phiên họp ngày 15 tháng Tư, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thảo luận vấn đề ngừng xây dựng An-ghê-m-ba (nhánh đường sắt A-lếch-xan-đrốp - Gai-Êm-ba) và ống dẫn dầu. Đã thông qua nghị quyết về An-ghê-m-ba, bản dự thảo nghị quyết này do V. I. Lê-nin viết (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 242 - 243). Ngày 29 tháng Tư, Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định ngừng xây dựng ống dẫn dầu, ngày 6 tháng Năm thì quyết định chuyển việc xây dựng đường sắt A-lếch-xan-đrốp - Gai - Êm-ba từ tốc độ xung kích sang tốc độ bình thường. Cũng đã quyết định tổ chức ban kiểm tra công trường xây dựng đường sắt. Bản dự thảo nhiệm vụ của ban này do V. I. Lê-nin viết và đã được Hội đồng lao động và quốc phòng phê chuẩn ngày 11 tháng Năm (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 310 và tập này, tài liệu 371). — 185.

211 Thông qua L. M. Ca-ra-khan, ngày 13 tháng Tư 1921, V. I. Lê-nin đã gửi đi Béc-lanh cho V. L. Cốp-pơ một bức điện đề nghị xin giấy nhập cảnh cho G. L. Sô-lốp-xki và gia đình đồng chí ấy. Ngày 23 tháng Tư, Lê-nin lại gửi một bức điện nữa. Lê-nin gửi cho Cốp-pơ một bức điện yêu cầu xúc tiến việc xin giấy nhập cảnh cho Sô-lốp-xki và gia đình đồng chí ấy (xem tập này, tài liệu 284). — 185.

212 Đại hội VIII các Xô-viết họp từ ngày 22 đến ngày 29 tháng Chạp 1920, đã thông qua kế hoạch khai thác than đá ở Đôn-bát với khối lượng 600 triệu pút trong năm 1921. — 187.

213 Có lẽ trong bản gốc viết nhầm, cần phải đọc là Gô-lốp-ni-nô. Xem thêm chú thích 201. — 188.

214 Theo chỉ thị của Bộ dân ủy nội vụ nhân có bức thư của V. I. Lê-nin, Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ca-lu-ga đã tiến hành thẩm tra những đơn khiếu nại của nông dân và đã thi hành những biện pháp để trừ bỏ những sự lạm dụng. — 188.

215 Mẫu thư này viết trên bức điện của phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng và ủy viên Ủy ban lương thực khu Om-xcơ P. C. Ca-ga-nô-vích, nói rằng không thể hoàn thành nhiệm vụ thu mua sản phẩm ở Xi-bi-ri sau khi công bố trên báo chí chỉ thị của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và các tài liệu khác về việc huỷ bỏ chế độ trưng thu lương thực thừa. — 190.

216 Đây là nói nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 14 tháng Tư 1921 về tình hình của Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va. Bộ chính trị đã huỷ bỏ việc Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp bổ nhiệm ban lãnh đạo của Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va, đã đề nghị Bộ dân ủy giáo dục trình Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga xem xét bản dự thảo điều lệ của các trường cao đẳng và thành phần mới của ban lãnh đạo, cũng như bản dự thảo chỉ thị về vai trò và mối quan hệ qua lại giữa các chi bộ đảng, sinh viên ngoài đảng, các cán bộ giảng dạy và Bộ dân ủy giáo dục. Đồng thời Bộ chính trị giao cho Bộ dân ủy giáo dục phê phán những cán bộ giảng dạy của Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va đã bãi khóa. — 190.

217 Ý nói thông báo của Bộ dân ủy giáo dục về tình hình ở Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va. Thông báo này đã đăng trên báo "Sự thật" ngày 19 tháng Tư 1921 do bộ trưởng Bộ dân ủy giáo dục A. V. Lu-na-tsác-xki và bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga V. M. Mô-lô-tốp ký. Những cán bộ giảng dạy của Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va tham gia bãi khóa đã bị khiển trách và chỉ cho thấy rằng không được phép dùng những phương pháp phản đối như vậy. Đồng thời cũng đã đề nghị các

chi bộ đảng của Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xơ-va và các trường cao đẳng khác phải xây dựng quan hệ qua lại với cán bộ giảng dạy và sinh viên ngoài đảng như thế nào để có thể thúc đẩy việc ổn định sinh hoạt học tập bình thường ở các trường học và phát triển khoa học ở nước Nga xô-viết. — 190.

218 Mẫu thư này viết trên lá thư của V. L. Cốp-pơ, đại diện của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức về vấn đề tù binh. Cốp-pơ đã đề nghị tổ chức việc trao đổi sản phẩm giữa các tổ chức hợp tác xã của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Đức. Cốp-pơ cho biết rằng có khả năng ký kết với các hợp tác xã công nhân Đức một hiệp định, theo đó các hợp tác xã công nhân Đức sẽ cung cấp cho nước Nga xô-viết những hàng tiêu dùng cho nhu cầu của nông thôn và sẽ nhận lại một phần nhất định (50%) lương thực do các hợp tác xã xô-viết nhận được bằng cách trao đổi hàng tiêu dùng ở nông thôn; phần còn lại của số lương thực này thì sẽ để lại cho dân cư Nga.

V. I. Lê-nin đã gửi bức thư của Cốp-pơ cho L. B. Ca-mê-nép với tư cách là chủ tịch Ủy ban soạn thảo những biện pháp thực tiễn để thi hành thuế lương thực (Ủy ban được thành lập theo quyết định của Bộ chính trị ngày 25 tháng Ba 1921, thành phần của Ủy ban đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 29 tháng Ba). Trên lễ bức thư có chữ của các ủy viên khác của Ủy ban thuế lương thực - A. Đ. Txi-u-ru-pa, A. M. Lê-gia-va, N. Ô-xin-xki, V. P. Mi-li-u-tin - và đại diện thương mại của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp ghi là đồng ý với đề nghị của Lê-nin.

Ngày 15 tháng Tư, Lê-nin đã đưa bản dự thảo nghị quyết ra Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thông qua bằng cách hỏi ý kiến chung - về cơ bản đồng ý với đề nghị của Cốp-pơ và giao cho Cốp-pơ cùng với Xtô-mô-ni-a-cốp mở cuộc thương lượng sơ bộ với các hợp tác xã công nhân Đức. Ngày 16 tháng Tư, nghị quyết đó đã được thông qua tại phiên họp của Bộ chính trị. — 191.

219 Trên bản báo cáo của R. E. Clát-xôn về việc đặt mua hàng cho cục khai thác than bùn bằng thủy lực, V. I. Lê-nin đã ghi một số nhận xét và gạch dưới nhiều đoạn (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 239 - 240). Ngày 18 tháng Tư, G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki và Lê-nin đã dùng điện báo bằng điện thoại để hỏi Clát-xôn những

số liệu bổ sung cho bản báo cáo của đồng chí ấy (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 241). — 191.

220 "*Thư ngỏ*" ("Offener Brief") của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản thống nhất Đức gửi Đảng xã hội chủ nghĩa Đức, Đảng dân chủ - xã hội độc lập Đức, Đảng công nhân cộng sản Đức và tất cả các tổ chức công đoàn, đăng ngày 8 tháng Giêng 1921 trên báo "Die Rote Fahne", số 11. Trong bức thư này, Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản thống nhất Đức kêu gọi tất cả các tổ chức công nhân, công đoàn và xã hội chủ nghĩa Đức hãy cùng nhau đấu tranh chống thế lực phản động ngày càng tăng và sự tấn công của tư bản vào quyền lợi thiết thân của nhân dân lao động. Cương lĩnh hành động chung do những người cộng sản nêu ra nhằm đấu tranh đòi nâng cao mức trợ cấp cho những người bị tàn phế vì chiến tranh, thủ tiêu nạn thất nghiệp, kiện toàn tình hình tài chính của đất nước dựa vào sự đóng góp của các tổ chức độc quyền, các ủy ban nhà máy - công xưởng kiểm soát toàn bộ lương thực, nguyên liệu, nhiên liệu hiện có, khai trương tất cả những xí nghiệp đã ngừng hoạt động, kiểm soát việc gieo trồng, thu hoạch và việc bán tất cả các sản phẩm nông nghiệp, việc kiểm soát đó do các Xô-viết nông dân cùng với các tổ chức cố nông thực hiện, giải giáp và giải tán ngay tất cả các tổ chức quân sự hóa tư sản, thành lập đội tự vệ của công nhân, ân xá tất cả tù chính trị, khôi phục ngay quan hệ thương mại và ngoại giao với nước Nga xô-viết.

Giới lãnh đạo hữu khuynh của các tổ chức mà "*Thư ngỏ*" kêu gọi, đã bác bỏ đề nghị cùng hoạt động với những người cộng sản, mặc dù công nhân ủng hộ mặt trận thống nhất của giai cấp vô sản. - 192.

221 Đây là nói cuộc đấu tranh vũ trang của giai cấp vô sản Đức tháng Ba 1921.

Đa số thuộc phái tả trong Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản thống nhất Đức xuất phát từ cái gọi là "học thuyết tấn công", mà những người theo học thuyết này coi chiến thuật tấn công là chiến thuật duy nhất đúng trong mọi tình huống bất kể điều kiện chính trị cụ thể như thế nào, đã đẩy công nhân vào con đường khởi nghĩa non. Lợi dụng tình hình đó, giai cấp tư sản Đức đã khiêu khích công nhân khởi nghĩa vũ trang trong một thời điểm bất lợi đối với họ. Tháng Ba 1921, ở một số vùng miền Trung nước Đức đã nổ ra khởi nghĩa. Mặc dù công nhân đấu tranh rất anh

dùng, nhưng cuộc khởi nghĩa đã bị đè bẹp vì đa số trong giai cấp công nhân chưa được chuẩn bị để nổi dậy và không tham gia vào cuộc chiến đấu. — 192.

222 Ý nói Bê-la Cun, lúc đó là ủy viên đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương Quốc tế cộng sản. — 192.

223 P. Lê-vy dự Đại hội XVII Đảng xã hội chủ nghĩa Ý với tư cách là đại biểu của Đảng cộng sản thống nhất Đức. Đại hội họp từ ngày 15 đến ngày 21 tháng Giêng 1921 tại Li-voóc-nô, tại đây đã diễn ra sự phân liệt của đảng. Sau khi từ đại hội trở về Đức, Lê-vy bảo vệ những người phái giữa của Ý, đứng đầu là Gi. Xe-ra-ti. Ngày 24 tháng Hai 1921, sau khi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản thống nhất Đức thông qua nghị quyết chống Xe-ra-ti cùng những người đứng về phía ông ta và hoan nghênh việc thành lập Đảng cộng sản Ý thì năm ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản thống nhất Đức (Ô. Brát-xơ, E. Đây-mích, A. Hốp-man, P. Lê-vy, C. Txét-kin) đã ra khỏi Ban chấp hành trung ương với lý do là bất đồng với Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản thống nhất Đức. — 193.

224 Ngày 29 tháng Ba 1921, P. Lê-vy viết cho V. I. Lê-nin một bức thư, mà tài liệu này là thư trả lời. Trong thư, Lê-vy phê phán cuộc khởi nghĩa tháng Ba, đồng thời tuyên bố rằng mình sẽ rút lui khỏi ban lãnh đạo đảng và sẽ viết một cuốn sách trình bày quan điểm của mình.

Đầu tháng Tư 1921, Lê-vy cho xuất bản cuốn sách "Unser Weg. Wider den Putschismus" ("Con đường của chúng ta. Chống chính sách nổi loạn"), trong đó Lê-vy gọi cuộc đấu tranh của hàng chục vạn người vô sản Đức là cuộc "nổi loạn kiểu Ba-cu-nin". Lê-vy kêu gọi công nhân hãy chỉ trích những người cộng sản mà y cho là phải hoàn toàn chịu trách nhiệm về sự thất bại của cuộc khởi nghĩa. Ngày 15 tháng Tư 1921, Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản thống nhất Đức đã khai trừ Lê-vy ra khỏi đảng vì đã vi phạm thô bạo kỷ luật đảng và vì đã công bố cuốn sách có hại đối với đảng, và đòi Lê-vy phải bỏ giấy ủy nhiệm làm nghị viên. Ngày 29 tháng Tư 1921, Ban chấp hành Quốc tế cộng sản đã tán thành quyết định của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản thống nhất Đức về việc khai trừ Lê-vy ra khỏi đảng. Vấn đề sự bất đồng về sách lược nảy sinh nhân cuộc khởi nghĩa tháng Ba, đã chuyển cho Đại hội III Quốc tế cộng sản thảo luận. Đại

hội III đã phê chuẩn việc khai trừ Lê-vy ra khỏi đảng. Từ đây Lê-vy hoàn toàn chuyển sang lập trường dân chủ - xã hội và tiến hành đấu tranh chống Quốc tế cộng sản. — 193.

225 Đây là nói Đại hội III Quốc tế cộng sản. Đại hội khai mạc ngày 22 tháng Sáu 1921 tại Mát-xcơ-va. — 193.

226 Nhiệm vụ giao cho V. M. Mô-lô-tốp viết trên thư báo cáo của nhóm các ủy viên đoàn chủ tịch lâm thời và ủy ban phương pháp khoa học của Trường đại học tổng hợp quốc gia Mát-xcơ-va gửi Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về vấn đề đào tạo chuyên gia xô-viết. Các tác giả của bức thư đã phê phán hành động của các cán bộ giảng dạy cũ chống lại việc đổi mới trường cao đẳng và đề nghị sửa đổi bản dự thảo điều lệ của trường cao đẳng do ban lãnh đạo Bộ dân ủy giáo dục thông qua.

Ngày 20 tháng Tư 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề nghị Bộ dân ủy giáo dục khoan công bố điều lệ của trường cao đẳng để hoàn chỉnh và thảo luận thêm vấn đề đó. — 194.

227 Điều ghi chú này viết trên bức thư của A. G. Bê-lô-bô-rô-đốp gửi V. I. Lê-nin từ Rô-xtốp trên sông Đôn. Trong thư này Bê-lô-bô-rô-đốp đã kể về đại hội các Xô-viết đầu tiên ở tỉnh Xta-vrô-pôn. Lê-nin đã gạch dưới và gạch bên lề nhiều chỗ trong thư; đặc biệt Lê-nin lưu ý các ủy viên Bộ chính trị đoạn sau đây trong báo cáo của Bê-lô-bô-rô-đốp: "Có một lực lượng mới đã đến tỉnh: những nông dân Xta-vrô-pôn phục viên - những người Bu-đen-nui và Gio-lô-bin, đứng đầu là các chỉ huy của họ. Họ hết sức đoàn kết và tạo nên một yếu tố có thể đóng một vai trò đáng kể trong đời sống của tỉnh. Nhiều người trong họ là đảng viên cộng sản. Đó là một cánh nông dân của đảng ta, chỉ khác quần chúng nông dân còn lại ở chỗ có ý thức hơn, nhưng hoàn toàn vẫn giữ thế giới quan nông dân và khí chất nông thôn. Họ là một cái vết nổi rõ nhất trong toàn khối đại biểu đại hội" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 195.

228 Điều ghi chú này viết trên bản báo cáo của bí thư tỉnh ủy Khác-cốp về việc áp dụng thuế lương thực. § 1 của bản báo cáo đề nghị thu thuế hiện vật thống nhất trên mỗi đề-xi-a-tin và xác định một nguyên tắc để người nông dân biết một cách chính xác "họ

phải đóng bao nhiêu trong một năm và để việc thu thuế hoàn toàn không phụ thuộc vào sự tùy tiện của đại diện phụ trách lương thực ở địa phương" (ở chỗ này trong bản báo cáo, V. I. Lê-nin viết bên lề: "Nota bene!"). § 2 của bản báo cáo xét vấn đề tổng mức thuế lương thực đối với U-cra-i-na. § 4 đề nghị sử dụng hợp tác xã để trao đổi hàng hóa. Toàn văn bản báo cáo cùng với những điều ghi chú và đánh dấu của Lê-nin được công bố trong Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 74 - 78. — 195.

229 Xem chú thích 188. — 196.

230 Thư này viết nhân nhận được bức điện của thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông V. V. Phô-min, trong đó Phô-min đề nghị đặt cơ quan quản lý các cảng ở Gru-di-a và Áp-kha-di-a (Ba-tum, Pô-ti, Xu-khum) trực thuộc cơ quan quản lý vận tải đường biển của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Rô-xtốp hoặc Nô-vô-rốt-xi-xcơ. Ủy ban cách mạng Gru-di-a phản đối đề nghị này.

Ngày 19 tháng Tư 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ủng hộ Ủy ban cách mạng Gru-di-a và ra quyết định chuyển việc tổ chức các cảng ở Gru-di-a và Áp-kha-di-a cho Gru-di-a quản lý. Nghị quyết giao cho cục vận tải đường biển nhiệm vụ phải ra sức giúp đỡ các cảng này về vật chất. — 198.

231 Xem chú thích 216. — 199.

232 Theo đề nghị của V. I. Lê-nin, X. M. Gli-kin đã trình bày những kết luận cơ bản của mình trong bài "Bản về bản dự thảo hợp đồng tô nhượng với hợp tác xã công nhân Tây Âu về việc chế biến nguyên liệu ở Xi-bi-ri", bài này đã đăng vào ngày 24 tháng Tư 1921 trên báo "Đời sống kinh tế", số 89; ngày 27 tháng Tư, cũng trên báo đó đã đăng bản dự thảo những nguyên tắc chung của hợp đồng tô nhượng với hợp tác xã Tây Âu về việc chế biến nguyên liệu lương thực ở Xi-bi-ri do Gli-kin ký. — 200.

233 Ngày 4 tháng Năm 1921, V. A. A-va-nê-xốp đã gửi bản báo cáo của mình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy, phân tích những quyết định và nghị quyết của Đại hội I toàn Nga các tổ chức sản xuất nông nghiệp của giáo phái (đại hội họp từ ngày 19 đến ngày 26 tháng Ba 1921). A-va-nê-xốp nêu rằng những quyết nghị của đại hội mâu thuẫn với chính sách của Nhà nước xô-viết và đề nghị hãy đề ra những biện pháp để ngăn chặn dân cư ở trung tâm và ở các địa

phương tránh khỏi ảnh hưởng có hại của những người theo các giáo phái. Do lập trường chống Xô-viết của đại hội các tổ chức nông nghiệp của giáo phái, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy tại phiên họp ngày 16 tháng Năm đã giao cho Bộ dân ủy tư pháp cùng với Bộ dân ủy nông nghiệp và Ủy ban đặc biệt toàn Nga trong thời hạn 1 tuần phải ra những chỉ thị cần thiết cho các địa phương. — 202.

234 Điện báo bằng điện thoại này V. I. Lê-nin viết để trả lời giấy mời của phụ tá tư lệnh quân khu Mát-xcơ-va V. N. Rút-xô mời ngày 20 tháng Tư 1921 dự lễ duyệt binh kỷ niệm lần thứ nhất ngày thành lập khóa huấn luyện thể thao khu Mát-xcơ-va mang tên V. I. Lê-nin. — 202.

235 Nhiệm vụ này viết trên bức điện của V. V. Phô-min. Bức điện cho biết rằng từ Grô-dơ-nưi hàng ngày có thể chở được 350 toa kết sản phẩm dầu mỏ và đề nghị tổ chức việc vận chuyển sản phẩm dầu mỏ.

Ở phần trên của bức điện Lê-nin ghi: "Ngày hôm nay ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy". Cũng hôm đó, ngày 19 tháng Tư, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định giao cho một tiểu ban gồm đại diện của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Bộ dân ủy giao thông và V. A. A-va-nê-xốp xét những đề nghị của Phô-min và trình lên Hội đồng lao động và quốc phòng bản dự thảo quyết định về vấn đề này. Ngày thứ sáu, 6 tháng Năm, phiên họp Hội đồng lao động và quốc phòng đã thảo luận những đề nghị về việc vận chuyển dầu mỏ từ Grô-dơ-nưi và việc tận dụng các toa kết chở dầu. Ngày 11 tháng Năm, Lê-nin đã ký một bản quyết định chi tiết của Hội đồng lao động và quốc phòng về vấn đề này.

Bức điện thứ hai nhắc đến ở đây là bức điện do X. Ê. Tsu-txơ-ca-ép gửi Lê-nin. Bức điện đó nói đến tình hình của các mỏ vàng ở sông Lê-na. Vấn đề này được xem xét tại phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 22 và 27 tháng Tư 1921. Trong quyết định đã thông qua, Hội đồng lao động và quốc phòng đề nghị Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri "thi hành mọi biện pháp cần thiết để khôi phục mỏ vàng ở sông Lê-na theo chương trình sản xuất đã được Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao phê chuẩn" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 203.

- 236 Mẫu thư này V. I. Lê-nin viết trên đoạn trích biên bản phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 20 tháng Tư 1921 kèm theo quyết định đưa người và vật tư của đoàn X. V. Ma-lư-sép, đang tiến hành các nghiệp vụ thương mại ở Trung Á, về Mát-xcơ-va cho Bộ dân ủy lương thực sử dụng (đây là nói việc sử dụng toàn bộ số người và vật tư của đoàn Ma-lư-sép để tiến hành các nghiệp vụ trao đổi hàng hóa trên sông Vôn-ga, Ca-ma và Bê-lai-a). Đề nghị Ma-lư-sép thỏa thuận thông qua Bộ dân ủy lương thực những ý kiến của mình về vấn đề này với tất cả các bộ, các ngành hữu quan và trình lên Hội đồng lao động và quốc phòng. Trong đoạn trích biên bản, Lê-nin gạch dưới và gạch đứng hai gạch ở các chữ: "thỏa thuận thông qua Bộ dân ủy lương thực" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 204.
- 237 Thư này là để trả lời bức thư của bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga E. I-a-rô-xláp-xki. Trong thư đó, I-a-rô-xláp-xki hỏi V. I. Lê-nin: "Đồng chí có cho rằng có thể mời Đê-bô-rin và L. Ác-xen-rốt giảng triết học (lịch sử triết học và chủ nghĩa duy vật lịch sử) được không? Hội đồng khoa học Trường đại học tổng hợp Xvéc-đlốp hỏi ý kiến về vấn đề này. Tại Bộ tổ chức, chúng tôi đã quyết định không mời L. Ác-xen-rốt giảng, giờ đây nhóm giảng viên lại đặt vấn đề ấy ra một lần nữa" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 205.
- 238 Thư này viết tại phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 22 tháng Tư 1921 thảo luận bản "Dự thảo quyết định về việc tổ chức các cục nhiên liệu". I. T. Xmin-ga là người báo cáo về vấn đề này. Hội đồng lao động và quốc phòng đã thông qua bản dự thảo quyết định đã đề ra sau khi sửa một số chỗ; cụ thể đã quyết định rằng: "Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao sẽ đặc biệt đề ra những điều kiện kiểm tra và giám sát của Hội đồng mỏ đối với công việc của Tổng cục công nghiệp nhiên liệu và đưa ra Hội đồng lao động và quốc phòng phê chuẩn". (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 206.

- 239 Thư này viết trên lễ bản sao gửi cho V. I. Lê-nin của bức thư I. I. Rát-tsen-cô gửi A. B. Kha-la-tốp đề nghị cho mượn 3 - 5 nghìn pút mỡ cho công nhân khai thác than bùn cho đến khi Cục khai thác than bùn bằng thủy lực nhận được số hàng hóa đặt mua của Bộ dân ủy ngoại thương. — 206.
- 240 Đây là nói bản dự thảo sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga "Về những nguyên tắc tổ chức đời sống kinh tế của Công xã lao động Ca-rê-li-a" và bản dự thảo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng "Về những nhiệm vụ kinh tế trước mắt của Công xã lao động Ca-rê-li-a". Ngày 26 tháng Tư 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã phê chuẩn bản dự thảo thứ nhất và chấp nhận những đề nghị nêu trong bản dự thảo thứ hai. — 209.
- 241 Tại phiên họp ngày 27 tháng Tư 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thảo luận bản dự thảo quyết định về những biện pháp chống hạn do thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp I. A. Tê-ô-đô-rô-vích đệ trình. Đã thông qua 3 điểm chung của bản dự thảo quyết định, còn những điểm khác có liên quan đến những biện pháp thực tiễn cụ thể thì định đưa ra xem xét ngay cùng với các bộ, các ngành hữu quan và sẽ phê chuẩn tại phiên họp sắp tới của Hội đồng lao động và quốc phòng. Ngày 29 tháng Tư, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thông qua toàn bộ quyết định. Điểm thứ nhất của quyết định đó đã nhấn mạnh điều sau đây: "Thừa nhận việc chống hạn là một công việc có tầm quan trọng hàng đầu đối với đời sống nông nghiệp của đất nước và coi những biện pháp thi hành theo hướng này có ý nghĩa chiến đấu" ("Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 95, ngày 5 tháng Năm 1921). — 214.
- 242 Tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 26 tháng Tư 1921, thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực N. P. Bri-u-kha-nốp đã đọc báo cáo về vấn đề hỗ trợ chiến dịch đánh cá. Các quyết định do Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua đã đảm bảo vận chuyển hàng hóa khẩn cấp cho Tổng cục công nghiệp đánh cá và cho nó quyền (sau khi báo cho Bộ dân ủy lương thực biết) trực tiếp đưa vấn đề lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng. Để xem xét vấn đề phát triển công nghiệp cá và lập kế hoạch cho chiến dịch đánh cá, đã thành lập một tiểu ban gồm các đại diện của Bộ dân ủy lương thực, Hội đồng

trung ương các công đoàn toàn Nga, Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, Bộ dân ủy ngoại thương và Tổng cục công nghiệp cá. — 217.

243 Đây là nói việc cấp cho Bộ dân ủy ngoại giao nhà ở dành cho những người ở nước ngoài tới. Ngày 26 tháng Tư 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thành lập một tiểu ban và giao cho nó nhiệm vụ chuẩn bị vấn đề kiếm nhà cho Bộ dân ủy ngoại giao. — 218.

244 Để trả lời vấn đề này, A. O. An-xki gửi V. I. Lê-nin bản tin của Vụ tổ chức và chỉ đạo của Bộ dân ủy tài chính về thị giá của đồng rúp vàng và bản sao quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 4 tháng Tư 1921 về việc tăng thị giá chuyển đổi của đồng rúp ra ngoại tệ.

Lê-nin đã gửi những tài liệu nhận được để hỏi ý kiến E. A. Prê-ô-bra-gien-xki, ông này kết luận rằng những tính toán đã quy định về thị giá đồng rúp là vô nghĩa. Đối với sự lạm dụng có thể có ở đây, Prê-ô-bra-gien-xki đã dẫn lời của An-xki phát biểu tại ban lãnh đạo, cương quyết phủ nhận khả năng đó. — 219.

245 Ngày hôm sau, 30 tháng Tư 1921, Ph. E. Đgiéc-gin-xki đã gửi đến V. I. Lê-nin một bức thư trả lời, cho biết rằng Đgiéc-gin-xki sẽ trao đổi với I. I. Xơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp và sẽ thi hành những biện pháp để đấu tranh với bọn đầu cơ. — 222.

246 Trong cuốn sách "Than trắng và Pê-tơ-rô-grát cách mạng", I-a. M. Sa-tu-nốp-xki đã đề cập vấn đề khôi phục thành phố Pê-tơ-rô-grát, một trung tâm công nghiệp đã bị suy sụp. Phát biểu những điều suy luận trình trọng chung chung về việc sử dụng năng lượng của Xvi-a và Vôn-khốp để khôi phục kinh tế của Pê-tơ-rô-grát, tác giả nói rằng chính mình đề ra một kế hoạch cải tạo có tính chất "cách mạng" đối lập với kế hoạch của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga mà tác giả cho là một kế hoạch "ôn hòa", "không cách mạng", vạch ra cho một thời gian quá dài.

Ngày 24 tháng Tư 1921, V. I. Lê-nin đã gửi cuốn sách của Sa-tu-nốp-xki cho G. M. Crơ-gi-gia-nốp-xki. Lê-nin viết trên bìa cuốn sách: "Đồng chí Crơ-gi-gia-nốp-xki! Ý kiến của đồng chí thế nào? Hãy gửi trả lại kèm theo ý kiến. Tôi sẽ gửi cho Di-nô-vi-ép". Ở tr. 14 của cuốn sách, Lê-nin gạch bên cạnh những chữ: "qua một vài tháng đã có điện để khai trương các nhà máy còn lại", rồi viết vào

đoạn ấy: "Hình như đây là thực chất. Mấy tháng? Bao nhiêu điện? Thực tế có thực hiện được không?". Ở trang 15, Lê-nin đánh dấu chỗ tác giả viết về ý kiến của các chuyên gia thủy lực học, và viết: "Những chuyên gia nào? Đẳng ở đâu và bao giờ?" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Về vấn đề những biện pháp có thể thi hành để khôi phục kinh tế của Pê-tơ-rô-grát, ngày 3 tháng Năm Lê-nin đã hỏi ý kiến G. E. Di-nô-vi-ép, chủ tịch xô-viết Pê-tơ-rô-grát (xem tập này, tài liệu 302). - 222.

247 Mẫu thư này viết trên lá thư của L. Đ. Tô-rốt-xki trả lời thư của V. I. Lê-nin đề ngày 30 tháng Tư 1921 (xem tập này, tài liệu 298). Tô-rốt-xki cố gắng bảo vệ cuốn sách của I-a. M. Sa-tu-nốp-xki "Than trắng và Pê-tơ-rô-grát cách mạng". Trên thư của Tô-rốt-xki, Lê-nin đánh dấu và ghi chú một số đoạn (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 208 - 209). — 225.

248 Để trả lời câu hỏi này của V. I. Lê-nin, ngày 5 tháng Năm, G. E. Di-nô-vi-ép cho Lê-nin biết quyết định đã được thông qua tạm thời đình chỉ việc xây dựng ở Xvi-a và tập trung sự nỗ lực để hoàn thành công việc ở Út-ki-na da-vốt vào năm 1921, công việc xây dựng ở Vôn-khốp trong bất kỳ tình huống nào cũng không được ngừng. — 225.

249 Chưa rõ là nói về vấn đề gì. — 226.

250 Ngày 22 tháng Tư 1921, đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân xây dựng toàn Nga đã đề cử thành phần mới của ban lãnh đạo Ủy ban các công trình nhà nước trung ương. Theo quyết định ngày 30 tháng Tư của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, ngày 3 tháng Năm, V. I. Lê-nin đã nói chuyện với phó chủ tịch Ủy ban các công trình nhà nước trung ương B. I. Gôn-đéc về tình hình ở ủy ban (còn giữ lại bản của V. I. Lê-nin ghi báo cáo của Gôn-đéc), sau đó chắc là đã viết thư hỏi ý kiến G. M. Crơ-gi-gia-nốp-xki.

Trong thư trả lời có nhận định B. I. Gôn-đéc, C. A. An-phê-rốp, M. X. Ru-đô-mi-ne, X. Đ. Mác-cốp, V. X. Prô-do và các cán bộ khác của Ủy ban các công trình nhà nước trung ương, Crơ-gi-gia-nốp-xki đề nghị đưa những công nhân và cán bộ cũ trung thực của Ủy ban các công trình nhà nước trung ương vào

ban lãnh đạo, cử T. V. Xa-prô-nốp và I-u. V. Lô-mô-nô-xốp đứng đầu, cũng như thực hiện một loạt những biện pháp khác để củng cố ủy ban.

Ngày 12 tháng Năm, Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đã phê chuẩn Xa-prô-nốp làm chủ tịch ban lãnh đạo Ủy ban các công trình nhà nước trung ương và G. Đ. Txi-u-ru-pa làm phó chủ tịch, M. V. Da-kha-rốp là ủy viên ban lãnh đạo, giao cho Xa-prô-nốp và Txi-u-ru-pa bàn định việc cử những người khác làm ủy viên. — 227.

- 251 Để trả lời mẫu thư này, người ta đã gửi đến V. I. Lê-nin những tin tức nói rằng các phần mộ của G. V. Plê-kha-nốp và V. I. Da-xu-lích đã thu xếp ổn thoả, Ủy ban các công trình nhà nước đã hứa giao cho nhà điêu khắc I. I-a. Ghin-txơ-bua số thạch cao cần thiết để dựng đài kỷ niệm Plê-kha-nốp.

Về sau, ngày 16 tháng Bảy 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định giúp đỡ dựng đài kỷ niệm Plê-kha-nốp và giao cho N. A. Xê-ma-scô bàn vấn đề này với Xô-viết Pê-tơ-rô-grát. — 227.

- 252 Trong bức điện trả lời V. I. Lê-nin ngày 6 tháng Năm 1921, C. E. Vô-rô-si-lốp báo cáo: "Đã nhận được bức điện của đồng chí số 108/S. Đã ra tất cả những lệnh cần thiết. Sẽ theo dõi việc thực hiện chính xác nhiệm vụ của đồng chí giao" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 228.

- 253 Ngày 4 tháng Năm 1921, tại phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng đã thảo luận đề nghị của chi nhánh Brê-xláp của công ty "Stahlwerkmark" ở Đức về việc cho chi nhánh này tô nhượng thành lập đường hàng không đưa thư và chở khách giữa nước Nga xô-viết và Đức. Hội đồng lao động và quốc phòng về nguyên tắc tán thành đề nghị đó và giao cho Bộ dân ủy quân sự, Bộ dân ủy ngoại giao và Ủy ban đặc biệt toàn Nga đề ra những điều kiện chi tiết về các chuyến bay và trình bản dự thảo quyết định lên Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Ngày 6 tháng Tám 1921, V. I. Lê-nin giao nhiệm vụ cho V. A. Xmô-li-a-ni-nốp "kiểm tra xem công việc đó có tiến triển hay không" (Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, tr. 304). Ngày 8 tháng Chín 1921, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định: 1) coi việc thành lập đường hàng không giữa Mát-xcơ-va và Đức là việc không

thể trì hoãn, 2) giao cho Bộ dân ủy ngoại thương với sự thỏa thuận của Bộ dân ủy ngoại giao, Bộ dân ủy bưu điện và Tổng cục hàng không, thương lượng với các hãng Đức về vấn đề tổ chức công ty hỗn hợp Nga - Đức để tổ chức và sử dụng tuyến đường hàng không Mát-xcơ-va - Đức và 3) xuất cho Bộ dân ủy ngoại thương 250 nghìn rúp vàng để thành lập và trang bị tuyến đường và dùng vào những khoản chi tiêu ban đầu về việc sử dụng đường hàng không.

"Công ty hàng không Nga - Đức" ("Đê-ru-lu-phtơ") hỗn hợp được quyền thực hiện việc giao thông bằng máy bay giữa Nga và Đức, đã được thành lập ngày 24 tháng Mười một 1921 tại Béc-lanh. — 229.

- 254 V. I. Lê-nin, ngay từ tháng Giêng 1920 trong bức thư gửi A. V. Lu-na-tsác-xki, đã đề ra ý kiến cần phải "soạn bộ từ điển tiếng Nga hiện đại" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tài liệu 208). Song mãi đến năm 1921 công việc soạn từ điển mới bắt đầu. Về vấn đề này, xem tập này, các tài liệu 316, 341, 394 và Văn tập Lê-nin, t. XXIII, tr. 205.

Để soạn từ điển đã thu hút hơn 30 nhà bác học Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát; đến mùa thu năm 1923, về cơ bản đã soạn xong tập thứ nhất, song không thể hoàn thành công việc vào thời kỳ đó. Mãi đến năm 1927, công việc soạn từ điển mới tiếp tục trở lại.

Từ điển tiếng Nga giải thích mới gồm 4 tập do Đ. N. U-sa-cốp chủ biên, xuất bản vào năm 1935 - 1940. Trong lời tựa viết cho tập I có nói rằng, các soạn giả cố gắng làm cho cuốn từ điển đáp ứng được những yêu cầu mà V. I. Lê-nin đã đề ra đối với một cuốn từ điển giải thích có tính chất mẫu mực về tiếng Nga văn học hiện đại. — 229.

- 255 Tài liệu này có lẽ viết nhân bức thư của G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki gửi V. I. Lê-nin nói về sự chệch choạc trong công việc tại công trường xây dựng các nhà máy thủy điện Xvi-a của Cục hàng hải (Công trường xây dựng các nhà máy thủy điện Xvi-a) và Út-ki-na da-vốt do việc một nhóm đông các cán bộ lãnh đạo hành chính và kỹ thuật bị bắt. Lo ngại rằng tình hình đó sẽ làm mất phần lớn thời gian trong giai đoạn đầu xây dựng, Cờ-gi-gia-nốp-xki chỉ rõ là cần phải thả tất cả những người không trực tiếp bị buộc tội, thực hiện rộng rãi việc thả có điều kiện những cán bộ kỹ thuật chủ chốt và đề nghị Ủy ban các công trình nhà nước trung ương tham gia vào việc điều tra.

Để trả lời những điều Lê-nin hỏi, người ta đã báo cáo rằng, trong tiến trình điều tra sơ bộ vụ án, hơn 120 người bị bắt đã được thả vì không tham gia vào vụ này hoặc được thả có điều kiện. Hình như cùng lúc đó, ngày 6 tháng Năm 1921, I. X. Un-slich-tơ đã gửi Lê-nin bản sao kết luận của đặc phái viên của ban kinh tế của Ủy ban đặc biệt toàn Nga đề ngày 8 tháng Tư (ngày 12 tháng Tư chuyển cho Ủy ban các công trình nhà nước trung ương) kèm theo sự buộc tội các cán bộ lãnh đạo của Công trường xây dựng các nhà máy thủy điện Xvi-a về tội phản cách mạng về mặt kỹ thuật và bản báo cáo của mình yêu cầu Hội đồng lao động và quốc phòng chỉ định một tiểu ban cùng với đại diện của Cục kinh tế của Ủy ban đặc biệt toàn Nga để điều tra một cách khẩn cấp tại chỗ. Về sau, nhân bức thư của L. B. Cra-xin đề ngày 17 tháng Năm 1921 khẳng định rằng việc bắt bớ ở Công trường xây dựng các nhà máy thủy điện Xvi-a được tiến hành theo sự tố giác và bản thân vụ ấy không nghiêm trọng, Lê-nin lại trở lại vấn đề ấy một lần nữa. Lê-nin gạch dấu trong báo cáo của Cra-xin và viết trên thư: "*Gửi Phô-ti-ê-va*. Hãy viết lên giấy có tiêu đề của tôi đoạn có đánh dấu và gửi câu hỏi chính thức sau khi đã đưa tôi ký. Cất thư này vào lưu trữ" và dưới đó: "Cra-xin nói về công trường Xvi-a. 17/V. 1921" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Ngày 25 tháng Năm đoạn trích thư của Cra-xin cùng với yêu cầu của Lê-nin đề nghị cho ý kiến gấp đã được chuyển cho Un-slich-tơ.

Như Un-slich-tơ đã viết trong hồi ký của mình, báo cáo của Ủy ban đặc biệt toàn Nga đề ngày 17 tháng Tám khẳng định thành phần phản cách mạng không còn hồ nghi gì của những người lãnh đạo công trường, khẳng định kế hoạch tiến hành công việc không hợp lý, khẳng định hành động phản cách mạng về kỹ thuật, và báo cáo về bản án đều không bị Lê-nin phản đối. — 229.

256 Trường ca "150 000 000" thể hiện lòng say mê chủ nghĩa vị lai trong sáng tác thời kỳ đầu của V. V. Mai-a-cốp-xki: đặc điểm của trường ca này là câu kỳ và hình thức phức tạp; trong trường ca phủ nhận di sản cổ điển và ca ngợi chủ nghĩa vị lai, coi đó là một trào lưu văn học duy nhất hợp với thời đại. — 230.

257 Xem chú thích 210. — 231.

258 Mẫu thư này viết trên bản tin của phòng báo chí ngày 6 tháng

Năm 1921 dưới bài rút từ tờ báo Pháp "L'Écho de Paris" ("Tiếng vang Pa-ri") ra ngày 1 tháng Năm. Tác giả của bài báo, tiến sĩ Lê-giăng-đơ đã tham quan những trung tâm công nghiệp lớn của Trung-quốc và Nhật-bản, đưa tin về tình hình ở các nước Viễn Đông và về nguy cơ ảnh hưởng của chủ nghĩa bốn-sê-vích lan ra Đông Á.

Khi gửi bản tin cho G. V. Tsi-tê-rin, Lê-nin ghi chú: "xem trang 2" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Do có ý kiến của Lê-nin, trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 99 ra ngày 10 tháng Năm 1921 đã đăng bài "Những nổi lo sợ của một nhà tư sản Pháp ở Viễn Đông). — 232.

259 Ý nói bài của A. A. Bê-li-a-cốp "Xe chở hàng bây giờ vẫn ở đấy!" đăng ngày 5 tháng Năm 1921 trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 95. Tác giả của bài báo viết rằng do bệnh hình thức và quan liêu giấy tờ, nhà máy dệt Na-rô-phô-min-xcơ, khánh thành tháng Hai 1921, không được cung cấp đủ nhiên liệu và chỉ hoạt động có một tháng thôi. Bài báo đặt vấn đề cần phải cấp tốc cho nhà máy chạy.

Như sau này V. A. Xmô-li-a-ni-nốp nhớ lại, nhờ những biện pháp mà Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thi hành, ngày hôm sau Xmô-li-a-ni-nốp đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng nhiên liệu đã được cung cấp và nhà máy đã làm việc. — 233.

260 Ngày 2 tháng Hai 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã cho phép G. L. Sco-lốp-xki tìm việc làm ở nước ngoài theo sự thỏa thuận với L. B. Cra-xin và G. V. Tsi-tê-rin, như vậy là đã hủy bỏ quyết định của Bộ tổ chức ngày 21 tháng Giêng đề nghị Sco-lốp-xki tìm việc làm ở Mát-xcơ-va hoặc ở Crum.

Trả lời bức thư công bố ở đây, I-u. Kh. Lu-tô-vi-nốp, ngày 9 tháng Năm 1921, báo cáo rằng đã thi hành tất cả các biện pháp để xin giấy nhập cảnh của Đức cho Sco-lốp-xki và gia đình của đồng chí ấy và khi nhận được giấy nhập cảnh thì sẽ chuyển ngay cho họ. Đồng thời Lu-tô-vi-nốp tuyên bố rằng sẽ phản đối quyết định của Ban chấp hành trung ương về việc cử Sco-lốp-xki ra công tác ở nước ngoài vì Lu-tô-vi-nốp cho rằng quyết định như vậy là không đúng. Trên phong bì thư của Lu-tô-vi-nốp có chữ đề của

Lê-nin "**cất lưu trữ**. Nhận và trả lời ngày 16/V 1921". Có lẽ Lê-nin muốn nói đến bức thư này của Lu-tô-vi-nốp khi Lê-nin nêu ra rằng Lê-nin bất đồng ý kiến với Lu-tô-vi-nốp về Sơ-lốp-xki (xem tập này, tài liệu 378).

Ngày 1 tháng Sáu, L. A. Phô-ti-ê-va gửi cho Sơ-lốp-xki mẫu thư sau đây: "Đồng chí Sơ-lốp-xki! Thừa lệnh Vla-đi-mia I-lích, tôi xin báo đồng chí biết rằng đã nhận được điện của đồng chí Lu-tô-vi-nốp, đã nhận được mệnh lệnh về việc xin giấy nhập cảnh và đang thi hành mọi biện pháp. Khi nào nhận được giấy nhập cảnh sẽ báo đồng chí biết ngay" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Về việc giải quyết tiếp vấn đề này, xem chú thích 435. — 233.

261 Trả lời bức điện này, Tô-mát báo tin rằng bức thư của V. I. Lê-nin gửi C. Txét-kin và P. Lê-vy (xem tập này, tài liệu 260) đã chuyển cho người nhận, đã sao lại và gửi cho Lê-nin. — 233.

262 Ngày 14 tháng Năm 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thảo luận cuốn sách của E. I-a-rô-xláp-xki "Bàn về thuế lương thực" (Nhà xuất bản quốc gia, 1921) và đã quyết định cho phép phát hành cuốn sách đó. — 234.

263 Đây là nói bức thư của E. A. Lit-ken-xơ đề ngày 9 tháng Năm 1921. Trả lời bức thư của V. I. Lê-nin đề ngày 6 tháng Năm (xem tập này, tài liệu 307), Lit-ken-xơ viết rằng Hội đồng soạn từ điển tiếng Nga không làm việc, còn lời của Lê-nin yêu cầu cho Người biết công việc tiến hành như thế nào thì đã chuyển cho M. N. Pô-crốp-xki. — 234.

264 "*Tin giờ chốt*" - tờ báo hàng ngày của bọn bạch vệ lưu vong, cơ quan của đảng dân chủ - lập hiến phản cách mạng; xuất bản ở Pa-ri từ tháng Tư 1920 đến tháng Bảy 1940; chủ bút báo này là P. N. Mi-li-u-cốp. — 235.

265 Cũng ngày hôm ấy, trong bức thư trả lời V. I. Lê-nin, ủy viên ban biên tập báo "Sự thật" N. L. Mê-sê-ri-a-cốp hứa sẽ tìm hiểu bài báo "Mi-li-u-cốp và Áp-kxen-chi-ép thăm người Mỹ", còn chủ bút tờ báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" I-u. M. Xtê-clốp báo cáo là sẽ đăng một bài ngắn trên báo

về bài mà Lê-nin đã nêu, song về sau Xtê-clốp dự định tự mình phát triển đề tài đó. — 236.

266 Đồng thời với mẫu thư này, V. I. Lê-nin đã gửi cho L. B. Cra-xin bức thư của G. V. Tsi-tsê-rin đề ngày 8 tháng Năm 1921, trong đó Tsi-tsê-rin báo cáo với V. I. Lê-nin rằng đồng chí ấy đã đề nghị N. C. Clư-scô đừng phản ứng với bất kỳ một hành động và tuyên bố nào của chính phủ Anh và báo chí Anh trước khi Cra-xin trở lại Luân-đôn. — 236.

267 Trả lời mẫu thư này, L. B. Cra-xin gửi cho V. I. Lê-nin một bản dự trừ về các sản phẩm có thể mua nhanh ở nước ngoài bằng vàng và tín dụng do P. L. Vôi-cốp lập. Cra-xin viết thêm vào bản dự trừ: "Ở Thụy-điển, Đan-mạch, Hà-lan chẳng có gì hết. Txi-u-ru-pa nói với tôi rằng cần lúa mì vào tháng Sáu. "Tính chất nguy ngập" của nhu cầu sẽ được làm rõ theo thường lệ vào thời điểm cuối cùng nhất" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Lê-nin gạch bỏ đoạn viết thêm đó của Cra-xin, ngày 10 tháng Năm 1921 Người đã chuyển tài liệu đó cho N. P. Bri-u-kha-nốp (đoạn Lê-nin đánh dấu trên bản dự trừ đó, xem Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, tr. 234).

Ngày 10 tháng Năm, Vôi-cốp cũng đã lập một bản báo cáo về việc phân phối lương thực và những vật phẩm tiêu dùng đặt mua ở nước ngoài theo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng. Ở mặt sau của báo cáo đó, Lê-nin đề: "Đề vào cặp bìa về việc *m u a l u o n g t h ự c* ở nước ngoài. (Hãy nhắc tôi *hàng ngày*)" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 237.

268 Trả lời mẫu thư này, N. P. Bri-u-kha-nốp đề nghị lập tức thông qua quyết định mua mỡ không những ở Ri-ga, mà cả ở Anh nữa, sơ bộ tìm hiểu khả năng dùng đậu Bra-din hiện có ở Béc-lanh làm thực phẩm và cam đoan với V. I. Lê-nin là sẽ giao nhiệm vụ cho P. L. Vôi-cốp báo mọi tin tức và sẽ đích thân theo dõi tiến trình mua hàng ở nước ngoài. — 237.

269 Trong bức điện trả lời đề ngày 12 tháng Năm 1921, N. C. Clư-scô, phó đại diện chính thức của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ

nghĩa xô-viết Nga ở Anh, báo tin rằng chỉ thị cấp tốc nói trong tài liệu này đã được đưa ra thực hiện ngay. — 238.

270 Tài liệu này viết trên báo cáo của E. A. Prê-ô-bra-gien-xki, tổng cục trưởng Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp của Bộ dân ủy giáo dục, gửi Hội đồng bộ trưởng dân ủy. E. A. Prê-ô-bra-gien-xki chỉ ra rằng, việc rút bớt số lượng khẩu phần cấp cho Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp vào các tháng mùa xuân, mùa hè năm 1921 xuống còn 110 nghìn suất theo quyết định của tiểu ban thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy sẽ dẫn đến việc đình chỉ học tập ở nhiều trường học và yêu cầu Hội đồng bộ trưởng dân ủy tăng số lượng khẩu phần.

Đơn đề nghị của Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp bị Hội đồng bộ trưởng dân ủy ra quyết định ngày 10 tháng Năm 1921 bác bỏ. Ngày 19 tháng Năm, sau khi xem xét vấn đề lần thứ hai, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã ra chỉ thị cho Bộ dân ủy lương thực cung cấp cho các cán bộ giáo dục 165 nghìn khẩu phần. — 238.

271 Có lẽ đây là nói sự vắng mặt của các đại diện của Bộ dân ủy nông nghiệp tại phiên họp của tiểu ban của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận các bản dự thảo sắc lệnh về việc thay chế độ độc quyền thuốc lá bằng thuế hiện vật đánh vào thuốc lá và về thuế hiện vật đánh vào lông cừu. — 239.

272 Cũng hôm đó, ngày 10 tháng Năm 1921, V. M. Mô-lô-tốp báo với V. I. Lê-nin rằng việc tách những đảng viên không tham gia công tác quản lý thành những nhóm hay loại đặc biệt nào đó là không có trong thực tiễn của các tổ chức đảng. — 240.

273 Có lẽ đây là nói bức điện của N. C. Clư-scô đề ngày 9 tháng Năm 1921. Trả lời bức điện của V. I. Lê-nin và L. B. Cra-xin đề ngày 7 tháng Năm (xem tập này, Phụ lục, tài liệu 33), Clư-scô báo cáo về việc mua ở Mỹ 20 nghìn pút bột mì, chở về Rê-ven vào ngày 15 tháng Năm, 200 nghìn pút bột mì sẽ chở về Pê-tơ-rô-grát vào giữa tháng Sáu và đã chở về Rê-ven vào cuối tháng Tư 125 nghìn pút. ("125 nghìn ấy ở đâu? Phân phối như thế nào?" - V. I. Lê-nin viết trên báo cáo này). Clư-scô cũng hứa sẽ báo tin thêm về khả năng tiếp tục mua ngũ cốc, đề nghị gửi lệnh và ngoại tệ, và hỏi: "để được nhanh và rẻ hơn, có thể gửi bột đậu cô-ve và bột ngô đến 25% độn với bột mì được không?". "Tất nhiên,

được!" - Lê-nin trả lời câu hỏi đó như vậy sau khi gạch dưới chữ "độn" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (Liên-xô). — 240.

274 Trả lời bức thư này, trưởng phòng quản lý nông trường quốc doanh của Ban ruộng đất tỉnh Mát-xcơ-va ngày 14 tháng Năm 1921 đã gửi V. I. Lê-nin một công văn, nêu lên rằng phòng đề nghị chuyển ngay những vườn rau Pê-tơ-rốp cho các đại diện của tập thể cán bộ nhân viên bệnh viện Xôn-đa-ten-cốp (nay là bệnh viện mang tên X. P. Bốt-kin) trực tiếp trông nom. — 241.

275 Mẩu thư này viết trên lá thư của N. P. Goóc-bu-nốp đề ngày 11 tháng Năm 1921 gửi thư ký Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga A. X. Ê-nu-kít-dê. Thư cho biết rằng A. P. Pla-tô-nốp, người quản lý những Nhà Xô-viết, không thực hiện nhiệm vụ giao cho đồng chí ấy hồi tháng Chạp 1920 là tăng thêm phòng cho Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng bằng những phòng trong điện Crem-li hiện đang dùng làm nơi lưu trữ tài liệu cũ. Goóc-bu-nốp đề nghị Ê-nu-kít-dê ra lệnh cho Pla-tô-nốp thực hiện gấp nhiệm vụ đó, lợi dụng mùa xây dựng hiện nay để trang bị lại các phòng. Trên lá thư của Goóc-bu-nốp có những nét gạch dưới của V. I. Lê-nin. Về vấn đề này, xem thêm tập này, tài liệu 473. — 241.

276 Ngày 19 tháng Năm 1921, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tư pháp P. A. Cra-xi-cốp, theo lệnh của Đ. I. Cuốc-xki, đã tiến hành thẩm tra về vụ này, đã đề nghị khiển trách N. B. Ay-xmôn-tơ, phó đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân (công bố trên báo), cách chức đồng chí An-ghéc-tơ, phụ tá đặc biệt của đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân, người có lỗi trực tiếp trong việc gửi công văn có những điều bí mật lên Hội đồng lao động và quốc phòng, mà không tuân theo những biện pháp cảnh giác cần thiết, và thi hành kỷ luật nữ nhân viên đã gửi công văn lên Hội đồng lao động và quốc phòng. — 242.

277 Ngày 13 tháng Năm 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định: "Giao cho đồng chí Ác-tem, thỏa thuận với đồng chí Dê-len-xki tổ chức một nhóm những người tuyên truyền cổ động, đứng đầu là đồng chí Ác-tem, thu hút càng nhiều công nhân ngoài đảng càng tốt, tới ngày 15 tháng Sáu làm

được đến mức tối đa để tìm hiểu tâm trạng của những người vô sản Mát-xcơ-va và tăng cường công tác tuyên truyền cổ động" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 243.

278 Đây là nói bản dự thảo quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga do N. Ô-xin-xki chuẩn bị về việc mở rộng quyền hành các ủy ban nông dân về việc cải tiến sản xuất nông nghiệp (các hội đồng xã) thành lập bên cạnh các hội đồng xã.

Ngày 14 tháng Năm 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề nghị các bộ trưởng dân ủy trình ý kiến của mình về bản dự thảo để thảo luận tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Ngày 19 tháng Năm, bản dự thảo đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua, có sửa đổi một ít. Quyết định đã được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phê chuẩn ngày 27 tháng Năm và công bố ngày 28 tháng Năm 1921 trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 115. — 244.

279 P. L. Vôi-cốp không trả lời bức điện báo bằng điện thoại này, mặc dù đã thi hành mọi biện pháp để thực hiện nhiệm vụ của Hội đồng lao động và quốc phòng giao. Ngày 1 tháng Sáu 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng đã khiển trách Vôi-cốp về việc đó vì coi thái độ như vậy đối với những yêu cầu chính thức là không thể tha thứ được.

Đối với câu hỏi của N. P. Goóc-bu-nốp ngày 17 tháng Năm 1921, phòng thị thực của Bộ dân ủy ngoại giao đã gửi lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy tài liệu nói về nguyên nhân trì hoãn trong việc cấp thị thực cho M. A. Cô-da-cốp và Ph. N. Pi-vô-va-rốp. Nhận được tài liệu đó, V. I. Lê-nin ngày 20 tháng Năm đã ký bức thư gửi I. X. Un-slich-tơ, nêu lên rằng "không thể tha thứ thói lè mề trong lúc công việc hết sức cấp bách" và đề nghị "không được trì hoãn, phải xúc tiến việc giải quyết vấn đề" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Cũng ngày hôm đó, Lê-nin được báo cho biết là đã làm xong giấy tờ. — 244.

280 Ý nói bản dự thảo báo cáo bổ sung của M. Ph. Xô-cô-lốp "Bàn về thuế lương thực và sự thay đổi phương châm chính sách của

Chính quyền xô-viết" tại hội nghị toàn thể chi bộ Đảng cộng sản (b) Nga của Bộ dân ủy ngoại giao ngày 18 tháng Năm 1921, tác giả đã gửi bản dự thảo báo cáo cho V. I. Lê-nin đề nghị Người đọc và trả lời một loạt vấn đề đặt ra trong báo cáo. — 245.

281 Trong dự thảo báo cáo bổ sung, M. Ph. Xô-cô-lốp đã dẫn ra những lời sau đây của Ph. Ăng-ghen: "Điều tệ hại nhất có thể xảy ra đối với một lãnh tụ của một đảng cực đoan là buộc phải nắm chính quyền trong lúc phong trào còn chưa đủ chín muồi để cho giai cấp mà người lãnh tụ ấy đại diện nắm được quyền thống trị và để thực hiện những biện pháp đảm bảo cho sự thống trị đó" ("Chiến tranh nông dân ở Đức". C. Mác và Ph. Ăng-ghen. Toàn tập, xuất bản lần thứ 2, t. 7, tr. 422 - 423). — 249.

282 Tài liệu này viết ở mặt trái của biên bản sau đây đã gửi tới V. I. Lê-nin: "Phiên họp của tiểu ban nghiên cứu vấn đề cá không hợp được vì ngoài trưởng ban Gôi-khơ-bác và các ủy viên Khlô-pli-an-kin và Spêch-tô-rốp ra, không ai trong số được triệu tập có mặt trước 12 giờ 30 phút, điều này sẽ báo cáo với chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng. Trưởng ban: A. Gôi-khơ-bác". Trên biên bản V. I. Lê-nin ghi: "Nhận được ngày 16/V, lúc 2 giờ (14 giờ). Lê-nin" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Trả lời bức thư của Lê-nin, A. G. Gôi-khơ-bác báo cáo rằng giấy triệu tập gửi đi vào thứ sáu, còn cuộc họp thì định vào thứ hai, lúc 12 giờ. — 250.

283 Đây là nói L. A. Li-béc-man, người được chỉ định phụ trách Tổng cục phát hành sách báo. — 251.

284 Nhân M. V. Phrun-dê đề nghị cũng gửi bản sao chỉ thị này cho tỉnh ủy Crum, V. I. Lê-nin ra lệnh như sau: "Hãy gửi bản sao thư của tôi gửi Phrun-dê cho *tỉnh ủy Crum*, lấy địa chỉ chính xác ở chỗ *Bu-kha-rin* và *đặc biệt kiểm tra xem có nhận được không*" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 252.

285 Cũng hôm đó, ngày 18 tháng Năm 1921, V. I. Lê-nin đã ký quyết định của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy "giao nhiệm vụ cho

Bộ dân ủy tài chính trích 100 triệu rúp trong quỹ của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao giao cho đồng chí Phrun-dê, phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng sử dụng trong tháng Năm để chi tiêu gấp vào việc vận chuyển muối từ U-cra-i-na và Crum" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Có lẽ một mẫu thư khác của Lê-nin gửi Phrun-dê về vấn đề này, cũng viết vào thời kỳ đó: "Đã làm được những gì trong vấn đề muối? Ai chịu trách nhiệm về muối? Lê-nin" (Văn tập Lê-nin, t. XXXIV, tr. 414). Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ lại một bản báo cáo do Phrun-dê gửi vào tháng Bảy năm 1921 cho chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng về tình hình chuyên chở muối từ Crum và U-cra-i-na, cho biết trong tháng Năm và tháng Sáu, đã chở đi bao nhiêu muối và triển vọng trong tháng Bảy 1921 sẽ như thế nào. Trên báo cáo, Lê-nin ghi: "đưa vào lưu trữ, về việc vận chuyển muối, nhận của Phrun-dê". — 253.

286 Tài liệu này viết nhân có báo cáo của N. P. Bri-u-kha-nốp và A. B. Kha-la-tốp gửi lên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và V. I. Lê-nin ngày 18 tháng Năm 1921. Báo cáo rằng mặc dù đã có những biện pháp mà Bộ dân ủy lương thực thi hành, nhưng các cơ quan đảng và nhà nước ở Xi-bi-ri, Bắc Cáp-ca-dơ và U-cra-i-na vẫn vi phạm quyết định của Bộ chính trị ngày 7 tháng Năm 1921 về mức chở lúa mì hàng ngày cho trung ương và về việc chỉ được thỏa mãn nhu cầu của các khu sau khi đã hoàn thành những mức đó. Bri-u-kha-nốp và Kha-la-tốp đề nghị thi hành kỷ luật của đảng đối với cán bộ lãnh đạo của các khu nói trên. — 253.

287 Đây là nói bức điện của A. P. Xê-rê-brốp-xki gửi G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê về cuộc đàm phán thương mại mà Xê-rê-brốp-xki đã tiến hành ở Côn-xtan-ti-nô-pôn với các đại diện của các công ty Thổ-nhĩ-kỳ, Pháp và Ý. Không dẫn ra những con số chính xác, Xê-rê-brốp-xki báo cáo về việc ký kết hợp đồng với một loạt công ty với điều kiện mà ông cho là có lợi, về việc gửi hàng hóa cho Ba-cu đi Ba-tum và về khả năng đưa những người lính theo Vran-ghen muốn trở về nước Nga đến làm việc tại các xí nghiệp dầu mỏ ở Ba-cu. — 254.

288 Cũng hôm đó, ngày 19 tháng Năm 1921, N. P. Bri-u-kha-nốp đã gửi cho V. I. Lê-nin bản sao chứng từ về việc gửi vải đi U-cra-i-na. V. P. Nô-ghin và B. P. Pô-déc-nơ báo cáo rằng, trước khi có chỉ thị của Hội đồng lao động và quốc phòng, người ta đã ra lệnh cho xưởng dệt Tô-ri-ô-goóc-nai-a chuẩn bị gửi đi U-cra-i-na 2 triệu ác-sin vải, song Bộ dân ủy lương thực lại không cung cấp vật liệu đóng gói để làm việc ấy.

Ngày 23 tháng Năm, sau khi được V. I. Vên-man, người chịu trách nhiệm về Tổng cục công nghiệp dệt, cho biết những tin tức chi tiết về nguyên nhân chậm trễ, Lê-nin viết cho V. A. Xmô-li-a-ni-nốp: "Hãy đi sâu tìm hiểu và kiểm tra. Ngày 23/V. Lê-nin" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Về sau, ngày 31 tháng Năm, Lê-nin yêu cầu kiểm tra đôn đốc hết sức chặt chẽ để vận chuyển vải thật nhanh đi U-cra-i-na bằng đường sắt (xem tập này, tài liệu 384). — 255.

289 Trong thư trả lời, E. A. Lit-ken-xơ báo cáo rằng, để soạn quyển từ điển tiếng Nga hiện đại, bước đầu đã thành lập một hội đồng gồm có I. I. Gli-ven-cô, P. N. Xa-cu-lin, A. E. Gru-din-xki, N. N. Đuốc-nô-vô, D. N. U-sa-cốp và A. A. Bu-xla-ép. Đến ngày 1 tháng Bảy 1921, ban này sẽ trình V. I. Lê-nin kế hoạch bước đầu.

Lê-nin gạch dưới chữ "đến ngày 1 tháng Bảy" và viết ở bên dưới: "Đến ngày 1.VII hãy nhắc tôi" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 255.

290 Ở Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ lại một tài liệu dưới đây đề ngày 21 tháng Năm 1921 có chữ ký của N. P. Goóc-bu-nốp: "Gửi Ban thư ký của Hội đồng lao động và quốc phòng. Theo sự ủy nhiệm của đồng chí Lê-nin, tôi yêu cầu đưa vào chương trình nghị sự của phiên họp trụ bị của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 25 tháng Năm vấn đề sử dụng thiết bị của những thang máy bỏ không ở các thành phố lớn cho các khu mỏ. Báo cáo viên là các đồng chí Rư-cốp và Goóc-bu-nốp".

Ngày 25 tháng Năm 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thông qua, có thay đổi chút ít, bản dự thảo quyết định do V. I. Lê-nin thảo và đã đề nghị Bộ dân ủy tư pháp "tiến hành thẩm tra và trừng phạt những kẻ gây ra sự chậm trễ, khiến nhiệm

vụ của chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy giao cho đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao ngày 2 tháng Hai 1921 thông qua chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy số 785/VP cho đến nay trên thực tế vẫn chưa được thực hiện" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 260.

- 291 *Bản dự thảo "Huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng gửi các cơ quan xô-viết địa phương"* do V. I. Lê-nin soạn thảo cùng lúc với bản "Dự thảo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng về các hội đồng kinh tế địa phương, về chế độ báo cáo và việc chỉ đạo theo Huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 319 - 349, 350 - 352). Ngày 20 tháng Năm 1921, tại phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng các bản dự thảo "Huấn thị" và quyết định đã được chuyển cho một tiểu ban đặc biệt xem xét, tiểu ban này gồm V. P. Mi-li-u-tin, P. I. Pô-pốp và N. Ô-xin-xki làm trưởng ban.

Do tầm quan trọng của việc thảo luận gấp bản dự thảo "Huấn thị", tiểu ban của Hội đồng lao động và quốc phòng đã xuất bản dự thảo thành một cuốn sách riêng. Tham gia duyệt hai bản dự thảo "Huấn thị" và quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng, còn có các ủy viên của đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước, đại diện của các bộ, các ngành và các tổ chức địa phương có liên quan.

Ngày 24 tháng Năm, các văn kiện được thảo luận tại Đại hội IV của các Hội đồng kinh tế quốc dân, ngày 25 tháng Năm thảo luận tại Đại hội IV công đoàn toàn Nga. Hội nghị X toàn Nga của Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua bản "Huấn thị" và ủy nhiệm cho đảng đoàn Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đem bản "Huấn thị" chế định thành sắc luật. Ngày 30 tháng Năm, bản dự thảo "Huấn thị" cùng với bản dự thảo quyết định đã được đưa ra thảo luận tại kỳ họp thứ ba của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Kỳ họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã lấy các bản dự thảo làm cơ sở và chuyển các bản dự thảo đó cho tiểu ban. Ngày 30 tháng Sáu, cả hai văn kiện — quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và "Huấn thị" — đã được Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phê chuẩn (xem "Tập sắc luật và chỉ thị của Chính phủ công nông". Mát-xcơ-

va, 1921, số 44, ngày 1 tháng Bảy, điều 223, tr. 249). Vì bản "Huấn thị" quy định những nhiệm vụ báo cáo của tất cả các bộ dân ủy chứ không riêng của các bộ dân ủy kinh tế, cho nên nó mang tên gọi là "Huấn thị của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng". - 260.

- 292 Khi gửi bức thư này cho N. Ô-xin-xki, Lê-nin giao cho L. A. Phô-ti-ê-va nhiệm vụ gọi điện cho A. I-a. Bê-len-ki (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 86). — 261.
- 293 Trong những ngày tiếp theo, V. I. Lê-nin viết một loạt thư gửi các cán bộ lãnh đạo của một số bộ cũng như bức thư "Gửi tất cả các bộ trưởng dân ủy và cục trưởng Cục thống kê trung ương", chỉ thị cho họ soạn trước những điều sửa chữa, bổ sung bằng văn bản và lược kê những vấn đề quan trọng nhất cần phải đưa vào các bản báo cáo của bộ tương ứng để chuẩn bị cho kỳ họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga khai mạc vào ngày 30 tháng Năm 1921 (xem tập này, các tài liệu 344, 356, 357 và Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 411 - 412), cũng như "Mệnh lệnh gửi các bộ dân ủy" (xem tập này, tài liệu 392). - 261.
- 294 Tài liệu này viết trên bản dự thảo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng về việc Tổng cục công nghiệp than bùn đặt mua của công ty "Madruck" ở Đức những thiết bị để xây dựng nhà máy ép khô than bùn. Có lẽ bản dự thảo này được soạn thảo trên cơ sở bản dự thảo do R. E. Clát-xôn đã đề nghị và đã gửi đến cho V. I. Lê-nin cùng với bức thư đề ngày 20 tháng Năm 1921. Quyết định đã được Hội đồng lao động và quốc phòng thông qua ngày 1 tháng Sáu 1921. - 261.
- 295 Có lẽ mẫu thư này viết nhân việc G. E. I-a-la-va báo cho N. C. Crúp-xcai-a biết rằng trong khi bị bắt vì sự tố giác sai, ông ta đã bị tịch thu tiền và một số đồ đạc, nhưng khi được thả ra lại không được trả lại. Kèm theo mẫu thư là thư của Crúp-xcai-a nhận xét I-a-la-va. Cũng hôm đó, ngày 21 tháng Năm 1921, I. X. Un-slich-tơ đã ra lệnh cho Xê-mê-nốp, chủ tịch Ủy ban đặc biệt tỉnh Pê-tơ-rô-grát, trả ngay tiền và những đồ đạc lấy của I-a-la-va trong khi lục soát, và cho người đưa hồ sơ về vụ I-a-la-va tới Mát-xcơ-va. Bản sao mệnh lệnh này được chuyển cho Lê-nin. Ngày 10 tháng Sáu, Un-slich-tơ gửi cho Lê-nin các giấy tờ về vụ I-a-la-va,

đồng thời báo cáo rằng mệnh lệnh của Lê-nin đã được thực hiện.

Trên bì thư nhận được của đoàn chủ tịch của Ủy ban đặc biệt toàn Nga, Lê-nin viết: "hồ sơ **I-a-la-va**" và viết mẫu thư sau đây: "Đồng chí N. P. Goóc-bu-nốp! Đồng chí hãy đọc và cho tôi biết kết quả. 1) Đã trả lại tiền chưa? 2) I-a-la-va đã chịu những hình phạt nào và *đã m ăn h ạ n v à o l ú c n à o?* 11/VI. *Lê-nin*". (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 261.

296 Trong bức thư gửi lên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga mà bản sao đã gửi cho V. I. Lê-nin, N. L. Mê-sê-ri-a-cốp đã nêu tình hình khó khăn của Nhà xuất bản quốc gia do yêu cầu phải phát tất cả xuất bản phẩm về kinh tế và chính trị cho các ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, các ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, cho các đại biểu của các đại hội công đoàn, hợp tác xã v. v. và đề nghị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga quy định những quy tắc để Nhà xuất bản quốc gia căn cứ vào đó mà phát sách. — 262.

297 Thừa lệnh V. I. Lê-nin, ngày 24 tháng Năm 1921 V. A. Xmô-li-a-ni-nốp đã gửi một bức điện báo bằng điện thoại cho I. X. Un-slich-tơ và gửi công văn lên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga cho V. M. Mô-lô-tốp, yêu cầu xét nhanh vấn đề "Bộ chính trị" tại công trường Sa-tu-ra.

Cũng ngày hôm đó, Lê-nin đã ký công văn gửi đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, nói rằng cần phải chuyển gấp các nồi hơi ở nhà máy xe điện Mát-xcơ-va cho công trường Sa-tu-ra (xem tập này, Phụ lục, tài liệu 35). — 265.

298 Kèm theo bức thư của R. E. Clát-xôn gửi V. I. Lê-nin đề ngày 20 tháng Năm 1921 là bản báo cáo ngắn về chuyến đi của Clát-xôn ra nước ngoài để làm công việc của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực và bản dự thảo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng về việc đặt mua của công ty "Madruck" (xem chú thích 294).

Trong bản báo cáo, Clát-xôn nêu lên sự lè mề và bệnh quan liêu trong phái đoàn đường sắt của nước Nga ở Béc-lanh, là cơ quan được giao nhiệm vụ làm thủ tục đặt mua hàng cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực. — 265.

299 Ngày 16 tháng Năm 1921, cán bộ của Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước I-a. M. I-u-rốp-xki kể cho V. I. Lê-nin biết về những vụ ăn cắp của quý ở Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước. Sau khi ghi chép những điều báo cáo của I-u-rốp-xki, ngày hôm đó V. I. Lê-nin đã giao cho G. I. Bô-ki, ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga, nhiệm vụ tiến hành thẩm tra hết sức nghiêm khắc; ngày 20 tháng Năm, Lê-nin đã chuyển cho Bô-ki bức thư của I-u-rốp-xki về tình hình ở Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước.

Trong bức điện báo bằng điện thoại đề ngày 23 tháng Năm (bức thư này viết để trả lời bức điện đó), Bô-ki đã chỉ ra rằng tin tức của I-u-rốp-xki dường như quá phóng đại, và cùng với Ủy ban đặc biệt toàn Nga, đã thi hành những biện pháp để làm cho việc ăn cắp ở Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước giảm xuống đến mức tối thiểu. Trên bức điện báo bằng điện thoại có chữ của Lê-nin ghi: "Hãy nhắc tôi".

Về sau, Lê-nin nhiều lần trở lại vấn đề này (xem tập này, các tài liệu 377, 432, 454, 469 và Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, tr. 288, 298, 370, 403 - 405). — 266.

300 Ngày 28 tháng Năm 1921, G. I. Bô-ki trình V. I. Lê-nin bản báo cáo chi tiết về tình hình ở Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước - thành phần nhân sự, cơ cấu, những trường hợp ăn cắp và danh mục những vụ án về Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước. Bản báo cáo đã đề ra những biện pháp để cải tiến công tác và ngăn chặn ăn cắp. Ngày 29 tháng Năm, Lê-nin đã gửi bản báo cáo này và thư kèm theo cho thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính A. O. An-xki (xem tập này, tài liệu 377). — 267.

301 Tài liệu này viết trên báo cáo của V. V. Phô-min đề ngày 22 tháng Năm 1921 gửi V. I. Lê-nin và Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Phô-min báo cáo về tình hình nghiêm trọng tại các xí nghiệp dầu mỏ Ba-cu và đề nghị phái một ủy ban toàn quyền đi Ba-cu, ủy ban này sẽ đề ra tại chỗ một loạt biện pháp cụ thể để khôi phục công nghiệp khai thác dầu mỏ, và đồng thời phái một nhóm đảng viên để tiến hành công tác chính trị tại chỗ. Phô-min cũng đã nêu lên sự cần thiết phải cải tiến việc cung cấp lương thực cho công nhân, dành một phần lương thực để thưởng, tổ chức việc vận chuyển hành khách thường xuyên giữa Mát-xcơ-va và Ba-cu ít nhất 3 - 4 lần một tuần v. v..

Về vấn đề này, xem thêm chú thích 318. — 268.

302 Đây là nói nghị quyết về vấn đề chính sách biểu lương mới, thông qua ngày 11 tháng Năm 1921 tại Hội nghị VII công đoàn huyện Xcô-pin (thành phố Xcô-pin, tỉnh Ri-a-dan).

Nghị quyết nêu lên rằng việc phân phối sức lao động không hợp lý và năng suất lao động thấp là một trong những nguyên nhân căn bản đang cản trở việc khôi phục kinh tế ở huyện Xcô-pin. Với tính cách là một trong những biện pháp để trừ bỏ những thiếu sót đó, nghị quyết đề nghị chuyển sang chế độ cung cấp tập thể cho công nhân và viên chức. Những điều nói trong nghị quyết hội nghị đã giao cho các đại biểu bảo vệ tại Đại hội IV công đoàn toàn Nga. — 268.

303 Ngày 10 tháng Năm 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã bác bỏ bản dự thảo quyết định do I-u. La-rin (Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao) và A. D. Côn-tơ-man (Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga) đề nghị về việc cung cấp tập thể cho công nhân và viên chức một số xí nghiệp nhà nước; Bộ chính trị đã đề nghị chỉnh lý bản dự thảo đó và chuyển cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Bản dự thảo quyết định này của Bộ chính trị do V. I. Lê-nin thảo (xem Văn tập Lê-nin, t. XXIII, tr. 142). Có lẽ nhân việc thảo luận vấn đề này tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy, V. A. Xmô-li-a-ni-nốp ngày 14 tháng Sáu 1921 đã gửi bản nghị quyết của Hội nghị huyện Xcô-pin cho đại diện của Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga trong Ủy ban cung cấp cho công nhân thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Ngày 14 tháng Sáu 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã chuyển bản dự thảo đã được chỉnh lý cho Hội đồng lao động và quốc phòng xem xét. Ngày 17 tháng Sáu, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thông qua quyết định. Ngày 18 tháng Sáu, quyết định đó được Lê-nin ký, ngày 19 tháng Sáu được đăng trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 132.

Quyết định nêu lên rằng ở một loạt xí nghiệp sẽ bãi bỏ chế độ tem phiếu và tổ chức việc cung cấp tập thể lương thực, hàng công nghiệp và tiền cho công nhân tính vào quỹ tiền lương chung của xí nghiệp, quy mô của quỹ lương này tùy thuộc vào kết quả công tác, chứ không phải tùy thuộc vào số lượng công nhân trong danh sách, và sẽ không rút bớt nếu nhờ tổ chức công tác tốt hơn mà giảm được tổng số công nhân. Ngày 22 tháng Sáu, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thông qua danh sách đầu tiên những

xí nghiệp thực hiện quyết định này. Các nhà máy và xí nghiệp của huyện Xcô-pin không nằm trong danh sách đó.

Về vấn đề này, xem thêm tập này, các tài liệu 439, 442. - 268.

304 Cũng ngày hôm đó đã gửi cho M. C. Vê-tô-skin một bức thư tương tự. — 271.

305 Xem chú thích 286. - 273.

306 Trong bức thư gửi V. I. Lê-nin ngày 13 tháng Năm 1921, B. Đ. Vi-gi-lép hứa sẽ thực hiện yêu cầu của Lê-nin do I-a. X. Ga-nê-tơ-ki chuyển cho đồng chí ấy và hứa cố gắng lục tìm sách và tài liệu của Lê-nin. Song việc tìm kiếm của Vi-gi-lép không có kết quả.

Về sau, vào tháng Ba 1924, Ga-nê-tơ-ki được cử đi Ba-lan để tìm kiếm tài liệu lưu trữ của Lê-nin ở Cra-cốp và Pô-rô-nin. Ga-nê-tơ-ki đã biết được rằng phần lớn tài liệu lưu trữ và sách của Lê-nin nằm trong tay bọn hiến binh và tháng Tư 1921 đã chuyển đi Vác-sa-va cho Bộ tổng tham mưu (xem Văn tập Lê-nin, t. II, tr. 461 - 473); 12 cuốn sách đã đưa vào thư viện thành phố Bư-đơ-gô-sơ (trong 8 cuốn sách có dấu ghi của Lê-nin).

Sau nhiều lần yêu cầu của Chính phủ xô-viết, năm 1924 và 1933, các nhà đương cục Ba-lan đã trả lại 125 cuốn sách lấy ở tủ sách của Lê-nin (trong số đó có 40 cuốn sách có dấu ghi của Lê-nin) và một phần không đáng kể những tài liệu lưu trữ ở Cra-cốp và Pô-rô-nin - một số tài liệu và văn kiện lịch sử đảng của Lê-nin.

Mãi đến năm 1954, phần lớn tài liệu lưu trữ ở Cra-cốp và Pô-rô-nin mới được các cán bộ cơ quan lưu trữ quốc gia của tỉnh ở Cra-cốp tìm ra. Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân thống nhất Ba-lan đã trao lại tất cả các tài liệu tìm được cho Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô. (Những cuốn sách của Lê-nin giữ ở trong thư viện của thành phố Bư-đơ-gô-sơ đã được trao tặng lại cho Chính phủ xô-viết vào tháng Ba 1945). Ngày nay, những tài liệu ấy được giữ lại trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô. Tổng cộng nhận được ở Ba-lan 1070 tài liệu, trong đó gần 250 tài liệu của Lê-nin. Nhiều tài liệu trong số đó đã được công bố trong Toàn tập V. I. Lê-nin, trên các tạp chí "Người cộng sản", "Những vấn đề lịch sử của Đảng cộng sản Liên-xô", "Lưu trữ lịch sử" v. v..

Nhưng phần khá lớn những tài liệu lưu trữ ở Cra-cốp và Pô-rô-nin cho đến nay chưa tìm được. — 273.

- 307 Có lẽ nói tác phẩm "Chế độ tư bản chủ nghĩa trong nền nông nghiệp hiện đại" gồm 7 chương. I-a. X. Ga-nê-txơ-ki trong bài "Việc bắt V. I. Lê-nin ở Áo năm 1914 qua các văn kiện" đã viết: "Ngày 7 tháng Tám, lúc gần tối, Vla-đi-mia I-lích đến phòng tôi ở (tôi lúc bấy giờ cũng ở Pô-rô-nin) và kể đại khái như sau: "Ở nhà tôi vừa bị lục soát. Viên hạ sĩ quan hiến binh ở đây tiến hành... Việc lục soát khá sơ sài. Thằng ngốc để lại toàn bộ công văn tài liệu đảng, còn lấy đi bản thảo của tôi về vấn đề ruộng đất. Nó tưởng những bản thống kê là mật mã... Thật tiếc cho tập bản thảo: chưa hoàn thành, mong đừng mất!" (Văn tập Lê-nin, t. II, tr. 173). Về tập bản thảo này, viên hạ sĩ quan có nhắc lại trong bản báo cáo gửi viên chỉ huy Nô-vư Tác-gơ, trong đó nói rằng khi lục soát ở nhà V. I. Lê-nin đã tìm thấy "3 cuốn vở có những tài liệu so sánh Áo, Hung và Đức, xin gửi những cuốn vở đó kèm theo báo cáo" (như trên, tr. 175).

Trong thời gian đi Ba-lan, Ga-nê-txơ-ki đã tìm được một phần bản thảo tác phẩm đó (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, tr. 319 - 344).

Cho đến nay vẫn chưa tìm được phần cuối của chương III "Kinh tế nông dân dưới chế độ tư bản chủ nghĩa", phần đầu và phần cuối của chương IV - "Lao động phụ nữ và trẻ em trong nông nghiệp", chương V và chương VI — "Tình trạng phân tán lao động trong sản xuất nhỏ" và "Tính chất tư bản chủ nghĩa của việc sử dụng máy móc trong nông nghiệp hiện đại". (Tên gọi các chương do V. I. Lê-nin viết trên một tờ giấy riêng — xem Văn tập Lê-nin, t. XIX, tr. 359). — 273.

- 308 Tài liệu này viết nhân bức thư của G. M. Crơ-gi-gia-nốp-xki gửi V. I. Lê-nin đề ngày 25 tháng Năm 1921. Trên bức thư có những đoạn V. I. Lê-nin gạch để chú ý như sau:

"3) Ở nhà in số 14 đang in cuốn sách của Pô-pốp về sản xuất lúa mì ở Nga. Đồng chí ấy đã giới thiệu với chúng tôi nội dung của cuốn sách đó, cuốn sách hết sức quan trọng đối với chúng ta, đề nghị thúc giục để ra thật nhanh.

4) Rất mong cấp chí ít là những giấy nào đó đảm bảo quyền "bất khả xâm phạm" cho các thành viên và các cán bộ phụ trách của Ủy ban kế hoạch nhà nước. Công việc đang mắc nghẽn ở A-va-nê-xốp và Goóc-bu-nốp.

5) Sự phá hoại ngầm đối với chúng ta vẫn đang tiếp diễn; để thoát bằng cách nào đó ra khỏi lưới vây, tôi buộc phải sử dụng thị trường "tự do". Tôi khẩn thiết yêu cầu hợp pháp hóa quyền làm như vậy cho đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước coi như trường hợp ngoại lệ" (Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, tr. 246). — 274.

- 309 Ngày 30 tháng Năm 1921, N. P. Goóc-bu-nốp cho V. I. Lê-nin biết rằng người phụ trách Phòng ấn loát Mát-xcơ-va hứa sẽ in 1 000 bản cuốn sách của P. I. Pô-pốp "Sản xuất lúa mì trong nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và trong các nước Cộng hòa liên bang", rằng đã gửi cho G. M. Crơ-gi-gia-nốp-xki bản dự thảo giấy ủy nhiệm cho các ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước cũng như đã giải thích cho Crơ-gi-gia-nốp-xki nhân việc đồng chí ấy xin cho phép đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước mua những thứ cần thiết ở thị trường tự do. — 274.
- 310 Ngày 26 tháng Năm 1921, A. B. Kha-la-tốp đã gửi cho V. I. Lê-nin (thêm vào điều đồng chí ấy đã nói hôm trước trong buổi nói chuyện) một mẫu thư kèm theo những tài liệu và biểu bảng sau đây: về kế hoạch dự định cung cấp cho Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát (có tính đến các đại hội sẽ họp trong tháng Sáu); về thanh toán nợ trong việc thường bằng hiện vật ở Mát-xcơ-va; về triển vọng nhập lúa mì mùa ở nước ngoài; những bản sao mệnh lệnh do Bộ dân ủy lương thực gửi ngày 21 tháng Năm cho các tỉnh tiêu dùng lúa mì về việc cấp cho công nhân một số hàng hóa thay lúa mì; về lúa mì chở đến cho trung ương từ Xi-bi-ri, Cáp-ca-dơ và U-cra-i-na từ ngày 1 đến ngày 22 tháng Năm. — 275.
- 311 Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ lại mẫu giấy có số liệu về việc thực tế nhập lúa mì đến Hợp tác xã tiêu dùng Mát-xcơ-va từ ngày 18 đến ngày 25 tháng Năm 1921. Trên giấy này có những con số tính toán của V. I. Lê-nin, có lẽ viết lúc nghe cục trưởng Cục phân phối Bộ dân ủy lương thực A. I-a. Vư-sin-xki báo cáo, những con số tính toán đó đã được sử dụng trong bức thư này. — 275.
- 312 Mẫu thư này viết trên bức thư của A. B. Kha-la-tốp đề ngày 26 tháng Năm 1921. Kha-la-tốp đề nghị chuyển dân một bộ phận đáng kể các viên chức của Công ty điện đèn năm 1886 trước đây và nhà máy xe điện Mát-xcơ-va sang các cơ quan khác, vì

họ là chỗ dựa của bọn men-sê-vích ở khu phố Da-mô-xcơ-vô-rê-tsi-ê của thành phố Mát-xcơ-va, và mặc dù việc cung cấp đã khá hơn, nhưng họ vẫn nhiều lần tổ chức những cuộc đình công kiểu Ý. — 278.

313 Ngày 31 tháng Năm 1921, G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng vụ trưởng Cục điện lực Ủy ban kế hoạch nhà nước đã ra chỉ thị đưa những viên chức men-sê-vích ra khỏi nhà máy xe điện Mát-xcơ-va.

Về vấn đề này, xem thêm tập này, tài liệu 474. — 278.

314 Ngày 6 tháng Sáu 1921, A. P. Xê-rê-brốp-xki báo cáo với V. I. Lê-nin rằng tàu "Pô-lô-ni-a" chở dầu mỡ và dầu hỏa đã rời bến đi Côn-xtan-tinô-pôn để chở bột mì và trang phục. — 278.

315 Đây là nói thư trả lời thư của V. I. Lê-nin đề ngày 2 tháng Tư 1921 (xem tập này, tài liệu 219). Thư trả lời do A. P. Xê-rê-brốp-xki gửi đi ngày 6 tháng Sáu, sau khi nhận được bức điện này. — 278.

316 Tài liệu này viết trên thư của các đại biểu ngành báo chí gửi đoàn chủ tịch của Hội nghị X toàn Nga của Đảng cộng sản (b) Nga, xin cho phép sử dụng các bản ghi tốc ký những bài diễn văn và lời phát biểu để công bố kịp thời trên báo chí các tài liệu của hội nghị. — 279.

317 Đây là nói báo cáo gửi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề ngày 2 tháng Năm 1921 của Ph. X. Li-da-rép, ủy viên thường vụ tỉnh ủy và chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xta-vrô-pôn. Li-da-rép cho biết về mối quan hệ không bình thường giữa các cán bộ lãnh đạo đảng và chính quyền Xta-vrô-pôn và hành vi xấu xa của họ (lạm dụng chức vị, vi phạm pháp luật, say rượu, liên hệ với bọn tư sản địa phương) và về việc Cục Đông - Nam Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga dung túng tình trạng đó. Li-da-rép khẳng định rằng những ý định của mình muốn vạch trần những điều tệ hại, muốn thay đổi tình hình ở tỉnh Xta-vrô-pôn và muốn thu xếp tốt công việc của tỉnh ủy làm cho bí thư Cục Đông - Nam Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga là A. G. Bê-lô-bô-rô-đốp không hài lòng; tại đại hội các Xô-viết tỉnh, Bê-lô-bô-rô-đốp đã buộc tội Li-da-rép là đã trả thù cá nhân và nhân danh Cục nghiêm khắc khiển trách Li-da-rép.

Trên bản sao thư báo cáo có những dấu gạch của Lê-nin. Trên bức thư ngày 21 tháng Năm kèm theo báo cáo, Lê-nin ghi: "Ngày mai, 24/V, nhắc tôi" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 279.

318 Ngày 15 tháng Sáu, dựa theo báo cáo của I. T. Xmin-ga, nhằm mục đích tạo điều kiện để đẩy mạnh toàn bộ công tác tại các mỏ dầu, các nhà máy dầu mỏ, các kho chứa dầu mỏ v. v., Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định tách công nghiệp dầu mỏ cùng tất cả các xí nghiệp thuộc ngành này (các vùng khai thác dầu mỏ, các nhà máy chưng cất dầu mỏ, và các kho dầu) thành một nhóm trọng điểm đặc biệt, giao nhiệm vụ cho tất cả các cơ quan phân phối ưu tiên thỏa mãn những nhu cầu của Tổng cục công nghiệp dầu mỏ về vật tư, thiết bị và tiền, cũng như đã đề ra những biện pháp cụ thể nhằm cải tiến việc cung cấp lương thực, áo quần v. v. cho công nhân ngành công nghiệp dầu mỏ và gia đình họ. Theo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 15 tháng Bảy, một ủy ban do Xmin-ga làm trưởng ban đã được phái đi Ba-cu và các vùng khai thác dầu mỏ khác. Nhiệm vụ của ủy ban này là giải quyết những vấn đề có liên quan đến việc nâng cao năng suất lao động, cung cấp cho công nhân, đảm bảo việc vận chuyển dầu mỏ và các sản phẩm dầu mỏ. — 280.

319 Bức điện này viết sau khi V. I. Lê-nin và V. V. Phô-min trao đổi các mẫu thư, có lẽ là tại phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 27 tháng Năm 1921 mà Lê-nin đã bổ sung mục "Bọn buôn lậu ở U-cra-i-na" vào chương trình nghị sự.

Lê-nin viết cho Phô-min: "Về bọn buôn lậu, tôi đã nhận được quá nhiều lời khiếu nại từ U-cra-i-na. Làm thế nào đây? Gửi một mệnh lệnh nghiêm khắc cho Bla-gôn-ra-vốp và Bộ dân ủy giao thông chăng?". Sau khi nhận được thư trả lời của Phô-min đề nghị báo cho Ph. E. Đgiéc-gin-xki để đồng chí ấy thi hành những biện pháp tại chỗ, Lê-nin viết cho Phô-min: "1) Gửi trả lại cho tôi mẫu thư thứ nhất, 2) địa chỉ của Đgiéc-gin-xki, 3) tên gọi chính xác, tên của chủ tịch bộ ba Bla-gôn-ra-vốp" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng tại phiên họp này, Lê-nin còn hỏi Phô-min về việc vận

chuyển lương thực từ U-cra-i-na đi Nga và về số lượng bọn buôn lậu ở các đường sắt phía Nam. — 280.

- 320 Có lẽ đây là nói việc các cơ quan Pê-tơ-rô-grát không thực hiện quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 28 tháng Giêng 1921 "Về việc thưởng cho công nhân và viên chức sản xuất máy cày điện" (xem "Lưu trữ lịch sử", 1956, số 4, tr. 18).

Tiểu ban "*Máy cày điện*" là một tiểu ban trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, có nhiệm vụ bố trí đơn đặt hàng sản xuất máy cày điện tại các nhà máy Pê-tơ-rô-grát và tổ chức sản xuất máy cày điện. Trưởng ban là L. M. Mi-khai-lốp. — 282.

- 321 Trong báo cáo do N. P. Gôc-bu-nốp viết ngày 23 tháng Sáu 1921 có nêu lên rằng, sau khi có những bức điện của V. I. Lê-nin, các công nhân Pê-tơ-rô-grát sản xuất máy cày điện đã được thưởng bằng lương thực (với mức có giảm bớt do tình hình lương thực căng thẳng ở Pê-tơ-rô-grát). Trên báo cáo, Lê-nin ghi: "Gửi Xmô-li-a-ni-nốp, để lưu trữ, cất vào hồ sơ về **máy cày điện**" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 282.

- 322 Tài liệu này viết trên thư của I. I. Rát-tsen-cô và A. V. Vin-te gửi V. I. Lê-nin đề ngày 27 tháng Năm 1921, đề nghị giúp chuyển phái viên của Ủy ban đặc biệt tỉnh Ri-a-dan ở công trường Sa-tu-ra sang huyện khác và dàn xếp mối quan hệ giữa Ủy ban đặc biệt tỉnh Ri-a-dan và Ban chỉ huy công trường Sa-tu-ra.

Ngày 28 tháng Năm, V. A. Xmô-li-a-ni-nốp báo cáo với Lê-nin rằng Ủy ban đặc biệt toàn Nga đã hứa thỏa mãn yêu cầu của Vin-ten và Rát-tsen-cô. — 282.

- 323 Ngày 11 tháng Năm 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng đã phê chuẩn bản dự thảo những nhiệm vụ của ban kiểm tra công trường xây dựng đường sắt ở vùng Êm-ba, do V. I. Lê-nin đề nghị (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 310). Tài liệu này, trên có chữ của thư ký - "bb. 212, đ. 7", có lẽ là bản ghi lại quyết định đó. — 283.

- 324 Cũng hôm đó, ngày 28 tháng Năm 1921, trong thư trả lời, C. B. Ra-đếch và G. E. Di-nô-vi-ép đã khuyên V. I. Lê-nin chuyển bức điện của C. Txét-xkin cho Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Ban chấp hành đã bác bỏ yêu cầu của Txét-xkin. Về sau, sau cuộc hội

ý với các đại biểu của Đảng cộng sản thống nhất Đức tại Đại hội III Quốc tế cộng sản (trước khi khai mạc đại hội), Ban chấp hành Quốc tế cộng sản đã gửi điện cho Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản thống nhất Đức đề nghị đừng ngăn cản A. Gây-ơ và Ô. Brát-xơ đến dự đại hội.

Song A. Gây-ơ và Ô. Brát-xơ không có mặt ở đại hội. Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản thống nhất Đức chống lại việc họ đến Mát-xcơ-va, có lẽ vì hai người này đã ủng hộ lập trường của P. Lê-vy - Lê-vy bị Ban chấp hành trung ương khai trừ ra khỏi đảng ngày 15 tháng Tư 1921 (xem chú thích 224) - và vì hai người này đã nhiều lần vi phạm kỷ luật đảng. — 284.

- 325 Ngày 13 tháng Sáu, V. I. Lê-nin viết đề cương báo cáo về sách lược của Đảng cộng sản (b) Nga tại Đại hội III Quốc tế cộng sản; bản báo cáo về sách lược của Đảng cộng sản (b) Nga do Lê-nin đọc tại phiên họp thứ 17 của đại hội, ngày 5 tháng Bảy 1921 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 3 - 14, 41 - 65). — 285.

- 326 Ngày 30 tháng Năm 1921, M. V. Cô-bê-txơ-ki cho V. I. Lê-nin biết rằng cuốn sách "Bản về thuế lương thực (Ý nghĩa của chính sách mới và những điều kiện của chính sách ấy)" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 244 - 296) đã được dịch ra tiếng Đức, tiếng Pháp và tiếng Anh, và một tuần nữa sẽ in xong. Cuốn sách được công bố bằng tiếng Đức và tiếng Pháp trên tạp chí "Quốc tế cộng sản", năm 1921, số 17 và bằng tiếng Anh, số 16 - 17. Ngoài ra, vào dịp Đại hội III Quốc tế cộng sản, cuốn sách đã được in thành sách lẻ bằng tiếng Đức và tiếng Pháp. — 285.

- 327 Đây là nói bức thư của R. E. Clát-xôn gửi V. I. Lê-nin đề ngày 28 tháng Năm 1921, báo cáo tình hình đặt mua của công ty "Madruck" một máy ép kiểu quay để ép khô than bùn. Trên bức thư có những điều ghi chú và nét gạch của Lê-nin (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 241 - 242). Cụ thể, Lê-nin đã đánh dấu ý kiến của Clát-xôn đề nghị phái V. Đ. Kiéc-pi-txơ-ni-cốp ra nước ngoài với tư cách là chuyên gia về khai thác than bùn bằng thủy lực và viết bên lề thư: "Ý kiến của Rát-tsen-cô?". Qua thư từ trao đổi giữa Lê-nin và I. I. Rát-tsen-cô về sau (xem tập này, tài liệu 416, 425), có thể thấy rằng Rát-tsen-cô phản đối việc phái Kiéc-pi-txơ-ni-cốp ra nước ngoài. — 285.

328 Tài liệu này viết ở mặt sau bức điện báo bằng điện thoại của V. V. Phô-min đề ngày 28 tháng Năm 1921 cho biết tiến trình chất xếp và chuyển lúa mì từ Xi-bi-ri về trung ương.

Trên bức điện báo bằng điện thoại, V. I. Lê-nin ghi: "Gửi Kha-la-tốp. Hãy xem mặt sau" và đánh dấu đoạn Phô-min báo cáo rằng lệnh chuyển 3 triệu pút lúa mì từ Xi-bi-ri trong tháng Năm có thể đến ngày 7 tháng Sáu thì thực hiện xong, nhưng do việc khai thông đường thủy trên sông Ô-bi bị chậm trễ, nên việc thực hiện lệnh đó phải đến ngày 13 - 15 tháng Sáu mới xong được (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 283).

Trả lời thư của Lê-nin, A. B. Kha-la-tốp báo cáo rằng trong tháng Sáu, Mát-xcơ-va sẽ được bảo đảm đều đặn bánh mì với mức $\frac{2}{3}$ phun-tơ mỗi ngày cho công nhân, $\frac{1}{2}$ phun-tơ cho trẻ em, $\frac{1}{3}$ phun-tơ cho viên chức (ở Pê-tơ-rô-grát nhiều hơn 20%). Ngoài ra, đến hôm khai mạc Đại hội III Quốc tế cộng sản, sẽ cấp phát cho công nhân mỗi người 2 phun-tơ đậu cô-ve, viên chức mỗi người 1 phun-tơ đậu cô-ve và trẻ em mỗi em 1 phun-tơ gạo. Kha-la-tốp còn nêu lên rằng vì nhiệm vụ của Bộ dân ủy lương thực về việc chở lúa mì từ Xi-bi-ri về trung ương trong tháng Năm sẽ được hoàn thành vào ngày 13 - 15 tháng Sáu chứ không phải ngày 7 tháng Sáu, cho nên không thể tăng mức cấp phát bánh mì cho công nhân lên đến 1 phun-tơ trong một ngày kể từ ngày 15 tháng Sáu được. — 286.

329 Tài liệu này viết trên bức điện của phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng tại các xí nghiệp đánh cá A-xơ-ra-khan, ủy viên ban lãnh đạo Tổng cục công nghiệp cá I. P. Báp-kin gửi V. I. Lê-nin, N. P. Bri-ukha-nốp và A. I. Pô-ti-a-ép. Báp-kin báo cáo rằng việc phái bộ đội Hồng quân đến A-xơ-ra-khan không kịp thời, không chú ý đến những nhu cầu thực sự của các xí nghiệp đánh cá về sức lao động, và yêu cầu điều tra xem ai đã đưa tin không đúng. Bức điện cũng nêu lên rằng để thay các công nhân ở xí nghiệp cho đến cuối mùa cá (đến ngày 25 tháng Sáu 1921) cần phải gửi tới A-xơ-ra-khan (dẫn dẫn) khoảng 12 nghìn người.

Trên bức điện có những đoạn đánh dấu của Lê-nin (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 289). — 286.

330 Xem chú thích 299 và 300. — 287.

* — đơn vị trọng lượng ở Nga, bằng 409,5 gram

331 Đây là nói đến A. G. Sli-áp-ni-cốp.

Đại hội IV công đoàn công nhân kim khí toàn Nga họp ở Mát-xcơ-va từ ngày 26 đến 30 tháng Năm 1921. Vấn đề thành phần Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân kim khí được thảo luận tại các phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 28 và 31 tháng Năm 1921. Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ lại danh sách những người được đề cử vào Ban chấp hành trung ương công đoàn, có những chỗ V. I. Lê-nin ghi chú, đánh dấu và đề chữ: "19 người thuộc phái đối lập công nhân trước đây". — 290.

332 Có lẽ đây là nói bức điện của I-u. Kh. Lu-tô-vi-nốp trả lời bức điện của V. I. Lê-nin đề ngày 7 tháng Năm 1921 (xem tập này, tài liệu 314). Lu-tô-vi-nốp nói rằng đồng chí ấy coi quyết định của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga phái G. L. Sơ-lốp-xki sang Béc-lanh công tác cho Bộ dân ủy ngoại thương là không đúng và sẽ phản đối quyết định đó. — 291.

333 Trong lời tuyên bố gửi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề ngày 25 tháng Năm 1921, B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp và I-u. Kh. Lu-tô-vi-nốp đã chống lại quyết định của Bộ chính trị cho là nên để D. I. Gơ-giê-bin in ở Đức những sách của Nhà xuất bản "Văn học thế giới". Họ nêu ra rằng bộ máy ấn loát do đại diện thương mại của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức lập ra sẽ xuất bản rẻ hơn Gơ-giê-bin, ông này cố ý đặt giá cao đối với đơn đặt hàng của nước Nga xô-viết.

Trên lời tuyên bố này, V. I. Lê-nin viết mẫu thư cho G. E. Di-nô-vi-ép: "Hãy viết vài lời cho tôi biết quyết định của tiểu ban của đồng chí như thế nào? Ban chấp hành trung ương đã phê chuẩn quyết định đó chưa?". (Đây là nói quyết định của tiểu ban nghiên cứu vấn đề Gơ-giê-bin của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Bộ chính trị đã phê chuẩn quyết định đó ngày 27 tháng Tư 1921). Để trả lời thư đó, Di-nô-vi-ép cho biết: "Tiểu ban đã giải quyết chủ yếu là những việc cũ (những đơn đặt hàng trước đây). Nhiệm vụ mới thì chưa giao. Chỉ đồng ý thực

hiện cho xong việc đặt hàng năm ngoái" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Ngày 31 tháng Năm, Bộ chính trị đã xem xét đơn của Xtô-mô-ni-a-cốp và Lu-tô-vi-nốp và giao nhiệm vụ cho Di-nô-vi-ép chuyển cho họ văn bản chính xác của quyết định của tiểu ban nghiên cứu vấn đề Gơ-giê-bin đã được Bộ chính trị phê chuẩn, kèm theo những lời giải thích của mình. — 292.

334 Tài liệu này viết trên thư của một kỹ sư Đức tên là I. L. Stanh-béc gửi V. I. Lê-nin báo cáo rằng trong việc mua đường ray ở Đức, phái đoàn đường sắt đứng đầu là giáo sư I-u. V. Lô-mô-nô-xốp đã bội chi 25 triệu mác Đức.

Ngày 16 tháng Bảy 1921, V. A. Xmô-li-a-ni-nốp đã đề nghị A. M. Lê-gia-va chuyển cho mình kết luận của đại diện thương mại ở Đức B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp về vấn đề này và báo cho biết ý kiến. — 296.

335 Theo mệnh lệnh của E. M. Xơ-li-an-xki, bức thư này được sao gửi cho các ủy viên của Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa. Ngày 16 tháng Sáu 1921, Hội đồng quân sự - cách mạng quyết định về vấn đề "Bức thư của đồng chí Lê-nin về việc sử dụng quân đội trên mặt trận lao động": "Đề nghị tất cả các ủy viên của Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa, hạn trong 7 ngày, hãy trình bày ý kiến và đề nghị cụ thể của mình bằng văn bản lên Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa". V. I. Lê-nin gạch dưới quyết định đó trong biên bản của phiên họp của Hội đồng quân sự - cách mạng và viết: "Hãy nhắc tôi sau khi bế mạc Đại hội *Quốc tế cộng sản*" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Về sau, ngày 4 tháng Bảy 1921, Lê-nin chỉ ra rằng khi lập kế hoạch nhà nước về nền kinh tế quốc dân, cần phải chú ý đến công tác kinh tế của quân đội (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 78). — 297.

336 Trong thư gửi V. I. Lê-nin đề ngày 17 tháng Năm 1921, một người ở Mác-xây (Pháp) tên là Đ. Ca-duyn-li yêu cầu V. I. Lê-nin bồi hoàn giá trị của những chứng phiếu đã bị hủy bỏ của quốc trái ngắn hạn trong nội địa nước Nga năm 1916 mà ông ta đã gửi tất cả tiền dành dụm của mình vào đấy. Ca-duyn-li viện dẫn ông

Li-giô, bảo rằng Lê-nin có quen biết ông này và chính ông này khuyên ông ta viết thư cho Lê-nin.

Ngày 28 tháng Sáu 1921, A. O. An-xki đề nghị Bộ dân ủy ngoại giao trả lời Ca-duyn-li rằng trên cơ sở pháp chế hiện hành ở nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga thì yêu cầu của Ca-duyn-li không thể thỏa mãn được. — 297.

337 Tài liệu này viết nhân bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực U-cra-i-na M. C. Vla-đi-mi-rốp khiếu nại việc cấp không đầy đủ hàng hóa cho U-cra-i-na và tình trạng thiếu bao bì gây trở ngại cho việc thu mua lúa mì ở U-cra-i-na.

Phản đối lời khiếu nại của Vla-đi-mi-rốp, N. P. Bri-u-kha-nốp đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng tin tức về việc gửi hàng hóa và bao bì đi U-cra-i-na đã được Cục phân phối Bộ dân ủy lương thực báo cáo tỉ mỉ cho V. A. Xmô-li-a-ni-nốp.

Ngày 1 tháng Sáu, một bức điện do V. I. Lê-nin ký đã được gửi đi Vi-a-dơ-ni-ki (huyện Sui-a, tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ), nói rằng trong một tuần lễ phải lấy ở các nhà máy của huyện 500 nghìn bao đựng lương thực và gửi đi U-cra-i-na. — 298.

338 Mẫu thư này viết trên bức điện của M. C. Vla-đi-mi-rốp đề ngày 30 tháng Năm 1921 gửi V. I. Lê-nin. Vla-đi-mi-rốp báo cáo về tiến trình thu mua lúa mì ở U-cra-i-na và nêu lên rằng việc công nhân từ các tỉnh bị đói đi đến U-cra-i-na để trao đổi hàng hóa gây thêm khó khăn cho các cơ quan thu mua của Bộ dân ủy lương thực, tỏ ý không tin là có thể thu mua được đầy đủ số lượng lương thực cần thiết trước khi bắt đầu công việc đồng áng, nếu không gửi gấp thêm hàng hóa đến. Trên bức điện của Vla-đi-mi-rốp có những đoạn Lê-nin gạch dưới.

Có lẽ nhân bức điện này và bức điện đề ngày 23 tháng Năm của Vla-đi-mi-rốp mà ngày 1 tháng Sáu, theo ủy nhiệm của Lê-nin, V. A. Xmô-li-a-ni-nốp đã gửi cho Kh. G. Ra-cốp-xki, chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy U-cra-i-na, một bản chỉ thị do Lê-nin ký về thể thức phái đại biểu của các tổ chức công nhân từ các trung tâm công nghiệp đang bị đói đến U-cra-i-na để thu mua lương thực bằng cách trao đổi hàng hóa có tổ chức. Xem thêm tập này, các tài liệu 368, 384. — 298.

339 Bức thư này viết để trả lời ý kiến của G. C. Cô-rô-lép hỏi rằng việc triệu hồi Cô-rô-lép rời tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ

trong tháng Năm 1921 để làm cán bộ chỉ đạo trọng trách của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga trong các tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ, Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, Vla-đi-mia và Cô-xơ-rô-ma, như thế có hợp lý không. — 300.

- 340 Đây là nói quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 10 tháng Năm 1921 về việc hoàn thành xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra vào mùa thu năm 1921.

Việc xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra bắt đầu từ tháng Hai 1919. Ngày 14 tháng Tư 1919, Hội đồng lao động và quốc phòng công nhận việc xây dựng này "là công tác phòng thủ đất nước và có một ý nghĩa đặc biệt đối với việc bảo vệ hậu phương".

V. I. Lê-nin rất coi trọng nhà máy điện Ca-si-ra, vì nó sẽ phải cung cấp điện cho các nhà máy và công xưởng rất lớn ở Mát-xcơ-va và là một trong những công trình đầu tiên nhằm thực hiện kế hoạch điện khí hóa đất nước. Lê-nin thường xuyên theo dõi tiến trình xây dựng, trực tiếp tham gia giải quyết tất cả các vấn đề, kiểm tra tình hình cung cấp vật tư cần thiết, sức lao động và các thiết bị cho công trường (xem tập này, tài liệu 463 và Phụ lục, tài liệu 45; Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 213 - 215; Văn tập Lê-nin, t. XXIII, tr. 14 - 29). — 301.

- 341 Đây là nói các cột điện trên đường tải điện tương lai Ca-si-ra - Mát-xcơ-va. Những cột bằng gỗ lần đầu tiên dùng trên một tuyến đường dài như vậy, dựng từ mùa đông và chẳng lên không chắc. Như V. A. Xmô-li-a-ni-nốp đã viết trong hồi ký, sau khi V. I. Lê-nin gửi thư cho G. D. Txi-u-ru-pa, những biện pháp cần thiết đã được thi hành để đề phòng tai nạn. — 301.

- 342 Ngày 3 tháng Sáu 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng quyết định trích cho Bộ dân ủy bưu điện 5 triệu rúp để tổ chức về mặt kỹ thuật loại "báo miệng" bằng loa truyền thanh đặt tại 6 quảng trường ở Mát-xcơ-va.

Báo cáo của A. M. Ni-cô-la-ép và các dự thảo quyết định về chương trình tối thiểu xây dựng hệ thống điện thoại vô tuyến và về những biện pháp để thực hiện chương trình đó đã được thảo luận tại Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 15 tháng Sáu. Các quyết định đã được thông qua ngày 24 tháng Sáu và ngày 6 tháng Bảy 1921. Hội đồng lao động và quốc phòng giao nhiệm vụ cho Bộ dân ủy bưu điện là đến ngày 1 tháng Ba 1922 phải xây dựng xong 4 trạm phát điện thoại vô tuyến (Mát-xcơ-va - Ta-sken - Khắc-

cốp - Nô-vô-ni-cô-lai-ép-xơ) và 280 trạm thu của tỉnh và của huyện với bán kính 2 000 cây số xung quanh Mát-xcơ-va. — 302.

- 343 Ngày 1 tháng Sáu 1921, M. P. Pa-vlô-vích trả lời rằng trong những tháng tới vì thiếu thời gian nên đồng chí ấy không thể tham gia xây dựng các bản đồ nói lên sự phát triển của chủ nghĩa đế quốc và chủ nghĩa thực dân cho tập bản đồ giáo khoa đang chuẩn bị. Về vấn đề này, xem tập này, các tài liệu 410, 471. — 304.

- 344 Vấn đề hạn chế quyền sử dụng các toa ưu tiên được xét tại phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 11 và ngày 18 tháng Năm 1921, tại các phiên họp của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 7 và ngày 23 tháng Sáu. Quyết định hạn chế việc sử dụng các toa ưu tiên đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn ngày 28 tháng Sáu (dựa vào báo cáo của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy) (xem "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 142, ngày 2 tháng Bảy 1921). — 305.

- 345 Đây là nói những quyết định, nghị quyết và các văn kiện khác của Đại hội I toàn Nga các tổ chức sản xuất và nông nghiệp của giáo phái, cũng như những bức thư của ban lãnh đạo hội đồng đại hội và V. G. Tséc-tốp, chủ tịch của ban lãnh đạo đó, gửi V. I. Lê-nin ngày 30 tháng Năm 1921, xin cho phép Tséc-tốp và N. X. Rô-đi-ô-nốp (thư ký của ban lãnh đạo) tham dự Tiểu hội đồng khi xét vấn đề các nghị quyết của đại hội. (Có lẽ ban lãnh đạo chưa biết quyết định của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đề ngày 16 tháng Năm - xem chú thích 233).

Ngày 1 tháng Sáu, N. P. Goóc-bu-nốp yêu cầu trích lục quyết định đó và ngày 2 tháng Sáu thì báo cho Tséc-tốp rằng ông ta sẽ được thông báo kịp thời, nếu đối với vấn đề Đại hội toàn Nga các tổ chức sản xuất và nông nghiệp của giáo phái cần có những tư liệu chi tiết nào đó. — 305.

- 346 Đây là nói Ủy ban do kỳ họp thứ III của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga lập ra ngày 30 tháng Năm 1921 để thảo luận dự thảo Huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng gửi các cơ quan xô-viết địa phương và bản dự thảo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng về các hội đồng kinh tế địa phương, về chế độ báo cáo và việc chỉ đạo thực hiện Huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng (xem Toàn tập,

tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 319 - 349, 316 - 318).

Trên tài liệu có chữ ghi chú của thư ký về việc nhận được những đề nghị sửa đổi của Bộ dân ủy ngoại thương, Bộ dân ủy y tế, Bộ dân ủy tài chính, Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga v. v. và mẫu thư của N. Ô-xin-xki: "sẽ trực tiếp chuyển tới đồng chí A-va-nê-xốp cho tiểu ban của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga (những điểm sửa đổi vào bản Huấn thị)" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 306.

- 347 Đây là nói bức điện báo bằng điện thoại của G. V. Tsi-tsê-rin ngày 31 tháng Năm 1921 gửi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga nhân có quyết định của Bộ chính trị ngày 31 tháng Năm phê chuẩn đơn của L. B. Cra-xin đề nghị gửi cho B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp giấy ủy nhiệm của Bộ dân ủy ngoại giao cử đồng chí ấy làm đại diện thương mại của chính phủ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga tại Đức và hỏi Tsi-tsê-rin rằng điều đó có đảm bảo được địa vị thương mại của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức hay không, hay cần phải bỏ nhiệm ngay một đại diện toàn quyền về chính trị, và nếu cần thì đề nghị Tsi-tsê-rin đề cử người đó.

Tsi-tsê-rin nêu mối liên hệ giữa địa vị thương mại và địa vị chính trị và trả lời rằng nếu để lâu dài ở Đức một đại diện thương mại của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga không thôi thì sẽ hết sức có hại, thậm chí có ủy nhiệm thư chính thức cũng vậy. Nhân danh ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao, ngoài V. V. Vô-rốp-xki ra, Tsi-tsê-rin còn đề cử N. N. Cre-xtin-xki giữ chức vụ đại diện toàn quyền.

Trong văn bản bức điện báo bằng điện thoại chuyển cho V. I. Lê-nin để yêu cầu cho biết gấp kết luận của Người, có nhiều lỗi viết sai. — 307.

- 348 Cũng hôm đó, ngày 31 tháng Năm 1921, bản quyết định đã được Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thông qua bằng cách hỏi ý kiến qua điện thoại và được chuyển cho G. V. Tsi-tsê-rin. — 307.
- 349 Ở Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương

Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ lại bức thư ngắn của A. M. Lê-gia-va gửi V. I. Lê-nin. Lê-gia-va viết rằng việc mua máy xúc ở nước ngoài đã giao cho L. B. Cra-xin; Cra-xin đã làm được gì thì chưa rõ. Bức thư cũng cho biết rằng kỹ sư T. E. Rây-nê do Hội đồng mỏ cử ra nước ngoài công tác là phải viên đi mua riêng cho ngành mình. — 308.

- 350 M. N. Tu-kha-tsép-xki được cử làm tư lệnh quân khu Tam-bốp, được giao nhiệm vụ tiêu diệt bọn phỉ An-tô-nốp. — 309.
- 351 Tài liệu này viết nhân bức thư của B. A. Va-xi-li-ép, bí thư Ban chấp hành đảng bộ tỉnh Tam-bốp, cho biết về tình hình đấu tranh chống toán phỉ cu-lắc An-tô-nốp và về tình trạng cung cấp lương thực trong tỉnh sút kém. Va-xi-li-ép đề nghị giúp đỡ ngay lương thực cho tỉnh và có sự chi viện cần thiết về quân sự. Va-xi-li-ép viết: "Chúng tôi đề nghị đồng chí cũng đặt công cuộc đấu tranh chống bọn phỉ An-tô-nốp dưới sự kiểm tra cá nhân và sự lãnh đạo của đồng chí" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 309.

- 352 Ngày 27 tháng Tư 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã ra chỉ thị cho M. N. Tu-kha-tsép-xki tiêu diệt bọn phỉ An-tô-nốp ở tỉnh Tam-bốp trong thời hạn 1 tháng.

Trong báo cáo gửi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề ngày 16 tháng Bảy 1921 do Tu-kha-tsép-xki viết theo ủy nhiệm của V. I. Lê-nin, có nói rằng qua những chiến dịch tiến hành từ tháng Năm đến tháng Bảy ở tỉnh Tam-bốp, cuộc nổi loạn của bọn cu-lắc đã bị tiêu diệt, Chính quyền xô-viết đã được khôi phục ở khắp nơi, các toán phỉ An-tô-nốp vào đầu tháng Năm có gần 21 000 tên, nay chỉ còn 1 200 tên. — 310.

- 353 Cũng ngày hôm đó, hình như trước khi gửi bức thư này cho ban biên tập, V. I. Lê-nin đã viết thư hỏi phó chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri X. E. Tsu-txơ-ca-ép: "Đồng chí có những tin tức gì về công tác của I. Mai-xki với tư cách 1) đảng viên Đảng cộng sản Nga? (từ tháng Hai 1921), 2) cán bộ trong bộ máy xô-viết (đồng chí ấy giữ chức vụ gì)?"

Trên bức thư trả lời của Tsu-txơ-ca-ép đánh giá tốt việc Mai-xki thực hiện nhiệm vụ của tỉnh ủy giao và công tác của

Mai-xki với tư cách là trưởng phòng kinh tế của Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri có chữ ghi của Lê-nin: "1. VI. Tsu-tơ-ca-ép".

Lê-nin chuyển bức thư của Mai-xki cho các ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga kèm theo lời ghi sau đây: "*Gửi các ủy viên Ban chấp hành trung ương*. Để biết. Tôi đã gửi thư cho ban biên tập, cho tờ "Tin tức". 1/VI. *Lê-nin*" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 312.

354 Ngày 2 và ngày 3 tháng Sáu 1921, đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước đã nghe báo cáo của G. M. Cro-gi-gia-nốp-xki dựa theo nội dung thư của V. I. Lê-nin và đã tán thành bản dự thảo thông tri gửi những người phụ trách tất cả các vụ, phòng, tiểu ban của Ủy ban kế hoạch nhà nước, do P. X. Ô-xát-tsi thảo trên cơ sở những đề nghị của V. I. Lê-nin. Đoạn trích biên bản phiên họp của đoàn chủ tịch đã được gửi cho V. I. Lê-nin. — 313.

355 Tài liệu công bố ở đây có lẽ viết nhân có báo cáo của P. X. Ô-xát-tsi. Trên danh sách những người bị bắt vào đêm 26 rạng ngày 27 tháng Năm 1921, trong đó tên họ P. A. Suốc-kê-vích, B. E. Vô-rô-bi-ép có gạch dưới, V. I. Lê-nin đã ghi một loạt ý kiến: "Cá nhân Ô-xát-tsi có biết hai người gạch dưới"; "Cũng như tôi"; "Nếu chỉ quản thúc ở nhà có được không? Có nên dùng những biện pháp khác để ngăn chặn những thủ đoạn trốn tránh không? Vì họ không chạy trốn cơ mà?" v. v..

Cũng lúc đó, Lê-nin viết mẫu thư sau đây: "1) gần đây người ta cấp giấy ủy nhiệm "bắt theo ý mình". 2) Nên có giấy ủy nhiệm *đối với từng người*".

Ngày 3 tháng Sáu, chủ tịch Ủy ban đặc biệt Pê-tơ-rô-grát đã báo cáo với I. X. Un-slich-tơ rằng tất cả những người nêu tên trong bức điện của Lê-nin đã được thả; việc bắt bớ ở Pê-tơ-rô-grát là nhằm vào một số người nguyên là đảng viên đảng dân chủ - lập hiến, bởi vì một bộ phận đảng viên đảng này đã tham gia vào vụ âm mưu bị khám phá ở Pê-tơ-rô-grát; những người không có chứng cứ dính líu đều đã được thả. Những người bị giữ lại thì bị giam từ 12 tiếng đến một ngày rưỡi (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Xem thêm chú thích 368. — 314.

356 Trong thư trả lời, A. O. An-xki báo cáo rằng, nếu được V. I. Lê-nin đồng ý thì đồng chí ấy đã có thể dùng thể thức chính quyền để thông qua quyết định phát hành những phiếu công trái Trung-quốc với số tiền 50 000 li-vơ xtéc-ling dùng cho nhu cầu của Viện nghiên cứu lao động. Trên thư này, Lê-nin viết: "Tôi yêu cầu thu xếp theo phương thức chính quyền. Ngày 14/VI. *Lê-nin*" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Ngày 8 tháng Sáu 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng quyết định thông qua đơn của Viện nghiên cứu lao động xin 100 000 rúp tiền vàng và chuyển đơn đó cho Bộ dân ủy ngoại thương để thực hiện. — 315.

357 Trong lúc nói chuyện với V. I. Lê-nin vào ngày 3 tháng Sáu 1921, A. M. Tsê-vê-rép, chính ủy của lũ đoàn xạ kích độc lập Đa-ghe-xtan đã báo cáo về những hiện tượng quá đáng trong chính sách dân tộc đã xảy ra ở Đa-ghe-xtan. — 361.

358 Đây là nói cuốn sách "Tình hình công nghiệp dầu mỏ ở khu vực Ba-cu cuối năm 1920. Báo cáo của phái viên Hội đồng lao động và quốc phòng công nông về việc khai thác và vận chuyển dầu mỏ". Ba-cu, Tổng cục phát hành sách báo A-déc-bai-gian, 1920 (Cục dầu mỏ A-déc-bai-gian). Những điều ghi chú và gạch dưới của V. I. Lê-nin trong cuốn sách này, xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 137 - 142. — 316.

359 Trong bức thư đề ngày 5 tháng Sáu 1921, I. M. Gúp-kin báo cáo với V. I. Lê-nin rằng bài "Về việc thay các ống kim loại bằng ống xi-măng trong việc khoan các giếng dầu" là in lại (hầu như toàn bộ) bài của tạp chí Mỹ "Engineering and Mining Journal" ("Tạp chí kỹ thuật công trình và khai mỏ"), số 13, ngày 27 tháng Ba 1920, chỉ có đề nghị của tác giả, không có những ý kiến về việc ứng dụng thực tiễn. Trên bức thư của Gúp-kin, Lê-nin ghi: "Đưa vào lưu trữ". "Đã trả lời ngày 10/VI". Thư trả lời của Lê-nin, xem tập này, tài liệu 431. — 317.

360 Mẫu thư công bố ở đây được viết để trả lời yêu cầu của G. L. Sco-lốp-xki muốn được Lê-nin tiếp. Có lẽ ngày 3 tháng Sáu, V. I. Lê-nin đã nói chuyện với Sco-lốp-xki (xem tập này, tài liệu 409). — 317.

- 361 Đây là nói quyết định của Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 12 tháng Năm 1921: "Phái đồng chí Scơ-lốp-xki đi Béc-lanh làm việc cho Bộ dân ủy ngoại thương". Trên đoạn trích lục biên bản của Bộ tổ chức có chữ ghi của V. I. Lê-nin "*Về Scơ-lốp-xki*", "đưa vào lưu trữ" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 319.
- 362 Đây là nói I. I. I-ô-nốp, người phụ trách chi nhánh của Nhà xuất bản quốc gia ở Pê-tơ-rô-grát. Câu hỏi được gửi cho đồng chí ấy ngày 10 tháng Sáu 1921. Xem thêm tập này, tài liệu 471. — 319.
- 363 Ngày 2 tháng Sáu 1921, nhân M. P. Pa-vlô-vích từ chối việc xây dựng những bản đồ nói lên sự phát triển của chủ nghĩa đế quốc và chủ nghĩa thực dân cho tập bản đồ giáo khoa (xem chú thích 343), V. I. Lê-nin đã đề nghị C. B. Ra-đếch giao việc đó cho đại diện xô-viết ở Đức là P. L. La-pin-xki.
Ngày 18 tháng Sáu, La-pin-xki báo từ Đức rằng đồng chí ấy sẵn sàng nhận làm công việc đó. — 319.
- 364 Ngày 10 hoặc ngày 11 tháng Sáu, G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki đã gửi cho V. I. Lê-nin thư báo cáo của N. N. Va-scốp, vụ trưởng Ban điện lực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, về tiến trình điện khí hóa đất nước trong những năm 1917 - 1921. Lê-nin đã sử dụng những số liệu trong bức thư này khi chuẩn bị đề cương báo cáo về sách lược của Đảng cộng sản (b) Nga tại Đại hội III Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 3 - 14). Về những nhận xét của Lê-nin đối với thư báo cáo của Va-scốp, xem tập này, tài liệu 435. — 320.
- 365 Xem chú thích 260. — 321.
- 366 G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki báo cáo với V. I. Lê-nin rằng những chỉ thị của Lê-nin đang được thực hiện: đang lập những bản đồ và những sơ đồ để giới thiệu kế hoạch điện khí hóa cho các đại biểu Đại hội III Quốc tế cộng sản. Để trình bày và thuyết minh kế hoạch, sẽ sử dụng "Phần thuyết minh cho bản sơ đồ điện khí hóa nước Nga" của E. I-a. Sun-gin (xem "Kế hoạch điện khí hóa nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Lời mở

- đầu bản báo cáo đọc tại Đại hội VIII các Xô-viết". Mát-xcơ-va, 1920, tr. 193 - 217). — 323.
- 367 Nhân việc soạn thảo Quy chế về Ủy ban sử dụng vật tư của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng đã nảy ra những sự bất đồng về chức năng của ủy ban này giữa A. B. Kha-la-tốp (Bộ dân ủy lương thực), G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki (Ủy ban kế hoạch nhà nước), P. A. Bô-gđa-nốp (Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao) và L. N. Cri-txơ-man (Ủy ban sử dụng). Một loạt bài tranh luận về vấn đề này đã đăng trên báo "Đời sống kinh tế", số 117, 123, 128, 130 năm 1921.
Ngày 14 tháng Sáu 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã phê chuẩn bản dự thảo Quy chế do Ủy ban kế hoạch nhà nước soạn thảo sau khi đã sửa một số điểm. Ngày 29 tháng Sáu, Quy chế được một tiểu ban gồm Bô-gđa-nốp, Cơ-gi-gia-nốp-xki, Cri-txơ-man và Kha-la-tốp hiệu chỉnh căn cứ theo nhiệm vụ của Hội đồng bộ trưởng dân ủy giao, đã được V. I. Lê-nin ký. — 323.
- 368 Mùa hè năm 1921, nhân nạn đói ở nước Nga xô-viết, bọn phản cách mạng Nga hoạt động lén lút dựa vào sự ủng hộ của bọn nước ngoài đã hoạt động ráo riết.
Trong thời gian tháng Sáu - tháng Bảy 1921, các cơ quan của Ủy ban đặc biệt toàn Nga ở Pê-tơ-rô-grát, ở các khu Bắc và Tây - Bắc của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga đã khám phá ra một số tổ chức phản cách mạng chuẩn bị phát động một cuộc nổi loạn vũ trang vào lúc bắt đầu thu thuế lương thực.
Bản báo cáo của Ủy ban đặc biệt toàn Nga công bố vào ngày 24 tháng Bảy 1921 đã vạch trần mối liên hệ giữa bọn âm mưu ở Pê-tơ-rô-grát với bọn tình báo nước ngoài. Trong bản báo cáo nói rằng: "Tổ chức bị khám phá thông qua các giao thông viên trọng trách của chúng, luôn luôn có quan hệ với bọn phản gián Phần-lan, với các tổ chức tình báo của Mỹ, Anh và Pháp ở Phần-lan".
Mùa hè năm 1921, bọn âm mưu đã nhận được lệnh của trung tâm Pa-ri và cơ quan tình báo Pháp chỉ thị cho bọn chúng chuẩn bị tổ chức để thực hiện "những hành động cương quyết hơn" (xem "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 161, 192 ra ngày 24 tháng Bảy và ngày 31 tháng Tám 1921).
Việc khám phá những âm mưu ở Pê-tơ-rô-grát và các thành

phố khác đã đập tan các kế hoạch của bọn đế quốc hòng lợi dụng khó khăn về kinh tế do nạn đói gây nên để lật đổ Chính quyền xô-viết. — 323.

369 Ngày 23 tháng Ba 1921, căn cứ vào báo cáo của M. I. Phrum-kin "Về việc cung cấp nguyên liệu và ngoại tệ cho Bắc Cáp-ca-dơ", Hội đồng lao động và quốc phòng đã giao nhiệm vụ cho Bộ dân ủy ngoại thương và Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đệ trình những kết luận của mình về vấn đề đó lên Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy. Ngày 24 tháng Ba, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy giao cho Bộ dân ủy ngoại thương nhiệm vụ chậm nhất là ngày 15 tháng Tư phải giao cho phái viên của Bộ dân ủy ngoại thương miền Đông - Nam ngoại tệ, vàng bạc và nguyên liệu trị giá 10 triệu rúp tiền vàng để mua tại các thị trường nước ngoài ở phương Nam những hàng hóa cần thiết cho việc trao đổi hàng hóa ở Bắc Cáp-ca-dơ. Cuối tháng Tư phát hiện thấy Bộ dân ủy ngoại thương không hoàn thành nhiệm vụ của Hội đồng lao động và quốc phòng giao.

Ngày 3 tháng Sáu, sau nhiều lần thảo luận vấn đề này tại Hội đồng lao động và quốc phòng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy, Hội đồng lao động và quốc phòng đã giao cho một tiểu ban gồm L. M. Khin-tsuc, Đ. I. Cuốc-xki và V. A. Xmô-li-a-ni-nốp điều tra vấn đề không thực hiện quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 24 tháng Ba và lập tức thi hành những biện pháp cần thiết để đảm bảo việc trao đổi hàng hóa ở Đông - Nam. Ngày 8 tháng Sáu, theo báo cáo của tiểu ban, Hội đồng lao động và quốc phòng thấy cần phải tăng quỹ hàng hóa cho Đông - Nam và giao cho Bộ dân ủy ngoại thương nhiệm vụ phải báo cáo về tình hình tất cả các bộ, các ngành thực hiện quyết định nói trên. — 324.

370 Xem chú thích 115. — 324.

371 Trong thư trả lời đề ngày 7 tháng Sáu 1921, M. I. Phrum-kin đã giải thích rằng sở dĩ Bộ dân ủy ngoại thương không thực hiện nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ra ngày 24 tháng Ba 1921 về quỹ hàng hóa cho Đông - Nam là vì L. B. Cra-xin và A. M. Lê-gia-va không muốn cho Hội đồng kinh tế khu Đông - Nam được độc lập buôn bán với các thị trường nước ngoài. Phrum-kin báo cáo rằng ngược lại với mệnh lệnh của Mát-xcơ-va, Hội đồng kinh tế đã tập trung quỹ hàng hóa xuất khẩu trị giá 2¹/₂ triệu rúp tiền vàng và ký kết hợp đồng với công ty "Ốp-toóc-gơ"

(thương nghiệp bán buôn) của Pháp để mua hàng hóa cho Đông - Nam tại thị trường Côn-xtan-ti-nô-pôn (về điểm này, xem chú thích 379). Trên thư của Phrum-kin, Lê-nin viết: "Đưa vào lưu trữ. NB. Quan trọng" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 325.

372 Đây là nói hợp đồng giữa Cục dầu mỏ A-déc-bai-gian và Công ty thương nghiệp và tài chính để giao dịch với nước Nga (Société Commerciale Industrielle financière pour la Russie), gọi tắt là "Xô-xi-phrốt-xơ", ký kết ngày 9 tháng Năm 1921 ở Côn-xtan-ti-nô-pôn. Trong bản sao hợp đồng do Ph. I-a. Ra-bi-nô-vích, phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng và Bộ dân ủy ngoại thương ở các nước cộng hòa Da-cáp-ca-dơ, chuyển cho Lê-nin, có nêu lên rằng do đã giao cho "Xô-xi-phrốt-xơ" mua vật tư kỹ thuật và thiết bị, nên Cục dầu mỏ không được mua những thứ này ở các công ty khác mà không báo cho "Xô-xi-phrốt-xơ" biết nếu không thì Cục dầu mỏ phải trả cho "Xô-xi-phrốt-xơ" 3% tiền hoa hồng. Điểm này, cũng như điều kiện bán sản phẩm dầu mỏ cho "Xô-xi-phrốt-xơ" đã bị Lê-nin phản đối đặc biệt gay gắt.

Sau khi nhận được các văn kiện do A. P. Xê-rê-brốp-xki gửi tới, Lê-nin giao nhiệm vụ cho một tiểu ban đặc biệt nghiên cứu hợp đồng và bổ sung những điểm sửa đổi cần thiết (xem tập này, các tài liệu 457, 458). — 327.

373 Ngày 11 tháng Sáu 1921, A. P. Xê-rê-brốp-xki gửi qua giao thông viên cho V. I. Lê-nin những tài liệu về việc mua và các hợp đồng ký với "Xô-xi-phrốt-xơ" và công ty của Pháp để buôn bán với nước Nga và báo cáo trong bức điện rằng không hề giao một độc quyền nào về sản phẩm dầu mỏ cho công ty "Xô-xi-phrốt-xơ" và tất cả các hợp đồng do Cục dầu mỏ ký kết đều phải được Bộ dân ủy ngoại thương phê chuẩn.

Trên bức điện của Xê-rê-brốp-xki, Lê-nin viết: "Gửi Xmô-li-a-ni-nốp. Mật. Hãy đọc. Hãy nhớ lấy. Hãy tóm ngay giao thông viên không được chậm một giờ. 11/VI. Lê-nin" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng đã nhận được những bức điện trả lời của G. C. Oóc-điô-ni-kít-dê và của Ph. I-a. Ra-bi-nô-vích, phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng và Bộ dân ủy ngoại thương ở các nước cộng hòa Da-cáp-ca-dơ. — 327.

374 Ngày 30 tháng Mười 1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua quyết định "Về phương thức khai thác than bùn bằng thủy lực". Công việc khai thác than bùn bằng thủy lực dù ở đâu cũng được coi là hết sức khẩn cấp, có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với nước nhà. Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao được giao nhiệm vụ tổ chức Cục khai thác than bùn bằng thủy lực ở Tổng cục công nghiệp than bùn và cử R. E. Clát-xôn phụ trách Cục này. Cũng đã thông qua những biện pháp để phát triển công tác của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực (xem "Lưu trữ lịch sử", 1956, số 1, tr. 12 - 13). Mùa xuân năm 1921, vấn đề khai thác than bùn bằng thủy lực lại được thảo luận kỹ ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy (xem chú thích 192). — 328.

375 Xem chú thích. 346. — 331.

376 Đây là nói những biện pháp thi hành kỷ luật đối với các chủ tịch ban chấp hành Xô-viết tỉnh và các trưởng ty đã vi phạm quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 1 tháng Tư 1921 buộc các cơ quan dành ô-tô để chở lương thực từ Xi-bi-ri, U-cra-i-na và Bắc Cáp-ca-dơ. Vấn đề này đã được xem xét tại Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 1 và ngày 3 tháng Sáu và tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 21 tháng Sáu. Ngày 23 tháng Sáu, Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã cảnh cáo đoàn chủ tịch ban chấp hành Xô-viết các tỉnh Ô-ri-ôn, Cuốc-xơ, Xa-ra-tốp, Rô-xtốp, Xa-ma-ra, Vla-đi-mia, Pê-tơ-rô-grát, Pen-da và Ni-giơ-ni Nốp-gô-rôt vì không thực hiện hoặc thực hiện không kịp thời mệnh lệnh của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 1 tháng Tư (xem "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 139, ngày 29 tháng Sáu 1921). — 331.

377 Đây là nói quyết định của Ban chấp hành Xô-viết tỉnh A-xơ-ra-khan đình chỉ việc chở gỗ cho các mỏ dầu Ba-cu nhân việc thương lượng về tô nhượng. Trong bức điện đề ngày 31 tháng Năm 1921, G. C. Ốc-đgiô-ni-kít-dê đề nghị V. I. Lê-nin hủy bỏ quyết định đó và truy tố những kẻ có lỗi.

Ngày 8 tháng Sáu, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thảo luận bức điện của Ốc-đgiô-ni-kít-dê và ra lệnh cho Ban chấp hành Xô-viết tỉnh A-xơ-ra-khan hủy bỏ quyết định, nếu quyết định đó đã ban hành. Hội đồng lao động và quốc phòng đề nghị Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga tiến hành thẩm tra vấn đề này và thi hành kỷ luật những kẻ có lỗi. — 332.

378 Cũng hôm đó, ngày 6 tháng Sáu 1921, L. A. Phô-ti-ê-va báo cáo với V. I. Lê-nin về tình hình thực hiện tất cả những nhiệm vụ mà V. I. Lê-nin giao và chuyển cho Lê-nin lời của thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính A. O. An-xki hứa sẽ trả lời bức thư của Lê-nin trong những ngày tới (theo phỏng đoán của Phô-ti-ê-va, Lê-nin muốn nói đến bức thư gửi cho An-xki để ngày 29 tháng Năm 1921 - xem tập này, tài liệu 377). — 334.

379 Bức thư ngắn công bố ở đây viết nhân bức thư của A. M. Lê-gia-va đề ngày 6 tháng Sáu 1921.

Lê-gia-va đề nghị V. I. Lê-nin bỏ câu sau đây trong bản dự thảo bức điện gửi A. P. Xê-rê-brốp-xki: "Tôi hoàn toàn không phản đối việc Bộ dân ủy ngoại thương A-déc-bai-gian và Cục dầu mỏ A-déc-bai-gian buôn bán trực tiếp với Côn-xtan-ti-nô-pôn, tôi sẵn sàng ủng hộ quyền tự trị của Ba-cu trong những giới hạn khá lớn, nhưng cần phải có bảo đảm" (xem tập này, tài liệu 415). Ở đây, Lê-gia-va viện lý do rằng Cục dầu mỏ A-déc-bai-gian không có một bộ máy thương mại tổ chức có nền nếp, và đồng thời viện lý do về một hiệp ước đã được chuẩn bị về việc thống nhất ngành ngoại thương của ba nước cộng hòa Da-cáp-ca-dơ.

Lê-gia-va cũng nhắc đến hợp đồng ký ngày 22 tháng Tư ở Rô-xtốp trên sông Đôn trên cơ sở quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 24 tháng Ba, do Hội đồng kinh tế khu Đông - Nam ký với công ty "Ốp-toóc-gơ" của Pháp về việc mua số hàng hóa trị giá 35 triệu phrăng ở Côn-xtan-ti-nô-pôn thông qua công ty này. Hợp đồng không có lợi về kinh tế và không được Bộ dân ủy ngoại thương ủng hộ. - 334.

380 Mẩu thư này viết trên báo cáo của V. V. Phô-min đề ngày 4 tháng Sáu 1921 gửi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và V. I. Lê-nin, nói về sự bất mãn của cán bộ công nhân ngành vận tải, về việc các xưởng thợ ngừng làm việc và về những khó khăn khác do tình hình lương thực trầm trọng gây nên. Phô-min đề nghị Bộ chính trị thảo luận vấn đề chuyển một loạt xí nghiệp nhỏ của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao sang cho Bộ dân ủy giao thông quản lý, đề nghị dùng lực lượng của Bộ dân ủy giao thông để tổ chức sản xuất hàng hóa tại các xí nghiệp đó nhằm đổi lấy thực phẩm cho cán bộ công nhân ngành vận tải. — 335.

- 381 Tài liệu công bố ở đây viết trên lá thư của G. L. Sco-lốp-xki gửi V. I. Lê-nin đề ngày 5 tháng Sáu 1921. Sco-lốp-xki cảm ơn Lê-nin đã ủng hộ về mặt tinh thần và đề nghị hoặc giúp xúc tiến việc để đồng chí ấy ra nước ngoài công tác hay là giao cho đồng chí ấy công tác ở bộ máy của Quốc tế cộng sản hoặc Xô-viết Mát-xcơ-va, và đưa gia đình đồng chí ấy ra nước ngoài. — 335.
- 382 Ngày 6 tháng Sáu 1921, N. P. Goóc-bu-nốp báo cáo với V. I. Lê-nin: "Mô-lô-tốp đang cố gắng xin giấy nhập cảnh của Đức cho Sco-lốp-xki. Đã hỏi Béc-land 6 lần (lần này thì nhân danh Ban chấp hành trung ương). Sẽ trả lời nay mai. Đề nghị cử Sco-lốp-xki đi công tác cho cơ quan đại diện thương mại ở Béc-land. Mô-lô-tốp sẽ viết thư cho Lu-tô-vi-nốp. Gia đình sẽ cùng đi với Sco-lốp-xki...".
- Để trả lời báo cáo đó, ngày 7 tháng Sáu, Lê-nin đã gửi bức thư sau đây: "Đồng chí Goóc-bu-nốp! Nếu như trước khi Cốp-pơ lên đường mà chưa nhận được thư trả lời từ Đức, thì hãy yêu cầu Cốp-pơ xúc tiến công việc và phải đưa ngay tận tay cho Cốp-pơ thư của Ban chấp hành trung ương gửi đi Béc-land cho Xtô-mô-ni-a-cốp, bản sao gửi cho Lu-tô-vi-nốp. Khi nào Sco-lốp-xki đi tôi sẽ giao cho đồng chí ấy bức thư gửi Xtô-mô-ni-a-cốp" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Ngày 11 tháng Sáu, Goóc-bu-nốp báo tin cho Lê-nin rằng những chỉ thị của Lê-nin đã được thực hiện. - 335.
- 383 Mẫu thư này viết để trả lời thư của P. I. Xtu-tơ-ca gửi V. I. Lê-nin ngày 6 tháng Sáu 1921, yêu cầu giúp đỡ đối những kẻ bị bắt ở nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga vì tội hoạt động chống xô-viết mà chính phủ tư sản Lát-vi-a rất muốn được giải thoát lấy hai công nhân, ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Lát-vi-a bị đưa ra tòa án quân sự lưu động ở Ri-ga. Trong phần cuối của bức thư, Xtu-tơ-ca đã báo cáo về ảnh hưởng ngày càng tăng của đảng cộng sản ở Lát-vi-a. — 337.
- 384 Ngày 8 tháng Sáu 1921, N. P. Goóc-bu-nốp đã gửi bức thư này đến ban quản lý nông trường quốc doanh của các phòng, ban ruộng đất của Xô-viết đại biểu nhân dân lao động huyện Pô-đôn-xcơ và tỉnh Mát-xcơ-va.
- Sau khi mở cuộc điều tra đặc biệt, Ban ruộng đất tỉnh Mát-xcơ-va báo cáo rằng hồ ao không dùng để nuôi cá được, còn nếu

- khôi phục chúng để nuôi cá không chuyên nghiệp thì không có lợi về kinh tế. — 338.
- 385 Ngày 7 tháng Năm 1921, L. B. Cra-xin gửi V. I. Lê-nin một bức thư, trình bày ý kiến của một trong những nhà băng Anh đề nghị ký kết hợp đồng tô nhượng xây dựng một cảng tự do ở Pê-tơ-rô-grát. Trên bức thư của Cra-xin, Lê-nin ghi: "Đưa vào chương trình nghị sự của phiên họp *Hội đồng lao động và quốc phòng* vào thứ tư, ngày 11/V (bầu một tiểu ban). 8/V. *Lê-nin*" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Tại phiên họp ngày 11 tháng Năm, Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định thành lập một tiểu ban gồm đại diện của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Bộ dân ủy ngoại thương và Bộ dân ủy giao thông để xem xét vấn đề do Cra-xin nêu ra. Về sau, vấn đề này đã nhiều lần được đưa ra thảo luận ở Hội đồng lao động và quốc phòng và Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy. Rốt cuộc đề nghị ký kết hợp đồng tô nhượng xây dựng cảng tự do ở Pê-tơ-rô-grát không được chấp nhận. — 340.
- 386 Ngày 10 tháng Sáu 1921, Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga quyết định thải hồi R. A-bra-mô-vích và đề nghị N. M. Phê-đô-rốp-xki, giám đốc Phòng khoa học và kỹ thuật nước ngoài ở Béc-land, giải thích tại sao lại nhận A-bra-mô-vích vào làm việc mà không báo cho Ban chấp hành trung ương biết. — 341.
- 387 Đây là nói thư I. M. Gúp-kin trả lời thư của V. I. Lê-nin đề ngày 3 tháng Sáu 1921 (xem tập này, tài liệu 406 và chú thích 358). — 341.
- 388 Trong bức thư đề ngày 2 tháng Sáu 1921, I-a. M. I-u-rốp-xki, người được phái tới làm việc ở Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước, đã đề nghị V. I. Lê-nin trả lời cho biết là nên thông qua Hội đồng bộ trưởng dân ủy, Hội đồng lao động và quốc phòng, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, cũng như thông qua báo chí để thực hiện những đề nghị của mình về việc cải tổ Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước, hay là đợi kết quả của việc điều tra vấn đề ăn cắp các tài sản quý của quốc gia. Về vấn đề đó, xem tập này, các tài liệu 351, 377, 454, 469. — 342.

389 V. I. Lê-nin muốn nói đến cuộc nói chuyện của mình với I-a. M. I-u-rốp-xki ngày 16 tháng Năm 1921. Về vấn đề này, xem thêm chú thích 299. — 342.

390 Tài liệu công bố ở đây viết nhân khi chuẩn bị những đề cương về sách lược để báo cáo tại Đại hội III Quốc tế cộng sản. Nhiệm vụ thảo các luận cương giao cho đoàn đại biểu Nga.

Ngày 1 tháng Sáu 1921, C. B. Ra-đếch gửi V. I. Lê-nin bản dự thảo đề cương về sách lược kèm theo những điểm sửa đổi theo đề nghị của A. Tan-hai-mơ và B. Cun, và bản dự thảo đề cương do hai người soạn thảo. Trên phong bì đựng những tài liệu gửi đến, Lê-nin ghi những nhận xét ban đầu của mình đối với các dự thảo đề cương về sách lược (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 535), sau đó Lê-nin viết những nhận xét tỉ mỉ công bố ở tập này.

Dựa trên những ý kiến của V. I. Lê-nin, bản dự thảo đề cương về vấn đề sách lược của Quốc tế cộng sản đã được chỉnh lý lại, thảo luận tại các cuộc họp trừ bị với một số đoàn đại biểu và đưa ra Đại hội III nhân danh đoàn đại biểu Nga. Ngày 1 tháng Bảy, V. I. Lê-nin phát biểu tại đại hội để bảo vệ sách lược của Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 27 - 40); ngày 12 tháng Bảy, các đề cương đã được đại hội nhất trí thông qua (xem "Quốc tế cộng sản qua các văn kiện. Nghị quyết, luận cương và những lời kêu gọi của các đại hội của Quốc tế cộng sản và hội nghị toàn thể của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản, 1919 - 1932", Mát-xcơ-va, 1933, tr. 180 - 201). — 342.

391 KAPD (Kommunistische Arbeiter Partei Deutschlands) - Đảng cộng sản công nhân Đức, được thành lập vào tháng Tư 1920, gồm những người cộng sản "tả khuynh" bị khai trừ ra khỏi Đảng cộng sản Đức tại Đại hội Hay-đen-bua năm 1919. Tháng Mười một 1920, để tạo điều kiện thuận lợi cho việc thống nhất tất cả các lực lượng cộng sản của Đức và để đáp ứng nguyện vọng của những phân tử vô sản ưu tú của Đảng cộng sản công nhân Đức, đảng đó được tạm thời kết nạp vào Quốc tế cộng sản với tư cách là một thành viên cảm tình. Song Ban chấp hành Quốc tế cộng sản coi Đảng cộng sản thống nhất Đức là chi bộ duy nhất có quyền hạn trong Quốc tế cộng sản. Khi kết nạp vào Quốc tế cộng sản, Ban chấp hành Quốc tế cộng sản có đặt ra cho các đại biểu của Đảng cộng sản công nhân Đức một điều kiện là phải sáp nhập

với Đảng cộng sản thống nhất Đức và phải ủng hộ đảng này trong tất cả mọi hành động. Ban lãnh đạo của Đảng cộng sản công nhân Đức đã không tuân theo những chỉ thị đó của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Để tranh thủ những công nhân còn đi theo Đảng cộng sản công nhân Đức, Đại hội III Quốc tế cộng sản đã gia hạn cho đảng đó 2 - 3 tháng để triệu tập đại hội và giải quyết vấn đề thống nhất. Nếu đại hội này từ chối việc thống nhất những người cộng sản Đức thì, như đã nêu trong nghị quyết của Đại hội III, Đảng cộng sản công nhân Đức sẽ bị khai trừ ra khỏi Quốc tế cộng sản. Thay mặt Đại hội III, Ban chấp hành ra lời kêu gọi "Gửi các đảng viên của Đảng cộng sản công nhân Đức", trong đó trình bày quyết định của Đại hội, nêu ra rằng Đảng cộng sản công nhân Đức cần phải từ bỏ chủ nghĩa bè phái và phải thống nhất với Đảng cộng sản thống nhất Đức. Ban lãnh đạo của Đảng cộng sản công nhân Đức không thực hiện nghị quyết của Đại hội III, vẫn tiếp tục hoạt động chia rẽ, và Ban chấp hành Quốc tế cộng sản buộc phải cắt đứt quan hệ với nó. Thế là Đảng cộng sản công nhân Đức ở ngoài Quốc tế cộng sản. Về sau, Đảng cộng sản công nhân Đức thoái hóa thành một nhóm bè phái không đáng kể, không có chỗ dựa nào trong giai cấp công nhân và thù địch với giai cấp công nhân Đức. — 345.

392 Vấn đề Ý đã được đưa ra thảo luận tại Đại hội III Quốc tế cộng sản nhân việc Đảng xã hội chủ nghĩa Ý chống lại nghị quyết của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản về việc khai trừ đảng đó ra khỏi Quốc tế cộng sản và thừa nhận Đảng cộng sản Ý là chi bộ duy nhất của Quốc tế cộng sản ở Ý.

Đảng xã hội chủ nghĩa Ý kháng nghị quyết định của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản về việc khai trừ đảng này, đồng thời đã phái một đoàn đại biểu đi dự Đại hội III gồm có C. Lát-xa-ri, Ph. Máp-phi và E. Ri-bôn-đi.

Ngày 29 tháng Sáu 1921, Đại hội III Quốc tế cộng sản ra nghị quyết như sau về Đảng xã hội chủ nghĩa Ý: "Chừng nào Đảng xã hội chủ nghĩa Ý chưa khai trừ ra khỏi hàng ngũ của mình những kẻ tham gia hội nghị cải lương ở Rét-gi-ô - Ê-mi-li và những người ủng hộ họ, thì Đảng xã hội chủ nghĩa Ý không thể ở trong Quốc tế cộng sản được.

Trong trường hợp nếu yêu cầu tiên quyết có tính chất tối hậu đó được thực hiện thì Đại hội III toàn thế giới sẽ giao cho Ban chấp hành nhiệm vụ thi hành những bước cần thiết để thống nhất Đảng xã hội chủ nghĩa Ý đã thanh lọc những phân tử cải

lượng và phái giữa với Đảng cộng sản Ý và biến cả hai thành một chi bộ của Quốc tế cộng sản" ("Quốc tế cộng sản qua các văn kiện. Nghị quyết, luận cương và những lời kêu gọi của các đại hội của Quốc tế cộng sản và hội nghị toàn thể của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. 1919 - 1932", Mát-xcơ-va, 1933, tr. 164). Quyết định này của Đại hội III của Quốc tế cộng sản không được thực hiện.

Mùa xuân năm 1923, trong Đảng xã hội chủ nghĩa Ý hình thành một phái tả - "những người theo Quốc tế III" (Đ. - M. Xe-ra-ti, Ph. Máp-phi, v. v.) chủ trương hợp nhất với Đảng cộng sản Ý. Tháng Tám 1924 "những người theo Quốc tế III" đã nhập vào Đảng cộng sản Ý. — 346.

393 Có lẽ V. I. Lê-nin muốn nói đến nội dung sau đây của bản dự thảo đầu tiên của luận cương về vấn đề sách lược của Quốc tế cộng sản do C. B. Ra-đếch đệ trình: "Khi họ (những nhóm thuộc phái giữa, theo định nghĩa của Ra-đếch, trong các đảng cộng sản của một số nước. *BT*) thấy rằng Quốc tế cộng sản chỉ muốn thành lập những đảng đồng đảo thực sự cách mạng, thì họ hoảng hốt kêu lên rằng Quốc tế cộng sản đang sa vào chủ nghĩa bè phái. Hành động như vậy có nhóm Lê-vy ở Đức, Smê-ran ở Tiệp-khắc v. v.. Tính chất của những nhóm này hoàn toàn rõ. Đó là những nhóm thuộc phái giữa, chủ trương dùng những lời nói và những lý thuyết cộng sản để che đậy chính sách thụ động chờ đợi cách mạng. Nhóm Smê-ran đã trì hoãn việc thành lập đảng cộng sản Tiệp-khắc, khi mà đa số công nhân Tiệp-khắc đã đứng trên lập trường chủ nghĩa cộng sản" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 348.

394 Đây là nói I-u. La-rin. La-rin viết bài "Những bí mật của nền công nghiệp xô-viết" (báo "Sự thật", số 125, ngày 9 tháng Sáu 1921), phê phán gay gắt công tác của Ủy ban kế hoạch nhà nước. — 349.

395 Có lẽ đây là nói bức thư của V. I. Lê-nin gửi G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki đề ngày 2 tháng Sáu 1921 (xem tập này, tài liệu 402). — 349.

396 Đây là nói tác phẩm của nhà nông học V. P. Ba-li-ép "Dự thảo chương trình nghiên cứu vạch kế hoạch kinh tế thống nhất toàn quốc của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết

Nga" mà G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki đề nghị gửi cho V. I. Lê-nin xem. — 349.

397 Trong bức thư gửi V. I. Lê-nin đề ngày 10 hoặc 11 tháng Sáu 1921, G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki viết rằng, sau khi đọc bài báo của I-u. La-rin "Những bí mật của nền công nghiệp xô-viết", trong đó công kích gay gắt công tác của Ủy ban kế hoạch nhà nước, Cơ-gi-gia-nốp-xki "cảm thấy như bị đốt nhẹ ở gót chân". Cơ-gi-gia-nốp-xki cho biết rằng X. P. Xê-rê-đa, ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban kế hoạch nhà nước, đề nghị "viết cho La-rin một bức thư lịch sự nhưng cay độc nhân danh nhóm ủy viên của Ủy ban kế hoạch nhà nước đề nghị La-rin trao đổi những ý kiến thông thái của mình về phương pháp làm việc của Ủy ban kế hoạch nhà nước với hội nghị toàn thể của ủy ban. Tại hội nghị toàn thể, nên đả cho anh ta một trận rồi cho đăng bản tường thuật hội nghị". Cơ-gi-gia-nốp-xki viết: "Tôi đề nghị trả lời ở chú thích của bản báo cáo mà chúng ta chuẩn bị cho Hội đồng lao động và quốc phòng về tiến trình công tác của chúng ta và sẽ đưa ra - ăn khớp với tiến trình của những công tác đó - vào cuối tuần sau thì có lợi hơn" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Ngày 13 tháng Sáu 1921, Cơ-gi-gia-nốp-xki gửi Lê-nin dự thảo thứ nhất bài "Gửi các nhà phê phán của chúng ta" viết nhân bài báo của La-rin. Ý kiến của Lê-nin về dự thảo bài này và những đề nghị của Lê-nin đối với dự thảo báo cáo của Cơ-gi-gia-nốp-xki tại Hội đồng lao động và quốc phòng về công tác của Ủy ban kế hoạch nhà nước (báo cáo được trình bày ngày 8 tháng Bảy 1921), xem Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, tr. 269 - 271. — 350.

398 Công trường xây dựng nhà máy điện quốc doanh địa phương Sa-tu-ra khởi công năm 1918. Đợt đầu (công suất 5 000 ki-lô-oát) khánh thành vào ngày 25 tháng Bảy 1920. Công trường hoàn thành vào năm 1925; nhà máy điện này mang tên V. I. Lê-nin.

"*Út-ki-na da-vốt*" là nhà máy điện "Tháng Mười đỏ" ở gần Lê-nin-grát. Đợt đầu của nó có công suất 10 000 ki-lô-oát, bắt đầu vận hành vào ngày 8 tháng Mười 1922.

Nhà máy điện quốc doanh địa phương Ki-den (ở Đông - Bắc tỉnh Péc-mơ trên sông Cô-xva) là một trong những nhà máy điện địa phương đầu tiên dựa vào nhiên liệu địa phương, xây dựng theo đồ án của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga.

Những máy phát điện đầu tiên của nhà máy này khai trương vào ngày 17 tháng Bảy 1924.

Quyết định về việc xây dựng nhà máy điện quốc doanh địa phương trên sông Vôn-khốp (nay là nhà máy điện quốc doanh địa phương trên sông Vôn-khốp mang tên V. I. Lê-nin) theo đồ án của G. Ô. Gra-phơ-ti-ô đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 13 tháng Bảy 1918. Do nội chiến và chiến tranh can thiệp nên mãi đến năm 1921 mới triển khai công việc xây dựng. Những máy phát điện đầu tiên của nhà máy điện này bắt đầu vận hành vào ngày 19 tháng Chạp 1926. — 350.

- 399 Báo cáo "Điện khí hóa nước Nga" của N. N. Va-scốp, vụ trưởng Ban điện lực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, về tiến trình điện khí hóa đất nước trong những năm 1917 - 1921 đã được G. M. Cơ-ri-gi-a-nốp-xki gửi V. I. Lê-nin nhân Người đề nghị chuẩn bị tài liệu để báo cáo tại Đại hội III Quốc tế cộng sản (xem tập này, tài liệu 411). Những nhận xét của Lê-nin đối với thư báo cáo đã được lưu ý trong bài của Va-scốp "Điện khí hóa nước Nga" đăng trên báo "Đời sống kinh tế", số 149, ngày 10 tháng Bảy 1921. Lê-nin đã nêu ý kiến về bài này trong thư gửi Va-scốp đề ngày 1 tháng Tám 1921 (xem Văn tập Lê-nin, t. XXIII, tr. 7 - 8). — 351.
- 400 Đây là nói bức thư của Xpan-đa Xpan-đa-ri-an, cha của Xu-ren Xpan-đa-ri-an viết bằng tiếng Ác-mê-ni-a. Xpan-đa-ri-an đề nghị V. I. Lê-nin và L. B. Ca-mê-nép giúp đỡ ông về vật chất và giúp ông rời Pa-ri trở về tổ quốc. Đề nghị của Xpan-đa-ri-an cũng đã được trình bày trong bức thư kèm theo của B. Mi-ri-ma-ni-an. Tài liệu công bố ở đây, Lê-nin viết trên bức thư đó của Mi-ri-ma-ni-an. — 352.
- 401 Trên bản dịch bức thư của Xpan-đa-ri-an có chữ ghi vào ngày 26 tháng Bảy 1921 "Đã gửi 200 rúp tiền vàng..." (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 352.
- 402 Ngày 6 tháng Sáu 1921, O. V. Cu-u-xi-nen gửi V. I. Lê-nin một phân bài viết của mình (bản thuyết trình) về vấn đề tổ chức và những điểm cơ bản trong toàn bộ bài viết dưới hình thức luận cương. Lê-nin đề nghị Cu-u-xi-nen nhận báo cáo tại Đại hội III

Quốc tế cộng sản về vấn đề đó và đã nêu ra một loạt nhận xét đối với luận cương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 15 - 18).

Trên cơ sở những ý kiến này, tác giả đã chỉnh lý lại luận cương và (không có các tiết 25 - 29 đề cập vấn đề báo chí đảng) ngày 17 tháng Sáu lại gửi luận cương ấy cho Lê-nin; ngày 21 tháng Sáu, gửi nốt những tiết còn lại. Hình như Lê-nin đã đọc bản sửa chữa đó của luận cương. Ngày 27 tháng Sáu, Cu-u-xi-nen đã gửi Lê-nin bản luận cương ấy viết lần thứ ba. V. Cơ-nen, một đảng viên cộng sản Đức, cũng tham gia việc hoàn tất luận cương. Ngày 9 tháng Bảy, Lê-nin tán thành luận cương và nêu những nhận xét và bổ sung cuối cùng đối với luận cương (xem sách đã dẫn, tr. 67 - 68). Bản dự thảo "Luận cương về việc xây dựng về mặt tổ chức các đảng cộng sản, về những phương pháp và nội dung công tác của các đảng cộng sản" đã được đưa ra đại hội và thảo luận trong tiểu ban. Ngày 12 tháng Bảy, bản dự thảo đã được Đại hội III Quốc tế cộng sản thông qua có sửa đổi một ít (xem "Quốc tế cộng sản qua các văn kiện. Nghị quyết, luận cương và những lời kêu gọi của các đại hội của Quốc tế cộng sản và hội nghị toàn thể của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản 1919 - 1932". Mát-xcơ-va, 1933, tr. 201 - 225). — 352.

- 403 Đảng viên Đảng cộng sản thống nhất Đức V. Cơ-nen đã đọc bản báo cáo về vấn đề tổ chức tại Đại hội III Quốc tế cộng sản ngày 10 tháng Bảy 1921. — 353.
- 404 Đây là nói bức thư của V. I. Lê-nin gửi C. Txét-kin và P. Lê-vy đề ngày 16 tháng Tư 1921 (xem tập này, tài liệu 260). — 353.
- 405 Ngày 2 tháng Sáu 1921, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đã huỷ bỏ sắc lệnh ngày 26 tháng Mười một 1918 về việc tổ chức sở chỉ dẫn liên ngành trực thuộc Bộ dân ủy bưu điện cùng các cơ quan của nó ở địa phương và đề nghị tập trung việc này vào Bộ dân ủy nội vụ. Nhận được quyết định đó của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, V. I. Lê-nin viết trên quyết định: "Tôi không tán thành. Tại sao lại huỷ bỏ sắc lệnh này? Các đồng chí hãy viết **vấn tất** cho tôi. Ngày 7/VI. Lê-nin" (Văn tập Lê-nin, t. XXXV, tr. 260).
- Trả lời câu hỏi đó, phó chủ tịch Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy A. G. Gôi-khơ-bác giải thích rằng bản thân Bộ dân ủy bưu điện yêu cầu miễn cho họ nhiệm vụ đó. Bức thư in trong tập này Lê-nin viết trên báo cáo đó của Gôi-khơ-bác. — 353.

406 Ngày 16 tháng Sáu 1921, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đã xem xét lại quyết định ngày 2 tháng Sáu. Nhưng quyết định của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy để Bộ dân ủy bưu điện cùng với Bộ dân ủy nội vụ tổ chức sở chỉ dẫn liên ngành không được thông qua một cách nhất trí.

Ngày 15 tháng Tám, Hội đồng bộ trưởng dân ủy lại quyết định tổ chức cơ quan chỉ dẫn trung ương trực thuộc Bộ dân ủy nội vụ. Còn các phòng chỉ dẫn thì vẫn để ở các cơ quan bưu điện địa phương (xem "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 230, ngày 14 tháng Mười 1921). — 354.

407 Xem chú thích 303. — 354.

408 Đây là nói đến nghị quyết "Chính sách biểu lương" của Đại hội IV các công đoàn toàn Nga (xem "Các nghị quyết của Đại hội IV các công đoàn toàn Nga (ngày 18 - 25 tháng Năm 1921)", Mát-xơ-va, 1921, tr. 20 - 21). — 354.

409 Có lẽ vấn đề này đặt ra do bản báo cáo của E. A. Lit-ken-xơ gửi V. I. Lê-nin về tình hình ở Tổng cục phát hành sách báo. Ngày 15 tháng Sáu 1921, Lit-ken-xơ đã đề nghị Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga giao cho Bộ tổ chức chuyển B. Ph. Man-kin, giám đốc Tổng cục phát hành sách báo, sang công tác khác ở ngoài Bộ dân ủy giáo dục. Lit-ken-xơ nêu ra rằng do Ban chấp hành trung ương huỷ bỏ chỉ thị của đồng chí ấy về việc cách chức Man-kin, chỉ thị dựa trên cơ sở nghị quyết của Bộ chính trị về việc cải tổ và đổi mới Tổng cục phát hành sách báo, nên việc cải tổ đã bị dừng lại, tình hình ở Bộ dân ủy giáo dục trở nên xấu đi và đồng chí ấy (Lit-ken-xơ) bị mất uy tín. — 356.

410 V. I. Lê-nin viết đề nghị này trên bản dự thảo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Về việc cung cấp tập thể cho công nhân và viên chức một số xí nghiệp nhà nước". Lê-nin đã ghi một số điểm trên văn bản dự thảo quyết định (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 305 - 306). Những điều bổ sung của Lê-nin được đưa vào "Thông tư hướng dẫn thi hành sắc lệnh về việc cung cấp tập thể cho công nhân và viên chức một số xí nghiệp nhà nước", bản thông tư hướng dẫn đó cùng với quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng về vấn đề này đã được Lê-nin ký ngày 18 tháng Sáu 1921. — 357.

411 Trong bức thư gửi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề ngày 16 tháng Sáu 1921, V. Co-nen, A. Tan-hai-mơ và P. Phrê-lích đã tuyên bố rằng đoàn đại biểu Đức tại Đại hội III Quốc tế cộng sản tán thành những luận cương về sách lược do đoàn đại biểu Nga soạn thảo, đồng thời yêu cầu trong trường hợp đại hội thông qua nghị quyết đặc biệt về cuộc nổi dậy tháng Ba thì hãy đưa vào nghị quyết đó những điểm sau đây: 1) cuộc nổi dậy tháng Ba không phải là một cuộc phiến loạn, mà là một bước tiến trong sự phát triển của cách mạng Đức và của đảng, đánh giá sự kiện đó là một cuộc tấn công không được chuẩn bị đầy đủ sâu sắc là sai lầm; 2) việc khai trừ P. Lê-vy ra khỏi đảng là đúng; 3) mọi hoạt động bè phái trong Đảng cộng sản thống nhất Đức đều bị cấm v. v..

Khi nêu ra rằng đã trả lời miệng bức thư đó, có lẽ V. I. Lê-nin muốn nói đến bài phát biểu của mình tại phiên họp của đoàn đại biểu Đức với các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 15 tháng Sáu 1921, tại cuộc họp này các đại biểu của cánh "tả" trong Đảng cộng sản thống nhất Đức đã bị phê phán kịch liệt. Văn bản của bài phát biểu này hiện không giữ lại được. Nhưng trong phần của Lê-nin ghi chép những lời phát biểu của C. Ra-đếch, V. Co-nen, A. Tan-hai-mơ, B. Cun và những người khác tại cuộc họp này có viết như sau: "sự chửi rủa những người cánh tả Đức của VKPD* (15/VI. 1921)" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Phần những luận cương về sách lược "Những bài học của cuộc nổi dậy tháng Ba" và nghị quyết "Những sự biến tháng Ba và về vấn đề Đảng cộng sản thống nhất Đức" đã được Đại hội III Quốc tế cộng sản thông qua, xem "Quốc tế cộng sản qua các văn kiện. 1919 - 1932". Mát-xơ-va, 1933, tr. 194, 225. — 357.

412 Đây là nói bức thư của thư viện Trường đại học tổng hợp I-li-noi (Mỹ) gửi V. I. Lê-nin, đề nghị cung cấp cho thư viện những ấn phẩm do chính phủ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga công bố chính thức để bổ sung cho bộ sưu tập những văn kiện nước ngoài. Trong thư cũng đề nghị tổ chức việc trao đổi sách báo. — 358.

413 Tài liệu công bố ở đây viết nhân bức điện đề ngày 15 tháng Sáu

* — Đảng cộng sản thống nhất Đức

1921 của I. A. Xam-me, phái viên Bộ dân ủy ngoại thương ở U-cra-i-na và chủ tịch Liên hiệp hợp tác xã tiêu dùng U-cra-i-na gửi V. I. Lê-nin.

Để trả lời bức điện của Lê-nin đề ngày 6 tháng Sáu (xem tập này, tài liệu 421), Xam-me báo cáo rằng việc thiếu nguyên liệu, hàng hóa, tiền ở U-cra-i-na đã làm gián đoạn việc buôn bán với nước ngoài và yêu cầu Lê-nin thúc đẩy các bộ dân ủy thực hiện những yêu cầu của U-cra-i-na và giúp Bộ dân ủy ngoại thương U-cra-i-na nhận được tiền vàng và ngoại tệ mà Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã dành cho nó. — 359.

414 Ngày 21 tháng Sáu 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga quyết định để T. V. Xa-prô-nốp làm phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và để đồng chí ấy thôi giữ chức chủ nhiệm Ủy ban các công trình nhà nước trung ương và giao cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao cùng Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân xây dựng bổ nhiệm chủ nhiệm Ủy ban các công trình nhà nước trung ương. — 360.

415 Đây là nói bức thư đề ngày 16 tháng Sáu 1921 của viện sĩ N. X. Ta-gan-txép gửi V. I. Lê-nin, xin giảm tội cho con trai ông là giáo sư V. N. Ta-gan-txép đã bị Ủy ban đặc biệt Pê-tơ-rô-grát bắt. Trong thư cũng có cho biết việc tịch thu những tài sản riêng của N. X. Ta-gan-txép.

Trong bản kết luận về vụ V. N. Ta-gan-txép do Đ. I. Cuốc-xki gửi Lê-nin ngày 5 tháng Bảy 1921 có nêu lên rằng V. N. Ta-gan-txép phải bị trừng trị nghiêm khắc vì đóng một vai trò tích cực trong tổ chức phản cách mạng "Hội phục hưng nước Nga".

Theo lệnh của Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đề ngày 18 tháng Sáu, những tài sản của N. X. Ta-gan-txép đã được trả lại cho ông ta. — 361.

416 Bức điện công bố ở đây viết ở mặt sau bức điện của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê gửi V. I. Lê-nin đề ngày 11 tháng Sáu 1921. Oóc-đgiô-ni-kít-dê báo cáo rằng A. P. Xê-rê-brốp-xki coi bức điện của Lê-nin ngày 6 tháng Sáu (xem tập này, tài liệu 415, 422) là một biểu hiện về việc Lê-nin không tin đồng chí ấy và đồng chí ấy đặt vấn đề xin từ chức, và Oóc-đgiô-ni-kít-dê đề nghị Lê-nin gửi cho Xê-rê-brốp-xki một bức điện để làm cho Xê-rê-brốp-xki yên lòng. — 361.

417 Tài liệu này viết trên bức điện của S. D. Ê-li-a-va là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng sư đoàn độc lập Cáp-ca-dơ, đề ngày 14 tháng Sáu 1921. Ê-li-a-va báo cáo rằng việc cung cấp bánh mì cho Hồng quân không tránh khỏi bị thất thường vì việc vận chuyển lúa mì từ Bắc Cáp-ca-dơ bị đình lại, mặc dù đã có lệnh của V. I. Lê-nin (xem tập này, Phụ lục, tài liệu 34) và đề nghị giúp đỡ ngay. — 362.

418 Thư này viết nhân nhận được bức điện của L. B. Cra-xin cho biết rằng chính phủ Anh phản đối việc Xô-viết đại biểu công nhân, nông dân và Hồng quân Mát-xcơ-va đã tịch thu tài sản của một người quốc tịch Anh. Cra-xin yêu cầu điều tra vụ này và trừng trị những kẻ có lỗi. — 363.

419 Bản dự thảo bức điện gửi đoàn đại biểu thương mại xô-viết ở Luân-đôn được viết nhân có cuộc thương lượng ở Luân-đôn bắt đầu vào trung tuần tháng Sáu giữa bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương L. B. Cra-xin và nhà công nghiệp và tài chính Anh L. Ua-các — trước Cách mạng tháng Mười là chủ tịch của "Hội Nga - Á thống nhất" và là người trước đây có nhiều xí nghiệp khai khoáng lớn ở Nga (Cư-stum, Ri-đê-rơ, Ta-na-lúc, Ê-ki-ba-xtút) - về việc cho Ua-các tô nhượng khai thác các khoáng sản. Bản dự thảo bức điện đã được Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thông qua ngày 2 tháng Bảy 1921 có sửa đổi một ít.

Từ tháng Tám đến tháng Chín, cuộc thương lượng tiến hành ở Mát-xcơ-va. Lê-nin vạch ra những điều kiện cơ bản của tô nhượng và chú ý theo dõi tiến trình thương lượng và sự hoạt động của tiểu ban điều tra các xí nghiệp cần cho tô nhượng (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 188; t. XXIII, tr. 63 - 69; t. XXXV, tr. 219 - 223; t. XXXVI, tr. 311 - 312).

Trong tiến trình thương lượng, một bản dự thảo hợp đồng tô nhượng đã được soạn thảo. Song tháng Mười 1921, Ua-các cắt đứt việc thương lượng và tham gia chiến dịch chống xô-viết, mưu toan dùng áp lực và đe dọa để ép Chính phủ xô-viết có những nhượng bộ đáng kể.

Cuộc thương lượng với Ua-các được nối lại vào năm 1922. Về vấn đề này, xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 240, 243 - 244, 252 - 253, 275, 282 - 284, 305. — 363.

- 420 L. B. Cra-xin cho rằng tỷ lệ khấu trừ 25% là có thể chấp nhận được, dẫn chứng mức khấu trừ tờ nhượng dầu mỏ (29%). — 363.
- 421 Đây là nói việc thực hiện quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 4 tháng Sáu 1921 về việc điều động gần 2 000 đảng viên cộng sản thay phiên nhau đi công tác ở Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước. — 364.
- 422 Trong bức thư gửi V. I. Lê-nin đề ngày 21 tháng Sáu 1921, A. O. An-xki báo cáo rằng Bộ dân ủy tài chính đã thi hành tất cả mọi biện pháp để cải tiến công tác của Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước, nhưng việc thực hiện những biện pháp ấy bị đình trệ vì Hội đồng lao động và quốc phòng chưa xem xét bản dự thảo quyết định về Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước do Bộ dân ủy tài chính đệ trình. Trên bức thư của An-xki, V. I. Lê-nin ghi: "**Mật**. Nhắc tôi 2 - 3 lần" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).
- Ngày 29 tháng Sáu 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng thông qua quyết định thừa nhận công tác của Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước là công tác đột xuất, bắt buộc tất cả các cơ quan và các bộ dân ủy, những người lãnh đạo trực tiếp chịu trách nhiệm, trong vòng 24 tiếng đồng hồ phải ưu tiên thực hiện những yêu cầu và đòi hỏi của Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước và đề ra những biện pháp để cải tiến công tác của nó. — 364.
- 423 Có lẽ đây là nói đến hợp đồng của Hội đồng kinh tế Đông - Nam ký với công ty "Ốp-toóc-gơ" của Pháp (xem chú thích 379) và kết luận về vấn đề này do vụ pháp lý - hợp đồng của Bộ dân ủy ngoại thương chuẩn bị. — 365.
- 424 Bức thư này viết nhân những bức thư của A. M. Lê-gia-va đề ngày 20 tháng Sáu và của M. I. Phrum-kin đề ngày 21 tháng Sáu 1921 gửi V. I. Lê-nin. Lê-gia-va cho Lê-nin biết là đã giao nhiệm vụ cho các cán bộ của Bộ dân ủy ngoại thương chuẩn bị những tài liệu để huỷ bỏ hợp đồng với công ty "Ốp-toóc-gơ" (xem chú thích 379). Phrum-kin khi trả lời bức thư của Lê-nin (xem tập này, tài liệu 455) đã nêu ra rằng, ngày 22 tháng Sáu sẽ triệu tập tiểu ban nghiên cứu vấn đề mua hàng hóa cho Hội đồng kinh tế

- Đông - Nam và yêu cầu với Lê-nin đề nghị Bộ dân ủy ngoại thương hoãn việc huỷ bỏ hợp đồng với "Ốp-toóc-gơ".
- Ngày 22 tháng Sáu, Hội đồng lao động và quốc phòng đề nghị tiểu ban chuẩn bị kết luận về vấn đề này vào ngày 24 tháng Sáu. — 365.
- 425 Xem chú thích 371, 372. — 366.
- 426 Việc thảo luận kết luận của tiểu ban nghiên cứu hợp đồng của Cục dầu mỏ A-déc-bai-gian với Công ty công thương nghiệp và tài chính để giao dịch với nước Nga "Xô-xi-phrốt-xơ" ngày 22 tháng Sáu 1921 đã hoãn sang phiên họp sau của Hội đồng lao động và quốc phòng. Ngày 24 tháng Sáu, Hội đồng lao động và quốc phòng giao cho một tiểu ban gồm I. T. Xmin-ga, A. M. Lê-gia-va và L. M. Khin-tsúc hỏi ngay chủ tịch Cục dầu mỏ A-déc-bai-gian A. P. Xê-rê-brốp-xki và phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng và của Bộ dân ủy ngoại thương ở các nước cộng hòa Da-cáp-ca-dơ Ph. I-a. Ra-bi-nô-vích về một số chi tiết của hợp đồng và về những biện pháp cần thiết để sửa đổi hợp đồng.
- Trên bản sao bức thư gửi P. L. Vôi-cốp có chữ ghi của Vôi-cốp ngày 28 tháng Sáu: "*Dính vào hồ sơ*. Giờ đây một tiểu ban gồm Khin-tsúc, Lê-gia-va và Xmin-ga đang tiến hành thương lượng với Ra-bi-nô-vích" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).
- Những điểm sửa đổi do tiểu ban đưa vào bản hợp đồng sau khi đã thương lượng với Xê-rê-brốp-xki và Ra-bi-nô-vích đã được thực hiện. — 368.
- 427 Sắc lệnh về thuế thị trường hiện vật đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 14 tháng Sáu 1921 và đã được công bố trên tờ "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 133 ra ngày 22 tháng Sáu 1921. — 368.
- 428 Đây là nói nghị quyết về việc đảm bảo sự thống nhất của đảng do Hội nghị toàn Nga của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga thông qua ngày 31 tháng Chạp 1918. Bản nghị quyết này coi việc bọn men-sê-vích Gru-di-a câu kết với khối Đồng minh là không

thể tha thứ được và lên án sự câu kết đó. Bản nghị quyết đã được công bố trên "Báo công nhân ấn lát", số 11 ra ngày 6 tháng Giêng 1919.

Ngày 25 tháng Bảy 1921, V. I. Lê-nin hỏi N. L. Mê-sê-ri-a-cốp là đồng chí ấy có sử dụng nghị quyết đó trong khi chuẩn bị các bài về vấn đề Gru-di-a không, và đề nghị đưa cho Mê-sê-ri-a-cốp nghị quyết đó nếu đồng chí ấy chưa có (xem Văn tập Lê-nin, t. XXXV, tr. 262). — 369.

- 429 Ngày 10 tháng Sáu 1921 ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao L. C. Mác-ten-xơ đã trình V. I. Lê-nin bản sao báo cáo của mình gửi Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Trong báo cáo có đặt vấn đề cần phải thu hút vào nền công nghiệp xô-viết những công nhân ngoại quốc, chủ yếu là kiều dân Nga ở Mỹ về, số kiều dân về nước Nga xô-viết ngày càng tăng vào cuối năm 1920 - đầu năm 1921 nhân cuộc khủng hoảng công nghiệp đã nổ ra ở Mỹ. Trong bản báo cáo cũng nêu lên rằng có những nhóm công nhân tập hợp xung quanh "Hội viện trợ kỹ thuật cho nước Nga xô-viết". Mác-ten-xơ dẫn ra những trường hợp sử dụng các nhóm công nhân Mỹ có tổ chức ở Nga, nói riêng, có cho biết rằng hợp tác xã công nhân xây dựng người Nga ở Mỹ về nước không chỉ mang theo thiết bị máy móc và phụ tùng dự trữ cho 2 năm, mà còn mang theo lương thực đủ ăn trong nửa năm. Trong báo cáo của Mác-ten-xơ còn có một loạt đề nghị thực tiễn về việc tổ chức cho công nhân nước ngoài nhập cư.

Trên trang 1 của bản báo cáo, V. I. Lê-nin ghi: "NB: tr. 9, lương thực mang theo người" và ở tr.9, Lê-nin gạch dưới những chữ của Mác-ten-xơ "Họ mang theo lương thực đủ ăn trong nửa năm" rồi viết bên lề: "NB" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Bản báo cáo của Mác-ten-xơ được đính kèm theo biên bản số 224 của phiên họp Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 22 tháng Sáu 1921. Một bài viết tỉ mỉ về vấn đề này đã được đăng trên báo "Đời sống kinh tế", số 157 ra ngày 20 tháng Bảy 1921, sau đó được đăng lại trong tạp chí thông tin hàng tháng "Soviet Russia" (tập V, số 4, 1921, tr. 156 - 158). — 369.

- 430 Sau khi nhận được thư này, L. C. Mác-ten-xơ trả lời V. I. Lê-nin rằng đồng chí ấy sẽ soạn thảo ngay bản dự thảo nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng về vấn đề cho những người

gốc Nga từ Mỹ về nhập cư làm công nghiệp và đến 6 giờ thì sẽ chuẩn bị xong bản dự thảo đó.

Cũng hôm đó, ngày 22 tháng Sáu 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng cho rằng nên "phát triển một số xí nghiệp công nghiệp hoặc các nhóm xí nghiệp bằng cách giao chúng cho các nhóm công nhân Mỹ và nông dân có trình độ về mặt công nghiệp theo điều kiện hợp đồng, bảo đảm cho họ một mức độ tự chủ kinh tế nhất định" (Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 202). Hội đồng lao động và quốc phòng cũng cho rằng cần phải điều tiết việc công nhân từ nước ngoài nhập cư làm công nghiệp, và ủy nhiệm cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao vạch ra điều kiện giao các xí nghiệp cho các công nhân này.

Trên cơ sở quyết định đó, kỹ sư đảng viên cộng sản Hà-lan X. I-u Rút-ghec-xơ và các cán bộ của ông đã được đi ngay về U-ran và Cu-dơ-bát để tìm hiểu tại chỗ nguồn nguyên liệu và các xí nghiệp có thể sử dụng một cách hợp lý các kiều dân công nhân Mỹ.

Lê-nin rất chú ý đến việc tổ chức các xí nghiệp và công xã nông nghiệp như vậy (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 155 - 156, 175 - 176, 177 - 178, 221 - 222; t. 45, tr. 267 - 268, 269 - 270, 271 - 272, 273 - 274, 341 - 343; Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 201; t. XXIII, tr. 38 - 46; t. XXXVI, tr. 302, 332, 333, 337, 349, 467).

Đồng thời Lê-nin cũng chỉ ra rằng những công nhân đến nước Nga phải chuẩn bị đón lấy "những khó khăn đang tồn tại ở nước Nga, những khó khăn cần phải khắc phục, những khó khăn về lương thực và những khó khăn khác... Trước hết, nên cử đại biểu đến tận nơi để xem ruộng đất, hầm mỏ, xí nghiệp v. v. để thuê" (Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, tr. 302). - 371.

- 431 Trong bức thư đề ngày 21 tháng Sáu 1921, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương M. V. Rư-cu-nốp đề nghị: để cải tiến công tác của bộ, cần phải bổ sung đảng viên cộng sản để tăng cường bộ máy, đưa thêm vào ban lãnh đạo 2 - 3 cán bộ thực hành, sử dụng những thương nhân làm nghề xuất khẩu trước đây để tổ chức tiêu thụ hàng hóa ra nước ngoài, cho phép thưởng các cán bộ bằng cách trích tỷ lệ phần trăm của mỗi rúp v. v..

Trên bức thư có dấu gạch dưới của V. I. Lê-nin, có chữ đề: "đúng!" dưới một số đề nghị của Rư-cu-nốp và có ghi: "*T h u c ú a R r - c u - n ó p g ú i*". Ngày 22/VI. Gửi đồng chí *M ô - l ô -*

t ó p" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Bức thư đã được đánh máy lại và gửi cho tất cả các ủy viên Bộ tổ chức và Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Đồng thời kèm theo bức thư, Ru-cu-nốp còn trình một bức thư báo cáo về việc lập quỹ xuất khẩu. Những điều ghi chú và gạch dưới của Lê-nin trên bức thư báo cáo này, xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 249 - 250. — 371.

432 Tài liệu này viết trên bức điện báo bằng điện thoại của kỹ sư trưởng của công trường xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra G. Đ. Txi-u-ru-pa gửi V. I. Lê-nin ngày 22 tháng Sáu 1921. Txi-u-ru-pa báo cáo rằng công trường không có tiền cho nên việc cung cấp vật liệu xây dựng và những vật liệu khác cũng như việc trả lương cho công nhân bị trì hoãn.

Ngày 23 tháng Sáu 1921, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đã xem xét đề nghị của Lê-nin và giao cho Bộ dân ủy tài chính buộc ban tài chính của Xô-viết Mát-xcơ-va phải đảm bảo cho công trường xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra số tiền cần thiết theo thể thức ưu tiên số 1. - 371.

433 Tài liệu này viết để trả lời thư của một đại biểu Pháp tại Đại hội I Quốc tế công hội đỏ Mi-sen Khê-lê gửi V. I. Lê-nin xin Người tiếp Khê-lê cùng với Tôm Man (Anh), Ghi-la-rít Oóc-lan-đi-xơ (Tây-ban-nha) và Ghê-ô Uyn-li-am (Mỹ) được hội nghị riêng của một số đoàn đại biểu công đoàn bầu ra để hội đàm với Lê-nin về vấn đề thả những người vô chính phủ Nga bị bắt vì hoạt động phản cách mạng.

Hồi ký về cuộc gặp gỡ của đoàn đại biểu này với Lê-nin, xem trong tạp chí "Những vấn đề lịch sử của Đảng cộng sản Liên-xô", 1961, số I, tr. 163 - 164. - 372.

434 Có lẽ sự thỏa thuận nói ở trong bức thư này đạt được sau khi V. I. Lê-nin gửi bức thư đề ngày 23 tháng Tư 1921 sau đây đến Bộ dân ủy ngoại giao cho đồng chí L. M. Ca-ra-khan: "Tôi yêu cầu đồng chí thu xếp công việc ủy nhiệm Mác-xim A-léch-xê-ê-vích Pê-scốp làm giao thông viên sao cho thời gian Pê-scốp trở về nước Nga có thể được Vô-rốp-xki ở Ý *gia hạn mà không cần phải hỏi ý kiến đặc biệt của Mát-xcơ-va*. Gửi đồng chí lời chào cộng sản. *Lê-nin*" (Văn tập Lê-nin, t. XXXIV, tr. 407). — 373.

435 Trong bức điện đề ngày 14 tháng Sáu 1921, V. L. Cốp-pơ báo cáo với V. I. Lê-nin: "Man-txan hôm qua hứa với tôi là sẽ đánh điện báo gấp cho Hin-gơ về việc cấp giấy nhập cảnh cho Sco-lốp-xki và gia đình đồng chí ấy". Khi gửi bức điện này cho G. L. Sco-lốp-xki ngày 16 tháng Sáu, V. I. Lê-nin viết: "Gửi Sco-lốp-xki. Trước khi đi nhớ cầm thư của tôi gửi cho Xtô-mô-ni-a-cốp" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Sco-lốp-xki nhận được giấy nhập cảnh vào tháng Bảy. — 373.

436 Trong bức điện nhắc đến ở đây, G. L. Pi-a-ta-cốp báo cáo về tình hình cung cấp cho công nhân ở Đôn-bát sút kém và cho rằng đó là do việc cung cấp hoàn toàn chuyển vào tay của công đoàn công nhân mỏ. Pi-a-ta-cốp yêu cầu thiết lập một chế độ là tất cả những vấn đề về chính sách kinh tế, nói riêng là việc cung cấp cho công nhân, đều do Tổng cục công nghiệp than Đôn-bát thống nhất quản lý. — 374.

437 Ngày 7 tháng Bảy, V. I. Lê-nin nhận được thư trả lời của G. L. Pi-a-ta-cốp trong đó nói rằng Pi-a-ta-cốp có những ý kiến bất đồng với các cán bộ công đoàn của Đôn-bát là I. I. Mê-den-txép và I-u. M. I-u-nốp về vấn đề cung cấp cho công nhân: Pi-a-ta-cốp cho rằng vấn đề cung cấp cho công nhân cần phải do các cơ quan quản lý của xí nghiệp nắm, còn Mê-den-txép và I-u-nốp thì khẳng định rằng đó là công việc của công đoàn; còn với M. L. Ru-khi-mô-vích (chủ tịch ban chấp hành Xô-viết tỉnh) thì Pi-a-ta-cốp chưa thảo luận vấn đề này. Pi-a-ta-cốp cũng nêu lên rằng các đồng chí ấy không trao đổi hàng hóa với nước ngoài, mà việc trao đổi hàng hóa trong tỉnh thì đem lại những kết quả không đáng kể, và báo cáo rằng những tư liệu về hội nghị kinh tế sẽ do Ru-khi-mô-vích gửi tới. — 374.

438 Đây là nói Ủy ban giám định được thành lập năm 1919 để phát hiện, thu thập và nghiên cứu những tác phẩm nghệ thuật, những đồ cổ quý, những mỹ phẩm đã quốc hữu hóa. Ủy ban này đã phân riêng những vật có giá trị nghệ thuật, những thứ còn lại thì lập thành kho hàng hóa xuất khẩu. V. I. Lê-nin từ trước đã quan tâm đến công việc của ủy ban này (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tài liệu 560). — 374.

- 439 Cũng hôm đó, ngày 24 tháng Sáu 1921, V. R. Men-gin-xki đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng yêu cầu của A. M. Goóc-ki sẽ được thực hiện. Men-gin-xki cũng nêu lên rằng theo sự thỏa thuận với Goóc-ki, sẽ phải các cán bộ của Ủy ban đặc biệt toàn Nga đến công tác trong Ủy ban giám định; các cán bộ này sẽ hoạt động theo chỉ thị của Goóc-ki. Men-gin-xki viết cho Lê-nin: "Xin đồng chí hãy yên tâm, chúng tôi sẽ không giữ Goóc-ki lại đâu, nhưng Goóc-ki không muốn đi chừng nào chưa tin chắc rằng công việc đã ổn thỏa và các cán bộ đều hiểu biết" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 375.
- 440 Trong bản báo cáo đề ngày 23 tháng Sáu 1921, G. I. Bô-ki báo cáo với V. I. Lê-nin về những biện pháp mà đồng chí ấy đã thi hành để ngăn chặn việc ăn cắp ở Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước. Đồng thời Bô-ki cũng đã gửi cho Lê-nin bản sao báo cáo sơ bộ của ban kiểm tra Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước, trong đó có nêu những đề nghị cải tiến công tác của cơ quan này. Ngày 8 tháng Bảy, Lê-nin đã nhận được lịch công tác để cải tổ Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước. — 375.
- 441 Đây là nói dự thảo quyết định "Về việc công nhận công tác của Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước là công tác đột xuất" do Bộ dân ủy tài chính trình lên Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 24 tháng Sáu 1921. Quyết định đã được Hội đồng lao động và quốc phòng thông qua ngày 29 tháng Sáu. — 375.
- 442 Đây là nói bản dự thảo quyết định sau đây của tiểu ban gồm A. M. Lê-gia-va, L. M. Khin-tsúc, P. L. Vôi-cốp và M. I. Phrum-kin đề ngày 24 tháng Sáu 1921: "Thừa nhận cần phải mua lúa mì ở các thị trường nước ngoài với số lượng từ 30 đến 50 triệu pút tùy theo kết quả cuối cùng của vụ mùa năm nay.
- Phải bắt tay ngay vào việc mua lúa mì này; phải mua với một tốc độ khẩn cấp, song đừng để cho lợi ích của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga bị vi phạm như bị nâng giá, nâng cước phí v. v., cũng như phải tính toán sao cho 1/3 số lúa mì đó được chở về trước khi đường thủy bị đóng, và số 2/3 còn lại sẽ chở về khi khai thông đường thủy trở lại.
- Cần phải mở tín dụng với tổng số 100 triệu rúp để mua lúa mì đó, không kể số tín dụng đã nhận trước đây cho việc nhập khẩu nào đó là bao nhiêu và như thế nào. Xuất gấp ngoại tệ để

mua 10 triệu pút lúa mì. Bộ dân ủy ngoại thương phải giao cho Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng mua lúa mì ở thị trường Mãn-châu. A. M. Lê-gia-va, M. Phrum-kin, L. Khin-tsúc".

Lê-nin đã ghi trên bản dự thảo này: "mật", "đưa vào lưu trữ" và viết ở bên cạnh: "Hai điểm bổ sung: 1) Lê-gia-va + Phrum-kin + Khin-tsúc chịu trách nhiệm báo cáo hàng tuần về tình hình thực hiện và tiến trình của chiến dịch đó. 2) Đã gửi cho Phrum-kin" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã lưu ý đến những bổ sung này của Lê-nin. Quyết định "Về việc mua lúa mì" được Bộ chính trị thông qua ngày 25 tháng Sáu đã đề nghị tiểu ban gồm Khin-tsúc, Phrum-kin và Lê-gia-va thi hành mọi biện pháp để mua gấp số lúa mì trị giá 100 triệu rúp tiền vàng, tổ chức kiểm tra việc thành lập quỹ xuất khẩu để trang trải số tiền đó và hai tuần một lần báo cáo lên Bộ chính trị về tiến trình thực hiện quyết định. Trên cơ sở quyết định này, L. B. Cra-xin và phái viên của Bộ dân ủy ngoại thương ở Xi-bi-ri là Lô-ca-tơ-cốp được giao nhiệm vụ mua lúa mì. Trong bức điện gửi đi Luân-đôn cho Cra-xin, Lê-gia-va nhấn mạnh rằng Lê-nin "đặc biệt yêu cầu mua gấp một số lớn lúa mì và chở gấp về nước" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 376.

- 443 Trong thư trả lời ngày 5 tháng Bảy 1921, V. Đ. Cai-xa-rốp báo cáo rằng Ủy ban khoa học đặc trách biên soạn bản đồ địa lý nhận nghiên cứu những vấn đề nêu trong thư của V. I. Lê-nin gửi M. P. Pa-vlô-vích (tập này, tài liệu 388), đề nghị phái hai ủy viên của Ủy ban đó sang Béc-lanh để thu thập những tài liệu mới về kinh tế của Tây Âu và nêu lên rằng nên mời các chuyên gia Mát-xcơ-va tham gia công tác biên soạn bản đồ. Trong thư cũng nêu lên rằng chương trình và lịch công tác của Ủy ban sẽ gửi cho Lê-nin sau một thời gian ngắn.

Lê-nin đã ghi chú và gạch dưới trên bức thư này và ra một số mệnh lệnh cho L. A. Phô-ti-ê-va (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 321 - 322). Về vấn đề xuất bản tập bản đồ giáo khoa, xem thêm V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, các tài liệu 446, 474; tập này, các tài liệu 287, 388,

410; Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, tr. 120 - 121, 315, 399 - 400. — 377.

444 Bức thư này viết trên bản nhận xét mà G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki đã ghi về N. A. Vê-prin-txép công tác tại Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân kim khí. — 378.

445 Bức thư này viết trong hoàn cảnh sau đây: ngày 24 tháng Hai 1921, Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy chất vấn gấp A. P. Pla-tô-nốp, người quản lý những Nhà Xô-viết, là nhiệm vụ giao cho Pla-tô-nốp vào tháng Chạp năm 1920 đặt kế hoạch mới về việc mở rộng chỗ làm việc của Văn phòng dựa vào các phòng trong điện Crem-li hiện dùng để lưu trữ tài liệu cũ, tiến hành đến đâu rồi. Ngày 25 tháng Tư, sau nhiều lần nhắc nhở, Pla-tô-nốp đã trả lời câu hỏi đó một cách lấy lệ như sau: "các phòng sẽ được sử dụng nếu Văn phòng tự mình thu dọn tài liệu lưu trữ ở các phòng ấy".

Ngày 4 tháng Năm, N. P. Goóc-bu-nốp phát đơn kiện Pla-tô-nốp về tệ lễ mễ. Thư ký Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga A. X. Ê-nu-kít-dê cho rằng không có cơ sở đầy đủ để phát đơn kiện, tự nhận trách nhiệm về tình trạng chậm trễ và ra lệnh cho Pla-tô-nốp không được có mặt ở buổi thẩm vấn. Khi báo cho V. I. Lê-nin tin này, I. I. Toóc-khốp-xki chỉ ra rằng đồng chí ấy buộc phải đình chỉ thẩm vấn vì Ê-nu-kít-dê, người tranh chấp về vụ án, đã không bàn bạc nhất trí được với Goóc-bu-nốp là người phát đơn kiện. — 378.

446 Có lẽ đây là nói bức thư của A. X. Ê-nu-kít-dê đề ngày 25 tháng Sáu 1921, trong đó Ê-nu-kít-dê cho biết tiến trình thực hiện một loạt mệnh lệnh của V. I. Lê-nin và tình hình thu xếp chỗ ăn ở cho các đại biểu của Đại hội III Quốc tế cộng sản. — 378.

447 Ngày 29 tháng Sáu 1921, A. X. Ê-nu-kít-dê đã gửi A. P. Pla-tô-nốp một bức thư, nội dung dựa trên cơ sở những ý kiến của V. I. Lê-nin, và đề nghị Pla-tô-nốp báo cho biết công việc mở rộng các phòng làm việc của Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã tiến hành đến đâu. Lê-nin đã nhận được bản sao bức thư đó của Ê-nu-kít-dê và Người đã chuyển lại cho N. P. Goóc-bu-nốp. — 378.

448 Bức thư đề ngày 24 tháng Sáu 1921 của chủ tịch Ủy ban sử dụng vật tư trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng L. N. Cri-

txơ-man gửi V. I. Lê-nin đã được chuyển đến G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki.

Trong thư, Cri-txơ-man phê phán "Quy chế về Ủy ban sử dụng" do Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 21 tháng Sáu 1921 và đã đề nghị sửa đổi một số điểm: gửi trực tiếp tất cả những giấy yêu cầu của các bộ dân ủy đến Ủy ban sử dụng không qua Bộ dân ủy lương thực, Bộ dân ủy ngoại thương và Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao; giao vật tư cho các bộ dân ủy và bắt buộc phải phân phối cho các cơ quan chủ yếu của các bộ đó. Kèm theo thư, Cri-txơ-man gửi bản ghi những số báo "Đời sống kinh tế" có đăng những bài tranh luận về Ủy ban sử dụng.

Đồng thời với bức thư này, Lê-nin đã gửi cho Cờ-gi-gia-nốp-xki một bức thư về việc thanh trừ những viên chức men-sê-vich ra khỏi nhà máy xe điện Mát-xcơ-va và việc lập chương trình công tác của Ủy ban kế hoạch nhà nước.

Trong thư trả lời đề ngày 25 tháng Sáu, Cờ-gi-gia-nốp-xki đã nêu những cố gắng của Ủy ban kế hoạch nhà nước để đạt được sự nhất trí giữa Bộ dân ủy lương thực, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Ủy ban sử dụng đối với "Quy chế về Ủy ban" và nêu ra rằng, sẽ bàn một lần cuối cùng vào ngày 28 tháng Sáu (ngày 29 tháng Sáu, "Quy chế về Ủy ban sử dụng" sau khi được P. N. Bô-gđa-nốp (Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao), A. B. Kha-la-tốp (Bộ dân ủy lương thực), G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki và L. N. Cri-txơ-man hiệu chỉnh, đã được Lê-nin ký). Cờ-gi-gia-nốp-xki cũng viết rằng, đồng chí ấy cũng không từ chối nhiệm vụ thứ hai (xem tài liệu trước) và hứa sẽ đích thân báo cáo kế hoạch của mình cho V. I. Lê-nin. — 380.

449 Tài liệu công bố ở đây được viết nhân V. I. Lê-nin nhận được nghị quyết của cuộc họp chung của công nhân xí nghiệp may mặc Mát-xcơ-va số 36 mang tên Quốc tế III (của các kiều dân ở Mỹ về).

Công nhân xí nghiệp này nêu ra rằng trong một tháng họ không thể khánh thành xí nghiệp với những máy móc và thiết bị tối tân do họ mang từ Mỹ về, đồng thời yêu cầu Lê-nin giúp họ nhận được vật liệu cần thiết để trang bị cho xong xí nghiệp, sửa chữa các gian buồng và nhận được nhà ở.

Ngày 27 tháng Sáu 1921, Lê-nin đã ký những bức thư gửi cho L. C. Mác-ten-xơ và chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tỉnh Mát-xcơ-va V. T. Li-kha-txép, chỉ thị cho họ trừ bỏ ngay

bất cứ tình trạng quan liêu lè mề nào trong công việc đó và giúp các công nhân ngoại kiều khánh thành xí nghiệp trong thời hạn ngắn nhất (xem Văn tập Lê-nin, t. XX, tr. 201). - 380.

450 Bức điện đã gửi đi Xê-va-xtô-pôn, Xim-phê-rô-pôn, Kéc-tso và Phê-ô-đô-xi-a.

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ mẫu thư như sau của V. I. Lê-nin gửi L. A. Phô-ti-ê-va, có lẽ viết nhân bức điện công bố ở đây: "Hãy thu thập cho tôi những quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy về tài sản ở Crum. Ngay bây giờ. Trích biên bản của Hội đồng lao động và quốc phòng và của Hội đồng bộ trưởng dân ủy". — 383.

451 Bản dự thảo bức điện có lẽ do tổng cục trưởng Tổng cục lâm nghiệp A. Lô-mốp soạn thảo. Trên bức điện có đề: "Vla-đi-mia I-lich! Đồng chí hãy ký bức điện quan trọng này đối với chúng tôi. 24/XI. A. Lô-mốp" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 384.

452 V. V. Phô-min, Bô-ri-xốp, Pê-tơ-ri-cốp-xki và một người nữa đã phê nhận dự thảo bức điện, chữ ký của người thứ tư chưa nhận ra được. — 386.

453 Đây là nói quyết định được Hội đồng lao động và quốc phòng thông qua ngày 24 tháng Chạp 1920 về vấn đề "Vận chuyển lương thực". — 388.

454 Bức điện của V. I. Lê-nin gửi chủ tịch Quốc hội Thổ-nhĩ-kỳ Mu-xta-pha Kê-man (A-ta-tuyéc) là bức điện trả lời bức thư của Kê-man gửi cho Lê-nin qua vô tuyến điện ngày 18 tháng Chạp 1920. Trong bức thư ấy, Kê-man tán thành việc Chính phủ xô-viết thừa nhận nền tự trị của Đa-ghe-xtan, và khi đề cập đến mối quan hệ giữa Thổ-nhĩ-kỳ và nước Nga xô-viết, Kê-man viết: "Tôi tin chắc rằng chỉ có sự hợp tác chặt chẽ giữa chúng ta mới dẫn chúng ta đến mục đích mong muốn, - tôi hoan nghênh mọi sự củng cố hơn nữa mối tình hữu nghị gắn bó chúng ta với nhau. Tôi vô cùng cảm tạ Ngài về chính sách nhìn xa trông rộng mà do sáng kiến cao cả của Ngài, nước Cộng hòa xô-viết đã bắt đầu

thi hành ở phương Đông cũng như trên toàn thế giới" ("Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", t. III, Mát-xcơ-va, 1959, tr. 451).

Nhận được thư của Kê-man, ngay ngày hôm ấy Lê-nin đã gửi bức thư đó cho G. V. Tsi-tse-rin để kiểm tra và thảo điện trả lời. Trên bản dự thảo điện trả lời do Tsi-tse-rin gửi, Lê-nin viết: "Đồng chí Tsi-tse-rin! Tôi đồng ý với bản dự thảo của đồng chí. 9/I-1921. Lê-nin" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 388.

455 Có lẽ, giấy chứng nhận cho Lu-i-da Brây-an do V. I. Lê-nin viết nhân Lu-i-da Brây-an đi Tuốc-ke-xtan. Về hình thức, Lu-i-da Brây-an lúc bấy giờ không ở trong Đảng cộng sản Mỹ, nhưng Lê-nin đánh giá nữ văn sĩ căn cứ vào việc làm của bà, vào toàn bộ hoạt động văn học và báo chí của bà trong những năm đó gắn gũi với những người cộng sản. — 389.

456 Đây là bức thư trả lời thư số 2371 của Ban chấp hành trung ương Hội chữ thập đỏ Thụy-điển gửi V. I. Lê-nin ngày 9 tháng Mười một 1920 (xem chú thích 62). Bức thư này đã gửi cho Người thông qua cơ quan đại diện của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Thụy-điển ngày 17 tháng Hai 1921. — 390.

457 Hội nghị thống kê toàn Nga lần thứ III họp ở Mát-xcơ-va từ ngày 20 đến ngày 29 tháng Giêng 1921. — 392.

458 Có lẽ bản dự thảo bức điện được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực. Trên bản dự thảo đó có chữ đề của ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực A. B. Kha-la-tốp: "Đã thỏa thuận qua điện thoại với đồng chí Txi-u-ru-pa và Phô-min" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 393.

459 Các bản dự thảo của bức điện này và bức điện tiếp sau có lẽ được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực và Hội đồng vận chuyển tối cao; trên các bản dự thảo đó có lời phê nhận của ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực A. B. Kha-la-tốp và chủ tịch Hội đồng vận chuyển tối cao V. V. Phô-min. — 395.

- 460 Bản dự thảo bức điện công bố ở đây có lẽ được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực, có lời phê nhận của ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực A. B. Kha-la-tốp. - 397.
- 461 Cũng trong ngày hôm đó, V. I. Lê-nin đã gửi một bức điện với nội dung như vậy đi Ca-dan cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết tự trị Ta-ta-ri-a. — 398.
- 462 Đây là nói khu tự trị Tsu-va-tsi-a. Năm 1925, khu tự trị này được chuyển thành nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết tự trị Tsu-va-tsi-a. — 398.
- 463 Đồng thời những bức điện với nội dung như vậy và với những chữ ký đó đã được gửi đi Ê-ca-tê-rin-bua, Xim-biéc-xơ, Ô-ren-bua, U-pha, Cuốc-xơ, Ti-u-men, Tsê-li-a-bin-xơ, Ôm-xơ và Rô-xtốp trên sông Đôn. — 399.
- 464 Bản dự thảo bức điện được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực và do A. Đ. Txi-u-ru-pa viết trên giấy có tiêu đề của Bộ dân ủy. — 400.
- 465 Bản dự thảo bức điện có lẽ được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực, có lời phê nhận của ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực A. B. Kha-la-tốp. — 401.
- 466 Bản dự thảo bức điện có lẽ được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực và Bộ dân ủy lao động. Trên tài liệu có lời phê nhận của thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực N. P. Bri-u-kha-nốp và ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lao động A. M. A-ních-xơ. — 404.
- 467 Bản dự thảo bức điện có lẽ được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực, có lời phê nhận của ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực A. B. Kha-la-tốp. — 408.
- 468 Bức thông điệp này là thư trả lời hai bức thư của A-ma-nun-la-khan ngày 6 tháng Mười một và ngày 1 tháng Chạp 1920 với nội dung tương tự. Bức thư đề ngày 1 tháng Chạp có in trong cuốn sách "Những văn kiện về chính sách ngoại giao của Liên-xô", t. IV, Mát-xơ-va, 1960, tr. 94 - 95.
- Bản dự thảo thông điệp gửi A-ma-nun-la-khan có lẽ được chuẩn bị ở Bộ dân ủy ngoại giao. — 409.

- 469 Hiệp ước giữa nước Nga xô-viết và Áp-ga-ni-xtan được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phê chuẩn ngày 20 tháng Tư 1921. Văn bản của bản hiệp ước, xem trong sách "Những văn kiện về chính sách ngoại giao của Liên-xô", t. III, Mát-xơ-va, 1959, tr. 550 - 553. — 409.
- 470 Bản dự thảo bức điện được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực và do A. B. Kha-la-tốp viết trên giấy có tiêu đề của bộ dân ủy. — 412.
- 471 Bản dự thảo bức điện có lẽ do phó chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng V. A. Xmô-li-a-ni-nốp chuẩn bị. — 414.
- 472 Bản dự thảo bức điện có lẽ được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực. Bức điện đã được chuyển theo đường dây trực tiếp. — 414.
- 473 Trong bức điện trả lời đề ngày 5 tháng Năm 1921 do chủ tịch và phó chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri ký có cho biết: "Nhiệm vụ chiến đấu số 401 của đồng chí giao ngày 4 tháng Năm đã bắt đầu được thực hiện. Chúng tôi báo để đồng chí biết: chuyển lúa mì cuối cùng ở các ga xe lửa đã được chuyển đi Mát-xơ-va..."
- Chúng tôi đã bắt tay thu mua lúa mì theo chế độ trao đổi hàng hóa, nhưng xin báo rằng trong vụ gieo trồng, tức trước ngày 1 tháng Sáu, chưa thể tin tưởng thành công trong việc thu mua lúa mì. Việc gửi 3 triệu pút lúa mì là dựa vào việc giảm bớt sự tiêu dùng của các nhóm được dành riêng ở Xi-bi-ri" ("Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri. Tháng Tám 1919 - tháng Chạp 1925. Tập văn kiện và tài liệu", Nhà xuất bản sách Nô-vô-xi-biéc-xơ, 1959, tr. 303. Những tài liệu và văn kiện tiếp sau của Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri trong tháng Năm và tháng Sáu 1921 có liên quan đến việc thực hiện nhiệm vụ của V. I. Lê-nin giao, xem sách đã dẫn, tr. 305 - 312). — 415.
- 474 Bản dự thảo bức điện này có lẽ được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực; trên bức điện có lời phê nhận của thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực N. P. Bri-u-kha-nốp và ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực A. B. Kha-la-tốp. — 416.
- 475 Bản dự thảo bức điện này do phó chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng V. A. Xmô-li-a-ni-nốp chuẩn bị. — 416.

- 476 Bản dự thảo bức điện này có lẽ do bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương L. B. Cra-xin chuẩn bị.
Bức điện đã được gửi đi Luân-đôn nhân có quyết định sau đây của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 7 tháng Năm 1921: "Giao cho đồng chí Bri-u-kha-nốp cùng đồng chí Cra-xin ngày hôm nay thảo luận xem có thể mua và chở gấp về Nga 2 triệu pút lúa mì được không, làm thế nào để gửi ngay cho đồng chí Clư-scô một bức điện do các đồng chí Lê-nin, Cra-xin và Bri-u-kha-nốp ký, ra những mệnh lệnh khẩn cấp về vấn đề này" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Điện của N. C. Clư-scô trả lời bức điện này được gửi cho V. I. Lê-nin ngày 9 tháng Năm (xem chú thích 273). — 417.
- 477 Bản dự thảo bức điện này có lẽ do phó chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng V. A. X-mô-li-a-ni-nốp chuẩn bị. — 418.
- 478 Ngày 26 tháng Năm 1921, Tổng cục công nghiệp nhiên liệu báo cáo lên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao rằng vấn đề chuyển các nồi hơi của nhà máy xe điện Mát-xcơ-va cho công trường xây dựng nhà máy điện Sa-tu-ra đã được giải quyết dứt khoát theo tinh thần là đồng ý cho chuyển. — 419.
- 479 Bản dự thảo bức điện này có lẽ đã được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực và Bộ dân ủy nông nghiệp; trên bức điện có lời phê nhận của thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực N. P. Bri-u-kha-nốp và thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp I. A. Tê-ô-đô-rô-vích. — 419.
- 480 Bản dự thảo bức điện này có lẽ được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực, được thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực N. P. Bri-u-kha-nốp phê nhận và được phó chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa E. M. Xcơ-li-an-xki sửa. — 420.
- 481 Bản dự thảo bức điện này có lẽ được Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng chuẩn bị. — 421.
- 482 Để trả lời bức điện này, đoàn chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt báo cáo rằng con số về sản lượng than

- bùn dự định khai thác trong năm 1921 do Hội đồng kinh tế tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt nêu ra là đúng.
- Chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt giải thích việc chậm trả lời những câu hỏi của Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng là do ngành bưu điện làm việc tối: những bức điện đề ngày 26 tháng Năm và 2 tháng Sáu 1921, mãi đến ngày 13 và 12 tháng Sáu mới nhận được, còn bức điện đề ngày 7 tháng Năm thì tuyệt nhiên không thấy đến. — 422.
- 483 Bản dự thảo bức điện này có lẽ được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực; có lời phê nhận của thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực N. P. Bri-u-kha-nốp và ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực A. B. Kha-la-tốp.
Về vấn đề này, xem thêm tập này, các tài liệu 338, 358. — 423.
- 484 Bản dự thảo bức điện này có lẽ được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực; có lời phê nhận của thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực N. P. Bri-u-kha-nốp, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực A. B. Kha-la-tốp và A-ru-ti-u-ni-an-txơ. Bức điện này đã chuyển đi vào ngày 8 tháng Sáu theo đường dây trực tiếp. — 425.
- 485 Bản dự thảo bức điện này có lẽ được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực; trên bức điện có lời phê nhận của ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực A. B. Kha-la-tốp và thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực A. I. Xvi-đéc-xki. Bức điện này đã chuyển đi theo đường dây trực tiếp. — 426.
- 486 Bản dự thảo bức điện báo bằng điện thoại này có lẽ do phó chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng V. A. X-mô-li-a-ni-nốp chuẩn bị. — 427.
- 487 Ngày 16 tháng Sáu 1921, để trả lời bức điện báo bằng điện thoại này, thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông V. V. Phô-min báo cáo rằng đã thi hành những biện pháp để cải tiến việc cung cấp lương thực và áo quần lao động cho công nhân làm công việc nạo vét lòng sông, đã tiến hành sửa chữa gấp các tàu cuốc, để thỏa mãn nhu cầu của ngành vận tải đường thủy, sẽ để dành ra 600 triệu rúp (đã chuyển 200 triệu rúp) v. v. — 428.

- 488 Như P. A. Bô-gđa-nốp và G. Đ. Txi-u-ru-pa đã nêu trong hồi ký của mình, các lều bạt đã được gửi đến công trường xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra đúng lúc, trước khi những công nhân được cử theo nhiệm vụ của V. I. Lê-nin giao đến công trường. — 429.
- 489 Tài liệu này gửi cho Bộ dân ủy lao động sau khi các cán bộ lãnh đạo của công trường xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra báo cáo rằng do thiếu sức lao động ở công trường nên sẽ không thể khánh thành nhà máy điện đúng thời hạn.

Ngày 29 tháng Sáu 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng chỉ thị: "Tất cả các công nhân, viên chức có mặt ở công trường xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra đến ngày 15/VI năm nay đều coi là những người được động viên lao động và tính vào biên chế của công trường xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra cho đến khi hoàn thành công trình" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Ngoài ra, theo nhiệm vụ của V. I. Lê-nin giao, đã có gần 300 công nhân các tỉnh Tu-la và Ca-lu-ga được phái đến công trường. — 430.

BẢN CHỈ DẪN
CÁC SÁCH BÁO VÀ TÀI LIỆU GỐC
MÀ V. I. LÊ-NIN ĐÃ TRÍCH DẪN
VÀ NÓI ĐẾN

*A-ma-nun-la - khan. Thư gửi V. I. Lê-nin. Ngày 1 tháng Chạp 1920¹.
— Аманулла-хан. Письмо В. И. Ленину. 1 декабря 1920 г. — 410.*

*Ăng-ghen, Ph. Chiến tranh nông dân ở Đức. Mùa hè 1850. — Энгельс, Ф.
Крестьянская война в Германии. Лето 1850 г. — 249.*

*Ăng-ghen, Ph. Thư gửi C. Smít. Ngày 27 tháng Mười 1890. — Энгельс, Ф.
Письмо К. Шмидту. 27 октября 1890 г. — xem Engels, F. Friedrich
Engels über die materialistische Geschichtsauffassung.*

**Báo cáo của I-va-nốp, bí thư tỉnh ủy Khác-cốp, về việc áp dụng thuế lương
thực. Bản thảo². Доклад секретаря Харьковского губкома Иванова о
применении продналога. Рукопись. — 195.*

*"Báo công nhân ấn loát". — «Газета Печатников», М., 1919, № 11,
6 января, стр. 4. — 369.*

* Một hoa thị chỉ những sách báo, bài viết và tài liệu trong đó có bút tích của V. I. Lê-nin. Những sách báo và tài liệu này được lưu tại Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô.

¹ Đã công bố lần đầu trong sách: "Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, Nhà xuất bản chính trị quốc gia, 1960, t. IV, tr. 94 - 95.

² Đã công bố lần đầu trong Văn tập Lê-nin, t. XX, 1932, tr. 74 - 78.

Bê-li-a-cốp, A. Xe chở hàng bây giờ vẫn ở đấy! — *Беляков, А. А воз и ныне там!* — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 95 (1238), 5 мая, стр. 2 — 232 - 233.

* *Sa-i-u-rốp, V. N. Thư gửi V. I. Lê-nin.* Ngày 1 tháng Ba 1921¹. — *Каюров, В. Н. Письмо В. И. Ленину.* 1 марта 1921 г. — 135.

Các nghị quyết của hội nghị đảng. — *Резолюции партийного совещания.* — В. кн.: Приложение к бюллетеню VIII съезда Советов, посвященное партийному совещанию по вопросам народного образования. Изд. ВЦИК. М., 10 января 1921, стр. 12—15. — 59.

Chính sách của Chính quyền xô-viết về vấn đề dân tộc trong ba năm. 1917 - XI - 1920. — *Политика Советской власти по национальному вопросу за три года. 1917 - XI - 1920.* [М.], Госиздат, 1920. 185 стр. (РСФСР. Нар. ком. по делам нац.). — 24.

Chính sách biểu lương. (Nghị quyết [của Đại hội IV công đoàn toàn Nga], thông qua theo bản báo cáo của đồng chí V. Smít). — *Тарифная политика.* (Резолюция (IV Всероссийского съезда профсоюзов), принятая по докладу т. В. Шмидта). В кн.: Резолюции IV Всероссийского съезда профсоюзов (18-25 мая 1921 года). М., Госиздат, 1921, стр. 20-21. (ВЦСПС). — 354.

* *Clát-xôn, R. E. Báo cáo về việc đặt mua hàng cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực* ngày 23 tháng Ba 1921. Bản thảo¹. — *Классон, Р. Э. Доклад о заказах для Гидроторфа* от 23 марта 1921 г. Рукопись. — 191.
— *Thư gửi V. I. Lê-nin.* Ngày 29 tháng Năm 1921. Bản thảo¹. — *Письмо В. И. Ленину.* 29 мая 1921 г. Рукопись. — 285.

* *Cô-dơ-min, P. A. Thư gửi G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki.* Ngày 5 tháng Tư 1921. Bản thảo¹. — *Козьмин, П. А. Письмо Г. М. Кржижановскому.* 5 апреля 1921 г. Рукопись. — 173.

* — *Thư gửi V. I. Lê-nin.* Ngày 5 tháng Tư 1921. Bản thảo¹. — *Письмо В. И. Ленину.* 5 апреля 1921 г. Рукопись. — 173.

¹ Đã công bố không đầy đủ lần đầu trong Văn tập Lê-nin, t. XX, 1932, tr. 72, 215 - 216, 216 - 217, 239 - 240, 241.

Cờ-gi-gia-nốp-xki, G. M. Thư gửi V. I. Lê-nin. Ngày 25 tháng Năm 1921¹. — *Кржижановский, Г. М. Письмо В. И. Ленину.* 25 мая 1921 г. — 274.

* *Cương lĩnh của Đảng cộng sản (bôn-sê-vích) Nga.* Đã được thông qua tại Đại hội VIII của đảng họp ngày 18-23 tháng Ba 1919. — *Программа Российской Коммунистической партии (большевиков).* Принята 8-м съездом партии 18 — 23 марта 1919 г. М. — Пг., «Коммунист», 1919. 24 стр. (РКП(б)). — 65.

Đại hội VIII toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, nông dân, Hồng quân và Cô-dắc. Tường thuật tốc ký (ngày 22 - 29 tháng Chạp 1920). — *Восьмой Всероссийский съезд Советов рабочих, крестьянских, красноармейских и казачьих депутатов.* Стеногр. отчет. (22—29 декабря 1920 года). М., Госиздат, 1921. 299 стр. (РСФСР.) — 187, 402, 403.

Đại hội X Đảng cộng sản Nga. Tường thuật tốc ký. (Ngày 8 - 16 tháng Ba 1921). — *Десятый съезд Российской Коммунистической партии.* Стенографический отчет. (8-16 марта 1921 г.) М., Госиздат, 1921. 392 стр. (РКП(б)). — 402.

"*Đất vỡ hoang đở*" — «*Красная Новь*», М., 1921, № 1, июнь, стр. 65—87. — 224.

Đề cương của Rút-du-tác — *Тезисы Рудзутака* — xem Nhiệm vụ công đoàn trong sản xuất.

[*Điện đề ngày 14 tháng Năm 1921 của I. P. Báp-kín, phái viên Hội đồng lao động và quốc phòng phụ trách vấn đề mùa cá*]². — [Телеграмма уполномоченного СТО по путине И. П. Бабкина от 14 мая 1921 г.]. — 286.

Điện gửi I. N. Xmiéc-nốp. Ngày 6 tháng Năm 1921. — *Телеграмма И. Н. Смирнову.* 6 мая 1921 г. — 420.

Điện gửi M. I. Phrum-kín và Ủy ban lương thực Xi-bi-ri. Ngày 28 tháng Tư 1921. — *Телеграмма М. И. Фрумкину и Сибпродкому.* 28 апреля 1921 г. — 416.

¹ Đã công bố không đầy đủ trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, 1959, tr. 246.

² Đã công bố trong Văn tập Lê-nin, t. XX, 1932, tr. 289 - 290.

Điều lệ của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc nhà nước nắm độc quyền muối. [Ngày 31 tháng Năm 1921]. — *Положение Совета Народн. Комиссаров о государственной монополии на соль.* [31 мая 1921 г.] — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 120 (1263), 3 июня, стр. 2, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 425.

"*Đời sống kinh tế*", Mát-xcơ-va. — «Экономическая Жизнь», М. — 103, 232, 258, 411.

— 1921, № 37, 19 февраля, стр. 2. — 96.

— 1921, № 89, 24 апреля, стр. 1. — 200.

— 1921, № 91, 27 апреля, сир. 2. — 200.

— 1921, № 149, 10 июня, стр. 1. — 350.

Gli-kin, X. M. Bàn về bản dự thảo hợp đồng tô nhượng với hợp tác xã công nhân Tây Âu về việc chế biến nguyên liệu ở Xi-bi-ri. — Гликин, С. М. К проекту концессии западноевропейской рабочей кооперации по переработке сырья в Сибири. — «Экономическая Жизнь», М., 1921, № 89, 24 апреля, стр. 1. — 200.

— *Dự thảo những nguyên tắc chung của các hợp đồng tô nhượng với hợp tác xã công nhân Tây Âu về việc chế biến nguyên liệu lương thực ở Xi-bi-ri.* — Проект общих положений концессий западно-европейской рабочей кооперации о переработке продовольственного сырья в Сибири. — «Экономическая Жизнь», М., 1921, № 91, 27 апреля, стр. 2. — 200.

Gửi Quốc hội Mỹ và tổng thống Hác-đinh. Điện của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. — Конгрессу Американских Соединенных Штатов и президенту Гардингу. Телеграмма ВЦИК. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 61 (1204), 22 марта, стр. 3. Под общ. загл.: Постановления сессии ВЦИК. — 130.

Gửi tất cả các tỉnh ủy. — *Всем губкомам.* — «Правда», М., 1921, № 86, 21 апреля, стр. 1. — 180.

Hiệp ước giữa nước Nga và Áp-ga-ni-xtan. [Ngày 28 tháng Hai 1921]. — *Договор между Россией и Афганистаном.* [28 февраля 1921 г.].

— В кн.: Сборник действующих договоров, соглашений и конвенций, заключенных РСФСР с иностранными государствами. Вып. II. Действующие договоры, соглашения и конвенции, вступившие в силу по 1-ое декабря 1921 года. М., 1921, стр. 15-17. Под общ. загл.: Отдел II. Договоры об установлении сношений, № 44. — 409, 411.

Hội nghị của những người dân chủ - xã hội. — *Совещание с.-д.* — «Газета Печатников», М., 1919, № 11, 6 января, стр. 4. — 369.

I-a-rô-xláp-xki, E. Bàn về thuế lương thực. — Ярославский, Е. О продналоге М., Госиздат, 1921. 19 стр. (РСФСР). — 234.

* *Kế hoạch điện khí hóa nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa Xô-viết Nga.* Báo cáo của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga đọc tại Đại hội VIII các Xô-viết. — *План электрификации РСФСР.* Доклад 8-му съезду Советов Государственной комиссии по электрификации России. М., Гостехиздат, 1920. 669 стр. Разд. паг.; 14 л. схем и карт. (РСФСР. Науч. - техн. отдел ВСНХ). — 49, 212, 323.

"*Khu công nhân*", I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ. — «Рабочий Край», Иваново-Вознесенск. — 71.

"*Kinh tế dầu mỏ và đá dầu*". — «Нефтяное и Сланцевое Хозяйство», М., 1921, № 1-4, январь - апрель, стр. 199 — 200. — 316 - 317, 341.

La-rin, I-u. Những bí mật của nền công nghiệp Xô-viết. — Ларин, Ю. Тайны советской промышленности. — «Правда», М., 1921, № 125, 9 июня, стр. 1. — 349.

Lê-nin, V. I. Bàn về thuế lương thực (Ý nghĩa của chính sách mới và những điều kiện của chính sách ấy). — Ленин, В. И. О продовольственном налоге. (Значение новой политики и ее условия). — «Красная Новь», М., 1921, № 1, июнь, стр. 65-87. Подпись: Н. Ленин. — 224.

— *Bàn về thuế lương thực.* (Ý nghĩa của chính sách mới và những điều kiện của chính sách ấy). — *O продовольственном налоге.* (Значение новой политики и ее условия). М., Госиздат, 1921. 32 стр. (РСФСР). Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 224, 245, 285.

Báo cáo về sách lược của Đảng cộng sản Nga ngày 5 tháng Bảy [1921 tại Đại hội III Quốc tế cộng sản]. — *Доклад о тактике РКП* 5 июля [1921 г. на III конгрессе Коминтерна]. — 285, 320.

- Lê-nin, V. I. *Chế độ tư bản chủ nghĩa của nền nông nghiệp hiện đại*. Sau ngày 11 (24) tháng Chín 1910. — Ленин, В. И. *Капиталистический строй современного земледелия*. Позднее 11 (24) сентября 1910 г. — 273.
- *Chỉ thị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga gửi các đảng viên cộng sản trong Bộ dân ủy giáo dục (nhân việc cải tổ Bộ dân ủy)*. — Директивы ЦК РКП коммунистам – работникам Наркомпроса (в связи с реорганизацией комиссариата). – «Правда», М., 1921, № 25, 5 февраля, стр. 3. — 172.
- *Dự thảo quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga*. Ngày 27 tháng Mười một 1920. — Проект постановления Политбюро ЦК РКП (б). 27 ноября 1920 г. — 29.
- *Dự thảo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng về các hội đồng kinh tế địa phương, về chế độ báo cáo và việc chỉ đạo theo Huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng*. 19 - 20 tháng Năm 1921. — Проект постановления СТО о местных экономических совещаниях, об отчетности и о руководстве Наказом СТО. 19—20 мая 1921 г. — 260.
- *Điện báo bằng điện thoại gửi C. B. Ra-đếch và G. E. Di-nô-vi-ép*. Ngày 28 tháng Năm 1921. — Телефонограмма К. Б. Радеку и Г. Е. Зиновьеву. 28 мая 1921 г. — 284.
- *Gửi tất cả các bộ trưởng dân ủy và cục trưởng Cục thống kê trung ương*. Bản sao gửi Chủ tịch và thư ký của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Ngày 28 tháng Năm 1921. — Всем наркомам и заведующему Центральным статистическим управлением. Копии Председателю и секретарю ВЦИКа. 28 мая 1921 г. — 306.
- *Huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng gửi các cơ quan xô-viết địa phương*. Dự thảo. Ngày 21 tháng Năm 1921. — Наказ от СТО (Совета Труда и Оборонны) местным советским учреждениям. Проект. 21 мая 1921 г. — 260 - 261.
- *Huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng gửi các cơ quan xô-viết địa phương*. Dự thảo. — Наказ от СТО (Совета Труда и Оборонны) местным советским учреждениям. Проект. [М., 1921]. 20 стр. Под загл.: Проект. Наказ от СТО (Совета Труда и Оборонны) местным советским учреждениям. Без обл. и тит. л. — 270, 271, 306.

- *Nghị quyết của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về dự thảo của M. A. La-rin và A. D. Gòn-tơ-man*. Ngày 10 tháng Năm 1921. — Постановление ЦК РКП (б) о проекте М. А. Ларина и А. З. Гольцмана. 10 мая 1921 г. — 268, 354.
- *Những nguyên tắc cơ bản của các hợp đồng tô nhượng*. (So thảo). Giữa ngày 22 và 28 tháng Ba 1921¹. Основные принципы концессионных договоров. (Набросок). Между 22 и 28 марта 1921 г. — 148, 158.
- *Thư gửi các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga cùng dự thảo bức điện gửi G. C. Óc-đgiô-ni-kít-dê*. Ngày 29 tháng Ba 1921. — Записка членам Политбюро ЦК РКП (б) с проектом телеграммы Г. К. Орджоникидзе. 29 марта 1921 г. — 152.
- *Thư gửi R. E. Clát-xôn*. Ngày 5 tháng Sáu 1921. — Письмо Р. Э. Классону. 5 июня 1921 г. — 333.
- *Thư gửi L. B. Cra-xin*. Ngày 19 tháng Hai 1921. — Письмо Л. Б. Красину. 19 февраля 1921 г. — 97.
- *Thư gửi G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki*. Ngày 2 tháng Sáu 1921. — Письмо Г. М. Кржижановскому. 2 июня 1921 г. — 349.
- *Thư gửi O. V. Cu-u-xi-nen và những nhận xét bản dự thảo "Luận cương về việc xây dựng về mặt tổ chức các đảng cộng sản, về những phương pháp và nội dung công tác của các đảng cộng sản"*. Ngày 10 tháng Sáu 1921. — Письмо О. В. Куусинену и замечания к проекту «Тезисов об организационном строительстве коммунистических партий, о методах и содержании их работы». 10 июня 1921 г. — 352.
- *Thư gửi I-a. X. Ga-nê-tơ-ki*. Ngày 25 tháng Tư 1921. — Письмо Я. С. Ганецкому. 25 апреля 1921 г. — 269.
- *Thư gửi N. P. Gôóc-bu-nốp*. Ngày 31 tháng Giêng 1921. — Письмо Н. П. Горбунову. 31 января 1921 г. — 260.
- *Thư gửi A. M. Lê-gia-va*. Ngày 5 tháng Sáu 1921. — Письмо А. М. Лежаве. 5 июня 1921 г. — 334, 361.

¹ Đã công bố trong Văn tập Lê-nin, t. XX, 1932, tr. 148.

- Lê-nin V. I. Thư gửi M. P. Pa-vlô-vích.* Ngày 31 tháng Năm 1921. — Ленин, В. И. Письмо М. П. Павловичу. 31 мая 1921 г. — 377.
- *Thư gửi M. I. Phrum-kin.* Ngày 5 tháng Sáu 1921. — Письмо М. И. Фрумкину. 5 июня 1921 г. — 333.
- *Thư gửi E. A. Prê-ô-bra-gien-xki.* Ngày 5 tháng Sáu 1921. — Письмо E. A. Преображенскому. 5 июня 1921 г. — 333, 355.
- *Thư gửi I. I. Rát-tsen-cô.* Ngày 5 tháng Sáu 1921. — Письмо И. И. Радченко. 5 июня 1921 г. — 333.
- *Thư gửi C. Txét-kin và P. Lê-vy.* Ngày 16 tháng Tư 1921. — Письмо К. Цеткин и П. Леви. 16 апреля г. — 233, 353.
- Mác, C. Thư gửi Bi-dơ-li.* Ngày 16 tháng Chín 1870. — Маркс, К. Письмо Бизли. 16 сентября 1870 г. — хет Marx, K. Ein Brief von Marx.
- *Thư gửi Bi-dơ-li.* Ngày 12 tháng Sáu 1871. — Письмо Бизли. 12 июня 1871 г. — хет Marx, K. Ein Brief von Marx.
- Mai-a-cốp-xki, V. V. "150 000 000".* — Маяковский В. В. "150 000 000". — 230 - 231.
- Mi-khen-xôn, V. A. Sự báo trước quan trọng.* — Михельсон, В. А. Важное предостережение. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 258 (1105), 17 ноября, стр 1. Подпись: И. Михельсон. — 2.
- Mi-lí-u-cốp và Áp-kxen-chi-ép thăm người Mỹ.* — Милкоков и Авксентьев у американцев. — «Последние Новости», Париж, 1921, № 309, 22 апреля стр. 1. — 235.
- Nghị quyết của Ban chấp hành trung ương ngày 10 tháng Năm 1921.* — Резолюция ЦК от 10 мая 1921 г. — хет Lê-nin, V. I. Nghị quyết của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về dự thảo của M. A. La-rin và A. D. Gôn-txơ-man.
- Nghị quyết về phái men-sê-vích Gru-dí-a* — Резолюция о грузинских меньшевиках — хет Hội nghị của những người dân chủ - xã hội.
- Nghị quyết về thuế hiện vật.* — Резолюция о натуральном налоге. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и

- Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 57 (1200), 16 марта, стр. 2—3. Под общ. загл.: X съезда РКП. — 135.
- Nghị quyết về vấn đề lương thực.* — Резолюция по продовольственному вопросу. — В кн.: Постановления и резолюции сессий Всероссийского Центрального Исполнительного Комитета 7-го созыва. М., Госиздат, 1920, стр. 74—77. — 39.
- Nhiệm vụ công đoàn trong sản xuất.* (Đề cương báo cáo của đồng chí Rút-đu-tác). — Производственные задачи профсоюзов. (Тезисы доклада т. Рудзутака) — «Правда», М., 1921, № 13, 21 января, стр. 2. — 62.
- Những nỗi lo sợ của một nhà tư sản Pháp ở Viễn Đông.* — Страху французского буржуа на Дальнем Востоке. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 99 (1242), 10 мая, стр. 1. Подпись: X***. — 232.
- Những quyết định và nghị quyết của Đại hội VIII các Xô-viết.* — Постановления и резолюции 8 съезда Советов. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 1 (1144), 1 января, стр. 2. — 65.
- Nước Cộng hòa xô-viết trong vòng vây của chủ nghĩa tư bản.* [Nghị quyết của Đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga.] — Советская республика в капиталистическом окружении. [Резолюция X съезда РКП (б)]. — В кн.: Десятый съезд Российской Коммунистической партии. Стенографический отчет. (8-16 марта 1921 г.). М., Госиздат, 1921, стр. 328-329, в отд.: Приложения. Под общ. загл.: Резолюции и постановления X съезда. — 131, 158.
- * *Pô-cốp-xki, M. N. Tóm tắt lịch sử nước Nga.* Ph. I và II. (Từ thượng cổ đến nửa sau thế kỷ 19). — Покровский, М. Н. Русская история в самом сжатом очерке. Ч. I и II. (От древнейших времен до второй половины 19-го столетия). М., Госиздат, 1920. 224 стр. (РСФСР). — 30.
- Quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc mở rộng quyền hành các ủy ban nông dân về cải thiện nền sản xuất nông nghiệp (các hội đồng xã).* — Постановление Всероссийского Центрального Исполнительного Ко-

митета и Совета Народных Комиссаров о расширении прав крестьянских комитетов по улучшению сельскохозяйственного производства (селькомов). - «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 115 (1258), 28 мая, стр. 2, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 244.

Quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về việc thay chế độ trưng thu lương thực và nguyên liệu thừa bằng thuế hiện vật. — Постановление Всероссийского Центрального Исполнительного Комитета о замене продовольственной и сырьевой разверстки натуральным налогом. - «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 62 (1205), 23 марта, стр. 2. Под общ. загл.: Сессия ВЦИК. — 135, 182 - 183, 190.

Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về các tô nhượng dầu mỏ. Ngày 1 tháng Hai 1921¹. — Постановление Совета Народных Комиссаров о нефтяных концессиях. 1 февраля 1921 г. — 147.

Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về Xưởng mỹ thuật công nghiệp nhà nước cao cấp ở Mát-xcơ-va. — Постановление Совета Народных Комиссаров о Московских высших государственных художественно-технических мастерских. - «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 291 (1138), 25 декабря, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 21.

Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc đảm bảo nhà ở cho các trường bố túc công nông. Ngày 18 tháng Tư 1921. — Постановление Совета Народных Комиссаров об обеспечении рабочих факультетов общежитиям. 18 апреля 1921 г. - «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, 93 (1236), 29 апреля, стр. 4, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 91.

Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy [về việc tịch thu toàn bộ động sản của những người đã chạy ra nước ngoài hoặc đến nay vẫn

¹ Đã công bố lần đầu trong Văn tập Lê-nin, t. XX, 1932, tr. 146.

còn đang ẩn náu. Ngày 19 tháng Mười một 1920]. — Постановление Совета Народных Комиссаров [о конфискации всего движимого имущества граждан, бежавших за пределы Республики или скрывающихся до настоящего времени. 19 ноября 1920 г.]. - «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 49 (1192), 5 марта, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 13.

Quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng về việc cung cấp tập thể cho công nhân và viên chức một số xí nghiệp nhà nước. [Ngày 18 tháng Sáu 1921]. — Постановление Совета Труда и Оборона о коллективном снабжении рабочих и служащих некоторых государственных предприятий. [18 июня 1921 г.]. - «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 132 (1275), 19 июня, стр. 2, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 354.

* *Sa-tu-nốp-xki, I-a. Than trắng và Pê-to-rô-grát cách mạng.* — Шатуновский, Я. Белый уголь и революционный Питер. М., Госиздат, 1921. 15 стр. (РСФСР). — 222 - 223, 225.

Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về thuế thịt bằng hiện vật. [Ngày 14 tháng Sáu 1921]. — Декрет Совета Народных Комиссаров о натуральном мясном налоге. [14 июня 1921 г.]. - «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 133 (1276), 22 июня, стр. 2, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 368.

Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc thưởng bằng hiện vật cho công nhân. Ngày 7 tháng Tư 1921. — Декрет Совета Народных Комиссаров о натурпремировании рабочих. 7 апреля, 1921 г. - «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 76 (1219), 9 апреля, стр. 4, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 169.

Sắc lệnh ngày 4 tháng Giêng 1919 — Декрет 4 января 1919 года — xem Về việc miễn trừ nghĩa vụ quân sự...

"Sự thật", Mát-xcơ-va. — «Правда», М. — 2, 369, 411.

- "*Sự thật*", Mát-xcơ-va 1921, № 13, 21 января, стр. 2. — 62.
 — 1921, № 25, 5 февраля, стр. 3. — 172.
 — 1921, № 35, 17 февраля, стр. 1; № 43, 26 февраля, стр. 1. — 91-92.
 — 1921, № 76, 9 апреля, стр. 1. — 180.
 — 1921, № 84, 19 апреля, стр. 2. — 190-191.
 — 1921, № 86, 21 апреля, стр. 1. — 180.
 — 1921, № 125, 9 июня, стр. 1. — 349.
 "*Sự thật Pê-to-rô-grát*". — «Петроградская Правда». — 411.
 [Tài liệu của Bộ dân ủy ngoại thương kèm danh mục các sản phẩm có thể mua bằng vàng ở nước ngoài]¹. — [Справка Наркомвнешторга с перечнем продуктов, которые можно было бы купить на золото за границей]. — 236-237.
 "*Tập sắc luật và chỉ thị của Chính phủ công nông*", Mát-xcơ-va. — «Собрание Узаконений и Распоряжений Рабочего и Крестьянского Правительства». М., 1919, № 17, 20 мая, ст. 192, стр. 222-223. — 6.
 Thông báo của Bộ dân ủy giáo dục. — От Народного комиссариата по просвещению. — «Правда», М., 1921, № 84, 19 апреля, стр. 2. — 190-191.
 Thông tư về thể thức lập kế hoạch gieo trồng bắt buộc. — Инструкция о порядке составления плана обязательного засева. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 19 (1162), 29 января, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 72.
 Thư của chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy V. I. Lê-nin gửi Ban chấp hành trung ương Hội chữ thập đỏ Thụy - điển. Ngày 2 tháng Hai 1921².

¹ Đã công bố trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, 1959, tr. 234.

² Đã công bố lần đầu trong sách: "Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, Nhà xuất bản chính trị quốc gia, 1960, t. III, tr. 499 - 500.

- Письмо председателя Совета Народных Комиссаров В. И. Ленина Центральному комитету шведского Красного Креста. 2 февраля 1921 г. — 53, 56.
 "*Tin giờ chốt*", Pa-ri. — «Последние Новости». Париж, 1921, № 309, 22 апреля, стр. 1. — 235.
 "*Tin tức của Ban chấp hành trung ương toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, nông dân, Cò-dắc và binh sĩ và của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Mát-xcơ-va*". — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов» — 2 - 3, 311 - 312, 411.
 — 1920, № 258 (1105), 17 ноября, стр. 1. — 2 - 3.
 — 1920, № 259 (1106), 18 ноября, стр. 1. — 2 - 3.
 — 1920, № 291 (1138), 25 декабря, стр. 3. — 21.
 — 1921, № 1 (1144), 1 января, стр. 2. — 65.
 — 1921, № 2 (1145), 4 января, стр. 3-4. — 65.
 — 1921, № 7 (1150), 13 января, стр. 1. — 58.
 — 1921, № 19 (1162), 29 января, стр. 3. — 72.
 — 1921, № 49 (1192), 5 марта, стр. 3. — 13.
 — 1921, № 57 (1200), 16 марта, стр. 2—3. — 135.
 — 1921, № 61 (1204), 22 марта, стр. 3. — 130.
 — 1921, № 62, (1205), 23 марта, стр. 2 — 135, 182 - 183, 190.
 — 1921, № 76 (1219), 9 апреля, стр. 4. — 169.
 — 1921, № 95 (1238), 5 мая, стр. 2. — 232 - 233.
 — 1921, № 99 (1242), 10 мая, стр. 1. — 232.
 — 1921, № 115 (1258), 28 мая, стр. 2. — 244.
 — 1921, № 120 (1263), 3 июня, стр. 2. — 425.
 — 1921, № 132 (1275), 19 июня, стр. 2. — 354.
 — 1921, № 133 (1276), 22 июня, стр. 2. — 368.

**Tình hình công nghiệp dầu mỏ ở khu vực Ba-cu cuối năm 1920.* Báo cáo của phái viên Hội đồng lao động và quốc phòng công nông về việc khai thác và vận chuyển dầu mỏ. — *Положение нефтяной промышленности Бакинского района к концу 1920 г.* Доклад уполномоченного Совета Труда и Рабоче-Крестьянской Обороны по добычи и вывозу нефти. Баку, «Азербайджанская печать», 1920. 87 стр.; 1 л. карт. (Азнефтеком). — 316.

Tơ-rốt-xki, L. Đ. Thư gửi V. I. Lê-nin. Ngày 3 tháng Năm 1921. Bản thảo¹. — *Троцкий, Л. Д. Письмо В. И. Ленину.* 3 мая 1921 г. Рукопись. — 225.

Tư liệu về vấn đề nguồn gốc đề cương của đồng chí Rút-du-tác. — *Материалы по вопросу о происхождении тезисов т. Рудзутака.* — «Правда», М., 1921, № 13, 21 января, стр. 2. — 62.

* *Va-scốp, N. N. Điện khí hóa nước Nga.* — *Вашков, Н. Н. Электрификация России.* — «Экономическая Жизнь», М., 1921, № 149, 10 июля, стр. 1. — 351.

Vấn đề kế hoạch kinh tế thống nhất. — *Проблема единого хозяйственного плана.* — «Экономическая Жизнь», М., 1921, № 37, 19 февраля, стр. 2. — 96.

Về công nghiệp nặng. [Nghị quyết thông qua tại Đại hội VIII các Xô-viết toàn Nga]. — *О тяжелой индустрии.* [Резолюция, принятая на VIII Всероссийском съезде Советов]. — В кн.: *Восьмой Всероссийский съезд Советов рабочих, крестьянских, красноармейских и казачьих депутатов.* Стеногр. отчет. (22-29 декабря 1920 года). М., Госиздат, 1921, стр. 272 - 273. — 187.

Về những biện pháp củng cố và phát triển nền kinh tế nông dân. — *О мерах укрепления и развития крестьянского сельского хозяйства.* — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 2 (1145), 4 января, стр. 3-4. Под общ. загл.: *Резолюции и постановления 8-го съезда Советов.* — 65.

* *Về tô nhượng.* Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 23 tháng Mười một 1920. Văn bản sắc lệnh. Đối tượng tô nhượng.

¹ Đã công bố lần đầu không đầy đủ trong Văn tập Lê-nin, t. XX, 1932, tr. 208 - 209.

Các bản đồ. — *О концессиях.* Декрет Совета Народных Комиссаров от 23 ноября 1920 г. Текст декрета. Объекты концессий. Карты. М., Госиздат, 1920. 23 стр. 3 л. карт. (РСФСР). — 22, 35, 69.

Về việc kỷ niệm ngày 1 tháng Năm. Gửi tất cả các tỉnh ủy. — *О праздновании 1-го Мая.* Всем губкоман. — «Правда», 1921, № 76, 9 апреля, стр. 1. — 180.

Về việc miễn trừ nghĩa vụ quân sự đối với các nhà tu hành. [Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 4 tháng Giêng 1919]. — *Об освобождении от воинской повинности по религиозным убеждениям.* [Декрет СНК от 4 января 1919 г.]. — «Собрание Узаконений и Распоряжений Рабочего и Крестьянского Правительства», М., 1919, № 17, 20 мая, ст. 192, стр. 222 - 223. — 6.

Về việc thay chế độ trưng thu lương thực thừa bằng thuế hiện vật. — *О замене разверстки натуральным налогом.* — В кн.: *Десятый съезд Российской Коммунистической партии.* Стенографический отчет. (8-16 марта 1921 г.) М., Госиздат, 1921, стр. 327, в отд.: *Приложения.* — 402.

Về việc thay các ống kim loại bằng ống xi-măng trong việc khoan các giếng dầu. — *Замена металлических труб цементным раствором при бурении нефтяных скважин.* — «Нефтяное и Сланцевое Хозяйство», М., 1921, № 1-4, январь-апрель, стр. 199 — 200. — 316, 341.

Xê-rê-đa, X. P. Nhân bài "Sự báo trước quan trọng". — *Середа, С. П. По поводу статьи «Важное предостережение».* — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 259 (1106), 18 ноября, стр. 1. — 2.

Xô-rô-kin, P. và Rô-gốp, M. Trưng thu hay là thuế. — *Сорокин, П. и Рогов, М. Разверстка или налог.* — «Правда», М., 1921, № 35, 17 февраля, стр. 1; № 43, 26 февраля, стр. 1. — 91 - 92.

Xtê-clốp, I-u. M. Trong đất nước Công xã. — *Стеклов, Ю. М. В стране Коммуны.* — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 7 (1150), 13 января, стр. 1. — 58.

- Brandler, H. War die Märzaktion ein Bakunisten Putsch?* Berlin—Leipzig, Frank, 1921. 32 S. — 347.
- "*The Communist International*", [Petrograd], 1921, N 16 — 17, p. 43 — 56. — 285.
- [*Engels, F. Der Brief an E. Bernstein.* 23. Mai 1884] — "Leipziger Volkszeitung", 1912, Nr. 60, 12. März. 2. Beilage zu Nr. 60 der Leipziger Volkszeitung, S. 2, trong mục: Aus der Partei. — 78.
- *Friedrich Engels über die materialistische Geschichtsauffassung.* — "Leipziger Volkszeitung", 1895, Nr. 250, 26. Oktober. 3. Beilage zu Nr. 250 der Leipziger Volkszeitung, S. I. — 78.
- "*L'Internationale Communiste*", Pétrograd, 1921, N 17, juin, col. 3987 — 4018. — 285.
- "*Die Kommunistische Internationale*", Petrograd, [1921], Nr. 17, col. 4127 - 4158. — 285.
- * [*Kun, B.J. Von Revolution zu Revolution.* Wien, Genossenschafts-Verlag der "Neuen Erde", 1920, 55 S. Dưới đầu đề, tên tác giả: Blasius Kolozsváry. — 51.
- "*Leipziger Volkszeitung*", 1895, Nr. 250, 26. Oktober, 3. Beilage zu Nr. 250 der Leipziger Volkszeitung, S. I. — 78.
- 1912, Nr. 60, 12. März. 2. Beilage zu Nr. 60 der Leipziger Volkszeitung, S. 2. — 78.
- [*Lénine, V. I. L'impôt alimentaire.* (La nouvelle politique, sa nature et ses conditions). — "L'Internationale Communiste", Pétrograd, 1921, N 17, juin, col. 3987 — 4018. Ký tên: N. Lénine. — 285.
- *L'impôt alimentaire.* (La nouvelle politique, sa nature et ses conditions). Pétrograd, Éd. de l'Internationale communiste, 1921. 56 p. Ở trên đầu đề, tên tác giả: N. Lénine. — 285.
- *The Levy on Farm Produce.* (Significance of the New Policy and its Conditions. — "The Communist International", Petrograd, [1921], N 16 — 17, p. 43 - 56. Dưới đầu đề, tên tác giả: N. Lenin. — 285.
- *The Meaning of the Agricultural Tax.* — In: [Lenin, W. I., Bukharin, N. and Rutgers, S. J.] *The New Policies of Soviet Russia.* Chicago, Kerr, [1921], p. 9 — 40. — 285.

- *Die Naturalsteuer.* (Die Bedeutung der neuen Politik und ihre Vorbedingungen). Moskau, Verl. der Kommunistischen Internationale, 1921. 37 S. Dưới đầu đề, tên tác giả: N. Lenin. — 285.
- *Zur Naturalsteuer.* (Die Bedeutung der neuen Politik und ihre Bedingungen). — "Die Kommunistische Internationale", Petrograd, [1921], Nr. 17, col. 4127 - 4158. Ký tên: N. Lenin. — 285.
- Levi, P. Unser Weg.* Wider den Putschismus. Mit einem Artikel von K. Radek als Anhang. 2-te, mit neuem Vorwort vorsehene Aufl. Berlin, Seehof, 1921. 64 S. — 347.
- *Was ist das Verbrechen?* Die Märzaktion oder die Kritik daran? Rede auf der Sitzung des Zentrallausschusses der VKPD am 4. Mai 1921. Berlin, Seehof, 1921. 45 S. — 347.
- [*Marx, K.] Ein Brief von Marx.* [16. September 1870]. — "Vorwärts", Berlin, 1903, Nr. 62, 14. März, S. 2. — 78.
- *Ein Brief von Marx.* [12. Juni 1817]. — "Vorwärts", Berlin, 1909, Nr. 76, 31. März. I. Beilage des "Vorwärts" Berliner Volksblatt, S. 5. — 78.
- Offener Brief [der Zentrale der Vereinigten Kommunistischen Partei Deutschlands].* — "Die Rote Fahne", Berlin, 1921, Nr. 11, 8. Januar. Morgenausgabe, S. 1. — 192, 345.
- "*Die Rote Fahne*", Berlin, 1921, Nr. 11, 8. Januar. Morgenausgabe S. 1. — 192, 345.
- * *Statistik des Deutschen Reichs.* Bd. 212. Berufs - und Betriebszählung vom 12. Juni 1907. Landwirtschaftliche Betriebsstatistik. Hrsg. vom kaiserlichen statistischen Amte. Teil 1a, 1b, 2a. Berlin, [1909 - 1910]. 3 Bde. — 273.
- "*Vorwärts*", Berlin, 1903, Nr. 62, 14. März, S. 2. — 78.
- 1909, Nr. 76, 31. März. 1. Beilage des "Vorwärts" Berliner Volksblatt, S. 5. — 78.

BẢN CHỈ DẪN TÊN NGƯỜI*

A

*A-bra-mô-vích, R. (Ranh, R. A.)*** (1880 - 1963) — một phần tử men-sê-vích, một trong những thủ lĩnh của phái Bun.

Năm 1920 lưu vong sang Béc-lanh, đấu tranh ráo riết chống nước Nga xô-viết, cùng với L. Mác-tốp đã thành lập và biên tập tờ báo phản cách mạng men-sê-vích "Truyền tin xã hội chủ nghĩa" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 15, tr. 512***. — 340 - 341.

A-lếch-xan-đrốp, I. G. (1875 - 1936) — nhà năng lượng và kỹ thuật thủy lực học nổi tiếng của Liên-xô. Tham gia tích cực vào việc lập kế hoạch điện khí hóa nước Nga và vạch sơ đồ tổng quát điện khí hóa vùng Trung Á. Từ 1921, là ủy viên đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước; tác giả của dự án và sau đó là kỹ sư trưởng phụ trách công trường quốc gia Đni-ép. Năm 1932 được bầu làm viện sĩ Hàn lâm khoa học Liên-xô. — 231 - 232.

A-ma-nun-la-khan (1892 - 1960) — thống đốc Áp-ga-ni-xtan trong những năm 1919 - 1926 và vua Áp-ga-ni-xtan trong những năm 1926 - 1929. Trong thời kỳ ông trị vì, nước Áp-ga-ni-xtan đã tuyên bố hoàn

* Do số người được nhắc đến trong tập này quá nhiều, cho nên những ai đã có chú dẫn tỉ mỉ trong các bản chỉ dẫn ở các tập trước, thì ở đây thường chỉ dẫn ra những tư liệu có liên quan đến thời gian 1920 - 1921 thôi. Về những người lần đầu tiên được nhắc đến trong tập này sẽ chú dẫn tỉ mỉ hơn. Có một số người không tìm được tư liệu.

** Chữ ngã đặt trong ngoặc đơn là họ và tên thật.

*** Ở đây và sau đây, phần để trong ngoặc đơn là dẫn theo các tập xuất bản bằng tiếng Việt lần này; ở đây, trong các bản chỉ dẫn tên người, có thể tìm thấy những tư liệu chi tiết hơn về người đó.

toàn độc lập và năm 1919 đã thiết lập quan hệ ngoại giao với nước Nga xô-viết; năm 1921 hai bên đã ký kết hiệp ước giữa nước Nga xô-viết và nước Áp-ga-ni-xtan về trung lập và không xâm phạm lẫn nhau. — 409 - 411.

A-mô-xốp, A. M. (1896 - 1937) — đảng viên từ năm 1914. Sau Cách mạng tháng Mười giữ trọng trách trong công tác công đoàn. Trong những năm 1920 - 1922, là thư ký, phó chủ tịch và chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân đường sắt. Về sau làm công tác lãnh đạo trong các cơ quan thuộc Bộ dân ủy giao thông. Đã làm ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn U-cra-i-na và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô nhiều khoá. Tại Đại hội XVI của đảng, được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 35 - 36.

A-ních-xtơ, A. M. (1887 - 1941) — đảng viên từ năm 1919. Trong những năm 1906 - 1907, tham gia phong trào cách mạng với tư cách là một người theo phái vô chính phủ. Trong những năm 1907 - 1917 lưu vong ra nước ngoài, hăng hái tham gia phong trào công đoàn vô chính phủ. Trong những năm 1919 - 1922, là ủy viên ban lãnh đạo và thứ trưởng Bộ dân ủy lao động. Trong những năm 1922 - 1923, là phó chủ tịch Hội đồng kinh tế khu U-ran; trong những năm 1923 - 1925 là bộ trưởng Bộ dân ủy lao động U-cra-i-na, cán bộ Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân mỏ và Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân xây dựng. Từ cuối năm 1925 đến 1937, công tác tại Ủy ban kế hoạch nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. — 13 - 14, 19 - 20, 98.

A-nu-tsin, D. N. (1843 - 1923) — nhà nhân chủng học, dân tộc học địa lý học, khảo cổ học và bảo tàng học, giáo sư Trường đại học tổng hợp Mát-xcơ-va từ năm 1884. Tác giả nhiều công trình khoa học. Liên tục làm chủ tịch của Hội những người ham thích khoa học tự nhiên, nhân chủng học và dân tộc học, phó chủ tịch Hội khảo cổ học Mát-xcơ-va, viện sĩ danh dự và ủy viên danh dự của nhiều hội, của các viện hàn lâm và các trường đại học tổng hợp Nga và nước ngoài. Là người sáng lập ra trường phái các nhà nhân chủng học và địa lý học Nga. — 377.

A-ta-tuyéc, Kê-man Ga-di Mu-xta-pha (1881 - 1938) — tổng thống đầu tiên của nước Cộng hòa Thổ-nhĩ-kỳ (1923 - 1938). Đã thi hành một

loạt cải cách trong lĩnh vực pháp luật, văn hóa và sinh hoạt. Ngày 16 tháng Ba 1921 đã ký kết hiệp ước hữu nghị và thân thiện giữa Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Thổ-nhĩ-kỳ. — 139, 388 - 389.

A-va-nê-xốp, V. A. (1884 - 1930) — đảng viên từ 1903.

Từ năm 1917 là ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga; từ năm 1920 đến năm 1924, là thứ trưởng Bộ dân ủy thanh tra công nông, ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga, sau đó là thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 790). — 6, 8, 16, 142, 196, 202, 269, 308, 310 - 311, 331 - 332.

Ác-măng, A. A. (1894 - 1967) — con trai của I. Ph. Ác-măng, đảng viên từ năm 1918. Trong những năm 1919 - 1921 phục vụ trong Hồng quân, trong những năm 1921 - 1922 là trưởng phòng chính trị Tổng cục giáo dục chính trị và bí thư của đại diện thương mại ở Tê-hê-ran. Trong những năm 1928 - 1964 giữ nhiều cương vị tại Viện nghiên cứu kỹ thuật nhiệt toàn Liên-xô; có một thời gian làm vụ trưởng Vụ nghiên cứu khoa học và Vụ phát minh Bộ dân ủy công nghiệp nặng. — 213.

Ác-măng, A. A. (1903 - 1944) — con trai út của I. Ph. Ác-măng, đảng viên từ năm 1944, là kỹ sư cơ khí (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 461). — 213.

Ác-măng, I. A. (1898 - 1971) — con gái của I. Ph. Ác-măng, đảng viên từ tháng Tư 1917. Trong những năm 1918 - 1919, là bí thư ban chấp hành Đoàn thanh niên khu Gô-rốt-xkôit thành phố Mát-xcơ-va, cán bộ cố động và tổ chức trong Ủy ban quân sự tỉnh A-xơ-ra-khan, sau đó (cho đến mùa hè 1921) làm công tác đảng ở Mát-xcơ-va. Trong những năm 1923 - 1931 công tác ở cơ quan đại diện thương mại, rồi ở cơ quan đại diện toàn quyền của Liên-xô tại Đức và ở Bộ dân ủy ngoại giao. Từ 1933 đến 1961 (có thời kỳ gián đoạn) công tác tại Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô và Nhà xuất bản ngoại văn. — 213.

Ác-măng, I. Ph. (1874 - 1920) — nữ đảng viên từ năm 1904, nhà hoạt động của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 27, tr. 569 - 570; t. 48, tr. 461 - 462). — 213.

Ác-măng, Ph. A. (1896 - 1936) — con trai của I. Ph. Ác-măng. Trong thời kỳ nội chiến, là phi công quan sát, về sau công tác tại các tổ chức thể thao Mát-xcơ-va. — 213.

Ác-măng, V. A. (sinh năm 1901) — con gái út của I. Ph. Ác-măng, đảng viên từ năm 1921. Từ năm 1920 đến năm 1927 học ở Trường đại học kỹ thuật công nghiệp. Từ năm 1927 công tác ở nhà máy "Thợ dệt đỏ", làm phó phòng hợp lý hóa; từ 1934 là cán bộ chỉ đạo tuyên truyền kỹ thuật, về sau là quản đốc xưởng vẽ tại "Xưởng dệt Tô-ri-ô-goóc-nai-a". Từ năm 1938 công tác trong lĩnh vực nghệ thuật trang trí. — 213.

Ác-ta-mô-nốp, M. Đ. (1888 - 1958) — nhà thơ. Thơ của ông được đăng từ năm 1906. Năm 1913 — xuất bản và chủ bút tạp chí "Khói" ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ; từ 1913, công tác ở báo "Sự thật". Sau Cách mạng tháng Mười, là cán bộ ban biên tập báo "Khu công nhân" ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ, là một trong những người tổ chức nhóm các nhà thơ trực thuộc báo này. Tác giả của các tập thơ "Đường phố nhà máy", "Khi chuông gióng", "Đường quê", "Những bài ca" v. v.. — 71.

Ác-tem (Xéc-ghê-ép, Ph. A.) (1883 - 1921) — đảng viên từ năm 1901.

Trong những năm 1920 - 1921, là bí thư Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va Đảng cộng sản (b) Nga; từ năm 1921 là chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân mỏ toàn Nga. Tại Đại hội X của đảng được bầu vào Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Hy sinh trong khi thí nghiệm toa tàu khí động tại đường sắt Mát-xcơ-va - Cuộc-xcơ (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 631). — 137, 243.

Ác-xen-rốt, A. G. (sinh năm 1893) — vợ của T. L. Ác-xen-rốt. — 6 - 7.

Ác-xen-rốt, L. I. (1868 - 1946) — nhà triết học và nghiên cứu văn học, bà đã từng tham gia phong trào dân chủ - xã hội, thuộc phái men-sê-vích.

Từ 1918 thôi hoạt động chính trị tích cực và chuyển sang công tác sư phạm tại một số trường cao đẳng trong nước (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 18, tr. 459). — 205.

Ác-xen-rốt, T. L. (1888 - 1938) — đảng viên từ 1917, trước ở trong phái Bun.

Trong những năm 1920 - 1921 phụ trách ban báo chí của Quốc tế cộng sản. Từ năm 1922 công tác ở Bộ dân ủy ngoại giao. Về sau làm công tác biên tập và xuất bản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 670). — 6 - 7.

Am-mô-xốp, M. C. (1897 - 1939) — đảng viên từ tháng Ba 1917, một trong những người tổ chức ra Chính quyền xô-viết ở I-a-cu-ti-a. Trong Cách mạng tháng Hai 1917 đã tham gia tích cực vào công tác tuyên truyền và cổ động, lãnh đạo công nhân I-a-cu-ti-a, là ủy viên Xô-viết đại biểu công nhân, ủy viên ban thường vụ Ủy ban an ninh xã hội I-a-cu-ti-a. Trong những năm 1920 - 1921 là chủ tịch Ủy ban cách mạng tỉnh I-a-cu-ti-a, phụ trách ban I-a-cu-ti-a của thường vụ tỉnh ủy Đảng cộng sản (b) Nga; từ Đại hội VIII các Xô-viết toàn Nga, là ủy viên Ban chấp hành trung ương các xô-viết toàn Nga. Trong những năm 1922 - 1932 giữ cương vị công tác trọng trách ở I-a-cu-ti-a, trong Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, trong Ban chấp hành trung ương đảng. Trong những năm 1932 - 1937, là bí thư thứ nhất các khu ủy Tây Ca-dắc-xtan, Bắc Ca-dắc-xtan và bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Kiéc-ghi-di-a. — 178 - 179.

An-đrê-ép, A. A. (1895 - 1971) — đảng viên từ năm 1914.

Trong những năm 1920 - 1922 là thư ký Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga. Tại Đại hội IX, XI và tất cả các đại hội tiếp theo của đảng đã được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 647). — 217, 427 - 428.

An-phê-rốp, C. A. (sinh năm 1883) — đảng viên từ năm 1918, kỹ sư cầu đường. Trong những năm 1919 - 1921 công tác ở Ủy ban các công trình nhà nước trung ương; trong những năm 1922 - 1924, là phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tỉnh Gô-men (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 613). — 226.

An-tô-nốp, A. X. — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Năm 1917, sau khi bị đày trở về, làm trưởng công an huyện ở Kiéc-xa-nô-vô. Năm 1920 trở thành người lãnh đạo quân sự cuộc nổi loạn của bọn cu-lắc xã hội chủ nghĩa - cách mạng chống Chính quyền xô-viết ở tỉnh Tam-bốp. Đầu mùa thu 1921 cuộc nổi loạn đã bị trấn áp; y đã bị giết năm 1922. — 52, 309, 310.

An-xki, A. O. (1892 - 1939) — vào đảng năm 1917.

Từ năm 1921 đến năm 1927, là thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính và ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, về sau của Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 753 - 754). — 113, 219 - 220, 287 - 288, 297, 315, 334, 364, 376, 427 - 428.

Áp-đê-ép, P. N. (sinh năm 1895) — đảng viên từ năm 1917. Trong những năm 1915 - 1917, là thợ nguội tại các nhà máy "Phê-ních-xô", "Nô-vưi Lê-xnê", "Rê-nô". Từ tháng Sáu 1918 đến tháng Tư 1920, là cán bộ Ban chấp hành công đoàn công nhân kim khí Pê-tơ-rô-grát. Từ tháng Tư 1920 đến tháng Mười một 1921, là trưởng phòng tiền lương và định mức của Hội đồng công đoàn tỉnh Pê-tơ-rô-grát, ủy viên đoàn chủ tịch Hội đồng công đoàn tỉnh Pê-tơ-rô-grát. Trong những năm 1922 - 1923 công tác ở phòng định mức lao động của Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga. Về sau cũng làm công tác công đoàn và kinh tế - hành chính. — 281.

Áp-kxen-chi-ép-xki, C. A. (1890 - 1941) — đảng viên từ năm 1917.

Năm 1921, là phó tư lệnh các lực lượng vũ trang U-cra-i-na và Crưm (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 614). - 387 - 388.

Au-béc-gơ, I-a. I. (sinh năm 1889) — đảng viên từ năm 1918; từ năm 1912 đến năm 1917, làm lính trong quân đội cũ; trong những năm 1917 - 1921 ở trong Đội cận vệ đỏ và Hồng quân; trong những năm 1921 - 1937 — tổ trưởng tổ kinh tế của Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Liên-xô; trong những năm 1937 - 1957, là vụ trưởng vụ kinh tế của Bộ chế tạo máy và chế tạo khí cụ của Liên-xô. — 137.

Ay-đúc, A. V. (1886 - 1938) — đảng viên từ năm 1903; trước 1919 là ủy viên ủy ban quân sự và chủ tịch tòa án cách mạng Quân đoàn 5, phái viên của Bộ dân ủy quân sự và hải quân, trưởng phòng chính trị Quân đoàn 6. Trong những năm 1919 - 1921, là ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga, đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng phụ trách các cục công nghiệp nhiên liệu; về sau là phó ban chỉ huy, trưởng ban chỉ huy công trường xây dựng nhà máy liên hợp Pri-ban-kha-sơ, xưởng đóng tàu Hạ A-mua và khu đông của kênh đào Mát-xcơ-va - Vôn-ga. — 61 - 62.

Ă

Ăng-ghen (Engels), Phri-đrich (1820 - 1895). — 78, 79 - 80, 249.

Â

Ây-xmôn-tơ, N. B. (1891 - 1935) — đảng viên từ năm 1917.

Từ năm 1919 là phó đặc phái viên về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân; từ năm 1920, là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 614 - 615). — 142, 428 - 429.

B

Ba-đơ-ép, A. E. (1883 - 1951) — đảng viên từ năm 1904.

Từ mùa hè 1920, là chủ tịch Công xã tiêu dùng Mát-xcơ-va (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 23, tr. 527). — 136.

Ba-gô-txơ-kí, X. I-u. (1879 - 1953) — một người tham gia tích cực phong trào cách mạng, bác sĩ. Năm 1910 gia nhập Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lit-va; sau Cách mạng tháng Mười là một trong những người tổ chức ngành y tế xô-viết. Trong những năm 1918 - 1937, là đại diện Hội chữ thập đỏ xô-viết trong Ủy ban quốc tế Hội chữ thập đỏ ở Gio-ne-vơ. Từ 1937 làm cố vấn trong Ban chấp hành Hội chữ thập đỏ ở Mát-xcơ-va. Trong những năm 1950 - 1951, là biên tập viên khoa học bậc cao của ban y học Đại từ điển bách khoa Liên-xô. — 352.

Ba-la-bôn-kin, I. N. (sinh năm 1875) — đảng viên; trước Cách mạng tháng Mười làm việc tại nhà máy chế biến dầu Ri-đê-rơ; từ tháng Hai 1917 đến tháng Tám 1921 là ủy viên Ủy ban gieo trồng tỉnh Xê-mi-pa-la-tin-xcơ. — 419.

Ba-li-ép, V. P. (1882 - 1951) — đảng viên từ tháng Ba 1917. Trong những năm 1905 - 1919, là một nhà nông học của Hội đồng địa phương Xtéc-li-ta-mác, giáo viên trường kỹ thuật trồng vườn và nông nghiệp ở U-man, trưởng trạm thử máy móc nông nghiệp ở Ôm-xcơ. Trong những năm 1919 - 1923, là trưởng Ban ruộng đất tỉnh Ôm-xcơ, cố vấn nông nghiệp của Ủy ban kế hoạch nhà nước vùng Xi-bi-ri ở thành phố Nô-vô-xi-biéc-xcơ. Từ tháng Sáu đến tháng Tám 1921, là cố vấn Vụ nông nghiệp của Ủy ban kế hoạch nhà nước ở Mát-xcơ-va. Trong những năm về sau Ba-li-ép công tác tại Bộ dân ủy

nông nghiệp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, trong Viện cơ khí hóa nông nghiệp toàn Liên-xô và trong các cơ quan khác. — 349.

Ba-ra-nốp, P. I. (1892 - 1933) — đảng viên từ năm 1912. Trong những ngày tháng Mười 1917 ở mặt trận Ru-ma-ni, là ủy viên ủy ban cách mạng và ủy viên đảng ủy Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga của Quân đoàn 8. Từ 1918 ở trong Hồng quân, trên các mặt trận nội chiến. Với tư cách đại biểu của Đại hội X, đã tham gia trấn áp cuộc phiến loạn Crôn-stát. Lãnh đạo việc trấn áp bọn phi ở Trung Á, làm ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Tuốc-ke-xtan, ủy viên Cục Trung Á thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Từ năm 1924 đến năm 1931 — chỉ huy các lực lượng không quân của Hồng quân công nông và làm ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng Liên-xô. Từ năm 1931, làm thứ trưởng Bộ dân ủy công nghiệp nặng và tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp hàng không. Tại Đại hội XVI được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. — 123.

Ba-rư-xni-cốp, A. A. — kỹ sư. — 9, 10.

Ba-sa, N. A. (1883 - 1957) — đảng viên từ tháng Hai 1917; trước Cách mạng tháng Mười là công nhân. Năm 1917 là đội viên Đội cận vệ đỏ, rồi ủy viên Sở thuế tỉnh Mát-xcơ-va, chủ tịch ban quản trị Sở rượu địa phương trực thuộc Tổng cục độc quyền rượu, phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng phụ trách đoạn đường sắt khu vực Vôn-ga - Bô-gun-ma. Trong những năm 1921 - 1923, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính và cục trưởng Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước. Trong những năm 1923 - 1929, là ủy viên ban quản trị Tổng cục độc quyền rượu và ban quản trị quản lý các công trình kỹ thuật điện thuộc Ủy ban các công trình nhà nước của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Trong những năm 1934 - 1936, là vụ phó Vụ kỹ thuật đặc biệt của Bộ dân ủy quốc phòng. — 287, 375 - 376.

Bê-lên-kí, A. I-a. (1883 - 1941) — đảng viên từ năm 1902.

Sau Cách mạng tháng Mười công tác ở các cơ quan của Ủy ban đặc biệt toàn Nga — Cục bảo vệ chính trị thống nhất nhà nước trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy; từ năm 1919 đến năm 1924 — phụ trách đội bảo vệ V. I. Lê-nin (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 680 - 681). — 261.

Bê-li-a-cốp, A. A. (1870 - 1927) — người tham gia nhóm mác-xít đầu tiên ở Xa-ma-ra do V. I. Lê-nin lãnh đạo. Từ 1920 công tác ở Mát-xcơ-va: trong ngành công nghiệp dệt, ở Nhà xuất bản quốc gia, Nhà xuất bản "Xóa bỏ nạn mù chữ" và ở các cơ quan khác. Là cộng tác viên thường xuyên của báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga". — 232.

Bê-lô-bô-rô-đốp, A. G. (1891 - 1938) — đảng viên từ năm 1907.

Từ tháng Tám 1920, là phó chủ tịch Hội đồng cách mạng Quân đoàn lao động Cáp-ca-dơ, bí thư Cục Đông - Nam thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, chủ tịch Hội đồng kinh tế Đông - Nam. Từ cuối năm 1921, là thứ trưởng Bộ dân ủy nội vụ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 116). — 135, 189, 279, 324, 412 - 413.

Bi-dơ-li (Beesly), *E-đua Xpen-xơ* (1831 - 1915) - nhà sử học và nhà triết học thực chứng Anh; trong những năm 1859 - 1893 là giáo sư sử học Trường đại học tổng hợp Luân-đôn. Là người phổ biến tư tưởng của Ô. Công-tơ ở Anh, người dịch các tác phẩm của Công-tơ sang tiếng Anh. Ngày 28 tháng Chín 1864, chủ tọa cuộc mít-tinh ở Luân-đôn, tại đây đã thông qua quyết định thành lập Hội liên hiệp công nhân quốc tế (Quốc tế I). Từ 1893 là chủ bút tạp chí "Positivist Review" ("Tạp chí thực chứng luận"). — 78.

Boóc-dốp, A. A. (1874 - 1939) - nhà địa lý học xô-viết, giáo sư Trường đại học tổng hợp Mát-xcơ-va, nhà hoạt động khoa học công huân. Tác giả nhiều công trình nghiên cứu khoa học. Chủ biên nhiều bản đồ cũng như Tập đại bản đồ thế giới của Liên-xô xuất bản. — 377.

Bô-đi-a-cốp, N. X. — 15.

Bô-gđa-nốp, P. A. (1882 - 1939) — đảng viên từ năm 1905.

Từ năm 1921 đến năm 1925 là chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và ủy viên Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 756). — 301, 358 - 359, 360, 429 - 430.

Bô-ki, G. I. (1879 - 1940) - đảng viên từ năm 1900.

Từ năm 1921 là ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga, về sau là ủy viên ban lãnh đạo Cục bảo vệ chính trị thống nhất nhà nước, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nội vụ (xem Toàn

tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 618). — 266 - 267, 288, 375 - 376.

Bôn-tơ - Bru-ê-vích, M. A. (1888 - 1940) — kỹ sư vô tuyến điện xuất sắc của Liên-xô. Trong những năm 1916 - 1919, ông nghiên cứu đèn điện tử. Từ năm 1918, ông lãnh đạo Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 733). — 68, 198.

Bôn-tơ - Bru-ê-vích, V. D. (1873 - 1955) — đảng viên từ năm 1895.

Trong những năm 1917 - 1920 là chánh Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 7, tr. 545; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 794). - 50, 68.

Bran-lơ (Brandler), *Hen-riích* (sinh năm 1881) — đảng viên Đảng dân chủ - xã hội Đức từ năm 1898. Trong những năm chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, gia nhập "Liên minh Xpác-ta-cút". Sau khi Đảng cộng sản Đức được thành lập (1919), ông trở thành đảng viên của đảng này. Trong những năm 1919 - 1923 là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Đức. Năm 1921 ông theo lập trường "tả". Trong những năm 1922 - 1923, phạm một loạt sai lầm cơ hội hữu khuynh và bị đưa ra khỏi Ban chấp hành trung ương. Năm 1929 bị khai trừ khỏi đảng. — 346 - 347.

Brát-xơ (Braß), *Ốt-tô* (1875 - 1950) — đảng viên Đảng dân chủ - xã hội Đức, tham gia phong trào công đoàn, hợp tác xã và bảo hiểm. Là một trong những người sáng lập Đảng dân chủ - xã hội độc lập Đức. Sau khi Đảng dân chủ - xã hội độc lập Đức và Đảng cộng sản Đức thống nhất làm một (tháng Chạp 1920), ông là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản thống nhất Đức. Tháng Hai 1921, ra khỏi Ban chấp hành trung ương. Tháng Giêng 1922 bị khai trừ khỏi Đảng cộng sản thống nhất Đức vì vi phạm kỷ luật đảng và trở lại Đảng dân chủ - xã hội. Vì hoạt động chống phát-xít trong những năm dưới ách chuyên chế Hít-le, năm 1939 ông bị kết án 12 năm khổ sai. Sau giải phóng, năm 1945 sống ở nước Cộng hòa dân chủ Đức, ông tích cực tham gia thành lập liên hợp các công đoàn tự do Đức, đấu tranh cho sự thống nhất của giai cấp công nhân Đức. — 284.

Brây-an (Bryant), *Lu-i-da* (1890 - 1936) - nhà báo Mỹ, vợ của Giôn Rít. Mùa thu năm 1917 bà đã đến nước Nga cùng với nhóm nhà báo, về sau đã nhiều lần đến đất nước xô-viết. Tác giả cuốn sách

"Sáu tháng đỏ ở Nga. Những ấn tượng trước và trong thời kỳ chuyên chính vô sản" (1918) và cuốn sách "Những tấm gương của Mát-xcơ-va" (1923). — 389 - 390.

Bri-u-kha-nốp, N. P. (1878 - 1938) - đảng viên từ năm 1902.

Sau Cách mạng tháng Mười là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, rồi thứ trưởng, từ năm 1921 là bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 38, tr. 598; t. 44, tr. 757). — 3, 8, 14 - 15, 29, 47, 95, 108, 113, 142, 177 - 178, 200 - 201, 204, 213, 217, 224, 238, 240, 253, 254 - 255, 272 - 273, 275, 298, 299, 362, 367 - 368.

Bu-kha-rin, N. I. (1888 - 1938) — đảng viên từ năm 1906.

Sau Cách mạng tháng Mười biên tập báo "Sự thật", ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương, ủy viên Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Năm 1918 đứng đầu nhóm "những người cộng sản cánh tả" chống đảng; trong thời gian tranh luận trong đảng về công đoàn (1920 - 1921), lúc đầu giữ lập trường "đệm", về sau theo nhóm Tơ-rốt-xki (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 682 - 683). — 122, 151, 158, 252, 344, 370.

Bu-ni-át-da-đơ, Đ. Kh. (1888 - 1938) - đảng viên từ năm 1908. Trong những năm 1917 - 1918, là một trong những người lãnh đạo nhóm "Gu-mét" trực thuộc Ban chấp hành đảng bộ Ba-cu của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Từ tháng Năm đến tháng Bảy 1918 là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết huyện Ba-cu; từ mùa thu 1918 là chủ tịch Bộ dân ủy về vấn đề Hồi giáo Da-cáp-ca-đơ ở A-xtơ-ra-khan. Từ năm 1920 là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) A-déc-bai-gian và ủy viên Ủy ban cách mạng A-déc-bai-gian; từ năm 1921 là bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực, bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp, rồi chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước, phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết A-déc-bai-gian. — 152.

Buốc-đu-cốp, A. A. (sinh năm 1880) — đảng viên từ năm 1905, giáo viên. Tham gia công tác cách mạng ở Xéc-pu-khốp. Sau Cách mạng tháng Mười là chính ủy ban tham mưu quân khu Mát-xcơ-va, phó tư lệnh, rồi tư lệnh quân khu Mát-xcơ-va, đồng thời là ủy viên Ủy ban phòng thủ Mát-xcơ-va. Năm 1921 được chỉ định làm phó giám đốc Sở giáo dục quốc dân của Xô-viết Mát-xcơ-va; trong những năm 1925 - 1936, công tác ở Ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô, giám đốc Nhà hát hàn lâm quốc gia, giám đốc Trường

thương mại - ngân hàng cao cấp, giám đốc Học viện nông nghiệp mang tên C. A. Ti-mi-ri-a-đép. — 223.

Bư-cốp. — 63.

C

Ca-duyn-li (Casulli), Đ. — 297.

Ca-ga-nô-vích (Cò-ga-nô-vích), P. C. (1887 - 1938) — ở trong đảng từ năm 1905 cho đến năm 1933.

Trong những năm 1920 - 1921, là phái viên của Bộ dân ủy lương thực và chủ tịch Ủy ban lương thực Xi-bi-ri, ủy viên Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri, về sau (từ tháng Năm 1921), là phái viên của Bộ dân ủy lương thực ở Bắc Cáp-ca-đơ, ủy viên Cục Đông - Nam Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và Hội đồng kinh tế khu (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 624). — 190, 325, 396.

Ca-i-u-rốp, V. N. (1876 - 1936) - ở trong đảng từ năm 1900.

Trong những năm 1921 - 1922 là trưởng ban thanh đảng miền Xi-bi-ri thuộc Ban kiểm tra trung ương của Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 815). — 135 - 136.

Ca-li-nin, M. I. (1875 - 1946) — đảng viên từ năm 1898.

Từ tháng Ba 1919, là Chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga; từ Đại hội VIII Đảng cộng sản (b) Nga, là ủy viên Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 31, tr. 602). — 9, 244, 360 - 361.

Ca-lin-ni-cốp, I. A. (1874 - 1942) - từ năm 1903 là cán bộ giảng dạy; từ 1917 đến 1924 là giáo sư Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va. Năm 1920, là hiệu trưởng Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va. Từ năm 1921, là ủy viên đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước. Trong những năm 1922 - 1930, là vụ trưởng, vụ phó Vụ công nghiệp Ủy ban kế hoạch nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, rồi của Liên-xô. Từ tháng Giêng 1925 là cán bộ giảng dạy tại Học viện không quân của Hồng quân công nông. — 199.

Ca-mê-nép (Rô-den-phen-đơ), L. B. (1883 - 1936) — đảng viên từ năm 1901.

Sau Cách mạng tháng Mười là chủ tịch Xô-viết Mát-xcơ-va, phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 634 - 635; t. 49, tr. 830 - 831). — 91, 107, 115 - 116, 118, 119 - 120, 136 - 137, 145, 169, 186, 191, 195, 212, 243, 363.

Ca-mê-nép, X. X. (1881 - 1936) — đại tá quân đội cũ; sau Cách mạng tháng Mười đứng về phía Chính quyền xô-viết. Từ tháng Bảy 1919 đến tháng Tư 1924 là Tổng tư lệnh các lực lượng vũ trang của nước Cộng hòa. Năm 1930 gia nhập đảng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 680). — 52, 82 - 83, 84, 153 - 154, 387 - 388.

Ca-mê-sép — đoàn viên đoàn thám hiểm của Ủy ban vận tải trung ương trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng; cuối tháng Năm 1921 đoàn này được Hội đồng lao động và quốc phòng cử đi công tác trên tuyến đường Rư-bin-xcơ - Ba-cu - Rô-xtốp để tìm hiểu nhu cầu của ngành vận tải đường thủy trên sông Vôn-ga và biển Ca-xpien về phương tiện sửa chữa và để điều tra công tác nạo vét. — 428.

Ca-min-xki, G. N. (1895 - 1938) — đảng viên từ năm 1913.

Từ năm 1920 làm bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản A-déc-bai-gian, chủ tịch Xô-viết Ba-cu (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 680). — 158.

Cai-xa-rốp, V. Đ. (1878 - 1942) — kỹ sư quân sự, ủy viên chính thức của Hội địa lý Nga từ 1923, tác giả của một loạt bài báo và sách về vấn đề kỹ thuật quân sự, kỹ thuật vô tuyến điện, lịch sử quân sự và địa lý; năm 1921, là chủ tịch Ủy ban khoa học đặc trách biên soạn bản đồ địa lý. — 377.

Can-ma-nô-vích, M. I. (1888 - 1937) — đảng viên từ tháng Sáu 1917. Từ năm 1917 đến năm 1920, là khu ủy viên khu Tây, tỉnh ủy viên tỉnh Xmô-len-xcơ, phó chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết Bê-lô-ru-xi-a, ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Bê-lô-ru-xi-a, ủy viên Hội đồng lao động và quốc phòng nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết Bê-lô-ru-xi-a, bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực Bê-lô-ru-xi-a, trưởng Ủy ban đặc trách lương thực của mặt trận phía Tây. Năm 1920 là thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực U-cra-i-na. Từ 1921 đến 1924 là chủ nhiệm Ủy ban lương thực Xi-bi-ri, bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực nước Cộng hòa liên bang xã

hội chủ nghĩa xô-viết Nga và chủ tịch ban quản trị "Sản phẩm lúa mì". Từ 1924 đến 1937 làm công tác kinh tế trọng trách. Tại Đại hội XVI và XVII của đảng được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương. — 426 - 427.

Ca-ra-khan, L. M. (1889 - 1937) — tham gia phong trào cách mạng từ 1904. Năm 1913 gia nhập tổ chức liên khu của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga ở Pê-téc-bua. Sau những ngày tháng Bảy 1917 gia nhập đảng bôn-sê-vích. Từ 1918, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao, thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 635). — 116, 185, 208.

Clát-xôn, R. E. (1868 - 1926) — chuyên gia lớn trong lĩnh vực năng lượng. Clát-xôn đã thiết kế và lãnh đạo xây dựng nhiều nhà máy điện ở Mát-xcơ-va, Pê-tơ-rô-grát, ở các mỏ dầu Ba-cu và nhà máy điện địa phương đầu tiên trên thế giới chạy bằng than bùn (ở gần thành phố Bô-gô-rôt-xcơ, nay là thành phố Nô-ghin-xcơ). Là một trong những người phát minh ra phương pháp khai thác than bùn bằng thủy lực (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 16, tr. 637). — 182, 191 - 192, 265 - 266, 329, 333, 336, 337.

Clur-scô, N. C. (1880 - 1937) — đảng viên từ năm 1904.

Năm 1921, là thư ký đoàn đại biểu thương mại xô-viết ở Luân-đôn (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 583). — 46, 236, 352.

Cô-bê-txơ-ki, M. V. (1881 - 1937) — đảng viên từ năm 1903.

Trong những năm 1920 - 1921, là bí thư Ban chấp hành Quốc tế cộng sản, trong những năm 1921 - 1923 phụ trách một ban của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 47, tr. 424). — 284 - 285.

Cô-da-cốp, M. A. (1880 - 1930) — chuyên gia công nghiệp đánh cá. Trước Cách mạng tháng Mười làm cục trưởng Cục đánh cá Bộ nông nghiệp và giám đốc liên hiệp các xí nghiệp đánh cá ở Da-cáp-ca-dơ. Từ 1918 - phụ trách phòng đánh cá của Ban ruộng đất tỉnh Xa-ma-ra. Từ 1920 là tổng cục phó Tổng cục công nghiệp đánh cá ở Mát-xcơ-va. Từ năm 1924 là vụ trưởng Vụ đánh cá và nuôi cá của Bộ dân ủy nông nghiệp. — 244.

Cô-dơ-lốp, P. A. (1891 - 1959) — nông dân; năm 1921 là ủy viên ủy ban lao động tổng. Làm thợ may đến 1930. Đảng viên từ năm

1930 đến năm 1941. Là chủ tịch ban quản trị nông trang tập thể làng Mỏ-đê-nô-vô, về sau làm thủ quỹ nhà máy hóa chất Sa-li-cô-vô; từ năm 1942 đến năm 1956 công tác ở xí nghiệp may mặc. — 55.

Cô-dơ-min, P. A. (1871 - 1936) — kỹ sư công nghệ học, về sau là tiến sĩ khoa học kỹ thuật, giáo sư.

Tham gia soạn thảo kế hoạch điện khí hóa nước Nga. Từ năm 1921 làm công tác khoa học và sư phạm (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 682 - 683). - 199.

Cô-lê-ga-ép, A. L. (1887 - 1937) — đảng viên cánh tả của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Sau khi vụ phiến loạn của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả bị đè bẹp, ông từ bỏ hàng ngũ Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và tháng Mười một 1918 gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga.

Trong những năm 1920 - 1921 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông và chủ tịch Ủy ban vận tải trung ương trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 637 - 638). — 181, 428.

Cô-rô-len-cô, V. G. (1853 - 1921) — nhà văn Nga. — 122.

Cô-rô-lép, G. C. (1884 - 1927) - đảng viên từ 1905. Sau Cách mạng tháng Mười làm công tác chính quyền, kinh tế và công đoàn ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ. Từ 1921 giữ trọng trách trong Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. - 13, 178, 300.

Cô-rốt-cốp, I. I. (1885 - 1949) - đảng viên từ năm 1905.

Tham gia cách mạng 1905 - 1907. Làm công tác đảng ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ. Tham gia Cách mạng tháng Mười. Trong những năm 1918 - 1920, là bí thư huyện ủy Tây-cô-vô, rồi chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết huyện ở thành phố Sui-a, phụ trách phòng tổ chức và chỉ đạo và bí thư tỉnh ủy ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ. Từ năm 1923 đến năm 1939 công tác trong bộ máy Ban chấp hành trung ương và Ban kiểm tra trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Từ năm 1939 đến năm 1944 là giám đốc Viện bảo tàng nghệ thuật tạo hình mang tên A. X. Pu-skin. Tại Đại hội XI và XII của đảng được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, tại Đại hội XIII - XVII được bầu làm ủy viên Ban kiểm tra trung ương và Ban kiểm tra của đảng trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. — 178.

Côn-đrốp T. I. (chết năm 1931) — nông dân làng Bê-kê-tô-vô, tổng

Bun-ga-cô-vô, huyện U-pha; cùng với những đại biểu nông dân khác đến Mát-xcơ-va vào đầu tháng Ba 1921 theo giấy mời của V. I. Lê-nin để nói chuyện về vấn đề chuyển từ chế độ trưng thu lương thực thừa sang thuế lương thực. Sau khi trở về, họ đã báo cáo lại buổi nói chuyện với V. I. Lê-nin tại hội nghị nông dân ngoài đảng của tỉnh. — 400.

Côn-tsắc A. V. (1873 - 1920) — đô đốc hải quân Nga hoàng, theo chủ nghĩa quân chủ; trong những năm 1918 - 1919 là một trong những kẻ lãnh đạo chủ chốt của bọn phản cách mạng ở Nga. Được bọn đế quốc Mỹ, Anh và Pháp tiếp tay, hấn tự xưng là nhiếp chính tối cao của nước Nga và đứng đầu chế độ chuyên chế quân sự của địa chủ - tư sản ở U-ran, Xi-bi-ri và Viễn Đông. Ngày 7 tháng Hai 1920 hấn bị xử bắn theo quyết định của Ủy ban cách mạng Léc-cút-xcơ. — 312.

Cốp-pơ, V. L. (1880 - 1930) — đảng viên từ 1917.

Từ năm 1919 đến năm 1930 công tác trong các cơ quan thuộc Bộ dân ủy ngoại giao Liên-xô; trong những năm 1919 - 1921, là phái viên của Bộ dân ủy ngoại giao và Bộ dân ủy ngoại thương, về sau (từ tháng Năm 1921) là đại diện của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 654). — 69, 74, 185, 208, 233, 291, 322, 340, 373.

Cốt-li-a-rốp, G. I. (sinh năm 1875) — đảng viên từ năm 1917; trưởng kíp thợ mỏ. — 258.

Cơ-nen (Koenen), *Vin-hem* (1886 - 1963) — nhà hoạt động của phong trào cộng sản Đức và quốc tế. Tham gia phong trào cách mạng từ những năm đầu thế kỷ XX. Từ năm 1920, là đảng viên Đảng cộng sản thống nhất Đức, đại biểu dự Đại hội III Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 762). — 357.

Cra-xin, L. B. (1870 - 1926) — đảng viên từ năm 1890.

Từ năm 1920, là trưởng đoàn đại biểu thương mại xô-viết ở Luân-đôn, về sau là đại diện chính thức của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Anh; bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 798 - 799). - 17, 25, 34, 40 - 41, 46, 86, 97, 131, 147, 156 - 157, 159, 236 - 237, 291, 292, 307, 309, 318, 321, 326.

Cre-xtin-xki, N. N. (1883 - 1938) - đảng viên từ năm 1903.

Trong những năm 1918 - 1921, là bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính. Tại các Đại hội VII, VIII và IX của Đảng cộng sản (b) Nga được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương; từ tháng Chạp 1919 đến tháng Ba 1921 là bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 763). — 26 - 27, 37, 38, 43, 52, 89, 91 - 92, 111, 122, 133 - 134, 177 - 178.

Cri-txo-man, L. N. (1890 - 1938) — đảng viên từ năm 1918.

Năm 1921 là ủy viên đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước và chủ nhiệm Ủy ban sử dụng vật tư của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 737). — 139, 177 - 178, 207 - 208, 217, 224 - 225.

Cơ-gi-gia-nốp-xki, G. M. (1872 - 1959) — đảng viên từ 1893.

Năm 1920 theo ủy nhiệm của V. I. Lê-nin, ông lãnh đạo Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga. Trong những năm 1921 - 1930 lãnh đạo Ủy ban kế hoạch nhà nước (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 8, tr. 613). — 1 - 2, 47 - 49, 92 - 93, 96, 98, 101 - 104, 129, 158, 165 - 166, 173, 182 - 183, 204, 205, 206, 223, 225 - 226, 270 - 271, 276 - 277, 312 - 313, 320, 322 - 323, 336, 349 - 351, 378, 379, 380.

Cru-gơ, C. A. (1873 - 1952) — chuyên gia lớn trong lĩnh vực kỹ thuật điện. Năm 1920 tham gia lập kế hoạch điện khí hóa nước Nga. Trong những năm 1921 - 1930, là giám đốc Trường đại học kỹ thuật điện toàn Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 627). — 185, 226.

Cru-tsin-xki, M. A. (sinh năm 1894) — trong những năm 1917 - 1920 ở trong Đội cận vệ đỏ và Hồng quân. Năm 1920 là ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết U-cra-i-na. Trong những năm 1920 - 1921 (trước tháng Ba), là tổng cục trưởng Tổng cục chăn nuôi ngựa của Bộ dân ủy nông nghiệp, rồi lại ở trong hàng ngũ Hồng quân. Trong những năm 1924 - 1941, 1947 - 1959 làm công tác khoa học, giảng dạy và hành chính trong lĩnh vực nông nghiệp. Trong những năm 1941 - 1944 tham gia Chiến tranh vệ quốc. Đảng viên từ 1942. — 75.

Crúp-xcai-a, N. C. (1869 - 1939) — đảng viên từ năm 1898, bạn chiến đấu và vợ của V. I. Lê-nin. Sau Cách mạng tháng Mười là ủy

viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giáo dục; từ 1921 lãnh đạo Tổng cục giáo dục chính trị (Xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 7, tr. 563 - 564). — 11, 143.

Cru-len-cô, N. V. (1885 - 1938) — đảng viên từ 1904.

Từ năm 1918 công tác ở các cơ quan tư pháp xô-viết (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 15, tr. 536; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 818). — 170.

Cu-ra-ép, V. V. (1892 - 1938) — đảng viên từ năm 1914.

Từ năm 1920 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 657). — 122.

Cu-tu-dốp, I. I. (1885 - 1943) — đảng viên từ năm 1917.

Từ năm 1918 là chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân dệt. Trong những năm 1920 - 1921 tham gia nhóm "đổi lập công nhân" chống đảng. Từ 1920 là ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, về sau là ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 738). — 177 - 178.

Cu-xcô-va, E. Đ. (1869 - 1958) — nhà hoạt động xã hội và chính luận tư sản. Mụ đã tham gia phong trào hợp tác xã. Năm 1921 tham gia Ủy ban cứu đói toàn Nga; cùng với những ủy viên khác, thị định sử dụng tổ chức này vào mục đích phản cách mạng. Năm 1922 bị trục xuất ra nước ngoài; ở đây Cu-xcô-va đã trở thành người hoạt động tích cực của bọn bạch vệ lưu vong (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 6, tr. 695). — 146.

Cu-u-xi-nen, O. V. (1881 - 1964) - nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân Phần-lan và quốc tế, của Đảng cộng sản và Nhà nước xô-viết. Một trong những người sáng lập Đảng cộng sản Phần-lan (1918), đồng chí đã tham gia tất cả các đại hội của Quốc tế cộng sản (trừ Đại hội II). Tại Đại hội III Quốc tế cộng sản được bầu làm ủy viên Ban chấp hành; từ năm 1921 đến năm 1939 là một trong những bí thư của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 639 - 640). — 352, 353.

Cun (Kun), *Bê-la* (1886 - 1939) — một trong những người sáng lập và lãnh đạo Đảng cộng sản Hung-ga-ri. Năm 1919 là một nhà lãnh đạo của Chính phủ xô-viết Hung-ga-ri, giữ chức bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao và ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy quân sự trong chính phủ đó. Sau khi Chính quyền xô-viết ở Hung-ga-ri bị sụp đổ, ông sang Áo, rồi sang Nga. Từ 1921 làm công tác lãnh đạo trong đảng ở U-ran, ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, phái viên của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ở trong Ban chấp hành trung ương Đoàn thanh niên cộng sản Nga, ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Năm 1921 B. Cun mắc sai lầm có tính chất bè phái tả khuynh, song nhờ sự phê phán của V. I. Lê-nin, ông đã khắc phục được những sai lầm đó. V. I. Lê-nin đánh giá cao hoạt động của B. Cun, gọi B. Cun là nhà cách mạng trung thành và tuyệt diệu. — 51, 54, 192, 343, 344, 352.

Cuốc-cốp, *X. A.* — ủy viên ban quản trị hội nông nghiệp "Bình minh", phụ trách xây dựng trạm điện ở làng Ca-si-nô, huyện Vô-lô-cô-lam-xơ, tỉnh Mát-xơ-va; một trong những người thủ xướng việc xây dựng công trình đó. — 20.

Cuốc-xki, *D. I.* (1874 - 1932) — đảng viên từ năm 1904.

Từ năm 1918 đến năm 1928 là bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, t. 44, tr. 765 - 766). — 6, 13, 144, 181, 242, 360 - 361, 363.

D

Da-kha-rốp, *M. V.* (sinh năm 1881) — năm 1920 là ủy viên phụ trách công trường xây dựng An-ghê-m-ba; năm 1921 là ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban các công trình nhà nước trung ương; về sau làm công tác kinh tế (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 22, tr. 537; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, t. 51, tr. 628 - 629). — 227.

Da-tôn-xki, *V. P.* (1888 - 1938) — đảng viên từ tháng Ba 1917.

Cuối năm 1920 được chỉ định làm ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Tây - Nam (về sau là quân khu Ki-ép). Ông đã lãnh đạo đấu tranh chống bọn thổ phỉ vùng Hữu ngạn. Tham gia trấn áp vụ phiến loạn Crôn-stát với tư cách là đại biểu

của Đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, t. 50, tr. 629). — 123.

Da-xu-lich, *V. I.* (1849 - 1919) — nhà hoạt động nổi tiếng trong phong trào dân tụy, rồi phong trào dân chủ - xã hội ở Nga. Bà tham gia vào việc thành lập và hoạt động của nhóm "Giải phóng lao động". Năm 1900 tham gia ban biên tập báo "Tia lửa" và "Bình minh". Sau Đại hội II của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, trở thành một trong những lãnh tụ của phái men-sê-vích. Có thái độ không tán thành Cách mạng tháng Mười (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, t. 6, tr. 695 - 696). — 227.

Đê-len-xki, *I. A.* (1890 - 1938) — đảng viên từ năm 1906.

Từ năm 1920 đến năm 1924 là phó chủ tịch Xô-viết Mát-xơ-va và bí thư Ban chấp hành đảng bộ Mát-xơ-va. Tại đại hội X Đảng cộng sản (b) Nga được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, t. 45, tr. 739). - 319.

Đi-nô-vi-ép (*Ra-đô-mu-xlơ-xki*), *G. E.* (1883 - 1936) - vào đảng từ năm 1901. Sau Cách mạng tháng Mười là chủ tịch Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương đảng, chủ tịch Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, t. 35, tr. 640 - 641; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, t. 37, tr. 800 - 801). — 12, 79, 119, 132 - 133, 210 - 213, 225, 227, 273, 284 - 285, 321, 340, 342 - 348, 352 - 353.

Đ

Đa-ni-sép-xki, *C. Kh.* (1884 - 1941) — đảng viên từ năm 1900.

Từ tháng Ba 1921 là tổng cục trưởng Tổng cục lâm nghiệp, về sau làm công tác kinh tế - hành chính khác (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 20, tr. 526 - 527; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, t. 44, tr. 767). — 304.

Đê-bô-rin, *A. M.* (1881 - 1963) — nhà triết học và sử học. Từ năm 1903 là đảng viên môn-sê-vích; từ năm 1907 đến năm 1917 là phân tử men-sê-vích. Sau Cách mạng tháng Mười, rời bỏ phái men-sê-vích. Từ năm 1920 tham gia công tác khoa học và biên tập và hoạt động giảng dạy ở Trường đại học tổng hợp I-a. Xvéc-đlốp, Viện giáo sư đỏ, Viện C. Mác - Ph. Ăng-ghe-n v. v.. Năm 1928 gia nhập Đảng cộng

sản (b) toàn Liên-xô. Năm 1929 được bầu làm viện sĩ Viện hàn lâm khoa học Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 475). — 205.

Dgiéc-gin-xki, Ph. E. (1877 - 1926) — đảng viên từ 1895.

Sau Cách mạng tháng Mười là chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga đấu tranh chống bọn phản cách mạng, bọn phá hoại ngầm và bọn đầu cơ. Năm 1921 được bổ nhiệm làm bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông, đồng thời vẫn giữ chức chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga và bộ trưởng Bộ dân ủy nội vụ. Ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 641 - 642). — 118, 129, 144, 181, 222, 280 - 281, 287, 340, 360 - 361.

Đốt-xe, D. N. (1882 - 1938) — đảng viên từ năm 1917, chuyên gia dầu mỏ. Sau Cách mạng tháng Mười là chủ tịch ban lãnh đạo Tổng cục công nghiệp dầu mỏ thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, người quản lý Công ty liên hiệp dầu mỏ, đại diện của Công ty dầu mỏ ở Trung-quốc, đại diện thương mại Liên-xô ở Ý. Từ 1928 đến 1937 là cục trưởng trong Bộ dân ủy thương nghiệp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa Xô-viết Nga. — 147.

E

Em-sa-nốp, A. I. (1891 - 1941) — đảng viên từ 1917.

Trong những năm 1920 - 1921 là bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông; trong những năm 1921 - 1922 là thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông. Về sau công tác trong các cơ quan của Bộ dân ủy giao thông (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 660). — 150 - 151, 177 - 178, 181.

Ê

Ê-gô-rốp, A. I. (1883 - 1939) — trung tá quân đội cũ chạy sang Chính quyền Xô-viết. Tại Đại hội II các Xô-viết toàn Nga được bầu vào Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Đảng viên từ năm 1918. Chủ tịch Hội đồng giám khảo tối cao về tuyển lựa sĩ quan cho Hồng quân; về sau chỉ huy Quân đoàn 9 và Quân đoàn 10, mặt trận miền Nam và mặt trận Tây - Nam. Sau nội chiến, là tư lệnh một số quân khu và quân đoàn, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng Liên-xô, tham mưu trưởng Hồng quân công nông và thứ

trưởng Bộ dân ủy quốc phòng. Nguyên soái Liên-xô. Tại Đại hội XVII của đảng được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 387 - 388.

Ê-li-a-va, S. D. (1883 - 1937) — đảng viên từ 1904.

Từ tháng Chín 1920 là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng Quân đoàn II và Sư đoàn độc lập Cáp-ca-dơ (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 632). — 362.

Ê-li-da-rô-va - U-li-a-nô-va, A. I. (1864 - 1935) — đảng viên từ năm 1898; chị của V. I. Lê-nin.

Trong những năm 1918 - 1921 — vụ trưởng Vụ bảo vệ trẻ em ở Bộ dân ủy bảo hiểm xã hội, sau đó ở Bộ dân ủy giáo dục (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 477). — 29 - 30.

Ê-mê-li-a-nô-vư, — gia đình của N. A. Ê-mê-li-a-nốp — công nhân, người tích cực tham gia phong trào cách mạng, đảng viên từ năm 1904. Từ tháng Bảy đến tháng Tám 1917, N. A. Ê-mê-li-a-nốp được đảng giao nhiệm vụ che giấu V. I. Lê-nin ở Ra-dơ-líp tránh sự truy nã của Chính phủ lâm thời (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 632). — 113, 114.

Ê-mê-li-a-nốp, C. N. (1901 - 1937) — con trai của công nhân - đảng viên bôn-sê-vích N. A. Ê-mê-li-a-nốp. Trong những năm 1917 - 1927, là đảng viên. Từ năm 1917 đến năm 1930, phục vụ trong Đội cận vệ đỏ và trong Hồng quân. Tốt nghiệp Học viện kỹ thuật - quân sự cao cấp ở Lê-nin-grát. Sau khi phục viên đến năm 1934, làm kỹ sư ở Xê-xtô-rô-rết-xcơ và Mát-xcơ-va. — 113 - 114.

Ê-nu-kít-dê, A. X. (1877 - 1937) — đảng viên từ năm 1898.

Sau Cách mạng tháng Mười công tác ở Ban quân sự thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga; từ năm 1918, là thư ký Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 769; tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 477 - 478). — 43, 241, 351, 352, 360 - 361, 369, 378 - 379.

Ê-xin, V. D. (1888 - 1960) — đảng viên từ năm 1913, công nhân điện. Tham gia Cách mạng tháng Mười. Trong những năm 1919 - 1920 phục vụ tại các mặt trận của cuộc nội chiến. Trong những năm 1920 - 1921, là ủy viên Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga và Ủy ban kế hoạch nhà nước. Từ năm 1921 đến năm 1957 làm công tác lãnh đạo kinh tế - hành chính. — 92 - 93.

G

Ga-nê-txơ-ki (Phuốc-xten-béc), I-a. X. (1879 - 1937) — đảng viên từ 1896, nhà hoạt động của phong trào cách mạng Ba-lan và Nga.

Trong những năm 1920 - 1921 là đại diện toàn quyền và đại diện thương mại của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Lát-vi-a (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 22, tr. 530 - 531; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 820). — 133 - 134, 213 - 217, 269, 338.

Ga-xtép, A. C. (1882 - 1941) — nhà khoa học, nhà hoạt động xã hội, nhà thơ; trong những năm 1901 - 1908 là đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Sống lưu vong ở nước ngoài.

Trong những năm 1917 - 1918, là thư ký Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân kim khí toàn Nga. Năm 1920 ông đã tổ chức ra Viện lao động trung ương trực thuộc Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga và lãnh đạo Viện này cho đến 1938. Năm 1931 gia nhập Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 315.

Gây-ơ (Geyer), An-na — trong những năm 1920 - 1921 bà lãnh đạo hãng thông tấn báo chí của Đảng cộng sản Đức, chủ bút báo "Die Rote Fahne" ("Cờ đỏ"). — 284.

Ghin-txơ-bua, I. I-a. (1859 - 1939) — nhà điêu khắc; từ năm 1911 là viện sĩ. Tác giả của nhiều tượng chân dung, đài kỷ niệm các nhà văn, các bác học, các nhạc sĩ và họa sĩ Nga. Dựng đài kỷ niệm G. V. Plê-kha-nốp và Đ. I. Men-đê-lê-ép ở Lê-nin-grát. Những năm cuối đời làm công tác văn học. — 227.

Ghít-ti-xơ, V. M. (1881 - 1938) — đại tá quân đội cũ của Nga; sau Cách mạng tháng Mười, đứng về phía Chính quyền xô-viết; từ năm 1918, ở trong Hồng quân. Từ tháng Năm 1920 đến tháng Bảy 1921, là tư lệnh mặt trận Cáp-ca-dơ. Về sau giữ nhiều cương vị chỉ huy trong Hồng quân. Năm 1925 gia nhập đảng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 633). — 89.

Ghít-xen, D. B. (sinh năm 1901) - trong những năm 1918 - 1921 là thư ký, ủy viên ban lãnh đạo Tổng cục thực phẩm thuộc Bộ dân ủy lương thực nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, chánh văn phòng, phái viên và ủy viên thanh tra thuộc Tổng công ty cung cấp thực phẩm cho quân đội. Trong những năm 1922 - 1941 và 1946 - 1961 làm công tác kinh tế - hành chính: ở Bộ dân ủy ngoại thương, ở công trường xây dựng, ở Bộ công nghiệp cá

v. v.. Năm 1942 gia nhập đảng. Trong những năm 1941 - 1946 ở trong Quân đội Liên-xô, trưởng ban lương thực của quân đoàn, mặt trận, quân khu. — 394.

Gi-gin, I. I. (1892 - 1933) — nhà thơ. Bắt đầu được xuất bản năm 1913. Từ 1918 cộng tác với báo "Khu công nhân" ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ và tham gia nhóm các nhà thơ của báo này. Tác giả tập thơ "Của tôi". Từ 1922 công tác ở Mát-xcơ-va tại chi nhánh điện báo trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. — 71.

Gli-át-xe, M. I. (1890 - 1951) — đảng viên từ năm 1917. Từ năm 1918 đến năm 1924 bà công tác ở ban thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 634). — 72.

Gli-kin, X. M. (sinh năm 1873) - nhà luật học. Từ ngày 1 tháng Sáu 1921 là trưởng phòng tô nhượng của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, về sau công tác ở Tổng cục lâm nghiệp. — 200.

Goóc-bu-nốp, N. P. (1892 - 1938) — đảng viên từ năm 1917.

Từ năm 1920, làm chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, về sau là chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy Liên-xô và Hội đồng lao động và quốc phòng, ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 770). — 44, 45, 46, 53, 54 - 55, 56, 57, 59 - 62, 64, 66, 67, 68, 70, 73 - 74, 76, 92, 98, 105, 107 - 108, 137 - 138, 174, 185, 188, 198, 209, 218, 260, 265, 274, 305 - 306, 308, 335, 338, 354 - 355, 358, 412.

Goóc-bu-nốp, P. P. (1885 - 1937) - đảng viên từ năm 1918. Trong những năm 1917 - 1918, là ủy viên Xô-viết đại biểu Cô-dắc, chính ủy quân sự, ủy viên Ban chấp hành Xô-viết Ôm-xcơ; trong những năm 1918 - 1920 là chính ủy ban tham mưu sư đoàn thuộc Quân đoàn 3, cục phó Cục chính trị của Hội đồng quân sự - cách mạng, ủy viên Ủy ban cách mạng Ê-ca-tê-ri-nô-đa và ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng Quân đoàn kỵ binh 1. Từ tháng Hai 1921 đến tháng Hai 1922 làm chánh văn phòng Bộ dân ủy ngoại giao, đồng thời từ tháng Chín 1921 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao. Về sau làm công tác đảng và kinh tế - hành chính ở Bộ dân ủy tài chính

và làm việc tại cơ quan Ban chấp hành trung ương đảng, Ngân hàng nhà nước và các cơ quan khác. — 219, 373.

Goóc-ki, Mác-xim (Pê-scốp, A. M.) (1868 - 1936) — nhà văn vô sản vĩ đại, người sáng lập chủ nghĩa hiện thực xã hội chủ nghĩa, người mở đầu nền văn học xô-viết (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 5, tr. 616 - 617). — 13, 71, 105, 122, 229, 255, 292, 372, 375.

Gô-lu-bi-át-ni-cốp, N. I. (1897 - 1920) — trưởng ban thẩm vấn hình sự thuộc Ty công an xô-viết tỉnh Ca-dan (từ tháng Năm 1919). — 76.

Gô-rin (Gan-kin), V. Ph. (1863 - 1925) — người tham gia tích cực phong trào Dân ý, rồi phong trào dân chủ - xã hội, đảng viên bôn-sê-vích.

Từ 1920 công tác ở Đội huấn luyện quân sự phổ thông, về sau làm công tác khoa học - sư phạm (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 7, tr. 550). — 162.

Gôi-kho-bác, A. G. (1883 - 1962) — từ năm 1904 đến năm 1917 là phần tử men-sê-vích, từ năm 1919 đến năm 1924 đảng viên Đảng cộng sản (b) Nga.

Trong những năm 1920 - 1921 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tư pháp, ủy viên và sau đó là phó chủ tịch và chủ tịch Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 634 - 635). — 40 - 41, 80 - 81, 90 - 91, 120, 250.

Gôn-đbéc, B. I. (1884 - 1946) — đảng viên từ năm 1902.

Năm 1921 là phó chủ nhiệm Ủy ban các công trình nhà nước trung ương, về sau là phái viên của Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa trong Bộ dân ủy ngoại thương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 635). — 226 - 227, 304.

Gôn-txơ-man, A. D. (1894 - 1933) — đảng viên từ tháng Tư 1917.

Trong những năm 1920 - 1921, là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga, ủy viên Ủy ban sử dụng vật tư của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng. Trong thời gian tranh luận về công đoàn, theo lập trường của Tơ-rốt-xki (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 771). — 5, 139, 207 - 208, 354.

Gơ-tơ (Goethe), Giô-han Vôn-phăng (1749 - 1832) — nhà thơ, nhà tư tưởng vĩ đại Đức. — 334.

Gra-phơ-ti-ô. G. Ô. (1869 - 1949) — nhà bác học năng lượng và kỹ sư xô-viết, một trong những người tiên phong xây dựng thủy điện ở Nga, viện sĩ. Tham gia công tác của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 636). — 129.

Gri-ba-nô-va, L. Đ. (sinh năm 1890) — trong những năm 1919 - 1921 làm công tác đánh máy, văn thư và cán bộ thi hành những nhiệm vụ được giao ở Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa. Từ tháng Năm 1921 đến năm 1934 là nữ thư ký kỹ thuật của Hội đồng lao động và quốc phòng, thư ký của tổ công nghiệp và tổ tài chính. Trong những năm 1936 - 1955 công tác ở Viện hàn lâm khoa học Liên-xô, làm thư ký, cán bộ thanh tra, trợ lý thư ký khoa học phụ trách vấn đề cán bộ. — 362.

Grô-man, V. G. (sinh năm 1874) — đảng viên Đảng dân chủ - xã hội, một phần tử men-sê-vích.

Năm 1920 là trưởng Ủy ban nghiên cứu những thiệt hại do chiến tranh đế quốc chủ nghĩa và nội chiến gây nên cho nền kinh tế quốc dân nước Nga; về sau làm công tác kinh tế - kế hoạch (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 12, tr. 528; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 821). — 25, 26, 40 - 41, 207 - 208.

Gơ-giê-bin, D. I. (1869 - 1929) — người lãnh đạo nhà xuất bản sách được thành lập vào năm 1919 tại Pê-tơ-rô-grát (có chi nhánh ở Mát-xcơ-va và về sau ở Béc-lanh) để xuất bản sách văn nghệ, khoa học và khoa học thường thức. - 291 - 292.

Gu-xép, A. I. — nông dân tỉnh Tve. — 74.

Gúp-kin, I. M. (1871 - 1939) — nhà địa chất học xô-viết lỗi lạc, nhà hoạt động nhà nước và xã hội, viện sĩ; đảng viên từ năm 1921.

Từ 1918 giữ các cương vị lãnh đạo trong các cơ quan trung ương phụ trách công nghiệp dầu mỏ và ngành địa chất của nước Nga xô-viết (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 805). - 100, 168, 280, 316 - 317, 341.

Guyn-linh (Gylling), Êt-vác Ốt-tô Vin-hem (1881 - 1944) — nhà hoạt động của phong trào công nhân Phần-lan, sau năm 1920, là cán bộ lãnh đạo xô-viết. Từ năm 1905 là đảng viên Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan (thuộc cánh tả). Từ năm 1918, là đảng viên Đảng cộng sản Phần-lan, ủy viên Ban chấp hành trung ương của đảng

này. Tham gia tích cực cuộc cách mạng công nhân ở Phần-lan năm 1918. Từ năm 1920 là đảng viên Đảng cộng sản (b) Nga. Từ tháng Bảy 1920 đến tháng Hai 1921 là chủ tịch Ủy ban cách mạng Ca-rê-li-a, về sau là chủ tịch Ban chấp hành Công xã lao động Ca-rê-li-a, từ tháng Tám 1923 đến giữa năm 1935, là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết tự trị Ca-rê-li-a. Trong những năm 1935 - 1937 là cán bộ Viện kinh tế thế giới ở Mát-xcơ-va. Là ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô, tất cả các khoá. — 209, 210.

H

Hác-đinh (Harding), *U-ô-ren* (1865 - 1923) — chính khách Mỹ, nhà báo. Trong những năm 1921 - 1923 là tổng thống Mỹ thuộc Đảng cộng hòa. — 123, 155.

Hai-nơ (Heine), *Hen-rích* (1797 - 1856) — nhà thơ và nhà văn vĩ đại Đức. — 334.

Hin-gơ (Hilger), *Gu-xta-vơ* (sinh năm 1886) — trong những năm 1910 - 1914 làm kỹ sư ở "Công ty cần trục Nga". Từ năm 1918 là cán bộ của Ủy ban trung ương phụ trách vấn đề tù binh và công dân Đức bị giam giữ và Cục tù binh. Từ tháng Sáu 1920 là phái viên của Đức ở Nga về vấn đề tù binh; từ năm 1922 đến tháng Sáu 1941 là tham tán sứ quán Đức tại Mát-xcơ-va. — 373.

I

I-a-cô-vlêp (*Ép-stanh*), *I-a. A.* (1896 - 1939) — đảng viên từ năm 1913.

Trong những năm 1920 - 1921 là ủy viên ban lãnh đạo Tổng cục giáo dục chính trị. Trong những năm 1922 - 1923 là phó ban tuyên truyền và cổ động của Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.39, tr. 644 - 645). — 37.

I-a-la-va, *G. E.* (1874 - 1950) - công nhân lái tàu hỏa số 293 thuộc đường sắt Phần-lan. Năm 1917, khi còn hoạt động bí mật, V. I. Lê-nin đã hai lần được chuyển qua biên giới Phần-lan trong tàu hỏa này. Tham gia cách mạng 1905 - 1907. Sau Cách mạng tháng Mười là công nhân lái tàu kiêm chỉ đạo viên; công tác ở bộ máy Ban chấp hành trung ương các Xô-viết nước Cộng hòa xã hội chủ

nghĩa xô-viết tự trị Ca-rê-li-a. Từ năm 1925 là đảng viên. Trong những năm 1941 - 1945 là cán bộ thanh tra đơn khiêu nại ở Cục đường sắt Xvéc-đlốp-xcơ. — 261 - 262.

I-a-nu-sép-xki, *P. X.* (sinh năm 1870) — kỹ sư công nghệ. Từ năm 1895 đến năm 1917 công tác ở ngành đường sắt. Trong những năm 1917 - 1920 phụ trách đoạn đầu máy và chỉ huy phó đoạn đường sắt Vla-đi-cáp-ca-dơ, chỉ huy trưởng đường sắt A-déc-bai-gian, về sau làm chủ nhiệm Ủy ban vận chuyển khu Cáp-ca-dơ. Từ năm 1921 đến năm 1928 là ủy viên hội đồng và phó chủ nhiệm Ủy ban kỹ thuật tối cao, ủy viên Hội đồng ủy ban khoa học - kỹ thuật Bộ dân ủy giao thông. Đồng thời công tác ở Ủy ban kế hoạch nhà nước. — 129.

I-a-rô-xláp-xki, *E. M.* (1878 - 1943) — đảng viên từ năm 1898.

Năm 1921 là bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 15, tr. 564). — 205, 234.

I-gna-tốp, *C. M.* (1872 - 1939) — từ năm 1907 là giảng viên; trong những năm 1918 - 1924 là giáo sư Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va. Năm 1921 được Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp Bộ dân ủy giáo dục nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga chỉ định làm hiệu trưởng Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va. Lãnh đạo công tác thiết kế và xây dựng hệ thống ống dẫn nước Mát-xcơ-va. Cố vấn trong Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, trong Bộ dân ủy lao động và trong nhiều cơ quan khác. Tác giả của những công trình về cung cấp nước, hệ thống thoát nước, xây dựng công trình chịu lửa v. v.. — 199.

I-li-u-sin. — 83.

I-ốp-phê, *A. A.* (1883 - 1927) — tham gia phong trào dân chủ - xã hội từ cuối những năm 90 thế kỷ XIX. Tại Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích cùng với tổ chức liên khu.

Trong những năm 1919 - 1921 đứng đầu Ban thanh tra công nông ở Pê-tơ-rô-grát, là đoàn viên của các đoàn đại biểu thương lượng hòa bình với E-xtô-ni-a, Lit-va, Lit-vi-a, Ba-lan. Từ tháng Tám 1921 là phái viên đặc biệt của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở vùng Tuốc-ke-xtan,

Bu-kha-ra và Khô-rê-dơ-mơ (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 645). — 53, 127 - 128, 290.

I-ô-nốp, I. I. (1887 - 1942) — đảng viên từ năm 1904.

Từ tháng Giêng 1918 — giám đốc nhà xuất bản của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, về sau phụ trách chi nhánh Pê-tơ-rô-grát của Nhà xuất bản quốc gia (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 700 - 701). - 319, 377.

I-u-nốp (Nô-vô-grút-xki), I-u. M. (1895 - 1937) — trong những năm 1917 - 1918 là thành viên của phái Bun. Năm 1919 gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga. Trong những năm 1920 - 1923 công tác ở công đoàn công nhân mỏ: phó chủ tịch Khu ủy I-u-dốp-ca, ủy viên Ban chấp hành trung ương (từ tháng Giêng 1921), ủy viên Cục miền Nam thuộc Ban chấp hành trung ương và Ban chấp hành công đoàn tỉnh Đô-nét-xơ, thư ký trọng trách của Hội đồng công đoàn tỉnh. Trong thời gian tranh luận về công đoàn (1920 - 1921), ủng hộ lập trường Tô-rôt-xki. Từ tháng Chín 1923 đến năm 1937 là cục trưởng cục khoáng sản Tsi-xi-a-cô-vô, phó giám đốc "Công ty than Ca-ra-gan-đa", kỹ sư trưởng của ban phụ trách vùng mỏ Đôn-bát trong Tổng cục công nghiệp than, trưởng ban chỉ huy "Công ty xây dựng các mỏ than vùng Bu-rây", giám đốc liên hợp than đá khu Cu-dơ-nết-xcơ. — 374.

I-u-rốp-xki, I-a. M. (1878 - 1938) — đảng viên từ năm 1905. Sau Cách mạng tháng Mười là ủy viên Phòng quân sự, chủ tịch ủy ban dự thẩm Tòa án cách mạng khu U-ran, phụ tá của ủy viên tư pháp khu U-ran, ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt khu U-ran. Từ cuối năm 1918 - phụ trách các ủy ban đặc biệt ở các khu phố Mát-xcơ-va, ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt Mát-xcơ-va. Trong những năm 1919 - 1920 là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết tỉnh, chủ tịch Ủy ban đặc biệt tỉnh và phó phòng bảo hiểm xã hội tỉnh Ê-ca-tê-rin-bua. Về sau công tác ở Bộ dân ủy thanh tra công nông. Trong những năm 1921 - 1923 là cán bộ Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước. Những năm sau đó làm công tác đảng, công tác kinh tế và hành chính. — 287, 342.

I-va-nốp — ủy viên Hội đồng cách mạng Quân đoàn lao động Cáp-ca-dơ. — 135.

K

Kê-man — xem A-ta-tuyéc.

Kha-la-tốp, A. B. (1896 - 1938) — đảng viên từ năm 1917.

Trong những năm 1918 - 1923 là ủy viên Ban lương thực của Xô-viết Mát-xcơ-va, ủy viên phụ trách Ủy ban lương thực tỉnh Mát-xcơ-va, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, chủ tịch ủy ban cung cấp cho công nhân của Hội đồng bộ trưởng dân ủy (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 704). — 105, 156, 171, 204, 206, 237, 275 - 276, 286, 362, 394, 427 - 428.

Khin-túc, L. M. (1868 - 1944) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ 1903, một phần tử men-sê-vich; gia nhập đảng bôn-sê-vich vào năm 1920.

Từ năm 1921 đến năm 1926 là chủ tịch Ban quản trị Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 775 - 776). — 179 - 180, 204, 324, 326, 366, 376.

Ki-dát, A. P. (1899 - 1959) — nữ đảng viên từ năm 1919 đến năm 1935. Từ tháng Mười một 1917 đến năm 1922 công tác ở ban thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 641). — 43, 44, 213, 269.

Ki-rin-lin, P. N. (1888 - 1955) — trong những năm 1918 - 1924 là giáo viên lao động của trường lao động I-a-rô-pô-lê-tơ huyện Vô-lô-cô-lam-xcơ. Người đề xướng là tổ chức xây dựng trạm điện I-a-rô-pô-lê-tơ trên sông La-ma và xây dựng một loạt trạm điện khác ở nông thôn. Trong những năm về sau là nhà thủy văn học, cán bộ của Tổng cục điện khí hóa nông nghiệp. Năm 1938 gia nhập đảng. Từ 1949 đến 1954 là chủ nhiệm một gian hàng trong khu Triển lãm nông nghiệp Liên-xô. — 19.

Ki-xê-lít, P. I-u. (1890 - 1940) — họa sĩ, công tác ở Bộ dân ủy giáo dục, về sau là một trong những người lãnh đạo "Hội liên hiệp họa sĩ của nước Nga cách mạng". — 231.

Kiéc-pi-tso-ni-cốp, V. Đ. (1881 - 1940) — kỹ sư công nghệ học.

Trong những năm 1920 - 1924 là phó cục trưởng trọng trách của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Là người phát minh (cùng với

R. E. Clát-xôn) ra phương pháp dùng sức nước để khai thác than bùn. Tác giả của nhiều công trình nghiên cứu về vấn đề này (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 776). — 328, 336.

Knê-lê (Kneler), *Mi-sen* — đại biểu Pháp tại Đại hội 1 Quốc tế Công đoàn đỏ (1921). — 372.

L

La-pi-n-xki, *P. L.* (*Lê-vin-xôn, I-a.*) (1879 - 1937) — đảng viên cộng sản, nhà kinh tế và nhà chính luận Ba-lan. Trong những năm 20 làm công tác ngoại giao ở nước ngoài với tư cách là cán bộ của Bộ dân ủy ngoại giao nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 705). — 319, 377.

La-rin, I-u. (*Lu-ri-ê, M. A.*) (1882 - 1932) — đảng viên từ tháng Tám 1917.

Trong những năm 1920 - 1921 là phó chủ tịch Hội đồng vận chuyển tối cao, ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước (từ tháng Năm 1921), ủy viên đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước (từ tháng Mười một 1921) (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 12, tr. 537; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 646). — 67 - 68, 101 - 102, 103, 349, 354, 357.

La-vrích. — 63.

Lê-gia-va, A. M. (1870 - 1937) — đảng viên từ năm 1904.

Trong những năm 1918 - 1920 là chủ tịch Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, từ 1920 đến 1925 là thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 665 - 666). - 13, 21 - 22, 97, 155, 168, 191, 196, 200 - 201, 206, 209, 221, 296, 308, 325 - 328, 333, 334, 363, 365, 366, 376.

Lê-nin, V. I. (*U-li-a-nốp, V. I.*) (1870 - 1924) — tài liệu về tiểu sử. — 4 - 5, 6, 9, 16, 26 - 27, 33, 41, 45, 55, 58, 61, 63 - 65, 75, 85, 87, 93, 95, 97, 99, 106, 108, 113 - 114, 119, 123 - 124, 127 - 128, 132 - 133, 135 - 136, 137 - 138, 140, 142, 144, 145, 150, 162 - 163, 171, 174, 186 - 188, 190, 191, 192 - 193, 194, 202 - 203, 209 - 210, 213 - 217, 223, 228 - 229, 245, 256 - 257, 260, 261 - 262, 263 - 264, 265 - 267, 269 - 270, 273 - 274, 284 - 285, 286, 289, 291, 301, 311 - 312,

315 - 316, 317, 319, 320, 322 - 323, 330 - 331, 337 - 338, 341, 342, 345, 351 - 352, 353 - 354, 357, 361, 365, 369, 371, 374 - 375, 377, 378 - 379, 401 - 402.

Lê-pê-sin-xcai-a, E. X. (1892 - 1959) — đảng viên từ năm 1919. Trong những năm 1918 - 1925, là cán bộ văn thư và thư ký của Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Phòng thư ký của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Từ năm 1925 đến năm 1956 là cán bộ khoa học của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô. — 68.

Lê-pê-sin-xcai-a, N. X. (1890 - 1923) — từ năm 1918 đến năm 1923 công tác ở ban thư ký của V. I. Lê-nin. — 68, 213, 217.

Lê-pê-sin-xki, P. N. (1868 - 1944) — đảng viên từ năm 1898.

Sau Cách mạng tháng Mười là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giáo dục nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục Tuốc-ke-xtan; trong những năm 1921 - 1924 công tác ở Ban sưu tầm, nghiên cứu và xuất bản tài liệu lịch sử Đảng cộng sản và Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 8, tr. 617). — 68.

Lê-vy (Levi), *Pôn* (1883 - 1930) — đảng viên Đảng dân chủ - xã hội Đức, luật sư. Tại Đại hội thành lập Đảng cộng sản Đức được bầu vào Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Đức. Tháng Hai 1921 ra khỏi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Đức. Tháng Tư 1921 bị khai trừ khỏi Đảng cộng sản vì vi phạm thô bạo kỷ luật đảng. Về sau trở lại Đảng dân chủ - xã hội (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 31, tr. 606 - 607). — 192 - 193, 233, 342, 346, 347, 359.

Li-béc-man, L. A. (1879 - 1938) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1902 đến năm 1904; từ năm 1905 đến năm 1920 là đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Trong những năm 1917 - 1920 là bí thư thành ủy Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng Ê-ca-tê-ri-nô-xláp. Năm 1921 gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga. Năm 1920, trưởng ban biên tập - xuất bản của công đoàn công nhân đường sắt và Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp; năm 1921 - tổng cục trưởng Tổng cục phát hành sách báo. Trong những năm 1922 - 1926 công tác ở Cục điện ảnh, Bộ dân ủy giáo dục, Xưởng nghệ thuật - kỹ thuật cao cấp. Trong những năm 1926 - 1937 là cán bộ chỉ đạo về báo chí trong Ban chấp hành trung

ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô, phóng viên báo "Sự thật" thường trú tại vùng mỏ Đôn-bát, trưởng ban công tác văn hóa - giáo dục ở phòng chính trị Cục đường sắt vùng Viễn Đông. — 251.

Li-da-rép, Ph. X. (1882 - 1937) — đảng viên từ năm 1904. Trong thời gian Cách mạng tháng Mười là ủy viên Ủy ban cách mạng khu phố Bu-tu-rô-xki và ủy viên hội đồng Đu-ma các khu phố Mát-xcơ-va. Trong những năm 1918 - 1920 là ủy viên Ban thường vụ tỉnh ủy Mát-xcơ-va Đảng cộng sản (b) Nga và ủy viên Ban chấp hành Xô-viết tỉnh, ủy viên Ủy ban lương thực tỉnh. Từ 1920 làm công tác đảng và xô-viết ở khu Đôn và vùng Xta-vrô-pôn: thành ủy viên Đảng cộng sản (b) Nga, chủ tịch ủy ban cách mạng và ban chấp hành Xô-viết tỉnh, bí thư tỉnh ủy Đảng cộng sản (b) Nga. Từ 1922 giữ trọng trách trong ngành vận tải đường sắt. Trong những năm 1930, 1933 - 1936 là hiệu trưởng Trường đại học kỹ sư vận tải đường sắt Mát-xcơ-va. Là ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết ba khoá, ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na (1928). — 279.

Li-giô (Liègeau). — 297.

Li-u-bô-vích, A. M. (1880 - 1938) — đảng viên từ năm 1917.

Sau Cách mạng tháng Mười là chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn bưu điện, về sau là thứ trưởng Bộ dân ủy bưu điện (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 645). — 16.

Lít-ken-xô, E. A. (1888 - 1922) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1904. Năm 1917 là ủy viên Ban chấp hành trung ương của những người men-sê-vích - quốc tế chủ nghĩa. Năm 1919 gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga. Năm 1920 là tổng cục phó Tổng cục giáo dục chính trị; từ năm 1921 là thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 779). — 26 - 27, 59, 70 - 71, 88, 91, 143, 172, 229, 234 - 235, 251 - 252, 255, 307, 330, 355 - 356.

Lít-vi-nốp, M. M. (1876 - 1951) — đảng viên từ năm 1898.

Sau Cách mạng tháng Mười làm công tác ngoại giao. Từ năm 1921 là thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 8, tr. 619). — 34, 372 - 373.

Lô-mô-nô-xốp, I-u. V. (sinh năm 1876) - chuyên gia trong lĩnh vực vận tải đường sắt, giáo sư; năm 1921 cầm đầu phái đoàn đường sắt để đặt mua đầu máy xe lửa, thiết bị đường sắt và các thiết bị kỹ thuật khác ở Thụy-điển và ở Đức. Ở lại nước ngoài không trở về nữa (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 646). — 25, 292 - 293.

Lô-mốp, A. (Ốp-pô-cốp, G. I.) (1888 - 1938) — đảng viên từ năm 1903.

Trong những năm 1918 - 1921 là ủy viên Đoàn chủ tịch và phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao; tổng cục trưởng Tổng cục lâm nghiệp (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 709 - 710). — 135, 147, 149, 168.

Lu-na-tsác-xki, A. V. (1875 - 1933) - tham gia phong trào cách mạng từ đầu những năm 90 của thế kỷ XIX. Sau Đại hội II của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, là người theo phái bên-sê-vích. Về sau tỏ ra dao động, xa rời chủ nghĩa bên-sê-vích. Tại Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga được kết nạp vào đảng bên-sê-vích cùng với tổ chức liên khu.

Sau Cách mạng tháng Mười đến năm 1929 là bộ trưởng Bộ dân ủy giáo dục (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 10, tr. 532 - 533). — 26 - 27, 59, 88, 143, 172, 176 - 177, 190, 199, 229, 230, 231.

Lu-tô-vi-nốp, I-u. Kh. (1887 - 1924) — đảng viên từ năm 1904.

Từ năm 1920 là ủy viên Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân kim khí, ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga; ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga. Trong thời gian tranh luận về công đoàn (1920 - 1921) - là một trong những người lãnh đạo nhóm "đội lập công nhân" chống đảng. Năm 1921 thôi không được giữ trọng trách trong công tác công đoàn và được bổ nhiệm làm phó đại diện thương mại của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 40, tr. 521 - 522). - 233, 289 - 295, 317, 321.

M

Ma-khnô, N. I. (1884 - 1934) - thủ lĩnh các toán cu-lắc vô chính phủ ở U-cra-i-na chống lại Chính quyền xô-viết trong những năm 1918 - 1921. Mùa xuân 1921, bọn thổ phỉ Ma-khnô bị quân đội xô-viết

tiêu diệt hoàn toàn. Bản thân Ma-khno bỏ chạy ra nước ngoài (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 38, tr. 610). — 52, 83, 112.

Ma-li-cốp (Ma-lúc), G. I. (1893 - 1963) — thợ lái tàu hoả, tham gia nội chiến, lái xe hỏa bọc thép. Đảng viên từ năm 1925. Về sau làm công tác kinh tế và chính quyền. — 63.

Ma-nu-in-xki, M. D. (1892 - 1955) — đảng viên từ tháng Bảy 1917. Từ tháng Ba 1919 đến tháng Năm 1922 công tác ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ: ủy viên phụ trách lương thực tỉnh (đến tháng Giêng 1921), phó chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh, đồng thời phụ trách Ban ruộng đất. Có làm ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga (năm 1921) (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 647). — 178, 340.

Ma-nu-tsa-ri-an-txơ, S. M. (1889 - 1969) — đảng viên từ năm 1918. Từ năm 1920 đến năm 1924, là thủ thư thư viện riêng của V. I. Lê-nin, về sau là của N. C. Crúp-xcai-a. Từ năm 1930 đến năm 1955 bà là cán bộ nghiên cứu bậc cao của Viện Mác - Ăng-ghen - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô. — 71, 369.

Mác (Marx), Các (1818 - 1883). — 78, 79 - 80.

Mác-cốp, X. Đ. (1880 - 1922) — đảng viên từ năm 1901. Từ năm 1919 là thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông. Từ năm 1920 phụ trách đường sắt Vla-đi-cáp-ca-dơ, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ. Là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 648). — 226, 393 - 394, 395, 396, 408.

Mác-ten-xơ, L. C. (1875 - 1948) — đảng viên từ năm 1893.

Từ tháng Giêng 1919 là đại diện nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Mỹ; sau những cố gắng nhằm bình thường hóa quan hệ với Mỹ nhưng không thành vì bị chính phủ Mỹ bác bỏ, năm 1921 đã bị trục xuất khỏi Mỹ. Sau khi về nước Nga xô-viết làm ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 783). - 98, 369 - 371, 380.

Mác-ti-nô-vích, N. N. (1883 - 1937) — nhà nghiên cứu phương Đông và Thổ-nhĩ-kỳ; trong những năm 1917 - 1922 là giáo sư Trường đại học các sinh ngữ phương Đông và cán bộ giảng dạy Trường

đại học tổng hợp Pê-tơ-rô-grát, cán bộ khoa học Viện bảo tàng Nga. Năm 1922 sang sống lưu vong ở Phần-lan, về sau sang Mỹ, phụ trách bộ phận các nước Xla-vơ trong thư viện của Quốc hội Mỹ. — 314.

Mác-tốp, L. (Txê-đéc-bau-mơ, I. Ô.) (1873 - 1923) — một trong những lãnh tụ men-sê-vích. Năm 1920 sang sống lưu vong ở Đức, xuất bản ở Béc-lingh tờ báo men-sê-vích phản cách mạng "Truyền tin xã hội chủ nghĩa" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 4, tr. 661). — 197, 312.

Mác-tu-nốp, B. X. (1882 - 1951) — giáo sư (1918), tiến sĩ luật học (1940). Từ năm 1908 đến năm 1950 công tác ở Trường đại học tổng hợp quốc gia Lê-nin-grát và tại các trường khác ở Lê-nin-grát. Tác giả của nhiều công trình khoa học trong lĩnh vực dân luật, luật ruộng đất và quyền tác giả. — 314.

Mác-xi-mốp, C. G. (1894 - 1939) — đảng viên từ năm 1914.

Trong những năm 1920 - 1921 là chủ tịch phòng công nghiệp Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao ở U-ran, phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng phụ trách việc khôi phục công nghiệp U-ran (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 813 - 814). — 416 - 417.

Mai-a-cốp-xki, V. V. (1893 - 1930) — nhà thơ xô-viết. — 230 - 231.

Mai-xki, I. M. (sinh năm 1884) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1903, trước năm 1918 là một phần tử men-sê-vích. Năm 1918 là người quản lý cơ quan lao động của Ủy ban các nghị viên Quốc hội lập hiến ở Xa-ma-ra. Sau khi đoạn tuyệt với chủ nghĩa men-sê-vích, tháng Hai 1921 gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga; làm trưởng phòng kinh tế của Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri. Từ năm 1922 làm công tác ngoại giao (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 26, tr. 531) — 312.

Man-kin, B. Ph. (1891 - 1938) — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng từ năm 1908, một trong những người tổ chức Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả và ủy viên Ban chấp hành trung ương của đảng đó. Mùa xuân 1918 gia nhập đảng bôn-sê-vích. Trong những năm 1919 - 1921 lãnh đạo Tổng cục phát hành sách báo (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 651). — 85.

Man-txan (Maltzan), *A-đôn-phơ Ghê-ôóc-gơ Ốt-tô* (1877 - 1927) — nhà ngoại giao Đức. Bắt đầu công tác ngoại giao từ năm 1908. Từ tháng Chạp 1921 là vụ trưởng Vụ phương Đông trong Bộ ngoại giao Đức; từ tháng Chạp 1922 là thứ trưởng Bộ ngoại giao. Tham dự Hội nghị Giê-nơ và soạn thảo hiệp ước Ra-pan. Trong những năm 1925 - 1927 là đại sứ Đức ở Mỹ. — 373.

Man-txép, V. N. (1888 - 1939) — đảng viên từ năm 1906. Từ năm 1919 công tác ở U-cra-i-na, làm ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 649). — 81 - 82.

Mê-den-txép, I. I. (sinh năm 1888) — đảng viên từ năm 1919; thợ nguội. Từ năm 1910 đến năm 1917 là lính thợ trong quân đội. Từ năm 1917 đến năm 1920 công tác ở các tổ chức công đoàn Pê-tơ-rô-grát, Xa-ma-ra, Đôn-bát. Năm 1921 là ủy viên Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân mỏ, trưởng Phòng phương Nam của Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân mỏ, chủ tịch công đoàn tỉnh Đô-nét-xơ. — 374.

Mê-sê-ri-a-cốp, N. L. (1865 - 1942) — đảng viên từ năm 1901.

Trong những năm 1920 - 1924 là trưởng ban biên tập Nhà xuất bản quốc gia, ủy viên ban biên tập báo "Sự thật" (1918 - 1922) (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 8, tr. 623 - 624); tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 784). — 262 - 263, 369.

Men-gin-xki, V. P. (1874 - 1934) — đảng viên từ năm 1902.

Từ năm 1919 làm công tác lãnh đạo trong Ủy ban đặc biệt toàn Nga (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 23, tr. 549 - 550). — 95, 374 - 375.

Mi-kha-lép, C. I-a. — 33.

Mi-khai-lốp (Ê-lin-xôn), L. M. (1872 - 1928) — đảng viên từ 1900, tích cực tham gia cách mạng 1905 - 1907. Làm công tác đảng ở Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát. Tham gia thành lập tờ báo bôn-sê-vích "Ngôi sao", cộng tác với báo "Sự thật". Từ tháng Ba 1917 là chủ tịch Ban chấp hành đảng bộ Pê-tơ-rô-grát Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Trong những năm 1917 - 1921 là ủy viên đoàn chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Pê-tơ-rô-grát, ủy viên Ban kiểm tra của Ban chấp hành đảng bộ Pê-tơ-rô-grát, phụ trách Sở công trình công cộng của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát. Năm 1922 là đại

diện toàn quyền ở Na-uy; trong những năm 1923 - 1924 là phái viên của Bộ dân ủy ngoại giao ở Tuốc-ke-xtan, ủy viên Cục Trung Á của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, từ năm 1924 là thư ký trọng trách của hội những người bôn-sê-vích lão thành. — 282.

Mi-khai-lốp-xki, I. O. (sinh năm 1876) — kỹ sư công nghệ học. Sau Cách mạng tháng Mười công tác tại nhà máy luyện kim Ô-nê-ga và nhà máy cơ khí ở Pê-tơ-rô-grát. Trong những năm 1919 - 1928 là ủy viên ban lãnh đạo, trưởng phòng chứng nhận phát minh, phó chủ tịch, chủ tịch và chuyên viên chính của Ủy ban sáng chế phát minh của Ban khoa học - kỹ thuật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Về sau công tác ở Viện quốc gia về thiết kế các nhà máy kim khí. — 207.

Mi-khen-xôn, V. A. (1860 - 1927) — nhà vật lý; trong những năm 1884 - 1887 là thư ký ban vật lý của Hội những người ham thích khoa học tự nhiên; năm 1887 là phó giáo sư Trường đại học tổng hợp Mát-xcơ-va. Từ năm 1894 đến năm 1927 là giáo sư vật lý và khí tượng Học viện nông nghiệp Pê-tơ-rô-grát - Ra-du-mốp-xcơ (nay là Học viện nông nghiệp mang tên C. A. Ti-mi-ri-a-đép), giám đốc đài thiên văn Viện hàn lâm khoa học Liên-xô. Trong những năm cuối đời, nghiên cứu phép đo nhật xạ và những vấn đề khí tượng học. Tác giả của nhiều công trình khoa học. — 2.

Mi-li-u-tin, V. P. (1884 - 1938) - đảng viên từ năm 1910.

Trong những năm 1918 - 1921 là phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Tại Đại hội IX, X của đảng được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 713 - 714; t. 35, tr. 625). — 22 - 23, 69, 96, 196.

Moóc-đvin-cô, A. C. (1867 - 1938) — nhà động vật học. Từ năm 1911 công tác ở Viện bảo tàng động vật học Viện hàn lâm khoa học (từ năm 1931 là Viện động vật học thuộc Viện hàn lâm khoa học Liên-xô). Tác giả nhiều tác phẩm và công trình nghiên cứu về hình thái học, giải phẫu học, phân loại học và phân loại hệ động vật loại rệp, có ý nghĩa trong việc chống các côn trùng có hại cho cây cối. — 314.

Moóc-đvin-kin, V. I-u. (1889 - 1946) - trong những năm 1907 - 1910, là đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng; từ năm 1917 đến năm 1937, ở trong đảng bôn-sê-vích. Trước Cách mạng tháng Mười là kế toán viên, ủy viên ban biên tập báo "Xi-bi-ri mới" ở Iéc-cút-

xơ. Từ tháng Mười một 1917 đến tháng Mười 1918, là thư ký trọng trách của ban biên tập báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga". Trong những năm 1918 - 1919 phụ trách bộ phận biên tập của Ban thanh tra quân sự tối cao, về sau là chủ bút báo "Hồng quân" ở Ki-ép. Trong những năm 1919 - 1921 là phó trưởng ban cổ động - tuyên truyền của Nhà xuất bản quốc gia, đồng thời phụ trách phòng báo chí của ban đặc nhiệm thuộc Ủy ban đặc biệt toàn Nga. Trong những năm 1922 - 1931 công tác ở Tổng cục bảo vệ bí mật quân sự và bí mật quốc gia trên báo chí, về sau ở Nhà xuất bản nghệ thuật tạo hình quốc gia. Trong những năm 1923 - 1924 tham gia phái đối lập tơ-rốt-kit. — 176.

Mô-lô-tốp (Xcơ-ri-a-bin), V. M. (sinh năm 1890) — đảng viên từ năm 1906. Tại Đại hội IX của đảng được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương; tại Đại hội X được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương. Sau Đại hội X là bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, ủy viên dự khuyết Bộ chính trị.

Tháng Sáu 1957, Hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô quyết định đưa ra khỏi Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương và ra khỏi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô vì hoạt động bè phái; năm 1962 bị khai trừ khỏi đảng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 755). - 180, 190 - 191, 195, 218 - 220, 239 - 240, 253, 269, 279, 307, 309 - 310, 321 - 232, 339 - 341, 351 - 352, 356, 359 - 360.

Mu-ra-lốp, N. I. (1877 - 1937) - đảng viên từ năm 1903.

Từ tháng Tám 1920, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp, từ tháng Ba 1921 là tư lệnh quân khu Mát-xcơ-va (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 716). — 72, 92 - 93.

Mu-skê-tô-va, E. P. - mẹ của nhà địa chất Đ. I. Mu-skê-tốp. — 168.

Mu-skê-tốp, Đ. I. (sinh năm 1882) - nhà địa chất; từ năm 1919 đến năm 1936 làm giám đốc Trường đại học mỏ Lê-nin-grát. Trong những năm 30 trực tiếp tham gia công tác của Viện địa - vật lý ứng dụng, Viện địa chấn học thuộc Viện hàn lâm khoa học Liên-xô, Viện địa chất thuộc Viện hàn lâm khoa học Liên-xô v. v.. — 168.

Mu-xa-bê-cốp, G. M. (1888 - 1938) - đảng viên từ năm 1918. Tham gia phong trào cách mạng từ năm 1912. Trong những năm 1917 -

1918 là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết Cu-ba (A-déc-bai-gian), ủy ban lương thực huyện, trưởng ban Hồi giáo của đảng bộ A-xơ-ra-khan Đảng cộng sản (b) Nga. Năm 1918 (từ tháng Chạp) là phó chủ tịch Ủy ban lương thực tỉnh Ba-cu. Từ mùa xuân 1920, là bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết A-déc-bai-gian. Năm 1921 là ủy viên đặc biệt của huyện Cu-ba. Từ năm 1922 là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết A-déc-bai-gian. Là ủy viên đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) A-déc-bai-gian, ủy viên đoàn chủ tịch Ban chấp hành đảng bộ khu Da-cáp-ca-dơ. Từ Đại hội XIV của đảng - ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 189.

Mu-xơ, G. I. (sinh năm 1899) — năm 1906 là đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng; trong những năm 1914 - 1917 là một phần tử men-sê-vich theo chủ nghĩa quốc tế. Từ năm 1918 là đảng viên Đảng cộng sản (b) Nga. Trong những năm 1918 - 1921 là ủy viên ban lãnh đạo phòng nhà đất và phòng công trình của Xô-viết Mát-xcơ-va, công tác trong Hồng quân và làm công tác công đoàn. Từ năm 1921 công tác trong hệ thống Bộ dân ủy giao thông. Từ năm 1933 đến năm 1935 công tác ở Tổng công ty buôn bán với nước ngoài. Năm 1935 bị khai trừ khỏi đảng vì lạm dụng chức vụ. Về sau làm quản đốc phân xưởng sửa chữa lớn thiết bị của nhà máy ô-tô Mát-xcơ-va. — 227.

Mút-xu-ri. — 194.

N

Na-ri-ma-nốp, Na-ri-man Kéc-ba-lai Nát-gia-phơ-ô-glư (1871 - 1925) — nhà hoạt động nhà nước xô-viết. Năm 1920 là chủ tịch Ủy ban cách mạng A-déc-bai-gian, sau đó là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết A-déc-bai-gian (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 653). — 47, 152, 155.

Nê-mít-txơ, A. V. (1879 - 1967) — năm 1917 là sư đoàn trưởng sư đoàn khu trục hạm thuộc Hạm đội Hắc hải. Sau Cách mạng tháng Mười, theo Chính quyền xô-viết. Năm 1919 là tư lệnh Hạm đội Hắc hải, tham mưu trưởng tập đoàn quân xô-viết miền Nam, sau đó là tham mưu trưởng Quân đoàn 12. Tháng Ba 1920 được bổ nhiệm làm tư lệnh lực lượng hải quân của nước Cộng hòa liên

bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Về sau là cán bộ giảng dạy ở các học viện quân sự và ở các cương vị khác. — 138.

Ni-cô-la-ép, A. M. (1887 - 1938) — đảng viên từ năm 1904.

Trong những năm 1918 - 1924 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy bưu điện và chủ tịch Hội đồng vô tuyến điện (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 653 - 654). — 186 - 187, 198, 301 - 302.

Nô-ghin, V. P. (1878 - 1924) — đảng viên từ năm 1898.

Trong những năm 1918 - 1924, là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, tổng cục trưởng Tổng cục quản lý các xí nghiệp dệt, tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp bông, chủ tịch Ban quản trị Xanh-đi-ca sợi toàn Nga (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, tr. 580 - 581; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 816). — 254 - 255.

O

Oóc-đi-giô-ni-kít-dê (Xéc-gơ), G. C. (1886 - 1937) — đảng viên từ năm 1903.

Trong những năm nội chiến là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng Quân đoàn 16, 14 và mặt trận Cáp-ca-dơ. Trong những năm 1920 - 1921 là một trong những người tổ chức cuộc đấu tranh cho Chính quyền xô-viết ở A-déc-bai-gian, Ác-mê-ni-a và Gru-di-a. Trong những năm 1921 - 1926, là chủ tịch Cục Cáp-ca-dơ của Ban chấp hành trung ương, về sau là bí thư Ban chấp hành đảng bộ khu Da-cáp-ca-dơ, đồng thời là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng Liên-xô. Tại Đại hội X của đảng được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 788; tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 501 - 502). — 56, 82, 87, 139, 152, 153, 163 - 164, 175, 189, 194, 197, 254, 327, 361, 386 - 387.

Ô

Ô-bu-khơ, V. A. (1870 - 1934) — đảng viên từ năm 1894, bác sĩ.

Trong những năm 1919 - 1929, là giám đốc Sở y tế Mát-xcơ-va (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 655). — 319.

Ô-xát-tsi, P. X. (1866 - 1943) — chuyên gia lớn trong lĩnh vực kỹ thuật điện. Sau khi tốt nghiệp Trường đại học kỹ thuật điện Pê-téc-bua vào năm 1890, ở lại trường làm công tác giảng dạy, làm giáo sư rồi làm hiệu trưởng. Từ năm 1921 là phó chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 788 - 789). — 102, 323.

Ô-xin-xki, N. (Ô-bô-len-xki, V. V.) (1887 - 1938) — đảng viên từ năm 1907.

Trong những năm 1921 - 1923 là thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 654; t. 44, tr. 789; t. 51, tr. 655). - 75, 84, 93, 108 - 110, 122, 239, 244, 260 - 261.

Ô-xtô-ri-a-cốp, P. A. (1887 - 1952) — kỹ sư, bác học, chuyên gia về kỹ thuật vô tuyến điện. Trong những năm 1918 - 1927 công tác ở Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rôt; năm 1921 dưới sự lãnh đạo của ông đã bắt đầu xây dựng trạm truyền thanh vô tuyến điện mang tên Quốc tế cộng sản ở Mát-xcơ-va. Trong những năm 1929 - 1941 giảng dạy ở Trường đại học thông tin kỹ thuật điện Mát-xcơ-va; từ năm 1944 làm việc ở Viện nghiên cứu khoa học thông tin. Tác giả của những công trình về kỹ thuật vô tuyến điện và lịch sử phát triển kỹ thuật vô tuyến ở Liên-xô. Đảng viên từ năm 1945. — 67.

P

Pa-vlô-vích, M. P. (Ven-tman, M. L.) (1871 - 1927) - đảng viên dân chủ - xã hội, trước Cách mạng tháng Mười là men-sê-vích.

Trong những năm 1921 - 1923, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy dân tộc và hội trưởng Hội Đông phương học (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 502). — 302 - 304, 377.

Pa-vlô-vích, X. A. (sinh năm 1884) - nhà sư phạm, nhà nghiên cứu phương pháp giảng dạy khoa học tự nhiên, từ năm 1935 là giáo sư. Từ năm 1904 đến năm 1964, làm công tác sư phạm, sau đó cũng làm công tác nghiên cứu giáo dục pháp tại Trường phụ nữ cao cấp, trường trung học, Trường trung cấp thương mại Tê-ni-sép và các trường đại học sư phạm ở Lê-nin-grát. Tác giả của nhiều cuốn sách và bài viết về phương pháp giảng dạy khoa học tự nhiên. — 88.

- Pa-vlóp, I. P.* (1849 - 1936) - nhà sinh lý học xuất sắc của Nga, viện sĩ (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 675). — 56, 390.
- Pay-ke-xơ, A. C.* (1873 - 1958) — trước năm 1917 là một phần tử men-sê-vích, năm 1918 gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga. Trong những năm 1918 - 1920, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước và Bộ dân ủy thanh tra công nông, ủy viên Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri. Trong những năm 1921 - 1922, là đặc phái viên của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga tại Trung-quốc, về sau là đại diện toàn quyền tại Lit-va. Từ năm 1923 công tác ở Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. — 326, 339.
- Pê-scốp, M. A.* (1897 - 1934) — đảng viên từ tháng Ba 1917, con trai của M. Goóc-ki. Sau Cách mạng tháng Mười làm phó quản trị điện Crem-li, sau đó ở trong Hồng quân, đã từng làm cán bộ Đội huấn luyện quân sự phổ thông. Từ tháng Ba 1912, là giao thông viên ngoại giao của Bộ dân ủy ngoại giao nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Từ cuối năm 1923, là thư ký riêng của M. Goóc-ki. — 372 - 373.
- Pê-sê-khôn-nốp, A. V.* (1867 - 1933) — năm 1917, là bộ trưởng Bộ lương thực trong Chính phủ lâm thời tư sản. Năm 1921 công tác ở Cục thống kê trung ương U-cra-i-na. Năm 1922 vì tham gia tổ chức phản cách mạng "Hội phục hưng" nên bị trục xuất ra nước ngoài (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 7, tr. 575; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 758 - 759). — 77, 81, 82.
- Pê-tơ-rốp, G. X.* (1886 - 1957) - nhà hóa học công nghệ học, một trong những người tổ chức sản xuất chất dẻo ở trong nước. Từ năm 1934, là giáo sư Trường đại học kỹ thuật hóa học Mát-xcơ-va. - 207.
- Pê-tơ-rốp-xki, G. I.* (1878 - 1958) — đảng viên từ năm 1897. Từ năm 1919 đến năm 1938, là chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn U-cra-i-na. Tại Đại hội X của đảng được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 23, tr. 553). — 145, 154, 252 - 253.
- Phan-kne, X. A.* (1890 - 1938) - nhà kinh tế học, giáo sư. Trong những năm 1918 - 1921, làm vụ phó Vụ nghiên cứu kinh tế của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, làm công tác nghiên cứu kinh tế trong Ủy ban vật giá của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, phụ tá

- cán bộ tổ chức công tác kế toán - thống kê ở Tổng cục công nghiệp nhiên liệu của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, ở Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa. Từ giữa năm 1921 đến năm 1924, là ủy viên ban thống kê - kinh tế của Ủy ban kế hoạch nhà nước, đồng thời là ủy viên ban lãnh đạo Viện kinh tế trực thuộc Trường đại học tổng hợp quốc gia I Mát-xcơ-va. Trong những năm 1925 - 1927 là trưởng ban kinh tế thế giới của hội đồng nghiên cứu tình hình thuộc Ủy ban kế hoạch nhà nước. — 147.
- Phen-đman (Pa-vlô-vê-txơ), G. C.* (1893 - 1936) — ở trong đảng từ năm 1914. Năm 1917, là thư ký ủy ban công xưởng của nhà máy Mi-khen-xôn (ngày nay là nhà máy mang tên Vla-đi-mia I-lích) ở Mát-xcơ-va. Từ năm 1918 đến năm 1923 công tác ở Xô-viết Mát-xcơ-va, là ủy viên đoàn chủ tịch Xô-viết Mát-xcơ-va. Năm 1921, chủ tịch ban lãnh đạo Sở quản lý các công trình công cộng Mát-xcơ-va. Từ 1923 đến 1933 công tác tại cơ quan đại diện thương mại ở Béc-lanh, chánh văn phòng Hội đồng kinh tế Trung Á, cục phó Cục cung cấp bông thuộc Tổng cục công nghiệp bông. Năm 1927 bị khai trừ khỏi đảng. Từ năm 1933 viết văn. — 319.
- Phê-đơ-rốp-xki, N. M.* (1886 - 1956) — đảng viên từ năm 1904, nhà khoáng vật học. Trong những năm 1918 - 1920, là vụ trưởng Vụ khai khoáng thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na v.v.. Tham gia tổ chức Học viện mỏ Mát-xcơ-va. Trong những năm 1921 - 1922, làm trưởng Phòng khoa học và kỹ thuật nước ngoài tại Béc-lanh. Trong những năm 1922 - 1927 là ủy viên ban lãnh đạo Ban khoa học - kỹ thuật của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Từ năm 1923 đến năm 1937, làm giám đốc Viện nghiên cứu nguyên liệu khoáng chất toàn Liên-xô, từ năm 1954 là trưởng ban khoáng vật học thực nghiệm và luyện kim thuộc Viện nghiên cứu nguyên liệu khoáng chất toàn Liên-xô. Từ năm 1933 là viện sĩ thông tấn Viện hàn lâm khoa học Liên-xô. — 340 - 341.
- Phô-min, V. V.* (1884 - 1942) — đảng viên từ năm 1910.

Trong những năm 1918 - 1920, là ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga. Trong những năm 1919 - 1923, là chính ủy quân sự phụ trách thiết quân luật ở đường sắt, chủ tịch Hội đồng vận chuyển tối cao, thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 676). — 24, 87, 110 - 111, 113, 181, 198, 296, 299, 335, 427 - 428.

Phô-ti-ê-va, L. A. (sinh năm 1881) — đảng viên từ năm 1904.

Từ năm 1918 là thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng, đồng thời là thư ký của V. I. Lê-nin (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 790). — 250, 261, 264 - 265, 266, 333 - 334, 349.

Phruê-lích (Fröhlich), *Pôn* (1884 - 1953) — từ năm 1919 đến năm 1924, là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Đức; tham gia Đại hội III Quốc tế cộng sản với tư cách là đại biểu của Đảng cộng sản thống nhất Đức. Tháng Chạp 1928 bị khai trừ khỏi Đảng cộng sản Đức vì hoạt động bè phái (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 49, tr. 873). — 357.

Phrum-kin, M. I. (1878 - 1939) — đảng viên từ năm 1898.

Trong những năm 1920 - 1921, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, phái viên của Bộ dân ủy lương thực tại Bắc Cáp-ca-dơ (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 38, tr. 612). — 29, 39 - 40, 77, 89, 95, 129, 171, 189, 205, 324 - 325, 326, 333, 362, 364, 365 - 366, 376, 394 - 395, 408, 412 - 413, 418.

Phrun-dê, M. V. (1885 - 1925) — đảng viên từ năm 1904.

Từ tháng Chạp 1920, là phái viên của Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa tại U-cra-i-na, tư lệnh các lực lượng vũ trang U-cra-i-na và Crum, phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy U-cra-i-na, phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng tại U-cra-i-na; ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản U-cra-i-na và ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết U-cra-i-na. Tại Đại hội X của Đảng cộng sản (b) Nga được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 723 - 724). — 52, 154, 252 - 253, 387 - 388.

Pi-a-ta-cốp, G. L. (1890 - 1937) — đảng viên từ năm 1910.

Trong những năm 1920 - 1921 là tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp than đá Đôn-bát. Trong thời gian tranh luận về công đoàn, theo lập trường của Tơ-rốt-xki (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 656 - 657; t. 51, tr. 658). — 137, 154, 187 - 188, 374.

Pi-vô-va-rốp, Ph. N. (sinh năm 1877) — chuyên gia về công nghiệp ướp lạnh thịt và cá. Từ năm 1913 đến năm 1919, là phái viên phụ trách xây dựng nhà máy ướp lạnh ở A-xtơ-ra-khan và giám đốc

Công ty "Nhà máy ướp lạnh A-xtơ-ra-khan". Trong những năm 1919 - 1924, là cán bộ Tổng cục quản lý các nhà máy ướp lạnh, phái viên của Bộ dân ủy lương thực phụ trách ngành đánh cá ở Xi-bi-ri, cố vấn của Tổng cục công nghiệp đánh cá, giám đốc doanh nghiệp cá ở Muốc-man-xcơ; từ năm 1924 đến năm 1930, là cán bộ của Hội thương mại Anh - Xô tại Luân-đôn, về sau là cán bộ của Công ty cá quốc doanh miền Bắc "Liên đoàn đánh cá" ở Muốc-man-xcơ. — 244.

Pla-tô-nốp, A. P. (sinh năm 1894) — từ tháng Ba 1920 đến tháng Bảy 1921, là người quản lý chủ chốt, quản trị trưởng của điện Crem-li và Nhà Xô-viết (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 658). — 23, 137, 378.

Plê-kha-nốp, G. V. (1856 - 1918) — nhà hoạt động lỗi lạc của phong trào công nhân Nga và quốc tế, người đầu tiên tuyên truyền chủ nghĩa Mác ở Nga.

Không tán thành Cách mạng tháng Mười, nhưng không tham gia hoạt động chống Chính quyền xô-viết (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 7, tr. 575 - 576; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 760 - 761). — 227.

Pô-chi-a-ép, A. I. (1888 - 1939) — ở trong đảng từ 1917 đến 1923.

Trong những năm 1920 - 1921, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp đánh cá (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 659). — 217, 286.

Pô-crốp-xki, M. N. (1868 - 1932) — đảng viên từ năm 1905.

Từ năm 1918 là thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 718 - 719). — 6, 30, 53, 56, 70 - 71, 85, 88, 115, 143, 162 - 163, 172, 199, 229, 231, 234, 235, 255, 306, 307.

Pô-pốp, P. I. (1872 - 1950) — đảng viên từ năm 1924.

Từ năm 1918 là cục trưởng Cục thống kê trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 38, tr. 614). — 8, 57, 103, 196.

Pô-xtơ-ni-cốp, A. M. (1886 - 1937) - đảng viên từ năm 1904. Năm 1917, là thư ký trọng trách của đoàn chủ tịch công đoàn công nhân đường sắt toàn Nga, ủy viên Hội đồng trung ương các công đoàn

toàn Nga và ủy viên Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Năm 1918, là cán bộ thanh tra của Bộ dân ủy giao thông ở các mặt trận phía Đông, phía Tây và U-cra-i-na. Từ tháng Mười 1919 là trưởng phòng quân nhu của Quân đoàn 4 và khu Pê-téc-bua. Trong những năm 1920 - 1921, là bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông U-cra-i-na, ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn U-cra-i-na khóa 5. Từ năm 1925 đến năm 1937 giữ cương vị trọng trách trong ngành vận tải đường sắt ở Mát-xcơ-va: là thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông, tổng giám đốc ngành vận tải đường sắt, giám đốc đường sắt Mát-xcơ-va - Bê-lô-ru-xi-a và Mát-xcơ-va - Ca-dan, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông, tổng cục trưởng Tổng cục chế tạo máy móc vận tải của Bộ dân ủy giao thông Liên-xô. — 387 - 388.

Prê-ô-bra-gien-xcai-a, N. A. (sinh năm 1901) — đảng viên từ năm 1927, con gái của A. A. Prê-ô-bra-gien-xki (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 47, tr. 443).

Năm 1921, là nữ sinh viên Trường đại học tổng hợp Mát-xcơ-va. Trong những năm 1929 - 1939 công tác ở Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, ở Trường đại học thương nghiệp xô-viết và Viện Mác - Ăng-ghen - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Từ năm 1939 là trưởng phòng tài chính của Nhà máy sản xuất ống Mát-xcơ-va. — 23.

Prê-ô-bra-gien-xki, E. A. (1886 - 1937) — đảng viên từ năm 1903.

Từ tháng Ba 1921, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính, sau đó là tổng cục trưởng Tổng cục giáo dục kỹ thuật chuyên nghiệp thuộc Bộ dân ủy giáo dục. Trong thời gian tranh luận về công đoàn (1920 - 1921), theo lập trường của Tô-rốt-xki (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 725; t. 51, tr. 660). — 146 - 147, 199, 330 - 331.

Prô-cô-pô-vích, X. N. (1871 - 1955) — nhà kinh tế học và nhà chính luận tư sản. Tham gia phong trào hợp tác xã. Năm 1921 tham gia Ủy ban cứu đói toàn Nga; đã cùng với các thành viên khác định sử dụng tổ chức này vào mục đích phản cách mạng. Năm 1922 bị trục xuất ra nước ngoài vì hoạt động chống Chính quyền xô-viết (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.6, tr. 721). — 146.

Prô-do, V. X. (1884 - 1962) — đảng viên từ năm 1905, tham gia cách mạng 1905 - 1907 ở Pê-téc-bua. Trước Cách mạng tháng Mười là điện báo viên, nhân viên văn phòng, cán bộ kỹ thuật của một hạt

đường sắt. Trong những năm 1918 - 1919, là chính ủy công trường xây dựng đường sắt chiến lược - quân sự, chính ủy và sau là cục trưởng Cục xây dựng đường sắt nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Trong những năm 1920 - 1922, là cục trưởng Cục xây dựng đường sá của Ủy ban các công trình nhà nước thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, phó chủ nhiệm và Ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban các công trình nhà nước trung ương, chủ nhiệm Ủy ban các công trình nhà nước Tuốc-ke-xtan. Năm 1922 ra khỏi đảng. Từ năm 1922 đến năm 1956 làm công tác kinh tế và hành chính ở nhiều cơ quan nhà nước và trong ngành xây dựng. — 227.

Pu-skin, A. X. (1799 - 1837) — nhà thơ Nga vĩ đại. — 229, 255.

R

Ra-bi-nô-vích, Ph. I-a. (1885 - 1937) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ xã hội Nga từ năm 1902, một phần tử men-sê-vích; từ năm 1919 là đảng viên Đảng cộng sản (b) Nga. Trong những năm 1919 - 1920, là chánh văn phòng Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Tuốc-ke-xtan và chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy Tuốc-ke-xtan. Trong những năm 1920 - 1922 lãnh đạo ban thư ký Bộ dân ủy ngoại thương, phó phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng và Bộ dân ủy ngoại thương ở Da-cáp-ca-dô. Trong những năm 1922 - 1925, là ủy viên và sau đó là giám đốc ban quản trị Hội thương mại Anh - Xô tại Luân-đôn; phó đại diện thương mại ở Anh. Trong những năm 1926 - 1930, là chủ tịch ban quản trị Liên hiệp các hợp tác xã tiêu dùng khu U-ran, ủy viên ban quản trị Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng; từ năm 1930 đến năm 1937 làm công tác trọng trách trong Bộ dân ủy ngoại thương và Bộ dân ủy lâm nghiệp Liên-xô. — 327.

Ra-cốp-xki, Kh. G. (1873 - 1941) — đảng viên từ năm 1917.

Từ năm 1918, là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy U-cra-i-na. Tại Đại hội X của đảng được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 26, tr. 541). - 100 - 101, 104 - 105, 117, 119, 252 - 253, 397 - 398.

Ra-đếch, C. B. (1885 - 1939) — đảng viên từ năm 1917.

Năm 1918, là "người cộng sản cánh tả". Từ tháng Ba 1920, là bí thư Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Tại các đại hội VIII - XII của đảng được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương (xem

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 660 - 661). - 284 - 285, 319, 344, 345, 348.

Ra-khi-a, E. A. (1886 - 1936) — đảng viên từ năm 1903. Tham gia tích cực phong trào cách mạng ở Nga và ở Phần-lan. Tháng Bảy 1917 tham gia tích cực vào việc bí mật đưa V. I. Lê-nin sang Phần-lan tránh sự truy lùng của Chính phủ lâm thời, tháng Mười lại đưa trở về Nga. Năm 1918 chỉ huy các đơn vị Đội cận vệ đỏ trong cuộc cách mạng công nhân ở Phần-lan. Năm 1919 chỉ huy các binh đoàn đấu tranh chống I-u-đê-ních. Sau nội chiến, làm công tác quân sự. Ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Phần-lan. — 95.

Rai-kho, I-a. X. (Tô-mát) (sinh năm 1886) — từ mùa thu 1919 đến tháng Tư 1925 phụ trách nhà xuất bản của Quốc tế cộng sản ở Béc-ling. Về sau xa rời phong trào cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 661). — 233.

Ram-din, L. C. (1887 - 1948) — nhà bác học nổi tiếng trong lĩnh vực kỹ thuật nhiệt. Từ 1920, là giáo sư Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va. Năm 1921 là ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 795). — 183, 185, 226, 349.

Rát-tsen-cô, I. I. (1874 - 1942) — đảng viên từ năm 1898.

Từ năm 1918 là một trong những người tổ chức và lãnh đạo công nghiệp than bùn; tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp than bùn (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 795). — 167, 182, 191 - 192, 263 - 264, 282, 285, 304, 328 - 329, 333, 336 - 337.

Rây-nê, T. E. - kỹ sư, phụ trách phòng kế toán và cung cấp, ủy viên ban lãnh đạo Hội đồng mỏ trực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao năm 1919; năm 1921 được Hội đồng mỏ phái ra nước ngoài công tác. — 308.

Ri-a-da-nốp (Gôn-đen-đác), D. B. (1870 - 1938) - đảng viên Đảng dân chủ - xã hội, một phần tử men-sê-vích; tại Đại hội VI của đảng được kết nạp vào Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga.

Từ năm 1921 là giám đốc Viện C. Mác và Ph. Ăng-ghen (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 7, tr. 579 - 580). — 78, 79 - 80.

Rin-gô, I. A. (1883 - 1946) - kỹ sư; từ năm 1905 đến năm 1918 học và làm việc ở Pháp và Thụy-sĩ. Sau khi ở nước ngoài trở về, trong

những năm 1918 - 1922 làm trưởng ban điện lực tỉnh Mát-xcơ-va, cán bộ kỹ thuật điện của tỉnh, sau đó là giám đốc Sở lắp điện thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân Mát-xcơ-va và vụ trưởng Vụ điện khí hóa nhỏ thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Về sau - cán bộ ngành công nghiệp hóa chất. — 19.

Rít (Reed), Giôn (1887 - 1920) — nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân Mỹ, nhà văn và nhà chính luận. Năm 1917 đến nước Nga. Hoan nghênh Cách mạng tháng Mười và viết cuốn sách "Mười ngày rung chuyển thế giới" nói về Cách mạng tháng Mười. V. I. Lê-nin đã viết lời tựa cho cuốn sách này. Tham gia tổ chức Đảng cộng sản Mỹ. Năm 1919 được bầu làm ủy viên Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Mất ở Mát-xcơ-va, được mai táng ở tưởng Crem-li (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 40, tr. 530). — 390.

Rô-da-nốp, V. N. (1872 - 1934) — thầy thuốc lâm sàng nổi tiếng. Từ 1910 trưởng khoa ngoại của bệnh viện Xôn-đa-ten-cốp (nay là bệnh viện mang tên X. P. Bốt-kin). Tham gia điều trị V. I. Lê-nin. Từ 1931 là giáo sư Học viện trung ương bồi dưỡng bác sĩ. Người tổ chức và chủ bút nhiều tạp chí ngoại khoa. — 241.

Rô-do-mi-rô-vích, E. Ph. (Tơ-rôi-a-nốp-xcai-a) (1886 - 1953) — đảng viên từ năm 1904. Sau Cách mạng tháng Mười, làm công tác đảng và công tác chính quyền (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 509). — 170 - 171.

Rô-đi-ô-nốp, M. X. (1885 - 1956) — họa sĩ. Từ năm 1926 chủ yếu làm việc trong lĩnh vực vẽ trang trí sách. — 42.

Rô-ma-nốp. — 186 - 187.

Ru-đô-mi-ne, M. X. (sinh năm 1883) - từ năm 1909 đến năm 1919 công tác ở ngành xây dựng đường sắt. Từ tháng Ba 1919 trưởng phòng đường sá của Ủy ban các công trình nhà nước tỉnh Ki-ép, sau đó là cục trưởng Cục công nghiệp nhiên liệu trung ương thuộc Bộ dân ủy giao thông, ủy viên Ban lãnh đạo nhiên liệu tối cao của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, ủy viên Ủy ban kế hoạch của Ủy ban các công trình nhà nước trung ương. Đảng viên từ năm 1919 đến năm 1921 (bị khai trừ trong thời gian thanh đảng). Từ tháng Tư 1921 đến tháng Giêng 1922 là phó phòng kinh tế của Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân xây dựng

toàn Nga. Về sau công tác ở nhiều cơ quan và tổ chức xây dựng. — 226.

Ru-ki-mô-vích, M. L. (1889 - 1939) — đảng viên từ năm 1913.

Từ năm 1921 là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Đô-nét-txơ, rồi chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ba-khơ-mút; quản lý tơ-rốt "Công ty than Đô-nét-txơ", "Tơ-rốt cung cấp than cho ngành công nghiệp hóa chất" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, t. 44, tr. 797). - 374.

Ru-xa-nốp, G. A. (1893 - 1937) — đảng viên từ năm 1916. Từ tháng Mười 1917 đến tháng Sáu 1918 là chính ủy Quân đoàn 17 và ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng Đại bản doanh của Tổng tư lệnh; từ tháng Sáu 1918 đến tháng Hai 1924 là cán bộ của bộ máy Ủy ban đặc biệt toàn Nga, phụ trách các ban đặc nhiệm của Quân đoàn 3, các mặt trận Cáp-ca-dơ và Tuốc-ke-xtan, đại diện toàn quyền của Ủy ban đặc biệt toàn Nga - Cục bảo vệ chính trị thống nhất nhà nước ở Đa-cáp-ca-dơ, ở Cáp-ca-dơ và ở Tuốc-ke-xtan, chủ tịch Ủy ban đặc biệt Gru-di-a. Trong những năm 1924 - 1937 công tác ở Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Bộ dân ủy giao thông, giám đốc đường sắt Mát-xcơ-va - Bạch hải - Ban-tích và đường sắt phía Tây. Được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Bê-lô-ru-xi-a. — 181.

Rút-du-tác, I-a. E. (1887 - 1938) — đảng viên từ năm 1905.

Từ năm 1920 là ủy viên đoàn chủ tịch và tổng thư ký Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga. Trong những năm 1921 - 1924 là bí thư Cục đặc trách vùng Trung Á thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Từ Đại hội IX của đảng, là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 680 - 681). — 4, 62, 289 - 290.

Rút-xô, V. N. (1881 - 1942) - đảng viên từ năm 1918. Trung uý quân đội cũ. Theo Chính quyền xô-viết, phục vụ trong Hồng quân; trong những năm 1919 - 1923 phụ trách Đội huấn luyện quân sự phổ thông, phụ tá tư lệnh quân khu Mát-xcơ-va. Từ năm 1923 công tác ở Ủy ban trung ương kiểm tra chương trình biểu diễn, ở Viện bảo tàng Tô-rê-chi-a-cốp, ở tơ-rốt điêu khắc và trang trí bề mặt và ở các cơ quan khác. — 202 - 203.

Ru-cốp, A. I. (1881 - 1938) — đảng viên từ năm 1899.

Trong những năm 1920 - 1921, là chủ tịch Hội đồng kinh tế

quốc dân tối cao, và sau là phó Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng. Tại các Đại hội IX và X của đảng được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 662 - 663). - 4, 47, 67 - 68, 86, 98, 113, 119, 130, 135, 140, 147 - 149, 161 - 162, 164 - 165, 167, 177 - 178, 190, 196, 200 - 201, 308, 359, 366 - 367.

Rư-cu-nốp, M. V. (1884 - 1937) — đảng viên từ năm 1903. Hoạt động cách mạng ở Pê-téc-bua, Mát-xcơ-va, Ô-ri-ôn. Sau Cách mạng tháng Mười làm công tác chính quyền, công đoàn và kinh tế. Trong những năm 1921 - 1922 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương, từ năm 1922 là thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp và cục trưởng Cục thủy lợi Tuốc-ke-xtan, sau đó làm cục trưởng Cục thủy lợi vùng Trung Á và phó phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng phụ trách vùng Trung Á. Từ năm 1926 là phó chủ nhiệm Ủy ban thủy lợi toàn Liên-xô trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy Liên-xô. Về sau, là trưởng ban xây dựng cơ bản "Sửa chữa và cung cấp ô-tô" ở Mát-xcơ-va. — 371.

S

Sa-pi-rô, L. G. (1887 - 1957) — tham gia phong trào cách mạng từ năm 1902; năm 1903 gia nhập tổ chức của phái Bun ở Ri-ga, một phần tử men-sê-vích. Từ năm 1918 là đảng viên Đảng cộng sản (b) Nga. Công tác ở Bộ dân ủy giáo dục, làm công tác chính trị trong Hồng quân. Từ 1920 đến 1921 là ủy viên đoàn chủ tịch Tổng cục giáo dục chính trị (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 16, tr. 675). — 143.

Sa-pô-sni-cốp, A. R. (chết năm 1932) — nông dân làng Bê-kê-tô-vô, tổng Bun-ga-cô-vô, huyện U-pha, cùng với những đại biểu nông dân khác đến Mát-xcơ-va vào đầu tháng Ba 1921 theo lời mời của V. I. Lê-nin để trao đổi về vấn đề chuyển từ chế độ trưng thu lương thực thừa sang thuế lương thực. Khi trở về, họ đã báo cáo lại buổi nói chuyện với V. I. Lê-nin tại hội nghị nông dân ngoài đảng ở tỉnh. — 134, 400.

Sa-tu-nốp-xki, I-a. M. (1876 - 1932) — đảng viên từ năm 1918.

Từ tháng Tám 1920 làm công tác kinh tế; ủy viên Ủy ban vận tải trung ương thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng, ủy viên Vụ công nghiệp của Ủy ban kế hoạch nhà nước (xem Toàn tập,

tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 664). — 36, 222 - 223, 225.

Scơ-lốp-xcai-a, D. D. (1880 - 1956) — ngoài đảng, vợ của G. L. Scơ-lốp-xki. — 60, 61, 99, 321 - 322.

Scơ-lốp-xki, G. L. (1875 - 1937) - đảng viên từ năm 1898.

Năm 1918 làm cố vấn cho đại diện nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga bên cạnh chính phủ Thụy-sĩ tại Béc-nơ. Trong những năm 1919 - 1921 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp, làm công tác đảng ở Mát-xcơ-va và phái viên của Bộ dân ủy ngoại giao ở Pê-tơ-rô-grát và ở miền Bắc nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, sau đó công tác ở cơ quan đại diện thương mại nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 47, tr. 458). — 61, 97, 99, 185, 208, 233, 291, 317, 318 - 319, 321 - 322, 335, 373.

Séc-ba, L. V. (1880 - 1944) — nhà ngôn ngữ học xô-viết. Trong những năm 1916 - 1944, là giáo sư Trường đại học tổng hợp Lê-nin-grát. Từ năm 1943 là viện sĩ. — 314.

Sli-áp-ni-cốp, A. G. (1885 - 1937) — đảng viên từ năm 1901.

Trong những năm 1919 - 1922 là chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân kim khí toàn Nga; ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Trong những năm 1920 - 1922 người tổ chức và thủ lĩnh nhóm "đổi lập công nhân" chống đảng. Tại Đại hội X của đảng được bầu vào Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 26, tr. 553 - 554; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 663). — 161 - 162, 290.

Smê-ran (Smeral), Bô-gu-mia (1880 - 1941) — nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân Tiệp-khắc và quốc tế, một trong những người sáng lập Đảng cộng sản Tiệp-khắc. Từ 1897 ở trong Đảng dân chủ - xã hội Tiệp-khắc, một trong những nhà hoạt động lãnh đạo của đảng này. Sau khi thành lập Đảng cộng sản Tiệp-khắc (1921) là ủy viên Ban chấp hành trung ương đảng này. Trong những năm 1921 - 1929 và từ năm 1935 ở trong Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 799). — 348.

Smít, O. I-u. (1891 - 1956) — đảng viên từ năm 1918, nhà bác học.

Trong những năm 1920 - 1921 làm ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giáo dục (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 40, tr. 532). — 70 - 71.

Smít, V. V. (1886 - 1940) — đảng viên từ năm 1905.

Từ cuối năm 1918 đến năm 1928 là bộ trưởng Bộ dân ủy lao động. Tại Đại hội X của đảng được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 799). — 93- 94, 161 - 162.

Spéché-tô-rốp, N. L. (1890 - 1937) — đảng viên từ năm 1920. Từ năm 1918 ở trong Hồng quân. Năm 1920, trưởng phòng động viên của Ủy ban quân sự tỉnh Cra-xnôi-ác-xcơ; trong những năm 1922 - 1925 là trưởng ban động viên của Cục chính trị thuộc Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa. Trong những năm 1925 - 1937 học tại Học viện quân sự, công tác tại Vụ kế hoạch - động viên Bộ dân ủy công nghiệp nặng Liên-xô, ở Tô-rốt hóa chất - quân sự, ở Vụ quốc phòng Ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô và ở Bộ tổng tham mưu Hồng quân công nông. — 207 - 208.

Stanh-béc, I. L. — 86.

Stơ-rát-xơ (Strasser), Giô-xíp (sinh năm 1871) — nhà hoạt động chính trị Áo, nhà dân chủ - xã hội cánh tả; năm 1918 gia nhập Đảng cộng sản. Về sau biểu hiện khuynh hướng theo các phân tử cơ hội; năm 1921 ủng hộ lập trường cơ hội hữu khuynh của P. Lê-vy (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 526). — 348.

Suốc-kê-vích, P. A. (1873 - 1942) - từ năm 1902 là giảng viên và từ năm 1927 là giáo sư Trường đại học kỹ thuật điện Lê-nin-grát. — 314.

T

Ta-gan-txép, N. X. (1843 - 1923) - chuyên gia về điều tra tội phạm, giáo sư Trường đại học tổng hợp Pê-téc-bua và Trường luật học. Từ năm 1887 là thượng nghị sĩ; từ năm 1906 là ủy viên Hội đồng nhà nước. Hơn 20 năm công tác trong ủy ban soạn thảo Bộ luật hình năm 1903. Tác giả của nhiều tác phẩm về luật hình viết theo lập trường tự do ôn hòa. — 360 - 361.

Ta-gan-txép, V. N. (1890 - 1921) - giáo sư. Một trong những kẻ lãnh đạo âm mưu chống Chính quyền xô-viết năm 1921. Bị xử bắn ngày

24 tháng Tám 1921 theo quyết định của Ủy ban đặc biệt Pê-tơ-rô-grát. — 360 - 361.

Ta-ra-tu-ta, V. C. (1881 - 1926) — đảng viên từ năm 1898.

Trong những năm 1919 - 1926 là chánh văn phòng Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, vụ phó Vụ hóa chất Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, chủ tịch ban quản trị tơ-rốt "Công ty sản xuất dạ Mát-xcơ-va", chủ tịch ban quản trị Ngân hàng ngoại thương (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 47, tr. 451). — 326.

Tan-hai-mơ (Thalheimer), *Au-gu-xtơ* (1884 - 1948) — trong những năm 1918 - 1923 là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Đức và chủ bút báo "Die Rote Fahne" ("Cờ đỏ") - cơ quan trung ương của Đảng cộng sản Đức. Năm 1921 đứng trên lập trường "tả khuynh"; một trong những tác giả của cái gọi là "thuyết tấn công" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 30, tr. 527). — 343, 344, 357.

Te - Ga-bri-e-li-an, X. M. (1886 - 1937) — đảng viên từ năm 1902. Từ năm 1900 tham gia tích cực cuộc đấu tranh cách mạng của giai cấp vô sản Ba-cu. Sau Cách mạng tháng Hai 1917 là ủy viên đoàn chủ tịch Xô-viết đại biểu công nhân Ba-cu của phái bên-sê-vích. Trong thời gian Công xã Ba-cu tồn tại, là chủ tịch Ủy ban đặc biệt. Sau khi Chính quyền xô-viết ở Ba-cu bị mất, công tác ở Mát-xcơ-va với tư cách chính ủy đoàn vận tải tất cả các dạng nhiên liệu của nước Cộng hòa, ủy viên ban lãnh đạo Tổng cục công nghiệp dầu mỏ, ủy viên Ủy ban cách mạng Ác-mê-ni-a và ở trong Ủy ban đặc biệt toàn Nga. Từ năm 1921 là đại diện thường trực của Ác-mê-ni-a ở Mát-xcơ-va và sau đó là đại diện thường trực của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Da-cáp-ca-dơ. Từ năm 1928 đến năm 1935 là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Ác-mê-ni-a. Ủy viên Ban thường vụ Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Ác-mê-ni-a và Ban thường vụ Ban chấp hành đảng bộ khu Da-cáp-ca-dơ. — 41.

Tê-ô-đô-rô-vích, I. A. (1875 - 1940) — đảng viên từ năm 1895.

Từ năm 1920 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 800). — 213, 239, 368.

Ti-kha-nốp, A. X. (1865 - 1940) — từ năm 1900 là giảng viên, từ năm 1917 đến năm 1932 là giáo sư Trường đại học kỹ sư dân dụng (về sau là Trường đại học xây dựng công trình công cộng

Lê-nin-grát, Trường đại học kỹ sư xây dựng công trình công cộng Lê-nin-grát) và các trường học khác của Lê-nin-grát. Một trong những người tổ chức Trường đại học bách khoa số 2. Từ năm 1920 công tác ở Viện quốc gia về thiết kế các nhà máy kim khí. Tham gia tích cực công cuộc xây dựng đường sá. — 314.

Ti-kha-nô-va, M. V. (sinh năm 1871) — vợ của giáo sư A. X. Ti-kha-nốp; trong những năm 1920 - 1921 là giảng viên thanh nhạc ở trường âm nhạc và cán bộ chỉ đạo âm nhạc của Sở giáo dục quốc dân ở Pê-tơ-rô-grát. — 314.

Ti-khvin-xki, M. M. (1868 - 1921) — kỹ sư hóa chất, giáo sư. Trong những năm 1899 - 1911 công tác ở Trường đại học bách khoa Ki-ép, có quan hệ với những người bên-sê-vích. Từ năm 1912 là nhà hóa học chủ chốt của "Hội anh em Nô-ben". Sau Cách mạng tháng Mười là giáo sư Trường đại học công nghệ học và Trường đại học mỏ Pê-tơ-rô-grát, trưởng phòng thí nghiệm của Tổng cục công nghiệp dầu mỏ thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Tham gia vào vụ âm mưu chống Chính quyền xô-viết năm 1921. Bị xử bắn theo quyết định của Ủy ban đặc biệt Pê-tơ-rô-grát ngày 24 tháng Tám 1921. — 86, 105.

Toóc-khốp-xcôi, I. I. (1874 - 1960) — nhà luật học; từ năm 1900 đến năm 1918 công tác ở phòng hình sự ở Vin-nô và Pê-tơ-rô-grát, trong những năm 1920 - 1921 là nhân viên dự thẩm những vụ quan trọng nhất của Bộ dân ủy tư pháp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Về sau làm cố vấn pháp luật ở nhiều cơ quan xô-viết, ủy viên Hội luật gia Mát-xcơ-va. — 378 - 379.

Tô-mát - xem Rai-khơ, I-a. X.

Tôm-xki, M. P. (1880 - 1936) — đảng viên từ năm 1904.

Từ năm 1919 là chủ tịch Đoàn chủ tịch Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga. Từ Đại hội VIII của đảng là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Một thời gian ủng hộ phái "tập trung dân chủ", bảo vệ cái gọi là "tính độc lập" của công đoàn đối với sự lãnh đạo của đảng (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 17, tr. 626; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 801). - 4, 161 - 162, 217, 290.

Tơ-ri-phô-nốp, V. A. (1888 - 1938) — đảng viên từ năm 1904. Tham gia tích cực cuộc cách mạng 1905 - 1907. Trong thời gian Cách mạng tháng Hai 1917 là bí thư đảng đoàn bên-sê-vích trong Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát, ủy viên Hội đồng phư

trách đảo Va-xi-li-ép-xki. Tham gia chuẩn bị và tiến hành cuộc khởi nghĩa vũ trang tháng Mười. Từ tháng Mười một 1917 đến tháng Năm 1919 tham gia ủy ban đấu tranh chống phản cách mạng, công tác ở Ủy ban đặc biệt toàn Nga, Ban lãnh đạo toàn Nga phụ trách xây dựng Hồng quân, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy quân sự, tư lệnh hạm đội Ca-ma, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng Quân đoàn 3. Từ mùa hè 1919 là chính ủy Quân đoàn viễn chinh đặc biệt, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Đông - Nam và mặt trận Cáp-ca-dơ. Từ tháng Sáu 1921 là tổng cục phó Tổng cục công nghiệp nhiên liệu, chủ tịch Công ty liên hiệp dầu mỏ toàn Nga thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, chủ tịch Hội đồng quân sự của Tòa án tối cao. Năm 1926 công tác ở nước ngoài. Về sau làm chủ nhiệm Ủy ban tỏ nhượng trung ương trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy. — 89.

Tơ-rốt-xki (Brôn-stanh), L. D. (1879 - 1940) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1897, một phần tử men-sê-vích. Tại Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích cùng với tổ chức liên khu.

Sau Cách mạng tháng Mười là bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao, bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự và hàng hải, bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông, chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa; ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương, ủy viên Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Trong những năm 1920 - 1921 đứng đầu nhóm đối lập trong cuộc tranh luận về công đoàn (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 768). — 7, 17-18, 20, 112, 127, 149, 161 - 162, 222 - 223, 225.

Tséc-nốp, V. M. (1876 - 1952) - một trong những lãnh tụ của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Từ tháng Năm đến tháng Tám 1917 là bộ trưởng Bộ nông nghiệp trong Chính phủ lâm thời tư sản; tiến hành chính sách đàn áp tàn khốc những nông dân chiếm ruộng đất của địa chủ. Sau Cách mạng tháng Mười là một trong những phần tử tổ chức các cuộc phản loạn chống Chính quyền xô-viết. Năm 1920 lưu vong ra nước ngoài và tiếp tục hoạt động chống Nhà nước xô-viết. — 312.

Tséc-tốp, V. G. (1854 - 1936) - nhà chính luận, bạn thân và người kế tục L. N. Tôn-xtôi. Là người thành lập các nhà xuất bản "Người trung gian" (ở Nga), "Tiếng nói tự do", các tạp chí "Tiếng nói tự do" và "Truyền đơn tự do" (ở Anh). Năm 1897 bị trục xuất

ra khỏi nước Nga vì kêu gọi những người theo tôn giáo cải cách ở Cáp-ca-dơ, sống 10 năm ở Anh, ở đây ông đã cho xuất bản và phổ biến những tác phẩm của Tôn-xtôi bị cấm ở Nga và những tài liệu về lịch sử giáo phái Nga. Là người chủ biên công trình xuất bản toàn tập L. N. Tôn-xtôi để kỷ niệm Tôn-xtôi. Trong những năm 1920 - 1921 là chủ tịch hội đồng thống nhất của các giáo đoàn và của các nhóm tôn giáo, chủ tịch ban quản trị hội đồng Đại hội I toàn Nga và các tổ chức nông nghiệp của giáo phái. — 6, 305 - 306.

Tsê-bô-ta-rép I. N. (1861 - 1934) — người theo phái Dân ý, tham gia phong trào cách mạng từ năm 1886, bị bắt nhân vụ A. I. U-li-a-nốp; người quen thân với gia đình U-li-a-nốp hồi còn ở Xim-biéc-xcơ. Từ năm 1906 đến năm 1922 công tác ở trường trung học tại ga Pô-pốp-ca (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 46, tr. 639). — 186 - 187.

Tsê-cu-nốp, I. A. (chết năm 1928) — nông dân làng Phô-min-ki, tỉnh Vla-đi-mia. Năm 1906 là đảng viên Đảng tự do nhân dân. Năm 1910 là đại biểu địa phương của tổng Phô-min-ki, chủ tịch nông hội Phô-min-ki. Từ năm 1917 cộng tác tích cực với các báo "Tiếng dân" (Vla-đi-mia), "Dân nghèo lao động" (cơ quan của ban chấp hành Xô-viết các huyện Cô-vrốp, Gô-rô-khô-vét và Vla-đi-mia). Trong những năm 1919 - 1921 nhiều lần được V. I. Lê-nin tiếp để hỏi các vấn đề xã hội và kinh tế và việc hợp tác nông dân trong hội của ông. Từ năm 1921 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp. Trong những năm cuối đời cộng tác với báo "Nông dân nghèo" và "Báo nông dân". — 106, 108 - 110.

Tsê-vê-rép, A. M. (1887 - 1921) — đảng viên từ năm 1908. Từ tháng Ba 1917 là ủy viên Xô-viết đại biểu binh sĩ ở U-pha, chỉ huy Đội cận vệ đỏ. Năm 1918 tham gia chống bọn phản loạn Đu-tốp và sau đó chống bọn bạch vệ người Tiệp. Chỉ huy trung đoàn, lữ đoàn, sư đoàn trong Hồng quân. Trong những năm 1920 - 1921 là chính ủy quân sự ở Da-ghe-xtan và Da-cáp-ca-dơ. — 315.

Tsi-tsê-rin, G. V. (1872 - 1936) - đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1905; trong thời kỳ thế lực phản động hoành hành là người theo phái men-sê-vích, trong những năm chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới là người theo chủ nghĩa quốc tế; năm 1918 gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga.

Từ năm 1918 đến 1930 là bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao (xem

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 825). — 6 - 7, 17, 18, 25, 34, 41, 46, 53- 54, 99, 113, 116, 117 - 118, 124, 130, 155 - 156, 219, 232, 321, 337 - 338, 340.

Tsu-txơ-ca-ép, X. E. (1876 - 1944) — đảng viên từ năm 1903.

Từ năm 1918 đến năm 1921 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính, thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính; là trưởng Tiểu ban bãi bỏ thuế tiền, về sau là phó chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, t. 51, tr. 669 - 670). — 16, 28, 118, 288.

Tu-kha-tsép-xki, M. N. (1893 - 1937) — đảng viên từ năm 1918.

Trong những năm 1918 - 1920 làm tư lệnh một số quân đoàn và mặt trận. Năm 1921 chỉ huy quân đội quân khu Tam-bốp, có nhiệm vụ tiêu diệt bọn phiến loạn An-tô-nốp. Từ tháng Chín 1921, viện trưởng Học viện quân sự Hồng quân công nông (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, t. 51, tr. 670). — 308.

Tu-ra-ti (Turati), *Phi-líp-pô* (1857 - 1932) — một trong những người tổ chức Đảng xã hội chủ nghĩa Ý, lãnh tụ cánh hữu, cánh cải lương của đảng đó (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 802). — 346.

Tu-ru-nên (*Tu-ru-nin*), *I. P.* (1879 - 1939) — đảng viên từ tháng Ba 1917. Từ năm 1905 là công nhân nhà máy chế tạo ống Pê-téc-bua. Từ tháng Năm 1913 đến tháng Giêng 1918 là công nhân nhà máy Pu-ti-lốp. Từ năm 1918 là ủy viên Xô-viết Pê-téc-gốp, trưởng ban tham mưu khu của Hồng quân. Từ tháng Bảy 1918 làm chính ủy quân sự ở tỉnh Péc-mơ. Từ tháng Mười 1919 phụ trách một ban của huyện ủy Xéc-đốp-xcơ Đảng cộng sản (b) Nga (tỉnh Xa-ra-tốp). Từ tháng Sáu 1920 là bí thư trọng trách đảng ủy tổng Ba-cu-rư Đảng cộng sản (b) Nga, chủ tịch Ủy ban cách mạng tổng, ủy viên Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xa-ra-tốp. Về sau (trước năm 1929) phụ trách nhà đọc sách ở làng Ba-cu-rư. — 64 - 65.

Tsép-tsin-xki, A. I. (sinh năm 1867) — chuyên gia trong lĩnh vực công nghiệp dầu mỏ và thương nghiệp dầu mỏ. Từ 1889 giữ một số chức vụ ở "Hội anh em Nô-ben". Từ năm 1918 đến năm 1929 làm công tác trọng trách ở Tổng cục công nghiệp dầu mỏ thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, ở Tổng cục công nghiệp dầu mỏ, ở Ban quản lý mua bán dầu mỏ, ở Công ty liên hiệp dầu mỏ toàn Nga thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, ở Liên hiệp khai thác dầu hỏa ở Ba-tư và A-đéc-bai-gian. - 100.

Txét-kin (Zetkin), *Cla-ra* (1857 - 1933) — nhà hoạt động lỗi lạc của phong trào cộng sản và công nhân Đức và quốc tế. Một trong những người sáng lập Đảng cộng sản Đức. Tại Đại hội III Quốc tế cộng sản bà được bầu vào Ban chấp hành Quốc tế cộng sản, lãnh đạo Ban bí thư quốc tế phụ nữ trực thuộc Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 8, tr. 640). — 192 - 193, 233, 284.

Txê-rê-tê-li, I. G. (1882 - 1959) — một trong những lãnh tụ men-sê-vích. Tháng Năm 1917 làm bộ trưởng Bộ bưu điện trong Chính phủ lâm thời tư sản; sau những sự kiện tháng Bảy làm bộ trưởng Bộ nội vụ, một trong những tên cổ vũ việc truy lùng tàn sát những người bôn-sê-vích. Về sau Txê-rê-tê-li là một trong những tên lãnh đạo chính phủ men-sê-vích phản cách mạng ở Gru-di-a. Từ năm 1921 là một tên bạch vệ lưu vong. — 197.

Txi-u-ru-pa, A. D. (1870 - 1928) — đảng viên từ năm 1898.

Trong những năm 1918 - 1921 là bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 38, tr. 619- 620). - 37 - 39, 51, 101, 106 - 108, 116 - 117, 119, 122, 139 - 140, 141 - 142, 145, 161 - 162, 170, 190.

Txi-u-ru-pa, G. Đ. (1885 - 1940) — kỹ sư điện. Trong những năm 1919 - 1926 là kỹ sư trưởng công trường xây dựng Nhà máy điện quốc doanh địa phương Ca-si-ra, từ tháng Năm 1921 là phó chủ tịch Ủy ban các công trình nhà nước trung ương. Trong những năm 1925 - 1929 là chủ tịch ban quản trị Cục quản lý các công trình kỹ thuật điện thuộc Ủy ban các công trình nhà nước của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, rồi là ủy viên ban quản trị của Cục này. Trong những năm về sau làm công tác kinh tế trọng trách. — 301.

Txơ-kha-cai-a, M. G. (1865 - 1950) — đảng viên từ năm 1898. Sau khi Chính quyền xô-viết ở Gru-di-a thắng lợi năm 1921 làm công tác lãnh đạo đảng và chính quyền: chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Da-cáp-ca-đơ, ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô, chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Gru-di-a, ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Gru-di-a (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, tr. 596 - 597). — 369.

U

U-gla-nốp, N. A. (1886 - 1940) — đảng viên từ năm 1907. Làm công tác đảng ở Pê-téc-bua. Sau Cách mạng tháng Mười, ở trong Đội cận vệ đỏ; năm 1918 làm chủ tịch Ủy ban trung ương tổ chức các đội lương thực vũ trang. Từ tháng Năm 1919 là ủy viên ban lãnh đạo Ban lương thực Pê-tơ-rô-grát. Trong những năm 1920 - 1921 là ủy viên, rồi bí thư tỉnh ủy Pê-tơ-rô-grát của Đảng cộng sản (b) Nga, thư ký Hội đồng công đoàn Pê-tơ-rô-grát. Trong những năm 1922 - 1924 là bí thư tỉnh ủy Ni-giơ-ni Nốp-gô-rôt; từ tháng Chín 1924 là bí thư Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va của Đảng cộng sản (b) Nga, về sau là bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Năm 1932 bị khai trừ khỏi đảng vì vụ nhóm phản cách mạng Ri-u-tin, về sau được phục hồi đảng tịch. Năm 1936 lại bị khai trừ. Tại Đại hội X của đảng được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương, tại các đại hội XII - XV được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương. — 281 - 282.

U-li-a-nốp, D. I. (1874 - 1943) — đảng viên từ năm 1894; bác sĩ, em trai của V. I. Lê-nin.

Trong những năm 1920 - 1921 là khu ủy viên Crum Đảng cộng sản (b) Nga và phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Crum; từ năm 1921 công tác ở Bộ dân ủy y tế nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 7, tr. 584 - 585). — 57, 58, 168 - 169.

Un-slich-tơ, I. X. (1879 - 1938) — đảng viên từ năm 1900.

Từ tháng Tư 1921 đến mùa thu 1923 là phó chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga (về sau là Cục bảo vệ chính trị nhà nước) (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 671 - 672). — 219, 261 - 262, 299, 314.

V

Va-li-khan Mu-ham-mét — đại diện chính phủ Áp-ga-ni-xtan, người đã ký hiệp ước giữa nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Áp-ga-ni-xtan ngày 28 tháng Hai 1921. — 409 - 411.

Va-scốp, N. N. (1874 - 1953) - kỹ sư điện. Trong những năm 1900 - 1917 là kỹ sư cầu đường của Hội đồng địa phương tỉnh Vi-át-ca, kỹ sư của Hội đồng thành phố Mát-xcơ-va v. v.. Trong những năm 1917 - 1919 là giám đốc nhà máy Côn-tsu-gi-nô, chủ tịch ban lãnh

đạo của ban quản lý nhà máy. Trong những năm 1920 - 1921 làm vụ trưởng Vụ điện lực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, ủy viên Hội đồng kỹ thuật điện trung ương và ủy viên Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga; từ năm 1921 là ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước. Sau đó là đại diện của Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao trong đoàn đại biểu thương mại tại Anh, ủy viên ban quản trị công ty cổ phần "Hội thương mại Anh - Xô tại Luân-đôn". Từ tháng Giêng 1926 là vụ phó, vụ trưởng Vụ điện khí hóa của Ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô. Trong những năm 30 làm công tác lãnh đạo chuyên môn ở Tổng cục năng lượng, và sau đó công tác trong các cơ quan các công trình công cộng. — 350.

Va-xi-li-ép, B. A. (1889 - 1939) — đảng viên từ năm 1904. Trong những năm 1921 - 1922 là bí thư Ban chấp hành đảng bộ tỉnh Tam-bốp và phó chủ tịch Ủy ban thủ tiêu nạn thổ phi ở tỉnh Tam-bốp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Từ năm 1925 công tác ở Quốc tế cộng sản. — 309.

Van-đốc-líp (Vanderlip), Oa-sinh-ton, B. (sinh năm 1866) — đại diện của giới công nghiệp Mỹ; năm 1920 và 1921 đến nước Nga xô-viết đề nghị ký kết hiệp định về tô nhượng dầu mỏ và than ở Cam-tsát-ca. — 123 - 124, 130, 155 - 156.

Vê-prin-txép, N. A. (1883 - 1941) — đảng viên từ năm 1920. Trong những năm 1917 - 1920 phụ trách các nhà máy thuộc khu mỏ của thành phố Đơ-la-tô-u-xtơ, ủy viên Xô-viết đại biểu công nông và binh sĩ thành phố Đơ-la-tô-u-xtơ. Trong những năm 1920 - 1922 công tác ở Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân kim khí. Trong những năm 1922 - 1932 làm công tác kinh tế ở Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, ở Công ty liên hiệp máy móc và công cụ nông nghiệp toàn Liên-xô, Bộ dân ủy thương nghiệp, Ủy ban năng lượng toàn Liên-xô v. v.. — 378.

Vê-ri-ghin, P. P. (sinh năm 1882) — từ năm 1914 đến tháng Tư 1921 là chủ tịch Ủy ban trung ương các giáo đoàn hợp nhất giáo phái cải cách tỉnh Ti-phlít; từ tháng Tư 1921 đến tháng Ba 1924 lãnh đạo các Giáo đoàn hợp nhất giáo phái cải cách tỉnh Bắc Cáp-ca-dơ; từ tháng Ba 1924 đến năm 1927 là chủ tịch các ban quản trị của các giáo đoàn giáo phái cải cách Bắc Cáp-ca-dơ. Tháng Chín 1927 rời Liên-xô đi Ca-na-đa. — 139.

Vi-ghi-lép, B. Đ. (1883 - 1924) - tham gia phong trào cách mạng từ năm 1902. Trong những năm 1905 - 1906 là ủy viên Ban chấp hành

đảng bộ Vin-nô của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, ủy viên ban chấp hành khu ủy của Liên minh Tây - Bắc của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Tại Đại hội IV (hợp nhất) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, giữ lập trường gần gũi với phái men-sê-vích. Từ năm 1909 sống ở Da-cô-pa-nơ (Ga-li-xi-a), công tác ở hội lịch sử - tự nhiên, hội dân tộc học, hội địa chất học và hội khí tượng học ở Da-cô-pa-nơ. Là người hoạt động tích cực của Liên minh giúp đỡ chính trị phạm Cra-cốp, giữ liên hệ với Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lit-va. Năm 1921 vào Đảng cộng sản (b) Nga. Từ 1921 là thư ký Ủy ban hồi hương Nga - U-cra-i-na - Ba-lan; sau đó (đến năm 1923) là lãnh sự của Nhà nước xô-viết ở Vác-sa-va. Tham gia tìm kiếm những tài liệu lưu trữ và tủ sách của V. I. Lê-nin còn để lại ở Ba-lan. — 132, 133 - 134, 273 - 274.

Vĩ-nô-cu-rốp, A. N. (1869 - 1944) — đảng viên từ năm 1893, một trong những người tổ chức nhóm dân chủ - xã hội đầu tiên ở Mát-xcơ-va, bác sĩ. Làm công tác đảng ở Ê-ca-tê-ri-nô-xláp và Pê-téc-bua. Là một trong những người lãnh đạo phong trào bảo hiểm công nhân. Sau Cách mạng tháng Mười là chủ tịch đầu tiên của Viện Đu-ma thành phố Pê-tơ-rô-grát, chủ tịch hội đồng các bác sĩ, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lao động, rồi bộ trưởng Bộ dân ủy bảo hiểm xã hội; từ năm 1921 là ủy viên đoàn chủ tịch Ủy ban trung ương cứu đói; từ 1924 là chủ tịch Tòa án tối cao Liên-xô; trong những năm cuối đời công tác ở Bộ dân ủy y tế Liên-xô. Được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. — 76.

Vin-te, A. V. (1878 - 1958) — kỹ sư và nhà khoa học Liên-xô, chuyên gia trong lĩnh vực xây dựng và sử dụng các nhà máy điện. Sau Cách mạng tháng Mười là trưởng ban chỉ huy công trường xây dựng nhà máy điện địa phương tại khu than bùn Sa-tu-ra (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 673 - 674). — 264, 358.

Vla-đi-mi-rốp (Sanh-phin-ken), M. C. (1879 - 1925) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1903, thuộc phái bôn-sê-vích. Năm 1911 rời bỏ những người bôn-sê-vích, về sau gia nhập nhóm người theo phái Plê-kha-nốp ở Pa-ri. Tại Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích cùng nhóm liên khu.

Sau Cách mạng tháng Mười công tác ở Cục quản lý lương thực thành phố Pê-tơ-rô-grát và ở Bộ dân ủy lương thực; năm 1921 là bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực U-cra-i-na (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 25, tr. 579; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 669). — 51, 298, 397 - 398.

Vla-đi-mi-a-xki, M. Ph. (1874 - 1951) — đảng viên từ năm 1895.

Trong những năm 1919 - 1921 là ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, thứ trưởng Bộ dân ủy nội vụ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 670 - 671). — 6, 8, 188, 209, 219, 250 - 251, 271 - 272.

Vô-rô-bi-ép, B. E. (sinh năm 1887) — kỹ sư điện, từ năm 1920 là giáo sư. Trong những năm 1913 - 1942 làm công tác khoa học - giảng dạy tại Trường đại học bách khoa và tại các trường khác ở Lê-nin-grát. Tham gia thiết kế các nhà máy điện, tham gia công tác của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga và Ủy ban các công trình nhà nước miền Bắc, "Ủy ban năng lượng Lê-nin-grát" v. v.. — 314.

Vô-rô-si-lốp, C. E. (1881 - 1969) — đảng viên từ năm 1903.

Trong những năm 1919 - 1921 là một trong những người tổ chức và ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng Quân đoàn kỵ binh I. Tại Đại hội X của đảng được bầu vào Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Tham gia trấn áp cuộc phiến loạn Crôn-stát với tư cách đại biểu của đại hội (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 741 - 742). — 119, 123, 228.

Vô-rốp-xki, V. V. (1871 - 1923) — đảng viên từ năm 1894.

Trong những năm 1919 - 1920 là giám đốc Nhà xuất bản quốc gia, rồi làm công tác ngoại giao ở Ý (1921 - 1923) (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 9, tr. 513 - 514; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 808 - 809). — 73, 174, 373.

Vôi-cốp, P. L. (1888 - 1927) - đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1903. Từ năm 1907 đến tháng Năm 1917, sống ở nước ngoài. Tháng Tám 1917 gia nhập đảng bôn-sê-vích. Sau Cách mạng tháng Mười là chủ tịch hội đồng nhà máy của các nhà máy ở U-ran, rồi chính ủy cung cấp khu U-ran. Từ năm 1919

là đại diện Hội đồng bộ trưởng dân ủy trong ban quản trị Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng. Từ năm 1920 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương, rồi đứng đầu to-rót "Công nghiệp rừng Bắc Bạch hải", trưởng đoàn đại biểu xô-viết trong Ủy ban thực hiện hiệp ước Ri-ga. Từ tháng Mười 1924 là đại diện toàn quyền của Liên-xô tại Ba-lan. Ngày 7 tháng Sáu 1927 bị một tên bạch vệ giết ở Vác-sa-va. — 207, 244, 326, 365, 367 - 368.

Voi-nốp, A. I. (1880 - 1964) — đảng viên từ năm 1919, tham gia nội chiến. Từ tháng Chạp 1919 là chính ủy ngành giao thông đường sắt Ôm-xcơ. Trong những năm 1920 - 1921 là chính ủy viên trưởng và giám đốc phụ trách tuyến đường sắt Tôm-xcơ, rồi là cán bộ Bộ dân ủy giao thông, ủy viên Ủy ban khoa học - kỹ thuật, chính ủy, rồi phó chính ủy Cục quản lý kỹ thuật; từ 1922 đến 1929 là phó giám đốc đường sắt tháng Mười; từ 1929 đến 1935 là chủ tịch ban kỹ thuật công trình trung ương và ủy viên đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân đường sắt. Từ năm 1935 giữ công tác trọng trách trong các cơ quan thuộc Bộ dân ủy giao thông và Bộ giao thông Liên-xô. — 280.

Vôn-ghin, V. P. (1879 - 1962) — đảng viên từ năm 1920, nhà sử học và nhà hoạt động xã hội. Từ năm 1919 là giáo sư Trường đại học tổng hợp Mát-xcơ-va, khoa lịch sử chủ nghĩa xã hội. Trong những năm 1919 - 1920 là ủy viên Hội đồng khoa học nhà nước các trường cao đẳng. Trong những năm 1921 - 1925 là hiệu trưởng Trường đại học tổng hợp quốc gia Mát-xcơ-va. Từ năm 1930 là viện sĩ. Trong những năm 1930 - 1935, 1942 - 1953 - liên tục làm thư ký, phó chủ tịch Viện hàn lâm khoa học Liên-xô. — 163.

Vran-ghen, P. N. (1878 - 1928) — tướng quân đội Nga hoàng, nam tước, một tên bảo hoàng cuồng nhiệt. Trong thời kỳ can thiệp vũ trang của nước ngoài và nội chiến là tay sai của bọn đế quốc Anh, Pháp và Mỹ; một trong những tên lãnh đạo thế lực phản cách mạng ở miền Nam nước Nga. Từ tháng Tư đến tháng Mười một 1920 là tổng tư lệnh "các lực lượng vũ trang miền Nam nước Nga" của bọn bạch vệ. Sau khi Hồng quân đánh tan "các lực lượng" đó, hấn chạy ra nước ngoài. — 7.

Vư-sin-xki, A. I-a. (1883 - 1954) - từ năm 1903 đến năm 1920 là đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, một phần tử men-sê-vích. Năm 1920 ra khỏi hàng ngũ men-sê-vích và gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga.

Từ năm 1915 là phụ tá luật sư ở Mát-xcơ-va. Sau Cách mạng tháng Mười làm công tác lương thực. Năm 1921 là cục trưởng Cục phân phối Bộ dân ủy lương thực nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, về sau làm công tác giảng dạy và công tác pháp lý. Từ năm 1931 là ủy viên công tố nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, từ năm 1935 là ủy viên công tố Liên-xô. Trong những năm 1939 - 1953 là phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Liên-xô, thứ trưởng và bộ trưởng Bộ ngoại giao Liên-xô, từ tháng Ba 1953 là thứ trưởng thứ nhất Bộ ngoại giao. — 275.

X

Xa-prô-nốp, T. V. (1887 - 1939) — đảng viên từ năm 1912.

Trong những năm 1920 - 1921 là chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân xây dựng, chủ nhiệm Ủy ban các công trình nhà nước trung ương, phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 672). - 220, 226 - 227, 301, 358 - 359, 360.

Xam-me, I. A. (1870 - 1921) — đảng viên Đảng dân chủ - xã hội, một người bôn-sê-vích.

Từ cuối năm 1919 là chủ tịch Liên hiệp các hợp tác xã tiêu dùng U-cra-i-na và phái viên của Bộ dân ủy ngoại thương U-cra-i-na (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 20, tr. 551). — 328, 333 - 334, 359.

Xcơ-li-an-xki, E. M. (1892 - 1925) — đảng viên từ năm 1913.

Từ tháng Chín 1918 đến 1924 là thứ trưởng Bộ dân ủy quân sự và phó chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 773 - 774). — 50, 52, 82 - 83, 87, 83, 99, 113 - 114, 138, 170, 194, 228, 296 - 297, 309, 310, 315 - 316, 362, 375.

Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp, I. I. (1870 - 1928) — đảng viên từ năm 1896.

Năm 1921 là phó chủ tịch ban biên tập Nhà xuất bản quốc gia. Tác giả của nhiều tác phẩm kinh tế, lịch sử và chống tôn giáo, dịch và biên tập 3 tập của bộ "Tư bản" và một loạt tác phẩm khác của C. Mác và Ph. Ăng-ghen (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 2, tr. 814 - 815). — 222, 223.

Xe-ra-ti (Serrati), *Giát-sin-tô Mê-nốt-ti* (1872 - 1926) - một trong những người lãnh đạo Đảng xã hội chủ nghĩa Ý, về sau là đảng viên cộng sản. Trong những năm 1915 - 1923 là giám đốc báo "Avanti!" ("Tiến lên!"), cơ quan trung ương của Đảng xã hội chủ nghĩa Ý (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 673). — 192, 346.

Xê-ma-scô, *N. A.* (1874 - 1949) - đảng viên từ năm 1893.

Trong những năm 1918 - 1930 là bộ trưởng Bộ dân ủy y tế nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 20, tr. 551 - 552). — 50, 53, 56, 58, 106, 122, 177 - 178, 201, 269.

Xê-mê-nốp-xki, *D. N.* (1894 - 1960) — nhà thơ. Những bài thơ đầu tiên của ông được đăng năm 1912 trên báo "Sự thật". Trong những năm 1912 - 1917 cộng tác với báo chí công nhân, chủ yếu trong những văn tập và tuyển tập do M. Goóc-ki biên tập. Từ năm 1918 là cộng tác viên thường xuyên của báo "Khu công nhân" ở I-va-nô-vô - Vô-đơ-nê-xen-xcơ. Thơ của Xê-mê-nốp-xki được in trên các tạp chí "Người nông trang viên", "Những thành tựu của chúng ta" v. v.. Tác giả của nhiều tập thơ và của cuốn sách "A. M. Goóc-ki. Thư tín và những cuộc gặp gỡ" (1940) — 71.

Xê-nin, *V. I.* (1886 - 1943) — trước Cách mạng tháng Mười làm văn thư, kế toán viên, ủy viên Ủy ban lương thực tỉnh U-pha, ủy viên ban quản trị hội những người tiêu dùng Bê-lê-bê-i. Trong những năm 1918 - 1923 là ủy viên phụ trách lương thực huyện, cục trưởng Cục lúa mì và thức ăn cho gia súc và Cục dự trữ của Bộ dân ủy lương thực. Trong những năm 1923 - 1928 là cục trưởng Cục nông nghiệp Bộ dân ủy nông nghiệp; trong những năm 1928 - 1930 là cố vấn của Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. — 141.

Xê-rê-brốp-xki, *A. P.* (1884 - 1938) — đảng viên từ năm 1903.

Trong những năm 1920 - 1926 là chủ tịch ban quản trị "Cục dầu mỏ A-đéc-bai-gian" ở Ba-cu (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 775). - 152, 158 - 161, 162, 175, 194, 254, 278, 327, 361, 366, 367 - 368.

Xê-rê-đa, *X. P.* (1871 - 1933) — đảng viên từ năm 1903.

Trong những năm 1918 - 1921 là bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga; từ

năm 1921 là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Ủy ban kế hoạch nhà nước (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 839 - 840). — 2 - 3, 12, 14 - 15, 24 - 25, 33, 103, 350.

Xéc-gô - xem Oóc-đgiô-ni-kít-dê, G. C.

Xmiéc-nốp, *I. N.* (1881 - 1936) — đảng viên từ năm 1899.

Trong những năm 1919 - 1921 là chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri. Tại Đại hội IX của đảng được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương, tại Đại hội X được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 805). — 100, 118, 339, 412 - 413, 416, 426 - 427.

Xmiéc-nốp, *M. A.* (1883 - 1942) — kỹ sư điện. Từ tháng Mười 1920 là trưởng Phòng kỹ thuật Ban quản trị trung ương các nhà máy điện quốc doanh thống nhất. Từ tháng Ba 1920 là thư ký Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga, sau khi thành lập Ủy ban kế hoạch nhà nước (từ tháng Hai 1921) làm thư ký ban năng lượng của Ủy ban này. Tham gia lập bản đồ điện khí hóa kèm theo "Kế hoạch của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga". — 42.

Xmiéc-nốp, *N. N.* (sinh năm 1880) — kỹ sư dầu mỏ; trước năm 1917 phụ trách các phòng kỹ thuật của nhiều hãng và công ty công nghiệp dầu mỏ, tham gia ban quản trị của các hãng và công ty đó. Sau Cách mạng tháng Mười làm công tác lãnh đạo trong công nghiệp dầu mỏ, giáo sư Trường đại học dầu mỏ Mát-xcơ-va và Học viện mỏ, phó chủ tịch Hội đồng khoa học - kỹ thuật công nghiệp dầu mỏ. Tác giả của nhiều bài viết và báo cáo khoa học. — 100.

Xmiéc-nốp, *V. M.* (1887 - 1937) — đảng viên từ năm 1907.

Sau Cách mạng tháng Mười là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao; từ tháng Ba 1921 là ủy viên Ủy ban sử dụng vật tư của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 731). — 139.

Xmin-ga, *I. T.* (1892 - 1938) — đảng viên từ năm 1907.

Trong những năm 1920 - 1921 là ủy viên Hội đồng quân sự -

cách mạng của nước Cộng hòa và ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng các mặt trận miền Tây, miền Nam và Cáp-ca-dơ, chủ tịch Hội đồng Quân đoàn lao động Đông - Nam. Từ năm 1921 đến năm 1923 là phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp nhiên liệu (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 32, tr. 575). — 87, 89, 167, 177 - 178, 182, 226, 280, 304 - 305, 396 - 397.

Xmít - Phan-kne, M. N. (1878 - 1968) — đảng viên từ năm 1918; nhà kinh tế và nhà thống kê. Sau Cách mạng tháng Mười, bà làm việc ở nhiều cơ quan khoa học. Từ năm 1939 là viện sĩ thông tấn Viện hàn lâm khoa học Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 732). — 147.

Xmô-li-a-ni-nốp, V. A. (1890 - 1962) — đảng viên từ năm 1908.

Từ tháng Tư 1921 làm phó Văn phòng Hội đồng lao động và quốc phòng phụ trách vấn đề xây dựng kinh tế, về sau làm chánh Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa Xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 805 - 806). — 232 - 233, 256 - 258, 261, 264 - 265, 268, 282, 285, 286, 296, 298 - 299, 305, 308, 329, 332, 335, 359.

Xô-cô-lốp, M. Ph. (sinh năm 1893) — ở trong đảng trong những năm 1920 - 1922, 1932 - 1936. Trong những năm 1914 - 1918 phục vụ trong quân đội cũ; trong những năm 1920 - 1921 là chiến sĩ Hồng quân, thư ký đơn vị tuyên truyền - giáo dục của Cục bảo vệ chính trị - quân sự nước Cộng hòa Viễn Đông. Từ tháng Ba đến tháng Bảy 1921 là thư ký Ban quản lý tài sản và tài liệu lưu trữ chuyển từ Ba-lan về. Năm 1937 là phó phòng cán bộ của cơ-rốt Xây dựng ống dẫn dầu. — 245 - 250.

Xô-côn-ni-cốp (Brin-li-an-to), G. I-a. (1888 - 1939) — đảng viên từ năm 1905.

Từ tháng Tám 1920 đến tháng Ba 1921 là tư lệnh mặt trận Tước-ke-xtan và trưởng Ủy ban phụ trách các vấn đề Tước-ke-xtan của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, từ tháng Mười một 1921 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.34, tr. 732; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 776). — 290.

Xô-lô-vi-ép, V. I. (1890 - 1939) — đảng viên từ năm 1913.

Trong những năm 1913 - 1914 là người sửa bản in báo "Sự thật". Sau Cách mạng tháng Mười làm công tác đảng và công tác chính quyền. Năm 1920 là ủy viên Ban nghiên cứu dự án cải tổ Bộ dân ủy giáo dục; năm 1921 là tổng cục phó Tổng cục giáo dục chính trị, về sau là ủy viên ban lãnh đạo Vụ tuyên truyền và cổ động thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, tham tán và đại biện của Liên-xô ở Áp-ga-ni-xtan, phó Ban báo chí của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô, cố vấn của đại diện toàn quyền Liên-xô tại Trung-quốc, ủy viên Ban bí thư phương Đông của Quốc tế cộng sản, phái viên của Bộ dân ủy ngoại giao ở U-dơ-bê-ki-xtan, ủy viên ban biên tập tạp chí "Thế giới mới", chủ tịch ban quản trị và phái viên của Tổng cục bảo vệ bí mật quân sự và bí mật quốc gia trên báo chí, giám đốc Viện thư tịch quốc gia v. v.. Ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga nhiều khoá. — 26 - 27.

Xôn-txơ, A. A. (1872 - 1945) — đảng viên từ năm 1898.

Năm 1921 là ủy viên đoàn chủ tịch Ban kiểm tra trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 674). - 322.

Xpan-đa-ri-an, X. A. (1849 - 1922) — cha của Xu-ren Xpan-đa-ri-an, nhà hoạt động xã hội và chính luận Ác-mê-ni-a, tiến sĩ luật học. Từ năm 1910 sống ở nước ngoài, lúc đầu ở Pháp, sau ở Đức (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 515). — 351 - 352.

Xpan-đa-ri-an, X. X. (1882 - 1916) — nhà cách mạng chuyên nghiệp, đảng viên từ năm 1902. Ủy viên Ban chấp hành Liên minh Cáp-ca-dơ của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Tham gia tích cực cuộc cách mạng 1905 - 1907. Tại Hội nghị Pra-ha của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga được bầu vào Ban chấp hành trung ương và làm ủy viên Bộ phận ở trong nước của Ban chấp hành trung ương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Cộng tác với báo "Ngôi sao". Năm 1912 bị bắt và bị kết án đày chung thân ở Xi-bi-ri. Chết ở bệnh viện Cra-xnôi-ác-xcơ (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 515). — 351 - 352.

Xta-lin (Đgiu-ga-svi-li) I. V. (1879 - 1953) — một trong những nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân cách mạng Nga và quốc tế, của Đảng cộng sản và Nhà nước Liên-xô. Gia nhập Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1898; sau Đại hội II của đảng là đảng viên bôn-sê-vích. Làm công tác đảng ở Ti-phlít, Ba-tum,

Ba-cu, Pê-téc-bua. Tháng Giêng 1912 được cử vào Ban chấp hành trung ương do Hội nghị VI (Hội nghị Pra-ha) Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga bầu ra; đã tham gia biên tập tờ báo bôn-sê-vích "Sự thật". Trong thời kỳ chuẩn bị và tiến hành Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là ủy viên của Trung tâm quân sự - cách mạng chuẩn bị khởi nghĩa do Ban chấp hành trung ương đảng thành lập. Tại Đại hội II các Xô-viết toàn Nga Xta-lin được bầu vào Hội đồng bộ trưởng dân ủy, trong đó Xta-lin phụ trách Bộ dân ủy dân tộc. Trong thời kỳ có cuộc can thiệp vũ trang của nước ngoài và nội chiến, Xta-lin là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa và đã có mặt tại nhiều mặt trận. Năm 1922 Xta-lin được bầu làm Tổng bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Từ năm 1941, Xta-lin là Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, về sau là Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng Liên-xô. Trong những năm Chiến tranh vệ quốc vĩ đại (1941 - 1945), Xta-lin là Chủ tịch Ủy ban phòng thủ nhà nước, bộ trưởng Bộ dân ủy quốc phòng và là Tổng tư lệnh tối cao các lực lượng vũ trang Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 776 - 777). — 11, 17 - 18, 47, 51, 82, 87, 117, 118, 119 - 120, 127, 137, 194, 198, 221.

Xta-xô-va, E. Đ. (1873 - 1966) — đảng viên từ năm 1898.

Từ tháng Hai 1917 đến tháng Ba 1920 là bí thư Ban chấp hành trung ương đảng; trong những năm 1920 - 1921, giữ trọng trách trong công tác đảng ở Pê-tơ-rô-grát, sau đó ở Ba-cu (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 517). — 351, 352.

Xtác-cốp, V. V. (1869 - 1925) — tham gia phong trào dân chủ - xã hội từ những năm 90 của thế kỷ XIX. Trong những năm phản động đã rời bỏ công tác đảng.

Sau Cách mạng tháng Mười công tác ở Bộ dân ủy ngoại thương, làm phó đại diện thương mại của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 16, tr. 663 - 664). — 266.

Xtê-clốp, I-u. M. (1873 - 1941) — tham gia phong trào dân chủ - xã hội từ năm 1893. Sau Đại hội II của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga là một người bôn-sê-vích. Năm 1917 theo lập trường "phòng thủ cách mạng". Về sau sang phía những người bôn-sê-vích.

Sau Cách mạng tháng Mười là chủ bút báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, tr. 589 - 590). - 58, 72, 311.

Xtô-mô-ni-a-cốp, B. X. (1882 - 1941) — đảng viên từ năm 1902.

Từ năm 1920 đến năm 1925 là phái viên thương mại của nước Nga xô-viết ở Béc-lanh (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 777 - 778). — 291, 292, 307, 318, 321 - 322.

Xtơ-ri-giốp, I. N. (sinh năm 1872) — nhà địa chất, chuyên gia dầu mỏ, nhà khoáng vật học, người quản lý mỏ sắt và xí nghiệp dầu mỏ của nhiều hội và công ty ở U-ran và Bắc Cáp-ca-dơ. Từ tháng Bảy 1920 làm phó phòng kỹ thuật của Tổng cục công nghiệp dầu mỏ, về sau làm giám đốc kỹ thuật Liên hợp công nghiệp dầu mỏ và hơi đốt Grô-dơ-nưi và làm công tác lãnh đạo khác trong công nghiệp dầu mỏ. Từ năm 1923 là giáo sư Học viện mỏ Mát-xcơ-va. Ủy viên của nhiều hội khoa học. — 100.

Xtơ-ru-mi-lin (Xtơ-ru-min-lô - Pê-to-ra-skê-vích), X. G. (1877 - 1974) — nhà kinh tế học và thống kê học xô-viết có tiếng; từ năm 1923 là đảng viên Đảng cộng sản (b) Nga.

Trong những năm 1921 - 1937 công tác ở Ủy ban kế hoạch nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga; từ năm 1935 là viện sĩ (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 13, tr. 556). — 103.

Xtu-tơ-ca, P. I. (1865 - 1932) — đảng viên từ năm 1903.

Từ năm 1921 là thứ trưởng Bộ dân ủy tư pháp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Lát-vi-a và đại biểu của Đảng cộng sản Lát-vi-a trong Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 24, tr. 533). - 337 - 338.

Xvi-đéc-xki, A. I. (1878 - 1933) — đảng viên từ năm 1899.

Từ năm 1918 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 675 - 676). — 38, 39 - 40, 94, 107, 242 - 243, 275.

Xu-ri-txơ, I-a. D. (1882 - 1952) — vào đảng bôn-sê-vích năm 1917.

Trong những năm 1919 - 1921 là đại diện toàn quyền của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Áp-ga-ni-xtan (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 49, tr. 902). — 409, 410.

Xuốc-pin-ca, X. — 34.

Xước-tốp, X. I. (1893 - 1938) — đảng viên từ năm 1913.

Trong những năm 1920 - 1921 là bí thư tỉnh ủy Ô-đét-xa. Trong thời gian tranh luận về công đoàn (1920 - 1921), ủng hộ lập trường của Tơ-rốt-xki. Trong những năm 1921 - 1926 công tác ở bộ máy của Ban chấp hành trung ương đảng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 679 - 680). — 154.

MỤC LỤC VẤN ĐỀ*

A

A-déc-bai-gian — 14, 23, 39, 53, 61, 115, 121, 147, 182, 207, 208, 209 - 214, 215, 219, 238, 255, 261, 266, 267, 339, 352, 367, 406, 415, 431.

Ác-mê-ni-a — 14, 53, 238, 255, 261, 267.

An-ghê-m-ba — công trường xây dựng nhánh đường sắt *A-léch-xan-đrốp - Gai* — Êm-ba và đường ống dẫn dầu — 218, 249, 311, 371.

B

Ba-ski-ri-a — 287.

Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga — 51, 133, 134, 135, 177, 181, 400, 419.

Báo chí và các nhà xuất bản — 2, 30, 32, 41, 43, 45, 57, 62, 67, 80, 101, 102, 119, 120, 129, 145, 239, 298, 302, 309, 310, 312, 313, 315, 317, 325, 336, 342, 344, 347, 360, 365, 378, 406, 435, 440; Phụ lục — 26.

Bảo vệ tài sản xã hội, chống tham ô — 337, 351, 377, 432, 454, 466; Phụ lục — 1, 16.

Bản cổ nông và trung nông — chính sách của Đảng cộng sản đối với họ — 19, 38, 75, 88, 89, 106, 144, 149, 154, 166, 168, 169, 184, 188, 190, 263, 323, 331; Phụ lục — 18.

Bệnh kiêu ngạo cộng sản và đấu tranh chống bệnh đó — 219, 225.

Bí mật quốc gia - bảo vệ bí mật quốc gia — 328.

* Số ghi trong các mục là số tài liệu.

Biểu lương — 353.

Bọn thổ phỉ và cuộc đấu tranh chống bọn chúng — 14, 70, 116, 117, 142, 158, 398, 399.

Bọn Vran-ghen và việc đánh bại chúng — 9.

Bộ máy nhà nước, việc hoàn thiện bộ máy nhà nước — 36, 40, 50, 64, 74, 91, 92, 104, 113, 130, 132, 151, 160, 171, 184, 194, 196, 200, 234, 256, 280, 283, 289, 292, 316, 334, 336, 342, 348, 349, 351, 358, 378, 382, 389, 392, 399, 419, 429, 432, 438, 461, 463, 474.

Bưu chính, liên lạc bằng điện thoại và điện báo — 123, 201.

C

Ca-rê-li-a — 285, 286.

Các bộ dân ủy và các cơ quan trung ương của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga

— Bộ dân ủy bưu điện — 387, 438.

— Bộ dân ủy dân tộc — 177.

— Bộ dân ủy giao thông — 113, 208, 244.

— Bộ dân ủy giáo dục — 37, 82, 119, 120, 128, 151, 200, 234, 239, 270, 418, 440, 441.

— Bộ dân ủy lao động — 132.

— Bộ dân ủy lương thực — 49, 50, 51, 358, 361.

— Bộ dân ủy ngoại giao — 28, 35, 36, 44, 165, 293.

— Bộ dân ủy ngoại thương — 28, 319, 395, 396, 397, 412, 415, 462.

— Bộ dân ủy nội vụ — 438.

— Bộ dân ủy nông nghiệp — 43, 106, 154.

— Bộ dân ủy quân sự - 113.

— Bộ dân ủy thanh tra công nông — 177, 400.

— Ủy ban đặc biệt toàn Nga đấu tranh chống bọn phản cách mạng, bọn phá hoại ngầm và bọn đầu cơ — 28, 403.

Xem thêm: Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao; Ủy ban kế hoạch nhà nước.

Các cơ quan kinh tế địa phương, phát huy sáng kiến của địa phương trong kinh tế — 219, 253, 265, 266, 279, 342, 400, 414, 415, 467; Phụ lục — 23, 28, 29, 38.

Các tác phẩm của V. I. Lê-nin, việc viết và xuất bản những tác phẩm đó — 300, 373.

Can thiệp quân sự của nước ngoài và nội chiến - phân định thời kỳ nội chiến — 287.

Cán bộ đảng và xô-viết — 37, 42, 44, 48, 62, 93, 103, 124, 128, 131, 133, 145, 154, 161, 168, 170, 175, 177, 184, 196, 200, 204, 207, 212, 222, 232, 244, 279, 303, 316, 318, 324, 330, 370, 378, 385, 389, 393, 401, 412, 415, 418, 428, 429, 434, 447, 449, 451, 462, 472, 473; Phụ lục — 45.

Cáp-ca-dơ và Da-cáp-ca-dơ — 23, 111, 115, 125, 208, 233, 238, 261, 267, 329; Phụ lục - 4, 10, 11, 13.

Xem thêm: A-déc-bai-gian; Ác-mê-ni-a; Gru-di-a.

Cày điện — 16, 29, 34, 58, 60, 369.

Chế độ báo cáo — 33, 68, 84, 99, 145, 166, 197, 198, 200, 208, 247, 265, 342, 356, 357, 361; Phụ lục - 26, 28, 29, 32.

Chế độ tiết kiệm — 216, 248, 296.

Chế độ tập thể lãnh đạo — *xem* Chế độ thủ trưởng và chế độ tập thể lãnh đạo; Đảng cộng sản Liên-xô.

Chế độ thủ trưởng và chế độ tập thể lãnh đạo — 3, 4, 15, 23, 40, 46, 48, 49, 65, 92, 132, 244, 293, 344, 356, 454.

Chế độ trưng thu lương thực thừa — 19, 75, 198.

Chính sách của Đảng cộng sản và Nhà nước xô-viết đối với tôn giáo — 7, 195, 213, 243, 273, 391.

Chính sách dân tộc của Đảng cộng sản và Chính phủ xô-viết — 32, 146, 171, 213, 238, 241, 261, 267, 269, 285, 286, 287, 405; Phụ lục — 6.

Chính sách đối ngoại của Nhà nước xô-viết — 14, 22, 23, 35, 52, 53, 72, 73, 125, 167, 176, 177, 181, 267, 312, 318, 452; Phụ lục — 6, 25.

Chính sách kinh tế mới — 217, 238, 247, 260, 333.

Cho thuê — 333.

Chủ nghĩa cơ hội và chủ nghĩa xét lại trong phong trào công nhân quốc tế và cuộc đấu tranh chống lại chúng — 260, 433, 443.

Chủ nghĩa quan liêu, nạn giấy tờ lễ mễ và cuộc đấu tranh chống lại những tệ nạn đó — 21, 116, 118, 124, 137, 193, 194, 205, 246, 257,

282, 292, 293, 313, 333, 336, 340, 343, 348, 349, 350, 360, 369, 378, 439, 454, 473, 476; Phụ lục — 38.

Chủ nghĩa tư bản nhà nước — 217, 333.

Xem thêm: Cho thuê; Tô nhượng.

Chuyên chính vô sản — 217.

Công đoàn — 4, 46, 49, 50, 87, 162, 280, 378, 467.

Công nghiệp — 18, 25, 108, 143, 147, 179, 189, 192, 214, 218, 219, 220, 224, 229, 240, 253, 275, 313, 339, 343, 352, 353, 362, 367, 396, 406, 431, 439, 442, 449; Phụ lục — 1.

Công tác giáo dục - chính trị — *xem* Đảng cộng sản Liên-xô - tuyên truyền và cổ động.

Công tác văn hóa - giáo dục — 15, 57, 62, 63, 88, 287.

Công xưởng và nhà máy — 18, 26, 95, 220.

Cục khai thác than bùn bằng thủy lực — 95, 224, 246, 259, 281, 350, 374, 416, 417, 425.

Cùng tồn tại hòa bình — *xem* Chính sách đối ngoại của Nhà nước xô-viết.

Đ

Đảng cộng sản Liên-xô, Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, Đảng cộng sản (b) Nga

— Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga - cơ quan tập thể lãnh đạo đảng và đất nước, lãnh đạo đấu tranh khôi phục nền kinh tế quốc dân - 15, 28, 35, 36, 37, 44, 46, 48, 49, 50, 82, 90, 93, 106, 109, 114, 125, 126, 128, 134, 135, 145, 162, 163, 172, 177, 181, 205, 209, 230, 242, 243, 257, 258, 262, 315, 378, 385, 399, 412, 454; Phụ lục — 42.

— các tổ chức đảng địa phương — 88, 89, 109, 114, 158.

— củng cố và thống nhất đảng — 378.

— Đại hội X - 162, 166, 170, 173, 176, 182, 183, 219; Phụ lục — 18.

— Hội nghị X — 365.

— nhóm "đối lập công nhân" và cuộc đấu tranh chống lại nhóm đó — 164, 378, 412.

— những quy tắc sinh hoạt đảng — 40, 51, 109, 114, 162, 164, 177, 212, 219, 366, 378, 412, 415, 432.

— tuyên truyền và cổ động — 15, 27, 62, 63, 239, 267, 317, 324, 330.

Đầu cơ và chống nạn đầu cơ — 159, 297, 368.

Điện ảnh — 239.

Điện khí hóa, nhà máy điện — 24, 26, 55, 59, 62, 63, 78, 84, 225, 235, 248, 287, 298, 302, 362, 363, 380, 411, 413, 435, 474.

— Nhà máy điện Ca-si-ra - 386, 411, 435, 445, 463; Phụ lục - 44, 45.

— Nhà máy điện Ki-den — 435.

— Nhà máy điện Sa-tu-ra — 348, 349, 435; Phụ lục — 35.

— Nhà máy điện Út-ki-na da-vốt — 435.

— Nhà máy điện Vôn-khốp — 435.

Xem thêm: Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga, kế hoạch điện khí hóa; Cày điện.

Điều tra dân số — Phụ lục — 9, 39.

Đôn-bát — 25, 108, 192, 207, 253, 343, 467.

Đồng minh — vai trò của nó trong việc tổ chức cuộc can thiệp quân sự vào nước Nga xô-viết - 35, 52, 165; Phụ lục — 8.

G

Gặp gỡ và nói chuyện với công nhân, nông dân, trí thức và cán bộ địa phương — 24, 37, 42, 46, 53, 75, 105, 138, 149, 154, 188, 405, 468; Phụ lục — 18.

Giai cấp công nhân ở nước Nga xô-viết — 47, 49, 50, 51, 88, 169, 190, 199, 229, 280, 353, 375, 378.

Giáo dục quốc dân — 24, 37, 41, 62, 88, 99, 124, 200, 234, 239, 322, 388.

Xem thêm: Trường cao đẳng.

Gru-dí-a — 14, 22, 23, 125, 126, 167, 171, 195, 209, 210, 223, 238, 255, 261, 267, 269, 296, 460.

H

Hàng không — 117, 306.

Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô- viết Nga — 3, 36, 57, 65, 84, 91, 92, 97, 98, 103, 113, 127, 132, 171, 292, 327, 349, 429, 451.

Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao — 13, 90, 113, 130.

Hội đồng lao động và quốc phòng — 62, 342, 349.

Hồng quân và việc củng cố khả năng phòng thủ của đất nước xô- viết — 23, 66, 70, 115, 116, 117, 123, 125, 126, 161, 199, 209, 210, 211, 230, 263, 268, 274, 305, 378, 380, 398, 399, 405, 450; Phụ lục — 1, 34, 37.

Hợp tác xã ở nước Nga xô- viết — 217, 242.

Huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng gửi các cơ quan xô- viết địa phương — 344, 356, 357, 392, 419.

I

I-a-cu-ti-a — 241.

K

Kế hoạch hóa nền kinh tế quốc dân — 137, 145, 225, 247, 248, 380.

Xem thêm : Ủy ban kế hoạch nhà nước.

Khoa học và kỹ thuật ở nước Nga xô- viết — 41, 59, 65, 71, 76, 97, 98, 121, 130, 178, 226, 227, 235, 252, 268, 282, 343, 406, 425; Phụ lục — 8.

Xem thêm: Cục khai thác than bùn bằng thủy lực; Sáng chế phát minh và hoạt động sáng chế phát minh; Vô tuyến điện và kỹ thuật vô tuyến điện.

Kiểm tra của nhà nước — 400.

Kỷ luật đảng và kỷ luật nhà nước — 36, 46, 50, 51, 93, 109, 114, 145, 160, 165, 205, 219, 256, 283, 296, 314, 327, 334, 338, 358, 385, 412, 415, 416, 419, 420; Phụ lục - 24, 31, 40, 42.

L

Lương thực và cung cấp - 3, 10, 18, 25, 33, 39, 49, 61, 68, 88, 104, 109, 111, 125, 142, 144, 148, 150, 151, 152, 156, 158, 166, 169,

191, 198, 199, 209, 210, 215, 216, 220, 233, 238, 247, 248, 253, 255, 258, 266, 281, 296, 305, 319, 320, 321, 322, 325, 326, 337, 338, 339, 340, 352, 353, 361, 362, 364, 367, 368, 375, 382, 383, 384, 397, 421, 423, 439, 442, 459, 467, 470; Phụ lục - 1, 5, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 24, 27, 30, 31, 33, 36, 40, 42.

Xem thêm: Các bộ dân ủy của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô- viết Nga - Bộ dân ủy lương thực.

M

Mác, C. và Ăng-ghe-n, Ph. — về di sản văn học của hai ông — 110, 112.

N

Ngày thứ bảy cộng sản chủ nghĩa — 88.

Ngoại thương của Nhà nước xô- viết — 22, 44, 52, 111, 133, 176, 202, 209, 214, 216, 219, 223, 242, 246, 247, 248, 258, 261, 266, 267, 281, 296, 317, 319, 320, 321, 325, 332, 345, 350, 364, 367, 374, 377, 379, 393, 395, 397, 414, 415, 421, 422, 446, 449, 455, 456, 457, 458, 462, 468, 470; Phụ lục — 1, 33.

Ngư nghiệp và công nghiệp cá — 122, 291, 332, 376, 427; Phụ lục — 21.

Nhiên liệu — 86, 108, 111, 121, 143, 147, 197, 208, 218, 221, 225, 226, 227, 239, 247, 248, 249, 253, 275, 276, 280, 296, 345, 348, 349, 352, 362, 370, 389, 406, 420, 431, 449; Phụ lục — 2, 5, 35.

Xem thêm : An-ghe-m-ba - công trường xây dựng nhánh đường sắt A-lếch-xan-đrốp - Gai - Êm-ba và đường ống dẫn dầu; Cục khai thác than bùn bằng thủy lực.

Những Đại hội các Xô- viết - Đại hội VIII các Xô- viết toàn Nga — 2, 43, 55, 56, 58, 62, 89, 106, 189.

Những nhà hoạt động của phong trào công nhân và cộng sản quốc tế, những cuộc gặp gỡ với họ, sự quan tâm đối với họ — 136, 464; Phụ lục — 7.

Những người men-sê-vích — 163, 278, 363, 430, 460.

Nông nghiệp — 2, 16, 19, 24, 89, 101, 102, 189, 219, 242, 289, 331, 362, 459; Phụ lục — 19, 20, 22, 23.

— cải tạo xã hội chủ nghĩa nền nông nghiệp - 88.

Xem thêm: Cây điện.

Nông trường quốc doanh — 191, 427.

P

Phản cách mạng và đấu tranh chống phản cách mạng — 17, 89, 109, 114, 175, 267, 308, 413.

Xem thêm: Bọn thổ phỉ và cuộc đấu tranh chống bọn chúng.

Pháp chế cách mạng xã hội chủ nghĩa — 7, 66, 89, 178, 236, 245, 254, 308, 328, 346, 403, 448, 452.

Phong trào công nhân và cách mạng quốc tế — 426, 464.

Xem thêm: Những nhà hoạt động của phong trào công nhân và cộng sản quốc tế, những cuộc gặp gỡ với họ, sự quan tâm đối với họ.

Phong trào cộng sản quốc tế — 67, 237, 260, 314, 372, 373, 433, 434.

Xem thêm: Những nhà hoạt động của phong trào công nhân và cộng sản quốc tế, những cuộc gặp gỡ với họ, sự quan tâm đối với họ.

Q

Quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa cộng sản — 38.

Quan tâm đến con người — 8, 31, 56, 69, 77, 84, 85, 94, 103, 107, 138, 139, 141, 149, 153, 161, 174, 177, 185, 187, 193, 194, 228, 231, 232, 250, 284, 288, 290, 299, 314, 346, 354, 355, 407, 408, 409, 412, 424, 436, 465, 466, 468; Phụ lục — 18.

Quốc tế cộng sản (Quốc tế III), Đại hội III Quốc tế cộng sản — 372, 373, 375, 411, 433, 437, 473.

S

Sáng chế phát minh và hoạt động sáng chế phát minh — 12, 13, 47, 92, 416, 417, 425.

Sự quan tâm lợi ích vật chất trong việc phát triển sản xuất — 6, 191, 220, 224, 229, 352, 353, 369, 427, 439.

Sự tham gia của công nhân và chuyên gia nước ngoài trong việc xây dựng kinh tế ở nước Nga xô-viết — 44, 140, 159, 461, 476.

T

Ta-ta-ri-a — 107, 153, 287.

Tài chính và chính sách tài chính của Nhà nước xô-viết — 38, 204, 216, 217, 267, 294, 296, 351, 377, 381, 404, 425, 454, 469; Phụ lục — 33.

Tài liệu lưu trữ của V. I. Lê-nin ở Cra-cốp, Pô-rô-nin và việc tìm kiếm tài liệu lưu trữ đó — 185, 186, 187, 359.

Tập bản đồ địa lý — 287, 388, 410, 471.

Thiếu nhi và các cơ quan thiếu nhi — 251.

Thống kê — 79, 157, 342, 361, 362; Phụ lục — 9, 22, 39.

Xem thêm: Chế độ báo cáo.

Thuế lương thực — 129, 150, 154, 158, 166, 169, 173, 188, 190, 203, 204, 238, 247, 256, 264, 315, 323, 459; Phụ lục - 18, 22, 37, 39.

Thư viện và công tác thư viện — 234, 336, 347, 444.

Thưởng — xem Sự quan tâm lợi ích vật chất trong việc phát triển sản xuất.

Tin tức về tình hình kinh tế thế giới, về chính sách đối ngoại của các nước khác, về phong trào công nhân và cách mạng quốc tế — 237.

Tô nhượng — 11, 30, 43, 45, 72, 83, 90, 96, 104, 122, 143, 176, 180, 182, 189, 201, 205, 206, 207, 209, 210, 214, 219, 223, 238, 253, 271, 306, 317, 333, 429, 453.

Tổ chức lao động khoa học — 404.

Tổ chức văn hóa vô sản — 15.

Trả lời thư, điện, đơn của nhân dân lao động và lời báo của các địa phương — 78, 84, 85, 88, 89, 103, 106, 108, 236, 304, 366, 381, 401.

Trao đổi hàng hóa (lưu thông hàng hóa) và thương nghiệp — 38, 166, 169, 204, 217, 253, 277, 329, 337, 340, 382, 383, 384, 397, 414, 467.

Trao đổi sản phẩm ở nước Nga xô-viết — 38, 166, 169.

Trí thức tư sản - chính sách của Chính quyền xô-viết đối với trí thức tư sản — 37, 121, 131, 145, 178, 180, 235, 270, 378, 418, 425, 459.

Trường bố túc công nông — 127.

Trường cao đẳng — 5, 27, 54, 99, 127, 163, 222, 234, 239, 245, 257, 262, 270, 278, 287, 388.

Trường đại học cộng sản — 251, 278.

Tsu-va-si-a — Phụ lục — 15.

Tuyên truyền sản xuất — 62, 63, 225, 239, 406; Phụ lục — 23.

Từ điển tiếng Nga hiện đại — 307, 316, 341, 394.

Tước đoạt giai cấp tư sản — 333.

U

U-cra-i-na — 109, 114, 144, 146, 158, 203, 207, 212, 337, 368, 382, 384; Phụ lục — 14.

Ủy ban kế hoạch nhà nước (Ủy ban kế hoạch nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga) — 1, 131, 137, 145, 225, 235, 247, 248, 279, 356, 360, 362, 402, 413, 434, 435, 474, 475.

Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga, kế hoạch điện khí hóa — 1, 6, 131, 140, 145, 413.

V

Vay nợ (những cuộc thương lượng về việc vay nợ của các nước ngoài và các công ty tư bản) — 172.

Văn học và nghệ thuật — 15, 27, 37, 100, 304, 309, 310, 421, 468.

Vấn đề nhà ở — 113.

Vận tải — 125, 155, 156, 197, 208, 221, 275, 276, 287, 297, 301, 362, 390, 423; Phụ lục - 3, 5, 41, 43.

Xem thêm: An-ghê-m-ba — công trường xây dựng nhánh đường sắt A-lếch-xan-đrốp - Gai — Êm-ba và đường ống dẫn dầu.

Viện bảo tàng — Phụ lục — 16.

Vô tuyến điện và kỹ thuật vô tuyến điện — 20, 21, 44, 92, 252, 268, 387.

X

Xây dựng xô-viết — 154, 236, 254, 287, 335, 342, 400, 467; Phụ lục — 28, 29, 32.

Xi-bi-ri — 104, 142, 168, 190, 329; Phụ lục — 12, 30, 42.

Y

Y tế — 64, 74, 81, 251, 272, 295, 326, 355; Phụ lục — 16.

MỤC LỤC

<i>Lời Nhà xuất bản</i>	V
<i>Lời tựa</i>	XVII
1920	
1. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 6 tháng Mười một . .	1-2
2. GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA. Ngày 6 tháng Mười một	2 - 3
*3. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 6 tháng Mười một	3
*4. GỬI I-A. E. RÚT-DU-TÁC, A. I. RŨ-CỐP, M. P. TÔM-XKI. Tháng Mười một, chậm nhất vào ngày 8	4
5. ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH Ê-CA-TÊ-RIN- BUA, BAN THƯỜNG VỤ KHU U-RAN THUỘC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA, HỘI ĐỒNG QUÂN ĐOÀN LAO ĐỘNG 1. Ngày 10 tháng Mười một .	4-5
6. GỬI A. D. GÔN-TXƠ-MAN. Ngày 10 tháng Mười một	5
7. GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI, M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI, V. A. A-VA- NÊ-XỐP. Ngày 11 tháng Mười một	6
*8. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 12 tháng Mười một	6 - 7

* Dấu hoa thị chỉ những tài liệu được công bố lần đầu.

9. ĐIỆN GỬ HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẬN MIỀN NAM. Ngày 12 tháng Mười một	7
10. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP, P. I. PÔ-PỐP, V. A. A-VA-NÊ-XỐP, M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI. Ngày 12 tháng Mười một	8
11. GỬI M. I. CA-LI-NIN. Ngày 12 tháng Mười một	9
12. GỬI TỔNG CỤC CÔNG NGHIỆP DA THUỘC HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. Ngày 12 tháng Mười một	9
*13. GỬI PHÂN BAN SÁNG CHẾ PHÁT MINH CỦA BAN KHOA HỌC - KỸ THUẬT THUỘC HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. Ngày 13 tháng Mười một	10
14. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 13 tháng Mười một	11
15. GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 14 tháng Mười một	11 - 12
16. GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA. Ngày 15 tháng Mười một	12
17. GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. Ngày 15 tháng Mười một	13
18. GỬI A. M. A-NÍCH-XTƠ. Ngày 15 tháng Mười một	13 - 14
19. GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA và N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 16 tháng Mười một	14 - 15
*20. GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP. Ngày 17 tháng Mười một	16
21. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI A. M. LI-U-BÔ-VÍCH. Ngày 17 tháng Mười một	16
22. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 19 tháng Mười một	17
23. TRẢ LỜI I. V. XTA-LIN BẰNG ĐƯỜNG DÂY TRỰC TIẾP VÀ THƯ GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI	17 - 18
1. Ngày 19 hoặc 20 tháng Mười một	17 - 18
*2. Ngày 23 tháng Mười một	18
24. NHỮNG NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ	18 - 19
1. Ngày 19 tháng Mười một	18 - 19
2. Ngày 20 tháng Mười một	19

25. GỬI A. M. A-NÍCH-XTƠ. Ngày 20 tháng Mười một	19 - 20
26. GỬI PHÒNG ĐIỆN LỰC CỦA HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN MÁT-XCO-VA. Ngày 20 tháng Mười một	20
27. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Tháng Mười một, sớm nhất vào ngày 20	21
*28. GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. Ngày 21 tháng Mười một	21 - 22
29. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Tháng Mười một, chậm nhất vào ngày 23	22
*30. GỬI V. P. MI-LI-U-TIN. Giữa ngày 23 tháng Mười một và ngày 6 tháng Chạp	22 - 23
1.	22 - 23
2.	23
31. GỬI A. P. PLA-TÔ-NỐP. Ngày 24 tháng Mười một	23
32. GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA. Ngày 26 tháng Mười một	24
33. GỬI V. V. PHÔ-MIN. Giữa ngày 26 và ngày 29 tháng Mười một	24
34. GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA. Ngày 28 tháng Mười một	24 - 25
* 35. GỬI L. B. CRA-XIN. Ngày 28 tháng Mười một	25
* 36. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 29 tháng Mười một	26
37. GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI. Ngày 29 tháng Mười một	26 - 27
38. GỬI X. Ê. TSU-TXƠ-CA-ÉP. Ngày 30 tháng Mười một	28
39. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 30 tháng Mười một	29
40. GỬI A. I. Ê-LI-ĐA-RÔ-VA. Mùa thu	29 - 30
41. GỬI ĐỒNG CHÍ M. N. PÔ-CRỐP-XKI. Ngày 5 tháng Chạp	30

42. GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA. Ngày 6 tháng Chạp	33
*43. GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA. Ngày 8 tháng Chạp	33
*44. THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN KÈM THEO DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP. Trước ngày 9 tháng Chạp	34
45. GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA. Ngày 11 tháng Chạp	34 - 35
*46. GỬI A. M. A-MÔ-XỐP. Ngày 12 tháng Chạp	35 - 36
*47. GỬI I-A. M. SA-TU-NỐP-XKI. Tháng Chạp, sớm nhất vào ngày 12, chậm nhất vào ngày 14	36
*48. GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI. Ngày 13 tháng Chạp	37
49. GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Ngày 14 tháng Chạp	37 - 38
50. GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Ngày 14 tháng Chạp	38 - 39
51. GỬI M. I. PHRUM-KIN. Ngày 14 tháng Chạp	39 - 40
*52. THƯ GỬI A. G. GÔI-KHƠ-BÁC KÈM THEO DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬI ĐI LUÂN-ĐÓN CHO L. B. CRA-XIN. Ngày 14 tháng Chạp	40 - 41
*53. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 14 tháng Chạp	41
54. ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN ĐOÀN LAO ĐỘNG 1, BAN THƯỜNG VỤ KHU U-RAN THUỘC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA, BAN CHẤP HÀNH XÓ-VIỆT TỈNH Ê-CA-TÊ-RIN-BUA, TRƯỞNG ĐẠI HỌC TỔNG HỢP U-RAN. Ngày 17 tháng Chạp	42
55. GỬI ÔNG QUẢN LÝ NHÀ HÁT LỚN. Ngày 18 tháng Chạp	42 - 43
* 56. GỬI A. P. KI-DÁT. Ngày 19 tháng Chạp	43 - 44
57. GỬI VĂN PHÒNG HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 21 tháng Chạp	44 - 45
58. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 28 tháng Chạp	45

* 59. ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN và N. C. CLU-SCÔ. Ngày 31 tháng Chạp	46
60. ĐIỆN GỬI CÁC XÍ NGHIỆP SẢN XUẤT CÀY ĐIỆN. Ngày 31 tháng Chạp	46
61. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 31 tháng Chạp	47
62. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Cuối tháng Chạp	47 - 48
63. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Tháng Chạp	48 - 49
64. GỬI V. Đ. BÓN-TSO - BRU-Ê-VÍCH. Tháng Chạp	50
65. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Tháng Chạp	50
66. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Năm 1920	50
*67. VỀ CUỐN SÁCH CỦA BÊ-LA CUN. Năm 1920	51
68. GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Năm 1920	51
69. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Cuối năm 1920, đầu năm 1921	52
70. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Cuối năm 1920, đầu năm 1921	52

1921

* 71. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 2 tháng Giêng	53
* 72. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Tháng Giêng, sớm nhất vào ngày 3	53
* 73. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Tháng Giêng, sớm nhất vào ngày 4	54
74. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Tháng Giêng, sớm nhất vào ngày 5	54
75. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 6 tháng Giêng	55
76. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 6 tháng Giêng	56
77. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Ngày 8 tháng Giêng	56

78. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. Ngày 12 tháng Giêng	57
79. GỬI P. I. PÔ-PỐP. Ngày 12 tháng Giêng	57
80. GỬI I-U. M. XTÊ-CLỐP. Ngày 13 tháng Giêng	58
81. ĐIỆN GỬI Đ. I. U-LI-A-NỚP. Ngày 13 tháng Giêng	58
82. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI và E. A. LÍT-KEN-XƠ. Ngày 14 tháng Giêng	59
83. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. Giữa ngày 16 và ngày 21 tháng Giêng	59
84. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. Ngày 18 tháng Giêng	60
* 85. GỬI Đ. D. SCƠ-LỐP-XCAI-A. Ngày 18 tháng Giêng	61
86. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. Ngày 18 tháng Giêng	61 - 62
87. GỬI BAN BIÊN TẬP BÁO "SỰ THẬT". Ngày 19 tháng Giêng .	62
88. GỬI CÔNG NHÂN, VIÊN CHỨC VÀ CHI BỘ CỘNG SẢN CỦA GA PRÔ-LÊ-TA-RƠ-XCAI-A THUỘC ĐƯỜNG SẮT VLA-ĐI- CÁP-CA-DỜ. Ngày 20 tháng Giêng	63 - 64
89. GỬI ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA TỔNG BA-CU- RŨ. Ngày 21 tháng Giêng	64 - 65
90. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. Ngày 21 tháng Giêng	66
91. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. Ngày 25 tháng Giêng	66
92. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. Ngày 26 tháng Giêng	67
*93. GỬI A. I. RŨ-CỐP. Ngày 26 tháng Giêng	67 - 68
94. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. Ngày 26 tháng Giêng	68
95. GỬI NHÀ MÁY XOÓC-MÔ-VÔ. Ngày 26 tháng Giêng	68 - 69
96. GỬI V. P. MI-LI-U-TIN. Ngày 27 tháng Giêng	69
97. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. Ngày 27 tháng Giêng	70
98. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. Ngày 27 tháng Giêng	70

99. GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI, E. A. LÍT-KEN-XƠ, O. I-U. SMÍT. Ngày 28 tháng Giêng	70 - 71
100. GỬI S. M. MA-NU-TSA-RI-AN-TXƠ. Ngày 28 tháng Giêng .	71
*101. TRAO ĐỔI THƯ TỪ với M. I. GLI-ÁT-XE. Ngày 28 tháng Giêng	72
102. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI TRƯỞNG PHÒNG MÁT-XCƠ-VA CỦA HÃNG THÔNG TẤN NGA. Ngày 28 tháng Giêng	72 - 73
103. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. Ngày 29 tháng Giêng	73
104. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. Ngày 29 tháng Giêng	73 - 74
105. GỬI A. I. GU-XÉP. Ngày 30 tháng Giêng	74
*106. GỬI M. A. CRU-TSIN-XKI. Ngày 31 tháng Giêng	75
107. ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY NƯỚC CỘNG HÒA TỰ TRỊ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ-VIẾT TA-TA-RI-A, Ngày 31 tháng Giêng	76
108. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. Ngày 31 tháng Giêng	76
*109. GỬI M. I. PHRUM-KIN. Ngày 1 tháng Hai	77
110. GỬI Đ. B. RI-A-DA-NỚP. Trước ngày 2 tháng Hai	78
111. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI TỈNH ỦY PÊ-TƠ-RÔ- GRÁT. Ngày 2 tháng Hai	78 - 79
112. GỬI Đ. B. RI-A-DA-NỚP. Ngày 2 tháng Hai	79 - 80
113. GỬI A. G. GÔI-KHO-BÁC. Ngày 2 tháng Hai	80 - 81
*114. GỬI V. N. MAN-TXÉP. Ngày 3 tháng Hai	81 - 82
115. ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 5 tháng Hai . .	82
116. GỬI E. M. XCƠ-LI-AN-XKI. Ngày 6 tháng Hai	82 - 83
117. GỬI E. M. XCƠ-LI-AN-XKI. Ngày 6 tháng Hai	83 - 84

*118. GỬI N. Ô-XIN-XKI. Ngày 6 tháng Hai.	84
119. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Ngày 6 tháng Hai.	85
120. GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI. Ngày 7 tháng Hai.	85
121. GỬI L. B. CRA-XIN. Ngày 8 tháng Hai.	86
122. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Ngày 9 tháng Hai.	86
123. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 12 tháng Hai.	87
124. GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI. Ngày 14 tháng Hai.	88
*125. ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN II. Ngày 14 tháng Hai.	88 - 89
*126. ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN II. Ngày 15 tháng Hai.	89 - 90
127. GỬI A. G. GÔI-KHƠ-BÁC. Ngày 15 tháng Hai.	90 - 91
128. GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 15 tháng Hai.	91
*129. GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI. Ngày 16 tháng Hai	91 - 92
1.	91
2.	92
130. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 17 tháng Hai.	92
131. GỬI N. I. MU-RA-LỐP. Ngày 18 tháng Hai.	92 - 93
132. ĐIỆN GỬI V. V. SMÍT. Ngày 18 tháng Hai.	93 - 94
*133. GỬI A. I. XVI-ĐẾC-XKI. Ngày 18 tháng Hai.	94
*134. GỬI A. I. XVI-ĐẾC-XKI. Ngày 18 tháng Hai.	94
*135. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 18 tháng Hai.	95
*136. GỬI V. R. MEN-GIN-XKI. Ngày 18 tháng Hai.	95
137. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 19 tháng Hai.	96
*138. GỬI L. B. CRA-XIN. Ngày 19 tháng Hai.	97
* 139 GỬI G. L. SCO-LỐP-XKI. Ngày 20 tháng Hai.	97

140. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 21 tháng Hai.	98
*141. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Tháng Hai, sớm nhất vào ngày 21.	99
*142. ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỐP. Ngày 21 hoặc 22 tháng Hai	99
143. GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ I. M. GÚP-KIN, A. I. TXÉP-TSIN-XKI, I. N. XTỜ-RI-GIỐP, N. N. XMIẾC-NỐP. Ngày 23 tháng Hai. ...	100
144. ĐIỆN GỬI KH. G. RA-CỐP-XKI. Ngày 24 tháng Hai.	100 - 101
145. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 25 tháng Hai. ...	101 - 104
146. ĐIỆN GỬI KH. G. RA-CỐP-XKI. Ngày 25 tháng Hai.	104 - 105
147. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 25 tháng Hai.	105
148. GỬI A. B. KHA-LA-TỐP. Ngày 26 tháng Hai.	105
149. GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ. Ngày 28 tháng Hai.	106
150. GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Tháng Hai.	106 - 107
*151. GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Tháng Hai.	107
152. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Cuối tháng Hai - đầu tháng Ba.	107 - 108
153. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 1 tháng Ba.	108
154. GỬI N. Ô-XIN-XKI. Ngày 1 tháng Ba.	108 - 110
155. GỬI V. V. PHÔ-MIN. Ngày 1 tháng Ba.	110
156. GỬI V. V. PHÔ-MIN. Ngày 2 tháng Ba.	111
157. GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI. Ngày 3 tháng Ba.	111
158. GỬI L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. Ngày 3 tháng Ba.	112
159. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 3 tháng Ba.	112

160. GỬI A. I. RŨ-CỐP, N. P. BRI-U-KHA-NỐP, V. V. PHỒ-MIN, A. O. AN-XKI, G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 3 tháng Ba	113
161. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 3 tháng Ba	113 - 114
162. GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 3 tháng Ba	114 - 115
163. GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI. Tháng Ba, sớm nhất vào ngày 4	115
164. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Ngày 5 tháng Ba	115 - 116
165. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN và L. M. CA-RA-KHAN. Ngày 7 tháng Ba	116
166. GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Ngày 8 tháng Ba	116 - 117
* 167. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 9 tháng Ba	117 - 118
168. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP và I. V. XTA-LIN. Ngày 9 tháng Ba .	118
169. GỬI A. I. RŨ-CỐP. Ngày 10 tháng Ba	119
170. GỬI I. V. XTA-LIN và L. B. CA-MÊ-NÉP. Ngày 10 tháng Ba	119 - 120
171. GỬI A. G. GÔI-KHƠ-BÁC. Ngày 12 tháng Ba	120
*172. GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 13 tháng Ba	121
173. GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Ngày 15 tháng Ba	121
174. GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ. Tháng Ba, sớm nhất vào ngày 16 .	122
175. ĐIỆN GỬI ỦY BAN PHÒNG THỦ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. Ngày 17 tháng Ba	122 - 123
176. GỬI OA-SINH-TƠN VAN-ĐỐC-LÍP. Ngày 17 tháng Ba	123 - 124
177. GỬI A. A. I-ÓP-PHÊ. Ngày 17 tháng Ba	124 - 128

*178. GỬI PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI. Ngày 17 tháng Ba	129
179. NHIỆM VỤ GIAO CHO THỦ KÝ. Ngày 18 tháng Ba	129
180. GỬI A. I. RŨ-CỐP. Ngày 18 tháng Ba	130
181. GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 18 hoặc 19 tháng Ba	130
182. ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN. Ngày 19 tháng Ba	131
183. NHIỆM VỤ GIAO CHO THỦ KÝ. Ngày 20 tháng Ba	131
184. NHIỆM VỤ GIAO CHO THỦ KÝ. Ngày 20 tháng Ba	132
*185. GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI. Ngày 20 tháng Ba	133
186. GỬI I-A. X. GA-NÊ-TXƠ-KI. Ngày 20 tháng Ba	133
187. GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI và I-A. X. GA-NÊ-TXƠ-KI. Giữa ngày 20 tháng Ba và 25 tháng Năm	133 - 134
188. GIẤY CHỨNG NHẬN CHO A. R. SA-PÔ-SNI-CỐP. Ngày 22 tháng Ba	134
189. THỦ GỬI THỦ KÝ. Tháng Ba, trước ngày 23	135
190. GỬI V. N. CA-I-U-RỐP. Ngày 24 tháng Ba	135 - 136
191. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Ngày 24 tháng Ba	136 - 137
192. NHIỆM VỤ GIAO CHO THỦ KÝ. Ngày 24 hoặc 25 tháng Ba	137
193. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 25 tháng Ba	137 - 138
194. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 25 tháng Ba	138
195. ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-DÊ. Ngày 25 tháng Ba	139
*196. GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Ngày 25 tháng Ba	139 - 140
197. GỬI A. I. RŨ-CỐP. Ngày 26 tháng Ba	140
198. GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Ngày 27 tháng Ba	141 - 142
199. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 27 tháng Ba	142
200. GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ. Ngày 27 tháng Ba	143

201. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Ngày 27 tháng Ba	144
202. GỬI PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI. Ngày 27 tháng Ba	144
203. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Ngày 27 tháng Ba	145
204. GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI. Ngày 27 tháng Ba	146 - 147
205. GỬI A. I. RŨ-CỐP. Ngày 27 tháng Ba	147 - 148
206. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI A. I. RŨ-CỐP. Ngày 28 tháng Ba	148 - 149
207. GỬI L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. Ngày 28 - 29 tháng Ba	149
208. GỬI A. I. EM-SA-NỐP. Ngày 29 tháng Ba	150 - 151
209. THƯ GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA CÙNG DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 29 tháng Ba	152
210. ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 30 tháng Ba	153
211. GỬI HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG. Ngày 30 tháng Ba	153 - 154
212. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI G. I. PÊ-TỜ-RỐP-XKI và M. V. PHRUN-ĐÊ. Ngày 30 tháng Ba	154
213. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 31 tháng Ba	155
214. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 31 tháng Ba	155 - 156
215. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Cuối tháng Ba	156
216. ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN. Tháng Ba	156 - 157
217. GỬI N. I. BU-KHA-RIN. Tháng Ba - tháng Tư	157 - 158
*218. GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 1 tháng Tư	158
219. GỬI A. P. XÊ-RÊ-BRỐP-XKI. Ngày 2 tháng Tư	158 - 161
220. GỬI V. V. SMÍT, L. Đ. TỜ-RỐT-XKI, A. Đ. TXI-U-RU-PA, A. I. RŨ-CỐP, M. P. TÔM-XKI, A. G. SLI	

ÁP-NI-CỐP. Ngày 2 tháng Tư	161 - 162
221. ĐIỆN GỬI A. P. XÊ-RÊ-BRỐP-XKI. Ngày 4 tháng Tư	162
222. GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI. Ngày 4 tháng Tư	162 - 163
223. ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 5 tháng Tư	163 - 164
224. GỬI A. I. RŨ-CỐP. Ngày 5 tháng Tư	164 - 165
225. GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI. Tháng Tư, sau ngày 5	165 - 166
226. GỬI A. I. RŨ-CỐP. Ngày 6 tháng Tư	167
227. GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. Ngày 6 tháng Tư	168
228. GỬI Đ. I. U-LI-A-NỐP. Ngày 6 tháng Tư	168 - 169
229. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Tháng Tư, sau ngày 6	169
230. GỬI E. M. XCƠ-LI-AN-XKI. Tháng Tư, sau ngày 6	170
*231. GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Tháng Tư, chậm nhất là ngày 7	170
*232. GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 7 tháng Tư	171
233. GỬI A. B. KHA-LA-TỐP. Ngày 7 tháng Tư	171
234. GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI, M. N. PÔ-CRỐP-XKI, E. A. LÍT-KEN-XƠ. Ngày 8 tháng Tư	172
235. GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 8 tháng Tư	173
1.	173
2.	173
236. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 8 tháng Tư	174
237. ĐIỆN GỬI V. V. VÔ-RỐP-XKI. Ngày 8 tháng Tư	174
238. ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 9 tháng Tư	175
239. GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI. Ngày 9 tháng Tư	176 - 177
240. GỬI I. I. CU-TU-DỐP. Ngày 9 tháng Tư	177 - 178

241. ĐIỆN GỬ HỘI NGHỊ ĐẠI BIỂU DÂN NGHÈO Ở I-A-CU-TI-A. Ngày 9 hoặc 10 tháng Tư.	178 - 179
242. GỬI L. M. KHIN-TSÚC. Tháng Tư, trước ngày 10.	179 - 180
243. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Giữa ngày 9 và 21 tháng Tư. ...	180
244. ĐIỆN GỬ V. V. PHỒ-MIN. Ngày 10 tháng Tư.	181
245. GỬI Đ. I. CUỐC-XXI. Ngày 11 tháng Tư.	181
*246. GỬI R. E. CLÁT-XÔN. Ngày 11 tháng Tư.	182
247. GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XXI. Ngày 12 tháng Tư. ..	182 - 183
248. GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XXI. Ngày 13 tháng Tư. ..	184
249. GỬI N. P. GOỐC-BU-NỐP. Ngày 13 hoặc 14 tháng Tư. .	185
*250. GỬI L. M. CA-RA-KHAN. Tháng Tư, sau ngày 13. ...	185
251. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Ngày 14 tháng Tư.	186
252. GỬI A. M. NI-CÔ-LA-ÉP. Ngày 14 tháng Tư.	186 - 187
253. GỬI G. L. PI-A-TA-CỐP. Ngày 14 tháng Tư.	187 - 188
254. GỬI M. PH. VLA-ĐI-MIA-XXI. Ngày 14 tháng Tư.	188
255. ĐIỆN GỬ M. I. PHRUM-KIN và A. G. BÊ-LÔ-BÔ-RÔ-ĐỐP. Ngày 15 tháng Tư.	189
256. GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Ngày 15 tháng Tư.	190
257. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Ngày 15 tháng Tư.	190 - 191
*258. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Ngày 15 tháng Tư.	191
259. GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ. Ngày 16 tháng Tư.	191 - 192
260. GỬI CLA-RA TXÉT-KIN và PÔN LÊ-VY. Ngày 16 tháng Tư	192 - 193
261. ĐIỆN GỬ G. C. OỐC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 17 tháng Tư.	194
262. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Ngày 17 tháng Tư.	194
*263. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC	

ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 17 tháng Tư.	195
264. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Ngày 17 tháng Tư.	195
265. GỬI V. P. MI-LI-U-TIN và V. A. A-VA-NÊ-XỐP. Ngày 18 tháng Tư.	196
266. GỬI A. I. RŨ-CỐP, V. P. MI-LI-U-TIN, A. M. LÊ-GIA-VA. Ngày 18 tháng Tư.	196
267. ĐIỆN GỬ G. C. OỐC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 18 tháng Tư	197
268. MẪU THƯ GỬI N. P. GOỐC-BU-NỐP VÀ NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU TRÊN BỨC THƯ CỦA A. M. NI-CÔ-LA-ÉP. Ngày 18 tháng Tư.	198
*269. GỬI I. V. XTA-LIN. Ngày 18 hoặc 19 tháng Tư.	198
270. GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XXI. Ngày 19 tháng Tư.	199 - 200
271. GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. Ngày 19 tháng Tư.	200 - 201
272. GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ. Ngày 19 tháng Tư.	201
273. GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP. Ngày 19 tháng Tư.	202
274. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI V. N. RÚT-XÔ. Ngày 19 tháng Tư.	202 - 203
275. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ VÀ THƯ GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XXI. Ngày 19 tháng Tư.	203
276. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Tháng Tư, sớm nhất là ngày 19.	204
277. GỬI BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC. Ngày 20 tháng Tư. ...	204
278. GỬI E. I-A-RÔ-XLÁP-XXI. Tháng Tư, sớm nhất là ngày 20	205
279. ĐIỆN GỬ M. I. PHRUM-KIN. Ngày 21 tháng Tư.	205
280. GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XXI. Ngày 22 tháng Tư. ...	206
281. GỬI A. B. KHA-LA-TỐP. Ngày 22 tháng Tư.	206

*282. GỬI BỘ DÂN ỦY NGOẠI GIAO VÀ ỦY BAN ĐẶC BIỆT TOÀN AN. Ngày 22 tháng Tư	207
283. GỬI N. L. SPÉCH-TÔ-RÓP, P. L. VÔI-CỐP, A. D. GÔN-TXƠ-MAN, L. N. CRI-TSƠ-MAN, V. G. GRÔ-MAN. Ngày 23 tháng Tư	207 - 208
*284. THƯ GỬI L. M. CA-RA-KHAN VÀ ĐIỆN GỬI V. L. CỐP-PƠ. Ngày 23 tháng Tư	208
285. GỬI M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI, A. M. LÊ-GIA-VA, V. P. MI-LI-U-TIN. Ngày 23 tháng Tư	209
286. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Sau ngày 23 tháng Tư	209 - 210
287. GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 24 tháng Tư	210 - 213
* 288. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Ngày 24 tháng Tư	213
289. GỬI I. A. TÊ-Ô-ĐÔ-RÔ-VÍCH. Ngày 25 tháng Tư	213
290. GỬI I-A. X. GA-NÊ-TXƠ-KI. Ngày 25 tháng Tư	214 - 217
291. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP, L. N. CRI-TXƠ-MAN, M. P. TÔM-XKI, A. I. PÔ-CHI-A-ÉP. Ngày 26 tháng Tư	217
292. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 26 tháng Tư	218
* 293. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) AN. Ngày 26 tháng Tư	218 - 219
294. GỬI A. O. AN-XKI. Ngày 26 tháng Tư	219 - 220
*295. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Ngày 26 tháng Tư	220 - 221
296. GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. Tháng Tư, trước ngày 28	221
297. GỬI PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI. Ngày 29 tháng Tư	222
298. GỬI L. Đ. TÔ-RỐT-XKI. Ngày 30 tháng Tư	222 - 223
299. GỬI A. A. BUỐC-ĐU-CỐP. Ngày 30 tháng Tư	223
300. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Cuối tháng Tư	224

301. GỬI L. M. CRI-TXƠ-MAN. Tháng Tư	224 - 225
302. GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 3 tháng Năm	225
303. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Giữa ngày 3 và ngày 10 tháng Năm	225 - 227
1.	225 - 226
2.	226 - 227
304. GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 5 tháng Năm	227
305. ĐIỆN GỬI C. E. VÔ-RÔ-SI-LỐP. Ngày 5 tháng Năm	228
306. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 5 tháng Năm	228 - 229
307. GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ. Ngày 6 tháng Năm	229
308. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Ngày 6 tháng Năm	229 - 230
309. GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI. Ngày 6 tháng Năm	230
310. GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI. Ngày 6 tháng Năm	231
*311. GỬI I. G. A-LẾCH-XAN-ĐRỐP. Ngày 6 tháng Năm	231 - 232
312. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Giữa ngày 6 và ngày 10 tháng Năm	232
313. GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Tháng Năm, sau ngày 6	232 - 233
314. ĐIỆN GỬI V. L. CỐP-PƠ. Ngày 7 tháng Năm	233
315. GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA. Ngày 8 tháng Năm	234
316. GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ. Ngày 9 tháng Năm	234 - 235
317. GỬI BAN BIÊN TẬP BÁO "SỰ THẬT" VÀ BAN BIÊN TẬP BÁO "TIN TỨC". Ngày 9 tháng Năm	235 - 236
*318. GỬI L. B. CRA-XIN. Ngày 9 tháng Năm	236
319. GỬI L. B. CRA-XIN. Chậm nhất là ngày 10 tháng Năm	236 - 237
320. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 10 tháng Năm	237
321. ĐIỆN GỬI ĐOÀN ĐẠI BIỂU CHÍNH PHỦ XÔ-VIẾT. Ngày 10 tháng Năm	237 - 238

322. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 10 tháng Năm	238
323. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI N. Ô-XIN-XKI và I. A. TÊ-Ô-ĐƠ-RÔ-VÍCH. Ngày 10 tháng Năm	239
324. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Ngày 10 tháng Năm	239 - 240
325. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 11 tháng Năm	240
326. GỬI BAN RUỘNG ĐẤT TỈNH MÁT-XCƠ-VA. Ngày 11 tháng Năm	241
*327. GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ. Tháng Năm, sớm nhất là ngày 11 .	241
328. GỬI Đ. I. CUỐC-XKI. Ngày 12 tháng Năm	242
329. NHỮNG CÂU HỎI GỬI A. I. XVI-ĐẾC-XKI VỀ LỰC LƯỢNG HÀNG HÓA. Ngày 13 tháng Năm	242 - 243
330. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Ngày 13 tháng Năm	243
*331. GỬI M. I. CA-LI-NIN. Tháng Năm, trước ngày 14	244
332. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI P. L. VÔI-CỐP. Ngày 14 tháng Năm	244
333. GỬI M. PH. XÔ-CÔ-LỐP. Ngày 16 tháng Năm	245 - 250
334. GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA. Ngày 16 tháng Năm	250
335. GỬI M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI. Ngày 17 tháng Năm	250 - 251
336. GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ. Ngày 17 tháng Năm	251 - 252
337. GỬI M. V. PHRUN-ĐÊ. Ngày 18 tháng Năm	252 - 253
*338. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Ngày 19 tháng Năm	253
339. ĐIỆN GỬI A. P. XÊ-RÊ-BRỐP-XKI. Ngày 19 tháng Năm	254
340. GỬI V. P. NÔ-GHIN và N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 19 tháng Năm	254 - 255
341. GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ. Ngày 19 tháng Năm	255
342. GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Ngày 19 tháng Năm	256 - 258

343. GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. Ngày 20 tháng Năm	258 - 260
344. GỬI N. Ô-XIN-XKI. Ngày 20 tháng Năm	260 - 261
345. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Giữa ngày 20 và ngày 25 tháng Năm	261
*346. GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ. Ngày 21 tháng Năm	261 - 262
347. GỬI N. L. MÊ-SÊ-RI-A-CỐP. Ngày 23 tháng Năm	262 - 263
348. GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ. Ngày 23 tháng Năm	263 - 264
349. THƯ GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA VÀ NHIỆM VỤ GIAO CHO V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Ngày 23 tháng Năm	264 - 265
350. GỬI R. E. CLÁT-XÔN. Ngày 24 tháng Năm	265 - 266
351. GỬI G. I. BÔ-KI. Ngày 24 tháng Năm	266 - 267
352. GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Ngày 24 tháng Năm	268
353. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Ngày 24 tháng Năm	268
354. GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ. Ngày 24 tháng Năm	269
*355. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Tháng Năm, chậm nhất là ngày 25	269 - 270
356. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 25 tháng Năm	270 - 271
357. GỬI M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI. Ngày 25 tháng Năm	271 - 272
358. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 25 tháng Năm	272 - 273
359. GỬI B. Đ. VI-GHI-LÉP. Ngày 25 tháng Năm	273 - 274
360. GỬI N. P. GOỐC-BU-NỐP. Ngày 25 tháng Năm	274
361. GỬI A. B. KHA-LA-TỐP. Ngày 26 tháng Năm	275 - 276
362. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 26 tháng Năm	276 - 277
363. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 26 tháng Năm	278
364. ĐIỆN GỬI A. P. XÊ-RÊ-BRỐP-XKI. Ngày 26 tháng Năm	278

365. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Ngày 26 tháng Năm	279
*366. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Ngày 26 tháng Năm	279
367. GỬI I. T. XMIN-GA. Ngày 27 tháng Năm	280
368. ĐIỆN GỬI PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI. Ngày 27 tháng Năm . .	280- 281
369. ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG KINH TẾ KHU, HỘI ĐỒNG CÔNG ĐOÀN VÀ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIẾT PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT. Ngày 27 tháng Năm	281 - 282
370. GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Ngày 27 hoặc 28 tháng Năm . .	282
371. NHỮNG CHỈ THỊ GỬI CHO BAN "AN-GHÊM-BA" (ghi lại theo trí nhớ). Ngày 28 tháng Năm	283
*372. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI C. B. RA-ĐẾCH và G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 28 tháng Năm	284
*373. GỬI C. B. RA-ĐẾCH. Ngày 29 tháng Năm	284 - 285
374. GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Ngày 29 tháng Năm	285
375. GỬI A. B. KHA-LA-TỐP. Ngày 29 tháng Năm	286
376. GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Ngày 29 tháng Năm	286
*377. GỬI A. O. AN-XKI. Ngày 29 tháng Năm	287 - 288
378. GỬI I-U. KH. LU-TÔ-VI-NỐP. Ngày 30 tháng Năm	289 - 295
*379. GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Ngày 30 tháng Năm	296
380. GỬI E. M. XCƠ-LI-AN-XKI. Ngày 30 tháng Năm	296 - 297
381. GỬI A. O. AN-XKI. Ngày 30 tháng Năm	297
382. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI N. P. BRI-U-KHA- NỐP. Ngày 30 tháng Năm	298
383. GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Ngày 31 tháng Năm	298-299
384. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ, V. V. PHỒ-MIN, N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 31 tháng Năm . .	299

385. GỬI G. C. CÔ-RÔ-LÉP. Ngày 31 tháng Năm	300
386. GỬI G. Đ. TXI-U-RU-PA. Ngày 31 tháng Năm	301
387. GỬI BỘ DÂN ỦY BUƯ ĐIỆN. Ngày 31 tháng Năm	301 - 302
388. GỬI M. P. PA-VLÔ-VÍCH. Ngày 31 tháng Năm	302 - 304
389. GỬI I. T. XMIN-GA. Ngày 31 tháng Năm	304 - 305
390. GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Ngày 31 tháng Năm	305
391. GỬI N. P. GOOC-BU-NỐP. Ngày 31 tháng Năm	305 - 306
392. MỆNH LỆNH GỬI CÁC BỘ DÂN ỦY. Ngày 31 tháng Năm .	306
*393. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 31 tháng Năm	307
394. GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ. Cuối tháng Năm	307
395. GỬI A. M. LÊ-GIA-VA và A. I. RŨ-CỐP. Sớm nhất vào tháng Năm	308
396. GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP. Sớm nhất vào tháng Năm	308
397. GỬI L. B. CRA-XIN. Trước tháng Sáu	309
*398. GỬI E. M. XCƠ-LI-AN-XKI. Tháng Năm - nửa đầu tháng Bảy	309
399. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Ngày 1 tháng Sáu	309 - 310
400. GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP. Ngày 1 tháng Sáu	310 - 311
401. GỬI BAN BIÊN TẬP BÁO "TIN TỨC CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIẾT TOÀN NGA". Ngày 1 tháng Sáu	311 - 312
402. GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 2 tháng Sáu	312 - 313
*403. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ. Ngày 2 tháng Sáu	314
404. GỬI A. O. AN-XKI. Ngày 3 tháng Sáu.	315

405. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 3 tháng Sáu	315 - 316
406. GỬI I. M. GÚP-KIN. Ngày 3 tháng Sáu	316 - 317
*407. GỬI G. L. SCƠ-LỐP-XKI. Ngày 3 tháng Sáu	317
*408. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Tháng Sáu, trước ngày 4	318
*409. GỬI G. L. SCƠ-LỐP-XKI. Ngày 4 tháng Sáu	318 - 319
*410. NHIỆM VỤ GIAO CHO THỦ KÝ. Ngày 4 tháng Sáu	319
411. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 4 tháng Sáu	320
*412. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Tháng Sáu, sớm nhất là ngày 4	321 - 322
413. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 5 tháng Sáu	322 - 323
414. GỬI M. I. PHRUM-KIN. Ngày 5 tháng Sáu	324 - 325
415. GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. Ngày 5 tháng Sáu	325 - 328
416. GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ. Ngày 5 tháng Sáu	328 - 329
417. GỬI R. E. CLÁT-XÔN. Ngày 5 tháng Sáu	329
418. GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI. Ngày 5 tháng Sáu	330 - 331
419. GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP. Ngày 5 tháng Sáu	331 - 332
420. GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Ngày 5 hoặc 6 tháng Sáu	332
421. THƯ GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA VÀ ĐIỆN GỬ I. A. XAM-ME. Ngày 6 tháng Sáu	333 - 334
*422. GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. Ngày 6 tháng Sáu	334
423. GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Ngày 6 tháng Sáu	335
*424. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 6 tháng Sáu	335
425. GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ. Ngày 7 tháng Sáu	336 - 337
426. GỬI P. I. XTU-TSƠ-CA. Ngày 7 tháng Sáu	337 - 338
427. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 7 tháng Sáu	338
428. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Ngày 7 tháng Sáu	339

*429. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Sau ngày 7 tháng Sáu	339 - 340
*430. TRÍCH THƯ GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Trước ngày 10 tháng Sáu	340 - 341
431. GỬI I. M. GÚP-KIN. Ngày 10 tháng Sáu	341
432. GỬI I-A. M. I-U-RỐP-XKI. Ngày 10 tháng Sáu	342
*433. NHẬN XÉT CÁC BẢN DỰ THẢO LUẬN CƯỜNG VỀ SÁCH LƯỢC CHUẨN BỊ CHO ĐẠI HỘI III QUỐC TẾ CỘNG SẢN. Thư gửi G. E. Di-nô-vi-ép. Ngày 10 tháng Sáu	342 - 348
434. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 10 tháng Sáu	349 - 350
435. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 11 tháng Sáu	350 - 351
*436. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BAN BÍ THƯ TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 11 tháng Sáu	351 - 352
437. GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 11 tháng Sáu	352 - 353
438. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 11 tháng Sáu	353 - 354
439. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 12 tháng Sáu	354 - 355
440. GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ. Ngày 14 tháng Sáu	355 - 356
441. GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ. Ngày 14 tháng Sáu	356
442. GỬI I-U. LA-RIN. Giữa ngày 14 và 18 tháng Sáu	357
*443. GỬI VIN-HEM CƠ-NEN, AU-GU-XTƠ TAN-HAI-MƠ, PÔN PHRUE-LÍCH. Ngày 16 tháng Sáu	357
444. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. Ngày 16 tháng Sáu	358
445. GỬI P. A. BÔ-ĐA-NỐP. Ngày 16 tháng Sáu	358 - 359
*446. GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Ngày 16 tháng Sáu	359
*447. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 17 tháng Sáu	359 - 360

*448. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ VÀ THƯ GỬI M. I. CA-LI-NIN, A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ, Đ. I. CUỐC-XKI, PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI. Ngày 17 tháng Sáu	360 - 361
449. ĐIỆN GỬI G. C. OỐC-ĐGIÓ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 18 tháng Sáu	361
450. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Ngày 19 tháng Sáu	362
*451. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 19 tháng Sáu	362
*452. GỬI Đ. I. CUỐC-XKI. Ngày 20 tháng Sáu	363
453. DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬI ĐOÀN ĐẠI BIỂU THƯƠNG MẠI XÔ-VIỆT Ở LUÂN-ĐÓN. Giữa ngày 20 tháng Sáu và 2 tháng Bảy	363 - 364
454. GỬI A. O. AN-XKI. Tháng Sáu, trước ngày 21	364
455. GỬI M. I. PHRUM-KIN. Ngày 21 tháng Sáu	365
456. GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. Ngày 21 tháng Sáu	365 - 366
457. GỬI A. I. RŨ-CỐP. Ngày 21 tháng Sáu	366 - 367
458. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP, P. L. VÔI-CỐP, L. M. KHIN-TSÚC. Ngày 21 tháng Sáu	367 - 368
459. GỬI I. A. TÊ-Ô-ĐÔ-RÔ-VÍCH. Ngày 21 tháng Sáu	368
460. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Ngày 21 tháng Sáu	369
461. GỬI L. C. MÁC-TEN-XO. Ngày 22 tháng Sáu	369 - 371
462. GỬI M. V. RŨ-CU-NỐP. Ngày 22 tháng Sáu	371
463. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 22 tháng Sáu	371 - 372
464. GỬI MI-SEN KNÊ-LÊ. Giữa ngày 22 tháng Sáu và 3 tháng Bảy	372
465. GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP. Ngày 23 tháng Sáu	372 - 373
*466. GỬI V. L. CỐP-PƠ. Ngày 23 tháng Sáu	373
467. ĐIỆN GỬI G. L. PI-A-TA-CỐP. Ngày 24 tháng Sáu	374
468. GỬI V. R. MEN-GIN-XKI. Ngày 24 tháng Sáu.	374 - 375

*469. GỬI G. I. BÔ-KI. Ngày 25 tháng Sáu	375 - 376
470. GỬI M. I. PHRUM-KIN. Ngày 25 tháng Sáu	376
471. GỬI V. Đ. CAI-XA-RỐP và I. I. I-Ô-NỐP. Ngày 25 tháng Sáu	377
472. GỬI VỀ MỘT NGƯỜI CHƯA XÁC ĐỊNH RÕ. Ngày 25 tháng Sáu	378
473. GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ. Ngày 25 tháng Sáu.	378 - 379
474. GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 25 tháng Sáu	379
*475. GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 25 tháng Sáu	380
* 476. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. Ngày 25 tháng Sáu	380

PHỤ LỤC

1920

1. ĐIỆN GỬI CÁC ỦY BAN CÁCH MẠNG CRUM. Ngày 19 tháng Mười một	383 - 384
2. ĐIỆN GỬI TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH, CÁC ỦY BAN LÂM NGHIỆP TỈNH, CÁC ỦY BAN ĐƯỜNG SẮT PHỤC VỤ LÂM NGHIỆP, CÁC PHÁI VIÊN CỦA HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG VỀ NHIÊN LIỆU. Ngày 24 tháng Mười một	384 - 385
3. ĐIỆN GỬI TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH. Ngày 8 tháng Chạp	386
4. ĐIỆN GỬI ỦY BAN CÁCH MẠNG VLA-ĐI-CÁP-CA-DƠ. Ngày 18 tháng Chạp	386 - 387
5. ĐIỆN GỬI CÁC TƯ LỆNH QUÂN ĐỘI M. V. PHRUN-ĐÊ, C. A. ÁP-KXEN-CHL-ÉP-XKI, A. M. PÔ-XTƠ-NI-CỐP, TẤT CẢ CÁC TRƯỞNG GA VÀ TRƯỞNG ĐOẠN ĐƯỜNG SẮT CỦA U-CRA-I-NA, CÁC TƯ LỆNH QUÂN ĐOÀN 4, 6 VÀ QUÂN ĐOÀN KỶ BINH 1, TƯ LỆNH QUÂN KHU KI-ÉP A. I. Ê-GÔ-RỐP. Ngày 25 tháng Chạp	387 - 388

1921

6. ĐIỆN GỬ MU-XTA-PHA KÊ-MAN. Ngày 7 tháng Giêng.	388 - 389
7. GIẤY CHỨNG NHẬN CHO LU-I-DA BRÂY-AN (RÍT). Ngày 12 tháng Giêng.	389 - 390
8. GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG HỘI CHỦ THẬP ĐỎ THUY-ĐIỂN. Ngày 2 tháng Hai.	390 - 391
9. ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH, CÁC ỦY BAN CÁCH MẠNG TỈNH, ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI, ỦY BAN CÁCH MẠNG BA-SKI-RI-A, ỦY BAN CÁCH MẠNG KIẾC-GHI-DI-A, ỦY BAN CÁCH MẠNG TUỐC-KE-XTAN, ỦY BAN CÁCH MẠNG TA-TA-RI-A, ỦY BAN CÁCH MẠNG A-ĐÉC-BAI-GIAN. Ngày 3 tháng Hai.	392 - 393
10. ĐIỆN GỬ M. I. PHRUM-KIN. Ngày 15 tháng Hai.	393 - 394
11. ĐIỆN GỬ M. I. PHRUM-KIN và X. Đ. MÁC - CỐP. Ngày 16 tháng Hai.	395
12. ĐIỆN GỬ P. C. CA-GA-NÔ-VÍCH. Ngày 16 tháng Hai.	396
13. ĐIỆN GỬ I. T. XMIN-GA. Ngày 18 tháng Hai.	396 - 397
14. ĐIỆN GỬ KH. G. RA-CỐP-XKI. Ngày 23 tháng Hai.	397 - 398
15. ĐIỆN GỬ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT KHU TỰ TRỊ TSU-VA-SI-A. Ngày 24 tháng Hai.	398
16. ĐIỆN GỬ ỦY BAN CÁCH MẠNG CRUM. Ngày 26 tháng Hai.	399
17. ĐIỆN GỬ ỦY BAN LƯƠNG THỰC TỈNH, BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH, TỈNH ỦY ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA TỈNH VI-ÁT-CA. Tháng Hai, trước ngày 27.	399 - 400
18. ĐIỆN GỬ CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH U-PHA. Ngày 1 tháng Ba.	400 - 401
19. ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH VÀ CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG CÔNG ĐOÀN TỈNH. Ngày 20 tháng Ba.	401 - 403

20. ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC HỘI ĐỒNG KINH TẾ TỈNH VÀ CÁC PHÒNG CÔNG NGHIỆP. Ngày 21 tháng Ba.	403 - 404
21. ĐIỆN GỬ ỦY BAN LAO ĐỘNG TỈNH A-XTO-RA-KHAN. Ngày 25 tháng Ba.	404 - 405
22. ĐIỆN GỬ CÁC CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH, CÁC CHỦ TỊCH ỦY BAN CÁCH MẠNG TỈNH, CHỦ TỊCH ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI, CÁC CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG QUÂN ĐOÀN LAO ĐỘNG ĐÔNG - NAM, U-RAN, CÁC NƯỚC CỘNG HÒA BA-SKI-RI-A, KIẾC-GHI-DI-A, TA-TA-RI-A, MIỀN NÚI, U-CRA-I-NA VÀ TUỐC-KE-XTAN. Ngày 1 tháng Tư.	405 - 406
23. ĐIỆN VÔ TUYẾN GỬ TẤT CẢ CÁC ỦY BAN GIEO TRỒNG TỈNH. Ngày 11 tháng Tư.	406 - 407
24. ĐIỆN GỬ M. I. PHRUM-KIN. Ngày 12 tháng Tư.	408
25. THÔNGIỆP GỬI QUỐC VƯƠNG ÁP-GA-NI-XTAN A-MANUN-LA - KHAN. Tháng Tư, sau ngày 20.	409 - 411
26. GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA. Ngày 28 tháng Tư.	411 - 412
27. ĐIỆN GỬ M. I. PHRUM-KIN VÀ ỦY BAN LƯƠNG THỰC XI-BI-RI. Ngày 28 tháng Tư.	412 - 413
28. GỬI TẤT CẢ CÁC HỘI ĐỒNG KINH TẾ KHU. Ngày 29 tháng Tư.	413
29. ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC HỘI ĐỒNG KINH TẾ TỈNH. Ngày 4 tháng Năm.	414
30. ĐIỆN GỬ ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI VÀ ỦY BAN LƯƠNG THỰC XI-BI-RI. Ngày 4 tháng Năm.	414 - 415
31. ĐIỆN GỬ I. N. XMIẾC-NỐP. Ngày 6 tháng Năm.	416
32. ĐIỆN GỬ C. G. MÁC-XI-MỐP. Ngày 6 tháng Năm.	416 - 417
33. ĐIỆN GỬ ĐOÀN ĐẠI BIỂU CHÍNH PHỦ XÔ-VIỆT. Ngày 7 tháng Năm.	417
34. ĐIỆN GỬ M. I. PHRUM-KIN. Ngày 21 tháng Năm.	418
35. GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. Ngày 24 tháng Năm.	418 - 419

36. ĐIỆN GỬ ỦY BAN LƯƠNG THỰC XI-BI-RI VÀ ỦY BAN LƯƠNG THỰC TỈNH XÊ-MI-PA-LA-TIN-XCƠ. Ngày 27 tháng Năm	419 - 420
37. ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH, ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI, ỦY BAN CÁCH MẠNG BUKHA-RA VÀ TẤT CẢ CÁC ỦY BAN LƯƠNG THỰC TỈNH, ỦY BAN LƯƠNG THỰC TUỐC-KÊ-XTAN. Ngày 28 tháng Năm	420 - 421
38. ĐIỆN GỬ HỘI ĐỒNG KINH TẾ TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT. Ngày 2 tháng Sáu	421 - 422
39. ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH. Ngày 3 tháng Sáu	421 - 423
40. ĐIỆN GỬ CÁC CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH. Ngày 4 tháng Sáu	423 - 424
41. ĐIỆN GỬ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT. Ngày 8 tháng Sáu	425
42. ĐIỆN GỬ CỤC XI-BI-RI THUỘC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 13 tháng Sáu	426 - 427
43. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI A. B. KHA-LA-TỐP, V. V. PHÔ-MIN, A. A. AN-ĐRÊ-ÉP và A. O. AN-XKI. Ngày 14 tháng Sáu	427 - 428
44. GỬI N. B. ÂY-XMÔN-TƠ. Ngày 24 tháng Sáu	428 - 429
45. GỬI BỘ DÂN ỦY LAO ĐỘNG. Ngày 25 tháng Sáu	429 - 430
<hr/>	
Danh mục những thư và điện của V. I. Lê-nin ở các tập trước của lần xuất bản này (ngày 6 tháng Mười một 1920 - ngày 26 tháng Sáu 1921)	433 - 435
Danh mục những thư tin của V. I. Lê-nin cho đến nay chưa tìm thấy (ngày 6 tháng Mười một 1920 - ngày 26 tháng Sáu 1921)	436 - 439
Chú thích	440 - 576

Bản chỉ dẫn các sách báo và tài liệu gốc mà V. I. Lê-nin đã trích dẫn và nói đến	577 - 593
Bản chỉ dẫn tên người	594 - 665
Mục lục vấn đề	666 - 676

P H Ụ B ẢN

Ảnh V. I. Lê-nin. - Ngày 25 tháng Tư 1921	XVII - 1
Thư của V. I. Lê-nin gửi M. N. Pô-crốp-xki. - Ngày 5 tháng Chạp 1920	31
Trang đầu bức thư của V. I. Lê-nin gửi Oa-sinh-ton Vanden-đốc-líp. — Ngày 17 tháng Ba 1921	125
Thư V. I. Lê-nin gửi I. A. Tê-ô-đô-rô-vích. - Ngày 25 tháng Tư 1921	215
Trang đầu bức thư của V. I. Lê-nin gửi M. Ph. Xô-cô-lốp, — Ngày 16 tháng Năm 1921	247

Chịu trách nhiệm xuất bản

TRỊNH THỨC HUỖNH

Chịu trách nhiệm nội dung

TS. LÊ MINH NGHĨA

Biên tập nội dung:

ĐÌNH LỤC

NGUYỄN THANH BÌNH

LÊ THỊ VỤ

Trình bày kỹ, mỹ thuật:

ĐƯỜNG HỒNG MAI

Trình bày bìa:

PHÙNG MINH TRANG

Chế bản vi tính:

TRỊNH THÙY DƯƠNG

Sửa bản in và đọc sách mẫu:

LÊ THỊ VỤ

Mã số: $\frac{3k2}{CTQG - 2005}$

In 1000 cuốn khổ 14,5 x 20,5 cm tại Công ty In và Văn hóa phẩm.
Giấy phép xuất bản số 34-429/CXB-QLXB ngày 30-3-2005.
In xong và nộp lưu chiểu tháng 11 - 2005